

... de moeder
waar Jezus was na
16 De opstanding
1 Toen de sabbat voorbij wa
ria van Magdala, Maria, da
Jakobus, en Salome balsemde
2 het lichaam van Jezus
vroeg, op de eerste d
toen de zon opkw
3 het graf. Ze zei
moet de steen
4 graf nu ve
5 we

Deel 1A: De bijbel leert ons God kennen

De bijbel is al een heel oud boek. Toch wordt de bijbel nog steeds gelezen. Dat komt omdat de bijbel niet aan een bepaalde tijd gebonden is. Want de bijbel vertelt over God. God is er altijd geweest, Hij zal er altijd zijn. En Hij blijft altijd dezelfde. Daarom heeft de bijbel een boodschap voor mensen van alle tijden en plaatsen.

God: Hij is er

De bijbel gaat niet over een God, maar over de enige God. In de bijbel zegt God meteen en duidelijk wie Hij is. Hij is de maker van de hemel en de aarde. Zonder Hem zou er niets bestaan. Ook de mensen niet. Veel mensen leven zonder God. Ze kennen Hem nog niet of ze willen Hem niet kennen. Het leven gaat ook wel verder zonder Hem. Toch komen deze mensen vroeg of laat voor een aantal belangrijke vragen te staan:

- Waar komen wij vandaan?
- Wat is de zin van ons bestaan?
- Waarom is er zoveel ellende in de wereld?
- Is er nog toekomst voor de wereld?
- Waarom moeten wij sterven?
- Is er leven na de dood?

We kennen deze vragen allemaal wel. We kunnen proberen ze weg te duwen, maar dat helpt niet. Ook het zelf op zoek gaan naar antwoorden is tevergeefs. Want de antwoorden zijn niet te vinden buiten God. Maar dan moeten we Hem wel kennen. En gelukkig laat God zich kennen. Hij heeft daarvoor twee wegen gegeven.

Wij leren God kennen uit zijn werk

Alles wat wij om ons heen zien in de natuur, is door God gemaakt: dieren, planten, bomen, sterren, zeeën en rivieren. We noemen dat ook wel: de schepping. De natuur is de stille getuige van het bestaan van God.

'De hemel verhaalt van Gods majesteit, het uitspansel roemt het werk van zijn handen, de dag zegt het voort aan de dag die komt, de nacht vertelt het door aan de volgende nacht. Toch wordt er niets gezegd, geen woord gehoord, het is een spraak zonder klank. Over heel de aarde gaat hun stem, tot aan het einde van de wereld hun taal.'

(Psalm 19: 2-5)

We kunnen de schepping vergelijken met een boek, waarin alle dingen die God heeft gemaakt de letters vormen. Zonder gesproken woorden vertelt de schepping hoe machtig

God is. Alleen God is in staat zoiets moois te maken. Hij zorgt er ook voor dat de schepping blijft bestaan. Dat is onder andere te zien in de opeenvolging van de seizoenen en in de afwisseling van dag en nacht. Wanneer we naar de wonderen van de natuur kijken, moeten we wel onder de indruk komen van de macht van God. Geen mens heeft een excuus om niet in God te geloven. Daarom staat er in de bijbel:

'Want wat een mens over God kan weten is hun bekend omdat God het aan hen kenbaar heeft gemaakt. Zijn onzichtbare eigenschappen zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in zijn werken, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar. Er is niets waardoor zij te verontschuldigen zijn.'

(Romeinen 1:19-20)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 19:2-5, Romeinen 1:19-20*

Wij kennen God pas goed uit de bijbel

Het is niet genoeg om naar de sterren te kijken en dan - verbaasd over het bestaan van zoiets schitterends - te denken: zou er toch ergens een God bestaan? De maker van die sterrenhemel leren we alleen echt kennen uit de bijbel. De bijbel is de enige bron die ons betrouwbare informatie over God geeft. Dat kan van geen enkel ander boek gezegd worden.

'Het ontzag voor de HEER is zuiver, houdt stand, voor altijd. De voorschriften van de HEER zijn waarachtig, rechtvaardig, geheel en al. Ze zijn begeerlijker dan goud, dan fijn goud in overvloed, en zoeter dan honing, dan honing vers uit de raat.'

In de bijbel worden wij aangesproken door God, de maker van ons leven. Het zou eigenlijk de normaalste zaak van de wereld zijn, dat iedereen de bijbel zou lezen. Want zonder God leidt het bestaan van de mens nergens toe. Daarom is de bijbel zo noodzakelijk. Alleen de bijbel laat zien wat de zin van ons leven is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 19:10-11*

Wat God in de bijbel bekend maakt

In de bijbel komen we twee duidelijke lijnen tegen. We zouden die lijnen de rode en de gouden draad van de bijbel kunnen noemen.

De rode draad: wij hebben God losgelaten

De eerste lijn vertelt ons de geschiedenis van de mens die nadat God hem maakte, tegen God in opstand kwam. De mens nam de beslissing om zonder God te leven. De gevolgen waren verschrikkelijk. We merken dat nog elke dag. Het leven kent veel moeite en zorg: ziekte, dood, oorlog en haat. Als een rode draad loopt deze - en dat is ook: onze - droevige geschiedenis door de bijbel. Telkens weer lezen we dat de mensen niets meer van God

willen weten. En dat zij, ook al zouden ze dat willen, zelf niet in staat zijn om het weer goed te maken met God.

De gouden draad: God wil ons toch vasthouden

Daar tegenover staat de liefde van God. Zijn liefde voor de mens is zo groot, dat Hij ons wil redden uit onze uitzichtloze situatie. Dit reddingsplan is de gouden draad die we in de bijbel tegenkomen. Al aan het eerste mensenpaar beloofde God redding te zullen geven. In het eerste gedeelte van de bijbel, het Oude Testament, lezen we hoe God naar de komst van de redder toewerkt. Die redder is Jezus, de Zoon van God. In het tweede deel, het Nieuwe Testament, wordt zijn komst en werk beschreven. De redding die Hij tot stand brengt, geeft weer hoop voor de toekomst. Heel kort vat de bijbel het zo samen:

'Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.'

(Johannes 3:16)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16*

De bijbel geeft rust

Veel van de vragen die aan het begin van dit deel staan, worden door God in de bijbel beantwoord. Hij maakt ons duidelijk waar wij vandaan komen. Hij wijst óók de oorzaak aan van wat wij 'de ellende in de wereld' noemen. God drukt ons met de neus op de feiten: wij zijn daar zelf schuldig aan. Maar het verrassende is dat God toch voor zulke schuldige mensen zorgen wil. Hij belooft ons redding en een eeuwige toekomst. Niet op alle vragen die we in ons leven tegenkomen, krijgen we antwoord. Maar God geeft wel kracht om met onbeantwoorde vragen te kunnen leven. Hij laat ons weten dat Hij in alle omstandigheden ons leven in zijn hand houdt.

'Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven.'

(Matteüs 11:28)

Als we God hebben leren kennen, hoeven we geen ontredderd leven meer te leiden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 11:28*

Vragen

1. Een Russische astronaut zei - nadat hij van een ruimtereis terugkeerde - dat hij God niet was tegengekomen. Hij dacht daarmee het bewijs geleverd te hebben dat God niet bestaat. Laat aan de hand van deel 1A zien hoe/waar hij God wél kan vinden.
2. Vertel in eigen woorden wat Psalm 19:10-11 (Zie pagina 2) over de bijbel zegt.

3. De ellende in de wereld is door de mens zelf veroorzaakt. In dit deel wordt die oorzaak ook genoemd. Kunt u terugvinden wat die oorzaak is?
4. Kunt u uitleggen waarom de rode draad van de bijbel voor veel mensen moeilijk te accepteren is?

Deel 1B: In het begin

Waar komt alles vandaan? Hoe zijn het heelal, de mensen en de dieren ontstaan? Vragen waar iedereen wel eens bij stil staat. Maar is het mogelijk er een sluitend antwoord op te vinden?

Antwoorden van vroeger en nu

In de oudheid probeerden mensen het ontstaan van de wereld en de mens te verklaren met behulp van mythen - zelfbedachte verhalen waarin goden of natuurkrachten een hoofdrol spelen. Volgens deze verhalen zouden goden of bepaalde natuurkrachten de oorzaak zijn van het ontstaan van zee en land, mensen en dieren. De mythen werden van vader op zoon doorverteld. In de loop van de eeuwen werden er steeds nieuwe elementen bij bedacht. Toen het inzicht in de natuur groeide, verdween bij de mensen het geloof in deze verhalen. Maar de vraag waar alles vandaan kwam, bleef. Tegenwoordig verklaren veel mensen het ontstaan van de wereld door middel van de een of andere evolutietheorie.

Volgens de evolutietheorie zouden hogere levensvormen uit lagere zijn voortgekomen. In de loop van miljoenen jaren zou uit zeer eenvoudig dierlijk leven het meer ontwikkelde zijn ontstaan: vissen, vogels en zoogdieren. Uit deze zoogdieren zou uiteindelijk de mens zijn voortgekomen. Er zijn allerlei evolutietheorieën, die onderling behoorlijk kunnen verschillen. Maar geen van deze theorieën kan een sluitend antwoord geven op de vraag hoe de wereld is ontstaan. Iedere evolutietheorie is namelijk voor een groot deel gegrond is op veronderstellingen. Het bewijs dat zo'n theorie juist is, is niet te leveren.

Het antwoord van de bijbel

Voor het antwoord op de vraag waar alles vandaan komt, zijn we niet afhankelijk van theorieën. God geeft het antwoord. We kunnen het lezen op de eerste bladzij van de bijbel: Genesis 1:1 *'In het begin schiep God de hemel en de aarde.'*

In die ene zin wordt heel veel gezegd:

- Wie alles maakte: God. De bijbel valt met de deur in huis. We horen niet eerst dat er een God is en wie die God is. God wordt niet eerst aan de lezer voorgesteld. Wie de bijbel leest, leert God gaandeweg kennen uit wat Hij doet en wat Hij zegt. Net zoals je een kunstenaar leert kennen uit wat hij gemaakt heeft - een muziekstuk of een schilderij - zo ontdek je wie God is uit wat Hij gedaan en gezegd heeft.
- Op welke manier God alles maakte: God schiep. Als er in de bijbel staat dat God schept, betekent dat: God doet op een wonderlijke manier iets nieuws ontstaan.

- Wat God maakte: de hemel* en de aarde. Met de hemel wordt hier de woonplaats van God bedoeld. De aarde is de plaats waar de mensen zullen leven. God heeft dus alles gemaakt.
- Wanneer God de hemel en de aarde schiep: In het begin. De bijbel vertelt niet precies wanneer dat begin was. Wel wordt duidelijk dat de wereld een begin heeft. De wereld heeft niet altijd bestaan. En ook wordt duidelijk dat God er al was voor dat begin. Dat blijkt trouwens uit heel de bijbel. God staat boven de tijd. Hij is eeuwig. Dat betekent: Hij heeft altijd bestaan en zal er altijd zijn. (Psalm 90:2)

'In het begin schiep God de hemel en de aarde.' Het is maar een korte zin. Maar deze korte zin vertelt ons hoe groot en hoe onvoorstelbaar machtig God is. In de bijbel wordt die macht van God op veel plaatsen bezongen. Onder andere in Psalm 33:

'Door het woord van de HEER is de hemel gemaakt, door de adem van zijn mond het leger der sterren. Hij verzamelt het zeewater en sluit het in, hij bergt de oceanen in schatkamers weg. Laat heel de aarde vrezen voor de HEER, en wie de wereld bewonen hem duchten, want hij sprak en het was er, hij gebod en daar stond het.'

(Psalm 33: 6-9)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1:1, Psalm 90:2, Psalm 33:6-9*

Een huis voor een mens

Lezen: Genesis 1:1-2:3

- 1:2 de Geest* Gods. God is dus al aanwezig als de aarde nog onbewoonbaar is.
- 1:22 zegenen: zegen geven; vaak: kracht geven om goed te functioneren.
- 1:26 wij: zie woordenlijst onder drie-eenheid.
- 2:3 heilig verklaren: apart zetten, een bijzondere plaats geven.

Toen de aarde gemaakt was, kon er eerst nog niemand op leven. Net zoals er nu niemand op de planeet Mars of Venus zou kunnen leven. De aarde was onherbergzaam: woest, leeg, donker, en helemaal bedekt met water. Maar toen ging God de aarde leefbaar maken. In zes dagen maakte Hij de aarde als het ware tot een woonhuis voor de mens.

- Dag 1: God voorziet het huis van verlichting. Licht: de voorwaarde voor al het leven.
- Dag 2: God brengt de zoldering aan: Hij maakt een uitspansel - dat wil zeggen: de dampkring. Kennelijk was de aarde eerst één grote watermassa, waarbij er geen verschil was tussen het water dat de aarde bedekte en het water dat nu in de lucht thuishoort: wolken, mist, regen.
- Dag 3: God zorgt ervoor dat de toekomstige bewoners van de aarde grond onder de voeten krijgen: er ontstaat land. Hij bekleedt de aarde met planten en bomen, als een vloerbedekking voor de aarde.

- Dag 4: God zorgt ervoor dat het licht nader geordend wordt. Zon, maan en sterren zullen voortaan dag en nacht en de wisseling van de seizoenen aangeven. Aan de stand van de hemellichamen kan voortaan worden afgelezen welke dag en welk jaar het is.
- Dag 5: Het is niet meer leeg op aarde: God maakt medebewoners voor de toekomstige mensen - vissen en vogels. Dieren voor in het water en dieren om de lucht te bevolken.
- Dag 6: God maakt de landdieren. En tenslotte, als kroon op zijn werk, maakt Hij de mens.
- Dag 7: God rust van zijn werk. Dat wil zeggen: God houdt op met scheppen. De schepping is voltooid. God geeft de zevende dag een bijzondere plaats in de week. (Exodus 20:8-11)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1:1-2:3, Exodus 20:8-11*

Het unieke van de mens

God heeft de dieren en de mensen op dezelfde dag gemaakt. Betekent dat dat dieren en mensen voor God dezelfde waarde hebben? Hebben de mensen dezelfde plaats als de dieren? Uit Genesis 1 blijkt dat dat niet het geval is. God heeft de mensen een heel bijzondere plaats en taak gegeven. Dat blijkt wel uit wat er staat in Genesis 1:26-27:

'God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.'

God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen.'

'Als onze gelijkenis' en 'naar Gods beeld' - dat wordt alleen over de mensen gezegd. Het wordt niet gezegd over de dieren, of over de zon of de maan. Alleen de mens is 'naar Gods beeld' gemaakt. Naar Gods beeld - dat betekent dat de mens op God lijkt. In welk opzicht? Dat staat in vers 26: de mens mag heersen over de aarde. God is de koning van de hele schepping (Psalm 97). Hij heeft alles gemaakt en regeert over alles. Maar Hij stelt de mens aan tot zijn ambassadeur op aarde (Psalm 115:16). De mens mag koning zijn onder God. In naam van God mag hij regeren over de hele aarde.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1:26-27, Psalm 97, Psalm 115:16*

Wat is de mens, dat u aan hem denkt?

Dat de mens zo'n bijzondere positie gekregen heeft, is niet iets vanzelfsprekends. Want wat stelt een mens nu helemaal voor? David, een koning en dichter over wie in de bijbel veel geschreven wordt, brengt onder woorden wat hij voelt wanneer hij op een avond naar de hemel kijkt:

'Zie ik de hemel, het werk van uw vingers, de maan en de sterren door u daar bevestigd, wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het mensenkind dat u naar hem omziet?'

(Psalm 8: 4-5)

David ervaart hoe klein hij als mens is in het enorme heelal. En hij beseft hoe nietig de mens moet zijn in de ogen van God, die de maan en sterren gemaakt heeft. Maar David weet: hoe klein de mens ook is - God laat hem koning zijn.

'U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie, hem toevertrouwd het werk van uw handen en alles aan zijn voeten gelegd.'

(Psalm 8: 6-7)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 8:4-5, Psalm 8:6-7*

De tuin van Eden

Lezen: Genesis 2:8-15

2:8 de HERE God: God heeft verschillende namen. Eén van die namen is HERE*. We komen in deel 9B terug op de betekenis van deze naam.

God geeft de mens een speciale woonplaats. Hij legt bij de bron van een rivier een prachtige tuin voor hem aan. In deze tuin laat Hij allerlei mooie bomen met heerlijke vruchten opschieten. God zorgt ervoor dat de mens niets te kort zal komen. In het midden van de tuin plant God twee bijzondere bomen: 'de boom van het leven' en 'de boom van de kennis van goed en kwaad'. (Over de betekenis van deze twee bomen en de reden waarom God ze plantte, hebben we het in deel 2B.)

In deze tuin, die ook wel het paradijs* wordt genoemd, mag de mens wonen. Maar hij krijgt er ook een speciale taak: hij moet de tuin gaan bewerken. Daarnaast geeft God de mens de opdracht de tuin te bewaren, of anders gezegd: te bewaken. Er is kennelijk een macht op de aarde die schade kan aanrichten in het paradijs. De mens weet dus dat hij op zijn hoede moet zijn.

Waar de tuin precies gelegen heeft, weten we niet. Van de rivieren die in vers 11 tot 14 genoemd worden, kennen we in onze tijd alleen nog maar de Eufraat en de Tigris.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 2:8-15*

Man en vrouw

Lezen: Genesis 2:18-25

Terwijl we in hoofdstuk 1 als een steeds terugkerend refrein lazen: En God zag dat het goed was, zien we in vers 18 van Genesis 2 voor de eerste keer dat God iets niet goed vindt:

'God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past.'

(Genesis 2: 18)

God laat de man eerst ontdekken dat er iets aan zijn geluk ontbreekt. Hij brengt de dieren bij hem. Als de man merkt dat er van elke diersoort een mannetje en een vrouwtje is, ontdekt hij dat hij zelf iemand naast zich mist. Er is niemand die bij hem past. Op het moment dat de man zich daarvan bewust wordt, maakt God een vrouw voor hem.

Wanneer God de vrouw naar hem toebrengt, is de man zo blij dat hij een lied zingt:

'Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.'

(Genesis 2: 23)

De man herkent de vrouw die God voor hem heeft gemaakt als zijn medemens. Hij ziet dat zij bij hem past. Zij is er een van zijn eigen soort. Dat drukt hij uit met de woorden: 'Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees'.

Wat de man hier zegt, zou je zo kunnen weergeven: Eindelijk een mens als ik, iemand van mijn eigen vlees en bloed. De man, die eerder op de dag namen mocht geven aan de dieren, geeft nu de vrouw een naam. Hij noemt haar naar zichzelf: 'mannin'.

Met dit woord hebben de vertalers van de bijbel geprobeerd het Hebreeuwse woord weer te geven in het Nederlands. Het Hebreeuwse woord voor vrouw lijkt namelijk veel op het woord dat voor man gebruikt wordt. Vergelijk het Engelse man en woman.

De schepping van man en vrouw betekent ook dat God het huwelijk instelt. God heeft man en vrouw zo gemaakt dat ze er op een gegeven moment naar zullen verlangen samen door het leven te gaan. Een man zal, als hij volwassen is geworden, zijn ouderlijk huis verlaten en zich aan zijn vrouw gaan 'hechten': hij zal bij zijn vrouw gaan horen. Man en vrouw zullen dan samen 'één lichaam worden' (Genesis 2:24). Dat betekent dat ze gemeenschap met elkaar zullen hebben. Maar er wordt meer mee bedoeld. Ook op andere gebieden zullen man en vrouw voortaan volkomen één zijn. Ze zullen samen één leven gaan leiden, één geschiedenis gaan maken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 2:18-25, Psalm 8:4-5, Genesis 2:24*

Het was zeer goed

Toen God klaar was met zijn schepping, zag Hij hoe mooi alles was. Alles wat Hij gemaakt had, beantwoordde aan zijn doel. God zag dat het zeer goed was (Genesis 1:31). Helaas heeft de mens daar een eind aan gemaakt. Daarover gaat het in de volgende deel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1:31*

Vragen

1. Kunt u het verschil aangeven tussen dat wat in de oudheid en in deze tijd bedacht is om het bestaan van de wereld te verklaren, en dat wat de bijbel erover zegt?
2. Waarom kan een christen zo stellig beweren dat de wereld door God is gemaakt? Zie Hebreëën 11:3. 3.
3. Hoe heeft God de man gemaakt (Genesis 2:7)? En hoe de vrouw (Genesis 2:18-24)?
4. Mensen zijn belangrijk voor God. Kunt u deze stelling onderbouwen vanuit de bijbel?

Deel 1C: Bidden - wat is dat?

Bidden. Iemand die er niet van jongs af mee opgegroeid is, kan er vreemd tegen aan kijken. Mensen vouwen hun handen, doen hun ogen dicht, en praten hardop of in zichzelf tegen iemand die ze niet zien. Antwoord lijken ze niet te krijgen. Van de buitenkant lijkt bidden een vreemde bezigheid. Wat is bidden eigenlijk? Tot wie bid je? Krijg je antwoord als je bidt? Dat zijn de vragen waar we ons in dit deel mee bezighouden.

Spreeken met God

Het woord 'bidden' betekent letterlijk: iemand iets vragen, iemand iets verzoeken. Wanneer we het in deze cursus over bidden hebben, gaat het altijd om bidden tot God. Tot God bidden betekent meer dan alleen iets vragen aan God. Tot God bidden is: met God spreken. De bijbel laat ons op allerlei plaatsen zien dat het mogelijk is om tot God te bidden (Lukas 11: 9 - 13). Het is eigenlijk een wonder dat dat mogelijk is - dat gewone mensen in contact kunnen treden met de God die de hemel en de aarde heeft gemaakt (Jakobus 1:5). Dat mensen vertrouwelijk met God kunnen omgaan en Hem al hun problemen, hun verdriet, hun zorgen of hun blijdschap kunnen voorleggen. Volgens de bijbel is het niet alleen mogelijk om tot God te bidden - het is ook noodzakelijk (Efeziërs 6: 18). Bidden hoort bij het christen-zijn. Het is een wezenlijk onderdeel van het leven van iemand die in God gelooft. Zoals mensen die van elkaar houden veel met elkaar praten, zo zal iemand die in God gelooft, veel met Hem spreken (1 Tessalonicenzen 5:17).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 11:9-13, Jakobus 1:5, Efeziërs 6:18, 1 Tessalonicenzen 5:17*

Wie is God

Om met God te kunnen spreken, moeten we Hem eerst kennen. Wie is degene tot wie we bidden? Het is belangrijk ons met deze vraag bezig te houden. We moeten ons geen verkeerde voorstelling van God maken. We zagen in deel 1A dat we God kunnen leren kennen door te kijken naar dat wat Hij gemaakt heeft. De sterren, de natuur, de bergen, rivieren, planten en dieren: ze laten ons iets zien van Gods macht, van zijn goedheid en zijn wijsheid. Maar we zagen ook dat we God pas écht leren kennen uit de bijbel. Zonder de bijbel kunnen we nooit een goed beeld van God krijgen. Daarom zullen we in de c-delen ook veel aandacht besteden aan dat wat de bijbel ons leert over God. Een aantal zaken die

belangrijk zijn om te weten wanneer je tot God bidt, zullen we in deze en de komende deel al bespreken.

God is koning

Een belangrijk ding dat we moeten bedenken wanneer we bidden, is dat God koning is (Psalm 99:1). Hij is een koning die met geen enkele gewone koning of machthebber te vergelijken is. God wordt in de bijbel 'de enige Heerser' en 'de hoogste Heer en koning' genoemd (1 Timoteüs 6:15). Dat wil zeggen: God is de hoogste koning. Hoe groot de macht van een koning of een president ook kan zijn - het is altijd een beperkte macht. Er is op onze wereld geen enkele machthebber die het over alles en iedereen te zeggen heeft. Maar God heeft die macht wel (Psalm 24). Hij heeft alle macht. Niet alleen over de hele aarde, maar ook over alles wat er buiten de aarde bestaat. Het hele heelal wordt door Hem bestuurd. De bijbel zegt dan ook over God dat Hij Ontzagwekkend is (Genesis 17:1). Daarmee wordt bedoeld dat God oneindig veel macht heeft. Vergeleken bij God valt een mens totaal in het niet (Psalm 8:1-5). Dat moeten we bedenken als we gaan bidden. We moeten ons ervan bewust zijn dat degene tot wie we spreken de machtige koning van hemel en aarde is. Dat betekent dat we eerbiedig tot God moeten spreken. We moeten ontzag voor Hem hebben. We kunnen niet tegen Hem spreken alsof Hij onze gelijke is. Dat God de koning van hemel en aarde is, (Psalm 104) betekent ook dat we alles aan Hem kunnen vragen. God heeft alle macht. Hij kan ons alles geven wat we nodig hebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 99:1, 1 Timoteüs 6:15, Psalm 24, Genesis 17:1, Psalm 8:1-5, Psalm 104.*

God wil onze vader zijn

De koning van hemel en aarde - hoe zou je die als gewoon mens durven aan te spreken? Is God niet te hoog en te verheven om te luisteren naar onze alledaagse problemen? Nee. Want God is niet alleen koning. Hij wil ook onze vader zijn (Matteüs 6: 9). Hij wil ons als zijn eigen kinderen beschouwen. Nu heeft het woord 'vader' niet voor iedereen een positieve klank. Sommige mensen hebben heel slechte herinneringen aan hun vader. Maar om te zien wie God is, hoeven we gelukkig niet bij onze eigen ervaringen te blijven staan. De bijbel laat ons zien wat Gods vaderschap inhoudt. Wat betekent het dat we God onze vader mogen noemen? Het wijst er in de eerste plaats op dat God een persoonlijke God is. Veel mensen geloven tegenwoordig wel dat er 'iets' is. Ze denken dan aan een of andere oerkracht, waardoor alles is ontstaan. Maar de bijbel vertelt ons dat er niet 'iets', maar iemand is: God, die als een vader voor de mensen wil zorgen, naar hen wil luisteren en hen wil beschermen. Dat God zich vader laat noemen, betekent ook dat Hij te vertrouwen is. We zijn als mensen niet overgeleverd aan de grillen van een of andere onberekenbare, wrede godheid. We zijn

in handen van de God die ons als zijn kinderen wil beschouwen. God houdt van ons. We zijn bij Hem geborgen. Hij wil in alle omstandigheden voor ons zorgen. We kunnen altijd op Hem rekenen. Als we tot God gaan spreken, moeten we dus niet alleen beseffen dat Hij de koning van hemel en aarde is - we moeten ook beseffen dat Hij onze Vader wil zijn. We mogen vertrouwelijk met Hem omgaan. We hoeven niet bang voor Hem te zijn. We mogen Hem alles vragen wat we nodig hebben (Matteüs 7:9-11). En we kunnen er zeker van zijn dat Hij ons ook wil geven wat we nodig hebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:9, Matteüs 7:9-11*

God luistert

God luistert vanuit zijn woonplaats, de hemel, naar alle mensen die tot Hem bidden (Psalm 33: 13-19, Psalm 116: 1,2). Voor al die mensen heeft Hij aandacht. Dat is voor ons niet te begrijpen. Op ieder moment van de dag bidden er immers talloze mensen over de hele wereld tot God. En God luistert naar al die mensen - in welke taal ze ook tot Hem spreken, en of ze nu hardop of in zichzelf praten. Voor een mens zou dit absoluut onmogelijk zijn. Maar God is almachtig. En bovendien is Hij alwetend (1 Samuël 2:3). Dat wil zeggen: Hij is op de hoogte van alles wat er in zijn schepping gebeurt. Hij ziet niet alleen de belangrijke dingen, Hij ziet ook de kleine dingen, die wij misschien onbelangrijk vinden. Hij weet wat wij meemaken en wat wij denken. Hij hoort wat we tegen Hem zeggen, ook al bidden we niet hardop. De Israëlitische koning en dichter David heeft daar een psalm over geschreven. Deze psalm is een gebed tot God. David zegt vol ontzag tegen God:

'HEER, u kent mij, u doorgrondt mij, u weet het als ik zit of sta, u doorziet van verre mijn gedachten, ga ik op weg of rust ik uit, u merkt het op, met al mijn wegen bent u vertrouwd. Geen woord ligt op mijn tong, of u, HEER, kent het ten volle. U omsluit mij, van achter en van voren, u legt uw hand op mij. Wonderlijk zoals u mij kent, het gaat mijn begrip te boven. '
(Psalm 139:1-6)

In het vervolg van deze psalm laat David zien dat hij God nergens kan ontvluchten. Zelfs 's nachts ziet God hem nog. Die gedachte maakt David niet bang. Want Hij wil God niet ontvluchten. Het geeft hem juist heel veel troost, dat hij weet dat God Hem altijd vasthoudt. En hij raakt diep onder de indruk van Gods kennis en grootheid:

'Hoe rijk zijn uw gedachten, God, hoe eindeloos in aantal, ontelbaar veel, meer dan er zandkorrels zijn. Ontwaak ik, dan nog ben ik bij u.'
(Psalm 139:17-18)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 33:13-19, Psalm 116:2, 1 Samuël 2:3, Psalm 139:1-6, Psalm 139:17-18*

Antwoordt God ook?

God luistert dus naar ons wanneer we tot Hem spreken. Maar krijgen we ook antwoord? Horen we ook iets van Gods kant? In het paradijs was dat in ieder geval wel zo. God kwam daar vaak met Adam en Eva praten. Ook later is het wel voorgekomen dat God rechtstreeks met mensen sprak (Exodus 19:19). Vooral in het eerste gedeelte van de bijbel, het Oude Testament, lezen we vaak dat God met mensen praatte. Deze mensen zagen God niet. Geen mens kan God zien. Maar wel konden ze God horen en met Hem spreken (1 Samuël 3:1-14). Met ons praat God niet rechtstreeks. Wanneer we bidden, horen we geen stem uit de hemel die ons antwoord geeft. Maar dat betekent niet dat God niet tot ons spreekt.

God antwoordt ons in de bijbel

God heeft ons de bijbel gegeven (Psalm 19:8-15). In de bijbel spreekt Hij ons aan, geeft Hij ons antwoord op veel van onze vragen, bemoedigt Hij ons en wijst Hij ons de goede weg. Daarom is het goed om in de bijbel te lezen wanneer we tot God gebeden hebben. Want in de bijbel spreekt God tegen ons. En omgekeerd is het ook goed om te bidden nadat we in de bijbel gelezen hebben. Op die manier kunnen we God antwoord geven op wat Hij tegen ons gezegd heeft.

God antwoordt ons met daden

God antwoordt ons niet alleen door middel van de bijbel. Hij antwoordt ons ook metterdaad. Bijvoorbeeld wanneer Hij ons dingen geeft waar we Hem om gevraagd hebben (Matteüs 7:7-11). Jezus, Gods Zoon, heeft gezegd dat we God mogen vragen om alles wat we nodig hebben. En Hij heeft beloofd dat God de mensen die Hem daarom vragen ook zal geven wat ze nodig hebben. Dat betekent niet dat God ons altijd op onze wenken bedient. God is als een vader. Een vader geeft zijn kinderen niet altijd alles wat ze vragen. Hij weet vaak beter wat goed is voor zijn kind, dan dat het kind dat zelf weet. God is oneindig veel wijzer dan een gewone vader. Hij weet alles. Hij maakt geen fouten. En Hij kan veel beter overzien wat wij nodig hebben dan wijzelf dat kunnen. Een voorbeeld. Iemand die ziek is, mag God om genezing vragen. Maar God maakt niet iedere zieke die Hem om genezing vraagt, beter (2 Koningen 20:1-11). God kan redenen hebben om iemand ziek te laten. Je leest dat in de bijbel. In de bijbel wordt verteld over mensen die doodziek zijn, aan God om genezing vragen, en die daarop genezen worden. Maar je leest ook over mensen die ondanks hun gebed ziek blijven. Paulus* is zo iemand (2 Korintiërs 12:7-9). Hij vraagt herhaaldelijk aan God om genezen te worden van zijn kwaal; maar tenslotte begrijpt hij dat God hem die genezing niet zal geven. Want juist als hij ziek blijft, kan hij meer voor God betekenen. God geeft dus niet altijd wat wij graag zouden willen krijgen. Maar er zijn ook dingen die Hij altijd zal geven wanneer we Hem erom vragen. Een sterker geloof in Hem bijvoorbeeld. Wijsheid om te beoordelen hoe je in bepaalde situaties moet handelen

(Jakobus 1:5-6). Moed om er in moeilijke situaties voor uit te komen dat je in God gelooft. Vergeving wanneer je verkeerd hebt gehandeld (1 Johannes 1:9). God vervult niet al onze wensen. Maar Hij luistert altijd naar ons. En als we vragen om iets wat Hij ons in de bijbel beloofd heeft, dan krijgen we dat van Hem. Daar kunnen we zeker van zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 19:19, 1 Samuël 3:1-14, Psalm 9:8-15, Matteüs 7:7-1, 2 Koningen 20:1-11, 2 Korintiërs 12:7-9, Jakobus 1:5-6, 1 Johannes 1:9*

Bidden: tot God alleen

Sommige christenen zijn gewoon om behalve tot God ook te bidden tot gestorven heiligen: vrome mensen uit de bijbel of de kerkgeschiedenis. Deze heiligen worden beschouwd als een soort tussenpersonen tussen de mens en God. Wanneer de gelovigen daarom vragen, zouden de heiligen in de hemel voorspraak voor hen doen. Dat wil zeggen: ze zouden aan God vragen om de gelovigen op aarde bepaalde dingen te schenken. Geloof, vergeving van verkeerde daden, en de kracht om goed te leven, bijvoorbeeld. En omdat de heiligen tijdens hun leven op aarde zoveel goede dingen gedaan hebben, zou God eerder geneigd zijn om naar hun gebed te luisteren. De bijbel leert ons echter duidelijk dat we geen tussenpersonen nodig hebben voor onze relatie met God. We hoeven niet aan heiligen te vragen om voor ons te bidden. Dat mag zelfs niet eens. God wil dat we alleen tot Hem bidden (Matteüs 6:6). Er is maar één persoon die tussen ons en God instaat: Jezus Christus, Gods Zoon (1 Johannes 2:1). God wil naar ons luisteren om wille van zijn Zoon. In andere delen meer hierover

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:6, 1 Johannes 2:1*

Vragen

1. Wat is bidden?
2. God is almachtig en alwetend.
 - a Wat betekent dat?
 - b Wat heeft dat met bidden te maken?
3. God antwoordt mensen die tot Hem bidden.
 - a Hoe deed Hij dat soms in de tijd van de bijbel?
 - b Hoe doet Hij dat nu?
4. Het is een beangstigend idee dat God alwetend is. Wat vindt u van deze stelling? Vergelijk hiervoor Psalm 139:1-6.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 139:1-6*

Deel 2A: De bijbel heeft goddelijk gezag

In de bijbel leren we God kennen. Alles wat over God in de bijbel staat, is betrouwbaar. De bijbel zegt dat we daar zeker van kunnen zijn. Want God zelf is de schrijver van de bijbel. Daarom heeft de bijbel goddelijk gezag.

Het woord van God of het woord van mensen?

We kunnen de bijbel gewoon in een boekwinkel kopen. Voor veel mensen is er dan ook helemaal geen verschil tussen de bijbel en andere boeken. Daarmee staan we meteen voor de belangrijke vraag: wat is de bijbel eigenlijk voor een boek? Want er zijn twee mogelijkheden: moeten we de bijbel zien als een boek waarin een aantal mensen hun eigen ideeën over God heeft opgeschreven óf als het boek waarin God zelf tot ons spreekt? Met andere woorden: de bijbel is een boek van beneden, een menselijk boek, óf de bijbel is een boek van boven, een geschenk van God. God maakt in de bijbel duidelijk welke van deze twee mogelijkheden de juiste is. Hij laat zien dat de bijbel geen gebrekkig menselijk boek is, want Hijzelf is de schrijver van de bijbel. De bijbel is wel door mensen geschreven, maar de woorden zijn van God. God schakelde mensen in om zijn boodschap door te geven. Hij hielp de schrijvers van de bijbel bij hun werk. Ze werden aangespoord door Gods Geest*. Die gaf hun de woorden in. We noemen dat: de inspiratie van de bijbel.

'...want nooit is profetie voortgekomen uit menselijk initiatief: mensen die namens God spraken werden daartoe altijd gedreven door de Heilige Geest'*

(2 Petrus 1:21).

Achter de schrijvers van de bijbel staat God. Daarom heeft de bijbel goddelijk gezag. En dat kan van geen enkel ander boek gezegd worden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Petrus 1:21

God laat zijn woorden spreken door profeten

Dat God de eigenlijke auteur van de bijbel is, kunnen we uit de bijbel zelf opmaken. In het Oude Testament komen we herhaaldelijk mensen tegen, die van God de opdracht krijgen een boodschap door te geven aan anderen. Dat is voor die mensen niet altijd even gemakkelijk. Ze moeten soms straffen aankondigen als er niet naar God geluisterd wordt. Daar zien ze dan ook erg tegen op. Ze vinden van zichzelf dat ze de opdracht niet aankunnen. Zo zegt Mozes:

'Neemt u mij niet kwalijk, HEER, maar ik ben geen goed spreker. Dat is altijd al zo geweest, en daar is geen verandering in gekomen nu u tegen mij, uw dienaar, gesproken hebt. Ik kan nooit

de juiste woorden vinden.'

(Exodus 4:10)

En Jeremia:

'Nee. HEER, mijn God! Ik kan het woord niet voeren, ik ben te jong.'

(Jeremia 1:6)

Maar God stelt hen gerust. Ze kunnen hun opdracht uitvoeren, want God zal hen helpen.

God zegt tegen Mozes:

'Ga nu, ik zal bij je zijn als je moet spreken en je de woorden in de mond leggen.'

(Exodus 4:12)

En Hij zegt tegen Jeremia:

'Hiermee leg ik mijn woorden in jouw mond.'

(Jeremia 1:9)

Wanneer deze mannen vervolgens de boodschap van God uitspreken, gebruiken ze uitdrukkingen als: 'Zo zegt de HERE', of: 'Hooft het Woord dat de HERE tot u spreekt'. Want het zijn niet hun eigen woorden, maar het zijn de woorden van God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 4:10, Jeremia 1:6, Exodus 4:12, Jeremia 1:9*

God spreekt door zijn eigen Zoon

God heeft profeten zijn Woord laten spreken. Maar Hij heeft op een nog veel indrukwekkender en indringender wijze zijn Woord gesproken. Hij heeft zijn eigen Zoon naar de aarde gestuurd om zijn Woord te spreken. Jezus wordt daarom ook wel het Woord genoemd (Johannes 1:1,14) : als Zoon van God geeft Hij de woorden van zijn Vader aan ons door. Daarom zegt Hij:

'...maar over deze dingen spreek zoals de Vader het mij geleerd heeft.' (Johannes 8:28) en: *...de woorden die ik van u ontvangen heb aan hen doorgegeven.*

(Johannes 17:8)

Als Jezus spreekt, luisteren we naar God. Want Jezus zegt alleen dingen die Hij van zijn Vader gehoord heeft. Hij spreekt ons aan met goddelijk gezag. Toen de leerlingen van Jezus naar zijn woorden luisterden, erkenden zij dat Jezus met goddelijk gezag sprak:

'U spreekt woorden die eeuwig leven geven, en wij geloven en weten dat U de Heilige van God bent.'

(Johannes 6:68,69)

In Jezus komen we God zelf tegen. Daarom kunnen we er zeker van zijn dat Jezus' woorden waar en betrouwbaar zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 8:28, Johannes 17:8, Johannes 6:68,69.*

Jezus' leerlingen spreken de woorden van God

In het Nieuwe Testament lezen we dat de leerlingen van Jezus de wereld intrekken om het goede nieuws van de redder te brengen. Ze hebben van Jezus de opdracht gekregen alles wat ze van Hem gehoord en gezien hebben, aan iedereen door te vertellen. In het boek Handelingen wordt verteld hoe de leerlingen dat gedaan hebben.

'...en van mij getuigen in Jeruzalem en in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.'

(Handelingen 1:8b)

Zo hebben de leerlingen als betrouwbare getuigen de woorden van Jezus doorgegeven in de wereld.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 1:8b*

God laat zijn woorden opschrijven

Wanneer God zijn woorden alleen had laten spreken, dan hadden we daar vandaag niets meer aan gehad. Die woorden zouden al lang vergeten zijn. Daarom heeft God er ook voor gezorgd dat de woorden van de profeten en van Jezus zijn opgeschreven. Zo heeft God Mozes de opdracht gegeven een boek te schrijven:

'Leg deze overwinning in een oorkonde vast, zodat niemand die ooit zal vergeten.'

(Exodus 17:14)

En Jeremia moet sommige dingen die hij eerst gezegd heeft, ook nog eens opschrijven:

'Neem een boekrol en schrijf daarin alles wat ik je gezegd heb over Israël, Juda en de andere volken sinds ik in de tijd van koning Josia voor het eerst tot je sprak. ...'

(Jeremia 36:2)

De leerlingen van Jezus hebben opgeschreven wat Jezus heeft gezegd en gedaan. Zo schrijft Johannes:

'...maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam'

(Johannes 20:30,31).

Het laatste bijbelboek, de Openbaring van Johannes, bevat ook een opdracht om het Woord van God op te schrijven:

'Schrijf daarom op wat je gezien hebt, wat er nu is en wat hierna zal gebeuren.'

(Openbaring 1:19)

Nu kunnen we ons afvragen of de schrijvers bij het opschrijven van de woorden van God en Jezus geen fouten hebben gemaakt. Gelukkig is dat niet het geval. De schrijvers van de bijbel werden geholpen door de Heilige Geest. Jezus heeft de Heilige Geest aan zijn leerlingen beloofd, zodat zij niet zo maar iets zouden opschrijven, maar zich precies zouden kunnen herinneren wat Hij gezegd en gedaan had.

'Dit alles zeg ik tegen jullie nu ik nog bij jullie ben. Later zal de pleitbezorger, de heilige Geest die de Vader jullie namens mij zal zenden, jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat ik tegen jullie gezegd heb.'

(Johannes 14:25,26)

Het opgeschreven woord van God is betrouwbaar, omdat het door God gegeven is. De bijbel wordt dan ook wel de heilige Schrift genoemd.

'en je bent van kindsbeen af vertrouwd met de heilige geschriften die je wijsheid kunnen geven, zodat je wordt gered door het geloof in Christus Jezus. Elke schrifttekst is door God geïnspireerd en kan gebruikt worden om onderricht te geven, om dwalingen en fouten te weerleggen, en om op te voeden tot een deugdzaam leven, '

(2 Timoteüs 3:15-16)

De bijbel heeft goddelijk gezag. Zowel het gesproken als het geschreven woord van de bijbel komt van God. In de bijbel horen we zijn stem. God zegt tegen ons: neem de bijbel, lees hem en geloof met je hele hart wat er in staat.

Tekstverwijzingen en citaten uit: Exodus 17: 14, Jeremia 36: 2, Johannes 20: 30-31, Openbaring 1:19, Johannes 14: 25-26, 2 Timoteüs 3: 15-16

Vragen

- 1 De bijbel wordt wel het geïnspireerde woord van God genoemd. Wat wordt daar precies mee bedoeld?
- 2 Op welke manieren maakt God zich bekend?
- 3 Waarom laat God zo nadrukkelijk weten dat Hij de schrijver van de bijbel is?

Deel 2B: Ontrouw

Alles wat God gemaakt had, was goed. Alles functioneerde zoals het moest. De mensen waren gelukkig. Ze hoefden niet bang te zijn voor ziekte, honger, eenzaamheid of voor de dood. Hoe is het mogelijk dat wij nu in zo'n totaal andere wereld leven? Daarover gaat het in dit deel.

Eén gebod

Lezen: Genesis 2:15-17

Het is niet de bedoeling van God dat de mensen op aarde hun eigen gang gaan, zonder zich wat van Hem aan te trekken. God wil dat de mensen in heel hun doen en laten op Hem gericht zijn. Of, anders gezegd: God wil dat ze leven tot zijn eer. Dat is geen zware last voor de mensen. God heeft hen zo gemaakt dat ze Hem met heel hun hart liefhebben en graag doen wat Hij wil. Adam en Eva - zoals de eerste mensen later gaan heten - (Genesis 3:20) zijn helemaal aan God toegewijd (Genesis 5:1). God geeft aan Adam en Eva een speciale mogelijkheid om te laten zien dat ze echt van Hem houden. Hij heeft aan twee bomen in de tuin een bijzondere betekenis gegeven. De ene boom is 'de boom van het leven'. God belooft dat Hij de mensen eeuwig* leven zal geven als ze van de vruchten van deze boom eten (Genesis 3:22). De andere boom is 'de boom van de kennis van goed en kwaad'. De vruchten van deze boom mogen de mensen niet eten. Door de mensen te verbieden van deze boom te eten, stelt God hun liefde en gehoorzaamheid op de proef. God wil geen robots, geen mensen die niet anders kunnen dan Hem gehoorzamen. Hij wil dat Adam en Eva Hem liefhebben, bewust voor Hem kiezen, en Hem zo blindelings vertrouwen als een kind zijn vader vertrouwt. Hij verlangt van hen dat ze zullen doen wat Hij vraagt, ook al begrijpen ze niet waarom Hij dat vraagt. Hij wil dat ze in hun gedrag laten zien dat ze Hem erkennen als eigenaar en koning van de aarde.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 2:15-17, Genesis 3:20, Genesis 5:1, Genesis 3:22*

De keus tegen God

Lezen: Genesis 3:1-7

God heeft de mensen slechts één gebod gegeven. Toch overtreden ze juist dat ene gebod. Een slang brengt hen ertoe tegen God in opstand te komen. De slang gaat daarbij zeer sluw te werk. In een aantal stappen brengt ze de mens ertoe Gods gebod te overtreden.

1. Ze zorgt ervoor dat ze Adam en Eva niet allebei tegelijk ontmoet, maar dat ze alleen Eva te spreken krijgt. Misschien juist Eva omdat die het gebod niet rechtstreeks van God, maar via haar man heeft gehoord (Genesis 2:16,17).
2. Ze brengt Eva aan het twijfelen: 'God heeft zeker wel gezegd...?'
3. Ze brengt een haast onmerkbare verandering aan in Gods woorden, en stelt het gebod van God zo als onmenselijk zwaar voor: 'Je mag zeker van geen enkele boom eten?'
4. Ze stelt God voor als een leugenaar: 'Wat God zegt is niet waar! Als je van die boom eet, zul je heus niet sterven. God wil gewoon niet dat je verstandig wordt!'
5. Ze maakt het heel aantrekkelijk om het gebod te overtreden: 'Je zult net zo verstandig worden als God. Je zult weten wat goed en slecht is.'

Het moment dat dan komt, wordt een keerpunt in de geschiedenis. Eva stuurt de slang niet weg uit de tuin, maar gaat de boom met andere ogen bekijken. Ze gelooft de leugens van de slang. Ze plukt een vrucht van de boom, en eet ervan. En daarna geeft ze haar man een vrucht - en hij eet er ook van.

Op dit moment maken de mensen een verschrikkelijke keus: een keus tegen God. Terwijl ze weten dat er een vreselijke straf op staat, overtreden ze toch het enige gebod dat God gegeven heeft. Het is geen noodlot dat hun overkomt. God heeft geen val voor hen gezet waar ze wel in moeten trappen. Terwijl de mensen beter weten en kunnen, kiezen ze toch tegen God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3:1-7, Genesis 2:16,17.*

De satan

De gebeurtenis die in dit hoofdstuk beschreven wordt, heeft een voorgeschiedenis. Toen God in het begin de hemel en aarde maakte, heeft Hij ook engelen* ('gezanten') geschapen: geestelijke wezens, die Gods speciale dienaren mochten zijn en bij Hem in de hemel mochten leven.

Op een gegeven moment - de bijbel vertelt niet wanneer - is een deel van de engelen tegen God in opstand gekomen (Judas 1: 6). De leider van die opstand wordt de duivel* ('belasteraar') of de satan* ('tegenstander') genoemd (Openbaring 12:9). Hij wilde God niet langer als zijn koning erkennen. En hij werd daarin gevolgd door veel andere engelen. De satan en zijn volgelingen, de duivels, zijn door en door slecht. Alles wat God doet proberen ze tegen te werken.

Toen God de mensen had gemaakt, zag de satan dan ook een nieuwe kans om iets te bederven. Hij kon nu proberen om ook de mensen aan zijn kant te krijgen, om ook hen in opstand tegen God te laten komen. Die opstand zou een feit zijn als Adam en Eva het enige gebod dat God gegeven had, zouden overtreden.

Het is dan ook eigenlijk de satan die Eva aanspreekt en over haalt om een vrucht te eten. De slang wordt door hem gebruikt als vermomming.

De zondeval

Het moment waarop Eva en Adam het gebod van God overtreden, wordt de zondeval genoemd. De zondeval is het moment waarop de mensen doen alsof ze zelf kunnen bepalen wat goed en slecht is. Door dat te doen kiezen ze:

- tegen God. Ze nemen ontslag uit de dienst aan God. En met hun keus tegen God kiezen ze tegelijk voor de straf waar God hen voor gewaarschuwd heeft: de dood (Genesis 2:17, Johannes 8:44, Romeinen 6:16).
- voor de vijand van God: de satan. Ze worden slaaf in dienst van een leugenaar en moordenaar. Ze hebben niets goeds van hem te verwachten - alleen maar ellende. Als slaaf van de satan kunnen ze maar één ding doen: zondigen (dat wil zeggen: het slechte doen). Willens en wetens kiezen ze zo voor hun eigen ondergang.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Judas 1:6, Openbaring 12:9, Genesis 2:17, Johannes 8:44, Romeinen 6:16*

God belooft redding

Lezen: Genesis 3:8-24

3:15 nageslacht: nakomelingen.

3:20 Eva: 'moeder van alle levenden.'

3:24 cherub: engel.

Wanneer God Adam en Eva 's avonds opzoekt, blijkt al meteen dat de goede verhouding die de mensen met God hadden, kapot is. Adam en Eva schrikken wanneer ze God horen aankomen. Ze durven Hem niet onder ogen te komen. Ze proberen zich voor Hem te verbergen. God roept Adam en Eva tevoorschijn. En Hij roept allereerst Adam ter verantwoording - degene die het gebod persoonlijk van Hem gekregen heeft. Op Gods vraag of hij van de boom heeft gegeten, antwoordt Adam niet eerlijk: 'Ja'. Hij schuift de schuld af op zijn vrouw. En eigenlijk beschuldigt hij zelfs God:

'De vrouw die U hebt gemaakt om mij ter zijde te staan...'

(Genesis 3:12)

Ook Eva probeert onder de schuld uit te komen: de slang heeft haar verleid. Dan richt God zich tot de slang. Maar Hij roept die niet ter verantwoording, zoals Hij bij de mensen deed. Zij mochten zich nog verdedigen. De slang wordt meteen veroordeeld:

'Vervloekt ben jij dat je dit hebt gedaan, het vee zal je voortaan mijden, wilde dieren wenden zich af; op je buik zul je kruipen en stof zul je eten, je leven lang'. 'Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw, tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel'

(Genesis 3: 14,15)

De slang zelf wordt dus gestraft (vers 14). Maar wat belangrijker is: de satan, die de slang gebruikt heeft als spreekbuis, wordt gestraft. Dat zien we in vers 15. God spreekt daar in feite de satan aan. God belooft: Ik zal er persoonlijk voor zorgen dat er vijandschap ontstaat tussen de satan en de mensen.

De mensen hebben door naar de slang te luisteren, vriendschap gesloten met de satan. Ze hebben daarmee gekozen voor de dood. Maar God maakt een eind aan die vriendschap. Hij zet Adam en Eva weer aan zijn kant.

Dat betekent niet dat het met alle mensen na Adam en Eva automatisch goed zal komen. Er zullen uit Adam en Eva mensen voortkomen die de satan zullen volgen ('jouw nageslacht'). Maar er zullen ook mensen geboren worden die weer aan Gods kant willen staan: die tegen de satan zullen vechten ('haar nageslacht').

God belooft hier dat die strijd uiteindelijk verloren zal worden door de slang - dus door de satan. Zijn kop zal vermorzeld worden. Dat zal gedaan worden door een nakomeling van Eva, de vrouw. God belooft Adam en Eva hier dus iets geweldigs: er zal iemand geboren worden die de satan definitief zal verslaan en de mensen uit zijn macht zal redden. Vóór die tijd zal de satan aan de vrouw schade kunnen toebrengen. Maar hij zal de vrouw niet kunnen doden. Het blijft bij een wond in haar voet: pijnlijk, maar niet dodelijk. Dat betekent: iedereen die net als Eva in vriendschap met God wil leven, zal vijandschap van de satan ondervinden. De satan laat de mensen niet zomaar gaan. Maar hij kan ze niet overwinnen.

Samengevat

- Er komt oorlog tussen de satan en de mensen die weer bij God horen. De vriendschap tussen de satan en de mensen wordt verbroken.
- Er zal iemand komen die de satan zal vernietigen en de gelovigen zal redden.

Genesis 3 vers 15 is dus een belangrijke bijbeltekst. In het kort wordt hier heel veel beloofd. Deze tekst wordt wel de moederbelofte genoemd. Daarmee wordt bedoeld: deze belofte is de moeder, het begin, van alle beloften die God hierna zal doen aan de mensen. Door de hele bijbel heen komen de twee onderdelen van deze belofte terug:

1. Steeds blijkt dat er een oorlog gaande is tussen de satan met zijn volgelingen en de mensen die bij God horen;
2. Op allerlei plaatsen in het Oude Testament komt God terug op de belofte dat er iemand zal komen die de mensen uit de macht van de satan zal redden. En in het Nieuwe Testament is te zien hoe God de redder die Hij beloofd heeft, ook inderdaad stuurt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3:8-24, Genesis 3:12, Genesis 3:14,15*

De straf voor de mensen

De slang wordt gestraft (Genesis 3:14). Maar ook de mensen krijgen straf (Genesis 3: 16-19). Op belangrijke momenten in hun leven zullen ze pijnlijk herinnerd worden aan hun ongehoorzaamheid in het paradijs:

- De vrouw zal de straf voelen als ze een kind ter wereld brengt. Maar ook als haar man over haar heerst. Het is niet meer vanzelfsprekend dat er een goede verhouding is tussen man en vrouw.
- De man zal de straf voelen als hij werkt. Het werk zal zwaar en moeilijk worden. Want God vervloekt de grond. Dat betekent: God zorgt ervoor dat de dingen op aarde niet meer zo goed functioneren als Hij het bedoeld heeft. Vruchtbare grond, regen en droogte op de juiste tijd, een goede oogst: al die dingen zijn niet meer vanzelfsprekend. De mensen zullen moeten zwoegen voor hun levensonderhoud.
- De mensen zullen moeten sterven (Romeinen 5:12). En met de dood krijgen ook pijn, ziekte en verdriet de mensen in hun greep.
- Adam en Eva moeten weg uit het paradijs, weg van het leven. God maakt het onmogelijk dat ze er terugkomen. Hij laat de tuin bewaken door een engel met een zwaard.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3:14, Geneis 3:16-19, Romeinen 5:12.*

De zonde werkt door

Het waren Adam en Eva die de vriendschap met God verbraken en voor de satan kozen. Zij waren het die Gods gebod naast zich neerlegden. Maar dat betekent niet dat het daarmee afgelopen is. Het is niet zo dat hun nakomelingen gewoon weer opnieuw kunnen beginnen. Het is net als met een boom waarvan de wortels zijn aangetast: je kunt van zo'n boom niet verwachten dat de bladeren en vruchten gezond zullen zijn. Zo is het ook met alle mensen die na Adam en Eva komen: ze zijn al aangetast als ze geboren worden. Ze hebben de zonde, de slechtheid, geërfd van hun voorouders. Ze hebben het in zich om God ongehoorzaam te zijn.

Adam en Eva waren de eerste man en vrouw, de stamvader en stammoeder van alle mensen. Toen zij de kant van Gods tegenstander kozen, hebben ze die keus gedaan voor alle mensen die na hen zouden komen. Alle mensen hebben als het ware in Adam en Eva de vriendschap met God verbroken en de kant van de satan gekozen (Romeinen 5:12).

Iedereen heeft dus te maken met wat er in het paradijs gebeurd is. Iedereen staat schuldig tegenover God. Ook wij. Dat betekent dat ook wij Gods straf - de dood - verdienen.

Net als Adam en Eva hebben wij het hard nodig dat God naar ons toe komt, ons redt uit de macht van de satan en ons weer aan zijn kant zet. Gelukkig heeft God gedaan wat Hij beloofd heeft. Hij heeft ervoor gezorgd dat er iemand kwam die de satan kon verslaan:

Jezus Christus. Wie in Jezus Christus gelooft, mag leven in vriendschap met God. Hij mag weten dat het weer goed is tussen God en hem. En hij hoeft niet meer bang te zijn voor de dood. De dood is voor hem geen straf meer (Romeinen 5:17-19). Voor wie in Jezus Christus gelooft, is de dood de overgang naar een heerlijk leven met God, dat voor altijd zal duren (Johannes 3:16). (In latere delen komen we op dit onderwerp terug).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 5:12, Romeinen 5:17-19, Johannes 3:16*

Vragen

1. Aan het begin van dit deel is de vraag gesteld: Hoe is het mogelijk dat wij in een totaal andere wereld leven dan de eerste mensen? Probeer op deze vraag een antwoord te geven.
2. Twee uitspraken die elk een andere visie op de zondeval geven.
 - a. 'God had de mensen zo moeten maken dat ze niets verkeerd konden doen'.
 - b. 'We mogen Eva wel dankbaar zijn dat ze van de boom at; daardoor hebben we het onderscheid tussen goed en kwaad leren kennen, en zijn we als mensen verder gekomen dan het paradijs'.

Wat vindt u vanuit de Bijbel van elk van deze uitspraken? Waarom?

3. De geschiedenis van Genesis 3 is voor ons geen gepasseerd station. Kunt u uitleggen waarom dat zo is?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3*

Deel 2C: Bidden - hoe kan dat?

In het vorige C-deel hebben we ons bezig gehouden met het onderwerp bidden. Het ging toen om de vraag: wat is bidden eigenlijk, en tot wie bid je? Ook in dit deel hebben we het over bidden. Nu houden we ons bezig met de vraag hoe het mogelijk is dat je tot God kunt bidden, en op wat voor manier je moet bidden.

Hoe is het mogelijk?

Het is een groot voorrecht dat we tot God kunnen spreken. We zagen dat al in de vorige c-les. God is de machtige koning die over de hemel en de aarde regeert (Jesaja 40: 12-26). Hoe belangrijk wij, mensen, voor ons eigen idee ook zijn - in vergelijking met God zijn we minder dan een pluisje op een weegschaal of een waterdruppel die aan een emmer hangt (Jesaja 40:15). Het is een wonder dat God toch met ons wil omgaan - dat Hij contact met ons zoekt en tot ons spreekt. En dat wij zo vertrouwelijk met Hem mogen spreken als een klein kind dat met zijn vader of moeder praat.

Maar dat God met ons wil omgaan, is niet alleen verwonderlijk als je bedenkt hoe klein wij in zijn ogen zijn. Het wordt nog verwonderlijker als je bedenkt hoe slecht wij zijn.

Wij staan schuldig

In deel 2B zagen we dat alle mensen schuldig staan tegenover God. Zelf vinden we misschien dat we het er heel redelijk van afbrengen, dat het met ons niet zo erg gesteld is. Maar God ziet ons zoals we echt zijn. Hij kent ook onze gedachten en onze gevoelens. Hij kijkt dwars door onze nette buitenkant heen. Hij zegt niet tegen ons dat het wel meevalt met onze slechtheid. Hij ziet onze zonden niet door de vingers - al vinden we ze zelf de moeite van het vermelden niet waard (1 Johannes 1:8-10). God kan onze zonden niet door de vingers zien. Want Hij is heilig*. Dat wil zeggen: Hij is volkomen goed. Hij kan onze slechtheid niet verdragen. Hij kan het kwaad niet aanzien, zegt de bijbel (Habakuk 1:13).

Wanneer we bidden, moeten we bedenken dat we van onszelf schuldig staan tegenover God. We kunnen God niet zomaar onder ogen komen. We kunnen tegenover God niet doen alsof er niets aan de hand is.

Je zou het kunnen vergelijken met de situatie dat een heel goede vriend je zwaar heeft beledigd, of je grof onrecht heeft aangedaan. Vóór je weer vriendschappelijk met hem om zou kunnen gaan, zou er dan toch eerst iets moeten gebeuren. Het zou onverdraaglijk zijn als je vriend de volgende keer dat hij je zag, deed alsof er nooit iets was voorgevallen. De vriendschapsband is immers kapot gemaakt.

De relatie moet eerst weer hersteld worden.

Zo kunnen we ook niet zomaar bij God aankomen alsof er nooit iets is voorgevallen (Psalm 25:7,11,18). Wanneer we bidden, moeten we Hem erkennen dat we schuldig tegenover Hem staan (Matteüs 6:12). We moeten God vragen of Hij ons onze slechte gedachten, woorden en daden wil vergeven - en of Hij wil vergeten hoe erg we tekortgeschoten zijn tegenover Hem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 40: 12-26, Jesaja 40: 15, 1 Johannes 1: 8-10, Habakuk 1: 13, Psalm 25: 7, 11, 18, Matteüs 6: 12*

God vergeeft

Gelukkig hoeven we niet in het onzekere te zitten over de vraag of God ons onze zonden en tekortkomingen zal willen vergeven. God wil niets liever dan dat de verhouding tussen Hem en ons weer hersteld wordt (Ezechiël 33:11, Lukas 15:11-32). Wie aan God oprecht vraagt om vergeving, krijgt die vergeving ook. David heeft daar over geschreven in het boek Psalmen. In Psalm 32 lezen we hoe David er aan toe was vóór en nadat hij God om vergeving had gevraagd over een bepaalde zonde.

'Gelukkig de mens van wie de ontrouw wordt vergeven, van wie de zonden worden bedekt. Gelukkig als de HEER zijn schuld niet telt, als in zijn geest geen spoor van bedrog is. Zolang ik zweeg, teerden mijn botten weg, kreunend leed ik, de hele dag. Zwaar drukte uw hand op mij, dag en nacht, mijn kracht smolt weg als in de zomerhitte. Sela Toen beleed ik u mijn zonde, ik dekte mijn schuld niet toe, ik zei: 'Ik beken de HEER mijn ontrouw' en u vergaf mij mijn zonde, mijn schuld.'

(Psalm 32: 1-5)

Ook uit het Nieuwe Testament blijkt: wanneer we tegenover God erkennen dat we slechte dingen hebben gedaan en Hem om vergeving vragen, vergeeft Hij ons onze zonden:

'Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad.'

(1 Johannes 1:9)

God doet dat niet omdat we zo eerlijk zijn om onze zonden te erkennen, of omdat Hij nog wel een keer met de hand over zijn hart wil strijken. Hij doet dat omdat zijn Zoon gestraft is voor onze zonden (2 Korintiërs 5:21). Wij verdienen Gods straf. Van onszelf zijn wij voor de heilige God niet om aan te zien. De bijbel vergelijkt de zonden wel met vuile kleren. Wij hebben vuile kleren aan. Daarmee kunnen we niet bij God aankomen. Maar onze kleren kunnen schoongewassen worden - in het bloed van Jezus Christus! (Openbaring 7:14) In het Nieuwe Testament staat het zo:

'en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonde'

(1 Johannes 1:7).

Dat wil zeggen: door de doodstraf die Jezus heeft ondergaan, kunnen we voor God als zondeloos gelden.

De vergeving van onze zonden kunnen we niet verdienen. We kunnen de verhouding met God niet zelf herstellen. God geeft ons zijn vergeving. Het is een geschenk. We hoeven er niets voor doen. We hoeven alleen maar te erkennen dat we dat geschenk nodig hebben. In de bijbel wordt het geschenk van de vergeving vaak aangeduid met het woord genade. Genade betekent: onverdiende vrijspraak.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Ezechiël 33:11, Lukas 15:11-32, Psalm 32:1-5, 1 Johannes 1:9, 2 Korintiërs 5:21, Openbaring 7:14, 1 Johannes 1:7*

Bidden, hoe moet dat?

Wanneer we tot God bidden, moeten we weten met wie we te maken hebben. We spreken tot:

1. De machtige koning, die over hemel en aarde regeert. Dat betekent dat we met eerbied tot God moeten bidden. We moeten ons bewust zijn van onze positie: we zijn voor God maar kleine mensen.
2. De heilige God, die onze zonden niet kan verdragen. Dat houdt in dat we schuldbewust en nederig naar God toe moeten gaan. We moeten ons realiseren dat we het door onze zonden totaal verknoeid hebben bij God. Maar we mogen ook weten dat het weer goed is tussen God en ons wanneer we om vergeving vragen.
3. De God die om zijn Zoon onze Vader wil zijn. Dat betekent dat we vol vertrouwen alles aan Hem mogen voorleggen, en dat we er zeker van mogen zijn dat Hij naar ons luistert.

Onze houding

De houding waarmee we bidden, kan iets laten zien van onze eerbied voor God. Vroeger gingen mensen staan wanneer ze tot God baden. Ze keken daarbij naar de hemel, en hieven hun armen op (2 Kronieken 6:12,13). Op die manier lieten ze zien dat ze alles van God verwachtten.

De bijbel vertelt ook over mensen die knielden wanneer ze tot God baden (Daniël 6:11). Dat lezen we zelfs over Jezus, Gods Zoon. Vaak knielde Hij neer wanneer Hij tot God sprak (Lukas 22:41). Ook vandaag knielen veel christenen neer wanneer ze bidden. Het knielen is een goede manier om onze eerbied voor God, de koning van hemel en aarde, tot uiting te brengen. Dat betekent niet dat we altijd zouden moeten knielen bij het bidden. Bidden kun je ook staand of zittend doen.

In onze cultuur is het de gewoonte om bij het bidden de ogen te sluiten. Een goede gewoonte: op die manier verhinder je jezelf om afgeleid te worden door wat je om je heen

ziet. Ook is het gebruikelijk de handen te vouwen, als een teken van het feit dat je werk op dat moment stil ligt, en dat je alle aandacht voor God hebt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Kronieken 6:12,13, Daniël 6:11, Lucas 22:41*

Het gebed zelf: de aanspraak

Hoe moeten we God aanspreken? Dat kan op verschillende manieren. Jezus heeft ons geleerd dat we God 'onze Vader in de hemel' mogen noemen (Matteüs 6:9). Als we God zo aanspreken, laten we twee dingen zien. We spreken ons vertrouwen in Hem uit: we noemen Hem 'Vader'. En we tonen ons ontzag voor God. Want we zeggen erbij: 'in de hemel'. Die toevoeging maakt duidelijk dat we weten tegen wie we spreken: tegen de machtige God, die in de hemel woont. Maar we mogen God ook anders noemen. Bijvoorbeeld: 'Trouwe God in de hemel'. Of: 'Heer' (Handelingen 4:24).

De inhoud.

Wat zeg je in het gebed zelf? Hoe ziet een gebed eruit? Wanneer je in het oog houdt tot wie je spreekt, mag je in je gebed alles tegen God zeggen wat je op je hart hebt. Met je eigen woorden (Matteüs 6:7,8). Je gebed hoeft dus niet mooi te zijn. Je hoeft geen moeilijke woorden te gebruiken. Je mag gewoon jezelf zijn bij God. Je gebed hoeft ook niet lang te zijn. God weet precies wat je nodig hebt, nog voor je het Hem gezegd hebt.

Maar bij het bidden zijn we gelukkig niet enkel en alleen op onszelf aangewezen. God zelf helpt ons om te leren bidden. We hebben in deze en de vorige deel gekeken naar een paar psalmen die eigenlijk gebeden tot God zijn. Er staan in de bijbel nog veel meer van die psalmen. We kunnen daaruit veel leren over hoe ons gebed er uit moet zien. Hieronder enkele gebedselementen die telkens terugkomen in de psalmen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:9, Handelingen 4:24, Matteüs 6:7,8*

Gebedsonderwijs uit de psalmen

Uit de psalmen blijkt dat het belangrijk is om in ons gebed God te *prijzen* (Psalm 50:14). Dat wil zeggen: om uiting te geven aan ons ontzag voor God, aan ons enthousiasme voor alles wat Hij gemaakt heeft. In woorden proberen uit te drukken hoe blij we zijn omdat Hij zich met ons bezig wil houden; onze bewondering uiten voor alles wat Hij doet.

Het prijzen van God gaat vaak samen met *danken* (Psalm 30, 48). Ook het bedanken van God is een wezenlijk onderdeel van het gebed. En dat is niet vreemd. Er zijn altijd redenen te over om God te bedanken. God is het die ons heeft gemaakt, die ons leven in stand houdt, die ervoor zorgt dat we eten, drinken en onderdak hebben. God houdt zoveel van de mensen dat Hij met hen doorging toen zij zich van Hem afkeerden. Hij heeft er alles aan

gedaan om ons te redden uit de macht van de satan. Wat ligt meer voor de hand dan dat we onze dankbaarheid daarvoor uiten? (1 Tessalonicenzen 5:18)

De psalmen laten ook op allerlei plaatsen zien, dat we God moeten vragen of Hij ons onze zonden wil vergeven (Psalm 25:11, Psalm 51). We hebben het daar eerder in dit deel al over gehad.

Tenslotte blijkt uit de psalmen dat we God om hulp mogen vragen wanneer we het - op wat voor manier dan ook - moeilijk hebben (Psalm 50:15). God is betrokken bij zijn kinderen. Hij luistert naar ze en helpt ze wanneer ze het moeilijk hebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 50:14, Psalm 30, Psalm 48, 1 Tessalonicenzen 5:18, Psalm 25:11, Psalm 51, Psalm 50:15*

Gebedsonderwijs van Jezus

Niet alleen de psalmen leren ons hoe ons gebed er uit moet zien. Ook Jezus Christus heeft onderwijs gegeven in het bidden. Hij heeft zijn volgelingen zelfs een speciaal gebed geleerd. Dit gebed wordt het 'Onze Vader' genoemd, naar de woorden waarmee het begint (Matteüs 6:9-13). Jezus leert zijn volgelingen in dit gebed dat ze allereerst aan God moeten vragen of Hij ervoor wil zorgen dat ze Hem steeds beter leren kennen en Hem steeds meer gaan eren. Ook moeten ze God vragen hen te helpen om zo te gaan leven als Hij dat graag wil. Maar ze mogen ook vragen om de dingen die ze iedere dag nodig hebben: eten en drinken, vergeving van hun zonden, en kracht om stand te houden tegen de satan. (In deel 24 en 25C komen we terug op de inhoud en de betekenis van het Onze Vader).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:9-13*

Amen

Jezus heeft ons geleerd na ons gebed 'amen' te zeggen. 'Amen' is een Hebreeuws woord, dat 'vast en zeker' betekent. Wanneer we na ons gebed 'amen' zeggen, geven we daarmee aan dat we er zeker van zijn dat God naar ons gebed geluisterd heeft.

Bidden - doe het

Bijbellezen en bidden: het zijn twee dingen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Wanneer u met deze cursus bezig bent, doet u er dan ook goed aan niet alleen de opgegeven bijbelgedeeltes te lezen, maar ook tot God te gaan bidden. In de bijbelgedeeltes die u leest, spreekt God tot u. En God wil graag dat u Hem antwoord geeft (1 Tessalonicenzen 5:17,18). God wil graag dat u bij Hem komt met alles wat u bezig houdt. We hopen daarom dat u van het bidden een dagelijkse gewoonte zult maken (Romeinen 12:12).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Tessalonicenzen 5:17,18, Romeinen 12:12*

Vragen

- 1a Wat betekent het dat God heilig is?
- 1b Wat heeft Gods heiligheid te maken met het bidden?
- 2a Wat is de reden dat God mensen hun zonden wil vergeven?
- 2b Wanneer krijgt iemand van God vergeving van zijn zonden?
- 3 Om goed te kunnen bidden, moet je God kennen en moet je jezelf kennen. Kunt u deze stelling toelichten?

Deel 3A: De bijbel is een eenheid

De bijbel is een geschenk uit de hemel. God liet het goede nieuws dat Hij te vertellen had, daarin opschrijven. Daar gebruikte Hij mensen voor. Veel mensen hebben aan de bijbel mogen werken. Toch is de bijbel geen onsamenhangend geheel geworden. Want God heeft ervoor gezorgd dat de bijbel een eenheid is.

De bijbel heeft veel schrijvers

De bijbel bestaat uit 66 verschillende boeken. Die boeken zijn door meer dan dertig mensen geschreven. De schrijvers verschillen veel van elkaar. Dat geldt voor hun achtergrond, de tijd waarin ze leefden en de taal waarin ze schreven. Er zit ongeveer 1500 jaar tussen het oudste en jongste boek. En toch is de bijbel een eenheid. Want die 66 boeken vertellen - met al hun menselijke verschillen - het ene verhaal van God. Van veel bijbelboeken weten we niet door wie ze geschreven zijn. Van andere boeken is de schrijver wel bekend. Om de bijbel beter te kunnen begrijpen, is het goed om iets van die schrijvers te weten. We noemen de bekendste.

Mozes

Mozes is de schrijver van de eerste vijf bijbelboeken. Hij was een Israëlitische jongen die geboren werd in een tijd dat de Israëlieten in Egypte woonden. De koning van Egypte, de farao, gebruikte de Israëlieten als slaven. Mozes wordt door de dochter van de farao als zoon aangenomen. Hij maakt daardoor deel uit van de voornaamste familie van Egypte. Hij krijgt de opvoeding en de opleiding van een prins. Als hij ziet hoe zijn volksgenoten onderdrukt worden, komt hij voor hen op. Hij moet daarom vluchten. God geeft Mozes de opdracht om de Israëlieten uit Egypte te bevrijden en naar het land Kanaän te brengen. De boeken die Mozes geschreven heeft, gaan onder andere over die bevrijding en over de wetten die God daarna aan zijn volk geeft. 'Mozes zei:

'Maar wie ben ik dat ik naar de farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?' God antwoordde: 'Ik zal bij je zijn.'

(Exodus 3:11-12)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 3:11,12*

David

David was een schaapherder die door God wordt uitgekozen om koning over Israël te zijn. Hij is een van de machtigste koningen van Israël. Tegelijk maakt hij muziek en schrijft hij gedichten. In gezongen gedichten, die wij psalmen noemen, vertelt hij over zijn leven en zijn relatie met God. De psalmen van David zijn vaak gebeden tot God.

'De Geest van de HEER sprak in mij, zijn woorden zijn op mijn tong.'

(2 Samuël 23:2)

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Samuël 23:2

Amos

Amos, een veehouder, krijgt opdracht van God om zijn bedrijf te verlaten om naar een ander deel van het land Israël te gaan. Als profeet moet hij daar tegen onrecht en uitbuiting van de armen waarschuwen. Amos maakt duidelijk dat God dergelijke misstanden niet ongestraft laat. 'Maar de HEER heeft mij van achter mijn schapen vandaan gehaald, en het is de HEER die tegen mij heeft gezegd:

'Ga naar mijn volk Israël en profeteer daar.'

(Amos 7:13)

Tekstverwijzingen en citaten uit: Amos 7:13

Lucas

Lucas is een arts. Door zijn studie heeft hij contacten met mensen uit hogere kringen. Voor een van hen, Teofilus, schrijft Lucas een heel nauwkeurig verslag van het leven van Jezus. Deze Teofilus heeft wel eens iets over Jezus gehoord, maar hij wil graag meer weten. Lucas laat zien dat de verhalen die Teofilus kent, echt waar zijn. Hij heeft de oor- en ooggetuigen van wat Jezus gedaan heeft immers gekend!

'om u te overtuigen van de betrouwbaarheid van de zaken waarin u onderricht bent..'

(Lucas 1:4)

Naast een beschrijving van Jezus' leven heeft Lucas ook het boek Handelingen der apostelen geschreven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: Lukas 1:4

Johannes

Johannes en zijn broer werken bij hun vader in het vissersbedrijf. Als Jezus de broers roept om zijn volgelingen te worden en met Hem mee te gaan, doen ze dat meteen. Johannes heeft vijf bijbelboeken geschreven: een evangelie, drie brieven en de Openbaring van Johannes. Dit laatste boek schrijft Johannes op het eiland Patmos*. Hij is naar dat eiland

verbannen, omdat hij de mensen over Jezus vertelde. En dat was in die tijd verboden. Juist door deze verbannen man laat God dit bijbelboek schrijven. Zo blijkt duidelijk dat niets of niemand Gods plannen tegen kan houden.

'Schrijf het op, want wat hier wordt gezegd is betrouwbaar en waar.'

(Openbaring 21:5)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Openbaring 21:5*

Paulus

Paulus heeft een opleiding gevolgd in de Joodse godsdienstleer. Van de leer van Jezus moest hij niets hebben. Hij laat de volgelingen van Jezus gevangen nemen. Toch wil God gebruik van hem maken. God zegt zelf:

'...want hij is het instrument dat ik gekozen heb om mijn naam uit te dragen onder alle volken en heersers en onder al de Israëlieten.'

(Handelingen 9:15)

Als Paulus zelf christen geworden is, wordt hij onder andere naar Griekenland gezonden om over God en Jezus te vertellen. Zo ontstaan overal christelijke kerken. Paulus stuurt brieven naar deze kerken om de christenen verder te helpen in het geloof. Deze brieven zijn voor een groot deel opgenomen in het Nieuwe Testament.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 9:15*

Toch is de bijbel een eenheid

De bijbel heeft dus veel schrijvers. Toch vormen alle bijbelboeken samen één boek. Want de schrijvers van de bijbel vertellen, ieder op hun eigen manier, wie God is en wat het geloof in Hem voor ons leven betekent. Wanneer we de bijbel lezen, ontdekken we hoe de bijbelboeken met elkaar samenhangen en elkaar aanvullen. Dat blijkt onder meer uit het feit dat de schrijvers gebruik maken van elkaars boeken om te bevestigen of te verduidelijken wat ze te zeggen hebben. Zo worden de psalmen bijvoorbeeld veelvuldig aangehaald. In Psalm 103:15 en 16 staat:

'De mens - zijn dagen zijn als het gras, hij is als een bloem die bloeit op het veld en verdwijnt zodra de wind hem verzengt; de plek waar hij stond, kent hem niet meer.'

We komen deze regels ook tegen in Jesaja 40:6-8, Jacobus 1:10,11 en 1 Petrus 1:24. De psalmen zelf verwijzen vaak naar de historische boeken van de bijbel. Psalm 106:9-11 neemt zijn lezers mee terug naar de bevrijding van het volk Israël uit Egypte. Dat was het werk van God, zegt de psalm nog eens.

'Op zijn dreigen viel de Rietzee droog, hij leidde hen door de diepte als door een woestijn. Hij redde hen uit de greep van hun haters, verlost hen uit de greep van de vijand. Het water bedekte hun belagers, niet één van hen bleef in leven.'

En de evangeliën* halen de wet en de profeten aan. In Johannes 6:45 herhaalt Johannes de woorden uit Jesaja 54:13:

'Het staat geschreven in de Profeten: Zij zullen allemaal door God onderricht worden.'

Als in het Nieuwe Testament verwezen wordt naar het Oude Testament, staat er meestal kortweg:

.. zoals de Schrift zegt,...

of:

...zoals de Heilige Geest zegt: ...

Met de *Schrift* is het Oude Testament bedoeld, dat al sinds 100 jaar voor Christus een zelfstandig boek was. De eenheid van de bijbel blijkt ook heel duidelijk als we het eerste hoofdstuk met het laatste hoofdstuk van de bijbel vergelijken. De bijbel begint te vertellen over het paradijs, de eerste woonplaats van de mensen. Daar leefde de mens in vrede met God en zijn omgeving. Om zijn ongehoorzaamheid is de mens het paradijs uitgezet. Toch gaat het paradijs voor de mens niet voorgoed verloren. God belooft dat het weer terugkomt. Dat is dan ook de toekomst die ons in het laatste bijbelboek wordt getoond. Het slot van de bijbel sluit weer aan bij het begin.

Het eerste bijbelboek vertelt:

'In het begin schiep God de hemel en de aarde. (...) God, de HEER, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste hij de mens die hij had gemaakt. (...) Hij liet uit de aarde allerlei bomen opschieten die er aanlokkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad.'

(Genesis 1;1 en 2:8,9)

En het laatste bijbelboek laat zien:

'Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. (...) Aan weerskanten van de rivier stond een levensboom ...'

(Openbaring 21:1 en 22:2)

Zo is de cirkel van de bijbel weer gesloten. Heel verschillende mensen mochten de bijbel schrijven. Maar de Geest van God heeft de bijbel tot een volmaakte eenheid gemaakt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 103:15,16, Psalm 106:9-11, Genesis 1:1 en 2:8,9, Openbaring 21:1 en 22:2*

Vragen

1. Wat valt u op als u nagaat welke beroepen de in dit deel genoemde bijbelschrijvers hadden?
2. God heeft mensen gebruikt om zijn woorden door te geven. In dit deel wordt bij iedere schrijver een bijbeltekst aangehaald. Uit welke van deze teksten blijkt duidelijk dat God achter de schrijvers staat?
3. Waaruit blijkt dat de Bijbel een eenheid is? Noem meer dan één reden.

Deel 3B: Wint de satan de strijd?

God heeft na de zondeval aangekondigd dat er twee groepen mensen zullen komen: het 'nageslacht van de vrouw' (de mensen die bij God willen horen) en het 'nageslacht van de slang' (de mensen die in dienst staan van Gods tegenstander, de satan) (Genesis 3:15). Het duurt niet lang, of de mensen raken inderdaad verdeeld in twee kampen: voor en tegen God. Al in het gezin van Adam en Eva wordt die verdeeldheid zichtbaar.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3:15*

Kaïn en Abel

Lezen: Genesis 4:1-16 4:3

offer: geschenk aan God. Zie woordenlijst.

In Genesis 4 lezen we over Kaïn en Abel, twee van de kinderen die Adam en Eva gekregen hebben. Op een dag brengen Kaïn en Abel allebei een offer aan God - iets wat ze blijkbaar van hun ouders geleerd hebben. Maar God neemt alleen het offer van Abel aan. Dat van Kaïn accepteert Hij niet. Is dat niet oneerlijk van God? Kaïn en Abel doen immers precies hetzelfde: ze offeren iets van hun bezit aan God. Toch is er een verschil tussen het offer van Kaïn en dat van Abel. Dat blijkt uit het Nieuwe Testament. Daar staat:

'Door zijn geloof had het offer dat Abel aan God bracht meer waarde dan dat van Kaïn.'
(Hebreeën 11:4)

Het offer van Kaïn is op zichzelf even waardevol als het offer dat Abel brengt. Maar het gaat God niet om het offer op zich. Wat heeft Hij aan schapen of aan vruchten? (Psalm 50:8-15) Het gaat Hem erom hoe Kaïn en Abel tegenover Hem staan. Abel gelooft op de goede manier in God: hij houdt van God, en weet dat hij helemaal van God afhankelijk is. Kaïns offer komt niet voort uit geloof en uit liefde tot God. Dat blijkt ook. Want als Kaïn merkt dat God geen aandacht aan zijn offer schenkt, wordt hij woedend. God waarschuwt hem. De slechtheid moet hem niet gaan beheersen. Hij moet zijn slechte gedachten de baas blijven. Maar uit Kaïns antwoord blijkt dat hij zich niets van God aantrekt: hij vermoordt zijn broer.

God roept Kaïn ter verantwoording. Kaïn probeert zich er eerst nog met een leugen uit te redden: 'Ik weet niet waar Abel is. Ik ben toch niet verantwoordelijk voor mijn broer?' Maar als God duidelijk maakt dat Hij weet wat Kaïn heeft gedaan, geeft Kaïn het toe. Hij weet dat hij iets verkeerd heeft gedaan. Maar hij heeft geen berouw. Hij is alleen bang voor zijn eigen leven. Maar hoe slecht Kaïn ook is, God heeft nog geduld met hem. God straft hem wel, maar Kaïn mag toch verder leven. God geeft hem zelfs een garantie dat niemand hem

zal doden (Genesis 4:15). Kaïn krijgt een teken van God, een bewijs waardoor hij daar zeker van kan zijn. Wat dat teken is geweest, staat niet in de bijbel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 11:4, Psalm 50: 8 -15, Genesis 4:15*

Een leven zonder God

Lezen: Genesis 4:17-24

In dit bijbelgedeelte zien we hoe het verder gaat met Kaïn. Hij lijkt erg succesvol te worden: hij krijgt een zoon, hij bouwt een stad. Zijn familie breidt zich steeds verder uit. We weten niet hoeveel van zijn nakomelingen Kaïn zelf nog heeft gezien. Maar uit Genesis 5 blijkt dat de mensen in de eerste tijd na de zondeval nog zeer oud werden. Een leeftijd van achthonderd jaar was geen uitzondering. Daarin is een overblijfsel te zien van het goede begin: God had de mensen gezond en sterk gemaakt. Zoals de mensen nu hun erfelijke afwijkingen doorgeven aan hun kinderen, gaven de mensen toen hun kracht en gezondheid door. Het is dus best mogelijk dat Kaïn Lamech nog heeft meegemaakt. In de tijd van Lamech ontstaat het begin van een cultuur. Er komen nomaden, die in tenten wonen en vee houden. Een van Lamechs zoons vindt muziekinstrumenten uit. Een andere zoon ontdekt hoe hij ijzer en brons moet bewerken. De mensen leren van deze materialen wapens en gereedschap te maken. De nakomelingen van Kaïn hebben succes in hun leven. Maar uit het optreden van Lamech blijkt wel dat men zich van God helemaal niets meer aantrekt. Lamech neemt twee vrouwen - iets dat tegen Gods bedoeling ingaat (Genesis 2:24). Bovendien gaat hij verder in de sporen van zijn voorvader Kaïn. Hij heeft er geen enkele moeite mee iemand te vermoorden. Iemand die hem alleen maar een schram bezorgt, moet er met zijn leven voor boeten. Lamech laat niet over zich heen lopen. Hij bezingt tegenover zijn vrouwen hoe geweldig hij is:

'Ada en Silla, hoor wat ik zeg! Vrouwen van Lamech, luister naar mij! Wie mij verwondt, die sla ik dood, zelfs wie mij maar een striem toebrengt. Kaïn wordt zevenmaal gewroken, Lamech zevenenzeventig maal.'

(Genesis 4:23-24)

De nakomelingen van Kaïn hebben de kant van de satan gekozen. Van liefde voor God is in hun leven niets te merken. Ze leven alsof ze zelf de belangrijkste zijn.

Een leven met God

Lezen: Genesis 4:25-26

Toch zijn er in deze tijd ook mensen die niet aan de kant van de satan, maar aan de kant van God staan: Set bijvoorbeeld. In de tijd dat Sets zoon Enos geboren is, begint men 'de naam van de HERE aan te roepen'. Dat is in de bijbel een uitdrukking voor: regelmatig erediensten houden. Een eredienst is een bijeenkomst van mensen die in God geloven. Tijdens zo'n

bijeenkomst danken de mensen God voor wat Hij geeft, brengen ze offers, eren ze God en staan ze stil bij wat Hij te zeggen heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 4:17-24, Genesis 2:24, Genesis 4:23,24, Genesis 4:25,26*

De satan lijkt te winnen

Honderden jaren gaan voorbij. Het gaat steeds slechter met de wereld die God gemaakt heeft (Genesis 6:5). Het lijkt er veel op dat de satan aan de winnende hand is (Genesis 6:11-12). Bijna alle mensen zijn zijn trouwe slaven - ook de meeste nakomelingen van Set en Enos zijn naar hem overgelopen. Wanneer God naar de aarde kijkt, ziet Hij hoeveel kwaad de mensen op de aarde aanrichten. Alles wat de mensen doen, is even slecht. Iedereen doet wat in strijd is met wat God wil. Overal heersen geweld en onrecht. De mensen hebben Gods aarde verknoeid. Het ziet er zo langzamerhand naar uit dat heel het 'project mens' op niets is uitgelopen. De satan lijkt zijn doel te hebben bereikt.

Vonnis en redding

Het gaat God aan zijn hart dat de mensen massaal de kant van de satan hebben gekozen. Hij heeft er zelfs berouw van dat Hij de mensen heeft gemaakt (Genesis 6:5-7). God besluit de aarde schoon te wassen met een grote watervloed. Alles wat leeft zal verdrinken. Een vreselijke straf - maar de mensen hebben zich die straf zelf op de hals gehaald. Toch betekent dit niet het definitieve einde van de mensheid. God gaat verder met één gezin: het gezin van een zekere Noach. Noach is God trouw gebleven. De bijbel zegt over hem:

'Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een voorbeeldig leven leidde, in nauwe verbondenheid met God.'

(Genesis 6:9)

'Noach leefde in verbondenheid met God': die uitdrukking geeft aan dat Noach leeft zoals God het wil, en in heel zijn doen en laten op God gericht is. God wil Noach en zijn gezin redden van de dood (Genesis 6:13-22). Hij brengt Noach op de hoogte van zijn besluit alles wat leeft om te brengen. En Hij draagt hem op een groot, kistvormig schip te bouwen. Dit schip, dat in de bijbel de ark genoemd wordt, zal Noach en zijn familie van de verdrinkingsdood redden. De ark moet 150 meter lang, 25 meter breed en 15 meter hoog worden - anderhalf maal de lengte van een voetbalveld! In die tijd moet het een ongekend groot schip geweest zijn. Dat het schip zo groot werd, was ook wel nodig. Naast het gezin van Noach moeten er ook heel veel dieren mee: van iedere soort een paar en van sommige soorten zelfs zeven paar. Daarnaast is er natuurlijk veel voedsel nodig.

Noach krijgt honderdtwintig jaar de tijd om de ark te bouwen (Genesis 6:3). De mensen krijgen dus nog ruim de kans om hun leven te beteren. Je mag er wel van uitgaan dat veel

mensen zijn komen kijken naar wat Noach aan het doen is. De ark moet een bezienswaardigheid zijn geweest. Wie bouwt er nu een schip midden op het land! Noach doet zijn best de mensen die komen kijken ervan te overtuigen dat ze hun leven moeten beteren. Hij waarschuwt ze dat God anders een overstroming over de aarde zal laten komen. Dat Noach dat gedaan heeft, weten we omdat hij ergens anders in de bijbel '*de heraut van de rechtvaardigheid*' wordt genoemd. (2 Petrus 2 : 5) Hij heeft er dus om bekend gestaan dat hij de mensen in zijn tijd ervan probeerde te overtuigen dat ze anders moesten gaan leven.

Ondanks Noachs waarschuwingen komt niemand tot inkeer: na honderdtwintig jaar, als het schip af is en het voedsel is opgeslagen, staat het gezin van Noach nog steeds alleen. Zelfs als de mensen zien hoe alle dieren twee aan twee naar de ark toekomen, gebeurt er niets (Genesis 7:8-9). Ze leven door alsof er niets aan de hand is (Matteüs 24:38).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 6:5, Genesis 6:11,12, Genesis 6:5-7, Genesis 6:9, Genesis 6:13-22, Genesis 6:3, 2 Petrus 2:5, Genesis 7: 8-9, Matteüs 24:38*

De grote vloed

Lezen: Genesis 7 7:2

reine/onreine dieren: er wordt in het Oude Testament onderscheid gemaakt tussen 'reine' dieren die wel, en 'onreine' dieren die niet gebruikt mogen worden voor een offer. Zie verder de woordenlijst onder rein.

7:11 bronnen/sluizen: het water komt zowel van boven als van beneden met geweld opzetten.

Genesis 7 vertelt hoe God de mensen uiteindelijk straft. Hevige slagregens en zware overstromingen zorgen ervoor dat de hele bewoonde wereld onder water verdwijnt. Het water stijgt ruim zeven meter boven de hoogste bergtoppen. Alles wat leeft verdrinkt. Alleen de mensen en dieren in de ark blijven leven. We zien God in deze vreselijke gebeurtenis optreden als een rechter die een vonnis voltrekt. Hij heeft de mensen, hoe slecht ze ook waren, ruim de tijd gegeven om hun leven te beteren. Maar toen ze helemaal niet veranderden, moest Hij overgaan tot uitvoering van het vonnis. Deze gebeurtenis wordt meestal aangeduid met de term zondvloed - dat wil zeggen: grote vloed.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 7*

Terug op aarde

Lezen: Genesis 8 8:20

altaar: een verhoging waarop een offer werd verbrand.

brandoffer: een offer dat verbrand werd en dat op die manier als het ware aan God werd gegeven.

Het duurt bijna een jaar voor het gezin van Noach voor het eerst weer een stukje van de aarde terugziet: een paar bergtoppen. Noach probeert er achter te komen of de aarde al weer leefbaar is. Hij laat een raaf en een duif vrij. Dat de raaf niet meer terugkomt, is niet verwonderlijk. Een raaf kan van aas leven, en dat is er genoeg te vinden op het water. De duif geeft Noach een teken dat het water echt aan het zakken is. Hij komt terug bij de ark met een blad in zijn bek. De boomtoppen zijn dus tevoorschijn gekomen en de blaadjes zijn al weer aan het groeien. Een jaar nadat de ramp begonnen is, mogen de mensen en dieren het schip eindelijk verlaten. Het eerste wat Noach doet als hij weer vaste grond onder zijn voeten heeft, is God danken. Hij bouwt een altaar, slacht een aantal reine dieren en offert die daarop. Noach laat door dit offer zien hoe dankbaar hij en zijn gezin zijn voor hun redding. Als God de rook van de verbrande dieren ziet opstijgen, neemt Hij zich voor niet weer al het leven op aarde te vernietigen om de slechtheid van de mensen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 8*

De regenboog

God verbindt zich aan de mensen en de dieren (Genesis 9:8-17). Hij belooft dat Hij niet weer een zondvloed over de aarde zal laten komen. Deze belofte onderstreept God door een teken te geven: de regenboog. Wanneer God de regenboog in de wolken ziet staan, zal Hij zich herinneren wat Hij aan de mensen en dieren beloofd heeft: dat Hij de wereld in stand zal blijven houden, en dat Hij ervoor zal zorgen dat de seizoenen elkaar op zullen blijven volgen. Wanneer de mensen de regenboog zien, zullen ze zich iedere keer weer herinneren dat ze niet bang hoeven te zijn dat er weer zo'n grote vloed komt, die alles wat leeft zal vernietigen. God geeft zijn wereld niet prijs aan de ondergang.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 9: 8 - 17*

God houdt zich aan zijn belofte

God had Adam en Eva de belofte gegeven dat er eens iemand geboren zou worden die de satan zou verslaan en de mensen zou redden (Genesis 3:15). Aan die belofte wilde God zich houden. Ook toen alle mensen de kant van de satan kozen. Daarom zorgde Hij ervoor dat Noach en zijn familieleden in Hem bleven geloven en daarom heeft Hij hen gered. De satan heeft de strijd dus niet gewonnen. De lijn naar de toekomstige redder is niet doodgelopen. In de volgende delen zullen we zien hoe God die lijn ook voortzet.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3:15*

Vragen

1. Maak een stamboom van de mensen die in Genesis 4 genoemd worden. Geef aan wie er aan Gods kant, en wie er aan de kant van de satan staat, en (voor zover dat mogelijk is) waaraan dat te zien is.
2. In Genesis 4:23-24 staat een lied dat Lamech zingt voor zijn twee vrouwen. Uit dat lied blijkt dat Lamech de instelling heeft: Als iemand mij onrecht aandoet, zal hij er flink voor boeten. Wat vindt u van die instelling? Hoe wordt die instelling in de bijbel beoordeeld? Zie hiervoor Matteüs 18:21-22 en Romeinen 12:17-21. Matteüs 18:21 Petrus: een volgeling van Jezus Christus. Hem: Jezus Christus. zondigen: iets verkeers doen. Romeinen 12:19 laat God uw wreker zijn: laat het aan God over om rechter te zijn.
3. Kunt u in eigen woorden zeggen waarom de zondvloed heeft plaatsgevonden?
4. Meer dan een eeuw heeft Noach aan de ark gewerkt (in de tijd vlak na de zondeval werden de mensen nog erg oud: zie Genesis 5). Al die tijd kwam er niemand tot inkeer. Hoe is het mogelijk dat Noach het vol kon houden om door te gaan met het bouwen van de ark - en dat terwijl er geen water in de buurt was? Zie hiervoor Hebreeën 11:7. Hebreeën 11:7 godsspraak: boodschap van God. ...verwierf hij gerechtigheid: heeft hij gerechtigheid gekregen, heeft God hem rechtvaardig verklaard.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 4, Matteüs 18:21,22, Romeinen 12:17-21, Hebreeën 11:17*

Deel 3C: Wie is God?

Om te leren zien wie God is, wat Hij gedaan heeft en wat Hij doet, moeten we de bijbel lezen. Maar wij zijn natuurlijk niet de eersten die ons met de bijbel bezig houden. We kunnen ook veel leren over God van mensen die vóór ons de bijbel bestudeerd hebben.

Een oude samenvatting

Al in het begin van de tweede eeuw van onze jaartelling hebben christenen kernachtig samen weten te vatten wat de bijbel ons leert over God. Deze samenvatting, die bestaat uit twaalf korte punten, wordt de 'apostolische geloofsbelijdenis' genoemd. Het woord apostolisch geeft aan dat de opstellers datgene hebben samengevat wat ze van de apostelen* geleerd hebben. Anders gezegd: ze hebben de bijbel nagesproken. Het woord geloofsbelijdenis betekent dat deze samenvatting dienst deed als een uiteenzetting voor buitenstaanders. Iemand die christen was, kon met hulp hiervan heel makkelijk duidelijk maken: dit geloven we nu. De apostolische geloofsbelijdenis heeft na al die eeuwen nog niets van zijn waarde verloren. Ook vandaag nog worden deze twaalf punten (of, zoals meestal gezegd wordt: artikelen) aanvaard als een betrouwbare samenvatting van wat de bijbel ons leert over God. Nog steeds wordt de geloofsbelijdenis op zondag in de kerk uitgesproken. Omdat de apostolische geloofsbelijdenis een goede dwarsdoorsnede van de bijbel geeft, zullen we deze belijdenis in de komende delen artikel voor artikel langs gaan.

De apostolische geloofsbelijdenis

A

1 Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde.

B

2 En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Here;

3 die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;

4 die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, neergedaald in de hel;

5 op de derde dag opgestaan uit de doden;

6 opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader;

7 vandaar zal Hij komen om te oordelen de levenden en de doden.

C

8 Ik geloof in de Heilige Geest.

9 Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap van de heiligen;

10 vergeving van de zonden;

11 opstanding van het vlees*;

12 en een eeuwig leven.

Eén God

De geloofsbelijdenis bestaat zoals te zien is uit drie hoofddelen. Het eerste gaat over God de Vader en zijn werk. Het tweede over Jezus Christus en zijn werk. Het derde gaat over de Heilige Geest en zijn werk. Daarmee komen we meteen voor een vraag te staan. Hoe kan de apostolische geloofsbelijdenis spreken over God de Vader, zijn Zoon Jezus Christus en de Heilige Geest? De bijbel vertelt ons heel duidelijk dat er maar één God is (1 Korintiërs 8:4). Naast God bestaan er geen andere goden. Israël*, het volk waarmee God zich lange tijd op een bijzondere manier bezig gehouden heeft, kreeg te horen: *'Luister Israël, de HEER is onze God: de HEER is de enige!'* (Deuteronomium 6:4) Dat wil zeggen: er is maar één God, en dat is de HEER. (HEER* : een speciale naam van God). Er is één God. Dat staat vast. De hele bijbel door blijkt dat. Toch is daarmee niet alles gezegd. In Genesis 1, de geschiedenis van de schepping, lezen we al iets over 'de Geest van God' (Genesis 1:2). En na de zondeval hoorden we God zeggen: *'Zie, de mens is geworden als één van Ons.'* (Genesis 3:22) In het Nieuwe Testament lezen we over de Zoon van God, en over 'de Vader' (Johannes 5:26). De ene God kan dus spreken over 'ons'. En binnen de ene God is er sprake van een Geest, van een Zoon en van een Vader. Dat is iets onbegrijpelijks. God is één. Maar toch blijken er in de ene God drie personen te bestaan: de Vader, die de hemel en aarde gemaakt heeft en alles in stand houdt; de Zoon, die mens is geworden en is gestorven om de mensen te kunnen redden; en de Heilige Geest, die ervoor zorgt dat mensen vergeving van hun zonden en een eeuwig leven krijgen. Omdat er in de ene God drie personen bestaan, noemen we Hem wel de drie-enige God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Korintiërs 8:4, Deuteronomium 6:4, Genesis 1:2, Genesis 3:22, Johannes 5:26

Drie personen

Binnen God zijn drie personen. Maar wat moet je je voorstellen bij het woord 'personen'? In ons spraakgebruik is een persoon een zelfstandig wezen, een mens die volkomen los staat van de mensen om hem heen. Maar de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn niet drie

aparte individuen, die los staan van elkaar. Samen zijn zij de enige God. Ze zijn één in macht en in goedheid. Ze zijn één in hun God-zijn. Tegelijk moeten we zeggen dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest ook van elkaar onderscheiden zijn. Het is niet zo dat dezelfde persoon nu eens de naam Vader en dan weer de naam Heilige Geest krijgt. Als het in de bijbel over de Vader, de Zoon of over de Heilige Geest gaat, dan wordt er steeds een andere persoon bedoeld. Een voorbeeld. De bijbel zegt: *'Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft'* (Johannes 3:16). Hier wordt duidelijk bedoeld dat de Vader (die vaak met de naam 'God' wordt aangeduid) zijn Zoon naar de wereld heeft gestuurd. Zo zelfstandig zijn de personen dus. De Vader kan zijn Zoon een opdracht geven; de Zoon kan die taak uitvoeren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16*

Kritiek

Veel mensen geloven niet dat God drie-enig zou zijn. Eén is geen drie: en drie is niet hetzelfde als één. God kan niet tegelijkertijd één en drie zijn. Wanneer de bijbel spreekt over een Vader, een Zoon en een Heilige Geest betekent dat niet dat er een drie-enige God is. De Vader - die is inderdaad God. Maar Jezus Christus, die in de bijbel Gods Zoon wordt genoemd, is niet écht Gods Zoon. Hij was een goed mens, die door God als zijn speciale zoon is geadopteerd. En de Heilige Geest is geen persoon. Hij is een goddelijke kracht. Een soort verlengstuk van God. Zulke gedachten zijn niet nieuw. Zo'n zeventienhonderd jaar geleden waren er ook al christenen die er soortgelijke ideeën op na hielden. Het is nu eenmaal moeilijk te accepteren dat je niet alles kunt verklaren. Wij als mensen kunnen niet begrijpen hoe God één en toch drie kan zijn. Maar niet ons voorstellingsvermogen, maar de bijbel moet hier het laatste woord hebben. Alleen God kan ons vertellen wie Hij is. Wanneer je de bijbel eerlijk leest, kun je er niet onderuit: de Vader is God; de Zoon is God; en de Heilige Geest is God. Aan de hand van enkele bijbelgegevens zullen we dat toelichten.

De bijbel over de Vader

Dat de Vader God is, blijkt uit heel de bijbel. De Vader van Jezus Christus wordt op allerlei plaatsen God genoemd. Zo staat er ergens in het Nieuwe Testament:

'In al onze gebeden danken wij God, de Vader van onze Here Jezus Christus, voor u,'
(Kolossenzen 1:3)

En ook kom je voortdurend de zegenwens tegen:

'Genade zij u en vrede van God, onze Vader...'
(2 Tessalonicenzen 1:2)

Dat de Vader God is, blijkt niet alleen uit het feit dat Hij God genoemd wordt. Het blijkt ook uit het werk dat Hij doet. Hij heeft de hemel en de aarde gemaakt. Hij heeft vanuit de hemel zijn Zoon naar de aarde gestuurd; Hij heeft zijn Zoon, nadat die gestorven was, weer tot leven doen komen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Kolossenzen 1:3, 2 Tessalonicenzen 1:2*

De bijbel over Gods Zoon

Ook Gods Zoon, Jezus Christus, is God. Dat blijkt alleen al uit het feit dat de bijbel Hem zo noemt. De bijbel spreekt over Jezus als '*de waarachtige God*' (1 Johannes 5:20). Het blijkt ook uit het feit dat Jezus van zichzelf kan zeggen dat Hij één is met zijn Vader (Johannes 10:30). Zoals zijn Vader God is - zo is ook Jezus God. Een ander punt waaruit blijkt dat Jezus God is, is dat Hij eigenschappen bezit die alleen God heeft. Een voorbeeld. God is eeuwig: er is geen tijd geweest dat Hij er niet was. En Hij zal er altijd zijn. Maar ook Jezus is eeuwig. De bijbel zegt over Hem:

'Hij heeft geen vader of moeder, geen stamboom, geen oorsprong of levenseinde.'

(Hebreeë 7:3)

Dat Jezus God is, blijkt ook uit het feit dat Hij dingen kan doen die alleen God kan doen. Hij kan mensen hun zonden en hun schuld tegenover God vergeven (Marcus 2:5-7). Hij kan mensen het leven geven (Johannes 5:21). Uit vele bijbelgegevens blijkt dat Gods Zoon, Jezus Christus, echt God is. Daarom wordt Hij in de bijbel ook wel genoemd: 'Immanuël' - dat wil zeggen: 'God met ons' (Matteüs 1:23).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Johannes 5:20, Johannes 10:30, Hebreeë 7:3, Marcus 2:5-7, Johannes 5:21, Matteüs 1:23*

De bijbel over de Heilige Geest

Wat voor de Vader en zijn Zoon geldt, geldt ook voor de Heilige Geest: Hij is God. Zo wordt Hij in de bijbel ook gewoon genoemd. Een voorbeeld. Wanneer een zekere Ananias iets oneerlijks gedaan heeft, wordt er tegen hem gezegd:

'Waarom heb je je door Satan laten misleiden en heb je de Heilige Geest bedrogen? (...) 'Niet de mensen heb je bedrogen maar God.'

(Handelingen 5:3-4)

Deze bijbeltekst laat overigens niet alleen zien dat de Heilige Geest zelf God is. Er blijkt ook uit dat de Heilige Geest een persoon is - en niet een of andere onpersoonlijke kracht. Hoe had Ananias anders tegen Hem kunnen liegen? Een onpersoonlijke kracht kun je niet bedriegen. De Heilige Geest is dus zelf God. Maar dat blijkt niet alleen uit het feit dat Hij God genoemd wordt; het wordt ook zichtbaar in zijn werk. De Heilige Geest doet werk dat

alleen God kan doen. Hij was betrokken bij de schepping. Hij houdt het leven op aarde in stand (Psalm 104:30). Hij zorgt ervoor dat in de lente alles weer gaat groeien, dat er nieuw leven ontstaat. Ook is Hij degene die ervoor gezorgd heeft dat de bijbel, Gods Woord, tot stand kwam (2 Petrus 1:21). En Hij is degene die mensen geloof geeft - iets wat alleen God kan (Efeziërs 2:8).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 5:3,4, Psalm 104:30, 2 Petrus 1:21, Efeziërs 2:8*

De Heilige Geest

We hebben het over de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Bij 'Vader' en 'Zoon' kunnen we ons wel iets voorstellen. Maar wat betekent 'Heilige Geest'? Volgens het woordenboek betekent het woord 'geest': het gedachteleven van een mens. Onze geest is iets ongreepbaars. Voor ons kan een geest geen persoon zijn. Een geest is een onderdeel van onze persoon. Met de Heilige Geest is dat anders. De Heilige Geest mag niet gelijkgesteld worden met het gedachtenleven van God. De Heilige Geest is een kracht, die van God uitgaat (Lukas 1:35). Tegelijk is de Geest ook een persoon (Johannes 14:16,17). Hij wordt door Jezus Christus 'de Trooster' genoemd. Voor ons is dit iets onbegrijpelijks. Wij kunnen niet bevatten wie de Heilige Geest is, en hoe Hij een kracht en een persoon tegelijk kan zijn. We kunnen alleen luisteren naar wat de bijbel ons over Hem vertelt. Wanneer we aan de delen over de Heilige Geest toe zijn, zullen we uiteraard dieper ingaan op Zijn persoon en op het werk dat Hij doet. (Deel 11 en 12C)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 1:35, Johannes 14:16-17*

De drieënige God

God de Vader, Jezus Christus, de Heilige Geest: alledrie zijn ze God. En ze zijn alledrie aan elkaar verbonden. Ze horen bij elkaar. In de bijbel worden hun namen regelmatig in één adem genoemd. Een paar voorbeelden. De bijbel vertelt over het moment waarop Jezus Christus, Gods Zoon, op aarde met zijn werk begint. Op dat moment daalt de Heilige Geest op Hem neer om Hem kracht te geven voor zijn werk. En uit de hemel klinkt de stem van zijn Vader: *'Dit is mijn geliefde Zoon, in hem vind ik vreugde'* (Matteüs 3:13-17). De Vader, zijn Zoon en de Heilige Geest treden op dat moment dus alledrie tegelijk op. Jezus Christus zegt tegen zijn leerlingen wanneer Hij hen de wereld instuurt:

'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest'*
(Matteüs 28:19).

Paulus besluit een van zijn brieven met de zegenwens:

'De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God, en de eenheid met de heilige Geest zij met u allen'

(2 Korintiërs 13:13).

God is één; en in de ene God zijn drie personen. Dat is geen interessante theorie waar theologen zich mee bezig kunnen houden. Het is een levende werkelijkheid, die van belang is voor iedereen die in God gelooft. De belijdenis dat God drieëinig is, laat ons zien wie God is, en hoe groot en liefdevol Hij is. De Vader, zijn Zoon en de Heilige Geest hebben er met elkaar alles aan gedaan om de mensen te redden:

- God de Vader heeft zijn Zoon naar de aarde gestuurd om mens te worden: en Hij wil dankzij het werk van zijn Zoon onze Vader zijn.
- God de Zoon is mens geworden, en heeft zijn leven gegeven voor de mensen. Hij wil onze redder zijn.
- De Heilige Geest wil ervoor zorgen dat de vergeving van de zonden, die Gods Zoon voor ons verdiend heeft, ook ons eigendom wordt. Hij wil in ons wonen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 3:13-17, Matteüs 28:19, 2 Korintiërs 13:13*

Vragen

- 1a Hoe blijkt in de bijbel dat er slechts één God is?
- 1b Hoe blijkt in de bijbel dat er in God drie personen zijn?
- 1c Wat wordt er bedoeld met het woord 'personen'?
- 2 Waaruit blijkt dat Jezus Christus echt God is?

Deel 4A: De veelkleurigheid van de bijbel

Zoals we in de vorige deel hebben gezien, schakelde God heel verschillende schrijvers in om zijn woorden op te schrijven. Ook wat ze op moesten schrijven, is verschillend. Daarom staan er zoveel soorten boeken in de bijbel: wetboeken, geschiedenisverhalen, psalmen, profetieën en brieven. De schrijvers gebruikten daarbij hun eigen stijl en woordkeuze. Dat alles maakt de bijbel tot een veelkleurig geheel.

De bijbel is een afwisselend boek

Wanneer God zich aan ons bekend maakt en ons zijn beloften en wetten geeft, doet Hij dat op verschillende manieren. In dit deel zullen we iets van die veelkleurigheid zien.

Geschiedenissen

Een groot deel van de bijbel bestaat uit geschiedenisverhalen. Die historische gedeelten beschrijven gebeurtenissen uit de geschiedenis van God en zijn volk, Israël. Wanneer wij die geschiedenis volgen, moeten we steeds in het oog houden dat het niet om die geschiedenis op zichzelf gaat. Want de bijbel is niet zomaar een geschiedenisboek. We merken dat als we de opzet van de bijbelse geschiedenis vergelijken met die van een gewoon geschiedenisboek. Een geschiedenisboek volgt de geschiedenis op de voet, maar de bijbel slaat vaak grote stukken geschiedenis over. Want de geschiedenis die God in de bijbel vertelt, is de geschiedenis van de redding van de mens. De bijbelse geschiedenis wordt daarom ook wel de heilsgeschiedenis, de geschiedenis van de redding, genoemd. We vinden in de bijbel dus wel historische feiten, maar ze zijn door God geselecteerd: Hij koos die gebeurtenissen uit, die de lijn van de heilsgeschiedenis laten zien. De hele manier van vertellen wijst op de noodzaak van de redding van de mens. Zo lezen we al meteen aan het begin van de bijbel dat God aan de mensen belooft om hen te redden uit de macht van de satan. Uit de geschiedenisdelen die God geeft, leren wij dat Hij zich aan die belofte houdt. Ondanks alles. Om dat duidelijk te laten worden, heeft God ook de dieptepunten uit de geschiedenis van zijn volk op laten schrijven. We lezen hoe vaak het volk God vergeet. We zien dat de koningen van Israël, die het goede voorbeeld zouden moeten geven, geen rekening houden met God. De fouten en misstappen van belangrijke mensen worden niet verzwegen, maar openlijk genoemd. Uit deze manier van geschiedschrijving blijkt des te meer dat het alleen aan God te danken is dat de redder op aarde kan komen. Ook in andere

bijbelboeken komen we deze wijze van vertellen tegen. We lezen bijvoorbeeld maar heel weinig over Jezus' jeugd, maar heel veel over de korte periode waarin Hij heeft uitgelegd waarom Hij op aarde moest komen. Want het is oneindig veel belangrijker om te weten wat Jezus voor ons gedaan heeft, dan te weten met wie Hij zijn jeugd jaren heeft doorgebracht.

Poëzie

Sommige boeken van de bijbel zijn in de vorm van een gedicht geschreven of bestaan uit gedichten. Het boek Psalmen is daarvan het bekendste. Bij het woord gedicht denken wij al gauw aan versregels die op elkaar rijmen. Maar de psalmen, die in het Hebreeuws geschreven zijn, kennen geen rijm. In die tijd was het ritme van een gedicht belangrijk. Het Hebreeuwse gedicht is vooral te herkennen aan het gebruik van parallelisme: een versregel kan uit twee delen bestaan die bijna hetzelfde zeggen:

'Wettelozen houden niet stand waar recht heerst, zondaars niet in de kring van de rechtvaardigen'

(Psalm 1:5).

Ook kunnen twee versregels juist het tegenovergestelde van elkaar zeggen:

'De HEER beschermt de weg van de rechtvaardigen maar de weg van de goddelozen loopt dood'

(Psalm 1:6).

Een ander opvallend kenmerk van de Psalmen is het gebruik van het refrein: versregels worden telkens herhaald. Zo vinden we in Psalm 118 de vaak terugkerende versregel:

'eeuwig duurt zijn trouw.'

Sommige Psalmen zijn alfabetische gedichten: de beginletters van de regels vormen het Hebreeuwse alfabet. Psalm 119 is daar een voorbeeld van. In de Nederlandse vertaling is deze kunstige vorm niet meer te zien. De dichters van de psalmen maken ook veel gebruik van beeldspraak: voor wat ze zeggen willen, gebruiken ze een bepaald beeld. Er wordt bijvoorbeeld over levenloze dingen geschreven alsof het mensen zijn. Zo lezen we dat:

- bergen jaloers zijn op elkaar (Psalm 68:17)
heuvels zich omgorden met gejubel (Psalm 65:13)
- water roept
- poorten hun hoofd verheffen (Psalm 24:7).

Ook het boek Job, dat in dichtvorm geschreven is, staat vol beeldspraak. De kleinheid van de mens tegenover de macht van God wordt in dit boek heel beeldend uitgedrukt.

'Heeft de regen een vader? Wie brengt de dauwdruppelen voort? Uit welke schoot wordt het ijs geboren, wie baart de rijp van de hemel wanneer de wateren stollen, hard als steen, wanneer het oppervlak van de zee bevroren raakt? Kun jij de Pleiaden aan banden leggen of de ketenen van de Orion losmaken? Kun jij de Dierenriem op tijd laten schijnen en de Grote Beer met haar jongen de weg wijzen? Ken jij de wetten van de hemel, kun jij jouw orde aan de aarde opleggen? Kan jouw stem de wolken bevelen om je met hun regenvloed te bedekken? Kun jij de bliksems uitsturen zullen ze jou zeggen: Wijst aan klaar? Wie heeft de ibis zijn wijsheid gegeven, van wie heeft de haan zijn inzicht gekregen? Wie is in staat om de wolken te schikken, en de kruiken van de hemel- wie kan ze kantelen, zodat het stof op aarde stolt en in kluiten samenklontert?'

(Job 38:28-38)

Onder andere vanwege deze beeldende taal wordt het boek Job tot de mooiste dichtwerken van de wereldliteratuur gerekend.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 1:5, Psalm 1:6, Psalm 118, Psalm 119, psalm 68:17, Psalm 65:13, Psalm 42:8, Psalm 24:7, Job 38:28-38*

Levenslessen

Een andere manier van spreken in de bijbel vinden we in het boek Spreuken. De spreuken in dit boek zijn bedoeld om levenswijsheid door te geven.

'Mijn zoon, luister naar mijn wijsheid, schenk mijn inzicht een aandachtig oor, opdat bezonnenheid je blijft behoeden, kennis over je waakt bij wat je zegt tegen een lichtzinnige vrouw.'

(Spreuken 5:1-2)

De lezers krijgen allerlei praktische adviezen, die hun leren hoe ze verstandig door het leven kunnen gaan.

'Gestolen voedsel smaakt aanvankelijk goed, maar later lijkt je mond gevuld met kiezels. Een plan komt tot stand door overleg bereid een oorlog dus goed voor. Bij een roddelaar is een geheim niet veilig laat je niet in met een loslippig mens.'

(Spreuken 20:17-19)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Spreuken 5:1-2, Spreuken 20:17-19*

Profetieën

In de laatste boeken van het Oude Testament komen we profetieën tegen: boodschappen van God aan zijn volk. Soms brengen die boodschappen goed nieuws. Ze vertellen over de redding die God aan zijn volk zal geven. We noemen die profetieën: heilsprofetieën. Maar vaak treffen we oordeelsprofetieën aan: het volk dat niet naar God luistert, moet

terugkeren naar God. Want zonder God kan het volk niet in vrede leven. Deze profetieën worden heel indringend gebracht. Want de mannen die ze brengen, komen niet namens zichzelf, maar namens God. De boodschappen beginnen dan ook meestal met woorden als: *Zo zegt de HERE* of woorden van dezelfde strekking (Jeremia 2:2). Ook de profeten gebruiken veel beeldspraak om hun boodschap meer effect te geven. Zo zegt de profeet Amos namens God over het koningshuis van David:

'Dan zal ik het vervallen huis van David herbouwen, ik zal de muren herstellen en opbouwen wat is neergehaald, ik zal het in zijn vroegere luister herstellen'
(Amos 9:11).

Amos heeft een treurige boodschap voor Davids koningshuis. Er zal een tijd komen dat de koninklijke macht van Davids geslacht weinig of niets meer voorstelt. Het koningshuis is dan te vergelijken met een vervallen hut, die op instorten staat. Maar God belooft ook dat Hij het koningshuis weer opnieuw aanzien en macht zal geven. Het koningshuis zal herbouwd worden: als Davids nakomeling Jezus geboren wordt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jeremia 2:2, Amos 9:11*

Gelijkenissen

Jezus gebruikt gelijkenissen om zijn toehoorders uit te leggen wat Hij bedoelt. Een gelijkenis is een verhaal dat ontleend is aan de wereld van alledag, waar een diepere betekenis achter verborgen zit. Wie een gelijkenis hoort of leest, moet soms goed nadenken om die betekenis er uit te halen.

De wetten

In de bijbel vinden we ook wetten; bijvoorbeeld in de boeken Exodus en Deuteronomium. In die wetten leert God de Israëlieten hoe ze Hem dienen moeten, en hoe ze met elkaar om moeten gaan.

De brieven

In het Nieuwe Testament treffen we veel brieven aan. In die brieven wordt de boodschap van Jezus nader uitgelegd en worden regels gegeven voor het leven binnen de kerkgemeenschap.

De bijbel is geen moeilijk boek

God heeft allerlei soorten boeken in de bijbel opgenomen. Is de bijbel daardoor een moeilijk te lezen boek geworden? Over het algemeen niet. De bijbel kent gemakkelijk leesbare gedeelten, die iedereen direct begrijpen kan. Maar er zijn ook gedeelten die om meer bestudering vragen. Toch zijn ook die delen niet alleen voor mensen die gestudeerd hebben. Iedereen kan in de bijbel de stem van God horen. Als we de bijbel met inzet en liefde lezen, en God bidden om inzicht, kunnen we allemaal begrijpen wat God ons te zeggen heeft.

Vragen

1. Wat is het verschil tussen een gewoon geschiedenisboek en de heilsgeschiedenis die we in de bijbel vinden?
2. Leg in uw eigen woorden uit wat er met de beeldspraak in Job 38:28-38 bedoeld wordt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Job 38:28-38*

Deel 4B: Na de zondvloed

Door middel van de zondvloed heeft God de wereld schoongewassen. Maar daarmee is de slechtheid van de mensen niet verdwenen. Dat blijkt al in het gezin van Noach. Zijn jongste zoon gaat de verkeerde kant op.

Noach en zijn zoons

Lezen: Genesis 9:18-29

Noach wordt landbouwer. Hij plant een wijngaard en ontdekt dat je van de druiven wijn kunt maken. Op een dag drinkt hij teveel wijn. Hij wordt zo dronken dat hij niet meer weet wat hij doet. Hij trekt zijn kleren uit en valt in zijn tent naakt in slaap. Iedereen die binnen zal komen, zal hem zo kunnen zien liggen. Noach heeft zijn waardigheid verloren. Dat is op zichzelf al erg genoeg. Maar Noachs jongste zoon Cham maakt het nog erger. Hij komt de tent van zijn vader binnen. Wanneer hij zijn vader ziet liggen, schrikt hij niet. Hij draait zich niet snel om. Integendeel, hij bespot en veracht zijn vader. In plaats van dat hij probeert te voorkomen dat iemand anders zijn vader ook in deze toestand zal zien, roept hij zijn broers Sem en Jafet erbij. Zij moeten ook komen kijken. Zo probeert Cham de schande van zijn vader nog groter te maken.

Sem, Noachs oudste zoon, reageert anders dan Cham verwacht heeft. Hij pakt een mantel en gaat naar de tent waarin zijn vader ligt. Jafet gaat met hem mee. Ze houden de mantel tussen zich in en lopen achteruit de tent in. Zonder naar hun vader te kijken, leggen ze de mantel over hem neer. Dan gaan ze de tent uit en laten hem zijn roes uitslapen. Zo tonen ze hun respect voor hun vader. Wat Cham, Sem en Jafet gedaan hebben, heeft grote gevolgen. Wanneer Noach hoort wat er gebeurd is, kondigt hij zijn zoons namens God aan wat die gevolgen zullen zijn. Cham, die zijn vader te schande heeft willen maken, zal door God gestraft worden. Het volk dat uit zijn zoon Kanaän voort zal komen, zal dienstbaar zijn aan het volk dat uit Sem zal voortkomen. De volken die uit Sem en Jafet zullen voortkomen, zal het goed gaan.

Uit andere gedeeltes van de bijbel weten we dat Sem de stamvader van de door God beloofde redder wordt (Lukas 3:36). God gaat verder met de nakomelingen van Sem. Dat zal ook blijken in het vervolg van het bijbelboek Genesis.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 9:18-29, Lukas 3:36*

Een stad en een toren

Lezen: Genesis 11:1-9

Noachs familieleden blijven bij elkaar wonen in de bergen, in de buurt van de ark. Eerst zijn ze nog met een kleine groep. Maar de mensheid breidt zich al snel uit. Op een gegeven moment zijn er zoveel mensen dat er niet genoeg ruimte meer is in het gebied waar ze wonen. Gezamenlijk emigreren ze dan naar het zuidoosten. Vanuit de bergen komen ze in een uitgestrekte laagvlakte: het land Sinear. Sinear is een zeer vruchtbaar gebied, dat tussen twee rivieren, de Eufraat en de Tigris, in ligt. Dat betekent dat er landbouw en veeteelt bedreven kan worden. Bovendien ontdekt men dat van de klei aan de oever van de rivier stenen gebakken kunnen worden. Een soort asfalt kan dienst doen als cement. De mensen kunnen nu stenen huizen bouwen. In dit land willen ze voor altijd blijven wonen. Maar er is een probleem. De bevolking is in de loop van de eeuwen enorm gegroeid. De mensen zijn bang om over de aarde verspreid te raken en elkaar op die manier uit het oog te verliezen. De mensen besluiten een stad te bouwen. In die stad zal een enorme toren komen te staan. De toren moet zo hoog worden dat de top tot in de wolken reikt. Het bouwen van zo'n grote toren is natuurlijk een enorm project. Maar wanneer de toren af is, zal iedereen, al is hij tientallen kilometers van de stad verwijderd, weten waar hij is. De toren zal voor iedereen het herkenningspunt zijn. De eenheid van de mensen is veilig gesteld. De mensen willen zich door deze toren 'een naam maken'. Dat wil zeggen: ze willen door de bouw van deze toren beroemd worden. De toren wordt een monument waaraan mensen in later eeuwen nog zullen kunnen zien hoe geweldig hun voorouders waren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 11:1-9*

Een verkeerde onderneming

Het gaat hierbij niet om een onschuldig bouwproject. Met de bouw van deze toren laten de mensen zien dat ze niets te maken willen hebben met God. Dat blijkt uit het feit dat de mensen God niet betrekken in hun plannen. God wil dat alle mensen Hem dienen en eren. In heel hun leven moeten ze op Hem gericht zijn. Maar bij de bouw van de toren gaat het de mensen absoluut niet om Gods eer (*Genesis 11:4*). Het gaat ze alleen om hun eigen macht en om de eer die zij zullen krijgen. Dat de mensen niets met God te maken willen hebben, blijkt ook uit het feit dat ze zich niet houden aan een opdracht die Hij gegeven heeft. God heeft na de zondvloed tegen de mensen gezegd: '*Bevolk de aarde*' (*Genesis 9:1*). De mensen moeten zich dus over de aarde gaan verspreiden. Maar ze doen het tegenovergestelde: ze houden de verspreiding van de mensen met man en macht tegen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 11:4, Genesis 9:1*

God maakt een eind aan de eenheid

Wanneer de bouw van de toren in volle gang is, komt God naar de aarde. Hij wil dat machtige bouwwerk wel eens zien (*Genesis 11:5*). Niet dat het voor God nodig is om af te dalen naar de aarde. Vanuit de hemel ziet Hij alles wat de mensen doen en denken (*Psalm*

33: 13-15). Maar God maakt op deze manier duidelijk hoe weinig de toren in zijn ogen voorstelt. De toren zou tot in de hemel reiken - maar God moet naar de aarde afdalen om hem te kunnen zien! Wanneer God de toren ziet, zegt Hij bij zichzelf:

'Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de HEER, en wat ze nu doen is nog maar het begin.' Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik.'

(Genesis 11:6)

Dat betekent niet dat God bang is voor de macht van de mensen. God heeft de mensen zelf gemaakt. Hoe zouden ze iets tegen Hem kunnen beginnen? Het betekent dat God bezorgd is over de richting die de mensen hebben ingeslagen. Ze gaan weer de zelfde kant uit als de mensen in de tijd voor de zondvloed. Alle mensen vormen samen één groot volk, net als in de tijd voor de zondvloed. Er is, net als toen, niets meer te merken van afstand tussen mensen die bij God horen en mensen die aan de kant van de satan staan. De nakomelingen van Sem en Jafet zijn samen met de nakomelingen van Cham bezig met de bouw van hun stad en hun toren. Eensgezind negeren ze God. De lijn naar de redder die God beloofd heeft, lijkt door deze samenwerking dood te lopen. Om ervoor te zorgen dat het niet weer zover komt met de mensen als in de tijd voor de zondeval, verbreekt God de eenheid. Het middel waardoor de mensheid tot nu toe bij elkaar gehouden kan worden - de ene taal - valt weg. God zorgt ervoor dat de mensen allerlei verschillende talen gaan spreken. Ze begrijpen elkaar niet meer. Dat is natuurlijk een onhoudbare situatie wanneer je probeert samen te werken. De bouw aan de stad en de toren wordt dan ook gestaakt. Mensen zoeken contact met degenen die dezelfde taal spreken als zij. En dat wat men door het bouwen van een toren geprobeerd had tegen te houden, gebeurt nu: de mensen trekken nu in groepen weg uit de vlakte waar ze woonden. En de stad waar ze zo trots op waren, heet voortaan Babel: 'verwarring'.

De naam Babel komt in de bijbel op veel plaatsen voor. Deze naam wordt een begrip. Soms wordt een andere stad in de bijbel ook 'Babel' (of Babylon) genoemd. Zo'n aanduiding is altijd zeer negatief bedoeld. De naam Babel wordt in de bijbel een aanduiding van verzet tegen God. In een stad of wereld die Babel genoemd wordt, staat de mens in het middelpunt en is er voor God geen plaats. Daarom loopt het uiteindelijk slecht af met de mensen die er thuis horen (Openbaring 18:1-24).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 11:5, Psalm 33:13-15, Genesis 11:6, Openbaring 18:1-24*

Is God tegen eenheid?

Wanneer je de geschiedenis over de torenbouw hebt gelezen, kan de vraag in je opkomen: is God tegen eenheid? Is God ertegen als volken in vrede samenleven en zich aaneensluiten? Is God bijvoorbeeld tegen de Verenigde Naties of tegen de Europese Gemeenschap? Zo'n

conclusie kan zeker niet uit dit bijbelgedeelte getrokken worden. God is niet tegen vrede en eenheid. In de bijbel lezen we juist dat God wil dat de volken in vrede samenleven. Maar God is wel tegen een verkeerde eenheid, zoals die er in Babel was. Eenheid mag niet leiden tot een leven zonder God.

De volksverhuizing

Nadat de torenbouw gestaakt is, trekken de mensen in groepen weg. In Genesis 10 is te lezen waar ze zich vestigen. (zie kaart 1 in *Wegwijzer*) De nakomelingen van Jafet trekken naar 'de kustlanden'. Waarschijnlijk is dat het gebied waar nu landen als Turkije, Griekenland, Italië en Spanje liggen. De nakomelingen van Cham vestigen zich in het gebied waar tegenwoordig Israël, Egypte en Noord-Afrika liggen. En de nakomelingen van Sem gaan wonen in het gebied waar nu Irak en Saoedi-Arabië liggen.

Zo zorgt God ervoor dat de mensheid uiteenvalt in verschillende volken. Er is voortaan niet meer één machtig rijk, maar er zijn verschillende rijken, die elkaar in bedwang zullen houden. De poging van de mensen om een eenheid te vormen waarin voor God geen plaats is, is op niets uitgelopen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 10*

God vergeet de belofte niet

Het ingrijpen van God leidt er niet toe dat de mensen tot bezinning komen en Hem weer gaan dienen. Integendeel. Wanneer de mensen de wereld intrekken, vergeten de meesten van hen God al snel. Ze bedenken zelf goden om te vereren: ze gaan bijvoorbeeld de zon en de maan als god beschouwen. Ze verzinnen goden voor alles wat ze belangrijk vinden: er komen goden die moeten zorgen voor vruchtbaarheid, voor de regen, voor een goede oogst, enzovoort. In de bijbel worden zulke zelfbedachte goden vaak afgoden genoemd. Het feit dat de mensen op deze afgoden gaan vertrouwen, is een enorme belediging voor God. De zon en de maan zijn gemaakt door Hem; regen, vruchtbaarheid, een goede oogst - het zijn zaken die alleen Hij kan geven. God heeft de mensen geschapen en zorgt er iedere dag voor dat ze kunnen leven. Hij heeft recht op de liefde, dankbaarheid en verering van de mensen. En toch keren de mensen God de rug toe en doen ze alsof Hij niet bestaat. God heeft er alle reden toe om nu ook de mensen de rug toe te keren. Toch doet Hij dat niet. Hij heeft beloofd dat Hij de mensen eens een redder zou sturen om ze te bevrijden uit de macht van de satan en de dood. En Hij gaat door met dat werk. Dat blijkt uit het bijbelgedeelte dat volgt op de beschrijving van de torenbouw in Babel.

Van Sem tot Abram

Lezen: Genesis 11:10-32

Dit bijbelgedeelte is een geslachtsregister. Het begint bij Noachs zoon Sem. Het vertelt wie zijn nakomelingen zijn. En het loopt uit op een zekere Abram. De meeste namen uit deze stamboom zeggen ons weinig of niets. Maar toch is dit bijbelgedeelte zeker niet onbelangrijk. Het laat zien dat God ervoor zorgt dat er vanaf Sem een lijn loopt van mensen die Hem blijven kennen en die Hem willen dienen. Maar dan lijkt deze lijn dood te lopen. In de eerste plaats door onvruchtbaarheid: Abram en zijn vrouw Sarai kunnen geen kinderen krijgen (Genesis 11:30). Maar er is nog een andere reden waarom de lijn dreigt dood te lopen: ook de nakomelingen van Sem worden God ontrouw (Jozua 24:2). Ze gaan andere goden vereren. Dat weten we uit het bijbelboek Jozua.

De nakomelingen van Sem om wie het hier gaat, wonen in Ur, een stad die in het tegenwoordige Irak ligt. Uit opgravingen is bekend dat Ur in die tijd een welvarende stad met een hoge cultuur is. De godsdienst neemt er een grote plaats in. Dat betekent niet dat de mensen van Ur God vereren - ze dienen andere, zelfbedachte goden. Belangrijk is vooral de verering van de maan. De aantrekkingskracht van deze afgoden is groot. Zo groot dat ook de familie van Abram en Sarai ervoor overstag gaat. Of Abram en Sarai zelf ook hebben meegedaan met de verering van de afgoden van Ur, vertelt de bijbel niet. Maar wel maakt de bijbel duidelijk dat Ur een gevaarlijke stad is. De mensen die bij God horen, bezwijken er makkelijk voor de verleiding andere goden te gaan vereren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 11:10-32, Genesis 11:30, Jozua 24:2*

God maakt een nieuw begin

Ook de lijn die loopt vanaf Sem lijkt dus dood te lopen - niet alleen door onvruchtbaarheid, maar ook doordat de nakomelingen van Sem God dreigen te vergeten. Maar dan grijpt God in. Hij zorgt ervoor dat Terach met zijn familie de stad Ur verlaat (*Zie kaart 2 in Wegwijzer*). Samen met Abram en Sarai en met zijn kleinzoon Lot gaat hij naar Haran, een belangrijke handelsstad aan de rivier de Eufraat. Daar blijft de familie voorlopig wonen. Op deze manier haalt God een paar van de afstammelingen van Sem weg uit de gevaarlijke omgeving waarin ze wonen. Hij haalt ze weg van hun familie en vrienden die hen ertoe kunnen verleiden andere goden te gaan dienen. Maar God heeft nog veel grotere plannen met hen. Daarover gaat het in de volgende deel.

Vragen

1. Waarom bouwden de mensen een toren?
2. Wat was er zo verkeerd aan het bouwen van deze toren?

3. Toen de mensen God massaal de rug toekeerden, had God alle reden opnieuw een straf als de zondvloed over de aarde te brengen. Waarom heeft Hij dat niet gedaan? Zie hiervoor Genesis 8:21-22 en Ezechiël 18:23.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 8:21-22, Ezechiël 18:23*

Deel 4C: God de Vader

In de komende C-delen lopen we de artikelen van de apostolische geloofsbelijdenis één voor één bij langs. We beginnen in dit deel het eerste artikel: 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde.'

Ik geloof

De apostolische geloofsbelijdenis begint met de woorden: *'Ik geloof in God.'* Het woord 'gelooven' drukt in ons spraakgebruik vaak uit dat iets niet helemaal zeker is. Maar in de geloofsbelijdenis wordt het woord 'gelooven' op een andere manier gebruikt. Als we zeggen: *'Ik geloof in God'*, dan bedoelen we: ik weet dat God er is. En ik vertrouw op God (Hebreeën 11:1). Gelooven heeft hier dus niets te maken met onzekerheid. 'Ik geloof' betekent juist: ik ben er helemaal zeker van.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 11:1*

Ik geloof in God de Vader

De geloofsbelijdenis begint dus met de woorden: *Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en van de aarde.* Het gaat in dit gedeelte dus niet over 'God de Zoon' of over 'God de Heilige Geest', maar over God de Vader. God de Vader is niet alleen de vader van Jezus Christus. Hij wil ook onze vader zijn. Hij wil ons om het werk van Jezus Christus als zijn kinderen beschouwen (Efeziërs 1:5,6). Wanneer we God als onze Vader aanvaarden, betekent dat voor ons leven een enorm houvast. Het geeft rust om te weten dat ons leven niet geleid wordt door een noodlot, maar door onze Vader, die het beste met ons voor heeft. We hoeven niet bezorgd te zijn voor de toekomst. God de Vader zal ons alles geven wat we nodig hebben. En wanneer Hij toelaat dat er moeilijke dingen gebeuren in ons leven, heeft Hij daar een bedoeling mee. Hij zal ervoor zorgen dat zelfs tegenspoed en verdriet zullen worden omgebogen tot iets goeds (Romeinen 8:28).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 1:5-6, Romeinen 8:28*

De Almachtige

De geloofsbelijdenis zegt dat God de Vader de *Almachtige* is - dat wil zeggen dat Hij oneindig veel macht heeft. We hebben het daar in deel 1C al over gehad. Dat God almachtig is, blijkt uit heel de bijbel. Op allerlei plaatsen wordt Gods enorme macht bezongen. Een van die plaatsen is Jesaja 40. Wat er in Jesaja 40 staat, is oorspronkelijk bedoeld voor de Israëlieten die in een bepaalde tijd van de geschiedenis ver van Israël in ballingschap*

moesten leven (2 Kronieken 36:11-21). Niemand van hen geloofde in de mogelijkheid dat ze ooit naar Israël zouden kunnen terugkeren (*Deel 13/14B*). Maar toen kregen ze te horen: God zal jullie terugbrengen naar jullie eigen land (Jesaja 40:1-11). De Israëlieten zeiden: Dat kan niet. Maar de man die Gods boodschap over had gebracht, wees hen er op hoe machtig en hoe groot God is:

'Wie heeft de wateren met holle hand omvat, de hemel gemeten met een ellenmaat? Wie heeft het stof van de aarde met een maatlepel afgemeten? Wie heeft de bergen gewogen op een weegschaal, de heuvels met balans en gewichten? Wie heeft de geest van de HEER gemeten? Heeft iemand hem ooit raad gegeven? Wie raadpleegt hij, wie biedt hem inzicht? Wie leidt hem op de paden van het recht? Wie leidt hem naar de wijsheid? Wie toont hem de weg van het inzicht? In zijn ogen zijn de volken als een druppel in een emmer, als een stofje op een weegschaal; de eilanden weegt hij als zandkorrels. Zelfs de Libanon levert te weinig hout, te weinig wild voor een brandoffer. De volken betekenen niets in zijn ogen, voor hem zijn ze minder dan niets. Met wie wil je God vergelijken, hoe is hij uit te beelden?'

(Jesaja 40:12-18)

God is oneindig groot en machtig. Maar dat betekent niet dat Hij de mensen aan hun lot overlaat. Hij is met hen begaan. Dat mochten de Israëlieten horen tijdens hun ballingschap. God wilde zijn enorme macht gebruiken om hen te redden en hen terug te brengen naar hun eigen land (Jesaja 40). En ook wij mogen weten dat God met ons begaan is. God gebruikt zijn grote macht om mensen te redden uit de macht van de satan (Efeziërs 1:19). Hij gebruikt zijn macht om hen te veranderen, om er voor te zorgen dat ze Hem weer gaan liefhebben. Hij zorgt ervoor dat mensen Hem gaan beschouwen als hun God - als hun Vader.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Kronieken 36:11-21, Jesaja 40:1-11, Jesaja 40, Jesaja 40:12-18, Efeziërs 1:19

Schepper van hemel en aarde

Het volgende dat de geloofsbelijdenis over God de Vader zegt (zie deel 1B) is dat Hij de Schepper van de hemel en aarde is. Dat God de hemel en de aarde gemaakt zou hebben, is voor veel mensen vandaag niet te geloven. De eerste hoofdstukken van de bijbel worden door talloze mensen als een mythe, een verzinsel, beschouwd. Hoe is het mogelijk dat christenen in deze tijd nog geloven dat het boek Genesis betrouwbare geschiedenis geeft? Hebben ze nog nooit van de evolutietheorie gehoord? Natuurlijk weten ook christenen hoe er vandaag door veel geleerden wordt gedacht over het ontstaan van de wereld en van het leven. Maar ze weten ook dat de wetenschap nooit het bewijs zal kunnen leveren dat God de wereld niet gemaakt kan hebben. De evolutietheorie is een onbewezen theorie, die op allerlei vooronderstellingen rust. Men neemt aan dat door een enorme reeks toevalligheden de wereld en het leven zijn ontstaan. Maar is deze theorie wel zo aannemelijk?

Twee mensen zien voor het eerst van hun leven een horloge. Ze pakken het op en onderzoeken wat het is en hoe het werkt. De één zegt: 'Het is duidelijk, hier moet iemand achter zitten. Dit ding is zo ingenieus, het moet door iemand gemaakt zijn.' De ander zegt: 'Nee. Dit ding is in de loop van miljoenen jaren ontstaan. Eerst zijn er kleine radertjes gegroeid, en door toeval met elkaar in verbinding gekomen. Na verloop van miljoenen jaren ontstond er een wijzerplaat, waarbij er heel toevallig twaalf cijfers op precies dezelfde afstand van elkaar terecht kwamen. Toen, na nog weer miljoenen jaren is er door toeval glas over de wijzerplaat heengegroeid, en ontstond er een leren bandje. Tenslotte, na nog weer miljoenen jaren, ging dit ding vanzelf de tijd aangeven.'

Dit voorbeeld geeft aan dat je vanuit twee gezichtspunten naar de schepping kunt kijken. Je kunt, wanneer je de sterren, de aarde, de planten, dieren en de mensen ziet, denken: dit is zo ingenieus, hier moet iemand achter zitten. Dit moet het werk van God zijn. Maar je kunt ook denken: dit moet in miljoenen jaren tijd door toevalligheden zijn ontstaan. De eerste opvatting is een geloof. Dat alles door God gemaakt is, is niet te bewijzen. Al weten christenen zeker dat wat de bijbel zegt de waarheid is, ze kunnen niet het sluitende bewijs leveren dat ze gelijk hebben. Maar de tweede opvatting, de evolutietheorie, is ook een geloof. Ook de evolutietheorie is niet te bewijzen. Er is voor christenen dan ook geen enkele reden om de bijbel als onbetrouwbaar te beschouwen, en op de evolutietheorie over te stappen.

Dat betekent niet dat christenen precies weten hoe het allemaal zit. De bijbel vertelt ons dat God de hemel en de aarde maakte. Maar we lezen niet hoe God dat deed. We krijgen geen wetenschappelijk verslag van Gods werkzaamheden bij de schepping. De bijbel vertelt ons alleen wat we moeten weten: God is degene die alles gemaakt heeft. Hij sprak - en het was er. En alles wat God maakte was goed (Genesis 1,2).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 40:12-13, Genesis 1-2*

God regeert

God heeft de aarde gemaakt. Maar daar heeft Hij het niet bij gelaten. God zorgt er persoonlijk voor dat zijn schepping in stand wordt gehouden (Genesis 8:22). Hij heeft regels, wetten, ingesteld in zijn schepping. Hij zorgt er door middel van deze wetten voor dat dag en nacht elkaar op vaste tijden afwisselen, dat de seizoenen elkaar blijven opvolgen, dat in de lente alles weer gaat groeien (Psalm 104:14-20). Al die dingen gebeuren niet automatisch. Ze gebeuren omdat God het zo heeft ingesteld. Maar Gods zorg voor zijn schepping gaat nog verder: God *regeert* over de hemel en aarde (Psalm 104:1-5, 27-30). Dat betekent niet alleen dat Hij het over alles en iedereen te zeggen heeft. Het betekent ook dat er precies gebeurt wat Hij wil. Er gebeurt in onze wereld niets buiten Gods wil om. God bestuurt alle gebeurtenissen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 8:22, Psalm 104:14-20, Psalm 104: 1-5, Psalm 104: 27-30*

Jona

Dat God echt over alles regeert, blijkt duidelijk uit de bijbel. Een voorbeeld. In de tijd van het Oude Testament stuurt God op een dag een Israëlitische man, Jona genaamd, naar Ninevé, een grote buitenlandse stad (Jona 1). De inwoners van Ninevé (zie kaart 7 in Wegwijzer) doen zoveel kwaad dat God het niet langer kan aanzien. Jona moet de inwoners van Ninevé gaan waarschuwen. Wanneer ze hun leven niet beteren, zal God hen straffen. Maar Jona voelt er niets voor om Gods opdracht uit te voeren. Hij gaat niet op weg naar Ninevé, maar hij gaat aan boord van een schip dat precies de andere kant op moet. Zo denkt hij aan zijn opdracht te kunnen ontkomen. Maar zijn plan slaagt niet. God zorgt ervoor dat er een zware storm opsteekt (Jona 1:4). Het schip dreigt te worden stukgeslagen. Jona begrijpt dat God deze storm heeft gestuurd. Hij vraagt de scheepsbemanning hem overboord te gooien. Hij weet dat alleen dan de storm zal ophouden. De bemanning weigert dat aanvankelijk. Maar uiteindelijk zijn ze toch genoodzaakt Jona overboord te zetten. Op het moment dat ze dat doen, gaat de wind liggen. God zorgt ervoor dat Jona niet verdrinkt, maar dat hij wordt opgeslokt door een grote vis, en dat hij drie dagen later weer wordt uitgespuwd op het land (Jona 2:11). Jona is terug bij af. En wanneer God hem opnieuw naar Ninevé stuurt, gaat hij (Jona 3:1-3). De geschiedenis van Jona is een van de vele geschiedenissen uit de bijbel waaruit blijkt dat God alles bestuurt. Mensen, natuurkrachten, dieren - alles en iedereen moet doen wat Hij wil.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jona 1, Jona 1:4, Jona 2:11, Jona 3:1-3*

God en het lijden

Een vraag die zich aan ons opdringt wanneer we nadenken over Gods regering van de wereld, is: als God alles bestuurt - hoe zit het dan met alle ellende op de wereld? Overstromingen, oorlogen, honger, Aids. Heeft God daar ook de hand in?

Dit is een moeilijke vraag. Het is te begrijpen dat veel mensen vandaag niet meer willen geloven dat God een almachtige God is. Veel mensen zeggen tegenwoordig: God staat machteloos. Hij kan er niets aan doen dat er zulke vreselijke dingen gebeuren. Hij lijdt mee met zijn schepping. Toch blijkt uit de bijbel duidelijk dat deze mening niet klopt. De bijbel vertelt ons dat God almachtig is (Genesis 17:1), en dat Hij het is die de wereldgeschiedenis leidt (Jesaja 45:7). Er gebeurt niets zonder zijn wil. Hij kan toelaten dat wij ernstig ziek worden. Hij kan toelaten dat het ene land het andere aanvalt (Handelingen 17:24-28). Dat betekent niet dat God wreed is. Integendeel. In alles wat God doet, handelt Hij goed en rechtvaardig. Wanneer Hij toelaat dat mensen lijden, doet Hij dat zeker niet omdat Hij

plezier heeft in hun pijn of verdriet. Maar waarom dan wel? Om daar zicht op te krijgen, kijken we naar enkele voorbeelden uit de bijbel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:1, Jesaja 45:7, Handelingen 17:24-28*

De bijbel over het lijden

Er kunnen zeer verschillende redenen voor het lijden zijn:

- *Straf over de zonde.* De bijbel vertelt hoe God de mensen soms zeer zwaar straft, wanneer ze Hem de rug toekeren en niet luisteren naar zijn waarschuwingen. In deel 3B zagen we bijvoorbeeld dat God de mensen strafte met de zondvloed, toen ze Hem bleven negeren.
- *Oproep om naar God terug te keren.* We lezen in de bijbel vaak hoe God ervoor zorgt dat zijn volk Israël wordt aangevallen door vijandige volken (Richteren 2:11-16). Dat gebeurt wanneer de Israëlieten ondanks vele waarschuwingen God in de steek laten. Door zijn volk te laten aanvallen, probeert God het duidelijk te maken dat het naar Hem terug moet keren. God laat zijn volk voelen dat het verkeerd afloopt wanneer het Hem in de steek laat (Jesaja 1:27,28). Zo'n straf komt dus voort uit Gods liefde voor zijn volk: Hij wil de mensen tot Hem terugroepen, omdat alleen bij Hem het leven is (Spreuken 3:12).
- *Beproeving van het geloof* (Jakobus 1:2-3). God kan toelaten dat de mensen die bij Hem horen, het zwaar te verduren krijgen, omdat Hij hun geloof wil beproeven. God wil zien of hun geloof in Hem een écht geloof is, dat ook stand houdt wanneer ze het moeilijk hebben. God belooft dat zo'n beproeving niet zwaarder zal zijn dan we aankunnen. Wanneer we op God blijven vertrouwen, zal ons geloof sterker worden door zo'n beproeving.
- *Instrument om anderen te bereiken.* Soms moeten mensen die bij God horen, lijden om daardoor anderen te kunnen bereiken met het goede nieuws over Jezus Christus. De christen Paulus, die meerdere malen in de gevangenis heeft gezeten omdat hij mensen opriep om in Jezus Christus te gaan geloven, schrijft in het Nieuwe Testament dat zijn gevangenschap van groot nut is geweest: daardoor hebben vele mensen uit de kring van de rechtbank en daarbuiten over Jezus Christus gehoord (Filippenzen 1:12-14).

Dit zijn enkele redenen waarom God lijden kan toelaten. De bijbel noemt er meer. Tegelijk zegt de bijbel ook dat het ons vaak niet duidelijk zal zijn waarom ons of andere mensen iets moeilijks overkomt. Gods regering wordt wel eens vergeleken met een groot borduurwerk. Wij, mensen, zien alleen de achterkant: een wirwar van draden, waarin geen patroon te herkennen is. Maar wanneer we later, na ons leven, de voorkant mogen zien, zullen we begrijpen dat al die draden nodig waren om iets prachtigs te bereiken. God wil onze Vader zijn. Ook in het verdriet of de tegenspoed die ons overkomt, zoekt hij voor ons het goede

(Romeinen 8:28). En we kunnen er zeker van zijn dat zelfs het ergste lijden niet opweegt tegen de prachtige toekomst die Gods kinderen te wachten staat (Romeinen 8:18).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Richteren 2:11-16, Jesaja 1:27,28, Spreuken 3:12, Jakobus 1:2-3, Filippenzen 1:12-14, Romeinen 8:28, Romeinen 8:18*

Vragen

1. 'Ik geloof in God de Vader, de Almachtige.' Leg in eigen woorden uit wat deze zin betekent.
2. God is betrokken bij zijn schepping. Waaruit blijkt dat?
3. Het geloof in de schepping is uiteindelijk veel aannemelijker dan het geloof in de evolutietheorie. Wat vindt u van deze stelling? Motiveer uw antwoord.
4. Als God iets toelaat, hoeft dat niet te betekenen dat Hij het ook goedkeurt. Kunt u dat uitleggen? Zie hiervoor bijvoorbeeld Genesis 3 en Genesis 4:1-12; geef ook een voorbeeld uit onze tijd.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 3 en 4:1-12*

Deel 5A: De bijbel is uniek

Zoals we in de vorige delen zagen, is de bijbel een uniek boek met een unieke boodschap. Een boodschap die niet door mensen is bedacht, maar die afkomstig is van God zelf. Hoe uniek de bijbel is, blijkt onder andere uit de namen die aan dit boek gegeven worden. De belangrijkste daarvan zullen we in dit deel behandelen.

Het boek

De naam bijbel is afgeleid van het Griekse woord Biblia, dat boeken betekent. De bijbel bestaat namelijk uit 66 boeken. Toch vormen die boeken samen één geheel, één boek. Eén van de vertalingen van de bijbel kreeg daarom heel terecht de titel Het Boek mee. Deze benaming laat zien hoe uniek de bijbel is. Er is maar één echt belangrijk boek op deze wereld, en dat is Het Boek, de bijbel.

De openbaring van God

Een andere benaming voor de bijbel is: openbaring van God. In een openbaring wordt iets meegedeeld dat nog niet bekend is. In de bijbel maakt God bekend wie Hij is. Hij komt naar ons toe. Omdat wij bij Hem horen. God heeft de mens op de aarde geplaatst om zijn liefde te ontvangen en om Hem lief te hebben. In de bijbel laat God zien dat de mens zelf voor een ander leven gekozen heeft, waardoor hij van God verwijderd raakte. Maar God laat vooral zien dat Hij de mens niet heeft losgelaten. God is niet ver weg of onbereikbaar. Hij laat Zich vinden door mensen die Hem waren kwijtgeraakt.

'...het mysterie dat in alle eeuwen en voor alle generaties verborgen is geweest, maar nu aan zijn heiligen onthuld is.'

(Kolossenzen 1:26)

De bijbel is de openbaring van God. Want in de bijbel maakt Hij zijn liefde bekend.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Kolossenzen 1:26*

Het Woord van God

Een bekende benaming voor de bijbel is: *het Woord van God*. In de bijbel reikt God ons zijn woorden aan. God heeft mensen gebruikt om zijn woorden op te schrijven. Maar het is wel zijn Woord. Wat God ons te zeggen heeft, vinden we alleen in de bijbel. Want niemand kan ons beter vertellen wie God is en wat Hij van ons vraagt, dan God zelf.

'Uw woord is een lamp voor mijn voet, een licht op mijn pad.'

(Psalm 119:105)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 119:105*

Het evangelie

De inhoud van de bijbel wordt ook wel evangelie, dat wil zeggen: goed nieuws genoemd: God brengt ons goed nieuws.

Goed nieuws, want:

- God neemt de schuld weg De mens heeft tegen God gekozen. Alle mensen staan sindsdien bij God in de schuld. Want wij schieten altijd tekort tegenover God. We zijn niet in staat om Hem de liefde te geven, waar Hij als onze maker recht op heeft. Geen mens kan die schuld ongedaan maken. Het goede nieuws is, dat Gods zoon, Jezus, de schuld van ons heeft overgenomen. In onze plaats heeft Hij daar met zijn leven voor betaald.
- God redt uit de macht van de dood Door de zonde is ook de dood in de wereld gekomen. Wij zijn sterfelijke mensen geworden. Maar God heeft de dood een halt toe geroepen. De dood slaat nog wel toe, maar kan de gestorven gelovigen niet voor altijd vasthouden. Dat hebben we te danken aan het werk van Jezus Christus. Hij is de eerste die uit de dood is opgestaan. Daardoor heeft Hij de dood overwonnen. De dood heeft niet langer het laatste woord.
- God geeft toekomst: eeuwig leven op een nieuwe wereld God wil mensen weer terugbrengen naar het leven dat Hij voor hen bedoeld had. Een leven vrij van zonde, vrij van de dood. Daarvoor moet deze beschadigde aarde plaats maken voor een nieuwe wereld. God belooft dat die er zal komen. Als het zover is, zullen de doden opstaan uit het graf. Dan mogen de gelovigen in aanwezigheid van God een nieuw, eeuwig leven beginnen. Zo'n toekomst kan alleen God geven.

'Mijn ziel smacht naar de redding die u brengt, in uw woord heb ik mijn hoop gesteld. Mijn ogen smachten naar uw belofte.'

(Psalm 119:81,82)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 119:81,82*

De bijbel is de gids voor ons leven

We zouden de bijbel ook de gids voor ons leven kunnen noemen. Want de bijbel leert ons hoe we moeten leven. Het ligt in onze aard om ons daartegen te verzetten. Bovendien gaat leven zoals God dat vraagt, vaak met vallen en opstaan. Dat zien we bij de mensen die we in de bijbel tegenkomen, dat zullen we zelf ook ervaren. Toch hoeven we daar niet moedeloos van te worden. De bijbel is juist geschreven voor onvolmaakte mensen. Bovendien belooft

God ons dat Hij onze fouten wil vergeven en dat Hij ons helpen wil om steeds meer naar zijn wil te leven. Dat betekent dat de bijbel niet na één keer lezen weer de kast in kan. We hebben de bijbel even hard nodig als het brood dat we elke dag eten. Telkens weer moeten we de bijbel als wegwijzer gebruiken. Dan ervaren we hoe uniek de bijbel is. We gaan steeds meer merken dat de bijbel een goede en waardevolle gids is. Want er is geen betere leermeester dan God.

'Uw belofte heb ik in mijn hart geborgen, zo zal ik niet tegen u zondigen.

Geprezen bent u, HEER, onderwijs mij in uw wetten.

Mijn lippen hebben uitgesproken wat uw mond ons voorschreef.

Leven naar uw richtlijnen geeft mij vreugde, meer vreugde dan rijkdom en overvloed.

Uw regels wil ik overdenken, het oog op uw paden gericht.

Ik verheug mij in uw wetten, uw woord zal ik niet vergeten '

(Psalm 119:11-16).

Bij de namen die aan de bijbel gegeven worden, ligt de nadruk op wat God ons te zeggen heeft. Hij kent ons verleden, Hij wijst ons de weg voor het heden en Hij laat ons de toekomst zien. Het Woord van God omvat heel ons leven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 119:11-16*

Geen ander boek is gelijk aan de bijbel

De bijbel is het enige boek dat mensen redding biedt. De bijbel wijst ook de weg hoe die redding te krijgen is. Toch wordt vaak gedacht dat andere boeken dezelfde waarde hebben als de bijbel. Dat zou betekenen, dat iedereen vrij is om te kiezen welk boek het beste bij hem past. Maar zo is het niet. Alleen de bijbel is een goddelijk boek met een unieke boodschap. Hoe uniek de bijbel is, blijkt onder andere uit het volgende.

- Wat God in de bijbel belooft, gebeurt ook echt.

In de bijbel zijn veel voorbeelden te vinden van beloften die uitkomen. We noemen het belangrijkste voorbeeld. In het begin van de bijbel belooft God een redder die de schuld van de mensen weg zal nemen. Eeuwenlang wordt die belofte herhaald. Het hele Oude Testament door komen we deze belofte tegen. Het Nieuwe Testament begint met ooggetuigenverslagen van de komst en het werk van deze redder. God doet wat Hij beloofde. Jezus is gekomen.

- De vrijspraak van de schuld is gratis.
Bij God hoeven wij zelf niets te verdienen. Alle andere godsdiensten wijzen zonder uitzondering een weg waarop de mens zelf zijn verlossing moet zien te vinden. Het unieke van de bijbel is dat God ons voor niets redding geeft. Het enige wat God van ons vraagt, is dat wij geloven in Jezus Christus. Wij hoeven niet zelf aan het werk om de vrijspraak van onze schuld te verdienen. Geen enkel boek van mensen is dus gelijk aan de bijbel. Daarom wijst de bijbel er zelf ook op dat er geen ander evangelie mag en kan bestaan.

'Wanneer iemand u iets verkondigt dat in strijd is met wat ik u verkondigd heb, al was ik het zelf of een engel uit de hemel - vervloekt is hij!

(Galaten 1:8)

'Ik verzeker u, broeders en zusters, dat het evangelie dat ik u verkondigd heb niet door mensen is bedacht - ik heb het ook niet van een mens ontvangen of geleerd- maar dat Jezus Christus mij is geopenbaard.'

(Galaten 1:11,12)

Het goede nieuws dat God in de bijbel bekend maakt, is uniek. Laten we daarom de bijbel aannemen als een kostbaar geschenk.

'Goed voor mij is de wet uit uw mond, beter dan een schat aan goud en zilver'

(Psalm 119:72).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Galaten 1:11-12, Galaten 1:8, Psalm 119:72*

Vragen

1. Wat betekenen de woorden: bijbel, openbaring en evangelie?
2. Veel mensen geloven dat God niets meer met de mens te maken wil hebben. Waaruit blijkt dat dat niet waar is?
3. Hoe komt het dat andere godsdiensten mensen zelf iets willen laten verdienen? Is het gemakkelijk of moeilijk voor mensen om de vrijspraak van schuld voor niets aan te nemen? Motiveer uw antwoord.
4. Welke benaming van de bijbel spreekt u het meest aan? Waarom?

Deel 5B: God gaat met Abram op weg

God heeft ervoor gezorgd dat Abram en Sarai samen met Terach, Abrams vader, de stad Ur hebben verlaten. Hij wilde dat ze weggingen uit deze gevaarlijke stad, waar zelfs hun familieleden afgoden vereren. Ze komen terecht in Haran. Daar blijven ze een tijdlang wonen. Maar nadat Terach overleden is, moeten ze verder.

God spreekt tot Abram

Lezen: Genesis 12:1-9

12:2 zegenen: zich inzetten voor, het goede zoeken voor.

12:3 vervloeken: het kwade zoeken voor.

De eerste drie verzen van Genesis 12 zijn erg belangrijk. In deze verzen hoort Abram wat God met hem van plan is. God geeft hem een opdracht en een aantal beloften.

'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat Ik je zal wijzen ; Ik zal je tot een groot volk maken, ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven een bron van zegen zul je zijn. Ik zal zegenen wie jou zegenen wie jou bespot, zal Ik vervloeken. Alle volken op aarde zullen wensen gezegend te worden als jij.'

(Genesis 12:1-3)

De opdracht

God vraagt van Abram dat hij zijn landen zijn familie verlaat. Hij moet weg uit Haran, weg van de familie van zijn vader die daar nog woont. Dat is een zware opdracht. Naar het buitenland gaan betekent voor Abram dat hij veel van zijn rechten zal verliezen. Het betekent dat hij en zijn vrouw het gevaar zullen lopen slecht behandeld en gediscrimineerd te worden. Bovendien moet Abram niet alleen zijn land, maar ook zijn familie verlaten. In een tijd waarin de mensen gewoonlijk hun levenlang in familieverband bij elkaar blijven wonen, is dat een ingrijpende stap. Familieleden beschermen en helpen elkaar. Abram moet die hulp en bescherming opgeven. Alles wat zekerheid biedt, moet hij achter zich laten.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 12:1-9, Genesis 12:1-3*

De beloften

God vraagt iets zwaars van Abram en Sarai. Maar daarnaast belooft Hij ze geweldige dingen. In de eerste plaats een eigen land. Abram krijgt dus niet zomaar het bevel zijn land en familie te verlaten. God belooft hem er iets beters voor in de plaats te geven. Hij zal

Abram persoonlijk de weg wijzen naar het land dat Hij voor hem in gedachten heeft: Kanaän* - het tegenwoordige Israël.

In de tweede plaats belooft God Abram en Sarai nakomelingen. God wil ervoor zorgen dat uit hen een groot volk ontstaat. Dat volk zal kunnen leven in het land dat God Abram zal geven.

Tenslotte belooft God Abram zijn zegen. Abram zal een belangrijk persoon worden en het zal hem goed gaan. Maar bovendien: het zal alle mensen op aarde die aan Abrams kant staan, goed gaan. De zegen die nu voor Abram is bedoeld, zal zich eens over alle volken op aarde uitbreiden. Dat bedoelt God wanneer Hij zegt: *'In jou zullen alle volken gezegend worden.'*

God belooft hier niet dat al die mensen dan rijk, welvarend en beroemd zullen worden. Hij bedoelt vooral: al die mensen zullen gered worden uit de macht van de satan (Galaten 3:8,9). God zal een eind maken aan de straf die Hij de mensen heeft opgelegd. Dat God dat allemaal bedoelde, heeft Abram waarschijnlijk niet geweten. Maar wij kunnen het achteraf wel zeggen, omdat we de hele bijbel nu hebben. God belooft Abram dus prachtige dingen. Maar het is voor Abram niet makkelijk om te geloven dat hij die dingen ook werkelijk zal krijgen. Kanaän, het land dat God voor hem bestemd heeft, is geen leeg land dat ligt te wachten op Abram en zijn toekomstige nakomelingen: het land wordt al bewoond door talloze mensen uit allerlei volken (Genesis 15:19). En wat de belofte van nakomelingen betreft: dat er een groot volk uit Abram en Sarai zal voortkomen, lijkt onmogelijk. Ze kunnen geen kinderen krijgen (Genesis 11:30) - laat staan dat er een volk uit hen kan voortkomen!

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Galaten 3:8-9, Genesis 15:19, Genesis 11:30*

Abram gelooft God op zijn woord

Maar al pleit alles er tegen, toch gelooft Abram God op zijn woord (Hebreeëen 11:8). Hij vertrouwt er op dat God kan geven wat Hij beloofd heeft. En hij doet wat God hem heeft opgedragen: hij gaat samen met Sarai en met zijn neef Lot op weg. Hun slaven, hun vee en hun overige bezit nemen ze mee. Na een reis van honderden kilometers komen ze aan in Kanaän (Genesis 12:4-5 (*Zie kaart 2 in Wegwijzer*)).

En als Abram daar is - wordt hij dan direct beloond voor zijn vertrouwen in God? Gaan alle inwoners van Kanaän meteen op de vlucht als ze hem aan zien komen? Nee. God stelt Abrams geduld op de proef. Hij belooft Abram dat zijn nakomelingen het land zullen krijgen (Genesis 12:6-7). Abram moet het voorlopig dus doen met een belofte. Maar hij blijft geloven in wat God gezegd heeft. Als een antwoord op Gods belofte bouwt hij een altaar en brengt Hij God een offer. Een duidelijk bewijs dat hij vertrouwen heeft in God. Temeer als je ziet wáár Abram dat offer brengt: in de plaats Sichem bij een bijzondere boom - de terebint

More. Je kunt dat vertalen als 'de waarzeggersterebint'. Deze terebint wordt beschouwd als een heilige boom. De inwoners van Kanaän geloven dat hun goden daar tot hen spreken. Bij de boom brengen ze offers om de goden gunstig te stemmen. Juist bij deze boom heeft God tot Abram gesproken. God liet zo heel duidelijk merken dat de Kanaänitische goden niets voorstellen, en dat Hij de echte God is, die overal macht heeft. Niet alleen in Ur, maar ook in Kanaän. En Abram, van zijn kant, laat nu voor de ogen van alle Kanaänieten zien dat hij niet gelooft in de macht van hun goden. Vlak bij hun heilige terebint brengt hij een offer aan zijn eigen God. Een moedige daad, die Abram zelfs het leven had kunnen kosten. Je zou je kunnen voorstellen dat hij zich liever wat onopvallend in Kanaän zou willen ophouden. Maar hij laat meteen aan de Kanaänieten zien waar het op staat. Want hij is er rotsvast van overtuigd dat God hem zal beschermen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 11:8, Genesis 12: 4-5, Genesis 12: 6-7*

Abram probeert zichzelf te redden

Abram is nu in Kanaän. Niet als wettige inwoner, maar als vreemdeling. Hij bezit zelfs geen enkel stuk grond in het land dat God hem heeft toegezegd. Maar in ieder geval: hij is er. Maar dat duurt niet lang. Er breekt hongersnood uit en Abram ziet zich genoodzaakt met Sarai en met zijn neef Lot naar Egypte te gaan (*Zie kaart 2 in Wegwijzer*). Kennelijk weten ze dat er daar voldoende te eten is.

Lezen: Genesis 12:10-20

12:15 farao: de titel van de Egyptische koning.

12:17 plagen: straffen.

Abram weet dat hij in Egypte, evenals in Kanaän, rechteloos is. Hij is bang dat de Egyptenaren hem uit de weg zullen ruimen wanneer ze er achter komen dat hij de echtgenoot van de zeer knappe Sarai is. Vandaar dat hij op het idee komt om te zeggen dat Sarai zijn zus is. Het is niet eens een echte leugen: Sarai is een stiefzus van Abram (Genesis 20:12). De positie van een broer is heel wat veiliger dan die van een echtgenoot. Wanneer er mannen bij hem om Sarai's hand zullen dingen, kan Abram ze waarschijnlijk wel afschepen met een vage belofte. Op die manier kan Abram zichzelf het leven redden. Het plan lijkt goed te werken. Tot Sarai's schoonheid ook de koning van Egypte ter ore komt. Hij laat haar onmiddellijk in zijn harem opnemen. Een koning heeft in die dagen onbeperkte macht. Hij neemt wat hij wil en niemand kan hem tegenhouden. Abram wordt dan ook niets gevraagd. Kennelijk is de koning zeer onder de indruk van deze prachtige vrouw. Hij geeft Abram, de 'broer' van zijn nieuwe vrouw, een complete veestapel, en daarnaast nog allerlei slaven en slavinnen! Abram zegt niets; en ook Sarai houdt terwille van Abram haar mond. Maar God grijpt in. Hij straft de farao en zijn familie. Op wat voor manier God dat doet, staat niet in de bijbel. Misschien worden er mensen ziek. De farao begrijpt in ieder geval wat er aan de hand

is. Hij is zeer verontwaardigd dat Abram niets gezegd heeft, en laat hem en Sarai meteen het land uit zetten.

Uit deze geschiedenis blijkt dat Abrams vertrouwen in God niet altijd even groot is geweest. Met vallen en opstaan moet Abram leren echt op God te vertrouwen. Hier lijkt hij God zelfs helemaal vergeten te zijn. God had beloofd dat Hij hem tot een groot volk zou maken en dat Hij hem zou zegenen. Hij had hem de garantie gegeven: *'Wie u bespot, zal Ik vervloeken'* (Genesis 12:2-3). Abram kon dus heel goed weten dat Sarai en hij veilig waren, waar ze ook heengingen. Maar toen het er op aan kwam, durfde hij niet op Gods bescherming te vertrouwen. Als God niet had ingegrepen had Sarai de rest van haar leven moeten slijten aan het Egyptische hof. Er had dan geen sprake meer van kunnen zijn dat uit Abram en Sarai een volk zou voortkomen. Maar God wil doen wat Hij beloofd heeft: Hij wil Abram een land geven en hem de stamvader maken van een volk. Daarom redt Hij Sarai en zorgt Hij er zelfs voor dat Abram en zij rijker uit Egypte weggaan dan dat ze er kwamen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 12:10-20, Genesis 20:12, Genesis 12: 2-3*

Abram en Lot gaan uiteen

Abram heeft zijn hele familie achtergelaten in Ur. Alleen Lot, de zoon van Abrams overleden broer, is met hem meegetrokken. Maar zelfs die zal hij voortaan moeten missen. Abram, Sarai en Lot zetten, wanneer ze uit Egypte komen, hun tenten op bij de plaats Betel (*Zie kaart 3 in Wegwijzer*). Abram en Lot zijn allebei rijk. Ze hebben veel vee. Beiden hebben ze herders in dienst die voor hun koeien en schapen zorgen. Maar op een dag krijgen hun herders ruzie met elkaar, omdat er te weinig weidegrond is. Abram vindt het beter dat Lot en hij dan maar uit elkaar gaan (Genesis 13:8-13). Ze zijn tenslotte allebei gasten in Kanaän. Ze moeten voorkomen dat er moeilijkheden ontstaan. Abram laat zijn neef kiezen naar welk deel van het land hij wil gaan. Vanaf de heuvel waarop ze staan, ziet Lot hoe groen de streek bij de rivier de Jordaan er uit ziet. Het lijkt het paradijs wel! Hij kiest, zonder aan zijn oom te denken, deze vruchtbare streek uit, en gaat wonen in de buurt van Sodom. Deze stad staat bekend om de slechtheid van zijn inwoners. Maar dat kan Lot kennelijk niet schelen.

Abram blijkt geleerd te hebben van de gebeurtenis in Egypte. Hij probeert niet buiten God om zijn eigen zaken te regelen. Hij vindt het niet erg dat Lot het beste deel van Kanaän uitkiest. Hij is bereid te wachten tot God hem zijn deel zal geven. Dat hij daarmee juist heeft gehandeld, blijkt wanneer Lot weggetrokken is.

Lezen: Genesis 13:14-18

Genesis 13:18 *Hebron: zie kaart 3*

Wanneer Lot is vertrokken, bemoedigt God Abram: Hij belooft hem dat heel Kanaän zijn eigendom zal worden. Daarbij geeft God Abram de verzekering dat hij niet alleen zal blijven in dit land. Hij en Sarai zullen ontelbaar veel nakomelingen krijgen. Abram gelooft wat God

hem belooft. Net als in Sichem bouwt hij, als antwoord op Gods belofte, een altaar voor Hem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 13: 8-13, Genesis 13:14-18*

Melchizedek

Hoe goed God voor hem wil zorgen, merkt Abram enige tijd later (Genesis 14:1-17). De rust in Kanaän wordt plotseling verstoord. Een aantal koningen van volken die ten oosten van Kanaän leven, vallen steden in het gebied bij de Jordaän aan. Ze behalen een verpletterende overwinning op de Kanaänieten (Zie kaart 3 in Wegwijzer). De steden Sodom en Gomorra worden leeggeplunderd en veel van de inwoners van deze steden worden gevangen genomen en weggevoerd. Abram krijgt van iemand die gevlucht is het bericht dat ook zijn neef Lot gevangen genomen is. Met ruim driehonderd van zijn slaven gaat hij erop af. 's Nachts valt hij de vijanden aan. En dankzij God behaalt hij met zijn kleine legertje de overwinning.

Abram heeft Kanaän, het land dat God hem beloofd heeft, bevrijd van de vijanden (Genesis 14:18-24). Wanneer hij terug keert van de overwinning, komt iemand hem tegemoet. Het is Melchizedek, de koning van Salem - de stad die later 'Jeruzalem' wordt genoemd. Hij geeft Abram en zijn mannen brood en wijn, zodat ze weer op krachten kunnen komen.

Melchizedek is geen gewone koning. Hij is behalve koning ook een priester*, een speciale dienaar van God. Tussen al die Kanaänieten die afgoden vereren, is dus ook iemand die God vereert. Dat moet voor Abram een grote bemoediging zijn geweest. Melchizedek zegt tegen Abram: 'De God die de hemel en aarde gemaakt heeft, heeft u deze overwinning gegeven! Moge die God u zijn zegen geven!' (Genesis 14:19-20)

Via Melchizedek laat God zo aan Abram weten: Je hoeft niet bang te zijn in dit land. Ik heb je nu de overwinning gegeven en Ik zal je altijd beschermen. Zo bemoedigt God Abram, en leert Hij hem dat hij in iedere situatie volledig op Hem kan rekenen. God zorgt ervoor dat Abrams geloof steeds sterker wordt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 14, Genesis 14: 1-17., Genesis 14: 18-24, Genesis 14: 19-20*

Vragen

1. Waarom wilde God dat Abram zijn vaderland en zijn familie verliet? Zie Jozua 24:2-3 en Genesis 12:1-3. Jozua 24:2 Jozua: de leider van het volk Israël. de Rivier: de Eufraat.
2. Je zou kunnen zeggen dat Abram een sprong in het diepe moest doen. Alles wat zekerheid bood, moest hij opgeven: hij moest doen wat God van hem vroeg en er volledig op vertrouwen dat God zich aan zijn belofte zou houden.

- a. Wat is de reden dat Abram die sprong in het diepe durfde te wagen? Zie Hebreeënen 11:8. Abraham: de naam die Abram later van God kreeg.
 - b. Waar komt geloof vandaan? Zie hiervoor Efeziërs 2:8. genade: een gave van God.
3. Met vallen en opstaan leert Abraham op God te vertrouwen.
- a. In welke gebeurtenissen die in dit deel zijn behandeld, blijkt Abrams vertrouwen op God?
 - b. Waarin blijkt Abrahams gebrek aan vertrouwen op God?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 24:2-3, Genesis 12:1-3, Hebreeënen 11:8, Efeziërs 2:8*

Deel 5C: Jezus Christus, onze redder

We zagen in deel 3C dat de apostolische geloofsbelijdenis uit drie gedeelten bestaat. Het eerste gedeelte, dat we de vorige keer behandelden, gaat over God de Vader en zijn werk: het maken, het in stand houden, en het regeren van de wereld. We zijn nu toe aan het gedeelte over God de Zoon en zijn werk: de redding van de mensen.

De naam van Gods zoon: Jezus

Wanneer u de apostolische geloofsbelijdenis bekijkt (deel 3C), zult u zien dat aan God de Zoon veel aandacht wordt besteed: 6 van de 12 artikelen van de geloofsbelijdenis handelen over Gods Zoon en zijn werk. In de komende 6C-delen worden deze onderdelen een voor een behandeld. In dit deel kijken we naar de namen die Gods Zoon heeft gekregen. Eerst kijken we naar de naam 'Jezus'; aan het eind van de deel gaat het over de naam 'Christus'. De naam Jezus betekent 'Redder'. Een naam die precies bij Gods Zoon past. Want Hij is juist naar de aarde gekomen om mensen te redden.

Levensgevaar

Waarom en waarvan moeten de mensen gered worden? Wanneer je huis in brand staat, en je zit er zelf in opgesloten - dan heb je redding nodig. Of wanneer je in zee zwemt en je krijgt kramp. Of wanneer er iets in je luchtpijp blijft steken en je dreigt te stikken. Dat je in zulke gevallen gered moet worden, is duidelijk. Maar wanneer het je goed gaat, en je gelukkig bent - wat moet je dan met een redder? Een redder heb je alleen nodig als je in nood zit. Nu is het zo dat mensen ook in nood kunnen zijn zonder dat ze het zelf weten. Neem bijvoorbeeld het geval dat de politie een telefoontje krijgt dat er in een bepaald gebouw een bom geplaatst is. De mensen die zich in dat gebouw bevinden, weten op dat moment nog niet dat ze in levensgevaar zijn. Ze weten niet dat ze redding nodig hebben. Dat krijgen ze pas in de gaten wanneer de politie het bericht doorgeeft en het gebouw laat ontruimen. Mensen kunnen dus in levensgevaar zijn zonder dat ze het zelf doorhebben. Uit de bijbel weten we dat alle mensen redding nodig hebben. Als er niets gebeurt, is iedereen, zonder uitzondering, ten dode opgeschreven (Johannes 3:36).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:36*

Redding is noodzakelijk

Alle mensen gaan uit zichzelf tegen Gods wil in (Romeinen 7:23). Iedereen staat bij God in de schuld. God vraagt van ons namelijk het zelfde als wat Hij vroeg van Adam en Eva. Ook van ons vraagt God trouw, liefde en gehoorzaamheid. Die eis is niet onredelijk. God heeft de mensen immers zo gemaakt dat ze Hem konden liefhebben en gehoorzamen (Genesis 1:31). Dat de mensen tegen God in opstand zijn gekomen, dat ze Hem ontrouw zijn geworden, verandert niets aan Gods eis. God had tegen Adam en Eva gezegd dat Hij hen met de dood zou straffen wanneer ze Hem ontrouw zouden worden. Daarmee bedoelde God niet alleen dat de mensen zouden moeten sterven (Genesis 2:16-17). Hij bedoelde ook dat ze voor eeuwig van Hem verlaten zouden zijn. Dat ze het voor altijd zonder Hem zouden moeten doen. Een vreselijk vooruitzicht. In plaats van een gelukkig, altijddurend leven met God, zou de mensen dan een eeuwige straf te wachten staan. Adam en Eva kwamen tegen God in opstand (Genesis 3). Ze waren Hem ongehoorzaam. We hebben in deel 2B gezien dat dat geen noodlot was. Ze konden en ze wisten beter. Ze hebben, terwijl ze bij hun volle verstand waren, gekozen tegen God en voor de dood. Maar niet alleen Adam en Eva stond de eeuwige dood te wachten - ook alle mensen die na hen kwamen, en die God net als Adam en Eva ongehoorzaam waren (Romeinen 5:12). Ook ons staat een altijddurende straf te wachten (Galaten 3:10). God is een heilige God. Hij vindt het vreselijk dat wij Hem ontrouw zijn en dat we voortdurend ongehoorzaam aan Hem zijn. Nu zouden we kunnen zeggen: maar God is toch liefdevol? (1 Johannes 4:8) Er staat toch in de bijbel dat Hij liefde is, dat Hij een medelijdend God is? (Psalm 103:8) Kan Hij dan niet met zijn hand over zijn hart strijken? Inderdaad, het staat in de bijbel: God is liefdevol. Maar uit de bijbel weten we ook dat God rechtvaardig is (Psalm 7:10). We kunnen Gods liefde niet uitspelen tegen zijn rechtvaardigheid. God heeft gezegd: wie ongehoorzaam is, wordt gestraft (Exodus 34:6-7). En daar blijft Hij bij. Want God is niet een veranderlijk mens. Hij is God. Hij blijft altijd dezelfde. Wat Hij gezegd heeft, al is het duizenden jaren geleden, blijft van kracht. Daarom kan niemand uit onder de verschrikkelijke werkelijkheid: alle mensen verdienen Gods straf.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 7:23, Genesis 1:31, Genesis 2:16-17, Genesis 3, Romeinen 5:12, Galaten 3:10, 1 Johannes 4:8, Psalm 103:8, Psalm 7:10, Exodus 34:6-7*

Is er redding mogelijk?

Het is er dus slecht aan toe met de mensen. De toestand is net zo erg als de toestand van de mensen die zich bevinden in een gebouw waarin een tijdbom is neergelegd. Als niemand ingrijpt, loopt het rampzalig met hen af. Wanneer we inzien in welke situatie we ons bevinden, kunnen we maar één ding: redding zoeken. Is er een mogelijkheid om aan de straf te ontkomen? De bijbel vergelijkt onze situatie met de situatie van iemand die schulden heeft (Matteüs 18:21-35). We moeten God onze schuld terugbetalen. Maar dat is voor ons iets onmogelijks. We kunnen onze schuld niet afbetalen. Onze schuld bij God wordt juist

elke dag groter. Maar gelukkig is er één mogelijkheid om van die schuld af te komen: iemand anders zou hem mogen afbetalen (Romeinen 8:3-4). We hoeven dus niet zélf God op een volmaakte manier gehoorzaam te zijn om gered te worden: we hoeven niet zélf de doodstraf te ondergaan. Als iemand anders dat voor ons wil doen, is het ook goed. Als een ander mens onze schuld wil afbetalen, neemt God daar genoeg mee.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 18:21-35, Romeinen 8:3-4*

Wie kan de schuld betalen?

Maar wie zou een dergelijke enorme schuld willen en kunnen afbetalen? Geen mens. Ook al zou een mens dat voor een ander willen doen - hij zou het niet kunnen (Psalm 49:8-9). Niemand zou de zware straf van God kunnen dragen zonder er onder te bezwijken (Nahum 1:6). En bovendien: hoe zou de ene zondige mens de andere zondige mens kunnen redden? De ontsnappingsweg die God ons biedt, lijkt al meteen dood te lopen. Er is geen mens die de andere mensen zou kunnen redden. Maar het wonderbaarlijke is dat God de Vader zélf heeft gezorgd voor een ontsnappingsweg. Hij heeft zijn eigen Zoon mens laten worden:

'Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen, die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gestuurd om een oordeel over haar te vellen, maar om de wereld door hem te redden. Over wie in Hem gelooft, wordt geen oordeel uitgesproken.'

(Johannes 3:16-17)

Naar het begin van deze bijbeltekst hebben we al eerder gekeken. Maar dit is dan ook een zeer belangrijke passage uit de bijbel. Hieruit blijkt dat God zélf voor de mogelijkheid zorgt om aan de straf te ontkomen. God blijft bij zijn eis. En Hij blijft bij de straf die Hij op ongehoorzaamheid, op ontrouw, had gesteld. Maar Hij laat zijn eigen Zoon mens worden - zodat zijn Zoon als mens de schuld voor andere mensen kan betalen. God is dus geen wrede tiran, die er plezier in heeft de mensen te straffen voor hun misdaden (Ezechiël 33:11). Integendeel. God houdt zoveel van de mensen, dat Hij zijn eigen Zoon voor hen wil opofferen. Zijn eigen Zoon zal als mens aan Gods eis voldoen én de straf dragen die voor de mensen bedoeld was.

Wij hoeven niets te doen om bij God in de gunst te komen. We hoeven Hem niet op een volmaakte manier gehoorzaam te zijn: we hoeven niet de straf te ondergaan die we verdienen. Het enige wat we moeten doen, is: geloven in Gods Zoon (Johannes 3:36). Geloven dat Hij onze schuld al heeft afbetaald.

Stel, u zit om de een of andere reden zwaar in de schulden. De deurwaarder staat al op de stoep. Maar dan geeft iemand u een getekende cheque met daarop ingevuld het bedrag dat u nodig hebt. Natuurlijk zult u meteen met die cheque naar de bank gaan, en uw schuld afbetalen. U zult de cheque niet thuis laten liggen, met de gedachte: het is toch maar een

stukje papier - daar heb ik niets aan. Zo krijgen we van Gods Zoon als het ware een cheque met zijn handtekening. Daarmee zijn we voorgoed van onze schuld bij God af. Natuurlijk moeten we wél erkennen dat we bij God in de schuld staan, en die cheque accepteren. En we moeten er ook mee naar God toe. Anders hebben we er niets aan.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 49:8-9, Nahum 1:6, Johannes 3:16-17, Exechiël 33:11, Johannes 3:36*

Gods Zoon: onze redder

Gods Zoon, Jezus, is de redder van de mensen. Hij heeft de straf gedragen in onze plaats. Hij, een mens die God volmaakt gehoorzaam was, is door God beschouwd als een grote zondaar:

'God heeft hem die de zonde niet kende voor ons één gemaakt met de zonde, zodat wij door hem rechtvaardig voor God konden worden'

(2 Korintiërs 5:21)

Dat wil zeggen: God heeft omwille van ons zijn Zoon als één en al slechtheid beschouwd. Hij heeft Hem voor die slechtheid - onze zonden - gestraft. Met welk doel? Om ons door onze eenheid met zijn Zoon ('in Hem') rechtvaardig te kunnen verklaren. Er treedt dus een ruil op: Jezus en wij verwisselen als het ware van plaats. Onze slechtheid komt op Jezus' schouders terecht: Jezus wordt ervoor gestraft. En aan de andere kant: de gehoorzaamheid van Jezus geldt voor God als onze gehoorzaamheid (Handelingen 10:43). Deze ruil kunnen wij niet zelf verdienen door goede daden te doen of iets dergelijks. Het is een geschenk van God. We hoeven het alleen maar te aanvaarden. We moeten alleen geloven dat Jezus in onze plaats gestraft is. Als we dat doen, scheldt God ons onze schuld kwijt. En meer nog: dan beschouwt Hij ons als zijn kinderen (1 Johannes 2:1-2).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Korintiërs 5:21, Handelingen 10:43, 1 Johannes 2:1-2*

Jezus, de Christus

De geloofsbelijdenis spreekt over Gods Zoon als over '*Jezus Christus*'. Wat is de betekenis van de naam 'Christus'? Letterlijk betekent deze naam: 'gezalfde'. Het woord 'gezalfde' verwijst naar een handeling die in de tijd van het Oude Testament regelmatig plaatsvond (Exodus 30:22-25). In de tijd van het Oude Testament werd iemand die een speciale taak van God kreeg, eerst gezalfd. Er werd in opdracht van God een olieachtig parfum over zijn hoofd uitgegoten. Op die manier wist de betreffende persoon dat Hij door God zelf was aangesteld voor een bepaalde taak. Hij ondervond aan den lijve dat God hem had uitgekozen. Dat God mensen op deze manier tot een taak aanstelde, had een betekenis. Olie was een symbool van de Heilige Geest. Wanneer de olie over iemand heen stroomde, was dat een teken van het feit dat ook de Heilige Geest als het ware over hem heen

stroomde (Jesaja 61:1). Het zalven maakte duidelijk: de Heilige Geest helpt je. Hij maakt je geschikt om je taak uit te voeren. . . Wat was de taak die een 'gezalfd' kreeg? Dat kon verschillen. Iemand kon worden gezalfd tot profeet. Hij kreeg dan de taak om namens God tot zijn volksgenoten te spreken. Hij moest de mensen bekendmaken wat God van hen verwachtte; ook kondigde een profeet soms aan wat God in de toekomst zou doen (2 Koningen 19:6). Een andere functie waarvoor mensen gezalfd werden, was de functie van priester (Exodus 28:41). Een priester was iemand die op een bijzondere manier in dienst van God stond. In de tijd van het volk Israël waren het de priesters die namens het volk offers brachten aan God. Tenslotte werden er mensen gezalfd tot koning (1 Samuël 10:1). Zij kregen de taak om namens God over hun volksgenoten te regeren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 30:22-25, Jesaja 61:1, 1 Koningen 19:16, Exodus 28:41, 1 Samuël 10:1*

De zalving van Jezus

Voordat Jezus op aarde met zijn werk begon, werd ook Hij gezalfd (Deel 16B). Niet met olie, maar met de Heilige Geest zelf (Matteüs 3:13-17). God maakte zo duidelijk dat Hij zelf zijn Zoon een taak had gegeven. Ook maakte God duidelijk dat de Heilige Geest Jezus de kracht zou geven om zijn zware opdracht te vervullen.

Er zijn veel mensen geweest die door God zijn aangesteld voor een bepaalde taak. Maar Jezus heeft de belangrijkste en moeilijkste taak gekregen die er was. Omdat Hij de door God aangestelde is, wordt Hij in de bijbel vaak 'de Christus', of gewoon 'Christus' genoemd.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 3:13-17*

Welke taak?

Mensen die de functie van profeet, van priester, of van koning kregen, werden gezalfd. Wat is nu precies de taak die Jezus krijgt? De bijbel laat ons zien dat Hij alle drie de functies krijgt. God stelt Jezus aan tot:

- Profeet: Hij moet namens God tot de mensen spreken, en hun alles bekend maken over Gods plan om hen te redden (Johannes 15:15, Handelingen 3:22-23).
- Priester: Hij moet aan God het belangrijkste offer brengen dat een priester ooit gebracht heeft: zichzelf. Dat is de manier waarop Hij de mensen kan redden (Hebreeën 10:11-12).
- Koning: Hij zal over de mensen regeren en ze verlossen uit de macht van de satan (Lukas 1:32,33). Wat de bijbel ook laat zien, is dat Gods Zoon de taak die Hij van zijn Vader kreeg, helemaal heeft uitgevoerd. Hij heeft het werk gedaan waarvoor God Hem naar de aarde stuurde. Daarom kunnen wij nu leven in een goede verhouding met God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 15:15, Handelingen 3:22-23, Hebreeën 10:11-12, Lucas 1:32-33*

Vragen

1. Wat betekent de naam Jezus?
2. Waarom kreeg Gods Zoon deze naam?
3. Wat betekent de naam Christus?
4. Waarom kreeg Gods Zoon deze naam?
5. Hoe heeft God zijn liefde voor de mensen bewezen?

Deel 6A: De bijbel vraagt gehoorzaamheid

De bijbel is niet zomaar een boek. Het is het boek waarin God tot ons spreekt. We kunnen daarom niet vrijblijvend met de bijbel omgaan. We moeten gehoorzaam zijn aan dat wat God in zijn Woord van ons vraagt.

De bijbel vraagt gehoorzaamheid

God is de maker en redder van ons leven. Niemand weet beter wat goed voor ons is dan Hij. God gaf daarom zijn wet om ons te leren hoe wij leven moeten. De regels die in de wet staan, hebben allemaal hetzelfde doel: ze leren ons om God en de medemens lief te hebben.

'Wees elkaar niets schuldig, behalve liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld. Want: 'Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet uw zinnen niet op wat van een ander is'- deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf' De liefde berokkent uw naaste geen kwaad, dus de wet vindt zijn vervulling in de liefde.'

(Romeinen 13:8-10)

God wil dat wij ons aan de regels van de wet houden. We mogen niet vrijblijvend met de wet omgaan. Want alleen de wet van God leidt tot een gelukkig leven.

Gezag, gehoorzaamheid. Die twee zaken liggen ons niet. Je hoort dan ook vaak dat je verdraagzaam moet zijn: ieder mens heeft de vrijheid om zelf te bepalen hoe hij leven wil. Voor veel mensen geldt dat ook voor hoe je met de bijbel moet omgaan. Ook op dat punt - zegt men - mag de ene mens de andere niets opleggen. Voor God is die zogenaamde verdraagzaamheid juist onverdraaglijk. Want Hij wil dat wij ons onvoorwaardelijk aan zijn Woord houden. Niet wat wij willen, moet ons leven bepalen, maar wat God ons voorschrijft. De bijbel moet de absolute norm voor ons leven zijn.

God zegt in de bijbel heel duidelijk hoe Hij gediend wil worden. En daar kunnen wij maar één antwoord op geven:

'We zullen alles doen wat de HEER heeft gezegd.'

(Exodus 19:8)

Er is geen toekomst voor mensen, die wel zeggen dat ze God kennen, maar niet doen wat Hij van hen vraagt:

'Niet iedereen die Heer, Heer' tegen mij zegt, zal het koninkrijk van de hemel binnengaan, alleen wie handelt naar de wil van mijn hemelse Vader.'

(Matteüs 7:21)

In de bijbel vinden we veel voorbeelden van ongehoorzaam gedrag. Wanneer we de bijbelboeken 1 Koningen en 2 Koningen lezen, komen we regelmatig dezelfde zin tegen:

'Hij deed wat slecht is in de ogen van de HEER.'

(1 Koningen 15: 26)

De koningen van het volk Israël staan onder het gezag van God. Toch doen niet alle koningen wat God hen opdraagt. Ze gaan hun eigen gang en dienen zelfs de afgodsbeelden van andere landen. Het levensverhaal van koning Saul, dat in de boeken van Samuël beschreven staat, is zo'n voorbeeld van ongehoorzaamheid. Saul legt de bevelen van God naast zich neer. Met het offeren van dieren en vrome woorden probeert hij zich te verontschuldigen. Maar God neemt Saul het koningschap af, want Hij heeft niets aan goede bedoelingen, die tegen zijn wil ingaan.

'Schept de HEER meer behagen in offers dan in gehoorzaamheid? Nee! Gehoorzaamheid is beter dan offers, volgzzaamheid is beter dan het vet van rammen.'

(1 Samuel 15: 22)

Ook van ons vraagt God dat we gehoorzaam zijn aan wat Hij zegt.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 13:8-10, Exodus 19:8, Matteüs 7:21, 1 Koningen 15:26, 1 Samuel 15:22*

Alleen de bijbel moet gehoorzaamd worden

Wanneer God gehoorzaamheid van ons vraagt, is het verleidelijk om de regels van God aan te vullen met eigen voorschriften. Want het lijkt heel godsdienstig om meer te doen dan in de bijbel staat. En het maakt vaak indruk op anderen. Maar wat heel gehoorzaam lijkt, gaat meestal tegen de bijbel in. Ook daarvan vinden we voorbeelden in de bijbel. In de tijd van Jezus' leven op aarde was er een groepering, de Farizeeën*, die heel precies volgens de wetten van God wilde leven. Om dat nog nauwkeuriger te kunnen doen, bedachten ze er allerlei andere voorschriften bij. Het gevolg daarvan was, dat hun eigen voorschriften vaak belangrijker werden dan de wet van God. De Farizeeën hielden zich bijvoorbeeld aan het gebod om geld te geven voor de tempel*. Maar de bijbel zegt ook, dat kinderen hun bejaarde ouders moeten ondersteunen. Toch gaven de Farizeeën hun geld liever aan de tempeldienaren, omdat iedereen dan kon zien hoe vroom ze wel waren. Daarom stelden ze de regel in, dat je geen geld aan je ouders hoefde te geven als je het geld naar de tempel bracht. Deze zelfbedachte regel ging dwars in tegen het gebod van God: Eert uw vader en uw moeder. Jezus bestraft de Farizeeën omdat ze hun eigen voorschriften vóór het Woord van God laten gaan:

'Zo ontkracht u het woord van God uit eerbied voor uw eigen traditie' (Matteüs 15:6).

Ook op andere plaatsen in de bijbel komen we mensen tegen die eigen voorschriften aan de bijbel willen toevoegen: ze bedenken regels over eten en drinken of ze verbieden het huwelijk. De bijbel noemt dit eigendunkelijke, dat betekent: eigenwijze, godsdienst. De apostel Paulus wijst erop dat zelfbedachte regels geen waarde hebben en alleen eigen verlangens bevredigen:

'Dat moet allemaal voor wijsheid doorgaan, maar het is zelfbedachte godsdienst, zelfvernederen en verachting van het lichaam; het heeft geen enkele waarde en dient alleen maar tot eigen bevrediging' (Kolossenzen 2:23).

Als iemand ons komt vertellen hoe wij God gehoorzamen moeten, is er maar één mogelijkheid om te kijken of hij de waarheid spreekt. We moeten eerst onderzoeken wat de bijbel daarover zegt. Want we mogen geen zelfverzonnen wetten volgen, maar we moeten ons houden aan de wet die God ons gegeven heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 15:6, Kolossenzen 2:23*

De hele bijbel moet gehoorzaamd worden

God vraagt ons alleen de bijbel te gehoorzamen. We mogen daar niets aan toevoegen. Maar we mogen ook niets van de bijbel afhalen. Het is niet overbodig om dat erbij te zeggen. Want er zijn ook mensen die wel gehoorzaam willen zijn, maar dan niet aan de hele bijbel. Ze zoeken zelf uit waar ze wel of niet naar zullen luisteren. Zo besteedt de één alleen maar aandacht aan het bidden en is voor een ander het doen aan liefdadigheid genoeg. Bij de profeet Jesaja lezen we over mensen die heel trouw naar de tempel gaan om God te dienen. Maar toch zegt God:

*' 12 En wanneer jullie voor mij verschijnen –
wie heeft je gevraagd mijn voorhoven plat te lopen?*

13 Houd op met die zinloze offergaven.

*Ik heb een afschuw van jullie wierook;
jullie feesten, nieuwemaan en sabbat,
ik duld ze niet naast al dat wangedrag.*

*14 Van jullie nieuwemaan, van ál jullie feesten heb ik een afkeer,
ze hinderen mij, ik kan ze niet langer verdragen.' (Jesaja 1:12-14)*

De mensen die hier worden aangesproken, gehoorzamen dus wel het gebod om God te dienen, maar de geboden van God die onrecht verbieden, lappen ze aan hun laars. Maar dat bedoelt God niet met gehoorzaamheid. We moeten de hele bijbel gehoorzamen. Jezus gaf zijn leerlingen de opdracht:

'en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb' (Matteüs 28:20).

Aan alles wat Jezus beveelt, moeten wij ons houden. Niet aan meer, maar ook niet aan minder.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 1:12-14, Matteüs 28:19*

De weg die naar het leven leidt

We moeten dus alleen de bijbel en de hele bijbel gehoorzamen. We mogen niet zelf uitmaken hoe we ons leven inrichten. Dat lijkt vaak moeilijk voor ons (Matteüs 7:13,14). Jezus vergelijkt gehoorzamen met het kiezen van de smalle weg: we moeten leven zoals God dat wil. We mogen niet van die weg afwijken of een andere weg inslaan. Veel mensen kiezen voor de brede weg: ze maken zelf wel uit hoe ze leven. Het is heel verleidelijk om de brede weg te kiezen. Het lijkt immers veel fijner en makkelijker om zelf uit te maken hoe we leven zullen. Jezus laat zien dat de brede weg uiteindelijk tot de ondergang leidt, de smalle weg tot het eeuwige leven. De geboden van God belemmeren ons leven dus niet, maar maken juist dat het zijn doel bereikt. De wet van God is de enige routebeschrijving om die smalle weg te vinden en te volgen. We hoeven ons niet af te vragen of het niet te moeilijk is om volgens de wet van God te leven. Want Jezus verzekert ons:

'Mijn juk is zacht en mijn last is licht' (Matteüs 11:30).

Wie gelooft dat Jezus de Heer van zijn of haar leven is, krijgt ook de kracht om de geboden van God steeds beter te begrijpen en te gehoorzamen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 7:13,14, Matteüs 11:30*

Vragen

1. Waarom is het voor mensen zo moeilijk om gehoorzaam aan God te zijn? (Zie hiervoor ook deel 2B).
2. De wet van God is goed voor onszelf en voor onze medemens. Waar zijn eigen bedachte regels vaak aan te herkennen?
3. Waaruit blijkt dat Jezus heel goed begrijpt hoeveel moeite wij hebben met het houden van de wet?

Deel 6B: Gods verbond met Abram

Al verscheidene malen heeft God aan Abram beloofd dat hij het land Kanaän zou krijgen, en dat er een groot volk uit hem zou voortkomen. Maar de jaren verstrijken zonder dat er wat gebeurt. Sarai wordt niet zwanger; en Abram krijgt het land niet in zijn bezit.

Een groot nageslacht

Lezen: Genesis 15:1-6

Op een nacht krijgt Abram een visioen, een soort droom, waarin God tot hem spreekt. God bemoedigt hem door te zeggen dat Hij Abrams schild is. Zoals een schild iemand beschermt in de strijd, zo zal God Abram in Kanaän beschermen. God belooft Abram bovendien dat Hij hem zal belonen voor zijn geloof en vertrouwen. Dan blijkt dat Abrams vertrouwen in God niet meer zo groot is. Hij is moedeloos geworden. Hij ziet het einde van zijn leven dichterbij komen en nog steeds heeft hij geen kind. Hij rekent er al helemaal op dat zijn knecht Eliëzer zijn erfgenaam zal moeten worden. Maar God laat er geen twijfel over bestaan: de zoon die Hij Abram beloofd heeft, zal er komen. Er zal uit Abram een zeer groot volk voortkomen. Zoals er ontelbaar veel sterren zijn, zal Abram ontelbaar veel nakomelingen krijgen. De God die de sterren heeft gemaakt, kan er ook voor zorgen dat Abram en Sarai een kind krijgen. Abram gelooft wat God hem belooft. En God is daar blij mee. Hij *'rekende hem dit toe als een rechtvaardige daad'* (Genesis 15:6). Dat betekent: God beschouwt Abram om zijn geloof als rechtvaardig. Abram is geen volmaakt mens. Net als ieder ander mens verdient hij Gods straf. Maar omdat hij op God vertrouwt, beschouwt God hem als een vriend (Jesaja 41:8). God belooft Abram opnieuw dat hij het land Kanaän in bezit zal krijgen (Genesis 15:7). Die belofte onderstreept God door met Abram een *verbond* te sluiten (Genesis 15:9-21). Dat verbond speelt in de bijbel een belangrijke rol. Daarom eerst een uitleg van wat er met het woord 'verbond' bedoeld wordt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 15:1-6 15:1, Jesaja 41:8, Genesis 15:7, Genesis 15:9-21*

Een verbond

Een verbond is een afspraak, een verdrag tussen twee partijen. Beide partijen beloven elkaar iets, verplichten zich tot iets. Een voorbeeld van een verbond is het huwelijk: een man en vrouw die van elkaar houden, gaan een verbintenis aan. Ze beloven elkaar trouw: ze beloven dat ze voor elkaar zullen zorgen. Als binnen een huwelijk een van de partners

overspel pleegt, verbreekt hij zijn belofte aan de ander. Door ontrouw wordt het huwelijksverbond kapotgemaakt. In de bijbel wordt vaak gesproken over een verbond tussen God en een of meer mensen, of tussen God en zijn volk. Dat verbond vertoont in bepaalde opzichten overeenkomsten met een huwelijk:

- Er is sprake van liefde. God houdt van degenen met wie Hij een verbond sluit.
- Er zijn wederzijdse afspraken: God belooft trouw aan zijn verbondspartners; Hij verwacht ook trouw van de kant van de mensen met wie Hij het verbond sluit.

Maar er is ook een groot verschil tussen een huwelijk en het verbond van God met de mensen. Bij een huwelijk zijn er twee gelijkwaardige partners in het spel. Samen besluiten ze om tot een huwelijk te komen. Bij het verbond tussen God en de mensen is dat anders: God en mensen zijn geen gelijkwaardige partners. Alleen God kan besluiten om een verbond met mensen aan te gaan.

Eigenlijk is God al met dat verbond begonnen in het paradijs, toen hij een afspraak maakte met Adam. De mensen moesten zich aan een eenvoudig gebod houden; God verplichtte zich om hun, als ze gehoorzaam waren, het eeuwige leven te geven. Maar Adam en Eva verbraken het verbond. In termen van het huwelijk: ze waren ontrouw. Het wonderlijke is dat God zijn verbondspartners ondanks hun ontrouw toch niet verlaat. Telkens zoekt Hij ze weer op en vernieuwt Hij het verbond: Hij herstelt het als mensen het verbroken hebben, Hij voegt er nieuwe beloften aan toe, Hij maakt er nieuwe afspraken bij.

Lezen: Genesis 15:7-21

15:17 een oven waar rook uit kwam, en een brandende fakkel : Abram krijgt God niet echt te zien. Hij ziet rook en vuur. Dat is de manier waarop God op dat moment aan hem verschijnt.

De manier waarop de verbondssluiting van God met Abram plaatsvindt, is voor onze begrippen nogal vreemd. Maar in die tijd was het gebruikelijk een verbond op een dergelijke manier te sluiten. Wanneer bijvoorbeeld twee koningen een verbond met elkaar aangingen, slachtten ze een aantal dieren, deelden die middendoor en legden de stukken tegenover elkaar. Daarna liepen ze allebei tussen die stukken door over een pad vol bloed. Op die manier zeiden ze tegen elkaar: Zoals deze dierhelften bij elkaar horen, horen wij bij elkaar. En als ik me niet aan het verbond houd, mag er met mij gebeuren wat er met deze dieren is gebeurd. Bij het verbond tussen God en Abram is er een verschil met een normale verbondssluiting: alleen God gaat tussen de dieren door (Genesis 15:17). God en Abram zijn immers geen gelijkwaardige partners. Dat er een verbond tussen hen komt, is alleen aan God te danken.

God belooft Abram niet alleen het land Kanaän. Hij vertelt hem ook iets over de toekomst van het volk dat Hij beloofd heeft. Dat volk zal vier eeuwen lang in een ander land moeten wonen (Genesis 15:13-16). Pas na die eeuwen wil God de oorspronkelijke inwoners van

Kanaän, de Amorieten, uit hun land verdrijven. De Amorieten zullen pas gestraft worden wanneer ze zoveel misdaden gepleegd hebben dat voor God de maat vol is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 15:7-21, Genesis 15:13-16*

Abram zorgt zélf voor een zoon

Abram gelooft God op zijn woord. Maar zijn vertrouwen in God gaat later weer wankelen, wanneer Sarai nog steeds niet zwanger is geworden (Genesis 16). Sarai zegt op een dag tegen Abram: 'Je ziet dat ik geen kinderen krijg. Je moet maar gemeenschap hebben met mijn slavin. Misschien is het Gods bedoeling dat zij in mijn plaats voor een zoon zorgt.' Abram gaat op het voorstel in. Hij heeft gemeenschap met Hagar, de slavin van Sarai, en zij krijgt een zoon: Ismaël.

In die tijd is het niet ongebruikelijk dat een man meer dan één vrouw heeft. Ook is het niet vreemd om het probleem van kinderloosheid op te lossen op de manier waarop Abram en Sarai dat doen. Kinderloosheid geldt in Abrams dagen als zo'n grote schande, dat veel mannen de slavin van hun vrouw als tweede vrouw nemen: het kind dat geboren wordt, geldt dan als kind van hun eerste vrouw. Toch is het niet Gods bedoeling dat een man meer vrouwen heeft (Genesis 2:22-24). Wanneer Abram via Hagar zelf voor een erfgenaam zorgt, doet hij daarmee dan ook iets wat God niet wil. God wil Abram en Sarai een zoon geven - maar niet op deze manier.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 16, Genesis 2:22-24*

Het teken dat bij het verbond hoort

We lezen in Genesis 15 dat God een verbond met Abram gesloten heeft. Maar dat betekent niet dat het verbond alleen voor hem geldt. Ook al zijn nakomelingen mogen, net als hij, bij dit verbond horen. Dat vertelt God Abram een aantal jaar later.

Lezen: Genesis 17:1-14

17:1 God, de Ontzagwekkende : uit deze naam blijkt dat God alle macht heeft en dat Hij zijn beloften kan vervullen.

17:1 leef in verbondenheid met mij : richt je steeds naar mijn wil.

17:10 besnijden: de voorhuid van het geslachtsdeel van een jongetje of man wegsnijden.

Wanneer Abram bijna honderd jaar oud is, verschijnt God aan hem. Weer krijgt Abram de belofte dat God hem nakomelingen zal geven. Er zullen zelfs veel volken uit hem voortkomen. Hij krijgt bovendien de toezegging dat het verbond dat God met hem gesloten heeft, voor altijd zal duren. God wil zich ook aan al zijn nakomelingen verbinden. God belooft:

'Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen.' (Genesis 17:7)

Abrams mannelijke nakomelingen zullen een teken dragen van het feit dat ze bij God horen: ze zullen besneden worden. (Genesis 17:9-14). Aan het litteken dat ze van die besnijdenis zullen overhouden, zullen ze hun leven lang kunnen zien dat ze bij het verbond horen. Dat ze aan de besnijdenis een litteken overhouden, maakt duidelijk: een mens kan niet zomaar bij God horen. Een mens is uit zichzelf slecht. God moet die slechtheid als het ware uit de mensen wegsnijden; pas dan passen ze weer bij Hem. Door de besnijdenis wordt het wegsnijden van de zonde uitgebeeld.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:1-14*

Voor wie?

Het mooie van het verbond tussen God en de mensen is: een mens hoeft niet volwassen te zijn om erbij te horen. De kinderen horen er ook bij. God zet ze al aan zijn kant vóór ze zelf kunnen geloven. God kiest voor ze vóór ze zelf kunnen kiezen. Daarom moeten de jongetjes al besneden worden als ze acht dagen oud zijn (Genesis 17:12). (Een operatie die op die leeftijd vrij pijnloos is).

Alleen mannen worden dus besneden. Maar dat betekent niet dat de vrouwen niet bij het verbond horen. Wat God belooft bij de besnijdenis geldt ook voor de vrouwen: zij horen ook bij God; en ook uit hen moet de slechtheid worden weggesneden. Maar alleen de jongetjes en de mannen dragen daar het teken van.

Ook nu bestaat het verbond tussen God en de mensen nog. Maar tegenwoordig wordt iedereen die bij dat verbond hoort gedoopt - dat wil zeggen: ondergedompeld in water. Of, zoals het meestal gebeurt: er wordt als teken van die onderdompeling wat water over zijn hoofd gegoten. Niet alleen mannen, maar ook vrouwen worden gedoopt. En alle kinderen van kerkleden worden ook gedoopt. Vlak na hun geboorte mogen ze al het teken krijgen dat ze bij God horen. (Meer hierover in deel 15C).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:12*

Een nieuwe naam

Lezen: Genesis 17:15-22.

Weer belooft God Abram dat hij een zoon zal krijgen. En als een garantie van die belofte geeft God Abram en Sarai allebei een nieuwe naam. In de bijbel staat vaker dat God mensen een andere naam geeft. Zo'n naamsverandering is een teken van een belangrijk keerpunt in iemands leven. Er breekt een nieuwe tijd aan voor degene die een andere naam krijgt. God plaatst hem in een andere positie. Dat blijkt ook bij Abram en Sarai. Abram zal voortaan *Abraham* heten, zegt God. (Genesis 17:5) God kondigt aan wat er voor hem zal veranderen:

hij zal de stamvader van vele volken worden. Sarai wordt voortaan *Sara* genoemd, als een teken van het feit dat er een nieuwe tijd voor haar aanbreekt: ze zal een zoon voortbrengen en ze zal de moeder van vele volken worden (Genesis 17: 15-16).

Abraham buigt zich eerbiedig voorover voor God. Maar ondertussen moet hij lachen om het idee dat hij nog een kind zou krijgen nu hij bijna honderd jaar oud is, en dat Sara een zoon ter wereld zal brengen nu ze bijna negentig jaar is (Genesis 17:17-21). Hij zegt tegen God: 'Laat uw belofte toch voor Ismaël gelden!'

Maar dat wil God niet. Hij zal Ismaël wel zijn zegen geven, en ook uit hem een groot volk geboren laten worden. Maar Ismaël is niet de zoon die God heeft gegeven. Ismaël is de zoon waar Abraham zelf voor gezorgd heeft. Op een manier die niet Gods bedoeling was. God geeft Abraham nu een heel concrete belofte. Hij bindt zich aan een termijn. Nog één jaar. Dan krijgt Abraham de zoon die God beloofd heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:15-22*

Sodom en Gomorra

Niet lang daarna verschijnt God weer aan Abraham (Genesis 18:1-15). Wanneer Abraham midden op de dag bij de ingang van zijn tent zit, ziet hij plotseling drie mannen staan. Met oosterse gastvrijheid nodigt hij hen uit om bij hem te komen eten. De mannen nemen de uitnodiging aan. Deze bezoekers zijn geen gewone mensen: God en twee van zijn engelen hebben de gestalte van mensen aangenomen (Genesis 19:1). Een van de mannen zegt tegen Abraham dat zijn vrouw over een jaar een zoon zal hebben. Sara, die in de tent is, hoort dat en begint te lachen. Maar Abrams gast - God zelf - zegt: 'Waarom lacht Sara? Zou voor de HERE iets onmogelijk zijn?'

Na het eten wandelt Abraham een eind met zijn bezoekers mee (Genesis 18: 16-33). Terwijl twee van hen - de engelen - na enige tijd op weg gaan naar de stad Sodom, blijft God nog met Abraham staan praten. God vertelt Abraham dat Hij gehoord heeft dat de inwoners van de steden Sodom en Gomorra de meest vreselijke misdaden bedrijven. Het is zo erg dat God besloten heeft deze mensen om te brengen. Hij zal hun steden verwoesten. Abraham is diep geschokt. Hij dringt er bij God op aan om van zijn voornemen af te zien. Misschien wonen er onschuldige mensen in de stad. God is de rechter van de aarde. Hij kan toch geen onrecht doen? Hij zal toch niet de onschuldige mensen samen met de schuldigen ombrengen? Abraham pleit voor Sodom en Gomorra. En God luistert naar hem en belooft: Als er in de steden tien rechtvaardige mensen wonen, zal Ik ze niet verwoesten.

Wanneer Abraham de volgende morgen gaat kijken op de plaats waar hij de dag daarvoor met God gesproken heeft, ziet hij wat er gebeurd is (Genesis 19:27-28). Uit de richting van Sodom en Gomorra stijgen enorme rookwolken op. God heeft de stad dus toch moeten vernietigen. Er waren zelfs geen tien rechtvaardige mensen te vinden.

Maar een paar mensen zijn gered: Abrahams neef Lot, zijn vrouw en zijn twee dochters hebben de kans gekregen de ramp te ontkomen (Genesis 19:12-17). Lot had met Abraham gebroken. Maar vanwege van Abraham - die God gesmeekt heeft de onschuldigen niet om te brengen samen met de schuldigen - heeft God hem nu gered (Genesis 19:29).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 18 en 19*

Vragen

1. Het was voor Abraham moeilijk om te blijven geloven dat God zou doen wat Hij beloofd had.
 - a. Uit welke woorden en daden van Abraham blijkt dat?
 - b. Op welke manieren zorgde God ervoor dat Abrahams geloof niet verdween?
2. Genesis 18:16-33
 - a. Vertel in het kort wat er staat in Genesis 18:16-33. Genesis 18:16 die mannen: God en twee engelen.
 - b. Wat leert dit bijbelgedeelte u over God?
3. Abraham
 - a. In het Nieuwe Testament wordt vaak naar Abraham verwezen. De schrijver Paulus maakt aan de hand van Abraham een aantal kernpunten van het geloof duidelijk. Wat moet een mens, die van zichzelf slecht is, doen om voor God als rechtvaardig te gelden? Zie hiervoor Romeinen 4:3 en Galaten 3:6.
 - b. God heeft Abraham beloofd dat hij talloze nakomelingen zou krijgen. Welke mensen gelden voor God nakomelingen van Abraham? Waarom kunnen deze mensen als nakomelingen van Abraham worden beschouwd?
Zie hiervoor Galaten 3:6-9 en Galaten 3:29.
Galaten 3:8 de Schrift: de bijbel. Hier: het Oude Testament.
Door geloof: wanneer ze in God geloven.
Galaten 3:29 erfgenamen: namelijk van de redding die God geeft en van al het andere goede dat God heeft beloofd.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 18:16-33, Romeinen 4:3, Galaten 3:6-9, Galaten 3:29*

Deel 6C: Gods Zoon werd mens

In de vorige deel maakten we een begin met het tweede gedeelte van de apostolische geloofsbelijdenis: het gedeelte over Gods Zoon. In dit deel gaan we daarmee verder. We kijken nu naar het tweede en derde artikel van de geloofsbelijdenis: 'En (ik geloof) in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Here; die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria.'

Gods enige Zoon

Over Jezus Christus wordt allereerst gezegd dat Hij *Gods enige Zoon* is (1 Johannes 4:9). De redder die God aan de mensen gegeven heeft, is dus niet zomaar iemand. Het is Gods eigen Kind. Zijn enige Zoon. God heeft iets onvoorstelbaar groots voor ons over gehad: Hij heeft zijn eigen, enige Zoon opgeofferd om ons te kunnen redden.

Je zou je kunnen afvragen: is Jezus wel Gods enige Zoon? Mensen kunnen toch ook zoons en dochters van God zijn? Inderdaad kunnen ook wij zoons en dochters van God zijn. Maar dat zijn we dan op een heel andere manier dan Jezus Christus (Galaten 4:4-7). Wij kunnen, dankzij Jezus' werk, door God tot zijn kinderen geadopteerd worden (Johannes 1:12). Maar Jezus is de natuurlijke Zoon van God. Hij is Gods eigen Zoon. En dat is Hij altijd al geweest - al voordat de tijd bestond.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Johannes 4:9, Galaten 4:4-7, Johannes 1:12*

Onze Heer

Van Jezus Christus, Gods enige Zoon, wordt vervolgens gezegd dat Hij onze Here - onze heer en meester - is (Romeinen 10:9). Het woord 'heer' herinnert aan de tijd waarin het Nieuwe Testament tot stand kwam. In deze tijd hadden talloze mensen een heer boven zich. Veel mensen waren slaaf, en stonden in die positie onder een heer. Christenen zijn dus in feite slaven die in dienst van Jezus Christus staan (Efeziërs 6:6). Dat lijkt nu niet bepaald goed nieuws. Wie wil er nu zijn vrijheid kwijtraken? Geen mens zou solliciteren op een advertentie waarin een slaaf werd gezocht!

Om te begrijpen waarom het toch goed nieuws is dat we Jezus onze Heer mogen noemen (Deel 2B), moeten we terug naar het moment van de zondeval (Genesis 3). Toen Adam en Eva Gods gebod overtraden, dachten ze dat ze er op vooruit zouden gaan. Maar het tegenovergestelde gebeurde. Ze waren hun vrijheid kwijt. Door de satan te gehoorzamen, waren ze in zijn macht gekomen. Dat was Gods straf over hen. Voortaan zouden zij en al hun nakomelingen als slaven de satan moeten dienen (Romeinen 6:17). Ze zouden niet

anders meer kunnen doen dan zondigen. Maar dat niet alleen: door hun ontrouw stonden ze bij God in de schuld, en verdienden ze de doodstraf. Een vreselijk vooruitzicht.

Maar Jezus nam die schuld van de mensen over, en werd ervoor gestraft (2 Korintiërs 5:21). Hij onderging de doodstraf die de mensen verdiend hadden (1 Timoteüs 2:5-6). Hij betaalde op die manier de schuld van de mensen bij God af. En ook kocht Hij zo de mensen vrij uit de macht van de satan.

De satan heeft na Jezus' dood geen recht meer op ons. Wie in Jezus gelooft, hoeft de satan niet meer als zijn heer te beschouwen. Jezus is nu zijn Heer geworden (1 Korintiërs 7:22). En Jezus is geen harde slavendrijver. Het is een feest om bij Hem in dienst te zijn. Je kunt zelfs zeggen: Jezus als Heer hebben - dat is geen slavernij, dat is juist vrijheid (Matteüs 11:28-30).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 10:9, Efeziërs 6:6, Genesis 3, Romeinen 6:17, 2 Korintiërs 5:21, 1 Timoteüs 2:5-6, 1 Korintiërs 7:22, Matteüs 11:28-30*

Gods Zoon werd mens

Het volgende dat de geloofsbelijdenis over Jezus zegt is: *'Hij is ontvangen van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria.'* In een paar woorden wordt zo verteld op welke wonderlijke manier Gods Zoon mens is geworden (Deel 15B). Hij is niet als een volwassen mens op de aarde neergezet. Hij is, net als ieder ander mens, als baby geboren. Uit Maria, een gewone vrouw. Maar het bijzondere was dat Hij niet door een man verwekt werd. Maria was nog maagd toen ze zwanger werd.

De bijbel vertelt daarover het volgende (Lucas 1:26-38). Op een dag krijgt Maria, een Israëlitisch meisje, bezoek van een boodschapper van God, de engel Gabriël. Maria schrikt vreselijk. Maar de engel stelt haar gerust. Ze hoeft niet bang te zijn, want God is met haar. De engel brengt namens God een boodschap aan Maria over. Maria zal zwanger worden en een zoon krijgen. Ze moet die zoon de naam Jezus geven. De engel vertelt ook dat Maria's zoon een bijzondere functie zal krijgen: hij zal als koning over Israël regeren. Niet tijdelijk, maar voor altijd. Maria begrijpt niet hoe het mogelijk is dat ze zwanger zal worden. Ze is nog niet getrouwd. Ze is alleen nog maar in ondertrouw met haar verloofde Jozef - ze heeft nog nooit gemeenschap met hem gehad. Maar de engel antwoordt haar:

'De Heilige Geest zal over je komen, en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God.' (Lucas 1:35)

Jozef wordt dus niet de vader van het kind dat Maria zal krijgen. De Heilige Geest, de kracht van God (die hier 'de Allerhoogste' wordt genoemd), zal ervoor zorgen dat Maria zwanger wordt. Wat de engel zegt, gebeurt. Maria wordt zwanger, zonder dat er een man aan te pas komt. En ze wordt de moeder van Jezus, de redder van de wereld (Matteüs 1:18).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:26-38, Lucas 1:35, Matteüs 1:18*

Een zelfbedacht verhaal?

Veel mensen geloven niet dat dit echt gebeurd is. Volgens hen is Jezus gewoon de zoon van Jozef, Maria's verloofde. Deze geschiedenis zou pas later, na Jezus' dood, door de bijbelschrijvers bedacht zijn. We hoeven daarom niet te geloven dat dit echt gebeurd is; we moeten kijken wat de bedoeling van de schrijvers is geweest. Kennelijk hebben ze willen aangeven dat Jezus afkomstig is van God zelf. Maar waarom zouden we niet kunnen geloven dat Jezus geboren is uit een maagd? De manier waarop Jezus verwekt is, is een wonder. We kunnen er met ons verstand niet bij. Maar dat is toch geen reden om te zeggen dat het niet echt gebeurd kan zijn? In de bijbel lezen we vaker over dingen die de wetenschap niet kan verklaren: God maakte Adam uit wat aarde: uit een rib van Adam maakte Hij Eva (Genesis 2, Deel 7B). Abrahams vrouw Sara werd op negentigjarige leeftijd zwanger, terwijl iedere dokter dat voor onmogelijk zou hebben gehouden. Waarom zou de God die de hemel en de aarde gemaakt heeft, niet in staat zijn om zijn Zoon op deze manier mens te laten worden?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 2*

Jezus: een echt mens

Wie in Jezus gelooft, heeft een Heer die vlakbij hem staat. Jezus is niet iemand die ver boven ons dagelijks leven verheven is. Hij is net zo echt mens als wij.

Hij werd als een kleine baby geboren (Lucas 2). Alle dingen die kleine kinderen moeten leren, moest Hij ook leren: zitten, praten, lopen. Toen Hij groter werd, leerde Hij lezen en schrijven.

Zijn pleegvader Jozef, een timmerman, leerde Hem timmeren (Marcus 6:3).

Net zoals wij kende Jezus blijdschap en verdriet. Hij kon zo moe zijn, dat Hij op het dek van een vissersboot in slaap viel, en zelfs door een hevige storm niet eens wakker werd. Hij kon het warm en koud hebben; Hij had honger als Hij een poos niet gegeten had. Hij kon verontwaardigd zijn. Hij huilde van verdriet toen er een vriend van Hem overleden was. Hij zweette van angst vlak voordat Hij Gods straf moest ondergaan. Hij heeft pijn geleden. En Hij is gestorven. Een echt mens.

Uit de bijbel blijkt telkens weer: Jezus Christus, Gods Zoon, werd een mens zoals wij. En dat betekent: Jezus begrijpt ons. Hij kent onze problemen. Hij heeft ze zelf aan den lijve ondervonden (Hebreeën 4:15). Hij weet hoe moeilijk we het kunnen hebben. Hij heeft zelf zwaar moeten lijden. Juist omdat Jezus een echt mens is, kan Hij ons zo goed begrijpen en ons te hulp komen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 2, Marcus 6:3, Hebreeën 4:15*

Jezus: een volmaakt mens

Gods Zoon werd ons in alle opzichten gelijk. Maar in één opzicht verschilde Jezus radicaal van ons. Hij was zondeloos (Hebreeën 4:15). Hij was een volmaakt mens, die nooit iets verkeerd deed. Hij was God, zijn Vader, op een volmaakte manier gehoorzaam. Hij zei of dacht nooit iets slechts. De satan probeerde Hem van God af te trekken - net zoals hij dat bij Adam en Eva had geprobeerd (Matteüs 4:1-11). Maar Jezus bleef God gehoorzaam. Dat Jezus nooit gezondigd heeft, is niet zomaar een interessante bijzonderheid (Hebreeën 7:26). Het is iets dat van wezenlijk belang is. Want juist omdat Jezus God zijn hele leven lang trouw is gebleven, heeft Hij ons kunnen redden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 4:15, Matteüs 4:1-11, Hebreeën 7:26*

Jezus: méér dan een mens

Jezus was een gewoon mens. Er was niets bijzonders aan Hem te zien. Maar Hij was tegelijkertijd méér dan een mens. Dat bleek wel tijdens zijn leven. Uit zijn woorden, maar ook uit zijn daden werd duidelijk: deze man is meer dan een gewoon mens. Hij is God!

Zijn woorden

Hoe bleek uit Jezus' woorden dat Hij meer was dan een mens? Een paar voorbeelden. Jezus sprak over zichzelf als 'de Zoon' (Johannes 5:19-23), en Hij had het vaak over zijn Vader - en het was duidelijk dat Hij daarmee niet Jozef, maar God zelf bedoelde (Johannes 10:30). Jezus zei dingen over zichzelf die een gewoon mens niet zou kunnen zeggen. Toen Hij eens met een aantal mensen in discussie was over Abraham, zei Hij bijvoorbeeld:

'Waarachtig, ik verzeker u' antwoordde Jezus, 'van voordat Abraham er was, ben ik er.' (Johannes 8:58).

Dat wil zeggen: voordat Abraham geboren was, was Jezus er al. Hoe kon een man van dertig jaar dat zeggen! Abraham leefde immers zo'n tweeduizend jaar voordat Jezus geboren was! Uit zo'n opmerking bleek al dat Jezus meer was dan zomaar een mens.

Jezus gaf zichzelf namen die geen mens zichzelf zou kunnen geven. Hij zei:

'Ik ben het licht voor de wereld. Wie mij volgt loop nooit meer in de duisternis maar heeft het licht dat leven geeft.' (Johannes 8:12)

Wanneer een gewoon mens zoiets zou zeggen, zouden we denken: die leidt aan hoogmoedswaanzin. Wie zou zichzelf nu het licht van de wereld kunnen noemen! Geen enkele Israëliet zou het trouwens in zijn hoofd halen zoiets over zichzelf te zeggen. Want het licht van de wereld - dat was God. In het Oude Testament wordt over God gezegd:

'De HEER is mijn licht' (Psalm 27:1).

Jezus kon zoiets over zichzelf zeggen. Dat kon Hij omdat Hij zelf God was. Wat Hij zei, was waar. Hij is het licht van de wereld. Wie in Hem gelooft, leeft niet meer in het donker, maar in het licht. Het licht - dat is in de bijbel het koninkrijk* van God. Het donker heeft te maken met de satan, met de dood, met het leven zonder God.

Een ander voorbeeld. Jezus zei eens over zichzelf:

'Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen.' (Johannes 10:11)

Ook zoiets zou een Israëliet nooit over zichzelf durven te zeggen. Een dergelijke uitspraak zou worden opgevat als het beledigen van God. Want in het Oude Testament wordt God een herder genoemd. De mensen worden vergeleken met zijn schapen.

'De HERE is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets; Hij laat mij rusten in groene weiden en voert mij naar vredig water (...) Al gaat mijn weg door een donker dal ik vrees geen gevaar, want u bent bij mij; uw stok en uw staf, zij geven mij moed.' (Psalm 23:1-4)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 5:19-23, Johannes 10:30, Johannes 8:58, Johannes 8:12, Psalm 27:1, Johannes 10:11, Psalm 23:1-4*

Zijn daden

Dat Jezus meer was dan een mens, bleek ook uit zijn daden. Zo vergaf Hij andere mensen hun zonden. Dat is iets waar alleen God de bevoegdheid toe heeft.

Wanneer een gewoon mens zoiets zou doen, zou God hem straffen. Geen mens kan zichzelf zo maar aan God gelijk stellen. Maar Jezus werd niet door God gestraft. Integendeel: God onderstreepte zijn woorden (Marcus 2:10-12). God gaf Jezus de kracht om grote wonderen te doen. Jezus kon zieke mensen genezen door een enkel woord te spreken; Hij kon een hevige storm veranderen in een zacht briesje; Hij kon dode mensen weer tot leven brengen. (Meer over deze wonderen in deel 18B).

Uit dat wat Jezus tijdens zijn leven op aarde deed, bleek heel duidelijk: Hij is wat Hij zegt. Hij is werkelijk de Zoon van God (Johannes 20:30-31). In Jezus is God zélf naar de aarde gekomen om de mensen te redden van de ondergang!

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 2:10-12, Johannes 20:30-31*

Jezus bleef God

We komen nog even terug op het begin van Jezus' leven. We zagen in eerdere delen al dat God een eeuwige God is. Hij is er altijd geweest, en zal er altijd zijn. Dat geldt niet alleen voor God de Vader (Johannes 17:5), maar ook voor zijn Zoon en voor de Heilige Geest. Gods Zoon ontstond dus niet pas op het moment dat Maria zwanger werd. Hij is er altijd geweest (Hebreeën 1:1-3). Maar wat gebeurde er op het moment dat Hij mens werd? Veranderde

Gods Zoon toen in een mens? Nee. De Zoon veranderde niet in een mens. Hij is altijd God gebleven. Maar Hij werd mens. Hij kreeg er dus iets bij: een menselijke natuur, een menselijke manier van bestaan. Hij werd God en mens in één persoon (Johannes1:14).

Dat Jezus behalve mens ook God was, betekende niet dat Hij overal boven verheven was en dat niets Hem kon deren.

We zagen het al: Hij was net zo echt mens als wij. Ook Hij kon verdriet, pijn, honger en dorst hebben. Ook Hij kon lijden en zelfs sterven. En juist omdat Hij een echt mens was, kon Jezus onze schuld inlossen. Omdat Hij een mens was, kon Hij sterven - in onze plaats.

Omdat Jezus tegelijk echt God was, had Hij ook de kracht om de zware straf die op de zonde stond, te dragen. En was Hij bovendien in staat om de dood te overwinnen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 17:5, Hebreëën 1:1-3, Johannes1:14*

Vragen

1. 'Jezus is onze Heer.' Dit zinnetje is het goede nieuws van de bijbel in een notendop. Kunt u dat uitleggen?
2. a. Waaruit bleek dat Jezus een gewoon, echt mens was, net als andere mensen?
b. Waaruit bleek dat Jezus tegelijkertijd anders was dan andere mensen?
3. a. Waarom was het noodzakelijk dat de redder van de mensen een echt mens was?
b. Waarom moest de redder tegelijkertijd ook echt God zijn?

Deel 7A: De bijbel werkt overtuigend

De bijbel is het Woord van God. De bijbel bevat geen verzinsels van mensen, maar de waarheid. Veel mensen vragen zich af hoe je daar zeker van kunt zijn. Is dat te bewijzen? Maar de bijbel laat zich niet bewijzen. Ook een gelovige heeft geen bewijs en toch weet hij dat de bijbel het Woord van God is. Hij heeft zich laten overtuigen van de waarheid.

Mensen vragen om bewijzen

De eerste mensen die met het evangelie van Christus in aanraking kwamen, hadden moeite met wat ze hoorden. Het goede nieuws werd met argwaan beluisterd. Moesten ze gered worden door iemand die gestorven was en daarna was opgestaan? Dat is toch onmogelijk? Ze zouden voor gek verklaard worden als ze zoiets zomaar voor waar zouden aannemen. Eerst moesten de brengers van die vreemde boodschap daar maar een bewijs van geven. Maar zo'n bewijs kregen ze niet. Want Gods reddingsplan is niet te verklaren door de kennis van de mens.

'De boodschap over het kruis is dwaasheid voor wie verloren gaan, maar voor ons die worden gered is het de kracht van God. Er staat namelijk geschreven: Ik zal de wijsheid van de wijzen vernietigen, het verstand van de verstandigen zal ik tenietdoen.' Waar is de wijze, waar de schriftgeleerde, waar de redenaar van deze wereld? Heeft God de wijsheid van de wereld niet in dwaasheid veranderd?

(1 Korintiërs 1:18-20)

Mensen willen graag harde bewijzen voordat ze ergens in willen geloven. Dat geldt zeker voor de eeuw van techniek en wetenschap waarin wij leven. Veel mensen hebben een groot vertrouwen in de wetenschap. Maar de waarheid van de bijbel laat zich niet bewijzen. Ook niet door de wetenschap.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Korintiërs 1:18-20

Geen mens kan het bewijzen

Langs wetenschappelijke weg is de waarheid van de bijbel niet te bewijzen. Maar is het dan misschien toch mogelijk dat de ene mens de andere ervan overtuigen kan dat de bijbel het Woord van God is? Sommigen menen van wel. Zo staat voor rooms-katholieken vast dat de bijbel Gods Woord is omdat de kerk dat heeft uitgesproken. En aan het gezag van de kerk mag niet getwijfeld worden.

Anderen doen opgravingen op plaatsen die in de bijbel beschreven zijn. Zo hoopt men op

het Araratgebergte resten van de ark van Noach terug te vinden. Daarmee wil men dan anderen ervan overtuigen, dat de bijbel gelijk heeft. In beide gevallen berust het zogenaamde bewijs op een uitspraak of ontdekking van mensen. Maar een menselijke uitspraak heeft geen goddelijk gezag. Geen mens kan een ander doen geloven dat de bijbel het Woord van God is. Hoe groot zijn overtuigingskracht ook mag lijken.

De bijbel overtuigt mensen

- *Een overtuigende kracht*

Eeuw in, eeuw uit hebben mensen zich laten overtuigen door de woorden van de bijbel. Een mooi voorbeeld daarvan vinden we in Lukas 24.

Twee mannen zijn op weg van Jeruzalem naar hun woonplaats Emmaüs. Onderweg bespreken ze de gebeurtenissen van de afgelopen drie dagen met elkaar. Ze praten over het doodvonnis van Jezus en de kruisiging die daarop volgde. Maar ze zijn vooral in de war omdat ze die morgen gehoord hebben, dat Jezus niet meer in het graf ligt, maar weer leeft. Op dat moment komt Jezus naast hen lopen. Ze zijn zo van slag, dat ze Hem niet herkennen. Jezus vraagt hun waarover ze zo druk in gesprek zijn. Dan blijkt dat ze niets begrepen hebben van de bedoeling van zijn sterven en opstanding. Dan laat Jezus hun zien waarom dit gebeuren moest. Niet door naar zichzelf te wijzen, maar door het uitleggen van het Oude Testament.

'Hebt u dan zo weinig verstand en bent u zo traag van begrip dat u niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben? Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?' Daarna verklaarde hij hun wat er in al de Schriften over hem geschreven stond, en hij begon bij Mozes en de Profeten.'

(Lucas 24:25-27)

Terwijl Jezus met de twee mannen spreekt, raken ze overtuigd door zijn woorden. Daardoor gaan ze zien en begrijpen wat de bedoeling van Jezus' komst op aarde is. En pas daarna gaan hun ogen open en herkennen ze Jezus. Want de volgorde is niet: eerst zien, begrijpen en dan geloven, maar: eerst geloven, en dan ook zien en begrijpen.

Op dezelfde manier brengt Jezus zijn andere leerlingen tot geloof. Hij gebruikt de overtuigingskracht van de bijbel. Zijn leerlingen volgen later dit voorbeeld. Hun toehoorders laten zich overtuigen door de uitleg van de bijbel. Zo zegt Paulus:

'De boodschap die ik verkondigde overtuigde niet door wijsheid, maar bewees zich door de kracht van de Geest, want uw geloof moest niet op menselijke wijsheid steunen, maar op de kracht van God.'

(1 Korintiërs 2:4-5).

- *We moeten ons laten overtuigen*

Het Woord van God is geen vrijblijvend bericht. Het is een kracht die mensen overwint. Er gebeurt iets met ons als we de bijbel lezen. De bijbel laat ons zien wie wij zijn. Dat komt hard aan. Maar datzelfde Woord leidt ook tot ons behoud. " We kunnen de bijbel daarom niet zomaar naast ons neerleggen. Of: we laten ons overtuigen en overwinnen. Of: wij verzetten ons ertegen. Een tussenweg is er niet.

- *We raken overtuigd van de waarheid*

Als we ons laten overtuigen, komen wij steeds meer onder de indruk van de waarheid van de bijbel. We merken dan dat God altijd zijn Woord houdt en dat dat Woord in ons leven zijn werk doet. We worden zeker van de eeuwige waarde en waarheid van Gods Woord.

'HEER, voor eeuwig staat uw woord in de hemel vast. Uw trouw duurt van geslacht op geslacht, u hebt de aarde gegrondvest en zij houdt stand.'

(Psalm 119:89-90).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 24:25-27, 1 Korintiërs 2:4-5, Psalm 119:89-90*

Ontvangen en aannemen

De waarheid van de bijbel is niet te bewijzen. De bijbel is een geschenk van God. En God vertelt alleen wat waar is. Zo moeten we de bijbel ook ontvangen en aannemen. We hoeven niet te vragen naar een certificaat van echtheid. Als we zonder voorbehoud de bijbel lezen als het Woord van God en niet als dat van mensen, gaat dat Woord werken in ons hart.

'Wij danken God dan ook onophoudelijk dat u zijn woord, dat u van ons ontvangen hebt, niet hebt aangenomen als een boodschap van mensen, maar als wat het werkelijk is: als het woord van God dat ook werkzaam is in u, die gelooft.'

(1 Tessalonicenzen 2:13)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Tessalonicenzen 2:13*

Vragen

1. Wat zegt Paulus in 1 Korintiërs 2:4 en 5 over de overtuigingskracht van de bijbel?
2. In dit deel zijn het vragen naar bewijzen en de overtuigingskracht van de bijbel tegenover elkaar gezet. Bij bewijzen hoort: zien. Welk (werk)woord hoort bij overtuigingskracht?
3. Wat gebeurt er met iemand die zich laat overtuigen door Gods woord?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 2:4 en 5*

Deel 7B: God geeft Abraham een zoon

Abraham en Sara hebben lang moeten wachten op de zoon die God hun beloofd heeft. Maar hun geduld wordt uiteindelijk beloond. Een jaar nadat God bij Abraham op bezoek is geweest, wordt Isaak geboren. (Genesis 18:1-15)

De geboorte van Isaak

Lezen: Genesis 21:1-7

21:3 Isaak: 'hij lacht'.

Uit dit stukje blijkt duidelijk dat het God is die ervoor zorgt dat Sara een kind krijgt (Genesis 21:1). Sara is te oud om nog zwanger te worden. Medisch gezien is het onmogelijk dat de beloofde zoon er zal komen. Dat Abraham en Sara toch een kind krijgen, kan alleen maar Gods werk zijn.

Zo maakt God een begin met het volk dat uit Abraham zal voortkomen. Het leek ondenkbaar dat dat volk er ooit zou komen. Maar God kan iets dat volstrekt onmogelijk is, werkelijkheid maken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 21:1-7*

Hagar en Ismaël

Lezen: Genesis 21:8-21

21:17 de Engel* van God: God verscheen in de tijd van het Oude Testament soms in de gedaante van een engel. Deze engel - God zelf - wordt in de bijbel 'de Engel van God' of 'de Engel van de HERE' genoemd.

In het Oosten waren kinderen vaak lang aan de borst: meestal een jaar of drie. Het stoppen met borstvoeding werd als een bijzondere gebeurtenis beschouwd. Op de dag waarop Isaak geen moedermelk meer krijgt, geeft Abraham een groot feest. Op dat feest zijn ook Sara's slavin Hagar en haar zoon Ismaël aanwezig. Ismaël - nu ongeveer zeventien jaar oud - heeft niet veel op met de kleine Isaak, die een zoveel belangrijker positie zal krijgen dan hijzelf. Hij laat dat ook merken: hij bespot zijn halfbroertje en lacht hem uit. Wanneer Sara dat ziet, grijpt ze in. Ze zegt tegen Abraham: 'Stuur die slavin en haar zoon toch weg. Ik wil niet dat mijn zoon Isaak de erfenis moet delen met de zoon van die slavin!'

Sara komt hier niet bepaald sympathiek over. Bovendien gaat ze in tegen de gewoonte van haar tijd. Wanneer een man een kind krijgt bij een slavin, mag hij dat kind niet verstoten. Het is dan ook goed te begrijpen dat Abraham er niets voor voelt om haar haar zin te geven. Ismaël is immers zijn eigen zoon. Hij houdt van hem. Hij kan hem en Hagar toch niet zomaar

wegjagen.

Toch moet Abraham doen wat Sara wil. God zegt tegen Abraham: 'Doe wat Sara zegt. Ze heeft gelijk. Alleen Isaaks kinderen zullen als jouw nakomelingen beschouwd worden.'

Er is geen sprake van dat Ismaël en Isaak de erfenis later zullen kunnen delen (Genesis 17:18-21). Dat wat God aan Abraham beloofd heeft, is alleen bestemd voor Isaak. Hij is de zoon die God aan Abraham en Sara gegeven heeft. Voor hem is het land Kanaän: en uit hem zal het volk ontstaan dat in Kanaän zal wonen.

Ismaël, de zoon waar Abraham zelf voor gezorgd heeft, heeft geen recht op deze erfenis. Maar omdat hij een zoon is van Abraham zal God ook uit hem een volk zal laten voortkomen. God vergeet Ismaël dus niet. Maar hij mag niet samen met Isaak in Abrahams gezin blijven wonen. Abraham moet hem en Hagar wegsturen.

Abraham gehoorzaamt God, hoe moeilijk hij het ook vindt. De volgende morgen stuurt hij Hagar en Ismaël weg. Hij geeft ze brood en water mee voor onderweg.

Het lijkt slecht af te lopen met Hagar en Ismaël. Ze komen terecht in een woestijn en Ismaël dreigt op een gegeven moment te sterven van dorst. Hagar is ten einde raad. Maar God komt haar en haar zoon te hulp. Hij laat Hagar een waterput zien, die ze in haar wanhoop nog niet had ontdekt. Dat betekent Ismaëls redding. God belooft Hagar bovendien dat haar zoon tot een groot volk zal worden. God zorgt ervoor dat Ismaël voorspoedig opgroeit. Hij gaat wonen in de woestijn Paran en wordt een bekwaam boogschutter. Ismaël wordt de stamvader van de Arabieren (Genesis 25:12-18).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:18-21, Genesis 25:12-18*

Abrahams vertrouwen op de proef gesteld

Lezen: Genesis 22:1-19

22:11 Engel van de HEER: zie uitleg bij Genesis 21:17.

Abraham heeft na jaren wachten van God een zoon gekregen. Beschouwt hij die zoon nu als zijn eigen bezit? Of weet hij dat Isaak een geschenk van God is en dat hij zijn leven lang aan God blijft toebehoren? Kan hij de zoon waar hij zijn hele leven op gewacht heeft weer aan God afstaan? God weet hoe zwaar de opdracht is die Hij aan Abraham geeft. Dat blijkt wel uit de manier waarop Hij zijn opdracht formuleert:

'Roep je zoon, je enige, van wie je zoveel houdt, Isaak, en ga met hem naar het gebied waarin de Moria ligt. Daar moet je hem offeren op een berg die ik je wijzen zal.. (...).'

(Genesis 22:2)

De bijbel vertelt ons niets over Abrahams gevoelens. We krijgen alleen te zien wat hij doet. Hij probeert God niet op andere gedachten te brengen, hij vraagt niet om uitstel. Hij doet wat God hem gevraagd heeft. Meteen, de volgende ochtend al.

Drie dagen lang zijn Abraham en Isaak op weg naar de plaats waar Abraham het offer moet brengen. Twee knechten vergezellen hen. Zij weten niet wat Abrahams opdracht is. Ook Isaak weet nog van niets. Op het laatste stuk van de reis draagt hij zelfs het hout waarop hij zelf geofferd en verbrand zal worden.

Het zullen de zwaarste dagen van Abrahams leven geweest zijn. Maar hoe moeilijk Abraham het ook heeft, hij blijft God vertrouwen. Dat blijkt wanneer hij vlakbij de plaats is waar hij zijn zoon moet offeren. Hij zegt dan tegen zijn twee knechten:

'Blijven jullie hier met de ezel. Ikzelf ga met de jongen verder om daarginds neer te knielen. Daarna komen we naar jullie terug.'

(Genesis 22:5)

Abrahams vertrouwen in God blijkt ook even later, als Isaak vraagt waar het lam is dat ze moeten offeren. Abraham antwoordt hem dan:

'God zal zichzelf van een offerlam voorzien, mijn jongen'

(Genesis 22:8)

Het Nieuwe Testament vertelt hoe het mogelijk is dat Abraham zo kan spreken (Hebreeën 11:17-19). Hij kan dat omdat hij in God gelooft en God blindelings vertrouwt. Al weet Abraham dat Isaak de stamvader is van het volk dat God beloofd heeft - toch wil hij Gods opdracht uitvoeren. Want hij is ervan overtuigd: zelfs wanneer Isaak dood zal zijn, hoeft dat niet het einde te betekenen. God bezit de macht om Isaak weer uit de dood op te wekken.

Abraham heeft zijn land en zijn familie achtergelaten toen God het hem vroeg. En nu blijkt hij zelfs bereid te zijn om de zoon waaruit het volk zal voortkomen, af te staan. Als God ziet dat Abraham Hem zo vertrouwt en dat hij zoveel van Hem houdt dat hij zelfs het liefste wat hij heeft weer aan Hem terug wil geven - dan houdt God hem tegen. Abraham krijgt zijn zoon weer terug van God. En God doet wat Abraham tegen zijn zoon Isaak gezegd heeft: Hij zorgt zélf voor een ram die Abraham kan offeren. God legt een eed af. Hij zweert dat Hij Abraham zal belonen voor zijn vertrouwen in Hem en voor zijn gehoorzaamheid. Abraham zal ontelbaar veel nakomelingen krijgen. En eens zullen alle volken van de aarde mogen delen in al het goede dat God Abraham belooft.

God heeft verhinderd dat Abraham zijn zoon echt zou offeren (zie Deel 7C). Maar eeuwen later heeft God zelf gedaan wat Abraham niet heeft hoeven te doen: Hij heeft zijn eigen Zoon geofferd. Hij heeft Hem als een offerlam gedood voor de zonden van de mensen (Johannes 1:29). Dit grote offer was nodig om de verhouding tussen God en de mensen te herstellen. Door de dood van Gods Zoon kunnen alle mensen delen in dat wat God Abraham beloofd had: wanneer ze vertrouwen op Gods Zoon, mogen ze deel uitmaken van Gods volk en zal God hen zegenen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 22:1-19, Hebreeën 11:17-19, Johannes 1:29*

Sara sterft

God heeft gedaan wat Hij beloofd heeft: Hij heeft Abraham en Sara een zoon gegeven (Genesis 23). Het begin van het volk dat van Abraham af zal stammen. Maar het land Kanaän is nog steeds niet in bezit van Abraham. Dat blijkt op een pijnlijke manier wanneer Sara sterft. (Genesis 23:2-4). Abraham moet een stukje grond kopen om haar te kunnen begraven. Het eerste stuk grond dat Abraham in Kanaän in bezit krijgt, is een graf.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 23:2-4*

Een vrouw voor Isaak

Abraham heeft in Kanaän een eenzame positie (Genesis 24). Hij woont er tussen mensen die - op een enkeling na - allemaal de afgoden dienen in plaats van de levende God. Naar de gewoonte uit zijn tijd zal hij een vrouw moeten zoeken voor zijn zoon Isaak. Maar hij wil niet dat Isaak trouwt met een van de meisjes uit Kanaän. Zijn zoon zal een vrouw moeten krijgen die in God gelooft. Abraham stuurt daarom zijn oudste knecht, een man in wie hij veel vertrouwen heeft, naar Haran. (Genesis 24:1-9). In deze stad woont familie van hem en Sara. Hij verwacht dat er onder zijn familieleden wel een meisje te vinden zal zijn dat God dient. (*Zie kaart 2 in Wegwijzer*).

De knecht vertrekt met tien kamelen en allerlei kostbare geschenken naar Mesopotamië (Genesis 24:10-27). Hij gaat naar de stad Haran. Wanneer hij na een lange reis daar is gekomen, laat hij zijn kamelen neerknielen bij een waterput. Het loopt tegen de avond, de tijd waarop de vrouwen water komen putten. De knecht bidt tot God: 'HERE, God van Abraham, geef dat ik vandaag mag slagen. Straks komen de vrouwen water putten. Ik zal tegen een van de meisjes zeggen: Laat me toch wat drinken uit je kruik. Als zij zegt: Ga uw gang, ik zal ook uw kamelen te drinken geven, laat dat dan het meisje zijn dat u hebt bestemd voor uw knecht Isaak.' Uit het gedrag van het meisje zal dus moeten blijken dat ze behulpzaam en vriendelijk is.

Hij is nog maar net uitgesproken, of er komt een meisje aan met een waterkruik op haar schouder. Wanneer de knecht haar wat water vraagt, geeft ze niet alleen hem te drinken, maar put ze ook water voor zijn kamelen. Zo weet de knecht dat dit het meisje moet zijn dat God voor Isaak bestemd heeft. Het meisje - haar naam is Rebekka - blijkt een kleindochter van Abrahams broer Nachor te zijn. Als de knecht dat hoort, dankt hij God, die hem regelrecht naar deze vrouw heeft toegeleid.

De knecht vertelt aan de familie van Rebekka over zijn meester Abraham en over de opdracht die hij van hem gekregen heeft (Genesis 24:28-67). Hij vraagt de familie of hij Rebekka, die door God is aangewezen als de vrouw voor Isaak, mee mag nemen naar Kanaän. Rebekka's vader en broer antwoorden: 'De Heer heeft het zo beslist en wij kunnen daar niet tegenin gaan. Hier is Rebekka, neem haar mee en laat haar de vrouw worden van

de zoon van uw meester.' Na dit antwoord dankt de knecht God.

De volgende morgen wil Abrahams knecht Rebekka meenemen naar Kanaän. Rebekka's familieleden willen graag dat ze nog een dag of tien blijft. Maar de knecht wil meteen terug. God heeft hem laten slagen in zijn opdracht: hij wil de terugreis niet gaan uitstellen. De familieleden stellen Rebekka voor de keus. Wil ze meteen mee of over tien dagen? Rebekka kiest ervoor om meteen te vertrekken. Kennelijk wil ze graag naar haar toekomstige, nog onbekende man toe.

Isaak neemt Rebekka tot vrouw. Hij gaat veel van haar houden (Genesis 24:62-67).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 24:1-9, Genesis 24:10-27, Genesis 24:28-67*

God geeft een tweeling

Lezen: Genesis 25:19-26

Rebekka is - net als Sara indertijd - onvruchtbaar. Wanneer Isaak en Rebekka twintig jaar getrouwd zijn, hebben ze nog steeds geen kinderen. Maar Isaak bidt voor zijn vrouw. Hij vraagt God of Hij ervoor wil zorgen dat Rebekka kinderen kan krijgen. Isaak weet dat God een onvruchtbare vrouw vruchtbaar kan maken. Hijzelf is daar het levende bewijs van! En God doet wat Isaak hem vraagt: Rebekka wordt zwanger van een tweeling. Zo zorgt God ervoor dat de lijn naar het volk dat Hij Abraham beloofd heeft, niet doodloopt.

Rebekka merkt iets vreemds op tijdens haar zwangerschap: het lijkt wel of de kinderen die ze verwacht, ruzie met elkaar hebben. Ze stoten tegen elkaar aan. Ze lijken elkaar wel te verdringen. Wanneer ze aan God vraagt waarom haar dat overkomt, antwoordt Hij haar:

'Twee volken zijn er in je schoot, volken die uiteengaan nog voor je hebt gebaard. Het ene zal machtiger zijn dan het andere, de oudste zal de jongste dienen.'

(Genesis 25:23)

Twee nog ongebornen jongetjes worden door God al twee volken genoemd. God heeft een bedoeling met de kinderen die Rebekka verwacht. Ze zullen allebei stamvader worden van een volk. En er zal iets gebeuren dat in die tijd heel ongebruikelijk is: de jongste zoon zal de machtigste worden. Het volk dat uit de oudste zoon zal ontstaan, zal het volk dat uit de jongste voortkomt, dienen.

Uit Rebekka's oudste zoon, Esau, is later het volk Edom voortgekomen. Jakob, de jongste zoon, werd de stamvader van het volk Israël. Uit het Oude Testament weten we dat het volk Edom inderdaad dienstbaar is geweest aan het volk Israël (2 Samuël 8:14, 2 Koningen 14:7).

De tweeling wordt geboren. Het jongetje dat het eerst geboren wordt - Esau - is rossig en sterk behaard. Hij wordt bij zijn hiel vastgehouden door zijn nog ongebornen broertje, Jakob. Het lijkt wel alsof Jakob hem al bij zijn geboorte voorbij wil streven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 25:19-26, 2 Samuël 8:14, 2 Koningen 14:7*

Vragen

1. Maak een tijdtabel waarin u aangeeft:
 - hoe oud Abram was toen God hem opdroeg weg te gaan uit zijn land, en hem een zoon beloofde. (zie: Genesis 12:1-4)
 - hoe oud hij was toen Ismaël geboren werd (zie: Genesis 16:1-3 en Genesis 17:24-25).
 - hoe oud hij was toen God hem de naam Abraham gaf, en hem de opdracht gaf ieder die bij het verbond hoorde te besnijden (zie: Genesis 17:1-5).
 - hoe oud hij was toen Isaak geboren werd (zie: Genesis 21:5).
 - hoe oud hij was toen Sara stierf (zie: Genesis 17:17 en Genesis 23:1).
 - hoe oud hij was toen Isaak trouwde (zie: Genesis 25:20).
 - hoe oud hij was toen zijn kleinzoons geboren werden (zie: Genesis 25:26).
 - op welke leeftijd hij stierf (zie: Genesis 25:7).
2. In de tijd van het Oude Testament kwamen onder veel volken kinderoffers voor. Baby's en kleine kinderen werden gedood om de goden gunstig te stemmen.
 - a. Hoe oordeelt God over dit gebruik? (zie Deuteronomium 12:29-31 en Deuteronomium 18:9-10A).

Deuteronomium 12: Dit gedeelte is gericht tegen de Israëlieten, die op weg zijn naar Kanaän, het land dat God hun zal geven.
 - b. Waarom geeft God Abraham dan toch de opdracht zijn zoon te offeren?
 - c. Hoe is het mogelijk dat Abraham bereid was God op dit punt te gehoorzamen?
3. Abraham wilde, toen Isaak volwassen was, twee dingen voorkomen.
 - a. Welke? (zie: Genesis 24:1-9).

Genesis 24:2 Leg uw hand in mijn lies: de manier waarop in die tijd een eed werd afgelegd.

Genesis 24:7 Abraham verzekert zijn knecht ervan dat God een engel voor hem uit zal sturen, om hem te helpen.
 - b. Waarom wil Abraham deze dingen voorkomen?

Deel 7C: Gods Zoon droeg onze straf

We zijn in dit deel toe aan het vierde artikel van de geloofsbelijdenis: 'Ik geloof in Jezus Christus... die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, neergedaald in de hel.' Het gaat in dit deel dus om de straf die Gods Zoon moest ondergaan om ons te kunnen redden.

Jezus kwam om te lijden

Vandaag wordt wel eens gezegd dat Jezus' leven op een mislukking is uitgelopen. Jezus stierf immers in de bloei van zijn leven. Hij heeft zijn idealen dus niet kunnen verwezenlijken. Hij heeft zijn levenswerk niet kunnen afmaken. Maar de bijbel laat duidelijk zien dat Jezus' lijden en zijn dood geen mislukking betekenen. Het was geen ongelukkig toeval dat Jezus voor de rechtbank terecht kwam en de doodstraf kreeg opgelegd. Het was Gods bedoeling dat het zo zou gaan. Gods Zoon is juist mens geworden om te kunnen lijden en sterven.

Jezus wist wat er met Hem zou gebeuren. Maar Hij zag zijn naderende dood niet als een dreigend noodlot, als iets dat zijn levenswerk zou afbreken. Hij zag zijn lijden en sterven als een opdracht die Hij moest volbrengen. Dat bleek wel uit bepaalde uitspraken die Hij deed. Zo zei Hij eens tegen zijn volgelingen dat Hij op aarde was gekomen om te dienen, en om zijn leven te geven als losgeld voor velen (Marcus 10:45).

De term 'losgeld' komt uit het Oude Testament (Exodus 21:29-30). In het bijbelboek Exodus staat dat iemand die wegens een bepaalde misdaad de doodstraf verdiend had, in sommige gevallen onder die straf uit kon komen. Wanneer hij een bepaald geldbedrag - het losgeld - betaalde, kon hij zichzelf vrijkopen.

Jezus maakte zijn volgelingen duidelijk dat Hij zijn leven moest opofferen om daarmee het losgeld voor andere mensen te kunnen betalen. Door zijn dood zouden zij de doodstraf kunnen ontlopen.

Al in het Oude Testament had God het offer dat Jezus zou brengen, aangekondigd. Door middel van de offerdienst. Maar ook door middel van een van zijn profeten. We kijken eerst naar datgene wat de offers uitbeeldden: daarna naar dat wat de profeet Jesaja heeft mogen vertellen over het werk dat Jezus zou doen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 10:45, Exodus 21:29-30*

Dierenoffers kondigden Jezus' offer aan

God had aan de Israëlieten voorgeschreven hoe ze moesten handelen wanneer ze iets verkeerd hadden gedaan. Een Israëliet die gezondigd had, moest een *hersteloffer* brengen (Leviticus 5:14-6:7); hij moest een rein* dier, bijvoorbeeld een lam, laten slachten en laten offeren op een altaar. Op die manier zei hij tegen God: Ik erken dat ik schuldig sta tegenover U, en dat ik gestraft zou moeten worden. Dit dier is gedood in mijn plaats.

God had aan de Israëlieten beloofd dat Hij genoeg zou nemen met de dood van zo'n dier. Hij had beloofd dat Hij de schuld van degene die het offer bracht, zou kwijtschelden. Het zou na zo'n offer weer goed zijn tussen God en degene die de zonde had begaan (Leviticus 5:9).

In de tijd van het Oude Testament werden er dagelijks dieren geofferd voor de zonden van de mensen. Eeuwen achter elkaar. Met elkaar moeten er in die jaren honderdduizenden dieren geofferd zijn. Het feit dat er steeds weer nieuwe dieren gedood moesten worden, liet aan de Israëlieten zien: dieren kunnen de verhouding met God niet definitief herstellen. De eindeloze stroom dierenbloed wees erop dat er een andere oplossing moest komen: een echte, definitieve oplossing. Die oplossing was Jezus Christus. Er wordt in de bijbel over Hem gesproken als over '*het lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt*' (Johannes 1:29).'

Dat wil zeggen: Jezus is het offerlam dat God zelf aan de mensen geeft. Hij zal de zonde en schuld van de mensen op zich nemen. Beladen met die zonden en schuld zal Hij gedood worden. En met zijn dood zullen alle zonden die Hij op zich genomen heeft, voorgoed verdwijnen.

De dierenoffers in het Oude Testament waren daarom in feite tekens. Elk dier dat vanwege de zonde geofferd werd, verwees naar Jezus Christus, degene die eigenlijk geofferd moest worden. Na zijn dood zou er geen enkel offer meer nodig zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Leviticus 5:14-6:7, Leviticus 5:9, Johannes 1:29*

Jesaja kondigde Jezus' offer aan

Niet alleen door de offerdienst, maar ook door middel van profeten heeft God de komst van de redder aangekondigd. Vooral de profeet Jesaja heeft veel mogen vertellen over dat wat er - zeven eeuwen later - met Jezus zou gebeuren. Jesaja noemt de naam Jezus niet. Hij heeft het over 'de knecht van de HERE'. Maar uit de rest van de bijbel weten we dat het hier over Jezus moet gaan. Een gedeelte van dat wat Jesaja over hem zegt:

'Hij werd veracht, door mensen gemedend, hij was een man die het lijden kende en met ziekte vertrouwd was, een man die zijn gelaat voor ons verborg, veracht, door ons verguisd en geminacht. Maar hij was het die onze ziekten droeg, die ons lijden op zich nam. Wij echter zagen hem als een verstoteling, door God geslagen en vernederd. Om onze zonden werd hij

doorboord, om onze wandaden gebroken. Voor ons welzijn werd hij getuchtigd, zijn striemen brachten ons genezing. Wij dwaalden rond als schapen, ieder zocht zijn eigen weg; maar de wandaden van ons allen liet de HEER op hem neerkomen. Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed zijn mond niet open. Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid, als een ooi die stil is bij haar scheerders deed hij zijn mond niet open. Door een onrechtvaardig vonnis werd hij weggenomen. Wie van zijn tijdgenoten heeft er oog voor gehad? Hij werd verbannen uit het land der levenden, om de zonden van mijn volk werd hij geslagen. Hij kreeg een graf bij misdadigers, zijn laatste rustplaats was bij de rijken; toch had hij nooit enig onrecht begaan, nooit bedrieglijke taal gesproken. Maar de HEER wilde hem breken, hij maakte hem ziek. Hij offerde zijn leven voor hun schuld, om zijn nageslacht te zien en lang te leven. En door zijn toedoen slaagde wat de HEER wilde.'

(Jesaja 53:3-10).

Uit de woorden van Jesaja kunnen we een aantal dingen afleiden over de knecht van de HERE - en daarmee over Jezus Christus, Gods Zoon:

- Hij zal veel moeten lijden en zal door iedereen veracht worden.
- Hij zal niet lijden voor eigen overtredingen, maar voor de overtredingen van anderen.
- Door zijn lijden krijgen andere mensen vrede met God.
- Hij zal lijden omdat God dat wil.
- Zijn lijden zal tegelijkertijd vrijwillig zijn: Hij zal zichzelf aanbieden als schuldoffer.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 53:3-10*

Jezus heeft geleden

Hoe is Jezus' leven verlopen? De apostolische geloofsbelijdenis vertelt er niet over. Nadat we gehoord hebben dat Jezus Christus geboren is uit de maagd Maria, gaat de geloofsbelijdenis meteen verder met Jezus' lijden en sterven. Het lijkt wel alsof er niets tussen Jezus' geboorte en zijn lijden heeft ingezet. Terwijl Jezus toch jarenlang in Israël gewoond en gewerkt heeft. Toch is het niet zo vreemd dat de geloofsbelijdenis van Jezus' geboorte meteen overspringt naar zijn lijden en sterven. De geloofsbelijdenis is een samenvatting van wat de bijbel ons leert over God: daarom worden alleen de hoofdpunten van Jezus' werk genoemd. En bovendien: je kunt zeggen dat Jezus' leven eigenlijk één lange lijdensweg is geweest.

Het begon al meteen bij zijn geboorte (Lucas 2). Jezus, de Zoon van God, kwam ter wereld in een eenvoudige stal. Een voerbak voor dieren was zijn wieg. En nog voordat Hij een jaar oud was, had de toenmalige koning van Israël het al op zijn leven gemunt (Mattëus 2). Jozef en Maria moesten hals over kop met Hem het land uitvluchten. Toen Jezus volwassen was, begon Hij met zijn speciale taak: overal in Israël moest Hij vertellen dat Gods koninkrijk* voor de deur stond. Hij moest de mensen oproepen naar God terug te keren.

Ook in die tijd heeft Hij veel te lijden gehad. De satan probeerde Hem op allerlei manieren over te halen God ontrouw te worden (Mattëus 4:1-11). De godsdienstige leiders van Israël erkenden Hem niet als Gods Zoon (Marcus 3:20-30). Integendeel - ze zeiden dat Hij in dienst stond van de satan. Ze werkten Hem voortdurend tegen, en besloten al gauw dat Hij uit de weg geruimd moest worden. De mensen uit Jezus' tijd wilden wel komen kijken naar de wonderen die Hij deed, maar de meesten van hen geloofden niet dat Hij de redder was die God zou sturen (Marcus 6:1-6).

Tegen het einde van zijn leven werd het lijden van Jezus nog veel zwaarder (Mattëus 26-27). Eén van zijn eigen leerlingen, die drie jaar lang dag in dag uit met Hem opgetrokken was, verraadde zijn verblijfplaats aan de godsdienstige leiders, zodat Hij gevangen genomen kon worden. Tijdens het proces dat volgde, brachten allerlei mensen valse beschuldigingen tegen Hem in.

Pontius Pilatus, een Romeinse gouverneur die het in deze tijd in een groot deel van Israël voor het zeggen had, moest na een gesprek met Jezus erkennen dat Hij totaal onschuldig was (Johannes 18:38). Maar desondanks gaf hij toestemming om Jezus ter dood te brengen. En zo werd Jezus, na door Pilatus' soldaten geslagen, bespot en gezeseld te zijn, naar de executieplaats gebracht. Niet om daar een snelle dood te sterven, maar om op een zeer wrede, pijnlijke en langzame manier ter dood gebracht te worden: door middel van kruisiging.

Jezus heeft dus veel moeten lijden. En het is echt niet zo dat Hij, omdat Hij Gods Zoon was, dat niet erg vond. Hij had dezelfde angst voor pijn, voor lijden en voor de dood als andere mensen. We weten uit de bijbel hoe Jezus, vlak voordat Hij gearresteerd werd, doodsbang was - zo bang dat het zweet Hem uitbrak en als bloeddruppels op de grond viel (Lucas 22:39-44). Hij smeekte zijn Vader om Hem, als het mogelijk was, het lijden te besparen. Maar Hij voegde er meteen aan toe: 'Laat niet mijn wil, maar uw wil gebeuren.' Want vóór alles wilde Hij zijn Vader gehoorzamen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 2, Mattëus 2, Mattëus 4:1-11, Marcus 3:20-30, Marcus 6:1-6, Mattëus 26-27, Johannes 18:38, Lucas 22:39-44*

Jezus is gekruisigd

De kruisiging was een straf die de Romeinen toepasten op slaven en misdadigers. De ter dood veroordeelde werd - nadat hij gezeseld was met een zweep met stukjes metaal eraan - aan handen en voeten vastgespijkerd aan een houten kruis. Wanneer het kruis overeind gezet was, hing de gekruisigde tussen hemel en aarde. Onder hevige pijn, benauwdheid en dorst wachtte hij zo op de dood. Het duurde soms dagen voor een gekruisigde stierf. Jezus moest dus een vreselijke straf ondergaan. Maar Hij was niet de enige die deze straf kreeg. De Romeinen hebben vaker mensen gekruisigd. En in de loop van de geschiedenis

zijn er mensen op nog wel gruwelijker manieren terechtgesteld. Waarin is het lijden van Jezus anders dan het lijden dat andere mensen ondergingen?

De bijbel laat zien dat de straf die Jezus moest ondergaan, de zwaarste straf is geweest die een mens ooit heeft gekregen. De kruisiging was slechts een onderdeel van de straf die Jezus kreeg. Voor niemand was datgene te zien wat de straf zo zwaar maakte: de toorn van God. Jezus, die nooit zonde had gedaan, moest aan het kruis Gods boosheid over de zonden en de schuld van de mensen ondergaan (2 Korintiërs 5:21, Galaten 3:13). God, zijn Vader, liet Hem helemaal in de steek en stortte zijn straf over Hem uit.

Als een teken van het feit dat Jezus helemaal in de steek gelaten werd door zijn Vader, werd het midden overdag drie uur lang donker. Tijdens die drie uur onderging Jezus bij vol bewustzijn 'de eeuwige dood' - het volstrekt van God verlaten zijn. God wilde niets meer met Hem te maken hebben. Hij rekende zijn Zoon alles toe wat de mensen misdaan hebben. En Hij gaf zijn Zoon er de volle straf voor te dragen. We kunnen ons geen voorstelling maken van de zwaarte van die straf.

De geloofsbelijdenis probeert er iets van weer te geven door te zeggen dat Jezus 'is neergedaald in de hel'. Jezus bevond zich aan het kruis eigenlijk in de hel, het domein van de satan. Hij onderging helse pijn, angst en eenzaamheid. Hij moest de aanvallen van de satan doorstaan. We weten niet wat Jezus gevoeld heeft; we weten ook niet hoe het mogelijk is dat Hij in een paar uur een eeuwigdurende straf te dragen kreeg. Maar iets van Jezus' eenzaamheid en pijn kwam aan de dag toen Hij, nadat Hij drie uur in het donker had gehangen, uitriep:

'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten!'

(Matteüs 27:46)

Dat Gods Zoon dit tegen zijn Vader moest zeggen, is hartverscheurend. We kunnen diep getroffen zijn wanneer we in de bijbel de geschiedenis van Jezus' lijden en sterven lezen. Maar we moeten die geschiedenis nooit op zichzelf beschouwen. Jezus werd aan een kruis gehangen vanwege onze slechtheid (1 Petrus 2:24, 1 Petrus 3:18). Zijn Vader wilde niets meer met Hem te maken hebben om onze zonden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Korintiërs 5:21, Galaten 3:13, 1 Petrus 2:24, 1 Petrus 3:18, Matteüs 27:46,

Jezus is gestorven en begraven

Er kwam een eind aan de straf die Jezus te dragen kreeg. Na de drie uur durende duisternis, wist Jezus dat het genoeg was geweest. Hij riep: *'Het is volbracht!'* (Johannes 19:30). Het werk was gedaan. De schuld van de mensen was ingelost. Dat wat Jesaja al had aangekondigd, was nu werkelijkheid geworden: de knecht van de HERE had de straf gedragen (Jesaja 53:5). De mensen zouden voortaan weer in vrede met God kunnen leven.

Nu het werk voltooid was, behoefde er nog maar één ding te gebeuren: Jezus moest nog sterven. Hij zei tegen God: '*Vader, in uw handen leg ik mijn geest*' (Lucas 23:46). Toen boog Hij het hoofd en stierf Hij. Daarna werd Hij van het kruis afgehaald en begraven (Lucas 23:50-56). Maar de dood zou niet het laatste woord hebben in zijn leven. Daarover meer in het volgende deel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 19:30, Jesaja 53:5, Lucas 23:46, Lucas 23:50-56*

Vragen

1. Jezus werd op jonge leeftijd op grond van valse beschuldigingen ter dood veroordeeld en gekruisigd. Toch kunnen we niet zeggen dat zijn leven op een mislukking is uitgelopen. Waarom niet?
2. Wat is het verband tussen Jezus en de offers uit de tijd van het Oude Testament?
3. Jezus wist precies wat Hem zou overkomen. Hoe stond Hij daar tegenover? Zie: Lucas 22:39-44.
Lucas 22:42 deze beker: dit lijden.
4. Waarin is het lijden van Jezus zwaarder dan het lijden dat andere mensen hebben moeten ondergaan?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 22:39-44*

Deel 8A: Het Oude en het Nieuwe Testament

De bijbel bestaat uit twee delen: het Oude en het Nieuwe Testament. Twee Testamenten, samen één bijbel. De vraag is hoe die twee zich tot elkaar verhouden. Want daar is vaak verwarring over ontstaan. In dit deel zullen we nagaan hoe de verhouding tussen het Oude en Nieuwe Testament gezien moet worden.

De betekenis van het woord testament

De naam *testament* is ontleend aan de tweede brief van Paulus aan de Korintiërs (2 Korintiërs 3). Het woord *verbond* dat hij daar gebruikt, heeft dezelfde betekenis als het woord testament. Paulus maakt onderscheid tussen een oud verbond en een nieuw verbond. Met het oude verbond bedoelt hij het verbond dat God sloot met het volk Israël bij de berg Sinaï (zie Deel 10B). Dit verbond wees naar het offer dat Jezus zou brengen. Na het sterven van Jezus gaat het oude verbond over in een nieuw verbond. Jezus' dood verbindt het oude met het nieuwe verbond. De redding die in het Oude Testament al is aangekondigd en in het Nieuwe Testament door Jezus tot stand is gebracht, geldt voor mensen van het oude en nieuwe verbond. Daarom horen het Oude en het Nieuwe Testament bij elkaar. Er is dus geen sprake van twee afzonderlijke bijbels, maar van één bijbel. Het woord van God begint bij Genesis 1 en eindigt in Openbaring 22

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Korintiërs 3

Het Oude en het Nieuwe Testament vormen geen tegenstelling

Vaak wordt er gezocht naar verschillen tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Die verschillen zijn er ook. Dat zullen we verderop in dit deel zien. Sommige mensen gaan nog een stapje verder. Ze vergelijken het Oude Testament met het Nieuwe en kiezen dan voor één van de twee. Maar daarmee wordt God en het goede nieuws van de bijbel ernstig tekort gedaan. Dat blijkt uit de volgende voorbeelden.

Is God in het Oude Testament anders dan in het Nieuwe?

Wanneer het Oude met het Nieuwe Testament vergeleken wordt, valt dat voor sommige mensen in het nadeel van het Oude Testament uit. Er wordt bijvoorbeeld beweerd dat de God van het Oude Testament een andere is dan die van het Nieuwe Testament. In het Oude Testament zou een harde, wrede God te vinden zijn, die geen medelijden kent en wraakzuchtig is. Het Nieuwe Testament daarentegen zou een liefdevolle en verdraagzame God laten zien. En de conclusie is dan, dat het Oude Testament niet meer past in onze tijd. Het Oude Testament spreekt inderdaad vaak over de boosheid van God. Het Oude

Testament is daar heel concreet in. Zoals het Oude Testament ook de verkeerde daden van mensen met naam en toenaam noemt. De bijbel verzwijgt of verdoezelt ze niet. Zo klaagt God het volk Israël aan omdat het niet naar Hem luistert. In plaats daarvan zijn de leiders uit op eigen voordeel, ten koste van anderen:

'Je vorsten zijn schurken, ze houden het met dieven, ze denken alleen aan geschenken en steekpenningen. Wezen bieden ze geen bescherming, het lot van weduwen laat hen koud.'
(Jesaja 1:23).

De bijbel kondigt dan straf aan. God laat bijvoorbeeld oorlog over zijn volk komen en straft zijn eigen volk door de vijand te laten winnen.

'De HEER heeft Resins vijanden tegen hen opgezet, hij heeft hun tegenstanders opgehitst: vanuit het oosten viel Aram aan, vanuit het westen de Filistijnen, en zij verslonden Israël met huid en haar. Maar nog is zijn woede niet bekoeld, nog is zijn hand tegen hen opgeheven.'
(Jesaja 9: 10-11)

Het Oude Testament laat heel duidelijk zien wat er gebeurt als mensen niet naar God willen luisteren: ongehoorzaamheid wordt gestraft.

Laten we nu eens naar het Nieuwe Testament kijken. Is het inderdaad waar, dat God in het Nieuwe Testament anders op de zonde reageert dan in het Oude Testament? Nee, zo is het helemaal niet. Mensen die zich vroom voordoen, terwijl ze in werkelijkheid hun medemens slecht behandelen, worden ook in het Nieuwe Testament scherp veroordeeld. Zo zegt Jezus tegen de godsdienstige leiders van zijn tijd:

'Wee jullie, schriftgeleerden en farizeeën, huichelaars, jullie versperren de mensen de toegang tot het koninkrijk van de hemel. Jullie gaan er zelf niet binnen, maar laten ook degenen die er willen binnengaan niet toe.'
(Matteus 23:13)

Andere handschriften hebben een extra vers:

'[14] Wee jullie, schriftgeleerden en farizeeën, huichelaars, jullie verslinden de huizen van de weduwen en zeggen voor de schijn lange gebeden op. Over jullie zal strenger worden geoordeeld dan over anderen.'

En in het boek Openbaring wordt gesproken over mensen die de gelovigen hebben vervolgd en gedood. Deze moordenaars krijgen daarvoor hun verdiende loon:

'Ik hoorde de engel van al het water zeggen: 'Rechtvaardig bent u, de heilige, die is en die was, omdat u op deze manier straft. Bloed van heiligen en profeten hebben zij vergoten, en bloed laat u hen drinken. Ze hebben het verdiend.'
(Openbaring 16:5-6).

We komen dus zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe situaties tegen, waarin God ingrijpt met zijn straffen. Straffen die de mensen ook verdienen, omdat ze - tegen beter weten in - niet naar God luisteren. De ene God van het Oude én van het Nieuwe Testament is een God die boos is over de zonde en die de zonde streng bestraft. Maar Hij is ook de God die zonden vergeven wil. In het Oude Testament:

'Toen beleed ik u mijn zonde, ik dekte mijn schuld niet toe, ik zei: 'Ik beken de HEER mijn ontrouw' - en u vergaf mij mijn zonde, mijn schuld..'

(Psalm 32:5)

En in het Nieuwe Testament:

'Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad..'

(1 Johannes 1:9) .

God laat zich in het Oude Testament niet alleen maar zien als een straffende God. En Hij is niet alleen een liefdevolle God in het Nieuwe Testament. Wij leren Hem kennen als de rechtvaardige God: Hij bestraft zondige mensen die niet willen luisteren. En we leren Hem kennen als de liefdevolle God: wie berouw heeft over zijn zonden, geeft Hij vergeving. Deze rechtvaardige en liefdevolle God is altijd dezelfde God. In het Oude én Nieuwe Testament.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 1:23, Jesaja 9:10,11, Matteüs 23:13, Openbaring 16:5-6, Psalm 32:5, 1 Johannes 1:9*

Wijst het Nieuwe Testament alleen maar naar de hemel?

Zoals sommige mensen de voorkeur geven aan het Nieuwe Testament, kiezen anderen juist voor het Oude Testament. Het Oude Testament staat meer met de beide benen op de grond, zegt men dan. Voor maatschappijkritiek moet je bij het Oude Testament zijn: daar wordt fel geprotesteerd tegen onrecht en geweld. Zo zegt Amos:

'Jullie vertrappen de zwakken en eisen een deel van hun graan op. Daarom: huizen van steen hebben jullie gebouwd, maar je zult er niet in wonen.'

(Amos 5:11)

Zo'n protest tegen sociale misstanden lijkt vandaag zó weer te gebruiken! Verder zou het Oude Testament veel dichter bij het gewone leven staan dan het Nieuwe. Als bewijs gebruikt men dan bijvoorbeeld het feit dat er in het Oude Testament openlijk over het onderwerp seksualiteit gesproken wordt. Er wordt gesproken over de liefde in het huwelijk, maar ook over zaken als overspel en hoererie.

Het Nieuwe Testament wordt daarentegen als een meer 'geestelijk' gedeelte beschouwd. Het zou onze aandacht hoofdzakelijk op de hemel richten en daarom met de gewone werkelijkheid niet veel te maken hebben. Maar ook hier is geen sprake van een echte

tegenstelling tussen Oude en Nieuwe Testament. Het Nieuwe Testament spreekt eveneens over sociale misstanden:

'Hoor de klacht van het loon dat u de arbeiders die uw weiden maaiden hebt onthouden. Het geroep van de maaiers is tot de Heer van de hemelse machten doorgedrongen.'

(Jakobus 5:4)

Het Nieuwe Testament verliest het gewone leven op aarde bepaald niet uit het oog. Er staat helemaal niet dat wij met de armen over elkaar op de terugkomst van Jezus moeten gaan zitten wachten. Integendeel. Tegen sommige christenen in Tessalonica, die dat wel deden, zegt Paulus:

'In naam van de Heer Jezus Christus dragen wij dergelijke mensen nadrukkelijk op rustig hun werk te doen en hun eigen brood te verdienen. '

(2 Tessalonicenzen 3:12)

Ook is het niet zo dat het Nieuwe Testament onderwerpen als seksualiteit vermijdt. Paulus noemt de zonde die op dat gebied begaan is, gewoon bij de naam:

'Het is algemeen bekend dat er een geval van ontucht bij u is dat zelfs bij de heidenen niet voorkomt: er is iemand die met de vrouw van zijn vader leeft.'

(1 Korintiërs 5:1).

Het Nieuwe Testament heeft dus net zo goed als het Oude Testament aandacht voor de alledaagse aardse werkelijkheid. En in het Oude Testament worden we soms even boven die concrete werkelijkheid uitgetild als de profeten verwijzen naar de toekomst die voor Gods kinderen is weggelegd:

'Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer; kalf en leeuw zullen samen weiden, en een kleine jongen zal ze hoeden. Een koe en een beer grazen samen, hun jongen liggen bijeen; een leeuw en een rund eten beide stro. Bij het hol van een adder speelt een zuigeling, een kind graait met zijn hand naar het nest van een slang.'

(Jesaja 11:6-8)

We zien dus dat het Oude Testament bij het spreken over aardse zaken de toekomst van deze aarde niet vergeet. En het is waar dat het Nieuwe Testament ons voorbereidt op de nieuwe aarde. Maar tegelijkertijd houdt het Nieuwe Testament het leven van nu op deze aarde in het oog. Ook daarin vormen de beide delen van de bijbel geen tegenstelling, maar een eenheid.

Tekstverwijzingen en citaten uit: Amos 5:11, Jakobus 5:4, 2 Tessalonicenzen 3:12, 1 Korintiërs 5:1, Jesaja 11:6-8

Een rijk en een nog rijker Testament

We mogen geen mes in de bijbel zetten en het Oude Testament van het Nieuwe scheiden. Want het Oude en het Nieuwe Testament brengen hetzelfde evangelie: God wil mensen redden van zonde en dood. Gods reddingsplan vinden we zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Maar dat plan leidt ook tot een verschil tussen het Oude en Nieuwe Testament. Een verschil dat duidelijk wordt als we kijken in welke fase Gods reddingsoperatie zich bevindt. Kortweg kunnen we zeggen: het Oude Testament is de fase van de belofte, het Nieuwe Testament is de fase van de *vervulling*. Zowel in de eerste als in de tweede fase gaat het om het offer van Jezus. In de eerste fase - de tijd van het Oude Testament - wordt er naar dat offer toegeleefd; in de tweede fase - de tijd van het Nieuwe Testament - wordt er van dat offer uitgegaan.

Uit het verschil tussen belofte en vervulling komen allerlei andere verschillen voort. In het Oude Testament kiest God zich één volk, Israël. God belooft dat uit dit volk de redder geboren zal worden die de zonde van de wereld wegneemt. Maar het zal nog eeuwen duren voordat het zover is. Toch is het niet zo, dat de Israëlieten niets aan die belofte hebben, zolang Jezus zijn werk niet heeft gedaan. Want God maakt ook levens die zich nog in de fase van de belofte bevinden, heel rijk. Hij stelt de offerdienst in en geeft de Israëlieten daardoor alvast een voorschot op het offer dat Jezus brengen zal (*zie Deel 9A*). Door te offeren zien en merken zij wat het werk van de redder inhoudt: ze krijgen vergeving van zonden, ook al moet het offer van Jezus' leven nog gebracht worden.

Uit het Nieuwe Testament weten wij dat Jezus zijn leven geofferd heeft. Vergeving van zonden is nu zonder offerdienst verkrijgbaar voor alle volken over de hele wereld. Iedereen kan Jezus leren kennen en door het lezen van de bijbel begrijpen wat zijn offer voor het leven van een zondig mens betekent. De Heilige Geest wil daarbij behulpzaam zijn. Dat is nog zo'n verschil met het Oude Testament. In de tijd van het Oude Testament kwam de Heilige Geest slechts een enkeling te hulp. Maar in de tijd van het Nieuwe Testament wil de Heilige Geest bij iedereen wonen die zijn leven aan Jezus geeft. Dat maakt het leven nog rijker.

Er zijn dus duidelijke verschillen tussen het Oude en Nieuwe Testament. Maar dat is nog geen reden om het Oude Testament van het Nieuwe los te maken. Want gelovige mensen van nu zijn verbonden met gelovigen van alle tijden:

'U bent de erfgenamen van de profeten; met uw voorouders heeft God zijn verbond gesloten toen hij tegen Abraham zei: 'In jouw nageslacht zullen alle volken op aarde gezegend worden.' (Handeling 3:25).

Iedereen mag delen in de zegen van Abrahams nakomeling, Jezus Christus. Want Jezus heeft met zijn leven de schuld betaald voor iedereen die in Hem gelooft. Waar en wanneer hij ook leeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handeling 3:25*

Vragen

1. Noem enkele overeenkomsten tussen het Oude en het Nieuwe Testament.
2. Vlak voor zijn sterven zegt Jezus: 'Het is volbracht.'
 - a. Wat bedoelt Hij daarmee?
 - b. Welke verschillen treden daardoor onder andere op tussen het Oude en het Nieuwe Testament?

Deel 8B: God gaat met Jakob verder

Na twintig jaar wachten hebben Isaak en Rebekka twee zoons gekregen: Esau en Jakob. God heeft tegen Rebekka gezegd dat haar oudste zoon de jongste zal dienen (Genesis 23:25). God heeft een speciale bedoeling met het leven van Jakob, de jongste zoon.

Jakob neemt wat God wil geven

Lezen: Genesis 25:27-34

Edom: 'Rooie'.

25:31 eerstgeboorterecht: de oudste zoon had in die tijd recht op een groter deel van de erfenis en werd stamhoofd na zijn vaders dood. Daarbij zou in dit geval de oudste zoon ook de zegen meekrijgen die God aan Abraham had gegeven.

Van zijn moeder Rebekka weet Jakob waarschijnlijk wel wat God over hem en zijn broer gezegd heeft. Maar hij wacht niet tot God ervoor zorgt dat hij de rechten van de oudste zoon krijgt - hij zorgt er zelf voor dat hij ze krijgt. Op een oneerlijke manier. Als Esau te hongerig en te moe is om er over na te denken, vraagt Jakob hem een eed af te leggen. Esau moet zweren dat hij zijn eerstgeboorterecht aan Jakob afstaat. En Esau doet het: voor een kom soep verkoopt hij zijn eerstgeboorterecht.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 25:27-34*

Wie krijgt de zegen?

Lezen: Genesis 27:1-40

27:36 Jakob: deze naam lijkt op het Hebreeuwse woord voor bedriegen.

Isaak is oud en blind geworden. Hij denkt dat hij niet lang meer zal leven. Vóór zijn dood wil hij zijn oudste zoon zegenen: hij wil hem namens God toezeggen dat het hem goed zal gaan in het leven, dat hij rijk en machtig zal worden, en dat zijn nageslacht belangrijk zal worden op aarde. Maar Isaak vergeet één ding: hij moet niet zijn oudste, maar zijn jongste zoon Gods zegen beloven. Isaak heeft ongetwijfeld van zijn vrouw gehoord wat God tegen haar gezegd heeft. Hij weet dat het Gods bedoeling is dat hij Jakob zegent. Maar hij geeft de zegen liever aan Esau, zijn lievelingszoon (Genesis 25:28).

Niet alleen Isaak, maar ook de andere leden van de familie handelen op een verkeerde manier. Esau bedriegt zijn vader en zijn broer. Hij verzwijgt tegenover zijn vader dat hij zijn recht op de zegen aan Jakob verkocht heeft. En hij verzwijgt tegenover Jakob dat zijn vader van plan is hem te zegenen. Rebekka en Jakob bedriegen de blinde Isaak om te bereiken dat hij de zegen aan Jakob geeft. Rebekka zorgt voor een vermomming waardoor Jakob op

Esau lijkt; Jakob weet de zegen te verkrijgen door te liegen. Als zijn vader vraagt hoe hij zo snel terug kon zijn, zegt hij vroom: '*Doordat de HEER, uw God, alles zo gunstig voor me liet verlopen.*' (Genesis 27:20). Als Isaak vraagt of hij Esau écht is, antwoordt hij: '*Ja!*' (Genesis 27:24).

Isaak, Esau, Rebekka en Jakob: alle vier zijn ze op een verkeerde manier bezig met de zegen die God voor Jakob bestemd heeft. Isaak en Esau doen alsof God nooit iets gezegd heeft; Rebekka en Jakob doen alsof God niet in staat is zijn woord te houden.

Wanneer Esau hoort dat zijn vader de zegen aan Jakob heeft gegeven, is hij woedend. Hij zou zijn broer het liefst meteen vermoorden. Het enige dat hem tegenhoudt, is de gedachte aan zijn vader. Hij neemt zich voor Jakob te doden zodra zijn vader gestorven is. (Genesis 27:41).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 27:1-40, Genesis 25:28, Genesis 27:20, Genesis 27:24, Genesis 27:41*

Een droom

Lezen: Genesis 28:10-22

28:20 gelofte: een belofte die aan een bepaalde voorwaarde verbonden is.

Jakob gaat voor zijn broer op de vlucht (Genesis 27:42-45). Hij gaat naar Haran (*zie kaart 2/3 in Wegwijzer*), de plaats waar zijn moeder vandaan komt. Daar kan hij waarschijnlijk wel terecht bij zijn oom Laban. Jakob overnacht tijdens zijn lange reis buiten in het veld. Op een van de eerste nachten van zijn reis heeft hij een bijzondere droom. Hij ziet een enorm lange ladder, die de aarde en de hemel met elkaar verbindt. Langs de ladder klimmen engelen omhoog naar de hemel, klaar met een opdracht die ze op aarde vervuld hebben. Ook dalen er engelen naar de aarde, om daar in opdracht van God hun werk te doen. Bovenaan de ladder staat God zelf. Jakob ziet in zijn droom dus dat hij niet alleen is, ook niet nu hij op de vlucht is. De hemel is open. Er is contact tussen de hemel en de aarde, tussen God en de mensen - tussen God en hem. God heeft een prachtige boodschap voor Jakob. Hij belooft hem hetzelfde als wat Hij eens aan Abraham beloofd heeft: het land Kanaän, een groot volk en zegen voor de hele wereld (Genesis 12:2-3). God voegt er nog een extra belofte aan toe: Hij zal Jakob beschermen, waar hij ook is en Hij zal hem eens terugbrengen in Kanaän.

Jakob heeft het zeker niet aan zichzelf te danken dat God hem deze dingen belooft. Hij heeft tot nu toe in feite zonder God geleefd. Hij heeft eerst zijn broer en later ook zijn vader bedrogen om zelf Gods zegen in de wacht te slepen. Toch wil God met hem verder gaan. God wil zich aan hem binden. Dat garandeert Hij Jakob hier.

Jakob is diep onder de indruk van zijn droom. Hij zegt: 'God is aanwezig op deze plaats, en ik wist het niet! Dit is het huis van God, de poort van de hemel!' Hij neemt de steen die hij als hoofdkussen heeft gebruikt, en zet die overeind. Zo zal hij later de plaats kunnen

terugvinden waar hij God heeft mogen zien. Hij giet zalfolie over de steen uit. Op die manier wijdt hij de steen aan God. De steen is nu een monument geworden dat Jakob altijd zal blijven herinneren aan wat God hier tegen hem heeft gezegd. Jakob geeft de plaats waar hij heeft overnacht de naam *Betel*: huis van God.

Jakob belooft: 'Als God mij onderweg zal bewaren en ervoor zorgt dat ik brood en kleding heb, en als ik veilig terugkom in het huis van mijn vader, dan zal de HERE mijn God zijn.' De steen die Jakob met olie heeft overgoten, zal 'een huis van God' zijn: de plaats waar deze steen ligt, zal aan God gewijd zijn. Wanneer Jakob terugkeert, zal hij God op deze plaats vereren en offers brengen. Jakob belooft bovendien dat hij God een tiende deel zal geven van alles wat hij in zijn bezit zal krijgen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 28:10-22, Genesis 27:42-45, Genesis 12:2-3,*

Jakob bij Laban

Genesis 29-30. Wanneer Jakob na een lange reis in Haran is aangekomen, wordt hij daar hartelijk ontvangen door zijn oom Laban (Genesis 29:13-19). Hij mag bij hem komen logeren. Laban merkt al snel dat Jakob hem goede diensten zou kunnen bewijzen op zijn veehouderij. Hij vraagt of hij bij hem in dienst wil treden en informeert naar zijn looneisen. Jakob, die verliefd is geworden op Labans dochter Rachel, antwoordt: 'Ik zal zeven jaar voor u werken als ik met uw jongste dochter Rachel mag trouwen.' Laban stemt toe.

Wanneer de zeven jaar voorbij zijn, vindt de bruiloft plaats (Genesis 29:20-27). Er wordt er een grote feestmaaltijd gehouden. 's Avonds wordt Jakobs bruid zwaar gesluierd naar zijn slaapvertrek gebracht. Wanneer Jakob de volgende morgen bij daglicht naar zijn vrouw kijkt, ziet hij tot zijn ontzetting dat hij niet met Rachel, maar met haar oudere zus Lea getrouwd is! Verontwaardigd gaat hij naar Laban toe. Die legt hem uit dat het in zijn land niet de gewoonte is de jongste dochter eerder uit te huwelijken dan de oudste. Laban is overigens best bereid Rachel alsnog uit te huwelijken aan Jakob. Wanneer Jakob belooft hem nog zeven jaar te dienen, zal hij ook Rachel tot vrouw krijgen.

Jakob gaat op het voorstel in en trouwt een week later ook met Rachel (Genesis 28:28-35). Een gelukkig leven krijgen Lea en Rachel niet. Lea merkt voortdurend dat Jakob meer van Rachel houdt dan van haar. Lea krijgt veel kinderen, maar de liefde van haar man moet ze missen. Rachel is diep ongelukkig omdat zij geen kinderen krijgt (Genesis 30:1-24). Eerst geeft ze Jakob haar slavin Bilha als bijvrouw, om op die manier toch ook een kind te krijgen. Maar ze blijft God vragen om een eigen kind. Na vele jaren luistert God naar Rachels gebed en zorgt Hij ervoor dat ook zij een zoon krijgt. In totaal krijgt Jakob bij vier verschillende vrouwen twaalf zoons en een dochter.

Wanneer Jakobs dienstjaren afgelopen zijn, wil hij terug naar Kanaän (Genesis 30:25-43). Maar Laban haalt hem over om tegen loon bij hem te blijven werken. In de daarop volgende jaren verkrijgt Jakob een enorme veestapel. Op een oneerlijke manier, ten koste van zijn

oom, zorgt hij er zelf voor dat hij rijk wordt. Hij is vergeten dat het God was die hem zou geven wat hij nodig heeft; weer probeert hij wat God hem wilde geven, zélf naar zich toe te halen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 29-30, Genesis 29:13-19, Genesis 29:20-27, Genesis 28:28-35, Genesis 30:1-24, Genesis 30:25-43*

Terug naar Kanaän

Genesis 31,32.

Wanneer Jakob twintig jaar bij Laban gewerkt heeft, zegt God tegen hem dat hij terug moet gaan naar Kanaän (Genesis 31:3). Jakob gehoorzaamt God en gaat op weg (Genesis 31:17-18). Deze terugreis is een heel verschil met de reis die Jakob twintig jaar geleden maakte: toen was hij alleen en arm. Nu reist hij met een grote groep mensen en is hij zeer rijk. Maar hoeveel er ook veranderd is, Jakobs angst voor zijn tweelingbroer is nog even groot als op de heenreis (Genesis 32:3-22). En zijn vertrouwen in God is nog steeds klein. Wanneer hij hoort dat Esau hem met 400 man tegemoet komt, vergeet hij dat God hem zijn bescherming heeft toegezegd. Hij vreest het ergste: Esau wil hem nog altijd vermoorden. Jakob verdeelt zijn familie in twee groepen. Als Esau de ene groep tegenkomt, kan de andere misschien ontkomen. Daarnaast probeert hij zijn broer gunstig te stemmen, door hem enorme cadeaus te sturen: geiten, schapen, kamelen, koeien en ezels.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 31:3, Genesis 31:17-18, Genesis 32:3-22*

Het gevecht

Lezen: Genesis 32:22-32

32:28 Israël: 'Hij vecht met God'.

32:30-31 Peniël: 'Gods gezicht'. (Zie kaart 3 in Wegwijzer)

Jakob is zo bang voor een aanval van Esau, dat hij zijn familie en bezittingen midden in de nacht over de beek de Jabbok zet - een gevaarlijke onderneming in het donker. Hij zelf blijft alleen achter. Dan wordt hij aangevallen. Niet door Esau, zoals hij verwachtte, maar door een onbekende man. Urenlang vecht Jakob met hem. De man kan Jakob niet overwinnen met gewone kracht. Maar dan laat hij zien dat hij meer heeft dan gewone, menselijke kracht: met één slag ontwricht hij Jakobs heup. Jakob kan niet meer vechten. Maar toch wil hij deze man, die zo duidelijk zijn meerdere is, niet loslaten. Hij wil eerst door hem gezegend worden.

De man vraagt: 'Hoe is uw naam?' Die vraag heeft Isaak hem ook eens gesteld. Toen zei Jakob dat hij Esau was. Nu antwoordt hij: 'Jakob.' De man geeft hem dan een nieuwe naam.

Jakob heet voortaan *Israël*. Hij zal niet meer door zijn naam herinnerd hoeven te worden aan zijn leugens. Hij mag een nieuw leven beginnen. De man wil zijn eigen naam niet zeggen. Maar hij geeft Jakob wel dat waar hij om gevraagd heeft: zijn zegen. Jakob geeft de plaats waar het gevecht heeft plaatsgevonden de naam Peniël, 'Gods gezicht'. Want hij begrijpt dat hij deze nacht niet met een gewoon mens gevochten heeft, maar met God zelf. God is in deze nacht in de gedaante van een mens aan hem verschenen. Wat wilde God hem duidelijk maken?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 32:22-32*

Jakob leert om Gods zegen te vragen

God had, al voordat Esau en Jakob geboren werden, gezegd dat Hij met Jakob verder zou gaan (*Genesis 25:23*). Maar ondanks die toezegging durfde Jakob het er niet op aan te laten komen. Door zijn broer en zijn vader te bedriegen zorgde hij er zelf voor dat hij de zegen van God in bezit kreeg.

Jakobs bedrog is hem duur komen te staan. Hij heeft er niets aan gehad dat hij de zegen had weten te bemachtigen. Integendeel: het land dat God voor hem en zijn nakomelingen bestemd had, moest hij verlaten om het er levend af te brengen. Twintig jaar lang heeft hij als balling in het buitenland moeten leven (*Genesis 31:41*).

God heeft hem in die tijd niet verlaten. Hij heeft hem in Betel via een droom zelfs uitdrukkelijk zijn zegen beloofd. Maar Jakobs vertrouwen in God was niet groot. Toen hij in Haran was, probeerde hij zelf de belofte van God uit te laten komen: hij zorgde er op een handige manier voor dat hij rijk werd ten koste van zijn oom.

Nu Jakob het land weer binnen wil gaan, houdt God hem tegen. God laat hem door het gevecht inzien dat hij om zijn zegen moet vragen. Jakob gaat begrijpen dat hij niets heeft aan een gestolen zegen. Hij leert dat hij God niet naar zijn hand kan zetten en dat hij moet wachten tot God hem geeft wat Hij beloofd heeft.

God leert Jakob door het gevecht ook dat hij niet bang had moeten zijn voor zijn broer. Hij had bang moeten zijn voor God. God was degene tegenover wie Jakob uiteindelijk schuldig stond. Als God het niet gewild had, had Jakob nooit in het land kunnen komen. Jakobs ontwrichte heup is daar het bewijs van. God had hem zo kunnen doden. Maar nu het goed is tussen God en hem, is Jakob overal veilig. God zal hem beschermen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 25:23, Genesis 31:41*

De ontmoeting

Meteen na afloop van het gevecht ziet Jakob Esau aankomen (*Genesis 33:1-4*). Hij heeft een leger van vierhonderd man bij zich. Jakob loopt voor zijn gezin uit Esau tegemoet. Hij werpt zich tot zeven keer toe voor Esau op de grond. Op die manier vraagt hij hem om genade. Maar Esau rent Jakob tegemoet, valt hem om de hals en kust hem hartelijk. Jakob en Esau

huilen in elkaars armen. De ontmoeting waar Jakob zo bang voor was, is een ontroerend weerzien geworden in plaats van een strijd op leven en dood.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 33:1-4*

Vragen

1. 'Jakob gedraagt zich vaak alsof God machteloos is.' Kunt u deze stelling toelichten? Bij welke gebeurtenissen gedroeg Jakob zich zo?
2. Jakob kreeg twaalf zoons. Deze zoons werden de stamvaders van het volk Israël. Door de hele bijbel heen komen hun namen telkens terug.
Wat zijn de namen van Jakobs zoons? Zet achter iedere naam wie de moeder van de betreffende jongen is. Wat is de naam van Jakobs dochter? Zie hiervoor *Genesis 29:31-30:24* en *Genesis 35:16-20*.
30:14 liefdesappels: vruchten waarvan men meende dat ze de vruchtbaarheid bevorderden.
3. Wat vindt u van Jakobs angst bij zijn terugreis naar Kanaän? Zie hierbij *Genesis 28:13-15* en *Genesis 31:3*.
4. Kunt u in eigen woorden zeggen wat Jakob leert door het gevecht bij de beek de Jabbok?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 29:31-30:24, Genesis 35:16-20, Genesis 28:13-15, Genesis 31:3*

Deel 8C: Opgestaan uit de dood

In dit deel zijn we toe aan het vijfde artikel van de apostolische geloofsbelijdenis. Dit artikel zegt dat Jezus Christus 'op de derde dag is opgestaan uit de dood'.

Op de derde dag

We zagen in de vorige c-les al dat Jezus' sterven niet betekende dat zijn leven op een mislukking was uitgelopen. Jezus had van God juist de opdracht gekregen om zijn leven op te offeren als losprijs voor de mensen. Drie dagen na zijn dood, op het paasfeest, werd het voor iedereen ook *zichtbaar* dat Jezus' werk niet mislukt was: Jezus kwam weer tot leven. Hij stond op uit het graf (Mattëus 28).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Mattëus 28*

Opwekking en opstanding

In de bijbel worden twee uitdrukkingen gebruikt voor wat er op de derde dag na Jezus' sterven gebeurde. De ene is: Jezus is *opgewekt* uit de dood (Handelingen 5:30). Het woord 'opwekken' doet denken aan iemand die slaapt en door een ander wakker wordt gemaakt. Opwekken of wekken is iets wat een ander doet. Met deze uitdrukking wordt bedoeld dat God Jezus weer tot leven heeft doen komen. God heeft Jezus als het ware gewekt uit de slaap van de dood.

De andere uitdrukking is: Jezus is *opgestaan* uit de dood (Marcus 16:9). Deze uitdrukking geeft aan dat Jezus uit zichzelf weer tot leven is gekomen. Het gaat om iets wat Jezus door zijn eigen kracht heeft kunnen doen.

Dat lijkt misschien in tegenspraak met de bewering dat Jezus door zijn Vader is opgewekt uit de dood. Maar het is geen echte tegenstelling. God de Vader en zijn Zoon werken altijd samen (Johannes 10:37-38). Ook bij de opstanding. De opstanding van Jezus wordt in de bijbel van twee kanten belicht: van de kant van God de Vader uit en van de kant van Jezus uit.

Opgewekt of opgestaan - is het verschil tussen deze twee woordjes de moeite van het vermelden wel waard? Ja. Want deze woorden laten allebei een andere kant zien van dat wat er op Pasen gebeurd is. Beide woorden vertellen ons iets belangrijks over de betekenis van Jezus' opstaan uit het graf.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 5:30, Marcus 16:9, Johannes 10:37-38*

Opwekking: God heeft het offer aanvaard

De uitdrukking 'Jezus is opgewekt' laat zien dat de opstanding niet alleen een zaak van Jezus was; het was ook een zaak van zijn Vader. God de Vader maakte door Jezus weer op te wekken duidelijk dat Hij zijn offer aanvaard had. Hij liet zien dat zijn Zoon niet voor niets had geleden en was gestorven. God beschouwde Jezus' lijden en sterven als volledige betaling van de schuld van de mensen.

Dat is geweldig nieuws voor ons. Het betekent dat we, als we in Jezus geloven, niet meer bang hoeven te zijn voor Gods straf. God heeft, bij wijze van spreken, een streep gezet door onze schuldbekentenis (Kolossenzen 2:13-14). De opwekking van Jezus is daarvan het bewijs.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Kolossenzen 2:13-14*

Opstanding: Jezus heeft de dood overwonnen

De uitdrukking 'Jezus is opgestaan' richt onze aandacht op iets anders: op het feit dat Jezus door zijn opstanding de dood heeft overwonnen.

Jezus kwam drie dagen na zijn overlijden weer tot leven. Door zijn eigen kracht. Geen enkel gewoon mens zou dat kunnen. De dood is iedereen te sterk. Maar Jezus was sterker dan de dood. De dood kon Hem niet vasthouden (Handelingen 2:24). Ook dat is geweldig nieuws. Het betekent dat er een eind is gekomen aan de macht van de dood.

Wij weten niet anders dan dat ieder mens na lange of korte tijd geleefd te hebben, sterft. Mensen zijn sterfelijk. Dat lijkt een natuurwet te zijn. Maar het is geen natuurwet. De dood is een *straf* (Genesis 2:17) - de straf voor het feit dat we God verlaten hebben. (Romeinen 5:12). Het is gedaan met de macht die de dood heeft. Dat bleek toen Jezus opstond uit het graf. Daarmee bewees Hij dat Hij de dood had verslagen (Romeinen 6:9).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 2:24, Genesis 2:17, Romeinen 5:12, Romeinen 6:9*

Wat hebben wij eraan?

Het is natuurlijk geweldig dat Jezus de dood heeft overwonnen. Maar wat merk je daarvan in het dagelijks leven? Wat hebben wij eraan? Er lijkt helemaal niets veranderd te zijn na de opstanding van Jezus. Nog steeds sterven er dagelijks mensen. De dood heeft nog altijd het laatste woord.

Toch is er heel veel veranderd. Want het goede nieuws dat de bijbel ons laat zien is dat Jezus de dood niet alleen heeft verslagen voor zichzelf (Johannes 3:16), maar ook voor alle mensen die in Hem geloven (Romeinen 6:1-14). Wie in Jezus gelooft, krijgt van God het leven.

Dat leven bestaat uit drie elementen:

- vrijspraak
- een nieuw leven
- een eeuwig leven

We gaan deze elementen hieronder een voor een bij langs.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16, Romeinen 6:1-14*

Wie in Jezus gelooft, krijgt vrijspraak

Iemand die een straf verdient, kan van de rechter gratie of genade krijgen. De straf wordt hem dan kwijtgescholden. Hij wordt vrijgesproken ondanks het feit dat hij een misdaad heeft begaan.

Iets dergelijks is het geval met de mensen die in Jezus Christus geloven (Romeinen 3:23-24). Ze verdienen, net als alle andere mensen, de doodstraf: de straf die staat op ontrouw aan God. Maar God heeft gezegd dat wie in zijn Zoon gelooft, die straf niet krijgt (Romeinen 5:10). Wie in Jezus gelooft, krijgt gratie. God spreekt hem of haar vrij.

God kan dat doen omdat de schuld die de mensen bij Hem hadden, betaald is door zijn Zoon (Efeziërs 5:2). Gods Zoon heeft de straf ondergaan die voor de mensen bestemd was. Ieder mens die bij Hem hoort, heeft daarom recht op vrijspraak, op leven. Hij hoeft Gods straf, de eeuwige dood, niet te ondergaan.

Hoe kun je die vrijspraak krijgen? De bijbel is er duidelijk over. God wil ons die vrijspraak gratis geven. We hoeven niet eerst allerlei goede daden te doen om ervoor in aanmerking te komen (Romeinen 3:28). Het enige wat we moeten doen, is geloven in Jezus Christus (Galaten 2:16). Wanneer we dat doen, beschouwt God ons als rechtvaardige mensen. Het Nieuwe Testament zegt het kort en krachtig:

'Als uw mond belijdt dat Jezus de Heer is en uw hart gelooft dat God hem uit de dood heeft opgewekt, zult u worden gered.'

(Romeinen 10:9)

Met andere woorden: als we ervoor uit durven te komen dat Jezus onze nieuwe heer en meester is, en als we geloven dat God Hem heeft opgewekt uit de dood, worden we gered.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 3:23-24, Romeinen 5:10, Efeziërs 5:2, Romeinen 3:28, Galaten 2:16, Romeinen 10:9*

Wie in Jezus gelooft, krijgt een nieuw leven

Er verandert iets wanneer iemand in Jezus Christus gaat geloven. Jezus zorgt ervoor dat wie in Hem gelooft, een ander mens wordt. Wie in Jezus gelooft, begint een nieuw leven. Hij wordt als het ware opnieuw geboren (Titus 3:5). Hij krijgt een totaal andere instelling tegenover God en tegenover andere mensen. Hij krijgt een leven waarin Jezus Christus alles

voor hem is. Een leven waarin hij een zeer hechte band met Jezus heeft. Wie in Jezus gelooft, is aan Hem verbonden zoals wijnranken verbonden zijn aan een wijnstok (Johannes 15:5).

Het verschil tussen het leven zónder Jezus Christus en het leven mét Hem is heel groot. De bijbel vergelijkt het met het verschil tussen dag en nacht. Wie in Jezus Christus gaat geloven, komt als het ware uit het donker in het licht terecht. Hij komt vrij uit de macht van de satan, en mag God weer dienen. Jezus zei tijdens zijn leven op aarde:

'Ik ben het licht dat naar de wereld is gekomen, opdat iedereen die in mij gelooft niet meer in de duisternis is.'

(Johannes 12:46)

Het verschil tussen wel en niet in Jezus geloven, is een zaak van leven of dood. In de bijbel staat: wie in Jezus gelooft, is overgegaan uit de dood in het leven (Johannes 5:24). 'Dood': dat is het leven zonder God. Met 'leven' wordt het leven mét God bedoeld (Efeziërs 2:5). Want dat is pas echt leven. Het is leven zoals God het bedoeld heeft.

Dat iemand die in Jezus Christus gelooft, een nieuw leven begint, blijkt uit allerlei plaatsen in de bijbel (Handelingen 8:1-3). Je leest in het Nieuwe Testament over een man die christenen uit hun huizen sleepte en vermoordde. Totdat Jezus Christus ervoor zorgde dat hij in Hem ging geloven (Handelingen 9). Vanaf dat moment veranderde het leven van deze man - Paulus - radicaal. De rest van zijn leven is hij de hele wereld doorgereisd om overal over Jezus te vertellen.

Bij Paulus zag je dus heel duidelijk dat zijn leven totaal veranderd is. Bij andere mensen was de verandering niet zo spectaculair. Maar dat ook deze mensen een nieuw leven begonnen waren, bleek wel (Handelingen 4:32-37). Mensen die vroeger zichzelf op de eerste plaats hadden gezet, vonden nu God de belangrijkste in hun leven. Mensen die vroeger hun geld erg belangrijk gevonden hadden, gaven het nu weg aan iedereen die het nodig had. Mensen die vroeger bang waren om voor hun mening uit te komen, durfden nu te zeggen dat ze in Jezus Christus geloofden. Zelfs wanneer dat voor hen de doodstraf betekende.

Die verandering kwam niet voort uit henzelf. Jezus Christus zorgde ervoor dat ze andere mensen werden, dat ze een andere instelling kregen. Hij zorgde ervoor dat ze zich gingen gedragen als christenen, als volgelingen van Hem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Titus 3:5, Johannes 15:5, Johannes 12:46, Johannes 5:24, Efeziërs 2:5, Handelingen 8:1-3, Handelingen 9, Handelingen 4:32-37*

Wie gelooft, is nog niet perfect

Jezus Christus verandert zijn volgelingen. Hij vernieuwt ze. Maar die verandering, die vernieuwing, komt niet in één keer. De bijbel zegt: een christen bestaat eigenlijk uit twee mensen (Romeinen 7:13-26). Een oude mens en een nieuwe mens (Efeziërs 4:22-24). De

oude mens - onze slechte aard - zet zichzelf op de eerste plaats, en wil dingen doen die God verboden heeft. De nieuwe mens, die door Jezus tot leven is gewekt, wil God gehoorzaam zijn. De oude en de nieuwe mens botsen voortdurend met elkaar. En vaak wint de oude mens het gevecht. Dan doen we iets wat niet goed is. Dan zijn we God ontrouw.

De oude mens loopt ons dus voortdurend in de weg. We zullen hem nooit helemaal kwijtraken. Pas wanneer we sterven, verdwijnt de zondige aard die we nog steeds hebben. Maar gelukkig hoeven we niet alleen het gevecht tegen onze slechte aard aan te gaan. De Heilige Geest helpt ons daarbij. En wanneer we iets verkeerd hebben gedaan en daar berouw over hebben, mogen we zeker weten: God zal het ons vergeven (1 Johannes 1:7-9). Omdat zijn Zoon in onze plaats is gestorven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 7:13-26, Efeziërs 4:22-24, 1 Johannes 1:7-9*

Wie in Jezus gelooft, krijgt eeuwig leven

Eerder in dit deel stelden we de vraag: wat zie je er nu van dat Jezus de dood heeft overwonnen? Er sterven toch nog iedere dag mensen?

We zagen dat er wel degelijk iets veranderd is: door de opstanding van Jezus Christus kunnen wij vrijpraak krijgen. En bovendien mogen we een nieuw leven beginnen. Dat er een grote verandering is gekomen, is dus wel duidelijk. Maar één ding lijkt niet veranderd te zijn: de macht van de dood. De dood is niet verdwenen na Jezus' opstanding. Nog steeds moet ieder mens uiteindelijk sterven.

Toch betekent dat niet dat er niets veranderd is. Integendeel. De bijbel laat zien dat het dankzij Jezus' sterven en opstanding werkelijk gedaan is met de macht van de dood. Jezus heeft ervoor gezorgd dat de dood radicaal van karakter is veranderd. De dood was een muur, waar de mensen op kapot liepen. Maar Jezus is door zijn sterven en opstanding dwars door die muur heengebroken. Hij heeft van de dood een deur gemaakt. Een deur die toegang geeft tot het eeuwige leven.

Zonder Jezus is de dood het begin van een eeuwige straf (Johannes 3:16-18). Mét het sterven begint voor de mens dan de eeuwige dood, het voor altijd van God verlaten zijn. Maar dankzij Jezus hoeft de dood geen straf meer te zijn. Voor wie in Jezus gelooft, is de dood de doorgang naar een altijddurend, gelukkig leven bij God (Openbaring 14:13).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16-18, Openbaring 14:13*

De dood verdwijnt

Het is voor ons nog niet te zien dat het met de macht van de dood gedaan is. Maar er komt een tijdstip waarop het wél zichtbaar zal zijn. Jezus, die nu bij zijn Vader in de hemel is, zal op een dag de hemel verlaten en naar de aarde gaan (1 Korintiërs 15:20-22). Alle mensen die gestorven zijn, zullen dan - net als Jezus - opstaan uit hun graf (Johannes 5:28-29). Met een

vernieuwd lichaam, dat niet meer sterfelijk is. Iedereen die tijdens zijn leven in Jezus heeft geloofd, staat dan een heerlijk, alijdurend leven te wachten. Een leven waarin God op de eerste plaats staat. De mensen die bij Jezus Christus horen, mogen dan voor altijd op de aarde wonen. De aarde zal weer een paradijs zijn, en iedereen zal God dienen. De satan en de dood zijn dan voorgoed verdwenen. Dat heeft Jezus Christus door zijn sterven en zijn opstanding bereikt (Openbaring 21). Verderop in de cursus komen we op dit onderwerp terug (*Deel 10C, 17C, 25B*).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 15:20-22, Johannes 5:28-29, Openbaring 21*

Vragen

1. God heeft Jezus opgewekt uit de dood. Waarom is dat goed nieuws?
2. Wie in Jezus gelooft, hoeft niet bang te zijn voor de dood. Waarom niet?
3. Je hoort vaak dat mensen teleurgesteld zijn in christenen. Kennelijk verwachten we van christenen dat ze zich op een bepaalde manier gedragen.
 - a. Hoe zou een christen zich naar uw mening moeten gedragen?
 - b. Waarom zou je dit gedrag van een christen mogen verwachten?
 - c. Wanneer een christen zich niet altijd zo gedraagt, betekent dat dan per definitie dat hij geen echte christen is? Waarom wel/niet?

Deel 9A: De offerdienst van het Oude Testament

In het Oude Testament wordt veel gesproken over offers. De offerdienst had een belangrijke plaats in de tijd van het Oude Testament. Daarom zullen we er in dit deel speciaal aandacht aan besteden. We hebben in deel 7C al even stilgestaan bij het doel van de offerdienst. In dit deel kijken we nader naar de betekenis van de offerdienst en naar enkele belangrijke offers die er bestonden.

God wil met zondige mensen omgaan

In de bijbel lezen we dat de mensen ontrouw geworden zijn aan God. Toch laat God de mensen niet los. Steeds weer zoekt Hij hen op en zet Hij zich voor hen in. Al haat God de zonde, toch wil Hij met zondige mensen omgaan. Hij komt zelfs bij hen wonen.

Eerst in de tabernakel* (*zie Deel 10B en 12B*), een tent die de Israëlieten volgens Gods bouwplan gemaakt hadden, en later in de tempel*. In de tabernakel en in de tempel is God op een bijzondere manier aanwezig.

Hoe is dat mogelijk? Hoe kan God, die een afkeer heeft van de zonde, bij zondige mensen komen wonen? Vindt Hij de zonde toch niet zo erg? Stapt Hij er gewoon overheen, alsof het met de zonde wel wat meevalt? Nee, absoluut niet. Wanneer God bij de Israëlieten komt wonen, maakt Hij zijn afkeer van de zonde juist heel duidelijk zichtbaar. Hij laat zien dat de zonde zó erg is, dat mensen daardoor zelfs de dood verdienen. Hij kan alleen bij hen wonen als hun zonden en hun schuld vergeven zijn.

Zichtbaar onderwijs

Hoe maakt God dit zichtbaar? Door de offerdienst in te stellen. God bepaalde dat er bij de tabernakel of de tempel iedere dag dieren geofferd moesten worden. Iedere dag moest er bloed vloeien. Dat bloed herinnerde de Israëlieten aan de dood. Het liet hun zien dat het niet zomaar goed kon zijn tussen God en hen. God had immers gezegd:

'Vervloekt is eenieder die zich niet houdt aan de bepalingen van deze wet.'

(Deuteronomium 27:26)

Iemand die zich niet in alles aan de wet van God hield, was vervloekt. Dat wil zeggen: hij verdiende de doodstraf. En omdat geen enkel mens zich in alles aan Gods wetten kan houden, verdiende iedere Israëliet de doodstraf.

Maar God wilde de Israëlieten die straf besparen. Hij bepaalde dat offerdieren hun plaats mochten innemen (zie *Deel 7C*).

Iemand die een offer wilde brengen, moest zijn handen op de kop van het dier leggen dat gedood zou worden. Door die handoplegging verbond hij zich als het ware met het dier. En de betekenis daarvan was, dat hij zich bewust werd van het feit dat hij eigenlijk gedood zou moeten worden.

God woonde bij zijn volk. Maar iedereen die naar de tabernakel of de tempel keek, werd eraan herinnerd dat dat niet aan de vroomheid van de Israëlieten te danken was. Het was alleen mogelijk omdat God hun zonden vergeven had. De Israëlieten verdienden, net als andere mensen, de dood. Alleen omdat God genoeg wilde nemen met de dood van de offerdieren, konden ze leven in een goede verhouding met Hem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Deuteronomium 27:26*

Het verschil met andere offerdiensten

Niet alleen in Israël werd geofferd. Ook veel andere volken brachten offers aan hun goden. En er zijn zelfs nu nog volken die aan hun goden offeren. Maar er is een groot verschil tussen de offerdienst van Israël en de offerdienst van andere volken. Dat verschil ligt in de reden waarom er geofferd werd. Andere volken brachten offers om hun goden voor zich te winnen en om hen gunstig te stemmen. De gedachte die daarachter lag, was: als jij maar goed voor de goden zorgt en hun veel offers geeft, dan zullen ze ook wel goed voor jou zorgen. Deze mensen wilden door hun offers dus iets bij hun goden bereiken.

Bij het volk Israël lag dat heel anders. De Israëlieten brachten geen offers om God naar hun hand te zetten of om Hem gunstig te stemmen. Dat was niet nodig. Want God hield van de Israëlieten. Hij had hen als het ware geadopteerd als zijn kinderen. Hij zorgde voor hen als een vader.

De offers hadden een ander doel: ze waren een *onderwijsmiddel*. God wilde de Israëlieten door de offerdienst leren dat ze het moesten hebben van zijn vergevingsgezindheid. Ze moesten weten dat er alleen een goede verhouding tussen God en hen was, omdat God hun zonden wilde vergeven. De offers lieten zien dat het niet vanzelfsprekend was dat God bij zijn volk woonde, maar dat het alleen aan Gods liefde te danken was.

De offerdienst leerde de Israëlieten ook dat ze niet zelf mochten bedenken hoe ze met God omgingen. Ze moesten Gods regels volgen. Zoals een koning regels geeft voor de manier waarop zijn onderdanen hem mogen benaderen, zo stelde God regels vast voor de manier waarop zijn volk met Hem om mocht gaan.

De betekenis van de offers

De verschillende offers die de Israëlieten moesten brengen, zeiden allemaal iets over de verhouding tussen God en de mensen die bij Hem hoorden. De belangrijkste offers zijn:

- Het brandoffer (Leviticus 1) Iemand die een brandoffer bracht, wilde daarmee uitdrukken dat hij zijn leven aan God wijdde en dat hij alleen God wilde dienen. Hij legde zijn handen op de kop van het offerdier om daarmee aan te geven: zoals dit dier voor God bestemd is, zo wil ik mij ook helemaal aan God wijden. Daarna werd het dier geslacht. En tenslotte werd het door de priesters* op het altaar verbrand. Iedereen kon met een dier naar de tabernakel gaan om een brandoffer te laten brengen. Maar daarnaast brachten de priesters ook iedere ochtend en avond een brandoffer uit naam van het hele volk. Daarmee werd nog eens bevestigd dat de Israëlieten het volk van God waren, en dat ze wilden leven zoals God dat van hen vroeg.
- Het dank- of vredeoffer (Leviticus 7) Iemand die een dankoffer bracht, wilde daarmee laten zien dat hij dankbaar was voor de goede verhouding die er was tussen God en hem. Wanneer een dankoffer gebracht werd, werd daarvoor een dier geslacht. Een gedeelte van dit dier werd verbrand op het altaar, en werd op die manier aan God gegeven. De rest van het dier mochten de priesters en de offeraar opeten. Zo werd de maaltijd met God gedeeld, en zat men als het ware bij God aan tafel.
- Het zondoffer (Leviticus 4-5) Wanneer iemand een zondoffer bracht, vroeg hij daarmee aan God om vergeving voor wat hij verkeerd had gedaan. De offeraar legde voordat het offer gebracht werd, zijn handen op de kop van het dier. Zo droeg hij als het ware zijn zonde aan het dier over. Het dier onderging daarna de straf die de bringer van het offer eigenlijk zelf zou moeten ondergaan. En de offeraar ging vrijuit: hij kreeg vergeving. Het bloed dat bij de offerdieren vloeide, herinnerde de Israëlieten steeds weer aan het feit dat ze niet het recht hadden om zomaar met God om te gaan. Het was alleen mogelijk dankzij de vergeving van de zonden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Leviticus 1, Leviticus 7, Leviticus 4-5*

De priesters

God had bepaald dat de Israëlieten hun offers niet zélf mochten brengen. Dit werk mocht alleen gedaan worden door de priesters. De priesters waren mannen die op een bijzondere manier in dienst van God stonden en hun werk deden bij de tabernakel en de tempel. Deze mannen waren allemaal afkomstig uit dezelfde familie: de familie van Aäron*. Alleen zij konden priester worden. De priesters werden bij hun werk geholpen door de Levieten, de afstammelingen van Jakobs zoon Levi.

Waarom mochten de offers alleen door priesters worden gebracht, en waarom mochten alleen Aäron en zijn nakomelingen priester worden? God wilde daarmee de Israëlieten nog

iets leren.

God wilde tussen de mensen in wonen. Maar door de zonde was er een grote afstand tussen Hem, de heilige God, en de zondige mensen. Daarom moest er één familie, de familie van Aäron, speciaal aan God worden gewijd. Deze familie werd apart gezet van de andere Israëlieten. Er golden voor de mannelijke leden van deze familie speciale, zeer strenge regels: ze mochten niet zomaar dienst doen bij de woonplaats van de heilige God. Ze moesten daarvoor speciale wetten in acht nemen. Ook moesten ze regelmatig offers brengen voor zichzelf, voor de zonden die ze gedaan hadden. Zodat die zonden niet tussen God en hen in zouden staan, wanneer ze offers brachten voor de andere Israëlieten. Door de regel dat alleen mannen uit Aärons nageslacht priester mochten worden en offers mochten brengen, maakte God dus duidelijk dat onheilige mensen niet zomaar met Hem, de heilige God om konden gaan.

De waarde van de offers

De Israëlieten moesten God offers brengen. Maar dat was niet omdat God die offers nodig zou hebben. De Israëlieten moesten niet denken dat ze God aan zich konden binden door Hem maar veel offers te brengen. God zei daarover in Psalm 50:

'Maar de stier uit je stal heb ik niet nodig, noch de bokken uit je kooien. Mij behoren de dieren van het woud, de beesten op duizenden bergen, ik ken alle vogels van het gebergte, wat beweegt in het veld is van mij. Had ik honger, ik zou het je niet zeggen, van mij is de wereld en wat daar leeft. Eet ik soms het vlees van stieren of drink ik het bloed van bokken?'

(Psalm 50:9-13)

God heeft niets van de mensen nodig. Alles is al van Hem. Hij heeft niets aan offers. Het ging God dan ook niet om de offers, maar om het hart van degene die het offer bracht. Dat blijkt wel uit het vervolg van Psalm 50, waar God zegt:

'Breng God een dankoffer en doe wat je de Allerhoogste belooft. Roep mij te hulp in tijden van nood, ik zal je redden, en je zult mij eren.'

(Psalm 50:14-15) .

De Israëlieten moesten God offers brengen om Hem daarmee te laten zien dat ze Hem liefhadden en wilden gehoorzamen. De offers moesten uitdrukken dat ze zich schuldig voelden over hun zonden, en graag wilden dat het weer goed was tussen God en hen. En door hun offers konden ze ook tonen dat ze God dankbaar waren voor wat Hij hun gaf.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 50:9-13, Psalm 50:14-15*

Jezus, het volmaakte offer

Zoals we in deel 7C al zagen, was het niet de bedoeling van God dat de offerdienst voor altijd door zou gaan. Al die offers, die jaar na jaar, dag in en dag uit gebracht werden, wezen erop dat er een ander offer gebracht moest worden. Een volmaakt offer dat de verhouding tussen God en mensen voorgoed zou herstellen. Jezus Christus heeft dat offer gebracht. Toen Hij aan het kruis stierf, nam Hij de plaats in van zondige mensen en loste Hij hun schuld bij God voorgoed af. Na dit offer is er geen enkel dierenoffer meer nodig.

Vragen

1. Hoe kostbaar een offer ook was: voor God kon het toch waardeloos zijn.
Kunt u dat uitleggen?
Zie hiervoor Psalm 50; vergelijk ook Genesis 4:3-5, behandeld in deel 3B.
2. Kunt u uitleggen waarom Jezus in de bijbel wordt aangeduid als: het lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt? (Johannes 1:29)
3. De offerdienst is afgeschaft.
Betekent dit dat we nooit meer offers aan God hoeven te brengen?
Zie hiervoor Romeinen 12:1-2.
Kunt u uitleggen wat er in deze tekst wordt bedoeld?
12:1 Gods barmhartigheid: de goedheid en medelijdende liefde van God.

Deel 9B: Naar Egypte

Jakob heeft twintig jaar in het buitenland moeten wonen om de wraak van zijn broer Esau te ontgaan. Toen hij terugging naar Kanaän, was hij nog steeds bang voor Esau. Maar dankzij God verliep de ontmoeting met Esau vreedzaam. Esau had Jakob zijn bedrog vergeven.

Jakob in Sichem

Na de ontmoeting met Esau trekt Jakob met zijn familie naar Sichem, een Kanaänitische stad (Genesis 33:18-20, *zie kaart 3 in Wegwijzer*). Hij koopt er een stuk land en gaat er met zijn gezin wonen. Het toekomstige volk heeft eindelijk een eigen plaats in Kanaän. Jakob bouwt een altaar in Sichem. Daarmee geeft hij aan alle bewoners van Sichem duidelijk te kennen dat er maar één God is: de God die hij dient.

Toch betekent dit niet dat in Jakobs gezin alleen God wordt gediend. Jakobs vrouwen en zijn zoons hebben bijvoorbeeld afgodsbeeldjes in hun bezit - een teken dat ze het niet met God alleen durven te wagen (Genesis 35:4). En Jakobs zoons gedragen zich vaak meer als mensen die aan de kant van de satan staan dan als mensen die bij God horen. Zo moorden ze bijvoorbeeld op een laffe wijze een stad vol zieke mannen uit. Dat is hun wraak omdat hun zus Dina verkracht is door een jongen uit die stad (Genesis 34).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 33:18-20, Genesis 35:4, Genesis 34*

Naar Betel

Nadat zijn zoons deze misdaad gepleegd hebben, gaat Jakob in opdracht van God weg uit Sichem. Met zijn gezin moet hij naar Betel gaan. Betel is de plaats waar hij jaren geleden tijdens zijn vlucht voor Esau overnacht heeft, en waar God hem in een droom bemoedigde en zijn zegen beloofde (Genesis 28:10-15). Na deze droom had Jakob beloofd: 'Wanneer ik veilig terugkom in Kanaän, zal de HERE mijn God zijn (Genesis 28:20-22). Ik zal God dan op deze plaats vereren en Hem offers brengen.' Jakob is deze belofte helemaal vergeten. Pas wanneer God hem eraan herinnert, denkt hij er weer aan. Pas dan treedt hij ook op tegen het bijgeloof van zijn vrouwen en kinderen: hij dwingt hen hun afgodsbeeldjes weg te doen. Voortaan zullen ze alleen de echte God mogen dienen. Als een teken van dit nieuwe begin moeten ze zich wassen en schone kleren aandoen. Pas daarna gaan ze op weg.

In Betel gekomen bouwt Jakob een altaar voor God. En net als toen hij hier voor het eerst kwam, verschijnt God aan hem. God herhaalt de belofte dat uit Jakob een groot volk zal voortkomen en dat dit volk Kanaän in bezit zal krijgen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 35:1-15, Genesis 28:10-15, Genesis 28:20-22*

Jakobs zoons

Er verandert na de reis naar Betel niet veel in het gezin van Jakob. Jakobs zoons - de stamvaders van het toekomstige volk - blijven zich gedragen als mensen die niets met God te maken hebben (Genesis 46:10). Sommigen van hen trouwen met Kanaänitische vrouwen, die niet in God geloven. Een van hen, Ruben, heeft gemeenschap met de bijvrouw van zijn vader (Genesis 35:22). Een ander zoekt het na de dood van zijn vrouw bij een hoer. Al met al gaan de zoons van Jakob meer lijken op de Kanaänieten om hen heen, dan op mensen die aan de kant van God staan (Genesis 38).

Dat blijkt ook uit hun gedrag tegenover hun broer Jozef. Jozef is de zoon van Rachel, Jakobs lievelingsvrouw (Genesis 37). Hij wordt door zijn vader voorgetrokken boven zijn broers. Zijn broers gaan hem daardoor haten. Dat wordt nog erger wanneer Jozef wonderlijke dromen krijgt - hij droomt dat zijn ouders en zijn broers hem eer bewijzen en zich voor hem neerbuigen - en hij zijn broers daarover vertelt.

Jakobs zoons bedenken een plan om hun broer Jozef uit de weg te ruimen (Genesis 37:18-20). Eerst willen ze hem doden. Maar later besluiten ze hem als slaaf te verkopen aan een karavaan die toevallig voorbijkomt. Aan hun vader vertellen ze dat Jozef verscheurd is door een wild dier. Als bewijs laten ze hem Jozefs mantel zien, die ze besmeurd hebben met het bloed van een geslachte bok. Jakob gelooft het verhaal. Hij is ontroostbaar.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 46:10, Genesis 35:22, Genesis 38, Genesis 37, Genesis 37:18-20*

Jozef de slaaf

Lezen: Genesis 39

De bijbel vertelt uitgebreid hoe het met Jozef verder gaat. Jozef wordt naar Egypte gevoerd en wordt daar gekocht door Potifar, een man die een hoge functie heeft aan het Egyptische hof. Potifar heeft al snel zoveel vertrouwen in Jozef, dat hij hem de leiding over heel zijn huis en al zijn slaven geeft.

De vrouw van Potifar probeert Jozef te verleiden. Jozef gaat daar niet op in. Maar de vrouw beschuldigt hem ervan dat hij geprobeerd heeft haar te verkrachten. Jozef wordt zonder vorm van proces in de gevangenis gezet. Hij lijkt in een uitzichtloze positie te zijn gekomen: een gevangen slaaf in een vreemd land. Maar ook nu zorgt God ervoor dat het hem goed gaat. Jozef raakt in de gunst bij het hoofd van de gevangenis en krijgt ondanks zijn gevangenschap een belangrijke taak.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 39*

Jozef de gevangene

Jozef komt in de gevangenis in contact met twee dienaren van de farao, de koning van Egypte (Genesis 40). God geeft Jozef een bijzondere gave: hij kan uitleggen wat bepaalde dromen te betekenen hebben. Wanneer de twee gevangen hofdienaren vreemde dromen gehad hebben, kan hij hun uitleggen wat die dromen te zeggen hebben.

Twee jaar later heeft de farao van Egypte een beangstigende droom (Genesis 41:1-14). Hij ziet hoe zeven mooie, vette koeien, die aan de oever van de Nijl aan het grazen zijn, worden verslonden door zeven lelijke, magere koeien. En vervolgens ziet hij hoe zeven mooie, rijpe korenaren worden verslonden door zeven dunne, uitgedroogde aren. Niemand kan de farao uitleggen wat deze droom betekent. Maar dan herinnert een van de dienaren die in de gevangenis heeft gezeten, zich Jozef weer. Hij vertelt aan de farao over de buitenlandse gevangene die dromen kan uitleggen. Wanneer de farao dat hoort, laat hij Jozef uit de gevangenis halen.

Jozef krijgt van God het inzicht om de droom van de farao te begrijpen (Genesis 41:15-16). Hij vertelt de farao dat zijn droom betekent dat er, na een tijd van overvloed, een zeven jaar durende hongersnood zal aanbreken (Genesis 41:25-45). De farao is zo onder de indruk van de uitleg en van de adviezen die Jozef hem geeft, dat hij hem de hoogst mogelijke functie geeft. Jozef wordt koning onder de farao. Hij krijgt een bijna onbeperkte macht in Egypte.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 39:20-41:36, Genesis 41:1-14, Genesis 41:15-16, Genesis 41:25-45*

Jozef de machthebber

De hongersnood waarover de farao gedroomd heeft, komt er inderdaad (Genesis 41-46-57). Maar in Egypte heeft men er rekening mee kunnen houden. In opdracht van Jozef is er voldoende voedsel verzameld om het jaren uit te kunnen houden. De hongersnood beperkt zich niet tot Egypte. Ook in Kanaän heeft men er onder te lijden. Er is zo'n gebrek aan voedsel, dat de zoons van Jakob naar Egypte komen om er voedsel te kopen (Genesis 42:1-6). Daar komen ze voor Jozef te staan: geen slaaf, maar de op één na machtigste man van Egypte. Jakobs zoons herkennen hun broer niet. Jozef heeft daardoor de kans hen op de proef te stellen (Genesis 42:7-44:34). Hij merkt dat ze berouw hebben van het feit dat ze hem als slaaf verkocht hebben en dat ze veranderd zijn (Genesis 44:18-34).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 41-46-57, Genesis 42:1-6, Genesis 42:7-44:34, Genesis 44:21, Genesis 44:18-34*

Gods bedoeling

Wanneer Jozef tenslotte aan zijn broers vertelt wie hij is, schrikken ze vreselijk (Genesis 45:1-15). Ze zijn bang dat hij nu wraak op hen zal nemen. Maar Jozef maakt hun duidelijk

dat ze niet bang hoeven te zijn. God heeft hun misdaad willen gebruiken bij het uitvoeren van zijn plan: Hij wilde zijn toekomstige volk redden van de hongerdood (Genesis 50:20). Wanneer God dat heeft gedaan, zou Jozef zich dan op zijn broers mogen wreken?

Jozefs hele familie mag in Egypte komen wonen (Genesis 45:16-20). De farao geeft hun een vruchtbaar, apart gelegen stuk land in de buurt van de rivier de Nijl (Genesis 47:5-6). Op die manier redden God zijn toekomstige volk niet alleen van de hongerdood, maar redden Hij het ook uit de gevaarlijke omgeving waarin het woont. In Kanaän waren de nakomelingen van Jakob voortdurend in de verleiding om andere goden te gaan vereren of om te trouwen met mannen of vrouwen die andere goden dienden. In dit afgezonderde stuk land is die verleiding een stuk minder groot.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 45:1-15, Genesis 50:20, Genesis 45:16-20, Genesis 47:5-6*

Onderdrukking

In Egypte groeit Jakobs gezin in enkele eeuwen tijd uit tot een groot volk. Het volk wordt 'Israël' genoemd, naar de naam die Jakob eens van God gekregen had (Genesis 32:28). Na vele jaren komt er in Egypte een farao aan de macht die Jozef niet gekend heeft (Exodus 1:8-22). Hij maakt zich zorgen over de grootte van het volk Israël. Hij is bang dat de Israëlieten de Egyptenaren nog eens zullen verdrijven uit hun eigen land. Hij neemt harde maatregelen om dat te voorkomen. Hij maakt alle Israëlitische mannen tot slaven en laat ze zware dwangarbeid verrichten. Bovendien geeft hij het bevel dat alle pasgeboren Israëlitische jongetjes gedood moeten worden. Hij rekent erop dat het volk zo wel zal uitsterven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 32:28, Exodus 1:8-22*

Mozes

Lezen: Exodus 2:1-10

2:1 uit de stam Levi: de man is een afstammeling van Jakobs zoon Levi.

2:6 Hebreeuws: betekent hier 'Israëlitisch'.

Wanneer een Israëlitisch man en vrouw een zoontje krijgen, zijn ze verplicht dat in de rivier de Nijl te verdrinken (Exodus 1:22). Wanneer zij het niet doen, zorgen de Egyptenaren er wel voor dat het gebeurt. Maar dit echtpaar slaagt erin hun zoontje drie maanden lang verborgen te houden. Wanneer dat niet langer mogelijk is, leggen ze hem in een waterdicht gemaakt mandje te vondeling in de rivier.

Wanneer een Egyptische prinses het mandje vindt en de baby ziet, krijgt ze medelijden. Ze besluit het jongetje te adopteren. Maar hoe moet ze hem voeden? Een meisje biedt aan haar moeder te halen - zij zou het kind een paar jaar lang borstvoeding kunnen geven. De

prinses stemt toe. Zo mag het jongetje de eerste jaren thuis opgroeien. Wanneer hij een paar jaar oud is, brengt zijn moeder hem naar het paleis. Daar wordt hij geadopteerd door de dochter van de farao. Ze noemt hem Mozes.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 2:1-10 2:1, Exodus 1:22*

Mozes' vlucht

Mozes blijft tot zijn veertigste jaar aan het Egyptische hof (Handelingen 7:22-23). Hij krijgt er een zeer gedegen opleiding. Maar ondanks zijn Egyptische opvoeding kiest hij, wanneer hij volwassen geworden is, toch voor zijn eigen volk. En daarmee kiest hij ook voor de God van zijn volk.

Dat hij voor zijn eigen volk kiest, komt aan het licht wanneer hij een Egyptische slavendrijver een Israëliet ziet neerslaan. Mozes wordt zo woedend dat hij de Egyptenaar doodt. Wanneer de farao hoort wat Mozes gedaan heeft, wil hij hem laten doden. Maar Mozes weet te ontkomen. Hij vlucht naar het land Midjan. In Midjan ontmoet hij een vrouw met wie hij trouwt. In de volgende veertig jaar werkt Mozes voor zijn schoonvader als veehoeder (Handelingen 7:30).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 2:11-22, Handelingen 7:22-23, Handelingen 7:30*

Mozes' taak

Lezen: Exodus 2:23-3:14

3:1 de berg van God: op de berg Horeb (of zoals hij ook genoemd wordt: Sinai) heeft God later wetten aan Israël gegeven (zie Exodus 19-20, *zie kaart 4 in de Wegwijzer*). Daarom wordt de berg hier al 'berg van God' genoemd.

In de veertig jaar dat Mozes in Midjan woont, is de situatie er voor de Israëlieten niet beter op geworden. Ze schreeuwen tot God om hulp. God blijft niet koud onder hun hulp- geroep. Hij denkt aan het verbond dat Hij gesloten heeft. Hij heeft aan Abraham, Isaak en Jakob beloofd dat hun nakomelingen Kanaän zouden bezitten. Die belofte gaat Hij nu inlossen.

Terwijl Mozes de kudde van zijn schoonvader aan het hoeden is, ziet hij iets vreemds: een braamstruik die in brand staat, maar niet verdort. Dat het de engel van de HERE - God zelf - is die op die manier aan hem verschijnt, is hem nog niet meteen duidelijk. Hij loopt naar de struik toe. Maar dan spreekt God tot hem. Hij waarschuwt Mozes niet dichterbij te komen en Hij draagt hem op zijn vuile schoenen uit te doen. Dat laatste is een teken van het feit dat Mozes God niet zomaar onder ogen kan komen. Hij moet als het ware schoon voor God komen te staan.

God geeft Mozes de opdracht de Israëlieten uit Egypte naar Kanaän te brengen. Mozes moet de farao overhalen om Israël te laten vertrekken. Bij voorbaat staat al vast dat Mozes

in zijn opdracht zal slagen. God garandeert hem dat hij samen met het volk God zal danken en eren bij de berg waar hij nu is (Exodus 3:12).

Mozes vraagt aan God: *'Stel dat ik naar de Israëlieten ga en tegen hen zeg dat de God van hun voorouders mij gestuurd heeft, en ze vragen: 'Wat is de naam van die God?' Wat moet ik dan zeggen?'* (Exodus 3:13)

Op het eerste gezicht is dit een vreemde vraag. De Israëlieten kennen God toch! Maar deze vraag is minder vreemd dan hij lijkt. In de tijd van Mozes waren namen veel belangrijker dan tegenwoordig. Een naam* gaf aan wat voor persoon iemand was. Als Mozes vraagt naar Gods naam, vraagt hij eigenlijk: 'Wat kunnen we van u verwachten?'

God vertelt Mozes dan wat zijn naam is: Jahwe (Exodus 3:14). Die naam - die in de Nieuwe Vertaling wordt weergegeven met de HERE - is geen nieuwe naam. We zijn deze naam ook in het eerste bijbelboek al tegengekomen. Maar God maakt nu de volle betekenis van deze naam bekend. Met de naam Jahwe wil Hij zeggen: *'Ik zal er zijn'*. Dat betekent:

- Ik verander niet. U kunt op Mij aan.
- Ik ben trouw: Ik doe wat ik beloofd heb.
- Ik ben er voor u: Ik red u.

De naam Jahwe is dus een samenvatting van wie God is voor zijn volk: de betrouwbare, reddende God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 2:23-3:14, Exodus 3:12, Exodus 3:13, Exodus 3:14*

Vragen

1. Israël in Egypte
 - a. Wat was de aanleiding voor Jakobs gezin om naar Egypte te verhuizen?
 - b. Waarom leidde God de gebeurtenissen zo dat Jakobs gezin gedwongen was naar Egypte te verhuizen?
2. Genesis 49:29-32 en Genesis 50:12-14.
 - a. Waar is Jakob begraven?
49:29 Ik word met mijn voorouders verenigd: ik ga sterven .
 - b. Waarom zou hij dat gewild hebben?
3. Wat heeft Genesis 3:15 te maken met dat wat er in Exodus 1 gebeurt?

Deel 9C: Opgevaren naar de hemel

In dit deel gaat het over het zesde artikel van de apostolische geloofsbelijdenis.

Daarin wordt gezegd dat Jezus is *'opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader.'*

De hemelvaart

Jezus Christus heeft de dood overwonnen. Toen Hij opstond uit het graf, had Hij een lichaam dat niet langer sterfelijk was. Dat betekent dat Hij nog steeds leeft. Maar waarom kunnen wij Hem dan nu, bijna tweeduizend jaar later, niet gewoon ontmoeten? Dat is omdat Hij niet meer op aarde woont. Veertig dagen nadat Hij was opgestaan uit de dood, is de Zoon van God teruggegaan naar de plaats waar Hij vandaan kwam: de hemel. De geloofsbelijdenis drukt dat uit met de woorden: *'opgevaren naar de hemel'*.

Nadat Jezus was opgestaan uit de dood, hebben veel van zijn volgelingen Hem in levenden lijve mogen terugzien (Johannes 20-21). Veel mensen hebben met Hem kunnen praten, met Hem gegeten, en Hem kunnen aanraken (1 Korintiërs 15:5-8). Al die mensen - meer dan vijfhonderd - waren getuigen van het feit dat Jezus weer leefde en dat Hij het écht *was* (zie Deel 20B).

Jezus leefde dus echt. Maar het was niet Gods bedoeling dat Jezus na zijn opstanding zijn oude werk weer zou oppakken alsof er nooit iets gebeurd was. Zijn volgelingen hadden dat natuurlijk wel graag gewild. Ze waren heel blij dat ze Jezus terug hadden, en ze wilden Hem niet meer kwijt. Maar meteen nadat Hij was opgestaan uit het graf, had Jezus al gezegd:

'Houd mij niet vast! (...) Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader'

(Johannes 20:17)

De taak waarvoor Jezus naar de aarde was gekomen, was afgerond. Jezus had zijn opdracht helemaal uitgevoerd. Zijn lichamelijke aanwezigheid was op aarde niet langer vereist. Hij was nu ergens anders nodig. Daarom verliet Hij zijn volgelingen, nadat Hij hen ervan had overtuigd dat Hij echt leefde, en nadat Hij hun de laatste instructies had gegeven. Terwijl zijn elf speciale leerlingen erbij waren, steeg Jezus op. Naar de hemel (Handelingen 1:9-11). Zijn leerlingen keken verbaasd toe hoe Hij vertrok. Ze zagen niet waar Hij heenging. Al snel schoof er een wolk tussen hen en Jezus in.

De leerlingen bleven naar boven kijken. Maar ze hoefden zich niet lang af te vragen waar Jezus gebleven was. Plotseling stonden er twee mannen met witte kleren aan naast hen: engelen. Jezus had hen als boodschappers naar zijn leerlingen toegestuurd. De engelen vroegen aan de leerlingen: 'Waarom staan jullie naar de hemel te kijken? Jezus is van jullie

weggenomen en naar de hemel gegaan. Maar op dezelfde manier als Hij is weggegaan, zal Hij op een dag terugkomen naar de aarde.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 20-21, 1 Korintiërs 15:5-8, Johannes 20:17, Handelingen 1:9-11*

Getuigen

Dat Jezus op deze manier naar de hemel is gegaan, is een groot wonder. Veel mensen vinden deze geschiedenis ongeloofwaardig. Jezus wordt wel spottend 'de eerste ruimtevaarder' genoemd. Maar er is geen enkele reden om aan te nemen dat de hemelvaart niet heeft plaatsgevonden. Elf mensen waren getuige van het feit dat Jezus levend en wel de aarde verliet. Waar Hij naar toeging, zagen ze niet. Maar twee engelen konden hun uit de eerste hand vertellen waar Jezus was heengegaan. Zij waren getuige geweest van zijn aankomst in de hemel.

God weet dat het voor ons soms moeilijk is om te geloven. Daarom heeft Hij altijd voor ooggetuigen gezorgd. Bij alles wat er met Jezus gebeurde. Bij Jezus' dood bijvoorbeeld waren veel mensen aanwezig. Dat Hij echt gestorven is, staat onomstotelijk vast (Johannes 19:33). Veel mensen waren er getuige van. Maar dat Hij een paar dagen daarna weer tot leven is gekomen, staat óók vast (Lucas 24:13-43). Mensen hebben Hem gezien, hebben zijn lichaam aangeraakt, en hebben samen met Hem gegeten. En nu zorgt God ook bij de hemelvaart van zijn Zoon voor getuigen. Zodat het ook voor ons vast mag staan: Jezus is werkelijk opgestegen van de aarde en naar de hemel gegaan.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 19:33, Lucas 24:13-43*

De hemelvaart: een triomftocht

De hemelvaart was voor Jezus een heel bijzondere gebeurtenis. Hij, Gods Zoon, had zich diep moeten vernederen om ons te kunnen redden. Hij had zwaar moeten lijden en had zelfs moeten sterven. Maar nu mocht Hij terug naar zijn Vader. Zijn Vader nam Hem bij zich. De hemelvaart was een feestelijke gebeurtenis, een passende beloning op het werk dat Jezus gedaan had. Met de hemelvaart werd Jezus door zijn Vader in ere hersteld. De bijbelschrijver Paulus vergelijkt de hemelvaart van Jezus met de triomftocht van een koning (Efeziërs 4:8). Jezus had op aarde een strijd gevoerd. Terwijl Hij machteloos aan het kruis hing, had Hij dat gedaan waartoe geen mens ooit in staat was geweest: Hij had '*machten en krachten*' ontwapend en overwonnen (Kolossenzen 2:15). Dat wil zeggen: Hij had de satan en zijn dienaars verslagen (Hebreeënen 2:14).

Op Jezus' overwinning volgde een triomftocht, waarbij de satan en zijn dienaars als krijgsgevangenen werden meegevoerd (Efeziërs 4:8-12). Paulus vertelt dat Jezus bij zijn triomftocht naar de hemel geschenken aan de mensen uitdeelde. Hij gaf ze apostelen*, profeten, evangelisten*, herders* en leraren: mensen die de gave hadden om anderen over

Hem te vertellen, mensen die hun medechristenen verder konden brengen in het geloof. Jezus zorgde er dus voor dat zijn volgelingen op aarde verder konden, ook al ging Hij weg. Hij zorgde ervoor dat het reddingswerk van God niet stil kwam te liggen, maar dat het juist in volle kracht verder zou kunnen gaan.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 4:8, Kolossenzen 2:15, Hebreeë 2:14, Efeziërs 4:8-12*

Jezus zit aan Gods rechterhand

Na zijn hemelvaart mag Jezus plaatsnemen aan de rechterhand van God (Psalm 110). Dat betekent dat Hij een ereplaats krijgt naast zijn Vader.

Maar dat Jezus aan Gods rechterhand mag zitten, betekent nog meer (Efeziërs 1:20-23). Het houdt ook in dat Jezus in de hemel een *machtspositie* krijgt.

God de Vader, de koning van hemel en aarde, regeert over alles wat er bestaat. Maar na de hemelvaart krijgt Jezus een belangrijke taak bij die regering. Hij wordt koning naast zijn Vader (Openbaring 1:5). Hij krijgt van zijn Vader onbeperkte macht over de hemel en de aarde, en mag namens Hem regeren (Mattëus 28:18). Je kunt het ook zo zeggen: sinds de hemelvaart regeert God de Vader door middel van zijn Zoon.

Jezus is dus niet naar de hemel gegaan om daar op zijn lauweren te rusten. Hij is erheen gegaan om daar zijn werk voort te zetten. De hemel is het regeringscentrum van waaruit Jezus hemel en aarde bestuurt, en de geschiedenis leidt naar het moment dat Hij op de aarde zal terugkomen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 110, Efeziërs 1:20-23, Openbaring 1:5, Mattëus 28:18*

Wat hebben wij aan de hemelvaart?

Wat merken wij ervan dat Jezus in de hemel is? Wat hebben wij aan de hemelvaart?

De bijbel laat ons zien dat het feit dat Jezus naar de hemel is gegaan, voor ons van grote betekenis is. Enkele redenen waarom wij blij kunnen zijn met de hemelvaart:

- Jezus kan ons in de hemel verdedigen.
- Jezus' hemelvaart geeft ons de garantie dat ook wijzelf naar de hemel zullen gaan.
- Jezus stuurt ons vanuit de hemel de Heilige Geest.

We gaan deze drie punten hieronder een voor een bij langs.

Jezus verdedigt ons

Iemand die voor de rechtbank moet verschijnen omdat hij een misdaad heeft begaan, kan zich laten verdedigen door een advocaat. Zo'n advocaat zal er alles aan doen om te

voorkomen dat zijn cliënt gestraft wordt. Hij zal bijvoorbeeld verzachtende omstandigheden aanvoeren, om het begrijpelijker te maken dat zijn cliënt een bepaalde misdaad heeft begaan. Of hij probeert aan te tonen dat zijn cliënt deze misdaad onmogelijk gepleegd kan hebben.

Voor God gelden alle mensen als misdadigers. Hoe netjes ze voor het oog ook leven. Iedereen verdient de doodstraf. Maar wie in Jezus Christus gelooft, heeft een geweldige advocaat: Jezus zelf. Hij pleit voor ons bij zijn Vader. Hij verdedigt ons.

'Christus Jezus, die gestorven is, meer nog, die is opgewekt en aan de rechterhand van God zit, pleit voor ons.'

(Romeinen 8:34)

Het is natuurlijk niet zo dat Jezus tegen zijn Vader zegt dat wij een bepaalde zonde niet begaan hebben. En Hij voert ook geen verzachtende omstandigheden aan. Hij zegt niet tegen zijn Vader: 'Deze man heeft zo'n moeilijke jeugd gehad, dat het wel te verwachten was dat hij deze zonde zou begaan.'

Nee. Jezus ontkent de ernst van onze zonden niet. En Hij ontkent ook onze schuld niet. Maar Hij wijst zijn Vader op zijn eigen werk. Hij heeft door zijn lijden en sterven betaald voor onze zonden. Hij is gestraft voor onze schuld. Daarom kan God ons vrijspreken.

'Mocht een van u echter toch zondigen, dan hebben wij een pleitbezorger bij de Vader: Jezus Christus, de rechtvaardige. Hij is het die verzoening brengt voor onze zonden, en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld.'

(1 Johannes 2:1-2)

Het is voor ons dus van groot belang dat Jezus Christus nu in de hemel is. Wie gelooft, heeft in de hemel de beste 'voorspraak', de beste advocaat die iemand zich zou kunnen bedenken. Zijn verdediging leidt altijd tot vrijspraak. Dat betekent niet dat God niemand zal veroordelen. De bijbel is er duidelijk over: iedereen in de wereld kan vrijspraak krijgen. Maar die vrijspraak krijgt een mens alleen als hij zijn toevlucht bij Jezus Christus zoekt:

'Over wie in hem gelooft wordt geen oordeel uitgesproken, maar wie niet in hem gelooft is al veroordeeld, omdat hij niet wilde geloven in de naam van Gods enige Zoon.'

(Johannes 3:18)

Tekstverwijzingen en citaten uit: Romeinen 8:34, 1 Johannes 2:1-2, Johannes 3:18

Jezus' hemelvaart is een garantie voor ons

De band tussen Jezus Christus en de mensen die in Hem geloven, is heel sterk. In de bijbel wordt de verhouding tussen Christus en de kerk vergeleken met de band tussen een hoofd en een lichaam (Kolossenzen 1:18). Een hoofd en een lichaam horen bij elkaar. Ze vormen een onverbreekbare eenheid. Op dezelfde manier horen Jezus Christus en de mensen die in

Hem geloven bij elkaar. Jezus is als het ware het hoofd; en de kerk is zijn lichaam. Jezus Christus kán dus niet zonder zijn kerk. Dat blijkt wel uit deze vergelijking. Voor de mensen die in Hem geloven is dat een grote troost. Jezus is dan wel naar de hemel gegaan - maar dat betekent niet dat ze Hem voorgoed kwijt zijn. Integendeel. Hij, het hoofd, hoort bij zijn lichaam. Het feit dat Jezus naar de hemel is gegaan, geeft de gelovigen de garantie dat ook zij eens naar de hemel zullen mogen gaan.

Vlak voordat Jezus gevangen werd genomen, heeft Hij nog uitgebreid met zijn volgelingen gesproken. Hij heeft tegen ze gezegd dat ze niet ongerust hoefden te zijn wanneer Hij er niet meer was:

'In het huis van mijn Vader zijn veel kamers zou ik anders gezegd hebben dat ik een plaats voor jullie gereed zal maken? Wanneer ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom ik terug. Dan zal ik jullie met me mee- nemen, en dan zullen jullie zijn waar ik ben..'

(Johannes 14:2-3).

Jezus zorgt er dus voor dat er in de hemel plaats is voor degenen die in Hem geloven (Filippenzen 1:23). Iedereen die in Hem gelooft, mag na zijn sterven bij Hem in de hemel wonen. Want wie in Jezus gelooft, hoort bij Hem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Kolossenzen 1:18, Johannes 14:2-3, Filippenzen 1:23*

Jezus stuurt ons de Heilige Geest

We zagen eerder in dit deel dat Jezus bij zijn hemelvaart geschenken uitdeelde. Over het grootste geschenk dat Jezus gaf, hebben we het nog niet gehad: Jezus heeft vanuit de hemel de Heilige Geest naar zijn volgelingen toegestuurd (Handelingen 2). Tijdens de toespraak die Jezus tot zijn leerlingen hield vóór Hij gevangen genomen werd, kondigde Hij dat al aan:

'Werkelijk, het is goed voor jullie dat ik ga, want als ik niet ga zal de pleitbezorger niet bij jullie komen, maar als ik weg ben, zal ik hem jullie zenden.'

(Johannes 16:7)

Uit de woorden van Jezus blijkt: we zijn beter af nu Hij naar de hemel is gegaan. Want omdat Hij naar de hemel is gegaan, kon Hij de Heilige Geest naar ons toesturen. De Heilige Geest (die hier 'de Trooster' wordt genoemd) is kort na Jezus' hemelvaart naar de aarde gekomen, en Hij is er nog steeds. Hij zal ons nooit verlaten (*zie Deel 11C en 12C*).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 2, Johannes 16:7*

Vragen

1. Waarom is Jezus na zijn opstanding niet op aarde gebleven?
2. Wat betekent het dat Jezus in de hemel aan Gods rechterhand zit?

3. Jezus is onze advocaat. Kunt u uitleggen wat daarmee bedoeld wordt?

Deel 10A: De wereld van het Oude Testament

In de komende vijf delen gaan we nader in op het Oude Testament. dit deel is een inleiding daarop: er wordt een beeld gegeven van het land en het volk Israël in de tijd van het Oude Testament. We beginnen met een overzicht van de geschiedenis van Israël; daarna wordt iets verteld over het land zelf en de leefgewoonten van het volk.

De geschiedenis van Israël

De geschiedenis van Israël die in het Oude Testament beschreven wordt, bestrijkt een periode van bijna tweeduizend jaar. We kunnen de geschiedenis in een aantal periodes onderscheiden.

1. *Volk zonder land (± 1928-1423 voor Christus)*

(Deel 5B-9B, Genesis 12-50)).

Abraham, Isaak en Jakob en zijn zonen wonen wel in het land Kanaän, maar krijgen het land niet in bezit. Wanneer er in Kanaän hongersnood uitbreekt, verhuizen Jakob en zijn zonen op voorstel van Jozef naar Egypte. Daar wonen Jakobs nakomelingen - de Israëlieten - zo'n vierhonderd jaar.

2. *Slavernij en bevrijding (± 1423-1383 voor Christus)*

(Deel 9B-11B, Exodus - Deuteronomium, zie kaart 4 in Wegwijzer).

Op een gegeven moment breekt er in Egypte een zware periode aan voor de Israëlieten: ze worden tot slaven gemaakt. Maar God bevrijdt zijn volk uit Egypte en brengt het naar Kanaän. Tijdens de reis naar Kanaän sluit God een verbond met het volk, en geeft Hij Israël de tien geboden en andere regels.

3. *De strijd om het land Kanaän (± 1383-1331 voor Christus)*

(Deel 11B, Jozua, zie kaart 5 in Wegwijzer).

Wanneer het volk Kanaän is binnengekomen, wordt het land onder leiding van Jozua veroverd en verdeeld onder de Israëlieten. De Israëlieten krijgen de opdracht de nog overgebleven Kanaänieten uit het land te verjagen.

4. *De tijd van de richters (± 1331-1030 voor Christus)*

(Deel 11B, Richteren-1 Samuël 7).

De Israëlieten verjagen de overgebleven Kanaänieten niet. Ze laten hen in Kanaän wonen en nemen zelfs hun godsdienst over: veel Israëlieten gaan de god Baäl vereren. De straf van God blijft niet uit: het land wordt voortdurend door naburige volken aangevallen. Wanneer de Israëlieten terugkeren tot God, geeft Hij redding. Hij zorgt voor mannen die het volk leiding geven in de strijd tegen de vijanden. Deze mannen worden richters genoemd.

5. *De eerste koningen (± 1030-930 voor Christus)*

(Deel 12B, 1 Samuël 8-11, 1 Koningen 11).

De Israëlieten krijgen op hun eigen verzoek een koning. De regeringsperiode van de eerste koning, Saul, loopt uit op een teleurstelling. Onder leiding van zijn opvolger David worden veel vijandige volken verslagen: de Filistijnen, Edomieten, Moabieten, Ammonieten en Syriërs. Israël wordt door deze overwinningen een rijk en heel machtig volk. Het land krijgt een hoofdstad: Jeruzalem. Koning David laat er een groot paleis bouwen; zijn zoon Salomo zorgt ervoor dat er in Jeruzalem een tempel voor God wordt gebouwd. Deze tijd is een bloeitijd voor Israël.

6. *Israël valt uiteen (± 930-586 voor Christus)*

(Deel 13B, 1 Koningen 12-2 Koningen, zie kaart 6 in Wegwijzer).

Na de dood van Salomo valt het rijk uiteen in twee delen. In het noorden ontstaat het tienstammenrijk. Dit rijk dat Israël blijft heten, wordt in de boeken van de profeten ook wel Efraïm genoemd. In het zuiden ontstaat het tweestammenrijk, dat de naam Juda krijgt. Over deze twee gebieden regeren verschillende koningen. Omdat zowel de inwoners van Israël als die van Juda God verlaten en zich niet willen bekeren, loopt het voor beide rijken uiteindelijk uit op Gods straf. De Israëlieten worden in ballingschap naar het land Assyrië gevoerd; de Judeeërs worden ruim een eeuw later naar Babylonië gebracht (zie kaart 7 in Wegwijzer).

7. *De tijd van de ballingschap (± 586-536 voor Christus)*

(Deel 14B, Ezechiël - Daniël).

Hoewel de Israëlieten gedwongen zijn in Assyrië en Babylonië te leven, betekent dat niet dat ze daar in concentratiekampen gevangen zitten. Ze bezitten eigen huizen en akkers en kunnen hun eigen leven leiden. Er is tot op zekere hoogte godsdienstvrijheid.

8. *De tijd van de terugkeer (vanaf 536 voor Christus)*

(Deel 14B, Ezra - Nehemia).

Wanneer het Babylonische rijk ineensloot en de Perzen aan de macht komen, krijgen de Israëlieten toestemming om naar hun land terug te keren. Een aantal van hen grijpt die mogelijkheid aan. Maar velen die in Babylonië geboren zijn en het daar goed hebben, blijven er wonen. De teruggekeerde Israëlieten herstellen de tempel en herbouwen de stad Jeruzalem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 12-50, Exodus - Deuteronomium, Jozua, Richteren - 1 Samuël 7, 1 Samuël 8 - 1 Koningen 11, 1 Koningen 12 - 2 Koningen, Ezechiël - Daniël, Ezra - Nehemia*

Omliggende volken

Wanneer we deze geschiedenis overzien, merken we dat Israël regelmatig in aanraking komt met andere landen en volken. De voornaamste van die volken zijn:

- **De Egyptenaren**
(zie kaart 3 in Wegwijzer).
Zij spelen een belangrijke rol in de begintijd van het volk Israël. De Egyptenaren - die Jakob en zijn zonen eerst gastvrij ontvingen en hun een eigen gebied gaven om te wonen - hebben de Israëlieten lange tijd onderdrukt.
- **De Filistijnen**
(zie kaart 6 in Wegwijzer)
In de tijd van de richters heeft Israël veel onder dit volk te lijden. De Filistijnen, die in het zuidwesten van Kanaän wonen, vallen Israël regelmatig aan. In de tijd van koning David worden ze voorgoed verslagen.
- **De Arameeërs**
(zie kaart 6 in Wegwijzer).
Ten noordoosten van Kanaän, in het gebied dat later Syrië wordt genoemd, wonen de Arameeërs. Zij vormen een bedreiging voor Israël in de tijd van de koningen. Een belangrijke Aramese stad is Damascus.
- **De Assyriërs**
(zie kaart 7 in Wegwijzer).
In de tijd van de koningen is Assyrië een wereldrijk. De Assyriërs, die in het noorden van het tegenwoordige Irak, ten westen van de rivier de Tigris wonen, voeren het tienstammenrijk weg naar Assur.
- **De Babyloniërs**
(zie kaart 7 in Wegwijzer).
De Babyloniërs wonen aan de benedenloop van de rivieren de Eufraat en de Tigris. zij vormen in de zevende en zesde eeuw voor Christus een wereldmacht. Ze voeren het tweestammenrijk uit Kanaän weg naar Babel.
- **De Perzen**
Het rijk van de Babyloniërs wordt op een gegeven moment veroverd door het Perzische rijk. De Perzen geven de Israëlieten toestemming om terug te keren naar hun eigen land. Tot zover de geschiedenis zoals die in het Oude Testament beschreven wordt. We kijken nu naar het land dat Israël van God gekregen heeft.

Het land

Het land Kanaän of Israël is een klein, langgerekt land tussen de Middellandse Zee in het westen en de Syrisch-Arabische woestijn in het oosten (zie kaart 6 in Wegwijzer). Het bestaat uit vier verschillende landstroken die van noord naar zuid lopen:

1. De kustvlakte langs de Middellandse Zee.
2. Een lange, smalle bergrug, die daarnaast ligt.

3. Het Jordaandal, met in het noorden het meer van Galilea en in het zuiden de Dode Zee.
4. Het bergland ten oosten van de rivier de Jordaan.

Het klimaat in Israël is min of meer subtropisch: het land kent droge, warme zomers en natte, koele winters. De kuststrook wordt in de zomer voor uitdroging bewaard door de dauw die iedere nacht het land bevochtigt. Meer landinwaarts, in het zuidoosten, gaat het land over in woestijngebied.

Israël heeft een strategische ligging. Er liepen belangrijke handelsroutes door het land, bijvoorbeeld die van Egypte naar Mesopotamië. Dat is ook de reden waarom Egypte het land eeuwenlang heeft overheerst.

Voordat de Israëlieten het land Kanaän in bezit kregen, werd het land door allerlei verschillende volken bewoond: naast de Kanaänieten en de Amorieten - de machtigste bevolkingsgroepen - woonden er de Feresieten, Jebusieten, Kenieten en de Filistijnen. De leden van deze volken woonden in kleine stadsstaten bij elkaar. Hoewel deze staatjes onder Egyptisch gezag stonden, waren ze eigenlijk zelfstandig.

De volken die in deze tijd Kanaän bewoonden, vereerden verschillende goden. Belangrijk was vooral de god Baäl, die voor de vruchtbaarheid zou zorgen. Ook de vruchtbaarheidsgodin Astarte werd door veel mensen vereerd.

De steden

Israëlitische steden waren over het algemeen ommuurd. De muur gaf de bewoners van de stad een gevoel van veiligheid. 's Avonds, wanneer de poorten van de stad gesloten werden, kon er niemand meer in of uit. Vijanden of wilde dieren kregen zo geen gelegenheid om de stad binnen te dringen. Bovendien hield de muur het kleinvee binnen de stad. De meeste steden waren gebouwd op een heuvel, waardoor de kans op inname van de stad nog verder verkleind werd.

Belangrijk in de stad was de stadspoort. De poort vormde het hart van de stad. Iedereen kwam er overdag meerdere malen doorheen: de mannen wanneer ze naar hun akkers of wijngaarden gingen, de vrouwen wanneer ze water gingen halen uit een nabijgelegen bron. Bij de poort werd markt gehouden. Sommige ambachtslieden oefenden er hun beroep uit. Maar de poort was ook de plaats waar rechtszittingen plaatsvonden. Wanneer iemand bijvoorbeeld onenigheid had met zijn buurman, kon hij naar de poort gaan. Daar zaten de 'oudsten', de familiehoofden. Zij traden in die tijd op als rechters.

Landbouw en veeteelt

Israël was een agrarisch volk. Na verdeling van het land had iedere familie een stuk grond toegewezen gekregen (Jozua 14-19). Op die grond verbouwden ze vooral granen,

peulvruchten, olijven en vlas. Veel mensen hadden ook een wijngaard. Naast landbouw was er ook veeteelt. In de gebieden die niet geschikt waren voor landbouw, werden schapen en geiten geweid. Ze werden gehouden om hun melk, wol en vlees. Na de oogst werden de dieren de akkers opgedreven: het was de bedoeling dat ze de stoppels wegvraten en tegelijk het land bemestten. Behalve geiten en schapen waren er ezels, die als lasten rijdieren werden gebruikt. Rijke Israëlieten hielden er soms runderen op na. De runderen deden dienst als trekdieren: ze konden goede diensten bewijzen bij het ploegen van de akkers.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 14-19*

Het familieleven

Vooraf in de tijd voordat de Israëlieten in Kanaän woonden, was het familieverband erg belangrijk. Vaak bleef een zoon na zijn huwelijk bij zijn ouders inwonen: zijn vrouw werd gewoon aan het gezin toegevoegd. Ook knechten en inwonende vreemdelingen hoorden bij de familie. De sterke familieband was van groot belang. Familieleden boden elkaar bescherming en hulp.

Toen de Israëlieten in Kanaän woonden, werd de bescherming die het familieverband bood, minder belangrijk. Men ging toen meer in gezinsverband leven. In Israël was de man het hoofd van het gezin. Hij had het gezag. De vrouw had een ondergeschikte positie, al was die positie - zeker voor die tijd - niet slecht. Sommige mannen hadden twee of meer vrouwen (Spreuken 31:10-31). Van koning Salomo is zelfs bekend dat hij een enorme harem had (1 Koningen 1:11-10). Verreweg de meeste mannen hadden echter één vrouw, zoals God dat ook bedoeld heeft.

Huwelijken werden geregeld door de ouders. Dat gebeurde vaak als de kinderen nog erg jong waren. Er werd ook jong getrouwd. Het kwam zelfs voor dat meisjes al op twaalfjarige leeftijd en jongens op hun dertiende jaar trouwden. Hoewel het meestal zo was dat de ouders een partner voor hun zoon of dochter uitkozen, werden ook wel huwelijken uit liefde gesloten. Maar ook huwelijken die door de wederzijdse ouders geregeld waren, konden zeer gelukkig zijn (Genesis 24:67).

Kinderen waren erg belangrijk voor de Israëliet. Vooral zonen (Psalm 127:4-5). Zij konden hun vader helpen bij het werk, ze konden de familienaam in stand houden en ze zouden het familiebezit erven (Deuteronomium 25:5-10). Kinderen waren ook belangrijk omdat ze voor hun ouders konden zorgen, wanneer die te oud waren geworden om te kunnen werken. Een heel speciale reden om een familienaam in stand te houden, was dat er dan iemand van de familie aanwezig zou zijn als de beloofde redder op aarde kwam.

Kinderen werden de eerste jaren vooral door hun moeder opgevoed, maar de jongens kwamen al vroeg onder het gezag van hun vader. Ze moesten hun vader helpen bij het werk op de akker of in de wijngaard, ze hoedden zijn schapen of hielpen hem in de werkplaats.

De vader had de belangrijke taak om zijn zonen te onderwijzen. Een vader leerde zijn zoon de geschiedenis van Israël kennen en hij gaf hem godsdienstles. Hij vertelde hem over God: over alles wat Hij gedaan en gezegd had, en over de wetten die Hij aan Israël gegeven had. Er is natuurlijk nog veel meer te vertellen over het dagelijks leven en de gebruiken van de Israëlieten in de tijd van het Oude Testament. Maar in verband met de beschikbare ruimte, moeten we het bij een eerste kennismaking laten.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Spreeken 31:10-31, 1 Koningen 1:11-10, Genesis 24:67, Psalm 127:4-5, Deuteronomium 25:5-10*

Vragen

1. Hebben de Israëlieten zelfde hun steden gebouwd in het land Kanaän? Motiveer uw antwoord.
2. De delen 7B en 8B gaan over Isaak en Jakob.
Welk voorbeeld van een huwelijk dat in dit deel gegeven is, komt overeen met het huwelijk van Isaak en Rebekka?
En met welk voorbeeld dat van Jakob en Rachel?

Deel 10B: God bevrijdt zijn volk

Het volk Israël wordt in Egypte onderdrukt en met uitsterven bedreigd. Maar God zorgt voor een man die Israël uit Egypte moet halen en het naar Kanaän moet terugbrengen: Mozes. God geeft hem de opdracht om naar de farao te gaan en hem te vragen de Israëlieten vrij te laten (Exodus 3:10).

Mozes durft niet.

Lezen: Exodus 4:1-17

Op alle mogelijke manieren probeert Mozes God ervan te overtuigen dat hij helemaal niet geschikt is voor zo'n zware taak. Eerst zegt hij dat de Israëlieten vast niet zullen geloven dat God aan hem verschenen is. God geeft Mozes dan een aantal mogelijkheden om te bewijzen dat hij door God gestuurd is. Een stok die verandert in een levende slang; Mozes hand die ineens bedekt is met een witte uitslag; water dat in bloed verandert - iedere Israëliet zal begrijpen dat Mozes zulke dingen niet uit zichzelf kan. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat God Mozes gestuurd heeft. Mozes blijft bezwaren houden: hij is geen goede spreker. Hij kan niet goed uit zijn woorden komen. God belooft: 'Ik zal je helpen. Ik zal je de woorden in de mond geven.'

Nog durft Mozes het niet aan. God wordt boos over dit gebrek aan vertrouwen in Hem. Maar toch komt Hij Mozes nog een keer tegemoet. Mozes zal niet alleen hoeven te gaan. Zijn broer Aäron, een welbespraakt man, is al op weg naar hem toe. Hij zal Mozes' woordvoerder zijn. De verhouding tussen Aäron en Mozes zal zijn als de verhouding van een profeet tot God: zoals een profeet spreekt namens God, zal Aäron spreken namens Mozes.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 4:1-17*

God straft de Egyptenaren

(Exodus 7-10)

Uiteindelijk gaat Mozes samen met zijn broer Aäron naar de farao (Exodus 5:1-2). Hij vraagt hem het volk vrij te laten. Maar de farao weigert zijn goedkope arbeidskrachten te laten gaan. Hij heeft geen enkel ontzag voor de God van zijn slaven. Hij verzwaart de arbeid (Exodus 5:6-11).

Maar God dwingt de farao de Israëlieten te laten gaan. Hij laat de ene na de andere straf over de Egyptenaren komen. Hij maakt ze duidelijk dat er met Hem niet te spotten valt. Uit de opschriften boven Exodus 7-11 blijkt al wel hoeveel er moet gebeuren vóór de farao toegeeft: God laat al het drinkwater in bloed veranderen; Hij zorgt voor een vreselijke kikkerplaag; hagel verwoest de hele oogst; sprinkhanen vreten alles kaal. Vaak belooft de

farao tijdens een straf dat hij het volk zal laten gaan (Exodus 8:8,15). Maar zodra de straf voorbij is, trekt hij zijn beloften weer in.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 7-10, Exodus 5:1-2, Exodus 5:6-11, Exodus 8:8,15*

De tiende straf

(Exodus 11-13)

Tenslotte kondigt God een tiende straf aan, die alle voorgaande overtreft: alle oudste jongens en alle eerstgeboren dieren zullen sterven (Exodus 11:4-5).

Mozes laat zijn volksgenoten weten wat God van plan is. En hij vertelt ze dat ze in de nacht waarin God deze straf uitvoert, Egypte eindelijk zullen kunnen verlaten. Dat is zo zeker dat ze het al van tevoren kunnen vieren. Op de avond voordat God de Egyptenaren straft, moeten alle Israëlieten het *Pascha* of paasfeest vieren.

Iedere familie moet op die avond een lammetje slachten (Exodus 12:3-13). Het vlees mogen de Israëlieten braden en opeten; met het bloed van het lam moeten ze de deurposten van hun huis rood verven. Wanneer God zijn straf zal uitvoeren, zal Hij ieder huis waarvan de deurposten roodgeverfd zijn, voorbijgaan. Daarom wordt het feest ook Pascha genoemd: het woord Pascha betekent *voorbijgang*.

Wat God heeft aangekondigd, gebeurt. In de nacht na het Pascha sterven alle oudste zonen en alle eerstgeboren dieren van de Egyptenaren. In ieder Egyptisch gezin heerst rouw. De Egyptenaren smeken de Israëlieten om te vertrekken. Ze geven ze zelfs allerlei kostbare sieraden mee om maar van hen af te zijn.

Tijdens de uittocht van die duizenden mensen laat God de Israëlieten merken dat ze niet alleen zijn (Exodus 13:21-22). Hijzelf gaat voor hen uit en wijst hen de weg. Ze merken dat aan een wolk die voor hen uitgaat. 's Nachts geeft die wolk licht: God schijnt hen zelfs bij in het donker.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 11-13, Exodus 11:4-5, Exodus 12:3-13, Exodus 13:21-22*

De achtervolging

De farao heeft de Israëlieten gesmeekt weg te gaan. Maar op een gegeven moment slaat zijn stemming om. Hij begrijpt niet hoe hij het volk ooit toestemming heeft kunnen geven Egypte te verlaten. Hij zet met een leger de achtervolging in.

De Israëlieten komen in de val te zitten. Achter hen aan komen de Egyptische soldaten; voor hen is de Rietzee (*zie kaart 4 in Wegwijzer*). Ze kunnen geen kant meer op. Maar dan zorgt God ervoor dat midden in de zee een pad droogvalt. De Israëlieten lopen over het pad naar de overkant van de zee. Links en rechts van hen staat het water als een muur overeind. De Egyptenaren zetten met paarden en wagens de achtervolging in. Maar wanneer de

Israëlieten aan de overkant zijn, laat God de zee weer terugstromen. Alle soldaten en paarden verdrinken in de zee.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 14:5-31*

Op weg naar de Sinaï

De Israëlieten trekken niet rechtstreeks naar het land Kanaän (*zie kaart 4 in Wegwijzer*). Ze maken een omweg door de woestijn. Hun eerste reisdoel is namelijk het Sinaïgebergte, waar God met Mozes heeft gesproken.

Tijdens de twee maanden durende reis blijkt al snel dat de Israëlieten niet veel vertrouwen hebben in de God die hen bevrijd heeft (Exodus 16). Wanneer ze na twee weken geen brood en vlees meer hebben, zeggen ze tegen Mozes: 'Had God ons maar in Egypte laten sterven! Daar hadden we genoeg te eten! Je hebt ons naar de woestijn gebracht om ons te laten verhongeren.'

Die avond laat God een zwerm vogels neerstrijken op de plaats waar de Israëlieten hun kamp hebben opgeslagen. De Israëlieten hebben het vlees waar ze zo naar verlangden. En de volgende ochtend is de grond in het kamp bedekt met een dunne, korrelige laag, die op rijp lijkt. Van deze korrels kunnen de Israëlieten brood bakken. Voortaan zorgt God er iedere morgen opnieuw voor dat deze korrels er liggen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 16*

Jahwe verschijnt aan Israël

Lezen: Exodus 19

19:1 de Sinaïwoestijn: het gebied waarin de berg Sinaï ligt,
19:7 oudsten: de hoofden van de families. Zij traden op als vertegenwoordigers van het volk.
19:10 heiligen: hier: voorbereiden op een ontmoeting met God.

God had Mozes beloofd dat Hij Israël zou redden uit Egypte en dat het volk Hem bij de Sinaï zou eren (Exodus 3:12). God heeft zich aan die belofte gehouden. Wanneer Mozes de berg Sinaï terugziet, is hij in gezelschap van heel het volk Israël. Mozes beklimt de berg. God spreekt tot hem en Hij geeft hem een boodschap mee voor de Israëlieten. God brengt de Israëlieten in herinnering wat Hij voor hen gedaan heeft. Zoals een adelaar zijn jong op zijn vleugels neemt als het dreigt te vallen, zo heeft God Israël gered en voor Israël gezorgd. Wanneer de Israëlieten God gehoorzamen en trouw blijven aan zijn verbond, zal God hen beschouwen als zijn eigen volk. De Israëlieten zullen voor God gelden als priesters: ze zullen allemaal hun leven lang in dienst staan van God. Israël zal een heilig, een aan God toegewijd, volk zijn.

Mozes brengt Gods woorden over aan de Israëlieten. En de Israëlieten willen graag bij God horen. Ze antwoorden: 'Alles wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen.'

Nu God verklaard heeft Israël als zijn eigen volk te beschouwen, wil Hij ook aan de Israëlieten verschijnen. Hij zal neerdalen op de Sinaï. De Israëlieten moeten zich goed voorbereiden op Gods komst. Ze kunnen dat doen door hun kleren te wassen en door drie dagen lang af te zien van seksuele gemeenschap met hun man of vrouw.

De berg wordt afgezet, zodat niemand hem kan aanraken of beklimmen wanneer God verschijnt. Na drie dagen daalt God neer op de berg. De Israëlieten kunnen Hem niet zien. Maar datgene wat ze wel van Hem zien en horen, maakt hen vreselijk bang: bliksemschichten, donder, vuur, het geluid van een bazuin. De Sinaï is helemaal in rook gehuld en schudt op zijn grondvesten. Gods woorden klinken als donderslagen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 19, Exodus 3:12*

De tien geboden

Lezen: Exodus 20:1-17

20:8 sabbat: de zevende dag van de week

20:16 vals getuigenis: een onware beschuldiging.

God spreekt tot de Israëlieten (Exodus 20:2). Hij zegt hun eerst wie Hij is: Jahwe, de God die hen uit Egypte bevrijd heeft. God herinnert de Israëlieten er dus aan hoeveel Hij van hen houdt; dat blijkt wel uit wat Hij voor hen gedaan heeft.

Daarna zegt God wat Hij van zijn volk verlangt. In tien grondregels zet Hij uiteen hoe de Israëlieten zich moeten gedragen tegenover Hem en tegenover elkaar. Door zich aan deze regels te houden, kunnen de Israëlieten laten zien dat ze God dankbaar zijn voor hun redding (zie deel 19C - 23C).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 20:1-17, Exodus 20:2*

Het verbond tussen God en Israël

Honderden jaren eerder had God met Abraham een verbond gesloten (Genesis 15). Deze verbintenis gold niet alleen voor Abraham zelf, maar ook voor al zijn nakomelingen (Genesis 17:7-8). Dat blijkt heel duidelijk wanneer God bij de Sinaï verklaart dat Israël zijn eigen volk is, en wanneer Hij aan Israël verschijnt. Maar God maakt Israël daarna ook op een andere manier duidelijk dat het bij Hem hoort: Hij sluit opnieuw een verbond. Met heel Israël (Exodus 24:1-8). Zodat het voor altijd duidelijk is dat al Abrahams nakomelingen aan God verbonden zijn.

Nadat het verbond tussen God en het volk gesloten is, beklimt Mozes de berg om daar met God te spreken (Exodus 24-30). God zegt tegen Mozes dat Hij bij zijn volk wil wonen (Exodus 25:8-9). De Israëlieten moeten een grote tent maken. In deze tent (of zoals meestal gezegd wordt: de tabernakel) zal God op een bijzondere manier aanwezig zijn. Mozes krijgt

nauwkeurige voorschriften voor het vervaardigen van de tabernakel en van de voorwerpen die erin zullen komen te staan.

In de veertig dagen dat Mozes op de berg is, vertelt God hem ook meer over de manier waarop de Israëlieten Hem moeten dienen. God geeft bijvoorbeeld voorschriften met betrekking tot de offerdienst.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 15, Genesis 17:7-8, Exodus 24:1-8, Exodus 24-30, Exodus 25:8-9*

De tent van God

Gods aanwijzingen voor de bouw en inrichting van de tent worden nauwkeurig opgevolgd. Heel het volk werkt mee. Iedereen draagt dingen aan: goud, zilver, geitenvellen, blauwe, paarse en rode wol, lampolie, hout of edelstenen. Vrouwen spinnen wol en geitenhaar; twee kunstenaars maken kleden met ingeweven engelfiguren.

Als de tabernakel klaar is, ziet hij er prachtig uit. Maar de meeste mensen zullen hem nooit van binnen zien. Alleen Aäron en zijn zoons, die door God worden aangesteld tot zijn priesters, mogen er binnenkomen.

Er zijn ook voorwerpen gemaakt die bij of in de tabernakel moeten *staan* (zie *het schema bij kaart 4 in Wegwijzer*). Deze voorwerpen zeggen allemaal iets over de verhouding tussen God en zijn volk. Zo staat er op het plein voor de tabernakel onder andere een *brandofferaltaar* (Exodus 38:1-7). Iedere dag moeten de priesters op dit altaar dieren offeren. Een teken van het feit dat het alleen goed kan zijn tussen God en de mensen wanneer er bloed wordt vergoten (zie *Deel 9A*).

De tent is verdeeld in twee gedeelten. Het grootste gedeelte wordt 'het Heilige' genoemd. In dit gedeelte, waarin de priesters hun werk doen, staat onder meer een gouden *kandelaar* met zeven armen (Exodus 37:17-24). De priesters zorgen ervoor dat de zeven lampen van deze kandelaar dag en nacht branden. Het licht dat de kandelaar verspreidt, is een teken van Gods aanwezigheid. God kennen wordt in de bijbel vaak vergeleken met leven in het licht (1Johannes 1:5-7).

In het Heilige staat ook een verguld wierookaltaar (Exodus 37:25-28). Op dit altaar wordt twee maal per dag wierook verbrand. Het is een teken van het gebed (Openbaring 5:8). Zoals de rook van de wierook opstijgt naar de hemel, stijgen de gebeden van de Israëlieten op naar God.

Een klein deel van de tabernakel is door middel van een kleed van het Heilige afgescheiden. Dit gedeelte wordt 'het Allerheiligste' of 'het Heilige der Heiligen' genoemd. In dit gedeelte mogen de priesters niet komen. Het is de woonplaats van God.

In het Allerheiligste staat de *ark*: een met goud overtrokken kist met een massief gouden deksel (Exodus 37:1-9). In deze kist liggen twee stenen platen die God aan Mozes gegeven

heeft. God zelf heeft op die platen de tien geboden geschreven. De ark is het teken van Gods aanwezigheid (1 Kronieken 28:2). God beschouwt de ark als de voetenbank van de troon waarop Hij zit.

Wanneer de tabernakel klaar is, zien de Israëlieten dat God er aanwezig is: de wolk die dag en nacht voor hen uit is gegaan, overdekt de tent (Exodus 40:34-38). Al zien de mensen God zelf niet, ze weten nu dat Hij de tabernakel als zijn huis wil beschouwen en dat Hij vlak bij hen wil wonen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 35-40, Exodus 38:1-7, Exodus 37:17-24, 1Johannes 1:5-7, Exodus 37:25-28, Openbaring 5:8, Exodus 37:1-9, 1 Kronieken 28:2, Exodus 40:34-38*

Vragen

1. God bevrijdt zijn volk:
 - a. Hoe bereiden de Israëlieten zich voor op hun bevrijding?
 - b. Waarom doen ze dat op die manier?
2. Hoe reageren de Israëlieten wanneer ze de Schelfzee veilig overgestoken zijn en het Egyptische leger verdronken is? Zie hiervoor Exodus 14:30-31, 15:1-3 en 15:20-21.
15:20 Mirjam, Aäron: de zus en broer van Mozes.
3. Uit welke dingen blijkt tijdens de reis dat God voor zijn volk zorgt?
4. God geeft zijn volk de tien geboden. Waarom gaat het in al die geboden?
Zie hiervoor Matteüs 22:34-40
22:34 Hij: Jezus Christus
22:35 Farizeeën en Sadduceeën: godsdienstige leiders. Zie woordenlijst.
22:35 wetgeleerde: iemand die het Oude Testament goed kende.
22:36 Meester: een titel die wel voor Jezus gebruikt werd.
22:37 naaste: de mens die op je weg geplaatst wordt.
22:40 de wet en de profeten: het Oude Testament.

Deel 10C: Jezus komt terug

Jezus is naar de hemel gegaan, om van daaruit verder te werken. Maar Hij blijft niet voorgoed in de hemel. De geloofsbelijdenis zegt dat Jezus *'vandaar zal komen om te oordelen de levenden en de doden'*. Met andere woorden: eens komt Jezus terug op de aarde. Hij zal dan een vonnis vellen over alle mensen - over de mensen die op dat moment leven, maar ook over de mensen die al gestorven zijn.

Op dezelfde manier

Toen Jezus naar de hemel was gegaan, zeiden twee engelen tegen zijn leerlingen:

'Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie hem naar de hemel hebben zien gaan.'

(Handelingen 1:11)

De leerlingen hoorden dus meteen na de hemelvaart dat Jezus niet altijd in de hemel zou blijven. Op dezelfde manier als Hij was weggegaan, zou Hij op een dag terugkeren naar de aarde.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 1:11*

Wanneer?

Jezus Christus zal terugkomen naar de aarde. Het Nieuwe Testament is er vol van. Maar wanneer komt Jezus terug? In het begin hebben veel christenen gedacht dat die terugkeer al heel spoedig zou plaatsvinden (1 Tessalonicenzen 4:13-18). Maar uit allerlei plaatsen in het Nieuwe Testament blijkt dat men er snel rekening mee ging houden dat het wel een tijd zou kunnen gaan duren (2 Korintiërs 5:1-5). Petrus, één van de twaalf speciale volgelingen van Jezus, heeft twee brieven geschreven aan christenen uit zijn tijd. Deze brieven zijn opgenomen in het Nieuwe Testament. In een van deze brieven schrijft hij over de terugkomst van Jezus (2 Petrus 3:1-16). Hij voorspelt dat er mensen zullen komen die spottend zullen vragen: 'Jezus heeft toch beloofd terug te keren? Waar blijft Hij nu?' Petrus roept zijn lezers op om dan niet te vergeten dat voor Jezus één dag als duizend jaar is, en duizend jaar als één dag. Wanneer Jezus belooft dat Hij snel terugkomt, doet Hij dat ook. Alleen heeft Hij niet dezelfde tijdrekening als wij. Hij is immers Gods Zoon: Hij is eeuwig.

Petrus legt uit waarom Jezus Christus niet meteen komt: Hij heeft geduld. Hij wil de mensen nog de kans geven om tot inkeer te komen en in Hem te gaan geloven. Voor ons is dat een

groot geluk. Omdat Jezus nog niet is teruggekomen, hebben ook wij nog over Hem mogen horen. Ook om ons heeft Jezus gewacht.

Ondanks het feit dat we niet uit het Nieuwe Testament kunnen halen wanneer Jezus terugkomt, hebben veel mensen toch geprobeerd de datum te berekenen. De Jehova's Getuigen bijvoorbeeld. Met grote stelligheid wisten ze te beweren dat Jezus in 1914 terug zou komen. Ook andere sekten proberen het moment van Jezus' komst uit te rekenen. Achteraf blijkt dan altijd dat ze zich misrekend hebben. En dat kan ook niet anders. Jezus zelf heeft al gezegd dat alleen God de datum van zijn terugkeer kent. Geen mens en zelfs geen engel kan het tijdstip te weten komen (Mattëus 24:36).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Tessalonicenzen 4:13-18, 2 Korintiërs 5:1-5, 2 Petrus 3:1-16, Mattëus 24:36*

Als een dief

Jezus zal totaal onverwacht terugkomen. In het Nieuwe Testament wordt het beeld van een dief gebruikt (Mattëus 24:43-44). Zoals een dief 's nachts, als niemand er op rekt, komt inbreken, zo zal Jezus terugkomen als veel mensen er niet op verdacht zijn.

Jezus zal terugkomen op een dag als alle andere. Het leven zal gewoon zijn gang gaan. Iedereen zal druk bezig zijn met de dagelijkse dingen: eten, drinken, werk op het land of in huis (Mattëus 24:37-42). Niets zal er op wijzen dat het de grote dag is. En dan opeens zal Jezus van de hemel neerdalen.

Niemand zal op Jezus' komst gerekend hebben (1 Tessalonicenzen 5:1-6). Behalve de mensen die in Hem geloven, en voortdurend naar zijn terugkeer hebben uitgekeken. Zij zullen er niet door overvallen worden. Voor hen zal het een feestdag zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Mattëus 24:43-44, Mattëus 24:37-42, 1 Tessalonicenzen 5:1-6*

Met trompetgeschal

Toen Jezus wegging naar de hemel, zagen slechts elf mannen Hem. Maar wanneer Hij terugkeert, zal iedereen Hem zien. De terugkeer van Jezus Christus zal een zeer indrukwekkende gebeurtenis zijn. Je zou het enigszins kunnen vergelijken met de verschijning van de HERE op de berg Sinaï (zie *Deel 10B*).

Dat de HERE verscheen, was voor de Israëlieten iets om blij over te zijn. Ze zagen daaraan dat de HERE om hen gaf, en dat Hij zich met hen wilde bezighouden. Tegelijkertijd was de komst van de HERE voor de Israëlieten iets zeer indrukwekkends (Exodus 19:16-18). Toen de HERE verscheen, klonken er zware donderslagen en waren er bliksemschichten te zien. De berg was helemaal in rook gehuld, en de HERE daalde neer in vuur. De berg beefde en er klonk luid bazuïngeschal vanaf de berg. De mensen beefden van angst. Ze merkten hoe

klein ze waren tegenover de machtige God. Maar ze merkten ook hoe zondig ze waren tegenover de heilige God, die de zonde niet kan verdragen.

Zo zal het ook zijn als Gods Zoon op de aarde komt. Jezus' komst is iets waar we ons op kunnen verheugen, wanneer we in Hem geloven. Maar het zal ook een zeer indrukwekkende gebeurtenis zijn. Er zal een trompet klinken, en een engel zal roepen. Dan zal Jezus met de wolken komen (1 Tessalonicenzen 4:16). Als de grote koning. Hij zal er ontzagwekkend uitzien (Openbaring 1:7). Iedereen zal Hem zien - ook de miljarden mensen die al gestorven zijn. De mensen die wel in Jezus geloofden en de mensen die niet in Hem geloofden. Allemaal zullen ze uit de dood opgewekt worden wanneer de trompet klinkt. De mensen die bij Jezus horen, zullen Hem tegemoet gaan (1 Tessalonicenzen 4:17). Ze zullen Hem in een grote, feestelijke stoet inhalen. En dan zal Jezus rechtspreken over alle mensen die ooit geleefd hebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 19:16-18, 1 Tessalonicenzen 4:16, Openbaring 1:7, 1 Tessalonicenzen 4:17*

Het oordeel

Jezus heeft toen Hij op aarde was bepaalde dingen duidelijk gemaakt door middel van het vertellen van een gelijkenis: een verhaal, ontleend aan de wereld van alledag, met een diepere betekenis. Een paar dagen voordat Jezus gearresteerd zou worden, vertelde Hij zijn leerlingen door middel van een gelijkenis over zijn terugkeer.

'Wanneer de Mensenzoon in al zijn majesteit verschijnt, vergezeld van al zijn engelen, neemt hij plaats op zijn luisterrijke troon. Alle volken zullen voor zijn troon verzameld worden, en hij zal ze in twee groepen scheiden zoals de herder de schapen scheidt van de bokken. De schapen stelt hij op aan zijn rechterkant, de bokken aan zijn linkerkant. Dan zal de Koning tegen wie rechts van hem staan, zeggen: Mijn Vader heeft u gezegend. Kom en neem bezit van het koninkrijk dat voor u bestemd is vanaf de schepping van de wereld. Want ik had honger en u gaf mij te eten, ik had dorst en u gaf mij te drinken, ik was een vreemdeling en u verleende mij onderdak, ik ging schamel gekleed en u gaf mij kleren, ik was ziek en u verzorgde mij, ik zat gevangen en u kwam mij bezoeken.

En de rechtvaardigen zullen hem vragen: Heer, wij hebben u nooit hongerig of dorstig gezien; hoe hebben wij u dan te eten en te drinken kunnen geven? we hebben nooit gezien dat u vreemdeling was of schamel gekleed ging; hoe hebben wij u dan onderdak kunnen verlenen en kleren kunnen geven? we hebben nooit gezien dat u ziek was of in de gevangenis zat; hoe hebben we u dan kunnen bezoeken? Dan zal de Koning antwoorden: Luister goed naar wat ik u zeg: al wat u gedaan hebt voor één van mijn broeders hier, al was het de onbelangrijkste, hebt u voor mij gedaan!

Daarna zal hij zich richten tot wie links van hem staan: Ga weg van mij, God heeft u verworpen! weg naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen! Want ik had honger en u gaf mij niet te eten, ik had dorst en u gaf mij niet te drinken, ik was een vreemdeling en u verleende mij geen onderdak, ik ging schamel gekleed en u gaf mij geen kleren, ik was ziek en zat in de gevangenis en u bezocht mij niet. Dan zullen ook zij hem vragen: Heer, we hebben nooit gezien dat u honger of dorst had, dat u een vreemdeling was of schamel gekleed ging, ziek was of in de gevangenis zat, hoe hebben we u dan niet kunnen verzorgen? En hij zal antwoorden: Geloof mij: toen u niets deed voor één van deze onbelangrijkste mensen, deed u niets voor mij! Zij zullen eeuwig gestraft worden, maar de rechtvaardigen zullen eeuwig leven.'

(Mattëus 25:31-46)

Jezus (die zichzelf hier aanduidt als de Mensenzoon) zal bij zijn terugkeer op aarde rechtspreken over alle mensen uit alle volken. Hij zal een scheiding tussen hen aanbrengen. De mensen die Hij links van zich plaatst, gaan de ondergang tegemoet. Net als de duivel en zijn handlangers worden ze voorgoed van Jezus verwijderd. Ze komen terecht in wat Jezus 'het eeuwige vuur' noemt. Met deze beeldspraak duidt Jezus aan dat het om een vreselijke plaats gaat, waar de mensen voor altijd zonder God zullen moeten leven. Deze plaats wordt ook wel de hel genoemd (Mattëus 10:28).

De mensen die een plaats krijgen aan de rechterhand van koning Jezus, gaan een heerlijk leven tegemoet. Zij mogen bezit nemen van het koninkrijk van God. Ze mogen eeuwig bij God leven. Voor hen wordt het leven een altijddurend feest.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Mattëus 25:31-46, Mattëus 10:28*

Het komt aan op geloof...

Maar wat is nu het verschil tussen de mensen die links en rechts van Jezus komen te staan? Waarom krijgen bepaalde mensen een eeuwige straf, en krijgen anderen het koninkrijk van God? Kun je zeggen: wanneer je een goed leven leidt en je medemens helpt, komt het goed?

Als dat zo is, zou het dus niet zo erg zijn wanneer je niet in Jezus gelooft. Iedereen die zich om andere mensen bekommert, zou dan in aanmerking komen voor Gods Koninkrijk. Of hij nu een christen is, een moslim, of iemand die nergens in gelooft. Maar dat klopt niet. Jezus zelf heeft duidelijk gezegd:

'Wie in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven; wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal dat leven niet kennen; integendeel, Gods toorn blijft op hem rusten.'

(Johannes 3:36)

Het is dus niet zo dat Jezus iedereen zal vrijspreken die geregeld zieke mensen heeft bezocht of maandelijks geld heeft overgemaakt voor een of ander voedselproject

(Romeinen 14:23b). Het geloof in Jezus is de enige manier waarop mensen gered kunnen worden van de dood.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:36, Romeinen 14:23b*

...maar geloof moet wel blijken

Als het om onze redding gaat, komt het dus enkel en alleen op geloof aan. Maar Jezus maakt met behulp van de gelijkenis uit Matteüs 25 duidelijk dat dat geloof zal moeten blijken uit het leven dat we leiden. Het geloof in Jezus is niet maar een paspoort dat we pas tevoorschijn hoeven te halen wanneer we aan de grens van de hemel staan. Het geloof is niet iets voor noodgevallen. Het is iets dat ons hele leven moet beheersen.

Je kunt geloof vergelijken met gist (Mattëus 13:33). Een klein beetje gist doortrekt al het deeg en laat het rijzen. Zo doortrekt het geloof het hele leven van een mens, en verandert het helemaal.

Onze liefde voor Jezus zal als vanzelfsprekend moeten leiden tot liefde voor de mensen om ons heen. Jezus heeft zijn leven ook voor die mensen opgeofferd. Hoe zouden wij hen dan in de kou kunnen laten staan? (Jakobus 2:14-17)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Mattëus 13:33, Jakobus 2:14-17*

Bang zijn?

Moeten we bang zijn voor Jezus' terugkomst? Jezus komt immers 'om de oordelen de levenden en de doden?' Dat lijkt eerder iets om als een berg tegenop te zien dan iets waar we ons op zouden kunnen verheugen.

Toch, wanneer we in Jezus Christus geloven en dat laten blijken in ons leven, kunnen we zijn terugkomst zonder angst tegemoet zien. Ook al hebben we in ons leven veel verkeerde dingen gedaan. Ook al denken, zeggen en doen we nog steeds verkeerde dingen. Wanneer we in Jezus Christus geloven, zal Hij ons bij zijn terugkeer vrijspreken. Hij zal ons dan 'aan zijn rechterhand neerzetten'. Is dat wel eerlijk? Zijn de mensen die in Jezus geloven dan zoveel beter dan de mensen die niet in Hem geloven? Nee - mensen die geloven zijn van zichzelf niet beter dan andere mensen. Het enige verschil is het feit dat ze bij Jezus horen en Hem liefhebben.

Maar dat maakt nu juist alles uit. Wie bij Jezus hoort, hoeft niet meer veroordeeld te worden (Johannes 3:16-18). Want Jezus zelf is al eens veroordeeld. Door zijn eigen Vader (Jesaja 53:5). Jezus heeft de eeuwige straf ondergaan in plaats van de mensen. Wie in Hem gelooft, geldt voor God als iemand die onschuldig is.

Daarom hoeven mensen die bij Jezus horen niet bang te zijn voor zijn komst. Ze kunnen zich er juist heel erg op verheugen. Want als Jezus weer terugkomt op aarde, wordt alles goed. Het zal dan eindelijk gedaan zijn met de macht die de satan nog heeft op onze wereld (Openbaring 20:10). De satan zal door Jezus worden veroordeeld en in het eeuwige vuur

worden gegoooid. Het kwaad zal op de aarde niet meer bestaan. En de mensen die in God geloven, zullen voor altijd met Hem mogen leven (Openbaring 22:1-5)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16-18, Jesaja 53:5, Openbaring 20:10, Openbaring 22:1-5*

Vragen

1. Jezus zal komen als een dief in de nacht; Jezus zal komen met trompetgeschal. Zijn deze twee dingen niet met elkaar in strijd? Geef aan wat er met elk van beide uitspraken bedoeld wordt.
2. Een geloof zonder goede werken kan een mens niet behouden (Jakobus 2:14-17). Kunt u dat uitleggen?
3. Wanneer je de gelijkenis over het oordeel leest (Matteüs 25:31-46), zou je bang kunnen worden voor Jezus' terugkeer. Is dat terecht of niet?

Deel 11A: De boeken van het Oude Testament 1

In het vorige deel hebben we kennis gemaakt met het land en het volk Israël in de tijd van het Oude Testament. In dit deel beginnen we met de behandeling van de boeken van het Oude Testament. Van de 39 boeken die het Oude Testament telt, zullen we in dit deel de inhoud van de eerste 22 kort samenvatten.

De boeken die in dit deel behandeld worden, kunnen we onderverdelen in:

- de wet: Genesis tot en met Deuteronomium;
- de historische boeken: Jozua tot en met Ester;
- de dichterlijke boeken: Job tot en met Hooglied.

Omdat het boek Klaagliederen tot de laatste categorie behoort, is dit boek ook in dit deel opgenomen.

De wet

Wanneer het Nieuwe Testament naar de wet verwijst, zijn meestal de eerste vijf boeken van de bijbel bedoeld. Deze boeken, die voor het grootste deel door Mozes geschreven zijn, worden ook wel de Pentateuch, het vijfdelige boek, genoemd. In dit eerste gedeelte van het Oude Testament vinden we het verhaal van de schepping en de geschiedenis van de eerste mensen en het ontstaan van de eerste volken. De wet eindigt bij de tijd dat het volk Israël bij het land Kanaän aankomt.

- Genesis

(zie Deel 1 t/m 9B).

Het woord Genesis betekent: ontstaan, oorsprong, wording.

Het boek Genesis vertelt dat God de maker van hemel en aarde is, en dat Hij de mens heeft geschapen. We lezen hoe de zonde de wereld binnenkwam, en dat God redding belooft. Verder beschrijft het boek Genesis het begin van de geschiedenis van de mensheid. Daarna volgen we de levensloop van de voorvaders van het volk Israël: Abraham, Isaak en Jakob.

- Exodus

(zie Deel 9 en 10B).

Het woord exodus betekent: uittocht.

In het boek Exodus lezen we hoe God Jakobs nakomelingen, die in Egypte onderdrukt worden, bevrijdt. Onder leiding van Mozes trekt het volk naar Kanaän. Bij de berg Sinai sluit God een verbond met het volk. Hij geeft de Israëlieten de tien geboden en draagt hun op offers te brengen.

- Leviticus

Leviticus betekent: het Levitische boek.

De Levieten zijn nakomelingen van Jakobs zoon Levi. Een aantal van hen werkt als priesters bij de tabernakel. In het boek Leviticus is hun taakomschrijving te vinden. Er worden voorschriften gegeven voor de offerdienst. Daarnaast staan er regels voor het dagelijks leven in. De Levieten leggen deze regels uit aan het volk. Want ook uit het leven van alledag moet blijken dat het volk bij God hoort.

- Numeri

(zie deel 11B).

Numeri betekent: getallen.

In dit boek komt namelijk twee keer voor dat het volk Israël geteld wordt. Numeri beschrijft de reis van het volk Israël naar het land Kanaän. In de veertig jaar die ze door de woestijn reizen, komen de Israëlieten meer dan eens in opstand tegen God. Toch zorgt God ervoor dat ze in de woestijn kunnen overleven en brengt Hij hen naar het land dat Hij hun beloofd heeft.

- Deuteronomium

(zie deel 11B).

Het woord Deuteronomium betekent: tweede wet.

In dit boek staan de afscheidstoespraken van Mozes. In deze toespraken herinnert hij het volk aan de gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de woestijnreis, en houdt hun Gods wetten nog eens voor.

De historische boeken

De historische boeken beschrijven de geschiedenis van het volk Israël, nadat het land Kanaän is ingenomen. In de komende delen 11B tot en met 14B wordt een overzicht van deze geschiedenis gegeven.

- Jozua

(zie deel 11B)

Jozua is de opvolger van Mozes. Onder zijn leiding trekt het volk Kanaän binnen. In het boek Jozua lezen we hoe in drie grote veldslagen het land Kanaän veroverd wordt, en hoe het vervolgens onder het volk verdeeld wordt. Vóór Jozua sterft, laat hij het volk een duidelijke keuze maken tussen het dienen van God of de afgoden van vroeger. Het volk kiest voor God.

- Richteren

(zie deel 11B)

Het boek Richteren gaat over de tijd na het overlijden van Jozua. In deze tijd treden er in Israël richters op: militaire leiders die de vijanden verslaan en het volk terug proberen te brengen naar God.

- Ruth

Hoewel het boek Ruth zich afspeelt in de tijd van de richters, vertelt het niet over oorlog en geweld. Dit kleine boekje laat zien dat er in die chaotische tijd nog plaats was voor geloof en liefde. Elimelech en Noömi en hun twee zonen gaan vanwege een hongersnood in Moab wonen. De jongens trouwen daar met Moabitische meisjes. Na verloop van tijd overlijden Noömi's man en haar zonen. Noömi keert dan terug naar Israël. Ruth, een van haar schoondochters, besluit met Noömi mee te gaan. Ze wil ook de God van Israël gaan dienen. In Israël trouwt ze met een familielid van Noömi en krijgt ze een zoon. Uit deze familie wordt later David geboren, een van Israëls bekendste koningen. En eeuwen later wordt uit dit geslacht Jezus geboren. Ruth mag dus een van de voorouders van Jezus worden. Uit het boek Ruth blijkt hoe God in de moeilijke tijd van de richters voor zijn kinderen zorgde. En het boek laat ook zien dat God in deze tijd al bezig was met de voorbereiding van een koningshuis voor Israël.

- 1 en 2 Samuël

(zie deel 12B)

Samuël is de laatste richter van Israël. Wanneer hij oud geworden is, krijgt Israël voor het eerst een koning: Saul. In 1 Samuël wordt verteld over de tijd dat Saul over Israël regeert; in 2 Samuël wordt geschreven over de regeringsperiode van zijn opvolger, David.

- 1 en 2 Koningen

(zie deel 12-13B)

In 1 Koningen wordt verteld over de regering van Salomo, de zoon van David. Na Salomo's dood valt Israël in twee delen uiteen. Het noordelijke deel blijft Israël heten, het zuidelijke rijk wordt Juda genoemd. In 1 en 2 Koningen wordt de geschiedenis van Israël en Juda beschreven. Omdat de Israëlieten en de Judeeërs zich in de loop van de tijd van God afkeren en zich ondanks waarschuwingen van de profeten niet willen bekeren, gaan Israël en Juda uiteindelijk ten onder. Israël wordt door de Assyriërs veroverd en het volk wordt weggevoerd. En later wordt Juda veroverd door de Babyloniërs en worden de Judeeërs naar Babel gebracht.

- 1 en 2 Kronieken

De boeken 1 en 2 Kronieken zijn een aanvulling op de boeken 1 en 2 Koningen. Ze behandelen dezelfde geschiedenisperiode die ook in 1 en 2 Koningen beschreven staat, maar dan vooral vanuit godsdienstig oogpunt. De meeste aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van Juda. Er wordt veel verteld over de tempel die Salomo heeft laten bouwen, over de dienst aan God en over het werk van de priesters en de Levieten. Ook 2 Kronieken eindigt met het droevige bericht dat in Jeruzalem de tempel en de paleizen zijn verwoest en dat de bevolking van Juda naar Babel is weggevoerd.

- Ezra

(zie deel 14B)

Het rijk Babel wordt door de Perzen veroverd. God zorgt ervoor dat de Perzische koning de Israëlieten naar hun land terug laat gaan om de tempel te herbouwen. Een eerste groep Israëlieten vertrekt naar Jeruzalem. Tijdens de bouw worden ze tegengewerkt en komt het werk tijdelijk stil te liggen. Een tweede groep onder leiding van Ezra vertrekt naar Jeruzalem. Ezra voltooit de tempelbouw.

- Nehemia

(zie deel 14B)

Nehemia is een Israëliet die pas later naar Israël terugkeert. Onder zijn leiding worden de muren van Jeruzalem hersteld.

- Ester

Niet alle Israëlieten keren terug naar hun vaderland. Velen blijven wonen in het Perzische rijk. De Perzische koning neemt een van hen, Ester, tot vrouw. Wanneer de Israëlieten op een gegeven moment met uitroeiing worden bedreigd, weet Ester als de Perzische koningin de uitvoering van dat plan te voorkomen.

De dichterlijke boeken

(zie deel 4A)

De dichterlijke boeken zijn in de vorm van een Hebreeuws gedicht geschreven.

- **Job**
Het boek Job gaat over een van de moeilijkste levensvragen van de mens: waarom moeten mensen lijden als God de macht heeft om daar iets aan te doen? Job verliest in korte tijd alles wat hij bezit. Hij krijgt bezoek van zijn vrienden die om de beurt het lijden van Job proberen te verklaren. Niet een van hen vindt een sluitend antwoord. Dan geeft God zelf het antwoord: de mens heeft in zijn lijden geen antwoorden nodig, maar God zelf. De mens is te beperkt; hij kan het lijden niet verklaren. De mens moet op God blijven vertrouwen en het antwoord aan Hem overlaten. God heeft een bedoeling met dat wat een mens overkomt, al is die bedoeling vaak niet te begrijpen. Job krijgt uiteindelijk meer van God terug dan hij bezat.
- **Psalmen**
Het woord psalm betekent: lied bij snarenspeel. Het boek Psalmen is een verzameling van liederen en gebeden in dichtvorm. De psalmen zijn door verschillende dichters geschreven. Ze bezingen het leven van de mens die weet dat hij van God afhankelijk is en op Hem kan vertrouwen.
- **Spreuken**
Het boek Spreuken, dat grotendeels door Salomo geschreven is, bevat wijsheid die te gebruiken is om op de manier te leven die God voorschrijft. De spreuken leren respect te hebben voor God; maar wijsheid is ook nodig voor het dagelijks leven. De onderwerpen van de spreuken variëren dan ook van de verhouding tussen ouders en kinderen tot de gevaren van roddel en rijk-zijn.
- **Prediker**
De schrijver van het boek Prediker laat zien dat het leven geen zin heeft als God daarin geen plaats heeft. Rijkdom, kennis, hard werken en plezier maken: het is allemaal maar betrekkelijk en zinloos zonder God. De prediker geeft daarom de enige, juiste visie op het leven door: de mens moet ontzag hebben voor God en zijn geboden. En er is zeker plaats voor vreugde als de mens met God leeft.
- **Hooglied**
Het Hooglied bevat liefdespoëzie. Het beschrijft de liefde van een jongen voor een meisje die elkaar bewonderen en naar elkaar verlangen.
- **Klaagliederen**
In de Klaagliederen klaagt het weggevoerde volk om de stad Jeruzalem en de tempel, die door de vijanden verwoest zijn. Berouwvol vragen de Israëlieten God om hen terug te brengen, zodat ze Hem weer kunnen dienen zoals vroeger.

Tot zover de behandeling van de wet, de historische boeken en de dichterlijke boeken. Te midden van deze boeken neemt het boek van de Psalmen een opvallende plaats in. We zullen daarom dit boek in de volgende deel apart behandelen. Daarna gaan we verder met de overige boeken van het Oude Testament.

Vragen

1. Kunt u aan de hand van de korte inhoud die in dit deel gegeven is, de betekenis(sen) uitleggen van de namen: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium?

Deel 11B: Het land dat God beloofd heeft

De Israëlieten blijven een jaar lang wonen in de buurt van de berg Sinaï. In die tijd maken ze de tabernakel (Exodus 20-40). Daarnaast leren ze door middel van allerlei wetten en voorschriften hoe ze God moeten dienen en hoe ze met elkaar moeten omgaan (Leviticus 1-27).

Israel wil terug

Na een jaar trekken de Israëlieten verder (Numeri 13:1-14:38). Na een lange reis door de woestijn komen ze tenslotte aan in Kades, een plaats niet ver van het land Kanaän (*zie kaart 4 in Wegwijzer*). Twaalf mannen worden vooruit gestuurd met de opdracht Kanaän te verkennen. Wanneer ze terugkomen, vertellen ze hun volksgenoten dat het land zeer vruchtbaar is (Numeri 13:23-33). Ze hebben als bewijs een druiventros meegenomen die zo groot is, dat twee mannen hem moeten dragen.

Maar het goede nieuws wordt helemaal overschaduwd door slecht nieuws: Kanaäns inwoners zijn zeer sterk en ze wonen in grote, onneembare vestingsteden. Bovendien wonen er reuzen in het land! Tien van de twaalf verkenners adviseren het volk om het maar niet te proberen. Israël kan toch niet tegen de Kanaänieten op.

De Israëlieten zijn boos en teleurgesteld wanneer ze dit horen (Numeri 14:1-4). Ze zeggen: *'Waren we maar in Egypte gestorven, of hier in de woestijn. Waarom brengt de HEER ons naar dat land? Om door het zwaard geveld te worden, en om onze vrouwen en kinderen te laten buitmaken? We kunnen beter teruggaan naar Egypte.'*

Twee van de twaalf verkenners - Jozua en Kaleb - hebben een heel andere mening dan hun collega's (Numeri 14:5-10). Ze proberen de Israëlieten ervan te overtuigen dat ze niet bang hoeven te zijn. Zij hebben ook gezien dat de Kanaänieten sterk zijn. Maar ze hebben het volste vertrouwen in God. Ze zeggen tegen de Israëlieten: *'wij worden bijgestaan door de HEER. Wees dus niet bang voor hen.'* Maar de Israëlieten luisteren niet naar hen. Ze willen Jozua en Kaleb zelfs met stenen doodgooien: een straf die bestemd was voor mensen die God beledigd hadden.

Dan komt God zelf orde op zaken stellen (Numeri 14:11-25). Hij houdt de Israëlieten aan hun woorden. Ze willen niet naar Kanaän - nu mogen ze er niet meer naar toe ook. Ze zullen veertig jaar in de woestijn moeten doorbrengen. Tot iedereen die geen vertrouwen in God heeft, gestorven is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: Numeri 13:1-14:38, Numeri 13:23-33, Numeri 14:1-4, Numeri 14:5-10, Numeri 14:11-25

Veertig jaar later

Veertig jaar lang zwerft het volk door de woestijn (zie kaart 4 in Wegwijzer). Pas dan staat het weer voor de grens van Kanaän. De volwassenen van toen, die geen vertrouwen in de onderneming hadden, zijn inmiddels overleden. Hun kinderen zijn al van middelbare leeftijd.

Voordat de Israëlieten Kanaän binnentrekken, houdt Mozes een aantal toespraken (Deuteronomium 5-33). Hij wijst de Israëlieten op alles wat God van hen vraagt. Hij herinnert hen aan de wet die God hun gegeven heeft. En hij roept hen op om God met hart en ziel lief te hebben en Hem niet te vergeten wanneer het hun goed gaat:

'Luister, Israël: de HEER onze God; de HEER is de enige! Heb daarom de HEER lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten.'

(Deuteronomium 6:4-5)

Mozes zegt in zijn toespraak tot de Israëlieten dat ze niet bang hoeven te zijn voor de machtige volken die in Kanaän wonen (Deuteronomium 7:1-6). God zal deze volken aan hen uitleveren. De Israëlieten zullen hen zonder moeite kunnen verslaan. Maar dat moeten ze dan ook wel doen. De Israëlieten moeten de Kanaänieten radicaal uitroeien. Ze mogen geen vredesverdragen met hen sluiten en ze mogen hun geen toestemming geven in het land te blijven wonen. Ze mogen hun kinderen niet met Kanaänitische jongens of meisjes laten trouwen. Want op die manier zouden de Kanaänieten hun kinderen ertoe kunnen brengen God ontrouw te worden en andere goden te gaan dienen.

De Israëlieten moeten alles wat aan de Kanaänieten en hun goden herinnert, uitroeien. Ze moeten hun altaren omver halen en hun beelden verbranden. Ze zijn een volk dat aan Jahwe is toegewijd. Dat zal ook in Kanaän duidelijk moeten blijken.

Mozes houdt de Israëlieten voor dat God een verbond met hen heeft gesloten en dat Hij hen van hen houdt (Deuteronomium 7:7-26). Dat heeft Hij bewezen toen Hij hen uit Egypte bevrijdde. Wanneer de Israëlieten God liefhebben en zich houden aan de geboden die Hij gegeven heeft, zal Hij hun altijd trouw blijven. Hij zal hen zegenen en een groot volk van hen maken. De Kanaänitische volken zal Hij in hun macht geven. De Israëlieten moeten de Kanaänieten uitroeien en nooit hun goden gaan aanbidden. Dat zou hun ondergang worden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Deuteronomium 5-33, Deuteronomium 6:5, Deuteronomium 7:1-6, Deuteronomium 7:7-26*

Jozua stuurt verkenners naar Jericho

Niet lang na deze toespraak mogen de Israëlieten Kanaän binnentrekken (Deuteronomium 34:7-9). Niet onder leiding van Mozes - die is namelijk gestorven, kort nadat hij zijn

toespraak gehouden heeft - maar onder leiding van Jozua, een van de verkenneren van veertig jaar geleden, die Mozes is opgevolgd.

Lezen: Jozua 2

Jozua stuurt twee mannen op weg om Kanaän te gaan verkennen (*zie kaart 4 in Wegwijzer*). Vooral Jericho moeten ze goed in zich opnemen. Jericho, een stad die op een knooppunt van belangrijke routes ligt, is als het ware de toegangspoort tot Kanaän. Het is de stad die Israël straks als eerste zal moeten innemen.

De twee mannen steken de rivier de Jordaan over en komen in Jericho. Ze nemen hun intrek in het huis van Rachab, een hoer. In haar huis, dat waarschijnlijk tegelijkertijd een herberg geweest is, vallen ze niet op. Er komen daar wel vaker reizigers. Wanneer de koning van Jericho hoort dat er twee verkenneren in zijn stad zijn, geeft hij Rachab het bevel hen uit te leveren. Rachab is niet van plan hem te gehoorzamen. Ze verbergt de Israëlieten op het platte dak van haar huis. Tegen de mannen van de koning zegt ze dat de verkenneren al lang de stad uit zijn. Zo redt ze hun leven.

Later die avond vertelt Rachel de verkenneren dat de inwoners van Jericho doodsbang zijn voor de Israëlieten. Ze hebben allerlei verhalen gehoord over de God van Israël en ze beseffen dat ze niet tegen Hem op kunnen. Ook Rachab is er vast van overtuigd dat de Israëlieten Jericho zullen innemen. Ze vraagt de verkenneren haar en haar familie te sparen. De verkenneren zweren dat ze Rachab en haar familie zullen laten leven. Wanneer de Israëlieten bij Jericho zijn gekomen, moet Rachab een rood koord uit haar venster laten hangen. Het huis is dan herkenbaar voor de Israëlieten. Ze zullen het niet verwoesten. Iedereen die zich in het huis bevindt, zal in leven blijven.

Wanneer de verkenneren na een aantal dagen terug zijn bij Jozua, kunnen ze hem het goede nieuws vertellen: *'De HEER heeft ons het hele land in handen gegeven, de inwoners zijn doodsbang voor ons'* (Jozua 2:24). God zorgt ervoor dat de Israëlieten Kanaän zonder angst binnen kunnen trekken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Deuteronomium 34:7-9, Jozua 2 2:10, Jozua 2:24*

De Israëlieten steken de Jordaan over

Wanneer de Israëlieten het land willen ingaan, moeten ze eerst over de rivier de Jordaan trekken. Een brug is er niet. Maar die hebben ze ook niet nodig: God zelf baant een weg voor zijn volk. Dat zien de Israëlieten wanneer er vier priesters met de ark - het symbool van Gods aanwezigheid - de rivier inlopen. Op het moment dat de priesters met hun voeten het water raken, zorgt God ervoor dat er een pad droogvalt. Net zoals dat ruim veertig jaar geleden gebeurde bij de Schelfzee. Het hele volk mag achter God aan over de rivierbodem het land Kanaän binnentrekken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 3-4*

De val van Jericho

De volgende hindernis die de Israëlieten ontmoeten, is de stad Jericho (Jozua 6). Jericho is geen plaatsje dat Israël zomaar onder de voet kan lopen. Het is een sterke, ommuurde stad. Maar de Israëlieten hoeven niet te vechten om de stad in handen te krijgen. Het enige wat ze van God moeten doen, is een week lang dagelijks om Jericho heen lopen. Voor hen uit lopen priesters die de ark dragen.

Op de zevende dag moeten de Israëlieten niet één, maar zeven keer om de stad heenlopen (Jozua 6:15-20). Ze hebben de opdracht gekregen te juichen wanneer er op trompetten wordt geblazen. Wanneer ze dat doen, storten de muren van de stad in. Zo zorgt God ervoor dat zijn volk Jericho zonder slag of stoot in handen krijgt.

De Israëlieten doden alle inwoners van Jericho, zoals God hun dat heeft opgedragen. Alleen de mensen die zich bevinden in het huis van Rachab worden gespaard. Ze worden opgenomen in het volk Israël.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 6, Jozua 6:15-20*

De verdeling van het land

In de loop van de volgende jaren wordt het land onder Jozua's leiding steeds verder veroverd (Jozua 10-13). Wanneer het grootste deel van het land in bezit van de Israëlieten is, wordt het verdeeld over twaalf bevolkingsgroepen, de zogenaamde stammen (Jozua 13:8-19:51). Iedere stam bestaat uit nakomelingen van een zoon (of kleinzoon) van Jakob, en draagt de naam van die zoon: Juda, Simeon of Benjamin bijvoorbeeld (*zie kaart 5 in Wegwijzer*). Er is één stam die geen eigen grondgebied krijgt: de stam Levi (Jozua 21). De Levieten wonen verspreid over het land.

De Israëlitische mannen moeten in de loop der jaren heel wat oorlogen voeren. God werpt ze niet het hele land zomaar in de schoot, zoals Hij dat met Jericho heeft gedaan. Toch hebben de Israëlieten het enkel en alleen aan God te danken dat ze uiteindelijk het hele land in bezit krijgen (Jozua 21:43-45). God zorgt ervoor dat de Israëlieten sterker zijn dan hun vijanden en dat ze de strijd steeds kunnen winnen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 10-13, Jozua 13:8-19:51, Jozua 21, Jozua 21:43-45*

Israël verbreekt het verbond met God

Wanneer Jozua oud geworden is, roept hij alle Israëlieten bijeen. Hij houdt een toespraak waarin hij de Israëlieten wijst op alles wat God voor hen gedaan heeft. Hij spoort hen aan om door te gaan met het verjagen van de Kanaänieten die nog in het land wonen en waarschuwt hen om vooral niet met Kanaänitische mannen of vrouwen te trouwen.

De Israëlieten zijn vol goede voornemens. Maar ze vergeten die al snel wanneer Jozua gestorven is (Richteren 2:10-12). In plaats van de Kanaänieten die nog in het land wonen te

verjagen, gaan ze tussen hen in wonen. Ze trouwen met Kanaänitische vrouwen, ze huwelijken hun dochters uit aan Kanaänitische mannen, en ze gaan de Baäls vereren - goden waarvan men meent dat ze voor vruchtbaarheid en rijkdom kunnen zorgen. Daarmee verbreken de Israëlieten het verbond dat God met hen gesloten heeft (Richteren 2:20).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jozua 23, Richteren 2:10-12, Richteren 2:20*

Straf en redding

Al ruilen de Israëlieten de God die hen gered heeft voor machteloze, niet-bestaande goden, toch trekt God zijn handen niet van hen af (Richteren 2:13-16). God wil dat het volk waarmee Hij een verbond heeft gesloten, tot bezinning komt en naar Hem terugkeert. Om dat te bereiken zorgt Hij ervoor dat vijandige volken Israël aanvallen, hun land plunderen en hen beroven.

Wanneer de Israëlieten in nood zitten, herinneren ze zich hun God weer. Ze smeken Hem om hen uit de ellende te redden. En God zorgt dan ook voor redding: Hij geeft zijn volk richters. Een richter - het oude woord voor 'rechter' - is een man die door God in dienst wordt genomen om de Israëlieten te redden van hun vijanden. Daarnaast moet hij de mensen ertoe brengen om hun afgoden te vergeten en God weer te gaan dienen. Tenslotte is het ook zijn taak om recht te spreken bij conflicten.

In het boek Richteren wordt over het optreden van de richters geschreven (Richteren 2:18-19). Je ziet dat het, telkens wanneer er een richter optreedt, goed gaat met de Israëlieten: ze keren terug naar God en worden bevrijd van hun vijanden. Maar zodra de richter overleden is, vergeten de Israëlieten God, en gaan ze de Kanaänitische goden weer vereren. Tot God opnieuw vijanden op ze afstuurt. Dan keren ze snel terug naar de enige die hen kan helpen: Jahwe.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Richteren 2:13-16, Richteren 2:18-19*

Gideon

Een van de richters die door God wordt aangesteld, is Gideon. In de tijd waarin hij leeft, wordt een groot deel van het land ieder jaar weer aangevallen door de Midjanieten en de Amalekieten, nomadenvolken die ten oosten van Kanaän leven. Iedere keer wordt de oogst vernietigd en al het vee gestolen. Wanneer Israël tot God om hulp roept, geeft God redding: Gideon, een jonge boer uit het stadje Ofra, krijgt van Hem de opdracht de vijanden te verjagen.

Lezen: Richteren 7

7:8 hoorn: de hoorn van een ram kon gebruikt worden als trompet.

7:19 middelste nachtwake: omstreeks middernacht.

Gideon brengt een enorm leger op de been: 32.000 man sterk. Maar God vindt dat leger veel te groot. Hij wil de Israëlieten wel bevrijden, maar niet door een groot leger. De Israëlieten zouden dan denken dat ze de vijanden hadden overwonnen omdat ze zélf zo sterk waren. Gideon mag maar 300 soldaten overhouden: alleen de mannen die het water liggend opslurpen - en tijdens de strijd dus veel eerder weer paraat zijn dan mannen die netjes met hun hand water uit de bron scheppen - worden door God uitgekozen. Als de Midjanieten midden in de nacht ineens het geschreeuw, het lawaai van de horens en van de kruiken die kapotgeslagen worden horen, en overal om zich heen vuur zien, denken ze dat ze door een groot leger zijn ingesloten. Ze raken zo in verwarring dat ze op elkaar in beginnen te hakken. Het enorme leger verslaat zichzelf, en gaat op de vlucht. Gideon en zijn handvol soldaten hebben zelfs niet van hun plaats hoeven te komen. Duidelijker kan het niet: God heeft de overwinning gegeven! Hij is degene die zijn volk bevrijdt.

De Israëlieten krijgen veertig jaar rust - zolang Gideon leeft. Maar na zijn overlijden worden ze God opnieuw ontrouw. Ze zoeken hun heil weer bij de Baäls. *'en vergaten de HEER, hun God, die hen had bevrijd van de hen omringende vijanden.'* (Richteren 8:34)

Dat is het steeds terugkerende refrein in het bijbelboek Richteren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Richteren 7 7:8, Richteren 8:34*

Vragen

1. Waarom doen de Israëlieten er meer dan veertig jaar over voordat ze Kanaän eindelijk binnentrekken?
2. Aan het eind van zijn leven houdt Jozua in de plaats Sichem een toespraak tot de Israëlieten (Zie: Israël verbreekt het verbond met God). Hij herinnert de Israëlieten eraan dat hun voorouders andere goden hebben vereerd; ze hebben niet uit zichzelf voor God gekozen (Jozua 24:2) Jozua herinnert de Israëlieten ook aan alles wat God desondanks voor hun voorouders en voor hen gedaan heeft (Jozua 24:3-13)
 - a. Voor welke keus stelt Jozua de Israëlieten vervolgens? Zie Jozua 24:14-15. 24:15 Amorieten: een van de volken van Kanaän.
 - b. Welke keus maken de Israëlieten? Zie Jozua 24:16-25.
 - c. Uit welke verzen blijkt dat?
 - d. Hoe wordt die keus bekrachtigd?
3. Wat is de oorzaak van de vijandelijke invallen waar Israël in Kanaän voortdurend onder lijdt?

Deel 11C: De Heilige Geest

De apostolische geloofsbelijdenis bestaat uit drie hoofdonderdelen. Het eerste gaat over God de Vader, het tweede over zijn Zoon, en het derde over de Heilige Geest. Aan dat derde onderdeel zijn we nu toe.

De ene God

In deel 4C zagen we dat God alles gemaakt heeft en nog steeds alles in stand houdt. In deel 5 tot en met 10C zagen we dat God de mensen niet aan hun lot overlaat, maar hen redt uit de macht van de zonde en de satan. In de komende delen zullen we zien hoe God aan het werk is op de aarde en hoe Hij de mensen geloof geeft.

Het is de ene God die aan het werk is. De schepping, de redding van de mensen, en het geven van geloof: al deze dingen zijn het werk van de ene God. Maar bij de schepping treedt God de Vader op de voorgrond; bij de redding van de mensen zijn Zoon. En bij het werk op aarde en bij het veranderen van mensen zien we vooral hoe de Heilige Geest aan het werk is. Aan het werk van de Heilige Geest zullen we nu vooral aandacht besteden.

Wie is de Heilige Geest

'Ik geloof in de Heilige Geest', zegt de apostolische geloofsbelijdenis. Wie is de Heilige Geest? Het is niet direct makkelijk om een goed beeld van Hem te krijgen. Dat zagen we al in deel 3C, de deel over de drie-eenheid van God. Wie de Vader en de Zoon zijn en wat ze doen - daar kunnen we ons wel enigszins een voorstelling van maken. Maar wat moeten we ons voorstellen bij de Heilige Geest?

Op veel plaatsen in de bijbel wordt over de Heilige Geest gesproken. Behalve de naam 'Heilige Geest' komen we ook andere aanduidingen voor Hem tegen. Soms wordt Hij de Geest van God genoemd, soms de Geest van de Here, de Geest van Christus, of kortweg: de Geest. Wat wordt er precies bedoeld met het woord 'Geest'? Wie is de Heilige Geest?

Adem

Het woord dat in de bijbel voor de Heilige Geest gebruikt wordt, betekent eigenlijk adem. De Vader en de Zoon ademen als het ware de Heilige Geest uit. Zoals er adem uit onze mond komt, zo 'gaat de Heilige Geest uit' van de Vader en de Zoon (Johannes 15:26). Jezus Christus heeft dat eens op een aanschouwelijke manier duidelijk gemaakt. Vlak nadat

Hij uit de dood was opgestaan, verscheen Hij aan zijn leerlingen en gaf Hij hun de opdracht de wereld in te gaan om over Hem te vertellen. Jezus beloofde zijn leerlingen dat ze niet alleen voor die taak zouden komen te staan. De Heilige Geest zou bij hen zijn.

'Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: Ontvang de heilige Geest.'

(Johannes 20:22)

Zoals Jezus adem uit kon blazen, kon Hij ook de Heilige Geest naar zijn leerlingen toe 'blazen'.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 15:26, Johannes 20:22*

Kracht

De vergelijking van de Heilige Geest met adem klopt maar tot op zekere hoogte. Onze adem is gewoon levenloze lucht. Onze adem komt uit onze mond, en vermengt zich met de lucht om ons heen. Adem kan niets en doet niets. Met de Heilige Geest is dat heel anders. Hij is een levende, machtige kracht. Dat weten we onder andere uit de woorden van de engel Gabriël (*zie deel 6C*). Toen Gabriël bij Maria kwam om haar te vertellen dat ze de moeder van Jezus Christus zou worden, zei hij tegen haar:

'De Heilige Geest zal over je komen, en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken'

(Lucas 1:35)

De engel noemt de Heilige Geest dus 'de kracht van de Allerhoogste', de kracht van God. Hij is degene die zorgt voor het wonder dat Maria zwanger wordt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:35*

Een persoon

Toch is ook met het woord 'kracht' niet alles gezegd. Een kracht kan ook iets onpersoonlijks zijn. Als een man veel kracht heeft, is die kracht een deel van hemzelf. Maar de Heilige Geest is niet een of andere onpersoonlijke kracht. Dat is wel vaak gedacht. Veel mensen beschouwden de Heilige Geest als een verlengstuk van God. Als de goddelijke kracht die de Vader heeft. Ook vandaag zijn er mensen die zo over de Heilige Geest denken.

Dat dit idee niet klopt, blijkt wel uit de bijbel. De bijbel laat duidelijk zien dat de Heilige Geest, de kracht van God, niet een 'iets' is, maar een 'iemand'. De Heilige Geest is een *persoon*. Net als de Vader en de Zoon. Dat zie je in de bijbel bijvoorbeeld aan de manier waarop er over Hem gesproken wordt (Handelingen 5:3). Mensen worden in de bijbel gewaarschuwd om niet tegen de Heilige Geest te liegen, of tegen Hem te zondigen (Matteüs 12:31-32). Ze krijgen de waarschuwing om de Heilige Geest niet bedroefd te maken (Efeziërs 4:30).

Dat de Heilige Geest een persoon is, blijkt ook uit dat wat Jezus over Hem zegt:

'Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid.'

(Johannes 14:16-17)

Jezus spreekt dus over de Heilige Geest als over een pleitbezorger, die in zijn plaats naar de aarde zal komen om bij de mensen te zijn. De Heilige Geest is dus Jezus' plaatsvervanger op aarde.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 5:3, Matteüs 12:31-32, Efeziërs 4:30, Johannes 14:16-17*

God

Er is nog iets anders dat van wezenlijk belang is. De Heilige Geest is *God*. Net als de Vader en de Zoon. We mogen tot Hem bidden, en we moeten Hem eren. Want Hij is echt God (Handelingen 5:4). Dat weten we omdat Hij in de bijbel zo genoemd wordt. Maar het is ook heel duidelijk te zien aan het werk dat Hij doet (*zie deel 3C*).

Wanneer we in ons leven ervaren dat de Heilige Geest met ons bezig is, mogen we weten dat we met God zelf te maken hebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 5:4*

Het werk van de Heilige Geest

We hebben nu omschreven wie de Heilige Geest is. Maar om een duidelijker beeld van de Geest te krijgen, moeten we kijken naar wat Hij doet. We leren de Heilige Geest pas goed kennen uit zijn werk. Om erachter te komen wat het werk van de Heilige Geest is, zullen we eerst kijken naar het Oude Testament. In het volgende deel zullen we zien wat het Nieuwe Testament ons over Hem vertelt.

De Geest zorgt ervoor dat het lente wordt

Het is God de Vader die alles heeft geschapen, en die de wereld nog steeds in stand houdt. Maar de Heilige Geest is vanaf het begin helemaal bij dat werk betrokken geweest. Toen de aarde nog onbewoonbaar, donker en helemaal met water overdekt was, was de Heilige Geest al aanwezig. Hij deelde het leven uit (Genesis 1:2).

En nog steeds is Hij bezig met de schepping. Dat blijkt bijvoorbeeld uit Psalm 104, waar een dichter tegen God zegt:

'Hoe talrijk zijn uw werken, HEER. Alles hebt u met wijsheid gemaakt; vol van uw schepselen. is de aarde.'

(Psalm 104:24).

'Zend uw adem en zij worden geschapen, zo geeft u de aarde een nieuw gelaat.'

(Psalm 104:30)

De Heilige Geest is op de aarde aan het werk. In samen- werking met God de Vader zorgt Hij ervoor dat er jonge dieren geboren worden. Hij zorgt ervoor dat elke lente de bomen weer uitbotten, dat het gras weer gaat groeien, en dat er bloemen opschieten. Ieder jaar geeft Hij de aarde zo weer een nieuw gezicht.

Dat de seizoenen elkaar steeds weer opvolgen, is niet iets vanzelfsprekends. We mogen daarin de Heilige Geest aan het werk zien.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1:2, Psalm 104:24, Psalm 104:30*

De Geest maakt mensen geschikt voor hun taak

Toen de tabernakel gebouwd moest worden, gaf God twee mannen, Besaleël en Oholiab, een speciale taak. Ze moesten allerlei dingen voor de tabernakel maken: tentkleden met ingeweven engelfiguren, een ark met gouden engelenbeelden, een gouden kandelaar, versierd met bloemmotieven. Besaleël en Oholiab konden dit niet uit zichzelf. De Heilige Geest zorgde ervoor dat ze in staat waren deze kunstwerken te maken.

'Mozes zei tegen de Israëlieten: de HEER heeft zijn keuze laten vallen op Besaleël (...) Hij heeft hem uitzonderlijke talenten geschonken, wijsheid, vakmanschap en inzicht op allerlei gebied:hij kan ontwerpen maken en ze uitvoeren in goud, zilver, koper en brons.'

(Exodus 35:30-32)

De Heilige Geest maakte Besaleël en Oholiab geschikt voor hun taak. En dat deed Hij niet alleen bij hen. Ook andere mensen die een taak van God kregen, werden door de Heilige Geest geschikt daarvoor gemaakt. Iemand die koning werd, bijvoorbeeld. Zo werd de schaapherder David vanaf het moment dat hij tot koning was aangesteld, *'doordrongen van de Geest van de HEER'* (1 Samuël 16:13). De Heilige Geest zorgde ervoor dat David geschikt werd voor het koningschap.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 35:30-32, 1 Samuël 16:13*

De Geest geeft richters kracht

In het B-deel hebben we het erover gehad dat God richters aan zijn volk gaf om hen te redden van de vijanden. Een van die richters was Gideon. Hij trad op in de tijd dat de Midjanieten en de Amalekieten Israël aanvielen.

Een andere richter was *Simson*. Hij was richter in de tijd dat Israël veel te lijden had van de

Filistijnen. Simson was een opmerkelijk figuur. Hij was zo sterk dat hij eens een jonge leeuw, die brullend op hem afkwam (Richteren 14:5-6), met zijn blote handen doodde: hij scheurde hem uit elkaar alsof het een geitenbokje was. Eens sloeg hij in zijn eentje duizend Filistijnen dood met de kaak van een ezel (Richteren 15:14-17).

Simson had geweldige kracht. Maar die kracht had hij niet van zichzelf. Hij was in feite niet sterker dan andere mensen. De Heilige Geest zorgde ervoor dat hij kracht kreeg wanneer hij die nodig had. Iedere keer voordat Simson een gevecht moest aangaan, *voer de Geest van de HEER in hem*' (Richteren 14:6).

De Heilige Geest gaf Simson die kracht niet zomaar, om ermee te pronken. Simson kreeg die kracht omdat hij door God tot richter was aangesteld, en Gods volk moest bevrijden van de Filistijnen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Richteren 14:5-6, Richteren 15:14-17, Richteren 14:6*

De Geest spreekt door de profeten

(Zie deel 2A).

God stuurde vaak profeten naar zijn volk toe. Deze mensen spraken niet uit zichzelf (2 Samuël 23:1-7). De Heilige Geest gaf hun Gods woorden in de mond. Dat lees je bijvoorbeeld over de profeet Azarja. De Heilige Geest maakte hem duidelijk wat hij tegen koning Asa moest zeggen.

'Azarja, de zoon van Obed, werd gegrepen door de geest van God. Hij ging Asa tegemoet en zei tegen hem: 'Asa en Juda en Benjamin, luister naar mij. De HEER staat aan uw kant zolang u aan zijn kant staat. Als u hem zoekt, zal hij zich door u laten vinden, maar als u zich van hem afwendt, zal hij zich van u afwenden.'

(2 Kronieken 15:1-2)

De woorden van de profeten waren in feite de woorden van God zelf (1 Petrus 1:10-11). De Heilige Geest gebruikte mensen als instrumenten om Gods boodschap door te geven (2 Petrus 1:21).

En wat voor de profeten gold, gold ook voor de bijbelschrijvers. Ook zij waren instrumenten die door de Heilige Geest gebruikt werden. Ze schreven precies datgene op, wat de Heilige Geest wilde dat ze zouden opschrijven. Daarom kunnen we de bijbel ook Gods Woord noemen: de eigenlijke schrijver van de bijbel is de Heilige Geest (Hebreeën 10:15-17).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Samuël 23:1-7, 2 Kronieken 15:1-2, 1 Petrus 1:10-11, 2 Petrus 1:21, Hebreeën 10:15-17*

De Geest geeft geloof

Geen mens zou uit zichzelf in God geloven. Dat er toch altijd mensen geweest zijn die dat wél deden, is te danken aan de Heilige Geest. Dat Abraham bijvoorbeeld al die jaren op God bleef vertrouwen, lag niet aan zijn standvastige karakter. De Heilige Geest gaf hem kracht om te blijven geloven. Dat de Israëlieten in God geloofden, was niet te danken aan hun vrome inslag (Romeinen 4:20). De Heilige Geest gaf hun geloof (Ezechiël 36:26-27).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 4:20, Ezechiël 36:26-27*

Het werk van de Geest is veelomvattend

Met deze opsomming van dingen die de Heilige Geest deed en doet, hebben we geen compleet overzicht gegeven. Het Oude Testament leert ons nog veel meer over de Heilige Geest. Maar wel is al duidelijk dat het werk van de Heilige Geest veelomvattend is. De Heilige Geest is bezig in de natuur. En Hij is bezig met de mensen. Hij maakte kunstenaars, richters en koningen geschikt voor de taak die ze van God kregen; Hij legde profeten Gods woorden in de mond; en Hij gaf de mensen geloof in God.

In het volgende deel zien we wat het Nieuwe Testament ons leert over het werk van de Geest.

Vragen

1. De Heilige Geest is te vergelijken met adem. Kunt u dat uitleggen?
2. Hoe weten we dat de Heilige Geest God is?
3. Wat kunnen wij merken van het werk van de Heilige Geest?

Deel 12A: Het antwoord van Gods kinderen op zijn woord

Een van de meest gelezen boeken van het Oude Testament is wel het boek Psalmen. Want uit dit boek blijkt dat geloven niet alleen een zaak van het verstand is, maar ook van het hart. Een gelovig mens kan ook zijn emoties kwijt bij God.

In de psalmen reageren mensen met al hun emoties op God. Op zijn woorden en daden, op zijn liefde of boosheid. Ze leggen Hem al hun levensomstandigheden voor. Ze vertellen over hun blijdschap en hun verdriet, hun eenzaamheid en angst. Tegelijkertijd spreekt er uit de psalmen een enorme bewondering voor alles wat God doet en gedaan heeft. Ook de psalmen horen in de bijbel thuis: ze verwoorden hoe wij met God om mogen gaan.

De indeling van de Psalmen

Het boek Psalmen bestaat uit vijf onderdelen.

- Psalm 1-41
- Psalm 42-72
- Psalm 73-89
- Psalm 90-106
- Psalm 107-150

De laatste psalmen van deze onderdelen eindigen allemaal met vergelijkbare woorden:

'Geloofd zij de HERE, de God van Israël, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid. en al het volk zegge: Amen. Halleluja.'

Met het woordje amen stemde het volk in met deze lofprijzing; en het versterkte dat nog eens door het woord *halleluja*: loof de HERE. De psalmen zijn in allerlei soorten te onderscheiden. In dit deel is een keuze gemaakt uit de meest bekende.

God krijgt de eer die Hem toekomt: de lofpsalmen

In 1 Kronieken 16 lezen we dat enkele Levieten de taak krijgen om tijdens de dienst in de tabernakel liederen ter ere van God te zingen. Begeleid door muziekinstrumenten danken zij God voor wat Hij heeft gedaan. Ook in het boek Psalmen komen we van deze lofliederen tegen.

'Juich de HEER toe, heel de aarde, dien de HEER met vreugde, kom tot hem met jubelzang. Erken het: de HEER is God, hij heeft ons gemaakt, hem behoren wij toe, zijn volk zijn wij, de kudde die hij weidt.'

(Psalm 100: 1 -3)

De lofpsalmen laten zien dat er redenen genoeg zijn om God de eer te geven die Hem toekomt:

- Hij is de maker van het leven: Psalm 100
- Heel de aarde is zijn werk: Psalm 104
- Hij zorgt voor zijn volk: Psalm 105
- Hij beschermt wie Hem liefhebben: Psalm 145.

Deze psalmen bezingen de geweldige macht van God. Bij het lezen of zingen van zo'n psalm beseffen we dat niets vanzelfsprekend is. God maakt, beschermt en onderhoudt het leven op aarde. Hem komt alle eer toe.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 100:1-3*

God regeert: de koningspsalmen

God heeft de aarde gemaakt. De wereld is van Hem. God wordt daarom in de bijbel de koning van de wereld genoemd. Er zijn ook psalmen die God als koning van de wereld aanwijzen.

'Klap in de handen, o volken, juich God toe met jubelzang: geducht is de HEER, de Allerhoogste, machtige koning van heel de aarde.'

(Psalm 47 :1-3)

Het lijkt soms wel of God zich niet meer met deze aarde bemoeit. Maar de koningspsalmen vertellen dat de werkelijkheid - ook vandaag nog - anders is.

Omdat God de koning van de wereld is, staan alle regeerders van de wereld onder zijn gezag. In Israël is de erkenning dat God de hoogste koning is, terug te vinden in de regeringsvorm: Israël is een *theocratisch* land. Dat wil zeggen dat de Israëlieten weten dat God de eigenlijke koning van Israël is. De koningen regeren namens Hem en zijn van Hem afhankelijk. Dat blijkt ook uit de psalmen die voor de koning van Israël geschreven zijn.

'Geef, o God, uw wetten aan de koning, uw gerechtigheid aan de koningszoon. Moge hij uw volk rechtvaardig besturen, uw arme volk naar recht en wet.'

(Psalm 72:1-2)

De psalmen die voor de Israëlitische koningen geschreven zijn, laten zien hoe een koning zou moeten regeren. Maar niet een van de koningen heeft helemaal kunnen voldoen aan het beeld dat in deze psalmen wordt geschilderd. De enige die wel aan dit beeld voldoet, is Jezus Christus. Hij is de grote koning over wie deze psalmen eigenlijk spreken. Na zijn hemelvaart regeert Hij namens zijn Vader over de wereld. Vergelijk bijvoorbeeld Psalm 2:7 en Psalm 110 met Hebréeën 1:1-13.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 47 :1-3, Psalm 72:1-2*

Roepen om hulp: de klaagpsalmen

In het boek Psalmen komen we veel klaagpsalmen tegen. Soms spreekt de dichter van zo'n psalm namens het volk Israël (onder andere Psalm 44, 74, 79, 80), soms bevatten deze psalmen de klacht van één persoon (onder andere Psalm 6, 13, 22, 38, 143). Maar ook in het laatste geval vertolkt de dichter wat velen ervaren. Want het leven van een gelovige is niet gemakkelijker dan dat van een ongelovige. Ook een gelovige kent zorgen en verdriet. Zo weten we van één van de psalmdichters, David, dat hij een tijdlang noodgedwongen een zwervend bestaan heeft geleid (1 Samuel 16-31). Hij moest vluchten omdat koning Saul hem wilde vermoorden. David heeft deze angstige periode van zijn leven onder andere in de psalmen 54, 56, 57, 59 en 63 beschreven.

De meeste klaagpsalmen zijn duidelijk vanuit een nood- situatie ontstaan. De dichter roept, schreeuwt en smeekt om hulp. Hij legt zijn angst en eenzaamheid aan God voor. Maar hij weet ook dat alleen God hem beschermen en bevrijden kan. Daarom eindigen deze psalmen vaak vol verwachting. Het zijn voorbeelden van vertrouwen op God, die mensen kan redden uit de moeilijkste situaties:

'In mijn bangste uur vertrouw ik op u. Op God, wiens woord ik prijs, op God vertrouw ik, angst ken ik niet, wat kan een sterveling mij aandoen?'

(Psalm 56:4-5)

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Samuel 16-31, Psalm 56:4-5

God zorgt voor ons: de vertrouwenspsalmen

De psalmdichters spreken niet alleen in tijden van nood hun vertrouwen in God uit. Andere psalmen bezingen dat mensen altijd op God kunnen vertrouwen (onder andere Psalm 27, 46, 62, 91 en 121). God wil in alle levensomstandigheden voor ons zorgen. Een bekende psalm die dat vertrouwen uitstraalt, is Psalm 121.

*'Ik sla mijn ogen op naar de bergen, van waar komt mijn hulp?
Mijn hulp komt van de HEER die hemel en aarde gemaakt heeft.
Hij zal je voet niet laten wankelen, hij zal niet sluimeren, je wachter.
Nee, hij sluimert niet, hij slaapt niet, de wachter van Israël.
De HEER is je wachter, de HEER is de schaduw aan je rechterhand:
overdag kan de zon je niet steken, bij nacht de maan je niet schaden.
De HEER behoedt je voor alle kwaad, hij waakt over je leven,
de HEER houdt de wacht over je gaan en je komen van nu tot in eeuwigheid.'*

(Psalm 121)

Deze psalm laat zien dat God het leven van zijn kinderen beschermt. De dichter weet dat hij zó volledig op die bescherming kan rekenen, dat hij een onbegrensd vertrouwen in God durft uit te spreken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 121*

God willen dienen: de wetpsalmen

Wie bij God hoort, moet ook gaan leven zoals God dat van hem vraagt. Geloof moet te zien zijn aan daden. Dat willen de wetpsalmen benadrukken. Bij het woord wet denken wij al gauw aan vervelende regels waar wij ons aan moeten houden. Toch is de wet van God iets om blij mee te zijn. Dat kunnen we zien in de wetpsalmen. In Psalm 119 wordt bijvoorbeeld bezongen hoe prachtig Gods wet is.

De dichter van Psalm 119 wil niets liever doen dan wat God van Hem vraagt in zijn wetten. Hij beseft dat zijn leven pas zin heeft, als God zijn leven leidt. Alleen God weet wat goed voor hem is.

'Vertel ik u mijn wegen, dan antwoordt u. Onderwijs mij in uw wetten. Leer mij de weg van uw regels begrijpen, en ik zal uw wonderen overdenken.'

(Psalm 119:26-27)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 119:26-27*

Gefeliciteerd!

Er zijn ook psalmen die bedoeld zijn om elkaar toe te zingen. Zulke psalmen zijn bijvoorbeeld Psalm 1, 112 en 128. Ze beginnen met een gelukwens die nog steeds geldt: een mens is te feliciteren als hij God kent en doet wat God van hem vraagt.

'Gelukkig ieder die ontzag heeft voor de HEER en de weg gaat die hij wijst'

(Psalm 128:1)

Het boek Psalmen is een veel gelezen boek. Want in de psalmen kunnen mensen zichzelf herkennen. De psalmen verwoorden vaak heel treffend onze eigen gevoelens van blijdschap, angst, wanhoop of verdriet.

God geeft ons de psalmen zodat we ze na kunnen spreken in situaties waarin wij sprakeloos staan. De psalmen troosten ons als we het moeilijk hebben. En ze leren ons op God te vertrouwen. Want Hij is een vader, die altijd naar zijn kinderen luisteren wil.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 128:1*

Vragen

1. Het boek Psalmen is altijd een veel gelezen en gebruikt boek geweest.
 - a. Waarom spreken de psalmen mensen zo aan?
 - b. Wat zeggen de psalmen over God?
2. Psalm 2 is een koningspsalm
 - a. Wie wordt er bedoeld met de koning in de versregels 4 t/m 9? Vergelijk: Hebrëen 1:5

- b. Uit welke verzen blijkt dat de koningen van de aarde onder het gezag van God staan?

Deel 12B: God geeft zijn volk een koning

De tijd van de richters is een dieptepunt in de geschiedenis van het volk Israël. Het boek Richteren eindigt met de woorden: 'In die tijd was er geen koning in Israël; ieder deed wat in zijn eigen ogen goed was.'

Zelfs in Gods huis gaat het mis

Dat iedereen doet wat hem goeddunkt, zonder zich af te vragen wat God wil, blijkt heel duidelijk in het bijbelboek 1 Samuël (1 Samuël 2:12-17). Daarin wordt beschreven hoe zelfs de priesters zich misdragen. Zo stelen ze offervlees dat voor God zelf bedoeld is. En ze dwingen mensen die een offer willen brengen, een deel van het vlees aan hen af te staan. Tijdens een oorlog met de Filistijnen denken de priesters ervoor te kunnen zorgen dat God Israël zal helpen (1 Samuël 4). Ze halen de ark, het symbool van Gods aanwezigheid, uit de tabernakel en brengen hem naar het slagveld. Want ze denken: wanneer de ark er is, is God er automatisch ook. Hij moet er dan wel voor zorgen dat Israël wint. Dat deze redenering niet klopt, blijkt wel. De Israëlieten lijden een verpletterende nederlaag en de ark wordt zelfs buitgemaakt door de Filistijnen.

De ark blijft overigens niet lang in handen van de vijanden (1 Samuël 5-6). God laat de Filistijnen zulke vreselijke rampen overkomen, dat ze de ark zo snel mogelijk weer terugsturen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 2:12-17, 1 Samuël 4, 1 Samuël 5-6*

Samuël

In deze tijd wordt een zekere Samuël door God tot richter en tot profeet aangesteld (1 Samuël 3). Samuël groeit op in Silo, de plaats waar de tabernakel in die tijd staat. Van dichtbij maakt hij dus mee hoe zelfs de priesters zich tegenover God misdragen. Samuël merkt hoe de Israëlieten tot God klagen over de vijanden die het land zijn binnen gevallen (1 Samuël 7:2-17). Hij maakt de mensen duidelijk dat er maar één manier is om van de vijanden af te komen: ze moeten hun afgoden wegdoen en zich bekeren tot God (1 Samuël 7:3).

De Israëlieten luisteren naar Samuël. Ze doen hun afgoden weg en keren terug naar God. En God aanvaardt hun berouw. Wanneer de Filistijnen Israël weer willen aanvallen, brengt God hen in paniek door een vreselijk onweer. Israël behaalt zo dankzij God de overwinning.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 3, 1 Samuël 7:2-17*

Israël wil een koning

Zijn leven lang is Samuël richter over Israël. Ieder jaar maakt hij een ronde door Israël om overal te kunnen rechtspreken en raad te kunnen geven. Wanneer hij oud wordt, stelt hij zijn zoons aan. Helaas zijn zij geen goede richters: ze zijn corrupt. De Israëlieten hebben er al gauw genoeg van. Ze willen geen richters meer. Ze willen een koning.

God neemt het verzoek om een koning hoog op (1 Samuël 8:7-8). Het betekent dat de Israëlieten Hem niet langer als hun koning beschouwen. Tot nu toe had het volk het altijd zonder een koning gedaan. God had wel leiders aangesteld - Mozes, Jozua - en Hij had het volk ook richters gegeven, maar Hij was altijd de koning van het volk geweest. Wie kon het volk beter besturen en beschermen tegen vijanden dan Hij? Dat de Israëlieten nu een koning willen, betekent dat ze het voorrecht om Jahwe als koning te hebben, niet waarderen.

God geeft Samuël de opdracht om Israël te waarschuwen. Een koning zal niet het einde van alle ellende betekenen: een koning kan juist voor veel ellende zorgen. Het gevaar is groot dat een koning zijn positie zal misbruiken en het volk zware lasten zal opleggen. Maar het volk laat zich niet ontmoedigen door deze waarschuwing. Het lijkt er eerder enthousiast door te worden. Tenslotte geeft God zijn volk de koning waar het om vraagt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Samuël 7:15-8:22, 1 Samuël 8:7-8

Saul, de eerste koning

De koning die God uitkiest, is Saul, een boerenzoon (1 Samuël 9). Samuël mag Saul namens God tot koning aanstellen. Hij doet dat door een kruikje olie over Sauls hoofd uit te gieten. Daarmee is Saul tot koning 'gezalfd' (zie deel 5C).

Saul is echt een koning zoals het volk zich heeft gewenst: hij verjaagt allerlei vijanden (1 Samuël 11). Maar al heel gauw blijkt dat Saul zich niet wil gedragen als koning onder God. Hij kent zijn plaats niet. Uitdrukkelijke bevelen van God voert hij niet uit (1 Samuël 13 en 15). Hij doet als het erop aankomt zijn eigen zin. Daarom kondigt Samuël aan Saul aan: 'De HERE had uw koningschap erfelijk willen maken (1 Samuël 13:13-14). Maar omdat u het gebod van God overtreden hebt, zal uw koningschap niet standhouden (1 Samuël 15:23). De HERE heeft een man naar zijn hart uitgezocht om koning te zijn over zijn volk.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Samuël 9, 1 Samuël 11, 1 Samuël 13 en 15, 1 Samuël 13:13-14, 1 Samuël 15:23

David tot koning aangesteld

Enige tijd later geeft God aan Samuël de opdracht om naar de plaats Bethlehem te gaan, en daar een zekere Isai op te zoeken. Samuël moet de jongste zoon van Isai, de schaapherder David, tot koning zalven. Dat betekent niet dat David daarmee ook meteen koning is. David moet na zijn zalving nog jarenlang wachten op het koningschap.

In de tijd nadat David tot koning is gezalfd, komt hij regelmatig in contact met Saul. Hij treedt zelfs bij Saul in dienst: hij wordt zijn wapendrager (1 Samuël 16:22). Saul, die in deze tijd nog niet weet dat David de toekomstige koning is, raakt zeer op hem gesteld.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Samuël 16, 1 Samuël 16: 22

David en Goliath

Lezen: 1 Samuël 17

17:4 ruim zes el: bijna drie meter.

17:5 5000 sjekel: meer dan 180 kilo (sjekel: ruim 36 gram).

17:20 wagenkamp: legerplaats.

David is Israëls toekomstige koning. Maar wat is hij eigenlijk voor iemand? Waarom noemt God hem een man naar zijn hart? In dit hoofdstuk leren we David beter kennen. Tijdens een oorlog met de Filistijnen zijn drie van Davids broers in dienst. Wanneer David op een dag naar hen toegaat om hun voedsel te brengen, staan de legers van de Filistijnen en van de Israëlieten net gevechtsklaar tegenover elkaar. David ziet hoe uit het leger van de Filistijnen een bijna drie meter lange, zwaarbewapende man naar voren treedt: Goliath. Goliath roept beledigende dingen tot de Israëlieten en hij daagt hen uit: 'Kies iemand uit om met mij te vechten. Als hij mij verslaat, zullen wij jullie onderdanen zijn. Als ik hem versla, zullen jullie de Filistijnen dienen.' David is hevig verontwaardigd als hij hoort hoe deze man de spot drijft met Israël en met het Israëlitische leger - het leger van God zelf. Hij besluit om zelf op Goliath af te gaan. Zonder harnas en zonder zwaard loopt hij naar Goliath toe. Hij heeft alleen zijn herdersstok, een paar stenen en een slinger bij zich.

Wanneer Goliath David ziet aankomen, vervloekt hij hem. Maar David antwoordt: 'U hebt God uitgedaagd, maar God zal u vandaag in mijn macht geven. God heeft geen zwaard nodig om de overwinning te behalen.' Terwijl Goliath woedend op hem afkomt, werpt David met zijn slinger een steen naar hem toe. De steen dringt in Goliaths hoofd en hij valt voorover. David rent naar hem toe, grijpt Goliaths zwaard, en slaat zijn hoofd eraf. De Filistijnen slaan op de vlucht en worden door de Israëlieten verpletterend verslagen.

Saul kende David al wel (1 Samuël 17:55-58). Maar nu vraagt hij zich af: wat is dit voor iemand? Waar heeft hij zijn kracht vandaan? Is hij uit een bijzonder geslacht afkomstig? Maar Saul zoekt verkeerd. David heeft zijn overwinning niet te danken aan zijn afkomst. Hij heeft Goliath kunnen overwinnen omdat hij op God vertrouwde.

Wie is David? Uit deze geschiedenis blijkt dat hij iemand is die God liefheeft en Hem op de eerste plaats stelt in zijn leven. Hij is iemand die het niet kan hebben als er mensen kwaadspreken van God of van Gods volk. En hij is iemand die een rotsvast vertrouwen in God heeft. Daarom noemt God hem 'een man naar zijn hart'.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 17, 1 Samuël 17:55-58*

Saul probeert David te doden

Na de overwinning op Goliath krijgt David een hoge positie in Sauls leger (1 Samuël 18:5-16). Onder Davids leiding behaalt het leger voortdurend overwinningen, en David wordt dan ook al snel zeer populair bij de Israëlieten. Populairder dan Saul. Wanneer Saul dat merkt, wordt hij woedend. Hij denkt: 'Het ontbreekt er nog maar aan dat David het koningschap verkrijgt!' Saul gaat David haten, en probeert hem zelfs om te brengen (1 Samuël 19-27). Maar David gaat geen gevecht aan met Saul, zoals hij dat met Goliath heeft gedaan. Hij gaat voor Saul op de vlucht. Want hij wil de koning die door de HERE aangesteld is, niet doden.

Lezen: 1 Samuël 24

Wanneer Saul terug is gekeerd van een oorlog tegen de Filistijnen, hoort hij waar David en zijn mannen zich schuil houden. Saul gaat met zijn keurtroepen naar David op zoek. Bij een paar schaapskooien gaat hij een grot binnen; waarschijnlijk om zijn behoefte te doen. Saul weet niet hoe dicht hij op dat moment bij de dood is. Maar David laat de kans om Saul voorgoed uit te schakelen voorbijgaan. Hij snijdt alleen een stuk van Sauls mantel af: een bewijs van het feit dat hij de koning zo had kunnen doden.

Wanneer Saul de grot is uitgegaan, gaat David hem achterna. Hij probeert Saul ervan te overtuigen dat hij hem niet van de troon wil stoten. Saul is diep ontroerd wanneer hij hoort dat David hem gespaard heeft. Hij beseft dat David koning zal worden en vraagt hem zijn familie niet te doden, wanneer hij op de troon zit. David zweert dat hij Sauls familie zal sparen. Dan gaan ze uit elkaar.

Sauls ontroering is overigens niet van lange duur. Al snel hervat hij de jacht op David (1 Samuël 26:1-2).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 18: 5-16, 1 Samuël 19-27, Samuël 26:1-2*

David als koning

Uiteindelijk vindt Saul de dood tijdens een gevecht met de Filistijnen (1 Samuël 31). David wordt koning in zijn plaats. Davids instelling tegenover God verandert niet wanneer hij koning is. Ook tijdens zijn koningschap staat God op de belangrijkste plaats in zijn leven. David doet niets zonder God erbij te betrekken. Dat blijkt heel duidelijk uit de vele psalmen die hij geschreven heeft. Wanneer David blij, bang of verdrietig is, gaat hij eerst naar God toe. Uit het boek Psalmen wordt ook duidelijk dat David weet dat hij koning is onder God. Hij beschouwt God als de eigenlijke koning van Israël (Psalm 24).

Nadat hij koning is geworden, maakt David Jeruzalem, een centraal gelegen stad, tot de hoofdstad van het rijk (2 Samuël 5:6-16). Hij laat er een prachtig paleis bouwen (2 Samuël 6). Maar hij denkt niet alleen aan zichzelf (1 Kronieken 23-25). Hij maakt Jeruzalem ook tot

het godsdienstige middelpunt van het land: hij laat de ark van God overbrengen naar de hoofdstad. Verder organiseert hij het werk van de priesters, en kiest hij mannen uit om muziek te maken en te zingen voor God. Jeruzalem is vanaf die tijd de stad waar de offers gebracht worden, waar de priesters hun werk hebben, en waar de mensen naar toegegaan om de feesten die God heeft ingesteld te vieren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 31, Psalm 24, 2 Samuël 5:6-16, 2 Samuël 6, 1 Kronieken 23-25*

God zegent David

Uit dat wat David doet, blijkt duidelijk dat God voor hem op de eerste plaats komt. En God zegent David: Hij zorgt ervoor dat het onder Davids regering goed gaat met Israël. David verslaat de Filistijnen, die Israël telkens weer hadden aangevallen (2 Samuël 8 en 10). Edom in het zuiden, Moab en Ammon ten oosten (*Zie kaart 6 in Wegwijzer*) en kleine koninkrijkes ten noorden van het land worden overwonnen en moeten Israël zelfs belasting gaan betalen. Onder Davids regering komt het werk waar het volk onder Jozua mee begonnen was tot een eind. Het hele land is in het bezit van het volk Israël. De schrijver van het boek Samuël vertelt waar de reden van Davids succes ligt:

'De HEER stond David bij in alles wat hij ondernam '
(2 Samuël 8:14)

Ook op een andere manier laat God aan David zijn liefde blijken. God belooft aan David dat zijn koningshuis eeuwig zal bestaan (2 Samuël 7: 11-16). Er zal dus altijd een nakomeling van David koning over Israël zijn.

Uit het Nieuwe Testament weten we dat God zijn belofte gehouden heeft. Eén van Davids nakomelingen is namelijk Jezus Christus, de redder die God beloofd had. Over Hem wordt in het Nieuwe Testament gezegd:

'De HEER zal hem de troon van zijn vader David geven. Tot in eeuwigheid zal hij koning zijn over het volk van Jakob en aan zijn koningschap zal geen einde komen.'
(Lucas 1:32-33)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Samuël 8 en 10, 2 Samuël 8:14, 2 Samuël 7:11-16, Lucas 1:32-33*

Davids zonde

David heeft zich zeker niet altijd gedragen als de vertegenwoordiger van God die hij zou moeten zijn (2 Samuël 11-12). De bijbel is heel eerlijk in de beschrijving van Davids leven. Ook zijn slechtste daden worden genoemd. Zo vertelt de bijbel bijvoorbeeld dat David overspel pleegde met Batseba, een getrouwde vrouw, en dat hij, toen Batseba zwanger

bleek te zijn, haar man liet vermoorden en haar tot zijn vrouw nam.

Toen een profeet hem daarover namens God de waarheid zei, heeft David oprecht berouw gekregen over deze vreselijke daad (Psalm 51). God heeft David zwaar gestraft voor wat hij gedaan heeft. Maar later heeft Hij hem zijn zonden vergeven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Samuël 11-12, Psalm 51*

Salomo, Davids zoon

Na Davids dood wordt zijn zoon Salomo koning (1 Koningen 1). Onder zijn regering wordt er geen oorlog gevoerd. Israël is een rijk land met bloeiende handelsbetrekkingen. De tijd van Salomo's regering wordt wel 'de gouden eeuw' genoemd.

Salomo bouwt een tempel voor God (1 Koningen 6). Het wordt een prachtig gebouw. Uit de hele wereld zijn materialen voor de bouw gehaald.

In de tempel - die wat vorm betreft precies op de tabernakel lijkt, maar veel groter en mooier is - wordt de ark neergezet. Wanneer de tempel klaar is, vult een wolk het gebouw: God maakt duidelijk dat Hij de tempel als zijn huis wil beschouwen (1 Koningen 8:10-11). God wil in Jeruzalem wonen. Daarom wordt Jeruzalem ook de 'stad van God' genoemd (Psalm 87:3).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Koningen 1, 1 Koningen 6, 1 Koningen 8:10-11, Psalm 87:3*

Salomo's zonde

In veel opzichten lijkt Salomo op zijn vader David (1 Koningen 11:1-13). Ook voor hem staat God op de belangrijkste plaats. Maar niet zijn hele leven. Wanneer hij ouder wordt, neemt hij vele buitenlandse vrouwen. En hij vergeet God: hij gaat de goden van zijn vrouwen vereren.

God straft Salomo, en daarmee ook heel Israël. Het is gedaan met de vrede. Israël wordt weer aangevallen door andere volken. Bovendien kondigt God aan dat het rijk na Salomo's dood in twee delen uiteen zal vallen. Daarover meer in het volgende deel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Koningen 11:1-13*

Vragen

1. God geeft zijn volk een koning
 - a. Hoe kwamen de Israëlieten ertoe om te vragen om een koning?
Zie 1 Samuël 8:1-4.
 - b. Wat is de achterliggende reden voor die vraag? Zie 1 Samuël 8:19-20.
 - c. Welke conclusie trekt God uit de vraag om een koning? Zie 1 Samuël 8:6-7.
 - d. Kunt u toelichten waarom God de vraag om een koning zo hoog opneemt?
2. Aangesteld als koning

- a. Op welke manier worden Saul en later David tot koning aangesteld?
 - b. Wat is de betekenis van die handeling? Zie deel 5C, het stukje 'Jezus Christus'.
3. Maak aan de hand van enkele gebeurtenissen duidelijk waarom God David 'een man naar zijn hart' kan noemen. (1 Samuël 13:14).
4. In het begin van Salomo's regering verschijnt God hem op een nacht in een droom. God vraagt Salomo wat hij van Hem zou willen krijgen.
 - a. Wat vraagt Salomo? Zie 1 Koningen 3:9.
 - b. Wat belooft God hem? Zie 1 Koningen 3:10-14.
 - c. Hoe blijkt dat Salomo heeft gekregen wat hij vroeg? Zie 1 Koningen 3:16-28.

Deel 12C: De Heilige Geest geeft geloof

In de vorige deel zagen we iets van het veelzijdige werk van de Heilige Geest. We keken toen vooral naar het Oude Testament. In dit deel kijken we naar wat het Nieuwe Testament ons vertelt over de Heilige Geest.

Overeenkomsten

Er zijn wat betreft het werk van de Heilige Geest veel overeenkomsten tussen de tijd van het Oude en de tijd van het Nieuwe Testament. In de tijd van het Oude Testament was de Heilige Geest actief in de natuur; in de tijd van het Nieuwe Testament en daarna is Hij dat ook. In de tijd van het Oude Testament was het de Heilige Geest die ervoor zorgde dat mensen in God gingen en bleven geloven; in de tijd van het Nieuwe Testament en in onze tijd is dat ook zo.

Een verschil

Maar er is ook een verschil. Er is iets veranderd in het werk van de Heilige Geest. In de tijd van het Oude Testament werkte de Heilige Geest in sommige mensen op een bijzondere manier. In de profeten bijvoorbeeld. Zoals een spons doordrenkt kan zijn van water, zo waren de profeten als het ware doordrenkt van de Heilige Geest. Meestal zeggen we: ze waren 'vervuld met de Heilige Geest'. En omdat de Heilige Geest hen vervulde, konden deze mensen spreken namens God.

Niet alle mensen werden op zo'n bijzondere manier door de Heilige Geest vervuld. Het was zelfs zo dat Mozes tijdens de reis door de woestijn eens verzuchtte: 'Ach, gaf de HERE zijn Geest maar aan alle mensen! (Numeri 11:29) Was iedereen maar profeet!' Eeuwen nadat Mozes dit gezegd had, maakte God duidelijk dat deze wens eens vervuld zou worden. De profeet Joël mocht de dag aankondigen waarop heel Gods volk met de Heilige Geest vervuld zou worden. Joël zei namens God:

'Daarna zal zich dit voltrekken: Ik zal mijn geest uitgieten over al wat leeft. Jullie zonen en dochters zullen profeteren, oude mensen zullen dromen dromen, en jongeren zullen visioenen zien; zelfs over slaven en slavinnen zal ik in die tijd mijn geest uitgieten.'

(Joël 3:1-2) (in sommige vertalingen Joël 2:28-29)

Er zou dus eens een tijd komen waarop de Heilige Geest niet meer enkelingen zou vervullen. Op heel Gods volk zou de Heilige Geest 'uitgestort' worden. Deze uitdrukking doet denken aan een geweldige regenbui die iedereen doorweekt. Alle mensen zouden doordrenkt

worden door deze stortvloed: jongens en meisjes, oude en jonge mensen, van welke rang of stand ook. Iedereen in Gods volk zou vervuld worden van de Heilige Geest, en net als de profeten Gods wil kennen. God maakte aan een profeet vaak door middel van een droom of een visioen zijn wil bekend; maar wanneer de Heilige Geest uitgestort zou worden, zou God aan alle mensen, oud of jong, zijn wil bekend maken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Numeri 11:29, Joël 3:1-2 (in sommige vertalingen Joël 2:28-29)*

De Heilige Geest werd uitgestort

Datgene waar Mozes op hoopte, en wat Joël mocht aankondigen, gebeurde in de tijd van het Nieuwe Testament. Jezus beloofde toen Hij nog op aarde was, dat Hij de Heilige Geest naar zijn volgelingen toe zou sturen (Johannes 14:16). De Heilige Geest zou Hem op aarde vervangen.

Niet lang nadat Jezus naar de hemel was gegaan, gebeurde dat ook (Handelingen 2:1-4) De Heilige Geest kwam naar de aarde. Geen mens kon Hem zien. Maar iedereen merkte dat Hij er was. De mensen hoorden een geluid alsof er een hevige storm was opgestoken. Dat geluid was een teken dat de Heilige Geest er was.

Stormwind kun je niet zien en ook niet aanraken. Maar iedereen kan horen en voelen dat het stormt. En iedereen kan het zien aan wat er buiten gebeurt: bomen gaan heen en weer, er komen schuimkoppen op het water, bladeren waaien over straat.

De Heilige Geest was, net als stormwind, niet te zien. Maar dat Hij aanwezig was, merkte iedereen. Niet alleen aan het geluid van de storm. Het was vooral te merken aan het feit dat alle volgelingen van Jezus ineens als profeten konden optreden (Handelingen 2:5-11). Al deze mensen bleken de gave te hebben om over God te spreken, en om zijn wil te kennen. Niemand kon meer zijn mond houden: iedereen moest spreken over de geweldige dingen die God had gedaan. Het kon niet anders: dit was het werk van de Heilige Geest. Wie anders zou van alle mensen profeten kunnen maken?

De komst van de Heilige Geest had grote gevolgen. Het goede nieuws dat de mensen door Jezus Christus gered kunnen worden van de dood, werd vanaf dat moment overal bekendgemaakt. Iedere christen praatte er over: tegenover burens, vrienden en familieleden. Maar ook gingen veel christenen, geleid door de Heilige Geest, de wereld in om aan iedereen over Jezus Christus te vertellen. De Heilige Geest gaf hun inzicht en wijsheid; daardoor wisten ze wat ze aan andere mensen moesten vertellen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 14:16, Handelingen 2:1-4, Handelingen 2:5-11*

De woonplaats van de Heilige Geest

Ook vandaag is het nog zo dat de Heilige Geest bij iedereen is die Jezus volgt. In het Nieuwe Testament staat dat de Heilige Geest in ons wil wonen. De Heilige Geest wil ons lichaam als

zijn woonplaats beschouwen. Daarom kan Paulus het lichaam van een christen ook 'een tempel van de Heilige Geest' noemen:

'Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont, die u ontvangen hebt van God en weet u niet dat u niet van uzelf bent?'

(1 Korintiërs 6:19)

Zo dicht wil God bij ons zijn. Hij wil door zijn Heilige Geest zelfs in ons lichaam wonen!

In de tijd van het Oude Testament was het een uitzondering als mensen vervuld werden met de Heilige Geest. Bovendien waren ze niet voortdurend vervuld met de Heilige Geest; van tijd tot tijd 'greep de Geest van de HEER hen aan', en kregen ze van Hem de kracht of de wijsheid die ze nodig hadden.

Na de uitstorting van de Heilige Geest is dat anders. Het is in deze tijd geen uitzondering meer als iemand vervuld is met de Heilige Geest. De Heilige Geest wil in alle kinderen van God wonen. En dan niet van tijd tot tijd, maar permanent.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Korintiërs 6:19

De Heilige Geest geeft geloof

We hebben er eerder al even bij stil gestaan dat het de Heilige Geest is die ervoor zorgt dat mensen in God gaan en blijven geloven. Uit het Nieuwe Testament blijkt dat steeds weer. Als mensen tot bekering komen, is dat het werk van de Heilige Geest (1 Korintiërs 12:3). Geen mens zou uit zichzelf in God gaan geloven.

Dat mensen uit zichzelf niets van God en van Jezus Christus moeten hebben, zie je bijvoorbeeld in een gebeurtenis die beschreven wordt in het bijbelboek Handelingen. In Handelingen 17 wordt verteld hoe Paulus, een volgeling van Jezus, de mensen in de Griekse hoofdstad Athene ervan probeert te overtuigen dat ze zich tot God moeten bekeren (Handelingen 17:15-34). Paulus vertelt de Atheners over de God die de hemel en de aarde gemaakt heeft, en hij maakt ze duidelijk dat ze van hun eigen goden niets te verwachten hebben. Hij roept hen op om zich te bekeren tot de enige echte God, en hij vertelt hun over Jezus Christus, die door God is opgewekt uit de dood. Wanneer Paulus over de opstanding van Jezus begint, is voor de meeste Atheners de maat vol (Handelingen 17:32-34). Dat een dood mens weer tot leven komt - dat kunnen ze niet geloven. Ze beginnen de spot te drijven met Paulus' boodschap. Toch zijn er ook een paar mensen die Paulus' woorden wél aanvaarden. Zij sluiten zich bij Paulus aan en komen tot geloof.

Hoe is het mogelijk dat deze mensen wél tot geloof komen? Waarom worden zij wél geraakt door Paulus woorden? Dat is omdat Jezus Christus door de Heilige Geest 'hun hart opent' (Handelingen 16:14). De Heilige Geest zorgt ervoor dat deze mensen in God gaan geloven. Hij zorgt ervoor dat het verzet in hun hart gebroken wordt.

Ook nu is het nog zo dat mensen uit zichzelf niets van God moeten hebben (Ezechiël 36:26-27). Alleen de Heilige Geest kan hun hart openen. Alleen Hij kan hun onverschilligheid of hun haat tegenover God veranderen in liefde. Alleen Hij kan mensen het geloof geven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 12:3, Handelingen 17:15-34, Handelingen 17:32-34, Handelingen 16:14, Ezechiël 36:26-27*

Het geloof betekent onze redding

Waarom is het geloof nu zo belangrijk? Dat is omdat we alleen door te geloven gered kunnen worden.

Na de zondeval is er een kloof gekomen tussen God en de mensen (Romeinen 3:21-30). Geen mens kan die kloof zelf overbruggen. Alleen Jezus Christus kon dat. Hij is de brug die over de kloof heenvoert. Via Hem kunnen we weer bij God komen. Om bij God te kunnen komen, hoeven we dus niet zelf de kloof te dichten; we hoeven alleen maar te geloven in Jezus Christus (Efeziërs 2:8-9). En zelfs het geloof is een geschenk dat we van God krijgen. De Heilige Geest zorgt ervoor dat we gaan geloven. Hij geeft ons het geloof waardoor we gered kunnen worden.

Je zou het in het kort zo kunnen zeggen: Jezus heeft gezorgd voor de vrede met God; de Heilige Geest zorgt ervoor dat we ook deel krijgen aan die vrede.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 3:21-30, Efeziërs 2:8-9*

De Heilige Geest verandert mensen

De Heilige Geest geeft mensen geloof. Maar Hij doet nog meer: Hij verandert mensen. Hij zorgt ervoor dat ze weer bij God gaan passen. Hij zorgt ervoor dat ze 'heilig' worden. Dat is nodig. Want mensen passen uit zichzelf niet bij God. Sinds de zondeval leven de mensen niet meer zoals God het wil. Hun daden, woorden, gedachten en verlangens zijn niet op God gericht.

God verwacht van de mensen die bij Hem horen, dat ze anders worden. Hij wil dat ze zich van de zonde afkeren en heilig gaan leven. In de tijd van het Oude Testament zei Hij tegen de Israëlieten: *'Wees heilig, want Ik ben heilig.'* (Leviticus 11:45)

In het Nieuwe Testament komt Petrus, een van Jezus' leerlingen, daar op terug. Hij zegt tegen mensen die christen zijn geworden, dat ze zich moeten gedragen als gehoorzame kinderen. Ze moeten zich niet laten meeslepen door hun verlangens van vroeger, toen ze niet beter wisten. Petrus houdt de mensen voor:

'God, die u heeft geroepen, is heilig. Leid dan ook zelf een heilig leven. Er staat immers geschreven: Wees heilig, omdat Ik heilig ben.'

(1 Petrus 1:15-16)

Heilig zijn - dat betekent: God op een volmaakte manier liefhebben en onze naaste niet tekort doen. Het betekent dat we geen verkeerde dingen mogen doen, zeggen of zelfs maar denken. Dat is een onmogelijke opgave voor mensen na de zondeval. Net zoals een slechte boom geen goede vruchten kan opleveren, zo kan een slecht mens niet heilig leven (Matteüs 7:17-18). Niemand kan zichzelf zo veranderen dat hij kan gaan leven zoals God het wil.

Maar wat mensen niet kunnen, kan de Heilige Geest wel. Wanneer Hij ingrijpt in ons leven, worden we anders (Romeinen 8:5-6). Wanneer de Heilige Geest in ons werkt, gaan we ons leven in dienst stellen van God (Lucas 3:8-9). In de bijbel wordt vaak gezegd dat ons leven, net als een boom, vruchten moet opleveren. Eigenlijk is dat onmogelijk, omdat wij 'slechte bomen' zijn. Maar de Heilige Geest zorgt ervoor dat het onmogelijke mogelijk wordt. We gaan vruchten opleveren. Of, zoals het ook gezegd wordt: we gaan goede werken* doen (Kolossenzen 1:10)

Die goede werken doen we niet om daarmee onze redding te verdienen. Onze redding is iets dat we zomaar krijgen. Voor niets. Maar zoals we iemand die ons uit een levensgevaarlijke situatie gered heeft, onze dankbaarheid zouden tonen - zo mogen we ook aan God laten zien dat we Hem dankbaar zijn. Wie door Jezus Christus gered is, kan zijn dankbaarheid tonen door te gaan leven als kind van God. De Heilige Geest helpt hem daarbij.

Hoe moet het leven van een kind van God eruit zien? (Galaten 5:13-26) Op allerlei plaatsen in het Nieuwe Testament wordt daarover gesproken. Paulus houdt ons bijvoorbeeld voor dat wie bij Jezus Christus hoort, niet toe moeten geven aan zijn oude, zelfzuchtige verlangens. Van ontucht, zedeloosheid, haatgevoelens, ruzie, afgunst, uitbarstingen van woede en dronkenschap mag geen sprake meer zijn.

Wie bij Christus hoort, moet zich beschikbaar stellen voor de Heilige Geest. En de Heilige Geest zal ervoor zorgen dat er vruchten komen in zijn leven: liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid en vertrouwen, eenvoud en zelfbeheersing. De Heilige Geest geeft mensen een nieuw leven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Leviticus 11:45, 1 Petrus 1:15-16, Matteüs 7:17-18, Romeinen 8:5-6, Lucas 3:8-9*

Bidden om de Geest

Zo'n nieuw leven ontstaat niet vanzelf. We moeten God iedere dag weer vragen of Hij met de Heilige Geest in ons wil werken, of Hij ons geloof wil geven, en of Hij ons wil veranderen (1 Tessalonicenzen 5:17-18). Wanneer we God daar om vragen zal Hij zeker naar ons luisteren. Hij zal ons zijn Heilige Geest geven. En de Heilige Geest zal ons geloof geven (Lucas 11:13).

Het geloof komt ons niet zomaar aanwaaien. Als we God er niet om vragen en als we niet

serieus bezig zijn met de bijbel, staan we de Heilige Geest in de weg. Geloof ontstaat wanneer we in de bijbel lezen en ons erdoor laten gezeggen. Wanneer wij bezig zijn met de bijbel, geven we ruimte aan de Heilige Geest om bezig te zijn met ons.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Tessalonicenzen 5:17-18, Lucas 11:13*

Vragen

1. De Heilige geest geeft geloof
 - a. Noem enkele overeenkomsten tussen het werk van de Heilige Geest in de tijd vóór en in de tijd na Pinksteren.
 - b. Wat is het verschil?
2. Zonder de Heilige Geest zou geen mens gered worden. Waarom niet?
3. God vraagt van mensen dat ze heilig leven (Leviticus 11:45).
 - a. Wat houdt dat in?
 - b. Kunnen mensen heilig leven? Licht uw antwoord toe.

Deel 13A: Het Oude en het Nieuwe Testament 2

In deel 11A hebben we de wet, de historische boeken en de dichterlijke boeken behandeld. In dit deel bespreken we de laatste 16 boeken van het Oude Testament: de *profeten*.

Het werk van een profeet

Voor veel mensen is een profeet iemand met bijzondere gaven, die hem in staat stellen in de toekomst te kijken. Deze omschrijving past niet op de profeten die wij in de bijbel tegenkomen. Het zijn geen waarzeggers die door het leggen van kaarten of het kijken in een glazen bol de toekomst kunnen voorspellen. En het werk dat ze doen, doen ze ook niet uit zichzelf. Een van de profeten, Amos, legt heel duidelijk uit wat zijn werk inhoudt:

'Zo doet God, de Heer, niets zonder dat hij zijn plan heeft onthuld aan zijn dienaren, de profeten. Een leeuw heeft gebruld -, wie zou er niet vrezen? God, de HEER heeft gesproken - wie zou er niet profeteren?

(Amos 3:7-8)

De profeten zijn dus mannen die door God op weg worden gestuurd om zijn plannen bekend te maken, om zijn boodschap door te geven. De boodschap die een profeet namens God brengt noemt de bijbel: een *profetie*.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Amos 3:7-8*

De inhoud van de profetieën

Een profetie kan uit verschillende onderdelen bestaan. In de eerste plaats hebben de profeten een *boodschap voor hun eigen tijd*. De aanleiding voor hun optreden is vrijwel altijd dezelfde: het volk Israël is ontrouw aan God. Het heeft het verbond met God verbroken: het volk vertrouwt niet meer op God, het gaat afgoden vereren in plaats van God en in de samenleving vindt veel onrecht plaats. De profeten roepen het volk op terug te keren tot God. Die boodschap gaat meestal vergezeld van een *waarschuwing*. Als het volk weigert te luisteren, zal God met zijn straf komen. God straft nooit onverwacht; het volk krijgt altijd eerst de kans zich te bekeren.

De profetieën kondigen dus vaak *onheil* aan. Want de straf van God wordt inderdaad voltrokken als het volk niet tot God terugkeert.

Maar vaak gaat een onheilsprofetie over in een *heilsprofetie*: de profeten mogen vertellen dat na het oordeel betere tijden zullen aanbreken. God zal zijn volk weer in genade aannemen.

Sommige heilsprofeten kijken nog veel verder vooruit. Ze vertellen al over de komst van de redder, over zijn lijden, sterven en opstanding en over de komst van de nieuwe wereld. Wij weten nu dat de profetieën over de komst en het werk van Jezus Christus allemaal vervuld zijn. Daarom hebben de heilsprofetieën ook een boodschap voor onze tijd: God doet wat Hij belooft, ook al lijkt de wereld waarin wij leven het tegendeel te bewijzen.

Overzicht van het optreden van de profeten

In zestien bijbelboeken treffen we profetieën aan. De boeken zijn genoemd naar de profeten die de boodschap van God komen brengen. De boeken van de profeten zijn in de bijbel opgenomen naar hun omvang. Eerst komen de 'grote profeten': Jesaja, Jeremia, Ezechiël en Daniël. Daarna komen de 'kleine profeten'. Deze indeling kan misleidend zijn. De aanduiding 'groot' en 'klein' kan verward worden met 'belangrijke' en 'minder belangrijke' profeten. Maar in alle profetieën is God aan het woord.

Een ander nadeel van deze indeling is dat de profeten wat hun plaats in de geschiedenis betreft, door elkaar staan. We kunnen de profetieën beter begrijpen wanneer we ze plaatsen in de geschiedenis zoals we die in de historische boeken tegenkomen. We krijgen dan een andere indeling: de periode vóór, tijdens en na de ballingschap.

Profeten vóór de ballingschap

- *Profeten die in Israël optreden*

Amos wordt door God vanuit Juda naar Israël gestuurd. Hij protesteert vooral tegen de schijnheiligheid van de mensen in Israël. Zij doen zich vroom voor, maar ondertussen worden de armen onderdrukt en is de rechtspraak één corrupte bende. Amos wijst het volk erop dat God deze levenswijze niet accepteert. Maar het volk luistert niet. Amos krijgt te horen dat hij moet maken dat hij wegkomt. Toch maakt deze moedige schapenfokker uit Juda eerst zijn boodschap af. God stuurt hem immers!

De profeet *Hosea* geeft niet alleen mondeling de boodschap van God door. Zijn eigen huwelijksleven moet ook uitbeelden hoe het met de verhouding tussen God en het volk gesteld is. Want het volk Israël heeft het verbond met God verbroken en is afgoden gaan dienen. Ook Hosea's vrouw verlaat hem en wordt prostituee. De manier waarop het volk met God omgaat, is te vergelijken met de wijze waarop Hosea's vrouw met haar man omgaat; Israël pleegt in feite overspel.

Wanneer Hosea's vrouw uit armoede als slavin verkocht zal worden, koopt Hosea haar en brengt haar terug naar zijn huis. Deze daad van liefde zegt ook hoe God is: God blijft wél trouw en Hij is altijd bereid weer voor het volk te zorgen.

- *Profeten die in Juda optreden*

Over de profeet *Joël* is weinig bekend. Wanneer hij zijn korte boodschap brengt, is er net een sprinkhanenplaag over het land gegaan. Het naderend onheil over Juda en de stad Jeruzalem wordt met deze plaag vergeleken: een niet nader genoemde vijand zal het volk kaalplukken als het volk zich niet tot God bekeert. Joël kondigt ook aan dat God het land zal herstellen (Joël 2:28-31). Het boek Joël bevat een heilsprofetie: de komst van de Heilige Geest wordt voorspeld (Handelingen 2:16-21)).

Ook de profeet *Jesaja* laat met zijn boodschap horen hoe God over het volk van Juda denkt (zie *deel 13B*). Hij doet dat vaak in beeldende taal. Jesaja is vooral bekend omdat zijn heilsprofetieën vaak in het Nieuwe Testament worden aangehaald. Jezus verwijst ook naar Jesaja om te laten zien dat Hij de beloofde redder is. Hoewel Jesaja zelf niet begrepen zal hebben over wie hij sprak, is voor ons de levensloop van de verlosser heel goed te volgen. Zo wijst Jesaja vooruit naar Jezus' geboorte (7:14), naar zijn werk (35), zijn lijden (50:6, 53:7), zijn dood (53:5), zijn begravenis (53:9), en zijn opstanding (53:10).

De profeet *Micha* is een tijdgenoot van Jesaja. Micha kondigt aan dat Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden van Israël en Juda, zullen worden belegerd en ingenomen. God kan het onrecht dat er gepleegd wordt, niet langer aanzien.

Wanneer *Sefanja* aan Juda Gods boodschap komt brengen, is het tienstammenrijk al weggevoerd naar Assyrië. De Judeeërs denken dat God niet op hun zondige leven reageert. Ze hopen dat God hun vijanden zal straffen, maar hen zal ontzien. Sefanja komt vertellen dat het zo niet zal gaan. Juda zal juist het eerst gestraft worden als het zich niet bekeert; en dan pas zijn de vijanden aan de beurt.

Vlak voor de ondergang van Juda vraagt de profeet *Habakuk* aan God waarom Hij toestaat dat er zoveel onrecht en ellende in Juda te vinden is. En hoe kan God een nog slechter volk gebruiken om Juda te straffen? God antwoordt Habakuk dat de gelovige in vertrouwen op God moet leven. Hij zal alles op zijn tijd en wijze rechtzetten. God heeft de macht over alle volken en Hij weet wat goed is. Hij zal de Babyloniërs, die alleen op zichzelf vertrouwen, straffen.

Uit de profetie van *Jeremia* weten we hoe moeilijk het werk van een profeet kon zijn. Jeremia vertelt dat de Judeeërs een steeds grotere hekel aan hem krijgen. In plaats van Gods woorden ter harte te nemen, haten ze de brenger van Gods boodschap. Zo lezen we dat Jeremia mishandeld wordt, dat er een moordaanslag op hem is voorbereid en dat hij lange tijd gevangen zit. Jeremia wordt er soms moedeloos van. Jeremia maakt zelf

nog mee dat uitkomt waar hij voor gewaarschuwd heeft: Jeruzalem wordt ingenomen door de koning van Babel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Joël 2:28-31, Handelingen 2:16-21*

Profeten tijdens de ballingschap

De waarschuwingen van de profeten hebben het volk van Juda niet tot inkeer gebracht. Het Babylonische leger valt Juda binnen en verwoest Jeruzalem. Edom, het naburige land van Juda, profiteert van deze aanval. Ze mengen zich onder de vijand en plunderen de stad. *Obadja* spreekt daarom een vreselijk oordeel over Edom uit.

Na de ondergang van Juda worden ook profeten weggevoerd naar Babel. Een van hen, *Ezechiël* spreekt tijdens de ballingschap de ballingen moed en hoop in. *Daniël* is als jongen naar Babel meegenomen. Meer over hem in deel 14B.

Profeten na de ballingschap

Na de ballingschap moet het teruggekeerde volk de tempel en de stad Jeruzalem weer herbouwen. Ook dan zijn profeten nodig. *Haggai* steunt het volk bij de tempelbouw.

Zacharia en *Maleachi* waarschuwen het volk niet weer in hun oude zonden terug te vallen. *Maleachi* eindigt hoopvol. Hij kijkt vooruit naar de komst van de redder en hij spreekt over een profeet die zijn komst zal voorbereiden.

God heeft niet alleen profeten naar zijn eigen volk gestuurd. Hij ziet ook hoe buiten de grenzen van Israël de zonde de mens volledig in de macht kan hebben. De hoofdstad van het Assyrische rijk, Ninevé, is daar een voorbeeld van. Het zondige leven van de inwoners is zo ten hemel schreiend, dat God ingrijpt. Hij geeft de profeet *Jona* opdracht naar Ninevé te gaan om de inwoners tot inkeer te brengen (zie deel 4C).

Ongeveer een eeuw later is Ninevé weer net zo verdorven als voorheen. Opnieuw laat God een profeet naar de stad gaan. De straf die *Nahum* over de stad uit moet spreken, komt inderdaad uit. Ninevé wordt totaal vernietigd.

De onmacht van de mens vraagt om de redder

Na het lezen van het Oude Testament wordt heel duidelijk dat de mens sinds de zondeval God en zijn medemens niet liefheeft, zoals God dat bedoeld heeft. Dat geldt voor ieder mens. Ook bij het volk van God is deze onmacht zichtbaar. De wil om God te dienen is er

vaak wel, maar toch wordt telkens weer voor het leven zonder God gekozen. In de tijd van het Oude Testament hebben richters, koningen en profeten aan deze voortdurende strijd tegen de zonde geen einde kunnen maken. Daar was meer voor nodig. Er moest iemand komen die volledige en definitieve redding zou brengen.

Maar het Oude Testament laat niet alleen zien dat het noodzakelijk is dat er een redder komt. Het Oude Testament belooft ook aan al die zondige mensen dat die redder er zeker komen zal. Want God zelf bereidt de komst van de redder voor.

Vragen

1. Profeten
 - a. Wat is de algemene inhoud van een heilsprofetie?
 - b. Welke speciale boodschap hebben de heilsprofetieën voor Israël, op korte en op langere termijn?
 - c. Hebben de heilsprofetieën ons ook iets te zeggen?
2. De profetieën kondigen meermalen de straf van God aan. Kunt u laten zien dat uit de onheilsprofetieën tegelijk Gods liefde blijkt?

Deel 13B: God straft zijn volk

Wanneer koning Salomo er andere goden op na gaat houden, kondigt God straf aan: Salomo's nakomelingen zullen niet meer over het hele volk mogen regeren. Het rijk zal in twee stukken uiteenvallen. (1 Koningen 11:11-13)

Gods straf: de scheuring

Wanneer Salomo sterft, wordt zijn zoon Rechabeam koning (1 Koningen 12). De mensen uit het noorden van het land weigeren echter om hem als koning te beschouwen. Ze kiezen een andere man uit om over hen te heersen: Jerobeam.

Het rijk is vanaf dat ogenblik in tweeën gescheurd: de nakomelingen van David en Salomo zullen voortaan alleen regeren over de mensen uit de stam van Juda en over een deel van de stam Benjamin (*Zie kaart 6 en bijbehorend overzicht in Wegwijzer*). Dit gebied wordt het *tweestammenrijk* of *Juda* genoemd. Jeruzalem blijft het politieke en godsdienstige centrum van dit deel van het land.

Het andere deel van het rijk wordt het *tiensammenrijk* of *Israël* genoemd. Hoofdstad van dit gebied wordt Samaria. In het tiensammenrijk is er geen vaste lijn in de troonopvolging. Er heerst telkens weer een ander koningshuis.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Koningen 12*

De geschiedenis van Israël en Juda

Vanaf nu hebben het tiensammenrijk en het tweestammenrijk allebei een aparte geschiedenis. In dit deel bekijken we hoe het beide rijken in de loop van de eeuwen vergaat. Dat doen we aan de hand van de twee grondregels die gelden voor Gods volk:

- *heb daarom de HEER lief met hart en ziel* (Deuteronomium 6:4-5).
- *heb je naaste* lief als jezelf* (Leviticus 19:18).

Deze twee regels vormen een samenvatting van de tien geboden die God aan Israël heeft gegeven (Matteüs 22:34-40).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Deuteronomium 6:4-5, Leviticus 19:18, Matteüs 22:34-40*

Israël: de liefde voor God

God liefhebben – dat betekent: graag doen wat Hij wil.

Liefde voor God blijkt uit gehoorzaamheid aan de regels die Hij heeft gegeven. In Israël is er de eeuwen door weinig van die gehoorzaamheid te merken. Jerobeam, de eerste koning van het tiensammenrijk, geeft al meteen het verkeerde voorbeeld.

Lezen: 1 Koningen 12:25-32

12:31 offerhoogten: verhoogde plaatsen waarop de Kanaänieten eens hun goden hadden vereerd.

Jerobeam is bang dat het met zijn koningschap gauw gedaan zal zijn. Wanneer zijn onderdanen naar de tempel in Jeruzalem zullen gaan om daar offers te brengen en de jaarlijkse feesten te vieren, zullen ze misschien ook bij Juda willen horen. Daarom bedenkt hij iets om de mensen binnen Israël te houden: hij laat in het noorden en zuiden van zijn rijk, in de plaatsen Dan en in Betel (*Zie kaart 6 in Wegwijzer*), twee heiligdommen bouwen, en plaatst daarin twee gouden stierenbeelden. Voortaan hoeven de mensen niet naar Jeruzalem om te offeren: ze kunnen dat in Dan of in Betel doen. Daar staan de goden die hen uit Egypte hebben geleid, zegt Jerobeam.

Niet alleen door het laten maken van deze beelden laat Jerobeam zien dat hij geen rekening houdt met wat God wil; hij laat dat ook zien door mannen uit allerlei stammen tot priester te benoemen - terwijl God had bepaald dat alleen mannen uit de stam Levi priester mochten worden. Ook stelt hij andere feesten in dan God heeft ingesteld, en brengt hij zelf offers, iets wat alleen de priesters mogen doen. God waarschuwt Jerobeam. Hij stuurt een profeet naar hem toe, die hem laat weten dat God zijn gedrag afkeurt (1 Koningen 12:33-13:34). Maar Jerobeam is niet onder de indruk. Hij geeft zijn dienaren zelfs de opdracht de profeet gevangen te nemen.

Hoe reageren de inwoners van het tienstammenrijk op Jerobeams maatregelen? Er zijn mensen die het er absoluut niet mee eens zijn. Veel priesters bijvoorbeeld (2 Kronieken 11:13-17). Zij trekken uit Israël weg en gaan in Juda wonen. En ook andere mensen uit het tienstammenrijk die de HERE willen dienen, trekken weg uit het tienstammenrijk. Maar de meeste mensen staan helemaal achter dat wat Jerobeam doet. Ze zijn zelfs enthousiast over de beelden die hun koning heeft laten maken.

De heiligdommen in Dan en Betel blijven dan ook eeuwenlang bestaan. Al die tijd vereren de Israëlieten God op een manier die Hij in zijn wet streng verboden heeft (Exodus 20:4-6). Tijdens de regering van Achab, een latere koning, wordt het zelfs nog erger: de Israëlieten gaan ook andere goden vereren (1 Koningen 16:29-33). Achab laat een tempel bouwen voor Baäl, de god van de vruchtbaarheid. De baäldienst wordt dankzij Achab zelfs de staatsgodsdienst.

Een latere koning maakt een eind aan de verering van de Baäl. Maar de heiligdommen in Dan en Betel laat hij gewoon bestaan (2 Koningen 10:18-29).

Uit de boeken 1 en 2 Koningen blijkt: zolang het tienstammenrijk bestaat, wordt het gebod 'heb God lief met heel uw hart' steeds opnieuw door het volk overtreden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Koningen 12:33-13:34, 2 Kronieken 11:13-17, Exodus 20:4-6, 1 Koningen 16:29-33, 2 Koningen 10:18-29

Israël: de liefde voor de naaste

Wat het andere gebod betreft, is het niet veel beter. Het tienstammenrijk is weliswaar rijk en machtig, maar de arme mensen worden onderdrukt (Amos 5:10-12). De rechtspraak is corrupt: rechters nemen steekpenningen aan (Amos 8:4-6). In de handel bedriegt men elkaar. Diefstal en moord zijn aan de orde van de dag (Hosea 4:1-2). Een voorbeeld: de geschiedenis van Achab en Nabot.

Koning Achab heeft zijn zinnen gezet op een stuk grond dat grenst aan zijn paleistuin (1 Koningen 21). Het stuk grond - een wijngaard - is het eigendom van de Israëliet Nabot. Achab vraagt Nabot om de wijngaard aan hem te verkopen. Maar Nabot weigert dat: de Israëlieten mogen hun familiegrond namelijk niet verkopen. Toen de Israëlieten in Kanaän kwamen, heeft God het land laten verdelen onder de families (Leviticus 25:23-28). God heeft toen bepaald dat de familiegrond van vader op zoon moest overgaan en niet verkocht mocht worden. Israël zou nooit een land mogen worden van enkele grootgrondbezitters en vele armen.

Achab is woedend om Nabots weigering. Maar zijn vrouw Izebel weet raad. Zij geeft de bestuurders van Nabots woonplaats de opdracht: 'Huur twee mannen in die Nabot ten aanhoren van het volk beschuldigen van zware misdaden. Leid hem dan weg en breng hem ter dood.'

Izebels bevel wordt uitgevoerd. Nabot wordt vals beschuldigd; en omdat er twee getuigen van zijn misdaden zijn, lijkt de zaak bewezen te zijn. Het volk meent dat Nabot inderdaad schuldig is en brengt hem ter dood. En Achab neemt Nabots wijngaard in bezit.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Amos 5:10-12, Amos 8:4-6, Hosea 4:1-2, 1 Koningen 21, Leviticus 25:23-28*

God waarschuwt Israël

God kijkt niet werkeloos toe, wanneer zulke dingen gebeuren. Telkens weer laat Hij de mensen waarschuwen. Hij stuurt profeten: Elia, Elisa, Amos, Hosea. Soms met gevaar voor hun eigen leven geven ze Gods boodschap door.

De profeten wijzen de mensen op hun slechte daden en ze kondigen aan: Wanneer jullie zo doorgaan, zal God jullie straffen.

'Ik zal jullie in ballingschap voeren, tot voorbij Damascus. Dit zegt de HEER.'

(Amos 5:27)

'De offerhoogten van Isaaks volk zullen worden verwoest, de heiligdommen van Israël zullen in puin vallen, en ik zal het huis van Jerobeam treffen met het zwaard.'

(Amos 7:9)

Isaaks hoogten: de verboden offerplaatsen van Isaaks nakomelingen, de Israëlieten.

Ook roepen de profeten de mensen op om terug te keren tot God:

'Keer terug, Israël, naar de HEER, je God! Door je eigen wandaden ben je ten val gekomen. Kom met woorden van berouw en keer terug naar de HEER. Zeg tegen hem; 'Vergeef ons al onze misdaden. Neem wat goed is van ons aan. Als offer brengen wij u oprechte woorden.'
(Hosea 14:2-3)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Amos 5:27, Amos 7:9, Hosea 14:2-3*

De straf voor Israël: ballingschap

Maar wat de profeten ook zeggen, de Israëlieten keren niet terug naar God (2 Koningen 17:5-6). Daarom doet God uiteindelijk waar Hij voor gewaarschuwd heeft: Hij laat het volk wegvoeren naar het land Assyrië (*Zie kaart 7 in Wegwijzer*). Daar moet het leven in ballingschap. Tijdens de tocht van Israël door de woestijn heeft God al voor deze straf gewaarschuwd. Hij heeft zijn volk toen al duidelijk gezegd: *'Als u mij dient, zal het u goed gaan.* (Deuteronomium 28:1-14). *Maar als u niet naar mij luistert en u niet stoort aan de wet, zal Ik u straffen. Wanneer u zich niet bekeert, zal Ik vijanden tegen u doen optrekken en u laten wegvoeren.'* (Deuteronomium 28:58-68)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Koningen 17:5-6, Deuteronomium 28:1-14, Deuteronomium 28:58-68*

Juda: de liefde voor God

Wanneer we vervolgens kijken naar de geschiedenis van Juda, zien we dat het daar op het punt van de liefde voor God vaak beter gaat dan in Israël. Dat wil zeggen: na de dood van de eerste koningen, Rechabeam en Abiam. Rechabeam laat toe dat er offers aan andere goden worden gebracht. Er wordt zelfs prostitutie bedreven ter ere van deze goden. En over zijn zoon Abiam zegt de bijbel:

'Hij bedreef alle zonden die zijn vader vóór hem had bedreven en was, in tegenstelling tot zijn voorvader David, de HEER, zijn God, niet met heel zijn hart toegedaan.'
(1 Koningen 15:3).

Maar na Abiam komt Asa op de troon. Hij laat de afgodsbeelden verwijderen, stukslaan en verbranden. De bijbel zegt over hem:

'Net zoals zijn voorvader David deed Asa wat goed is in de ogen van de HEER'
(1 Koningen 15:11).

Na Asa komen er méér koningen die God dienen: Josafat, Hizkia en Josia bijvoorbeeld. Zij weten de mensen weer op de goede weg te brengen. Maar tussen deze koningen in regeren er ook vele koningen die zich van God niets aantrekken. Een voorbeeld is koning Manasse (2 Koningen 21). De bijbel zegt over hem dat hij zich net zo gedraagt als de vroegere Kanaänieten, die God om hun slechtheid uit Kanaän heeft verdreven (2 Koningen 21:2). Hij

bouwt altaren voor de Baäl, aanbidt de hemellichamen, laat in Gods tempel altaren voor afgoden bouwen en laat er een beeld van de godin Asjera* neerzetten. En hij verleidt zijn onderdanen, de Judeeërs, ertoe om net als hij de afgoden te gaan vereren.

Uit 1 en 2 Koningen blijkt: wat er in Juda ook aan goeds is geweest, uiteindelijk eindigt men er op dezelfde manier als in Israël.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Koningen 15:3, 1 Koningen 15:11, 2 Koningen 21, 2 Koningen 21:2*

Juda: de liefde voor de naaste

Ook op dit punt lijkt de situatie uiteindelijk veel op de toestand in Israël. Wanneer de koning het verkeerde voorbeeld geeft, wordt hij door het volk nagevolgd.

Mensen met hoge posities nemen andere mensen hun huizen en akkers af (Micha 2:1-2)

Rechters laten zich omkopen. Armen worden uitgebuit (Micha 3:9-11). Buitenlanders, wezen, weduwen - de zwaksten in de samenleving - worden onderdrukt (Jeremia 7:5-10).

Onschuldige mensen worden gedood. Zaken als stelen, moorden, het plegen van echtbreuk, en het afleggen van valse eden zijn in Juda aan de orde van de dag. Toch zijn de Judeeërs niet bang dat God hen zal straffen. Ze voelen zich veilig: ze wonen immers in Jeruzalem, de plaats waar Gods tempel staat! God zal nooit toelaten dat zijn stad en zijn tempel worden verwoest.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Micha 2:1-2, Micha 3:9-11, Jeremia 7:5-10*

God waarschuwt Juda

Ook naar Juda stuurt God zijn profeten: Jesaja, Jeremia, Micha. De boodschap van deze Judese profeten is dezelfde als die van de profeten van Israël: ze wijzen de mensen op hun slechte daden, ze roepen hen op anders te gaan leven, en ze waarschuwen hen voor Gods straf (Jeremia 7:1-15). Ze maken de mensen duidelijk dat ze niet automatisch veilig zijn wanneer ze in Jeruzalem wonen. Wanneer ze zich niet bekeren, zal het hun net zo vergaan als de mensen uit het tienstammenrijk: God zal hen verstoten.

Twee fragmenten uit het bijbelboek Jesaja ter illustratie.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jeremia 7:1-15*

De rechtszaak

Lezen: Jesaja 1:2-3

De profeet Jesaja maakt in het boek dat naar hem genoemd is meteen duidelijk hoe de zaken ervoor staan tussen God en zijn volk. Het is zover gekomen met Gods volk dat God het voor de rechtbank heeft gedaagd. Aarde en hemel roept Hij erbij als getuigen wanneer Hij zijn aanklacht uitspreekt tegen zijn volk.

God heeft zijn volk grootgebracht alsof het zijn kinderen betrof. Maar nu lijkt het Hem niet eens meer te kennen! Zelfs een koe of een ezel weet precies wie zijn baas is. Maar Israël is zijn God vergeten.

De wijngaard

Enige tijd later - waarschijnlijk op een feest in de tijd van de druivenoogst - maakt Jesaja op een andere manier duidelijk hoe het met Juda gesteld is. Hij zingt een lied.

Lezen: Jesaja 5:1-7

De toehoorders hebben in het begin nog niet in de gaten waar Jesaja heen wil. Jesaja lijkt een toepasselijk lied te zingen over een vriend van hem die een wijngaard heeft. De vriend doet alles aan zijn wijngaard: stenen uit de grond halen, er een haag omheen zetten tegen de wilde dieren, een toren bouwen om de wijngaard van daaruit te kunnen bewaken. Het moet voor de toehoorders een totale verrassing zijn om te horen dat een wijngaard waaraan zoveel zorg is besteed, geen goede druiven voortbrengt.

Dan laat Jesaja zijn vriend als het ware zelf aan het woord komen. Hij vraagt de luisteraars om recht te spreken. Wat moet je met zo'n wijngaard? Iedere Israëliet zal onmiddellijk zeggen dat je daar je energie niet verder aan moet verspillen.

Wanneer de mensen zover zijn, komt Jesaja met zijn boodschap: 'Die wijngaard, dat zijn jullie. Mijn vriend, dat is Jahwe. Jullie verdienen hetzelfde lot als de wijngaard.'

Ook voor Juda komt de ballingschap

Ondanks vele waarschuwingen van profeten als Jesaja en Jeremia keren de mensen niet terug naar God. Daarom loopt het ook in Juda onafwendbaar uit op de straf waar God het over heeft gehad: de ballingschap. In het volgende deel meer daarover.

Vragen

1. God straft zijn volk
 - a. Waarom laat Jerobeam in Dan en Betel stierenbeelden neerzetten?
 - b. Wat is daar zo verkeerd aan? Zie hiervoor Exodus 20:4-6 en Exodus 20:22-23.
2. Koningen
 - a. Geef van elk van de koningen die hieronder vermeld staan, aan in welk rijk ze koning waren. *(Zie hiervoor eventueel het overzicht bij kaart 6 in Wegwijzer).*
 - b. Geef van iedere koning aan of hij God wel of niet diende.
Achab

Abiam

Asa

David

Hizkia

Jerobeam

Josafat

Josia

Manasse

Rechabeam

Salomo

3. Beoordeel het gedrag van koning Achab in het licht van de twee geboden die in dit deel besproken zijn.
4. Alles kan een afgod worden.
Kunt u deze stelling toelichten?

Deel 13C: De kerk

In deze en de drie volgende C-delen zullen we het hebben over het negende artikel van de apostolische geloofsbelijdenis: *'ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap van de heiligen.'*

Is de kerk wel nodig?

De kerk is in de Nederlandse samenleving niet erg populair meer. Terwijl in het jaar 1900 nog 98 op de 100 Nederlanders bij een kerk hoorden, lag dat aantal aan het eind van de jaren '80 nog maar op 49 van de 100. Ongeveer de helft van de Nederlanders was toen dus al geen kerklid meer. Het aantal onkerkelijken stijgt nog steeds. En onder degenen die nog wél lid zijn van een kerk, zijn er talloze mensen die nooit of vrijwel nooit naar de kerk gaan. Maar heb je de kerk wel nodig voor je geloof? Je kunt toch net zo goed geloven zonder kerk? Heel veel mensen die niet of niet meer bij een kerk horen, geloven volgens hun eigen zeggen wél in God. Ze vinden het alleen niet nodig om bij een kerk te horen: geloven is immers iets van jezelf. Of ze willen niet meer naar de kerk omdat ze teleurgesteld zijn in de kerkleden.

Toch, wanneer we de bijbel serieus nemen, kunnen we er niet onder uit: je kunt niet zonder de kerk. Geloven is wel iets persoonlijks - maar geloven doe je niet alleen. Daarom nu meer over dat wat de bijbel ons leert over de kerk.

De kerk: een kudde schapen

Waarom heeft een gelovige de kerk nodig? Waarvoor dient de kerk? Om dat goed voor ogen te krijgen, kijken we naar een beeld dat in de bijbel vaak voor de kerk gebruikt wordt: het beeld van een schaapskudde.

In het Oude Testament wordt de kerk regelmatig vergeleken met een kudde schapen die onder leiding van een herder staat (Psalm 23) (Ezechiël 34) (*Zie deel 6C*). Dit beeld, dat voor Israëlieten zeer vertrouwd was, maakte veel duidelijk over de verhouding tussen God en zijn volk. Zoals een herder voor zijn schapen zorgt, zo zorgt God voor de mensen die in Hem geloven. Hij leidt ze, Hij beschermt en verzorgt ze. Bij Hem zijn ze veilig. En zoals een herder op zoek gaat naar een schaap dat verdwaald is, zo zoekt God de mensen op wanneer ze van Hem afdwalen. Want Hij weet dat ze zullen omkomen wanneer ze zonder de kudde en zonder de herder proberen te leven.

Wanneer Jezus op aarde is, gebruikt Hij dit beeld ook (Matteüs 18:12-14). Hij noemt zichzelf de goede herder. De schapen die Hij heeft, zijn de mensen die in Hem geloven (Johannes

10:1-21). Met elkaar vormen zij zijn kudde. De goede herder zal zijn kudde altijd beschermen. Al zou hem dat zijn leven kosten. Want hij houdt van zijn schapen:

'Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen.'

(Johannes 10:11)

Dat Jezus dit niet zomaar zegt, blijkt wel wanneer Hij aan het kruis hangt. Ten koste van zijn eigen leven redt Hij, de goede herder, zijn schapen van de dood.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 23, Ezechiël 34, Matteüs 18:12-14, Johannes 10:1-21, Johannes 10:11*

Het werk van de herder

Wanneer we samenvatten wat het beeld van een herder en een kudde schapen ons zegt over de verhouding van Jezus en de kerk, zijn er drie belangrijke punten.

1. Een herder roept zijn schapen elke dag bij elkaar. Hij zorgt ervoor dat losse schapen met elkaar een kudde vormen. Zo roept Jezus de mensen die in God geloven bij elkaar. Hij wil dat de gelovigen niet op zichzelf blijven staan, maar dat ze samen één gemeente gaan vormen.
2. Zoals een herder zijn kudde tegen het gevaar van wilde dieren beschermt, beschermt Jezus zijn kerk tegen de aanvallen van de satan. De kerkleden zijn bij Hem veilig.
3. Een herder zorgt ervoor dat zijn schapen genoeg te eten en te drinken hebben. Zo zorgt Jezus voor zijn kerk. De gelovigen hebben het goed bij Hem.

Het is voor een schaap van levensbelang dat hij bij de kudde blijft. Alleen daar kan hij rekenen op de bescherming en de verzorging van de herder. Op dezelfde manier is het voor een gelovige van levensbelang dat hij bij de kerk blijft. Want daar kan hij rekenen op de bescherming en verzorging van de herder, Jezus Christus.

Maar hoe is dat mogelijk in deze tijd? Jezus Christus is toch naar de hemel gegaan? Heeft de kudde nog wel een herder? Zijn de gelovigen niet aan zichzelf over gelaten?

De herder stelt onderherders aan

Jezus is na zijn opstanding naar de hemel gegaan. Maar dat betekent niet dat Hij zijn schapen daarmee in de steek heeft gelaten. Integendeel. Jezus bleef voor zijn kerk zorgen. Hij gaf zijn kerk 'onderherders'; mannen die onder Hem herder mochten zijn over zijn kudde (Johannes 21:15-17). Mannen die namens Hem leiding zouden geven aan de kerk, die de kerk zouden beschermen en zouden verzorgen.

In het begin waren degenen die dat deden de apostelen: de mannen die Jezus' speciale leerlingen waren geweest en alles van Hem hadden meegemaakt. Toen zij de wereld

ingen en overal over Jezus vertelden, kwamen er veel mensen tot geloof. Overal ontstonden kerken - of zoals ook wel gezegd wordt: gemeentes.

Aanvankelijk hadden de apostelen de leiding over deze kerken. Zij gaven er iedere zondag onderwijs en regelden alles. Maar al snel stelden de apostelen in iedere kerk *oudsten* of *opzichters* aan (Handelingen 2:42): mannen die als herders voor de kudde van Jezus Christus moesten zorgen (Handelingen 14:23). Met elkaar gaven deze oudsten leiding aan de gemeente, en zorgden ze ervoor dat niemand afdwaalde (Titus 1:5-9).

Sommige van de oudsten kregen een speciale taak (1 Timoteüs 5:17) Zij moesten de gemeente onderwijs geven, en ze moesten *preken*: aan de gemeenteleden uitleggen wat God in de bijbel zegt.

Ook werden er *diakenen* aangesteld: gemeenteleden die onder andere de taak hadden arme en zieke mensen te helpen (1 Timoteüs 3:8-13).

Apostelen zijn er in onze tijd niet meer. Alleen mensen die Jezus zelf hadden meegemaakt, hebben de functie van apostel vervuld. Maar wel zijn er nog steeds in iedere kerk oudsten. Ze hebben nu de naam *ouderlingen* gekregen. Ze hebben als taak hun medekerkleden verder te helpen in het geloof. Ook zorgen zij ervoor dat alles in de kerk goed verloopt. Een ouderling die de taak heeft om te preken en onderwijs te geven, wordt tegenwoordig een predikant of dominee genoemd.

De naam diaken, helper, wordt nog steeds gebruikt voor degenen die geld inzamelen en uitdelen aan de mensen die dat nodig hebben. Diakenen zorgen er ook voor dat ze op de hoogte zijn van bepaalde problemen onder kerkleden. Ze zorgen ervoor dat mensen de hulp krijgen die ze nodig hebben. Daarbij schakelen ze vaak andere kerkleden in.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 21:15-17, Handelingen 2:42, Handelingen 14:23, Titus 1:5-9, 1 Timoteüs 5:17, 1 Timoteüs 3:8-13*

Gewone mensen

Ouderlingen, predikanten en diakenen: het zijn allemaal gewone mensen. Gewone kerkleden, even zondig als iedereen, met dezelfde rechten en plichten als iedereen. Het enige verschil met andere kerkleden is dat zij van Christus een speciale taak hebben gekregen: ze moeten de gemeente besturen en verzorgen.

Het is niet zo dat alleen zij een taak hebben (Hebreeën 3:12-13). Alle kerkleden hebben de opdracht elkaar te helpen verder te komen in het geloof. Ieder kerklid moet iemand die verkeerd leeft, terechtwijzen. (1 Tessalonicenzen 5:12-15) Iedereen moet de mensen die het moeilijk hebben, helpen. De kerkleden kunnen dat ook. Want de Heilige Geest werkt niet meer alleen in mensen die een speciale opdracht van God hebben gekregen. (Zie deel 12C) Hij werkt in alle gelovigen.

Ouderlingen en diakenen gaan de gemeenteleden vóór in het zorgen voor de kerk. Het is dus niet zo dat bijvoorbeeld de predikant het hoofd is van de kerk. Het hoofd van de kerk -

dat is Christus. Hij is de 'opperherder', degene die het over de christenen te zeggen heeft. Maar hij gebruikt mensen om - onder Hem - leiding te geven aan de kerk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 3:12-13, 1 Tessalonicenzen 5:12-15*

De kerk is onmisbaar

Ook na zijn hemelvaart is Jezus actief betrokken gebleven bij zijn kerk. In de kerk is zijn stem als het ware nog hoorbaar. In de kerk horen christenen hoe Jezus wil dat ze leven. Ze merken zijn liefde en zorg voor hen. Als ze het moeilijk hebben, worden ze bemoedigd. Als ze aan het afdwalen zijn, worden ze teruggeroepen. Als ze verdriet hebben, worden ze getroost. Al is Jezus in de hemel - nog steeds beschermt en verzorgt Hij de mensen die bij Hem horen.

Uit de bijbel blijkt dat de kerk onmisbaar is voor de gelovigen. Lid zijn voor de kerk is voor alle christenen van levensbelang. Want in de kerk zijn ze onder de veilige hoede van Jezus Christus.

De kerk is heilig

De apostolische geloofsbelijdenis noemt de kerk '*een heilige, algemene, christelijke kerk*'. Daarmee noemt de belijdenis dus twee eigenschappen van de christelijke kerk: *heiligheid* en *algemeenheid*.

De kerk van Jezus Christus wordt in de eerste plaats heilig genoemd (1 Petrus 2:9-10). Maar klopt dat wel? Is de kerk wel zo heilig? Gaat het er in de kerk werkelijk altijd heilig aan toe? Nee, dat niet. Maar dat wordt hier ook niet bedoeld. Wanneer we zeggen dat de kerk heilig is, zeggen we daarmee allereerst dat de kerk bij God hoort. God de Vader heeft zich aan de kerk verbonden. Zijn Zoon heeft de leden van de kerk gered door zijn leven voor hen op te offeren (Efeziërs 5:25-27) En zijn Geest werkt in hen. Omdat de heilige God de kerkleden uit de dood heeft gered en aan zijn kant heeft gezet, mogen we de kerk heilig noemen (1 Petrus 1:2).

Dat betekent natuurlijk niet dat de mensen er in de kerk maar op los kunnen gaan leven, vanuit het idee: met ons zit het wel goed (1 Petrus 1:16). Wie bij God hoort, moet ook heilig gaan leven. (*Zie deel 12C*) Heiligheid is dus niet alleen een kenmerk van de kerk; het is ook een opdracht aan de leden van de kerk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Petrus 2:9-10, Efeziërs 5:25-27, 1 Petrus 1:2, 1 Petrus 1:16*

De kerk is algemeen

De kerk is behalve heilig ook *algemeen*. Dat betekent: de kerk is niet gebonden aan een bepaalde tijd. En de kerk is ook niet gebonden aan een bepaalde plaats, een bepaald land of

een bepaald volk (Johannes 3:16). De kerk bestaat uit gelovigen uit de hele wereld (Johannes 10:16).

De kerk is dus niet iets van vandaag of gisteren. De kerk is er altijd geweest. Vanaf het eerste begin. Adam en Eva hoorden bij de kerk; Abel, Set, Enos en Noach hoorden erbij (Genesis 4:26). Iedereen die God diende, maakte deel uit van de kerk. Vanaf de tijd van Abraham bestond de kerk voornamelijk uit Israëlieten. De kerk bestond vanaf toen dus uit leden van één volk: de afstammelingen van Abraham. Alle Israëlieten hoorden bij God en dienden Hem. Daarom werd het volk Israël vaak het volk van God genoemd. Het volk van God - dat is een ander woord voor de kerk.

Hoorden alle Israëlieten tot de kerk? Nee, er waren uitzonderingen. Mannen die zichzelf niet wilden laten besnijden en mensen die bepaalde misdaden hadden begaan, hoorden er bijvoorbeeld niet bij. Zij werden uit de kerk verbannen.

En aan de andere kant konden mensen die niet van Israëlitische afkomst waren, toch bij de kerk gaan horen: wanneer ze in God geloofden en zich wilden laten besnijden, werden ze in Gods volk opgenomen (Exodus 12:48).

Toch kun je wel zeggen dat de kerk in de tijd van het Oude Testament voornamelijk uit Israëlieten bestond. Maar dat veranderde in de tijd van het Nieuwe Testament.

Nadat Jezus naar de hemel was gegaan en nadat de Heilige Geest was gekomen, werden mensen uit alle volken opgeroepen om zich tot de levende God te bekeren. De Heilige Geest zorgde ervoor dat talloze mensen over de hele wereld in Jezus Christus gingen geloven. Met elkaar gingen zij één volk vormen: het volk van God (1 Petrus 2:9-10). Daarmee loste God de belofte in die Hij aan Abraham gegeven had (Genesis 17:4-7). God had aan Abraham beloofd dat hij 'vader van een menigte volken' zou worden. En dat is gebeurd. Christenen uit alle volken worden door God als nakomelingen van Abraham beschouwd (Romeinen 4:1-12). Niet omdat ze dat van nature zijn, maar omdat ze hetzelfde geloof hebben als Abraham (Galaten 3:26-29). Een christen is een 'kind van Abraham' omdat hij, net als Abraham, in God gelooft, en zijn vertrouwen helemaal op Hem stelt. In de tijd van het Oude Testament mochten alle natuurlijke afstammelingen van Abraham bij Gods volk horen. Na de komst van de Heilige Geest horen alle 'geloofsafstammelingen' van Abraham tot het volk van God, de kerk.

De kerk is er altijd geweest en zal altijd blijven bestaan. Daar zorgt God voor. Dat laat al zien hoe belangrijk de kerk is. In de volgende deel komen we terug op het belang van de kerk. Ook houden we ons dan bezig met de vraag: wat is de goede kerk? Aan welke kenmerken kun je de kerk van Jezus Christus herkennen?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 3:16, Johannes 10:16, Genesis 4:26, Exodus 12:48, 1 Petrus 2:9-10, Genesis 17:4-7, Romeinen 4:1-12, Galaten 3:26-29*

Vragen

1. Wat zegt het beeld van een schaapskudde over de kerk?
2. Geen christen kan zonder de kerk. Waarom niet?
3. De kerk wordt in de geloofsbelijdenis een heilige, algemene, christelijke kerk genoemd. Leg (kort) uit wat de geloofsbelijdenis daarmee over de kerk wil zeggen.

Deel 14A: Niets in het Oude Testament is overbodig

Bij het lezen van het Oude Testament komen we soms gedeelten tegen waarvan we de zin niet direct inzien: bijvoorbeeld lange geslachtsregisters, waarin moeilijk uit te spreken namen staan. Het lijkt dan ook heel begrijpelijk om deze stukken maar over te slaan. Maar deze, en ook andere ogenschijnlijk nietszeggende delen, hebben een functie: ze vertellen ons over de trouw van God en over de komst van Jezus en zijn reddingswerk.

We zullen aan de hand van een aantal voorbeelden zien dat God niets overbodigs in het Oude Testament heeft laten opschrijven.

Geslachtsregisters: waarschuwing én goed nieuws

In Genesis 4:17-26 staan twee korte geslachtsregisters. Het zijn de geslachtsregisters van Kaïn en van Set, de zonen van Adam en Eva. Dat geeft meteen te denken: waarom wordt er onderscheid gemaakt tussen zonen van dezelfde vader? Dat komt omdat ze beiden een totaal verschillend leven leiden: Kaïn en zijn nakomelingen leven zonder God, Set en zijn nakomelingen leven met God (*zie Deel 3B*).

Het verschil tussen deze twee geslachten is goed te zien aan hun manier van leven. Nadat Adam en Eva uit het paradijs zijn gezet, begint de strijd om het bestaan. De mens is voortaan overgeleverd aan zonde, ziekte en dood.

Kaïns nakomelingen proberen zichzelf staande te houden. Ze zullen het wel redden zonder God. En eendracht maakt macht. Ze zoeken bescherming bij elkaar. Nog tijdens Kaïns leven ontstaan de eerste nederzettingen, de voorlopers van de steden. In die nederzettingen voelen de nakomelingen van Kaïn zich redelijk veilig. Want voor de nakomelingen van Kaïn geldt het recht van de sterkste. Lamech is daar het sprekende voorbeeld van: degene die hem iets aandoet, zal het met de dood moeten bekopen.

Die instelling maakt mensen hard tegenover elkaar. Tegelijk komt het leven uiterlijk tot bloei: ambacht, kunst en cultuur komen tot hoge ontwikkeling. Ze maken het leven gemakkelijker en aangener. Maar de mensen danken God niet voor al die welvaart. Ze zijn God vergeten. Ze leven alleen voor zichzelf.

Over het nageslacht van Set valt weinig interessants te vertellen. De nakomelingen van Set leveren geen belangrijke bijdragen aan de ontwikkeling van kunst en cultuur, zoals de nakomelingen van Kaïn. Toch vertelt de bijbel ons één bijzonderheid over Sets nakomelingen: ze roepen de naam van God aan. Ook zij komen bij elkaar. Niet om bescherming bij elkaar te zoeken, maar om God te vragen om hulp. En om Hem te

bedanken voor alles wat Hij doet en geeft. Ze erkennen dat ze van God afhankelijk zijn en ze verwachten alles van Hem. Ze nemen niet het recht in eigen handen, maar ze laten hun leven leiden door God.

Twee stambomen, die twee verschillende levensstijlen laten zien. Vanaf de opstand van de mens tegen God tot de dag van vandaag is die tegenstelling blijven bestaan. Er zijn mensen die zichzelf willen redden in het leven en er zijn mensen die weten dat alleen God hun leven redden kan.

De twee levenswegen die de stambomen in Genesis 4 laten zien, komen we in de bijbel wel vaker tegen. Ze vormen onder andere het onderwerp van Psalm 1.

•

Gelukkig de mens die niet meegaat met wie kwaad doen, die de weg van zondaars niet betreedt, bij spotters niet aan tafel zit, maar vreugde vindt in de wet van de HEER en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht. Hij zal zijn als een boom, geplant aan stromend water. Op tijd draagt hij vrucht, zijn bladeren verdorren niet. Alles wat hij doet komt tot bloei.

•

Zo niet de wettelozen! Zij zijn als kaf dat verwaait in de wind. Wettelozen houden niet stand waar recht heerst, zondaars niet in de kring van de rechtvaardigen. De HEER beschermt de weg van de rechtvaardigen, de weg van de wettelozen loopt dood. .'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 1*

In het eerste boek van Kronieken komen we weer een geslachtsregister tegen. (1 Kronieken 1:1-27) Dit register loopt van Adam tot en met Abraham. Op het eerste gezicht lijkt het een gewoon geslachtsregister. Maar als we goed lezen, valt meteen iets op in het eerste vers: de stamboom van Kaïn is hier niet meer opgenomen. Zijn nageslacht is door de zondvloed van de aardbodem verdwenen. God heeft de rollen omgedraaid. Degenen die dachten God niet nodig te hebben, heeft God niet nodig om de toekomst voor te bereiden.

God heeft de wereld zwaar gestraft door de zondvloed. Maar al het water van de zondvloed heeft de zonde niet weggewassen. De mensen blijven zondig. Bepaalde namen uit het geslachtsregister herinneren de lezer daaraan. De namen Noach en Cham bijvoorbeeld (*Zie deel 4B*).

Uit het geslachtsregister blijkt ook dat het aantal mensen dat God wil dienen, maar klein is. Veel geslachten vergeten God en willen niets weten van de redding die Jezus brengen zal. Maar het geslachtsregister uit 1 Kronieken 1 laat ook zien dat het werk van God doorgaat. Uit het geslacht van Abraham zal de redder geboren worden. En als Jezus zijn reddingswerk gedaan heeft, mogen alle volken van de aarde op die redding een beroep doen.

Geslachtsregisters zijn op het eerste gezicht misschien saaie opsommingen van namen. Toch hebben ze ons iets te zeggen. Want al die namen herinneren ons aan geschiedenissen

die we in de bijbel kunnen lezen. Ze herinneren ons eraan hoe de mensen in de tijd van de bijbel hun leven inrichtten: met of zonder God. Ze vertellen ook hoe zelfs mensen die bij God wilden horen, zich telkens weer van Hem afkeerden. De geslachtsregisters laten heel duidelijk zien dat de redding van zonde en dood onmogelijk door een mens gebracht kan worden. Maar geslachtsregisters zeggen ook hoe goed God is: hoe Hij altijd weer verder ging met zondige mensen. Hoe Hij ervoor zorgde dat de lijn naar de beloofde redder niet verbroken werd. En hoe Hij de geschiedenis zó leidde, dat zijn Zoon geboren kon worden. Ook om ons te kunnen redden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Kronieken 1:1-27*

De tabernakel: God wil wonen bij de mensen

We hebben nu de functie van geslachtsregisters bekeken. Maar er staan nog andere gedeelten in het Oude Testament die volstrekt overbodig lijken. De uiterst nauwkeurige beschrijving van de bouw van de tabernakel bijvoorbeeld. Wanneer het volk Israël op weg is naar Kanaän vindt bij de berg Sinaï de verbondssluiting tussen God en Israël plaats. Nadat God aan Israël de tien geboden heeft gegeven, klimt Mozes de berg Sinaï op om God te ontmoeten. Tijdens deze ontmoeting vertelt God Mozes dat Hij bij het volk wil wonen. Daarom moet het volk de tabernakel bouwen.

In Exodus 25-28 beschrijft God nauwkeurig hoe die tabernakel er uit moet zien (*Zie schema bij kaart 4 in Wegwijzer*). Die beschrijving is zo nauwkeurig, dat wij ons makkelijk een voorstelling van de tabernakel kunnen maken. Tot in de kleinste details wordt de tent beschreven. Zelfs de lussen en de haken, waarmee de tentkleden aan elkaar vastgemaakt moeten worden, zijn geteld. Ook de voorwerpen die in de tabernakel komen te staan, moeten precies gemaakt worden zoals God dat voorschrijft. Die nauwkeurige beschrijving heeft een bedoeling. Want de Israëlieten mogen niet zelf bedenken hoe ze God zullen dienen. God zelf bepaalt dat. Hij is het die voorschrijft hoe de tent en de voorwerpen die daarbij horen, eruit moeten zien.

Exodus 35-39 lijkt wel een herhaling te zijn van wat er in Exodus 25-28 staat. In deze hoofdstukken wordt precies beschreven hoe de tabernakel en de voorwerpen die daarin komen te staan, gemaakt worden. Deze beschrijving is bijna woordelijk gelijk aan de beschrijving in Exodus 25-28. We kunnen daaruit opmaken dat de aanwijzingen die God gegeven heeft, exact zijn opgevolgd. Voor ons lijkt dat overbodig: de mededeling dat het werk is uitgevoerd zoals God heeft opgedragen, was toch wel voldoende geweest?

Toch heeft de herhaling een bedoeling. Uit deze herhaling blijkt dat de Israëlieten God gehoorzamen. Ze maken alles precies zoals God het heeft voorgeschreven. Ze laten daarmee zien dat ze God willen dienen op de manier die Hij heeft bepaald.

Want dat is niet altijd zo geweest. In Exodus 32 wordt verteld dat het volk eens zelf een manier bedacht heeft om God te dienen. Tijdens de veertig dagen die Mozes bij God op de

berg Sinai was, maakten ze een gouden kalf. Dat kalf moest God voorstellen. Op die manier probeerden de Israëlieten God onder handbereik te krijgen. Maar dat was niet de manier waarop God gediend wilde worden!

Uit Exodus 35-39 blijkt dat de Israëlieten zich bekeerd hebben. Ze houden zich nu aan de regels die God gegeven heeft. Ze bouwen de tabernakel precies volgens zijn voorschriften. En wanneer ze dat gedaan hebben, maakt God van de tabernakel zijn woonplaats.

De nauwkeurige voorschriften voor de bouw van de tabernakel en de bijna woordelijke herhaling bij de uitvoering van deze voorschriften, blijken dus een boodschap te bevatten. We kunnen eruit leren dat het God is die bepaalt hoe de gelovigen Hem moeten dienen. En wanneer mensen God dienen op de manier die Hij van hen vraagt, zal Hij hen zegenen. Hij komt dan bij hen wonen. In de tijd van het Oude Testament kwam God bij de mensen wonen in de tabernakel; in onze tijd wil God bij ons komen wonen door de Heilige Geest.

De verdeling van het land: God zorgt voor zijn volk

Nog een voorbeeld van overbodig lijkende informatie is het uitgebreide verslag van de verdeling van het land Kanaän in het boek Jozua (*Zie schema bij kaart 5 in Wegwijzer*).

Hoofdstuk 13:1-7 vermeldt dat God aan Jozua opdracht geeft het nog niet veroverde land alvast onder de stammen te verdelen. Het vervolg van hoofdstuk 13 tot en met hoofdstuk 21 beschrijft welk gebied aan welke stam wordt toegewezen. De grenzen worden nauwkeurig vastgesteld aan de hand van dorpen en steden. Het lijkt wel een beschrijving voor het kadaster!

Voor ons lijkt dat nogal overdreven: na vers 7 was een opmerking dat Jozua het land inderdaad verdeelde, wel genoeg geweest. Toch laat juist een gedeelte als dit ons zien hoe God is. Want allereerst blijkt hoe betrouwbaar God is. God heeft al aan Abraham beloofd:

'Heel Kanaän, het land waar je nu als vreemdeling woont, zal ik jou en je nakomelingen voor altijd in bezit geven, en ik zal hun God zijn.'

(Genesis 17:8)

Abraham beleeft dat moment niet. Maar de belofte gaat over op zijn nakomelingen.

Daarom wordt het te verdelen land een erfdeel genoemd. En nog vóór het land veroverd is, wordt het erfdeel al toegewezen. Heel terecht eindigt het verslag van de verdeling dan ook met de woorden:

'Hij brak niet één van de beloften die hij Israël had gedaan. Hij deed ze alle gestand.'

(Jozua 21:45)

Uit de gedetailleerde beschrijving blijkt ook de zorg van God voor zijn volk. Hij heeft aandacht voor elke stam apart. Er moeten nog grote stukken land veroverd worden, maar

daarna zorgt God ervoor dat ieder op zijn eigen plek geen gebrek hoeft te lijden. Het land wordt eerlijk verdeeld, elke stam krijgt wat hij nodig heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 17:8, Jozua 21:45*

Opmerkzaamheid gevraagd

Uit de voorbeelden die we bekeken hebben, blijkt dat we overbodig lijkende bijbelgedeelten niet moeten overslaan. Ze vragen ook onze aandacht. We moeten ons juist afvragen: waarom laat God iets herhalen? Of: waarom is dit gedeelte zo uitgebreid verteld? Komt er misschien een belofte uit, of wil God ons iets leren?

Alles wat God in het Oude Testament heeft laten opschrijven, is bedoeld om Hem beter te leren kennen. Zelfs in stukken die ons op het eerste gezicht niet boeiend genoeg lijken om te lezen, ontdekken we God. Zo hebben we in dit deel gezien dat Hij de geschiedenis leidt, dat Hij dichtbij ons wil wonen en dat Hij voor zijn kinderen zorgt. En als we weten dat God zijn eigen Zoon ervoor over heeft gehad om ons te redden van zonde en dood, dan willen wij Hem toch helemaal leren kennen?

Vragen

1. In Ezra 2 vinden we een lijst van namen van mensen die naar Jeruzalem terugkeren om de tempel te herbouwen. Veel van de mensen die op deze lijst staan, moeten straks dienst doen bij de tempel.
 - a. Waarom is het belangrijk dat iemand zijn afkomst met behulp van een geboorteregister kan aantonen? Zie: Exodus 28:1; zie ook deel 9A
 - b. Kunnen we uit Ezra 2:59-62 een conclusie trekken ten aanzien van de vraag hoe de teruggekeerde mensen het leven in Israël weer willen beginnen?

Deel 14B: God laat zijn volk niet los

Omdat de Israëlieten zich ondanks vele waarschuwingen van de profeten niet wilden bekeren, heeft God hen tenslotte gestraft: ze zijn weggevoerd naar Assyrië. Maar ook voor de Judeeërs loopt het uiteindelijk uit op een ballingschap.

De ballingschap van Juda

De Judeeërs laten de profeten die God stuurt maar praten. Ze komen niet tot inkeer. God heeft eeuwenlang geduld met hen. Maar uiteindelijk straft Hij Juda. Hij doet dat door middel van Nebukadnessar, de koning van Babel.

Nebukadnessar valt Juda aan en behaalt de overwinning (2 Koningen 24:1-18). Een aantal jaren betalen de Judeeërs hem belasting. Dan komen ze in opstand. Nebukadnessar treedt hard op: hij rooft de tempel en het paleis van de koning leeg, en neemt alle mensen die iets te betekenen hebben gevangen. Hij brengt ze naar Babel, de hoofdstad van het land dat Babylon of Babylonië werd genoemd - het tegenwoordige Irak (*Zie kaart 7 in Wegwijzer*). Alleen de allerarmste mensen blijven in Juda achter. Nebukadnessar stelt een koning over hen aan: Sedekia, een nakomeling van David. Sedekia is een koning die doet '*wat slecht is in de ogen van de HEER, precies zoals Jojakia.*'

Sedekia blijkt niet veel te hebben geleerd van wat er is gebeurd (2 Koningen 24:20-25:26). Na acht jaar komt ook hij in opstand tegen Babel. Nebukadnessar grijpt hardhandig in. Jeruzalem en de tempel worden compleet verwoest. De mensen die nog niet waren weggevoerd, worden nu ook naar Babel gebracht. Sedekia wordt zwaar gestraft. Zijn zoons worden voor zijn ogen vermoord. Dat is het laatste wat hij ziet: daarna worden zijn ogen uitgestoken en wordt hij geboeid naar Babel weggevoerd.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Koningen 24:1-18, 2 Koningen 24:19, 2 Koningen 24:20 - 25:26

God belooft redding

Het lijkt erop dat dit het einde zal worden voor Gods volk. De inwoners van Israël en Juda zijn weggevoerd uit hun land. Je zou verwachten dat het volk van God nu langzamerhand zal opgaan in andere volken. Maar God heeft het zijn volk al eeuwen voor de ballingschap laten weten: er is een toekomst voor Israël. De wegvoering zal niet het einde betekenen. Profeten als Jesaja en Amos hebben niet alleen de straf aangekondigd, maar mochten ook lang van tevoren spreken over het moment dat God zou zeggen: 'Het is genoeg'. God heeft hen als het ware een blik laten slaan in de tijd van de ballingschap.

Jesaja mocht mensen al oproepen om Gods volk te troosten. De straf is genoeg geweest:

'Troost, troost mijn volk, zegt jullie God. Spreek Jeruzalem moed in, maak haar bekend dat haar slavendienst voorbij is, dat haar schuld is voldaan, omdat zij een dubbele straf voor haar zonden van de HEER heeft ontvangen.'

(Jesaja 40:1-2)

spreekt Jeruzalem moed in: 'zeg tegen Jeruzalem dat God van haar houdt'. Met Jeruzalem wordt hier Gods volk bedoeld.

Het boek Jesaja begint met een rechtszaak, zoals we zagen in de vorige deel. Aarde en hemel zijn getuigen wanneer God zijn volk aanklaagt. Maar aarde en hemel zullen ook de getuigen zijn als Jahwe zijn volk weer in genade aanneemt en het troost:

'Juich, hemel! Jubel, aarde! Bergen, breek uit in gejuich! De HEER heeft zijn volk getroost, hij heeft zich over de armen ontfermd.'

(Jesaja 49:13)

Ook de profeet Amos kondigde naast straf redding aan:

'Ik zal het lot van mijn volk Israël ten goede keren. Zij zullen hun verwoeste steden herbouwen en erin wonen, ze zullen wijngaarden planten en de wijn ervan drinken, ze zullen tuinen aanleggen en de vruchten ervan eten.'

(Amos 9:14)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 40:1-2, Jesaja 49:13, Amos 9:14*

God houdt zijn volk vast

Niet alleen in de eeuwen vóór de ballingschap hebben profeten redding aangekondigd. Ook tijdens de ballingschap laat God aan zijn volk zijn liefde blijken. Hij stuurt hun ook dan profeten. Ezechiël bijvoorbeeld. Hij mag de mensen in Babel vertellen dat de ballingschap maar tijdelijk zal zijn. God belooft:

'Ik leid jullie weg bij die volken ik breng jullie bijeen uit die landen, en laat je naar je eigen land terugkeren'

(Ezechiël 36:24)

Ezechiël waarschuwt de mensen: God brengt jullie niet terug omdat jullie zo goed zijn (Ezechiël 36:19-24). Hij zal jullie terugbrengen om de andere volken te laten zien hoe machtig en heilig Hij is. Toen jullie in ballingschap gingen, hebben jullie Gods naam in opspraak gebracht. De volken waar jullie kwamen, spotten: 'Dat is nu het volk van Jahwe, maar toch moesten ze uit zijn land vandaan! Kennelijk is die Jahwe heel wat minder machtig dan de goden van Babel!' Het heeft God diep gegriefd dat zijn naam zo door het slijk werd gehaald. Wanneer God jullie terugbrengt, doet Hij dat niet vanwege jullie, maar vanwege zijn naam (Ezechiël 36:25-26).

Ezechiël voorzegt ook dat God zal meer doen dan zijn volk terugbrengen. Hij zal nieuwe mensen van hen maken. Hij zal hun een nieuw hart geven. In plaats van een hart van steen zullen ze een warm kloppend hart krijgen. Ze zullen een andere instelling krijgen tegenover God en tegenover elkaar.

God belooft:

'Ik zal jullie mijn geest geven en zorgen dat jullie volgens mijn wetten leven en mijn regels in acht nemen. Jullie zullen in het land wonen dat ik aan je voorouders gegeven heb, jullie zullen mijn volk zijn en ik zal jullie God zijn'

(Ezechiël 36:27)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Ezechiël 36:24, Ezechiël 36:19-24, Ezechiël 36:25-26, Ezechiël 36:2*

Daniël

Een andere profeet die optreedt tijdens de ballingschap is Daniël. Daniël is nog jong wanneer hij naar Babel wordt gevoerd. In Babel krijgt hij samen met drie van zijn vrienden een belangrijke positie aan het hof van koning Nebukadnessar.

Lezen: Daniël 2

2:2 Chaldeeën: een groep waarzeggers.

2:4 Aramees: hier begint een gedeelte dat geschreven is in de Aramese taal (een taal die verwant is aan het Hebreeuws).

Koning Nebukadnessar heeft een droom gehad die hem zeer verontrust. Hij meent dat die droom een bepaalde betekenis moet hebben, en ontbiedt alle mensen die zich bezighouden met astrologie en toekomstvoorspelling. Zij moeten zijn droom uitleggen. Maar dat niet alleen: ze moeten hem eerst vertellen wat de koning gedroomd heeft. Wanneer ze dat niet kunnen, zal de koning hen als bedriegers aan de kaak stellen: ze zullen op een afschuwelijke manier ter dood gebracht worden.

Geen van de waarzeggers is in staat te vertellen wat de koning gedroomd heeft. Er wordt daarom een massa-executie aangekondigd. Ook Daniël en zijn vrienden zullen gedood worden. Maar God verhindert dat dat gebeurt. Hij zorgt ervoor dat Daniël kan vertellen wat de koning gedroomd heeft en dat hij kan uitleggen wat die droom betekent: er zal een eind komen aan het machtige Babylonische rijk. Er zal een ander wereldrijk voor in de plaats komen. Maar ook dat rijk zal niet blijven bestaan - en ook de rijken die er op volgen niet. Uiteindelijk zullen alle wereldrijken verbrijzeld worden door het koninkrijk van God. Nebukadnessar is diep onder de indruk. Van Daniël - maar vooral van de God van Daniël. Hij begrijpt dat Daniëls God de God is die over alles en iedereen regeert

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Daniël 2*

De terugkeer

Wat God via Daniël en andere profeten heeft beloofd, gebeurt. Nadat het Babylonische rijk zeventig jaar bestaan heeft, wordt het veroverd door het Perzische rijk. God gebruikt de koning van Perzië, Kores, om zijn volk weer terug te laten gaan. Er gebeurt op die manier precies wat God al door de profeet Jesaja heeft laten voorzeggen (Jesaja 45:1-7).

Lezen: Ezra 1:1-11

Ieder die bij Gods volk hoort, mag dus terug. Dat geldt niet alleen voor degenen die in het tweestammenrijk woonden, maar ook voor mensen uit het tienstammenrijk. Het Perzische rijk omvat namelijk ook het gebied waar de inwoners van het tienstammenrijk een paar honderd jaar geleden zijn heengevoerd.

God zorgt ervoor dat zijn volk niet met lege handen thuis hoeft te komen. Koning Kores draagt zijn onderdanen op de Israëlieten goud, zilver, huisraad en vee mee te geven. Daarnaast geven ze vrijwillig dingen mee voor de tempel. Kores zorgt er bovendien voor dat alles wat Nebukadnessar uit de tempel had geroofd, weer mee terug naar Jeruzalem gaat. Lang niet alle mensen gaan terug naar Jeruzalem. Veel mensen zijn in Babel geboren en voelen zich er thuis. Ze willen er blijven wonen. De mensen die wel gaan, zijn God heel erg dankbaar. Ze hebben het gevoel dat ze dromen. En niet alleen zij zijn onder de indruk. Ook de mensen uit andere volken, die eerst dachten dat Israëls God minder machtig was dan de goden van Babel, staan nu versteld. Dat blijkt uit een lied dat de Israëlieten later zongen:

'Toen de HEER het lot van Sion keerde, was het of wij droomden, een lach vervulde onze mond, onze tong brak uit in gejuich. Toen zeiden alle volken: De HEER heeft voor hen iets groots verricht'

(Psalm 126:1-2)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Ezra 1:1-11, Psalm 126:1-2*

De herbouw van de tempel

Bijna 50.000 Israëlieten zijn onder leiding van Zerubbabel, een nakomeling van David, en de hogepriester Jozua naar hun land teruggekeerd (Ezra 2,3). Snel begint men met de herbouw van de tempel. Er wordt een altaar gebouwd, zodat de priesters in ieder geval weer offers kunnen brengen. Daarna worden de fundamenteën van de tempel gelegd. Wanneer dat werk klaar is, wordt er een groot feest gevierd, waarbij het hele volk aanwezig is. Er wordt muziek gemaakt en gezongen om God te danken en te loven. Tot in de wijde omtrek is te horen hoe blij het volk is over wat Jahwe gedaan heeft. Maar al snel na deze feestdag komt de bouw van de tempel voor lange tijd stil te liggen (Ezra 4). De Samaritanen*, een volk dat tijdens de ballingschap in het land heeft gewoond, werken de herbouw tegen.

Na een aantal jaren stuurt God profeten naar zijn volk toe: Haggai en Zacharia (Haggai 1:4 en 8). Ze roepen de mensen op om verder te gaan met de bouw van de tempel. 'Jullie wonen

in mooi betimmerde huizen, terwijl Gods huis nog een ruïne is! Dat kan toch niet? Ga de bergen in, kap hout, en bouw de tempel weer op!' Het volk luistert naar de profeten, en gaat met enthousiasme aan de slag. En na enkele jaren is het werk voltooid: de tempel staat er weer. Met een feest wordt de tempel ingewijd (Ezra 6:13-22).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Ezra 2,3,4, Haggai 1:4 en 8, Ezra 6:13-22*

De herbouw van de stadsmuren

De tempel is nu herbouwd, maar Jeruzalem is nog steeds een stad zonder muren: iedere vijand kan er zonder moeite binnenvallen (Nehemia 1:1-3). De Israëlieten worden daar van alle kanten om bespot (Nehemia 2:1-10). Maar dan zorgt God ervoor dat Nehemia, een Israëliet die een functie heeft aan het Perzische hof, tot landvoogd over Juda wordt aangesteld. Nehemia krijgt van de koning van Perzië toestemming om naar Juda te gaan en de muren van Jeruzalem te restaureren.

Nehemia pakt het werk grondig aan (Nehemia 2:6). Samen met andere Israëlieten begint hij met het herstel van de muren en van de stadspoorten. Ondanks spot van omstanders ('Die muur daar stort al in als er een vos op springt!') (Nehemia 4 en 6) ondanks tegenwerking, en ondanks het feit dat men de Israëlieten verdacht probeert te maken bij de Perzische regering, kunnen de Israëlieten de stadsmuren in korte tijd herbouwen. Wanneer de muren voltooid zijn, is het voor iedereen zichtbaar: Israël heeft weer een veilige plaats om te wonen (Nehemia 8). De voltooiing van de bouw wordt gevierd met een groot feest, dat een hele week duurt. Op dit feest leest Ezra, een schriftgeleerde*, uren achter elkaar voor uit de eerste vijf bijbelboeken, waarin Gods wetten beschreven staan. Zo houdt hij de mensen voor dat ze alleen veilig zijn wanneer ze zich aan Gods geboden houden.

De toehoorders zijn diep onder de indruk (Nehemia 9-10). Ze zijn bedroefd over alles wat ze verkeerd hebben gedaan, en ze bekennen hun zonden tegenover God. Alle mensen die ernst willen maken met het verbond, leggen een eed af en verplichten zich op die manier om alle geboden en voorschriften van God uit te voeren. Het volk maakt zo een nieuw begin met het leven in dienst van God, de koning van Israël.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Nehemia 1:1-3, Nehemia 2:1-10, Nehemia 2:6, Nehemia 4 en 6, Nehemia 8, Nehemia 9-10*

Wachten op de redder

Israël is terug in het land dat God aan Abraham en zijn nakomelingen had beloofd. Maar dat betekent niet dat daarmee alles goed is. De Israëlieten hebben bijvoorbeeld geen eigen koning. Het verlangen naar de redder die beloofd is, wordt daarom steeds groter. God heeft via profeten als Micha en Jesaja al veel over hem verteld. De mensen uit deze tijd weten heel wat meer over hem dan Adam en Eva wisten. Micha zegt bijvoorbeeld:

'Uit jou, Bethlehem in Efrata, te klein om tot Juda's geslachten te behoren, uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen. Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden., in de dagen van weleer.'

(Micha 5:1)

Uit wat Micha hier zegt kunnen de Israëlieten een aantal dingen afleiden over de toekomstige redder: hij zal geboren worden in Bethlehem, de plaats waar David ook vandaan kwam. Hij zal, net als David, een nakomeling zijn van Jakobs zoon Juda. Hij zal koning worden over Israël. En: hij zal meer dan een gewoon mens zijn. Van een gewoon mens kun je immers niet zeggen dat zijn oorsprong in de eeuwigheid ligt. Zo hebben de profeten meer dingen over de beloofde redder mogen onthullen. Maar wanneer hij zou komen, wist niemand. Het was voor iedereen afwachten.

De volgende keer meer over de uiteindelijke komst van de beloofde redder.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Micha 5:1*

Vragen

1. God laat zijn volk niet los
 - a. Hoe kijken buitenlanders tijdens de ballingschap aan tegen de God van Israël? Zie hiervoor Ezechiël 36:19-21; maar zie ook Daniël 2:47. Kunt u deze twee soorten reacties verklaren?
 - b. Wat is de reactie op Israëls terugkeer? Zie Psalm 126:1-2.
2. Ballingschap
 - a. De ballingschap is bedoeld als straf.
 - b. De ballingschap is bedoeld als medicijn.

Met welke bewering bent u het eens? Licht uw keus toe.
3. God heeft door middel van zijn profeten veel bekend gemaakt over de beloofde redder.
 - a. Wat konden de Israëlieten over hem afleiden uit Jesaja 9:5-6?
 - b. Wat konden ze afleiden uit Jesaja 53:5-7?

Deel 14C: De kerk: een gemeenschap

In dit deel besteden we aandacht aan de vraag waarom de apostolische geloofsbelijdenis de kerk '*de gemeenschap van de heiligen*' noemt. Daarna behandelen we de vraag: hoe kun je weten of een kerk ook een goede kerk is?

De gemeenschap van de heiligen

De apostolische geloofsbelijdenis noemt de kerk 'de gemeenschap van de heiligen'. Wat wordt daarmee bedoeld?

Twee dingen:

- De kerk is een gemeenschap van mensen die bij Jezus Christus horen.
- De kerk is een gemeenschap van mensen die bij elkaar horen.

Bij Jezus horen

De kerk is een gemeenschap van mensen die bij Jezus Christus horen, van mensen die hun heil bij Hem zoeken. Dankzij Jezus' werk gelden deze mensen voor God niet langer als slecht, als schuldig. Door hun band met Jezus gelden ze voor God als 'heiligen': als mensen die aan Gods kant staan, mensen die bij God passen (Efeziërs 1:1).

Heiligen zijn geen heilige boontjes, of mensen op wie niets valt aan te merken (1Korintiërs 6:11). Heiligen zijn mensen die van zichzelf even slecht zijn als ieder ander, maar met wie iets gebeurd is: ze zijn schoongewassen met het bloed van Jezus Christus (Efeziërs 1:4). Ze zijn dankzij Jezus 'rein' geworden.

Tussen Jezus en de kerk is er een zeer sterke band (Efeziërs 5:22-33). De bijbel vergelijkt die band wel met de verhouding tussen een man en een vrouw. Zoals in een goede relatie een man zijn vrouw liefheeft en alles voor haar over heeft, zo heeft Jezus alles over voor zijn kerk. Hij heeft er zelfs zijn leven voor over gehad. Zoals een man en vrouw die van elkaar houden, alles met elkaar delen, zo delen Jezus en zijn kerk alles met elkaar. Jezus houdt dat wat Hij met zijn werk verdiend heeft, niet voor zichzelf. Hij geeft het aan zijn kerk. Iedereen die bij de kerk hoort, mag weten dat hij alles zal krijgen wat Jezus verdiend heeft. Jezus belooft hem:

- de vergeving van zijn zonde (2 Korintiërs 5:19)
- de opstanding van zijn lichaam (Johannes 6:40)
- het eeuwige leven (Johannes 3:36)

(Deze drie zaken worden behandeld in deel 17C).

Maar dat is nog niet alles. Jezus geeft daarnaast ook nog andere geschenken aan zijn kerk (1 Korintiërs 12). Alle kerkleden krijgen van Jezus bepaalde gaven. Die gaven kunnen heel verschillend van aard zijn. Sommige mensen hebben veel wijsheid, anderen kunnen goed leiding geven, sommige mensen hebben veel geld, anderen hebben veel vrije tijd. Al die dingen zijn geschenken die Jezus Christus - via de Heilige Geest - aan zijn kerk geeft. Met welk doel krijgen de kerkleden deze gaven? Dat wordt duidelijk wanneer we kijken naar het andere aspect van het kerk-zijn: het feit dat de kerkleden een gemeenschap vormen met elkaar.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 1:1, 1 Korintiërs 6:11, Efeziërs 1:4, Efeziërs 5:22-33, 2 Korintiërs 5:19, Johannes 6:40, Johannes 3:36, 1 Korintiërs 12*

Bij elkaar horen

De kerk is niet alleen een gemeenschap van mensen die bij Jezus Christus horen - het is ook een gemeenschap van mensen die bij elkaar horen. En dat verklaart waarom Jezus de kerkleden allerlei gaven geeft: om er elkaar mee te helpen. Het is dus niet de bedoeling dat christenen op zichzelf blijven staan met de gaven die ze gekregen hebben. Ze moeten kijken hoe ze er anderen mee kunnen helpen. Hoe ze anderen kunnen helpen met hun geld, met hun vrije tijd, met hun gave om te luisteren, om de bijbel uit te leggen, om bezig te zijn met hun handen.

De bijbel vergelijkt de kerk met een lichaam (1 Korintiërs 12:27). Zoals een lichaam één levend geheel vormt, zo vormen Jezus Christus en de kerk samen één levend geheel. Jezus is te vergelijken met het hoofd van een lichaam (Kolossenzen 1:18). Hij bestuurt alles. Hij leidt de kerk. De kerkleden zijn te vergelijken met allerlei lichaamsdelen: sommige mensen zijn 'hand', anderen zijn 'oor', 'oog' of 'voet' (1 Korintiërs 12:12-31).

In een lichaam heeft ieder onderdeel een andere functie; en ieder onderdeel is onmisbaar (Romeinen 12:4-8). Zo is het ook in de kerk. Iedere gelovige is verschillend. Ieder heeft weer andere gaven gekregen. Iedere gave is belangrijk; en iedereen kan zijn gave in de kerk gebruiken. Ieder kerklid is onmisbaar voor het functioneren van de gemeente als geheel. De kerkleden hebben elkaar nodig om samen het lichaam van Jezus Christus te kunnen zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 12:27, Kolossenzen 1:18, 1 Korintiërs 12:12-31, Romeinen 12:4-8*

Welke kerk?

Uit de bijbel blijkt dat het voor een gelovige zeer belangrijk is om bij de kerk te horen. Maar bij welke kerk moet je je aansluiten? Er zijn in Nederland meer dan honderd verschillende kerken. Wat is de goede kerk? Waar moet je zijn als je God wilt dienen? Of kun je overal terecht, als je er maar thuis voelt?

Volgens veel mensen maakt het eigenlijk niets uit van welke kerk je lid bent. 'We geloven toch allemaal in dezelfde God. Als je in de hemel komt, vraagt God echt niet bij welke kerk je hebt gehoord!', wordt vaak gezegd.

Sommige mensen vinden het zelfs goed dat er zoveel verschillende soorten kerken zijn. Ieder mens beleeft zijn geloof op zijn eigen manier. Er zijn mensen die graag veel zingen in de kerk; er zijn mensen die modern zijn ingesteld; en er zijn mensen die van ouderwetse preken houden. Iedereen is anders. Iedereen moet naar een kerk kunnen gaan waar hij zich thuis voelt.

De bijbel over de kerk

Maar hoe begrijpelijk deze gedachtegang ook is - toch klopt hij niet. In de bijbel wordt nergens gezegd dat het goed is dat er veel verschillende kerkgemeenschappen zijn. Integendeel. Jezus, het hoofd van de kerk, heeft juist gebeden dat de christenen allemaal één zouden zijn (Johannes 17:20-23). Zoals Hij en zijn Vader één zijn. Er moet één kudde schapen zijn, onder leiding van de ene herder, Jezus (Johannes 10:16).

Dat betekent dat christenen nooit zullen mogen berusten in het feit dat er zoveel verschillende kerkgemeenschappen zijn. Ze zullen er alles aan moeten doen om een eind te maken aan de verdeeldheid en te komen tot eenheid.

Aan de andere kant maakt de bijbel ook duidelijk dat eenheid nooit ten koste zal mogen gaan van de trouw aan Jezus. Een kerk die Jezus Christus trouw wil blijven, zal geen eenheid kunnen vormen met een kerk die Jezus niet volgt. Want het kan voorkomen dat een kerk Jezus niet volgt. Om terug te komen op de vergelijking van de kerk met een schaapskudde: een herder kan met zijn kudde een verkeerde weg inslaan (Jeremia 23:1-2). Op die manier kan hij de schapen die aan zijn zorgen zijn toevertrouwd, de ondergang in jagen. Zo kan ook een kerk een verkeerde kant opgaan - onder invloed van slechte leiders. Een paar voorbeelden uit de bijbel.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 17:20-23, Johannes 10:16, Jeremia 23:1-2*

Slechte herders

In de tijd van het Oude Testament moesten de priesters aan de Israëlieten, de leden van de kerk, laten zien hoe ze God moesten dienen (1 Samuël 2:12-17). Maar soms waren er

priesters die juist deden wat God uitdrukkelijk verboden had. En daarmee gaven ze het volk van God het verkeerde voorbeeld. Hetzelfde geldt voor de koningen van Israël. Zij moesten het volk voorgaan in het dienen van God. Sommige koningen deden dat ook. Maar veel koningen leefden alsof God niet bestond. Ze gingen hun volk dan juist voor op het verkeerde spoor (1 Koningen 16:30-33).

Onder priesters of koningen die God ongehoorzaam waren, ging het vaak mis met Gods volk. Een groot deel van de kudde liep dan onder leiding van een slechte herder de verkeerde kant op (Ezechiël 34:1-6).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 2:12-17, 1 Koningen 16:30-33, Ezechiël 34:1-6*

De goede herder

Ook in Jezus' tijd kwam dit voor. Jezus is vaak fel opgetreden tegen de godsdienstige leiders van zijn tijd (Matteüs 23:13-36). Hij beschuldigde hen ervan dat ze slechte herders waren en dat ze de kudde niet goed verzorgden. Tegenover deze mensen zei Jezus: *'Ik ben de goede herder.'* (Johannes 10:11) En dat zei Hij niet alleen; Hij liet het ook zien. Hij gaf zelfs zijn leven om zijn schapen te redden van de ondergang.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 23:13-36, Johannes 10:11*

Trouwe onderherders

In het vorige C-deel hebben we het al gehad over de 'onderherders', die in opdracht van Jezus voor de kudde zorgen. De bijbel stelt eisen aan zulke mensen (2 Timoteüs 3:14-17). De mannen die de leiding hebben in de kerk, moeten bijvoorbeeld trouw zijn aan hun opdracht. Ze mogen niet hun eigen inzichten verkondigen aan de kerkleden (Galaten 1:6-9). Ze moeten de mensen vertellen wat er in de bijbel staat. Niet meer en niet minder dan dat.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Timoteüs 3:14-17, Galaten 1:6-9*

Mondige kerkleden

Schapen hebben maar weinig verstand. Ze volgen hun herder ook als hij een verkeerde weg inslaat. Met kerkleden is dat anders (Handelingen 17:10-11). Die zijn heel goed in staat om hun herders te beoordelen. Aan de hand van de bijbel kunnen ze zien of de predikant Gods Woord op een goede manier uitlegt - of dat hij dingen vertelt die niet in de bijbel staan, en daar misschien zelfs tegen in gaan (Hebreeën 13:9). Een predikant die bepaalde bijbelgedeeltes niet serieus neemt, of die dingen goed noemt die God fout heeft genoemd, is geen goede herder (1 Johannes 4:1). Het is levensgevaarlijk om achter zo'n herder aan te blijven lopen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 17:10-11, Hebreeën 13:9, 1 Johannes 4:1*

Zoeken naar de kerk

Vaak is het zo dat we bij het beoordelen van een bepaalde kerk afgaan op de leden ervan. Zijn ze aardig, zijn ze eerlijk, zijn ze gastvrij? Dat is niet zo vreemd. Van echte christenen mag je verwachten dat ze leven zoals God dat in de bijbel heeft voorgeschreven. Aan de andere kant moeten we niet vergeten dat ook christenen nog iedere dag te vechten hebben tegen zichzelf, tegen hun slechte natuur (Romeinen 7:13-26). De satan probeert voortdurend vat op hen te krijgen. Daarom leven christenen vaak niet op het hoge niveau dat God van hen verwacht (Efeziërs 6:11-12). Ook in de kerk komen mensen voor met een onprettig karakter. Ook in de kerk zijn mensen die vreselijke misstappen begaan of begaan hebben. Als het goed is, vechten ze daartegen. Maar dat is van de buitenkant niet altijd te zien.

Hoe de mensen van een bepaalde kerk zijn, is belangrijk. Maar het zegt niet alles. Het is daarom onjuist om alleen op de mensen af te gaan. Op die manier zou je - vanwege de aardige mensen - terecht kunnen komen in een kerk die toch de verkeerde kant opgaat.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 7 : 13-26, Efeziërs 6:11-12*

Drie kenmerken

Maar wat bepaalt dan wél of een kerk een goede kerk is? Is er iets waaraan je de kerk van Jezus Christus wél duidelijk kunt herkennen? Ja. Uit de bijbel kunnen we drie kenmerken afleiden waaraan de kerk moet voldoen:

1. Men gaat er goed om met de bijbel.
2. Men gaat er goed om met de sacramenten*: de doop en het avondmaal*.
3. Men gaat er goed om met de tucht.

Hieronder kijken we naar het eerste kenmerk; in de volgende deel behandelen we de andere twee kenmerken waaraan je de kerk kunt herkennen.

Goed omgaan met de bijbel

Het eerste kenmerk waaraan je de kerk van Jezus Christus kunt herkennen, is dus: gaat men er goed om met de bijbel? Dat is meteen het beslissende punt. De andere twee kenmerken zijn beide hierop terug te voeren.

Hoe moet er in de kerk worden omgegaan met de bijbel? Op de manier waarop God dat in de bijbel aan ons voorschrijft (Galaten 1:8). In de kerk moet de bijbel van de eerste tot de laatste bladzij als Gods Woord aanvaard worden (Openbaring 22:18-19). Er mag niets aan de bijbel worden toegevoegd en er mag niets uit worden weggelaten.

In de kerk van Jezus Christus moet de bijbel het voor het zeggen hebben. Op ieder punt. Voor de predikant en de ouderlingen betekent dat dat ze datgene wat in de bijbel staat op een zuivere manier moeten uitleggen. Ze moeten niet op hun eigen mening afgaan, maar de bijbel voor zichzelf laten spreken. Ze moeten bijbelteksten niet uit hun verband halen, maar de bijbel echt tot zijn recht laten komen. Wanneer een predikant een preek houdt, moet hij kunnen zeggen: 'Dit wil God van ons. Kijk maar daar en daar, en vergelijk het maar met dat bijbelgedeelte.'

Dat de bijbel het in de kerk voor het zeggen moet hebben, betekent ook iets voor de kerkleden. Zij moeten luisteren naar wat God in de bijbel tot hen zegt. Ze moeten zich erdoor laten gezeggen.

Tot zover het eerste kenmerk waaraan de kerk te herkennen valt. In het volgende deel meer over de andere twee punten.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Galaten 1:8, Openbaring 22:18-19*

Vragen

1. De kerk is te vergelijken met een lichaam. Kunt u dat uitleggen? Zie hiervoor 1 Korintiërs 12:27, Kolossenzen 1:18 en Romeinen 12:4-8 Romeinen 12:8 barmhartig is: medelijden en liefde tonen.
 - a. 'Als de kerk waarvan je lid bent de verkeerde kant opgaat, moet je eruit stappen en een kerk zoeken die wél Jezus volgt.'
 - b. 'Als de kerk waarvan je lid bent de verkeerde kant opgaat, mag je er niet weggaan. Je zou je zieke moeder toch ook niet in de steek laten?' Met welke stelling bent u het eens? Waarom?

Deel 15A: De wereld van het Nieuwe Testament

In de vorige zes delen hebben we stilgestaan bij het Oude Testament. De zes delen die nu volgen, gaan over het Nieuwe Testament. We beginnen ook hier met een inleidend deel.

Tussen Oude en Nieuwe Testament

Tussen het laatste boek van het Oude Testament, Maleachi, en het eerste boek van het Nieuwe Testament, Matteüs, ligt een periode van zo'n 400 jaar. Een periode waarin veel gebeurd is in Israël en in de wereld om Israël heen. In het bijbelboek Daniël worden sommige van die gebeurtenissen al aangekondigd (Daniël 2). Zo mag Daniël profeteren over de opkomst en ondergang van allerlei machtige wereldrijken. Voor een goed begrip van het Nieuwe Testament is het belangrijk iets te weten over de gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden in de tijd tussen het Oude en Nieuwe Testament. We kijken eerst naar het wereldgebeuren en de gevolgen daarvan voor Israël. Daarna wordt een overzicht van het godsdienstige leven van Israël in de tijd van het Nieuwe Testament gegeven.

- **Het Perzische Rijk (559-331 voor Christus)**
In de tijd van de ballingschap werd het Babylonische wereldrijk overwonnen door het Perzische (536 voor Christus). De Joden kregen van de Perzische koning Cyrus (Kores) toestemming om terug te gaan naar Israël. Dat betekende niet dat Israël vanaf dat moment weer van de Joden was: het land bleef onderdeel van het grote Perzische wereldrijk.
- **Het Macedonische Rijk (331-323 voor Christus)**
Het Perzische rijk heeft zo'n 200 jaar bestaan. Toen werd het veroverd door Alexander de Grote, de jonge koning van Macedonië en Griekenland. Hij deed er alles aan om de Griekse taal en cultuur in alle landen van zijn wereldrijk in te voeren. Uit de vermenging van de Griekse met de oosterse cultuur ontstond het zogenaamde Hellenisme (Hellas = Griekenland). Het Hellenisme is eeuwenlang de cultuur van de landen rond de Middellandse Zee gebleven. Dankzij Alexander de Grote werd het Grieks een wereldtaal: het werd in al deze landen gesproken. Vandaar ook dat het Nieuwe Testament in het Grieks geschreven is.

- Egyptische en Syrische overheersing (± 300-164 voor Christus)
Alexander stierf plotseling op drieëndertigjarige leeftijd. Na zijn dood viel zijn enorme rijk in vier delen uiteen. Twee van deze delen waren Egypte en Syrië - de landen ten zuiden en ten noorden van Israël. Deze landen hebben beide een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van Israël. Israël werd eerst door Egypte en later door Syrië overheerst. De Syrische overheersing is een zware periode voor Israël geweest. Zo probeerde de Syrische koning Antiochus IV de Joden de Hellenistische godsdienst op wilde dringen. Hij liet Jeruzalem voor een deel verwoesten en wijdde de tempel aan de Griekse god Zeus. Hij dwong de Joden aan deze afgod te offeren. Joden die zich verzetten, werden vervolgd en gemarteld.
- De vrijheidstrijd (164-104 voor Christus)
In die tijd ontstond er een vrijheidstrijd in Israël. Een groep mannen, die zich de Makkabeeën noemde, begon een guerrillastrijd tegen de Syrische overheersing. Het lukte ze verschillende Syrische legers te verslaan en Jeruzalem te heroveren. De tempel werd ontdaan van alles wat met de Griekse godsdienst te maken had, en werd weer in gebruik genomen voor de dienst aan God. In de loop van de jaren werd ook de rest van het land heroverd. Na eeuwen van overheersing was Israël eindelijk weer een vrij land. Ook de streken Samaria en Galilea, het oude tienstammenrijk (*Zie kaart 8 in Wegwijzer*), waar al zo'n 600 jaar niet-Joden woonden, gingen weer bij Israël horen. De inwoners van deze streken werden, soms onder dwang, tot het Jodendom bekeerd. Verder werd Idumea, het gebied ten zuiden van Judea, veroverd. Ook de inwoners van deze streek, de Edomieten, werden gedwongen de Joodse godsdienst aan te nemen. Israël heeft in deze tijd ongeveer de omvang die het ook in de tijd van de koningen David en Salomo had.
- Israël onder de Romeinen (vanaf 63 voor Christus)
Israëls onafhankelijkheid duurt niet lang. In het jaar 63 voor Christus wordt het land veroverd door de Romeinen. Israël wordt een deel van het enorme Romeinse wereldrijk. Het heeft wel een eigen koning, maar die staat in dienst van de Romeinse keizer. In de tijd van Jezus' geboorte is Herodes de Grote koning over Israël (37 voor Christus - 4 na Christus). Herodes de Grote is niet bepaald geliefd onder de Joden. Ten eerste omdat hij afkomstig is uit een Edomitische familie. Hij is dus een verre afstammeling van Esau. Bovendien is hij een wrede koning. Hij is zo achterdochtig, dat hij een paar van zijn zonen laat vermoorden als hij ze van opstandige plannen verdenkt. Ook enkele van zijn vrouwen laat hij doden. Verder heft hij zware belastingen, straft hij iedere vorm van verzet op een bloedige manier af en laat hij afgodstempels bouwen in buitenlandse steden. Hij probeert de Joden te vriend te houden door de tempel in Jeruzalem te vernieuwen en er gebouwen bij te laten maken. Maar het lukt hem niet de Joden daarmee voor zich te winnen. Ze blijven hem zien als een buitenlander en als een vriend van de bezetter.

Na de dood van Herodes wordt het land verdeeld onder drie van zijn zonen (4 na Christus). Archelaüs wordt koning over Judea en Samaria; Herodes Antipas wordt koning over Galilea en Perea; Filippus krijgt het te zeggen over het gebied ten noordoosten van het meer van Galilea (*Zie kaart 8 in Wegwijzer*). Koning Archelaüs blijft niet lang aan de macht. Hij is zo wreed en tiranniek dat zijn onderdanen aan Augustus, de keizer van het Romeinse Rijk, om zijn afzetting vragen (6 na Christus). Archelaüs wordt ter verantwoording geroepen. Keizer Augustus zet hem af en verbant hem naar Gallië. Judea en Samaria komen voortaan rechtstreeks onder Romeins bestuur te staan. Over dit gebied regeert voortaan een Romeinse stadhouder. Een van die stadhouders is Pontius Pilatus, de man die Jezus ter dood veroordeeld heeft (33 na Christus).

In de tijd dat Jezus op aarde werkt, bestaat Israël dus uit drie delen en wordt het bestuurd door drie verschillende machtshebbers.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Daniël 2*

Godsdienstige groeperingen

In de tijd van het Nieuwe Testament ziet Israël er op allerlei gebieden heel anders uit dan in de tijd voor de ballingschap. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillende godsdienstige groeperingen, die veel invloed hebben op het Joodse leven.

- De Farizeeën

Een partij die hoog in aanzien staat bij de Joden is die van de Farizeeën. De Farizeeën vormen een groep van zeer vrome, serieuze mensen uit allerlei lagen van de bevolking: priesters, boeren, kooplui en handwerklieden. Kenmerkend voor hen is dat ze hun best doen alle wetten die God gegeven heeft, nauwkeurig te gehoorzamen. Ook houden ze zich heel precies aan de 'mondelijke overlevering': de voorschriften die er in de loop van de eeuwen zijn bijbedacht, en die van vader op zoon zijn doorgegeven. Een voorbeeld van hun trouw aan de wet: God heeft de Israëlieten gevraagd een tiende deel van hun inkomsten aan Hem te geven. De meeste Joden houden zich niet al te nauwkeurig aan deze wet. Maar de Farizeeën zijn zo precies in het onderhouden van dit gebod, dat ze zelfs van de opbrengst van hun tuinkruiden een tiende deel weggeven (Matteüs 23:23). Ook houden de Farizeeën zich heel precies aan het gebod om op de sabbatdag geen werk te doen. Om ervoor te zorgen dat ze dit gebod nooit zullen overtreden, hebben ze heel precies bepaald wat wél en wat geen werk is. Zo is het bijvoorbeeld wél toegestaan om een luis te doden, maar het doden van een vlo is verboden. Een vlo blijft namelijk niet stilzitten; het doden van een vlo is dus een soort jacht. De Farizeeën hebben meer dan vijfhonderd van dit soort bepalingen. Eten koken, een olielamp aansteken, een wandeling maken van meer dan 800 meter, meer dan één letter schrijven, iets van de ene plaats naar de andere dragen: allemaal zaken die volgens de Farizeeën niet thuishoren op de sabbat.

- De Sadduceeën

De Sadduceeën zijn afkomstig uit de hogere kringen van het volk. Ze houden zich streng aan de wetten die God gegeven heeft. De mondelinge overlevering, die de Farizeeën zo belangrijk vinden, erkennen zij niet. Zij houden het bij de geschreven wetten van Mozes. In tegenstelling tot de Farizeeën geloven zij niet in het bestaan van duivels en engelen (Matteüs 22:23-33). Ook geloven ze niet dat de mensen zullen opstaan uit de dood.

- De schriftgeleerden

Een belangrijke groep is die van de schrift- of wetgeleerden, mensen die het Oude Testament - de Schrift - grondig kenden en konden uitleggen. Schriftgeleerden hielden zich bezig met rechtspraak en met bijbelonderwijs. Iemand die schriftgeleerde wilde worden, moest een lange studie doorlopen bij een rabbi, een leraar (Lucas 2:46). Deze rabbi onderwees zijn leerlingen door middel van gesprekken in de wetten van God (Johannes 18:20). Schriftgeleerden werden meestal niet voor hun werk betaald. Zij hadden daarom ook hun gewone werk. Veel van de schriftgeleerden hoorden bij de partij van de Farizeeën.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 23:23, Matteüs 23:23-33, Lucas 2:46, Johannes 18:20*

Het godsdienstige leven

In de tijd waarin Jezus geboren wordt, is het godsdienstige leven in Israël goed georganiseerd.

- De tempel

De tempel in Jeruzalem is weer het middelpunt van het land. De Joden komen van heinde en verre naar Jeruzalem om er offers te brengen of om er een van de belangrijke feesten te vieren. Handelaars hebben daar op ingespeeld: op het plein voor de tempel zijn offerdieren te koop. Iemand die een offer wil brengen, hoeft dus niet met zijn koe of schaap de lange voetreis naar Jeruzalem te maken. In de tempel doen veel mensen dienst. In de eerste plaats is er de hogepriester. Hij heeft in deze tijd een belangrijke positie. Niet alleen binnen de tempel, maar ook in de rechtspraak. Onder de hogepriester staan de overpriesters, die - net als de hogepriester - afkomstig zijn uit voorname Sadduceese families. Net als de hogepriester hebben ook zij een taak in de rechtspraak. Verder zijn er de priesters: het zijn er duizenden in deze tijd. De meesten van hen wonen niet in Jeruzalem. Ze zijn verdeeld over 24 afdelingen (Lucas 1:8-9). Iedere afdeling mag eens in een bepaalde tijd een week dienst doen in de tempel. Behalve priesters doen ook duizenden Levieten eens in de zoveel tijd dienst bij de tempel. Zij verrichten hulpdiensten en zorgen voor de tempelzang en -muziek.

- De synagoge

Overal in Israël staan synagogen. Een synagoge is te vergelijken met een kerkgebouw. Een paar keer per week komen de Joden bij elkaar en wordt er een dienst gehouden. In zo'n dienst wordt er voorgelezen uit de boeken van het Oude Testament. De meeste mensen hebben zelf thuis geen bijbel, dus is dit voor hen de enige manier om te horen wat God te zeggen heeft. Het gelezen bijbelgedeelte wordt uitgelegd door een van de aanwezigen, vaak door een schriftgeleerde (Lucas 4:16-17). Verder wordt er gebeden en worden er psalmen gezongen.

- De feesten

Israël kent vier grote feesten, die ieder jaar gevierd worden.

Het eerste is het *Pascha* of paasfeest: de herinnering aan de bevrijding van Israël uit Egypte (Exodus 12). Duizenden Israëlieten trekken ter gelegenheid van dit feest naar Jeruzalem (Zie deel 10B). Iedere familie laat in de tempel een lam slachten. Het vlees van het lam wordt 's avonds gegeten. Verder eten de mensen bittere kruiden: een herinnering aan de bittere tijd in Egypte. Bij het feestmaal horen ook ongezuurde (niet gerezen) broden. Deze broden herinneren aan de nacht waarin de Israëlieten moesten vluchten. Ze hadden toen geen tijd om het brood te laten rijzen. Tijdens de maaltijd zingt de familie psalmen.

Vijftig dagen na het paasfeest wordt het *pinksterfeest* of wekenfeest gevierd (Exodus 23:16). Het pinksterfeest is een oogstfeest: de Israëlieten komen met de eerste opbrengst van het land naar de tempel. Ze geven deze zogenaamde 'eerstelingen' aan God om Hem op die manier te danken voor de oogst. Op het pinksterfeest wordt ook teruggedacht aan de tijd dat God de tien geboden aan zijn volk gegeven heeft.

In de herfst is er de *Grote Verzoendag*: de dag waarop een met zonden beladen bok de woestijn in wordt gestuurd (Leviticus 16). Dat is een teken van het feit dat God de zonden van zijn volk vergeven heeft, en dat er niets meer tussen God en de mensen instaat.

Enkele dagen na de Grote Verzoendag wordt het *Loofhuttenfeest* gevierd (Leviticus 23:34-44). Ter gelegenheid van dit feest wonen de Israëlieten een week lang in kleine hutten van takken en bladeren: een herinnering aan de reis door de woestijn. Tijdens het feest vindt een feestelijke optocht plaats en wordt God gedankt voor de wijnoogst.

In de volgende delen gaan we verder met de inhoud van de boeken van het Nieuwe Testament.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:8-9, Lucas 4:16-17, Exodus 12, Exodus 23:16, Leviticus 16, Leviticus 23:34-44*

Vragen

1. Wie regeert er over Israël in de tijd dat Jezus geboren wordt, en wie in de tijd dat Hij sterft?

2. Welke godsdienstige groeperingen kent Israël in de tijd van het Oude Testament? Vertel kort iets over deze groepen.
3. Leg uit wat Jezus de schriftgeleerden en Farizeeën in Matteüs 23:23-28 verwijt.

Deel 15B: De redder wordt geboren

Al aan het begin van de geschiedenis heeft God beloofd dat er eens iemand zou komen die de satan zou verslaan. Aan die belofte houdt Hij zich. Ruim 500 jaar nadat de Joden zijn teruggekomen uit de ballingschap wordt Jezus, de redder, geboren; een feit dat in onze tijd nog ieder jaar met kerstfeest gevierd wordt. In de nieuwtestamentische bijbelboeken Matteüs en Lucas worden de gebeurtenissen rond de geboorte van Jezus uitvoerig beschreven. In dit deel kijken we eerst naar wat Lucas, daarna naar wat Matteüs vertelt.

Zacharias en Elisabet

Lucas begint zijn boek met de beschrijving van een bejaard echtpaar: Zacharias en Elisabet (Lucas 1:1-7). Ze hebben geen kinderen. Elisabet is onvruchtbaar.

Op een dag moet Zacharias, die priester is, naar Jeruzalem om daar een tijdlang dienst te doen in de tempel (Lucas 1:8-17). Zoals gebruikelijk wordt er geloot wie van de priesters de tempel binnen mag gaan om daar een wierookoffer* aan God te brengen. Het lot valt op Zacharias. Hij mag het Heilige binnengaan om daar de wierook aan te steken.

Wanneer Zacharias in de tempel bezig is met het brengen van het offer, verschijnt er ineens een engel naast het altaar. Zacharias schrikt enorm. Maar de engel verzekert hem dat hij niet bang hoeft te zijn. Hij zegt tegen Zacharias: 'God heeft uw gebed verhoord. Uw vrouw Elisabet zal een zoon krijgen. U moet hem Johannes noemen. Veel mensen zullen blij zijn om zijn geboorte. God heeft een belangrijke taak voor hem. Hij zal hem daarom vanaf zijn geboorte vervullen met de Heilige Geest. Uw zoon zal vele Israëlieten terugbrengen naar de Heer, hun God. En hij zal als een heraut voor de Heer uitgaan.'

Zacharias heeft moeite om deze boodschap te geloven (Lucas 1:18-22). Zijn vrouw en hij zijn veel te oud om kinderen te kunnen krijgen. 'Hoe kan ik weten dat dit waar is?', vraagt hij aan de engel. De engel antwoordt: 'Ik ben Gabriël, een van Gods hoogste dienaren. God heeft mij naar u toegestuurd om u dit goede nieuws te brengen. Maar u gelooft mij niet. U zult een teken krijgen waardoor u er zeker van kunt zijn: u zult niet meer kunnen spreken tot het moment waarop alles wat ik heb gezegd, gebeurd is.'

Wanneer Zacharias de tempel uitgaat, is hij stom. Hij kan geen woord meer zeggen - zoals de engel hem al had aangekondigd. Wanneer Zacharias zijn dienst als priester vervuld heeft, gaat hij weer naar huis (Lucas 1:23-25). En wat de engel gezegd heeft, gebeurt: Elisabet wordt zwanger.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:5-25, Lucas 5:5-7, Lucas 1:8-17, Lucas 1:18-22, Lucas 1:23-25*

De engel komt bij Maria

Lezen: Lucas 1:26-38

1:26 in de zesde maand: namelijk van Elisabets zwangerschap.

1:28 je bent begenadigd: jij die Gods gunst zult ondervinden.

1:31 Jezus: 'Jahwe redt'.

1:32 de Allerhoogste: God.

1:33 het volk van Jakob: het volk Israël.

Een paar maanden later verschijnt de engel Gabriël ook aan Maria, een familielid van Elisabet (*Zie deel 6C*). Gabriël vertelt Maria dat ze zwanger zal worden en een zoon zal krijgen. Het kind zal Zoon van God genoemd worden. God zelf zal hem koning maken, zoals zijn voorvader David was. En hij zal voor altijd regeren over Israël.

Maria vraagt hoe het mogelijk is dat ze zwanger zal worden: ze heeft nog nooit gemeenschap met een man gehad. Ze is nog niet getrouwd. Gabriël antwoordt haar dat de Heilige Geest ervoor zal zorgen dat ze zwanger wordt. Dan aanvaardt Maria de taak die God haar geeft. Ze stelt zich helemaal ter beschikking van God, die haar wil gebruiken om zijn Zoon geboren te laten worden.

Hoewel Maria er niet om vraagt, krijgt ze een teken van God - een bevestiging van de waarheid van Gabriëls woorden. In haar familie is er ook iemand anders zwanger. Iemand van wie geen mens het verwacht zou hebben: Elisabet, die niet alleen te oud is om kinderen te krijgen, maar van wie ook bekend is dat ze onvruchtbaar is. Een duidelijk bewijs dat God aan het werk is. God, die ervoor kan zorgen dat een bejaarde, onvruchtbare vrouw een kind krijgt, kan er ook voor zorgen dat Maria een kind krijgt.

Maria bezoekt Elisabet

Kort daarna gaat Maria op weg naar de stad waar Zacharias en Elisabet wonen (Lucas 1:39-56). Ze wil het teken dat God haar gegeven heeft met eigen ogen aanschouwen. Wanneer ze het huis van Zacharias en Elisabet binnengaat en de zwangere Elisabet begroet, gebeurt er iets bijzonders. Het kindje dat Elisabet verwacht, begint te trappelen in haar schoot. En Elisabet wordt vervuld met de Heilige Geest. Ze roept uit: 'Je bent de gelukkigste van alle vrouwen, en gelukkig is het kind dat je draagt! Waaraan heb ik het te danken dat de moeder van mijn Heer mij komt opzoeken!'

Maria antwoordt haar door een loflied te zingen ter ere van God, die haar op zo'n bijzondere manier in dienst heeft genomen. Ze bezingt hoe God machtige mensen van de troon stoot

en nederige mensen een ereplaats geeft, en hoe Hij zich het lot van Israël heeft aangetrokken, zoals Hij al lang geleden beloofd had.

Maria blijft drie maanden logeren bij Zacharias en Elisabet (Lucas 1:56). Waarschijnlijk tot het kind van Elisabet geboren is. Dan gaat ze weer naar huis.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:39-56, Lucas 1:56*

De geboorte van Johannes

Elisabet krijgt een zoontje (Lucas 1:57-80). Ze noemt het jongetje, zoals de engel haar man heeft opgedragen, Johannes: 'Jahwe is genadig'. Buren en familieleden protesteren wanneer ze die naam horen. Ze vinden dat Elisabet haar zoon Zacharias moet noemen, naar zijn vader. Niemand in de familie heet Johannes. Ze vragen Zacharias, die nog steeds niet kan spreken, wat hij ervan vindt. Zacharias pakt een lei en schrijft daarop: Johannes is zijn naam. En vanaf dat moment kan hij ineens weer spreken. Hij dankt en looft God. En de Heilige Geest zorgt ervoor dat Zacharias kan profeteren over de toekomst: 'Dank aan God! Hij is zijn volk komen verlossen. Hij zorgt voor redding, zoals Hij dat al aan Abraham gezworen heeft. Jij, mijn kind, zult profeet genoemd worden. Je zult een profeet zijn van de Allerhoogste: je zult voor de Heer uitgaan. Je zult voor hem de weg effenen door zijn volk te leren inzien dat het gered zal worden. Je zult de mensen laten zien dat God hun zonden vergeeft.'

Uit de woorden van Zacharias blijkt dat Johannes een bijzondere taak zal krijgen. In de volgende deel zal duidelijk worden wat die taak precies inhoudt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:57-80*

De geboorte van Jezus

Lezen: Lucas 2: 1 – 20

2:4 de stad van David: de stad waar David vandaan kwam.

2:12 dit zal het teken zijn: hieraan kunt u het kind herkennen.

vrede: een goede verhouding met God en de mensen.

De redder die God beloofd had, zou in de plaats Bethlehem geboren worden (Micha 5:1). Dat had de profeet Micha aangekondigd (*Zie deel 14B*). Maar het lijkt erop dat het kind dat Maria verwacht, geboren zal worden in Nazareth - de plaats waar Maria en haar verloofde Jozef wonen.

Maar dan worden Jozef en Maria gedwongen naar Bethlehem te gaan. (*Zie kaart 8 in Wegwijzer*) Keizer Augustus besluit een volkstelling te houden. Alle inwoners van zijn rijk - en dus ook alle Joden - moeten naar de plaats waar ze oorspronkelijk vandaan komen.

Jozef, een afstammeling van David, moet daarom op reis naar Bethlehem. De inmiddels hoogzwangere Maria gaat met hem mee. En zo wordt Jezus, haar zoon, geboren in de plaats die de profeet Micha al genoemd had. Maria brengt haar kind ter wereld in een stal. In de herberg van Bethlehem is geen plaats. Het zal er waarschijnlijk erg druk zijn geweest met al die mensen die zich kwamen inschrijven. Maria wikkelt haar pasgeboren kind in doeken, zoals dat in die tijd gebruikelijk is bij baby's. En ze legt hem in een voederbak voor dieren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Micha 5:1*

De engelen en de herders

De eerste mensen die het nieuws over de geboorte van dit kind horen, zijn herders. Ze houden 's nachts in de buurt van Bethlehem de wacht bij hun kudden. Plotseling staat er een engel bij hen. Een helder licht - het teken van Gods aanwezigheid - omstraalt hen. De herders worden verschrikkelijk bang, maar de engel stelt hen gerust. Hij zegt tegen hen dat hij groot nieuws heeft waar heel het volk blij mee zal zijn: zojuist is Christus, de redder geboren! Dat betekent dat er een eind is gekomen aan de lange periode van wachten. God heeft gedaan wat Hij beloofd heeft.

Ineens staat er bij de engel een grote groep andere engelen. Ze loven God omdat Hij dit kind, de redder van de mensen, geboren heeft laten worden:

'Eer aan God in de hoogste hemel, en vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft'

(Lucas 2:14)

De engelen roepen met hun lied iedereen op om God te eren om wat Hij gedaan heeft. En ze bezingen het feit dat er vrede komt onder de mensen die bij God in de gunst staan. Deze mensen zullen, dankzij het kind dat pas geboren is, mogen leven in een goede verhouding met God. Even plotseling als ze gekomen waren, zijn de engelen weer verdwenen en is het weer donker op het veld. De herders gaan onmiddellijk op weg om het kind op te zoeken. In Bethlehem gekomen, vinden ze Jozef, Maria en Jezus: een baby die in een voederbak ligt. Ze zijn ervan overtuigd dat het waar is wat de engel tegen hen gezegd heeft: dat dit onaanzienlijke kindje de langverwachte redder van de mensen is. Wanneer ze teruggaan naar hun kudden, loven en danken ze God voor wat Hij gedaan heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 2:14*

Jezus' voorouders

Niet alleen Lucas, maar ook de schrijver Matteüs vertelt in zijn boek over de geboorte van Jezus (Matteüs 1:1-17). Matteüs begint zijn boek met een stamboom. Daarin laat hij zijn lezers zien wie de voorouders zijn van de redder die God heeft gegeven. De lezers die Matteüs bij het schrijven van zijn boek in de eerste plaats op het oog had, de Joden, kennen

al deze namen en de geschiedenissen die erachter schuil gaan. Deze stamboom laat hun zien hoe God de geschiedenis van Israël zo geleid heeft, dat Jezus geboren kon worden. Matteüs toont in zijn stamboom onder andere aan dat Jezus een nakomeling is van Abraham. Abraham en zijn vrouw konden geen kinderen krijgen. Dat ze uiteindelijk toch een zoon kregen, was alleen aan God te danken. Het was God die ervoor zorgde dat het volk waaruit Jezus geboren zou worden, kon ontstaan. Als het aan de mensen had gelegen, was de familie uitgestorven voor er sprake had kunnen zijn van een volk.

Iets anders dat de stamboom laat zien, is dat Jezus een nakomeling is van David (Matteüs 1:1 en 6). Hij is dus van koninklijke bloede. Uit het vervolg van Matteüs blijkt heel duidelijk dat Jezus zelf ook koning is. Hij is gekomen om zijn volk redden. Niet van de Romeinse overheersing, maar uit de macht van de satan (Matteüs 1:21).

De stamboom van Jezus bestaat niet uit voorbeeldige mensen. Namen als Tamar, Rachab en David herinneren daar aan. Tamar: een vrouw die als hoe verkleed haar schoonvader Juda verleidde (Genesis 38). Rachab: een Kanaänitische hoer (Jozua 6:25). David: de man die overspel pleegde met een getrouwde vrouw, en de echtgenoot van die vrouw vervolgens liet vermoorden. (2 Samuël 11) Het zijn namen die lijken te misstaan in een stamboom. Maar God wilde ook deze mensen gebruiken. Ook zij mochten schakels zijn in de lijn naar Jezus, de redder.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 1:1-17, Matteüs 1:1 en 6, Matteüs 1:21, Genesis 38, Jozua 6:25, 2 Samuël 11*

Herodes probeert Jezus te doden

Na deze stamboom geeft Matteüs een verslag van de gebeurtenissen rond Jezus' geboorte. Zo beschrijft hij onder meer hoe Jezus als baby ternauwernood aan de dood ontkwam.

Lezen: Matteüs 2 2:11

wierook en mirre: kostbare harssoorten die lekker ruiken als ze verbrand worden.

Een aantal 'wijzen', astrologen uit een land ten oosten van Israël, komen aan in Jeruzalem. Ze hebben op de een of andere manier aan een bepaalde ster gezien dat de koning waar alle Joden op gewacht hebben, geboren is. Dat ze hem in Jeruzalem zoeken, spreekt vanzelf: dat is immers de plaats waar de koning van de Joden thuishoort.

Maar wanneer ze in Jeruzalem informeren, blijken de mensen van niets te weten. Koning Herodes schrikt geweldig wanneer hij iets hoort over een koning van de Joden. Hij begrijpt dat het om de langverwachte Christus moet gaan. Onmiddellijk laat hij uitzoeken waar die vandaan moet komen. Schriftgeleerden en overpriesters vertellen hem dat de Christus in Bethlehem geboren zal worden (Micha 5:1).

Herodes bedenkt meteen een plan om zijn concurrent uit de weg te ruimen. Hij informeert wanneer de wijzen de ster voor het eerst gezien hebben. Aan de hand daarvan kan hij

bepalen hoe oud de koning moet zijn. Onder het voorwendsel dat hij de koning ook eer wil gaan bewijzen, vraagt hij de mannen op de terugweg bij hem langs te gaan en hem te vertellen waar de koning verblijf houdt.

De astrologen reizen naar Bethlehem. Het is vreemd dat inwoners van Jeruzalem gewoon thuisblijven. Het bericht dat de Christus geboren is, zou voor de Joden groot nieuws moeten zijn. Maar terwijl buitenlanders het nieuws zo belangrijk vonden dat ze er een lange reis voor over hadden, nemen de Joden het bericht niet serieus. Zelfs de priesters en de schriftgeleerden komen niet in beweging.

Nadat ze Jezus bezocht hebben, keren de astrologen op waarschuwing van God langs een andere route terug naar hun land. Herodes is woedend als hij dat merkt. Hij laat alle jongetjes in Bethlehem die nog geen drie jaar oud zijn, doden. Zo denkt hij zijn toekomstige concurrent uit te kunnen schakelen. Maar zijn plan lukt niet. God heeft Jozef en Maria opgedragen naar Egypte te vluchten. Daar blijven ze wonen tot Herodes dood is. Pas dan keren ze terug naar Israël. Ze vestigen zich in de plaats Nazareth.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Micha 5:1*

Vragen

1. De engel Gabriël kondigt zowel aan Zacharias als aan Maria de geboorte van een kind aan.
 - a. Ziet u een overeenkomst tussen dat wat Zacharias en Elisabet zal overkomen en dat wat Maria zal overkomen?
 - b. Wat is het verschil?
2. Jezus' geboorte roept allerlei verschillende reacties op.
 - a. Wat is de reactie van de herders (Lucas 2:15-20); van de buitenlandse astrologen (Matteüs 2:1-2 en vers 11); van de Joden (Matteüs 2:3-5); van koning Herodes (Matteüs 2:3-8 en vers 16)?
 - b. Welke reactie treft u het meest? Waarom?
3. Kunt u aangeven wat Genesis 3:15 te maken heeft met de geschiedenis die in Matteüs 2 beschreven wordt?
4. Wat vindt u van de manier waarop het kerstfeest in onze tijd gevierd wordt? Hebt u een idee hoe het anders zou kunnen?

Deel 15C: De kerk: leven bij doop en avondmaal

De kerk van Christus is te herkennen aan drie punten: men gaat er goed om met de bijbel, met de sacramenten en met de tucht. Bij het eerste punt stonden we stil in de vorige deel. In dit deel houden we ons bezig met de twee andere punten.

Goed omgaan met de sacramenten

Een kenmerk van de kerk van Jezus Christus is dat men zich er houdt aan de regels die God in de bijbel gegeven heeft met betrekking tot dat wat we de sacramenten noemen. Wat zijn sacramenten? Het zijn zichtbare hulpmiddelen, die God heeft gegeven om ons geloof sterker te maken. Een sacrament heeft twee functies:

- Het is een *teken*. Je kunt de sacramenten vergelijken met tekeningen die een boek verduidelijken. Het zijn als het ware de illustraties bij het goede nieuws over onze redding.
- Het is een *garantiebewijs*. God zelf wil ons door middel van de sacramenten zichtbare en tastbare bewijzen geven dat Hij ons écht onze zonden vergeeft en ons het eeuwige leven zal geven. Jezus heeft, toen Hij op aarde was, twee sacramenten ingesteld: de doop en het avondmaal. We kijken eerst naar de instelling en de betekenis van de doop; daarna naar de instelling en de betekenis van het avondmaal.

De instelling van de doop

Vlak voordat Jezus naar de hemel ging, heeft Hij zijn leerlingen opgedragen om alle volken tot zijn volgelingen te maken, en om de mensen die in Hem zouden gaan geloven, te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (Matteüs 28:19). Hij beloofde: *'Wie gelooft en gedoopt is zal worden gered, maar wie niet gelooft zal worden veroordeeld'* (Marcus 16:16)

Wie in Jezus gelooft, moet worden gedoopt *'in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'*. Dat betekent: hij komt voortaan op naam te staan van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hij is voortaan eigendom van God. God verbindt zich aan hem. Wie gedoopt wordt, krijgt de belofte:

- dat God de Vader hem als zijn kind wil beschouwen, en altijd voor hem zal zorgen (Romeinen 8:15-17).
- dat Gods Zoon ervoor zal zorgen dat zijn zonden hem worden vergeven (Handelingen 2:38).

- dat de Heilige Geest in hem zal wonen en ervoor zal zorgen dat hij een ander mens wordt (Titus 3:5).

De doop is een ingrijpende gebeurtenis in het leven van een mens (Kolossenzen 2:11-12). Iemand die gedoopt wordt, krijgt daarmee de verzekering dat de drie-enige God een altijddurend verbond met hem is aangegaan (Jesaja 54:10).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 28:19, Marcus 16:16, Romeinen 8:15-17, Handelingen 2:38, Titus 3:5, Kolossenzen 2:11-12, Jesaja 54:10*

De doop: teken en garantiebewijs

We zagen dat een sacrament twee functies heeft. Het is een teken: het verduidelijkt dat wat God beloofd heeft. En het is een garantiebewijs: het geeft zekerheid. Hoe blijkt dat bij de doop?

- De doop is een teken. Bij de doop wordt iemand ondergedompeld in water, of er wordt, om die onderdompeling uit te beelden, wat water over zijn hoofd heengegoten. Daarmee wordt uitgebeeld: zoals het water het vuil van ons lichaam afwast, zo wast God met Jezus' bloed onze zonden weg (Handelingen 22:16). De doop is dus een zichtbaar teken van wat God bij ons doet (1 Korintiërs 6:11).
- De doop is een garantiebewijs. God geeft ons door de doop zekerheid over wat Hij beloofd heeft (Marcus 16:16). Even zeker als degene die gedoopt wordt, het water voelt, zo zeker zal God doen wat Hij beloofd heeft. Degene die gedoopt is, hoeft er nooit aan te twijfelen: God wil zijn zonden vergeven en hem het eeuwige leven geven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 22:16, 1 Korintiërs 6:11, Marcus 16:16*

De doop: verboden voor kinderen?

De kerk van Jezus Christus is onder andere te herkennen aan de manier waarop er wordt omgegaan met de doop. Het gaat dan om de vraag: worden bij het dopen de regels gevolgd die de bijbel ons daarvoor gegeven heeft? Wordt er over de doop gedacht op de manier waarop de bijbel erover spreekt?

Dit zijn belangrijke vragen. Want als je nagaat hoe er door christenen uit allerlei kerken over de doop wordt gedacht, kom je opmerkelijke verschillen tegen. Een van die verschillen is de manier waarop er gedacht wordt over de vraag: mogen de kinderen ook gedoopt worden? We staan hieronder kort stil bij dit probleem.

Volgens sommige christenen is de doop alleen iets voor volwassenen. Het is volgens hen verkeerd om ook kleine kinderen te laten dopen. Jezus heeft immers gezegd: '*Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden.*' (Marcus 16:16) Een baby gelooft nog niet - dus hij mag niet gedoopt worden.

Nu staat er in de bijbel nergens met zoveel woorden: ook kleine kinderen moeten gedoopt

worden. Maar dat betekent niet dat we daarom de zogenaamde 'kinderdoop' moeten afwijzen. Wanneer je de hele bijbel in rekening brengt, merk je heel duidelijk dat het Gods bedoeling is dat ook de kinderen van gelovigen gedoopt worden. Want God wil geen enkelingen redden, Hij wil hele families redden. Dat was al zo in de tijd van het Oude Testament. God zei tegen Abraham:

'Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: Ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen.'

(Genesis 17:7)

God ging dus een verbond aan met Abraham én met zijn nakomelingen. En dat blijft zo in de tijd van het Nieuwe Testament. Ook daar belooft God dat Hij zich wil verbinden aan gelovigen én hun kinderen (Handelingen 2:39).

Natuurlijk is het zo dat mensen die op latere leeftijd over Jezus Christus horen, pas gedoopt worden wanneer ze in Hem zijn gaan geloven. Zo heeft Jezus dat bevolen, en zo gebeurt dat ook steeds in het Nieuwe Testament.

Maar wanneer mensen die in Jezus zijn gaan geloven, gedoopt worden, worden niet alleen zichzelf gedoopt. Ze worden gedoopt *'met hun huisgenoten'* (Handelingen 16:15), dat wil zeggen: met hun gezin, met hun kinderen. God laat de kinderen van mensen die in Hem zijn gaan geloven niet aan hun lot over (Handelingen 16:33). Hij wil ook hén redden. Daarom mogen ook zij gedoopt worden. Als een teken van het feit dat God voor hen gekozen heeft. Als een garantie van het feit dat God hun zonden wil vergeven en hen wil redden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 16:16, Genesis 17:7, Handelingen 2:39, Handelingen 16:15, Handelingen 16:33*

De instelling van het avondmaal

In de nacht voordat God het volk Israël uit Egypte zou bevrijden, moesten alle Israëlieten het Pascha vieren (Exodus 12) (Zie deel 10B). Ze moesten een lam slachten, en het bloed van dat lam aan hun deurposten smeren. Wanneer ze dat deden, zouden ze worden gered van de dood. Hierna moesten ze met hun gezin een feestelijke maaltijd houden. Van tevoren mochten ze vieren dat God hen uit Egypte zou bevrijden.

Het Pascha werd vanaf die nacht ieder jaar gevierd (Matteüs 26:17-29). Tot in de tijd van Jezus toe. Op de avond waarop Jezus gearresteerd zou worden, vierde Hij met zijn leerlingen voor de laatste maal het Pascha. Die avond heeft Hij in plaats van het Pascha het avondmaal ingesteld (1 Korintiërs 11:23-26). Voortaan hoefde er geen lam meer geslacht te worden. Jezus zelf zou als een paschalam gedood worden. En zijn dood zou voor de mensen die in Hem geloofden, de redding betekenen.

Jezus gaf zijn leerlingen de opdracht om voortaan ter herinnering aan Hem het avondmaal te vieren. Ze moesten dan een stukje brood eten en wijn drinken. Brood als teken van Jezus' gekruisigde lichaam; wijn als teken van Jezus' bloed, dat wil zeggen van zijn lijden en dood.

De opdracht om het avondmaal te vieren gold niet alleen voor Jezus' speciale leerlingen, maar ook voor alle andere mensen die in Jezus geloven. Daarom wordt in de kerk nog steeds regelmatig het avondmaal gevierd. Iedereen die gedoopt is en die verklaard heeft dat hij bij Jezus Christus wil horen, en zich daar ook naar gedraagt, mag aan het avondmaal deelnemen. Hij mag eten van het brood en drinken van de wijn. En hij mag weten: het offer dat Jezus Christus gebracht heeft, geldt ook voor mij.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 12, Matteüs 26:17-29, 1 Korintiërs 11: 23-26*

Avondmaal: teken en garantiebewijs

Net als de doop is ook het avondmaal een sacrament. Wat houdt dat in?

- Het avondmaal is een teken van het feit dat Jezus zichzelf voor ons heeft opgeofferd (Johannes 6:53-58). Wie avondmaal viert, ziet voor zijn ogen dat het brood in stukjes wordt gebroken en wordt uitgedeeld: het is een illustratie van het feit dat Jezus zichzelf aan ons geeft.
- Het avondmaal is ook een garantiebewijs (1 Korintiërs 10:16-17). Een gelovige raakt het brood aan en proeft het; en hij drinkt de wijn. Even zeker is het dat Jezus voor zijn zonden gestorven is, en dat God hem zijn zonden wil vergeven en hem het eeuwige leven wil geven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 6:53-58, 1 Korintiërs 10:16-17*

Het avondmaal: een offer aan God?

De kerk van Jezus Christus is ook te herkennen aan de manier waarop er wordt omgegaan met het avondmaal. Gebeurt dat zoals God het in de bijbel heeft voorgeschreven? Of wordt er aan het avondmaal een andere inhoud gegeven?

Op het punt van het avondmaal komen, net als op het punt van de doop, onbijbelse opvattingen voor. Naar een van die opvattingen kijken we hier.

Volgens de officiële leer van de rooms-katholieke kerk is het avondmaal of de mis eigenlijk een offer van de kerk aan God. En dan niet een offer dat alleen uit brood en wijn bestaat; het offer dat de kerk brengt bestaat uit Jezus Christus zélf. Wanneer in de kerk brood en wijn worden geofferd, wordt daarmee in feite Jezus Christus geofferd. Want Jezus is tijdens de mis zelf lichamelijk aanwezig in het brood en in de wijn.

Volgens de rooms-katholieke kerk is het belangrijk dat Jezus steeds weer ten offer gebracht wordt. Want christenen zondigen steeds weer opnieuw. Daarom moet de verhouding met God ook telkens opnieuw hersteld worden.

Wanneer we de bijbel hier op na lezen, zien we echter dat deze opvatting niet klopt. Het avondmaal is geen offer dat de kerk aan God brengt. Het is een geschenk dat Jezus Christus aan de kerk heeft gegeven (1 Korintiërs 11:20). Door middel van het avondmaal wil Hij de

gelovigen op het hart binden dat Hij écht voor hen gestorven is.

Ook is het niet zo dat tijdens het avondmaal Jezus ten offer gebracht zou worden. Jezus heeft één offer gebracht - en dat was voldoende. Er mag en kan geen enkel offer toegevoegd worden aan het offer dat Jezus aan het kruis heeft gebracht. Het is ook niet nodig: Jezus' offer is voldoende om al onze zonden te vergeven (Hebreeë 10:10 en 14). De verhouding met God kan steeds weer hersteld worden door het ene offer dat Jezus heeft gebracht (Hebreeë 9:26). Iedere keer wanneer we berouw hebben over onze zonden en een beroep doen op Jezus' offer, vergeeft God ons wat we verkeerd hebben gedaan.

Dat Jezus lichamelijk aanwezig zou zijn in het brood en de wijn is ook een misvatting. Jezus is niet meer lichamelijk aanwezig op de aarde: Hij is immers naar de hemel gegaan (Hebreeë 10:12). Jezus is wel aanwezig tijdens het avondmaal - maar dan niet lichamelijk, maar geestelijk (Matteüs 18:20).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 11:20, Hebreeë 10:10 en 14, Hebreeë 9:26, Hebreeë 10:12, Matteüs 18:20*

Goed omgaan met de tucht

Er is nog een derde kenmerk waaraan de kerk van Jezus Christus herkend kan worden: de manier waarop er wordt omgegaan met de tucht.

Wat is tucht? Wanneer je het beeld van een kudde schapen gebruikt, zou je kunnen zeggen: tucht is het terugroepen van een schaap dat dreigt te verdwalen (Matteüs 18:12-14).

Kerkleden en ouderlingen proberen een medekerklid dat van God wegdwaalt, terug te roepen (1 Timoteüs 5:20). Met waarschuwingen en vermaningen (2 Tessalonicenzen 3:14-15). En als het nodig is zelfs met strafmaatregelen: iemand die absoluut niet terug wil keren van zijn verkeerde weg, mag bijvoorbeeld het avondmaal niet meevieren. Dat is niet om wraak te nemen. Het is bedoeld om iemand extra op het hart te binden: Je bent op een weg waarop je Jezus Christus kwijtraakt. Keer terug! Want alleen bij Jezus is het leven te vinden.

De tucht is geen populair onderwerp. En dat is niet zo vreemd: niemand houdt van strafmaatregelen. In veel kerken is de tucht dan ook afgeschaft. In de praktijk betekent dat dat je in zulke kerken kunt denken en kunt leven zoals je wilt. Ook wanneer je daarmee tegen de bijbel ingaat, zal je niets in de weg worden gelegd.

Toch blijkt uit de bijbel duidelijk dat de tucht niet moet worden afgeschaft (Matteüs 18:15-18). Jezus zelf heeft de kerk de opdracht gegeven om tucht uit te oefenen. Want Hij houdt van zijn kerk. Hij wil niet dat de mensen die Hij van de dood gered heeft, zichzelf in de ondergang storten. Daarom heeft Hij de tucht gegeven, als een redmiddel tegen de ondergang.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 18:12-14, 1 Timoteüs 5:20, 2 Tessalonicenzen 3:14-15, Matteüs 18:15-18*

De kerk van Jezus Christus

De manier waarop men omgaat met de bijbel, de sacramenten en de tucht: aan die drie zaken kunt u zien of u te maken hebt met de kerk van Jezus Christus, of met een kerk die de verkeerde kant opgaat. Vooral op het punt van de doop en het avondmaal zal het niet altijd makkelijk zijn om te zien of een kerk de bijbel volgt. Maar het is de moeite waard om u in deze zaken te verdiepen, en er de bijbel op na te slaan. Want het gaat uiteindelijk om de kerk van Jezus Christus - de kudde van de goede herder.

Vragen

1. De doop
 - a. Wat maakt de doop duidelijk?
 - b. Wat garandeert de doop?
2. Volgens de leer van de rooms-katholieke kerk veranderen brood en wijn tijdens de mis in het lichaam en bloed van Jezus Christus. Deze leer is gebaseerd op wat er staat in Matteüs 26:26: 'En terwijl zij spraken, nam Jezus een brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het aan zijn discipelen en zei: 'Neemt, eet, dit is mijn lichaam.'
Mag je uit de woorden 'dit is mijn lichaam' inderdaad afleiden dat het brood tijdens het avondmaal verandert in het lichaam van Jezus? Wat hebben teksten als Johannes 6:35, Johannes 8:12a, Johannes 10:7 en Johannes 15:1 in dit verband te zeggen?

Deel 16A: De evangeliën van Matteüs, Marcus en Lucas

De eerste vier boeken van het Nieuwe Testament worden evangeliën genoemd. Deze boeken brengen het goede nieuws dat de redder van de wereld geboren is. Ze beschrijven zijn leer en zijn daden, en vertellen dat zijn lijden, sterven en opstanding mensen bevrijdt van zonde en dood.

In opdracht van Jezus

Wanneer Jezus met zijn werk begint, kiest Hij twaalf mannen uit om met Hem mee te gaan. Deze mannen, die in de bijbel de discipelen, leerlingen, worden genoemd, mogen getuigen zijn van het werk dat Jezus doet (Lukas 24:47,48, Johannes 15:27). Nadat Jezus naar de hemel is teruggegaan, moeten zij doorvertellen wat ze van Hem gehoord en gezien hebben. Jezus' leerlingen voeren die opdracht ook uit: ze brengen hun boodschap aan Joden en niet-Joden.

Veel mensen komen tot geloof en worden christen. Al vroeg ontstaat er onder verschillende groepen christenen behoefte aan een geschreven verslag van Jezus' leven en werk. En zo ontstaan de evangeliën.

Omdat de eerste drie evangeliën, die van Matteüs, Marcus en Lucas, zoveel op elkaar lijken, behandelen we ze in één deel. In de volgende deel behandelen we het vierde evangelie, dat van Johannes.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 24:47,48, Johannes 15:27*

Overeenkomsten en verschillen

Het eerste wat opvalt als we de evangeliën lezen, is dat ze geen van allen een volledige levensbeschrijving van Jezus geven. Over Jezus' jeugd wordt maar heel weinig geschreven (Lukas 2:40-52). Het grootste deel van de evangeliën gaat over de drie jaar dat Jezus in het openbaar optrad, en over het einde van zijn leven. We kunnen daaruit opmaken dat de evangeliën niet als biografieën bedoeld zijn.

In de eerste drie evangeliën wordt niet expliciet vermeld met welke bedoeling ze nu precies geschreven zijn. Om daar achter te komen moeten we naar de inhoud van de evangeliën kijken.

Wanneer we de drie evangeliën lezen, merken we dat de schrijvers de bedoeling hebben gehad de geschiedenis van Jezus te beschrijven aan de hand van zijn woorden en daden (Handelingen 1:1). Jezus' lijden en sterven krijgen daarbij veel aandacht.

De evangeliëschrijvers willen dat hun lezers gaan begrijpen dat dát het doel is van de komst

van Gods Zoon. Hij is naar de aarde gekomen om te lijden en te sterven. En om zo de mensen te kunnen redden.

De evangeliën zijn geen boeken met een gesloten einde. Ze vertellen het begin van de geschiedenis van Jezus. Jezus gaat na zijn leven op aarde vanuit de hemel immers verder met zijn werk. Hij stuurt de Heilige Geest en zorgt ervoor dat talloze mensen in Hem gaan geloven. En voor mensen die Jezus willen volgen, zijn de evangeliën nog steeds hét middel om Jezus te leren kennen.

De evangeliën van Matteüs, Marcus en Lucas beschrijven dus feiten uit het leven van Jezus. Maar hoe betrouwbaar is de weergave van die feiten? Wanneer het om de woorden van Jezus gaat, komen de evangeliën sterk overeen. Maar dat is anders met de gebeurtenissen die daaromheen worden verteld. Een gebeurtenis die we bij de ene schrijver wel aantreffen, komen we bij de andere soms niet tegen. En het komt voor dat één bepaalde gebeurtenis door twee schrijvers heel verschillend opgeschreven lijkt te zijn.

Toch moeten we dit soort verschillen niet als een teken van onbetrouwbaarheid opvatten. We moeten bedenken dat Jezus drie jaar lang door Israël is getrokken, en dat Hij in die drie jaar praktisch elke dag aan het werk was. Hij heeft op allerlei verschillende plaatsen hetzelfde onderwijs gegeven en onderweg heeft Hij veel wonderen gedaan: talloze zieke mensen zijn door Hem genezen. De evangeliëschrijvers hebben een keus gemaakt uit de vele wonderen die Jezus had gedaan. Wanneer er in twee evangeliën verteld wordt over de genezing van een blinde man, hoeft het dus niet dezelfde man te betreffen. Het kan heel goed over een andere gebeurtenis gaan, op een andere plaats of op een eerder of later tijdstip.

Wat we wel uit de evangeliën kunnen opmaken, is dat de ene schrijver de geschiedenis van Jezus soms in een ander licht stelt dan de anderen. We zullen daarom nagaan wie de schrijvers van de evangeliën zijn, voor wie ze hun evangelie geschreven hebben, en wat het kenmerkende van hun evangelie is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 2:40-52, Handelingen 1:1*

Het evangelie zoals Matteüs dat beschreven heeft

- De schrijver Matteüs

Matteüs, die ook wel Levi genoemd wordt, was van beroep tollenaar. Vandaag zouden we zeggen dat hij een belastingontvanger was (Matteüs 9:9-13). Iemand met zo'n beroep was niet erg geliefd bij zijn volksgenoten. Tollenaars stonden in dienst van de Romeinse bezetter en inden vaak meer geld dan ze mochten vragen en stopten dat in hun eigen zak. Daarom werden ze algemeen beschouwd als verachtelijke mensen. Toch kiest Jezus deze man uit om zijn leerling te worden.

- Matteüs' eerste lezers

Matteüs heeft zijn evangelie oorspronkelijk voor de christelijke Joden geschreven.

- Kenmerkend voor Matteüs' evangelie

De christelijke Joden voor wie Matteüs zijn evangelie schrijft, leven te midden van volksgenoten die niet geloven dat Jezus de beloofde redder is. Dat is misschien de reden waarom Matteüs voortdurend aantoonst dat Jezus' komst en zijn daden al voorspeld zijn in het Oude Testament. Matteüs laat in zijn boek eerst zien dat Jezus van Abraham afstamt (Matteüs 1:1): Jezus is de beloofde nakomeling van Abraham in wie alle geslachten van de wereld gezegend zullen worden (*zie deel 15B*). Matteüs laat vervolgens in zijn evangelie zien dat de beloften en profetieën uit het Oude Testament werkelijkheid zijn geworden met de komst van Jezus. Steeds weer toont Matteüs aan dat Jezus door zijn daden en woorden allerlei profetieën uit het Oude Testament vervult. Matteüs zegt dan: 'Opdat vervuld zou worden het woord van de profeet...' (Matteüs 1:22)

Matteüs verwijst telkens naar allerlei teksten uit het Oude Testament. Dat doet hij niet zomaar. Jezus zelf is hem daarin voorgegaan. We zien dat in de vele gesprekken tussen Jezus en de Farizeeën en schriftgeleerden, die Matteüs in zijn evangelie opgenomen heeft. Deze mensen willen niet geloven dat Jezus de beloofde redder is. Voortdurend hopen ze Jezus op een leugen te kunnen betrappen of proberen ze Hem vast te praten. Jezus verdedigt zichzelf dan niet, maar wijst hen naar het Oude Testament. Telkens weer laat Jezus zien dat wat Hij doet al wordt aangekondigd in het Oude Testament:

'Hebt u niet gelezen wat David deed...' (Matteüs 12:3)

'En hebt u niet in de wet gelezen...' (Matteüs 12:5)

'Als u begrepen had, wat bedoeld wordt met...' (Matteüs 12:7)

Matteüs legt in zijn evangelie duidelijk aan zijn lezers uit dat Jezus degene is op wie al eeuwen gewacht is. Maar hij wijst er tegelijk op dat, wanneer de Joden niet willen geloven dat Jezus de beloofde redder is, de niet-Joden in hun plaats Gods Koninkrijk zullen binnengaan. Het verhaal over de buitenlandse sterrenkundigen die de pas geboren Jezus hebben opgezocht en geëerd, is daar een voorbeeld van (*zie deel 15B*). Ook Jezus zelf maakt dit meermalen door middel van gelijkenissen duidelijk (Matteüs 21:33-43).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 9:9-13, Matteüs 1:1, Matteüs 1:22, Matteüs 12:3, Matteüs 12:5, Matteüs 12:7, Matteüs 21:33-43*

Het evangelie zoals Marcus dat beschreven heeft

- De schrijver Marcus

Marcus hoorde niet tot de kring van de twaalf leerlingen van Jezus. We kennen Marcus ook niet uit de evangeliën. We komen hem voor het eerst tegen in het boek Handelingen (Handelingen 12:12). Marcus moet al vroeg contact met de groep leerlingen gehad hebben, want hij gaat met een van de eerste zendingsreizen mee (Handelingen 12:25).

- Marcus' eerste lezers

Marcus heeft zijn evangelie voor jonge christelijke kerken geschreven.

- Kenmerkend voor Marcus' evangelie

Het evangelie van Marcus is het kortste van de vier. Marcus slaat de geboorte van Jezus over. Hij begint zijn evangelie op het moment dat Johannes de Doper optreedt (Marcus 1:1-8). Marcus vertelt dat Jezus door Johannes gedoopt wordt, en hoe Hij daarna met zijn werk begint (zie deel 16B).

Marcus is een evangelie waar vaart in zit. Dat is onder andere te merken aan het feit dat telkens de uitdrukking meteen (= direct) is gebruikt. Daardoor komen de gebeurtenissen nog indrukwekkender over.

Marcus heeft in zijn evangelie de herinneringen van Petrus opgeschreven. Hij besteedt daarbij veel aandacht aan de wonderen die Jezus doet (zie deel 18B). Jezus geneest zieken, drijft duivelse geesten uit en laat zelfs mensen uit de dood opstaan. Marcus vertelt ook hoe de mensen reageren op de wonderen die Jezus doet. Ze zijn hoogst verbaasd. Ze zeggen: *'Zo iets hebben wij nog nooit gezien! (Marcus 2:12) Marcus vertelt: En zij waren geweldig onder de indruk.'*

Het is natuurlijk heel logisch dat er zo gereageerd werd. Marcus veroordeelt die verbazing op zich ook niet. Maar wel probeert Marcus zijn lezers duidelijk te maken dat het niet alleen bij verbazing moet blijven. Ze mogen niet stil blijven staan bij de wonderen die Jezus doet. Jezus wil niet dat de mensen zijn wonderen gaan zien als op zichzelf staande gebeurtenissen. Daarom verbiedt Hij mensen zelfs vaak om te vertellen dat ze door Hem genezen zijn:

- Hij beval de omstanders om aan niemand te vertellen wat er gebeurd was' (Marcus 7:36)
 - Hij verbood hun op strenge toon om met niemand hierover te spreken (Marcus 8:30)
- Jezus is geen gewoon mens die bewonderd wil worden om de bijzondere dingen die Hij doet. Hij is de Zoon van God die naar de wereld is gestuurd om mensen te redden. Hij wil dat de mensen in Hem gaan geloven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 12:12, Handelingen 12:25, Marcus 1:1-8, Marcus 6:45, Marcus 2:12, Marcus 7:37, Marcus 7:36, Marcus 8:30*

Het evangelie zoals Lucas dat beschreven heeft

- De schrijver Lucas

Lucas was een arts van niet-Joodse afkomst. Nadat hij christen geworden was, heeft hij meegeholpen om het evangelie te verbreiden.

- Lucas' eerste lezers

Lucas schrijft zijn evangelie voor Grieks-sprekende Romeinen die christen geworden zijn. Hij draagt zijn evangelie op aan een zekere Teofilus, een hoge Romeinse ambtenaar. Speciaal voor hem heeft Lucas nauwkeurig onderzoek gedaan naar alles wat Jezus gedaan en gezegd heeft (Lukas 1:1-3).

- Kenmerkend voor Lucas' evangelie

Een groot deel van Lucas' evangelie bestaat uit een verslag van de laatste voetreis die Jezus en zijn twaalf leerlingen gemaakt hebben: een reis van de landstreek Galilea naar de stad Jeruzalem (Zie kaart 8 in Wegwijzer), waar Jezus gekruisigd zal worden. De andere schrijvers hebben aan deze reis niet zoveel aandacht besteed. We vinden daarom in Lucas' evangelie onderwerpen die in de andere evangeliën niet beschreven staan. Lucas laat in dat reisverslag nadrukkelijk zien dat Jezus niet alleen macht heeft over ziekte en dood, maar dat Hij ook de redder is van levens die door de zonde verloren dreigen te gaan. En de redding die Jezus brengt is voor iedereen. Ook voor de mensen die door anderen met de nek aangekeken worden.

'Alle tollenaars en zondaars kwamen hem opzoeken om naar hem te luisteren. Maar zowel de farizeeën als de schriftgeleerden zeiden morrend tegen elkaar: 'Die man ontvangt zondaars en eet met hen.'

(Lucas 15:1-2)

Lucas beschrijft bijvoorbeeld hoe Jezus Zacheüs ontmoet (Lukas 19:1-10). Zacheüs is het hoofd van de belastingontvangers, die ten koste van zijn eigen volksgenoten rijk is geworden. Daarom staat hij zeer slecht bekend bij de Joden. Maar Jezus gaat bij hem op bezoek. En Zacheüs gaat in Jezus geloven. Hij bekeert zich. En dat laat hij ook direct zien: hij belooft Jezus dat hij de helft van zijn geld aan de armen zal geven, en dat hij al het geld dat hij mensen teveel heeft laten betalen, viervoudig zal vergoeden.

Tegen de mensen die het verkeerd vinden dat Jezus bij Zacheüs naar binnen is gegaan, legt Jezus uit waarom Hij dat gedaan heeft: *'De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was.'* (Lukas 19:10)

Ook de gelijkenis van de verloren zoon uit hoofdstuk 15 onderstreept met welk doel Jezus op aarde gekomen is: ieder mens mag, wat hij ook aan verkeerde dingen gedaan heeft, bij God terugkomen. En God zal hem met open armen ontvangen.

Lucas heeft ook een vervolg op zijn evangelie geschreven: het boek Handelingen der Apostelen. In dit boek lezen we dat het begin van de geschiedenis van Jezus een vervolg

gekregen heeft (*zie deel 21-24B*). Jezus' leerlingen brengen het goede nieuws over Jezus onder andere naar Rome, het centrum van het Romeinse wereldrijk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 1:1-3, Lukas 15:1-2, Lukas 19:1-10, Lukas 19:10*

Vragen

3. Wat is de bedoeling van de eerste drie evangeliën?
4. Kunt u kort beschrijven waar elk van deze drie evangeliën een eigen accent legt?
5. Lucas begint het geboorteregister van Jezus bij Adam, de 'vader' van de mensheid. Kunt u verklaren waarom juist Lucas bij Adam begint?

Deel 16B: Jezus begint met zijn werk

In het A-deel hebben we gekeken naar het kenmerkende van de eerste drie evangeliën. In deze en de volgende B-delen gaan we nader in op de inhoud van de evangeliën. We beginnen bij een gebeurtenis die plaatsvond in Jezus' jeugd.

Jezus in de tempel

Lezen: Lucas 2:40-52

2:40 Gods genade rustte op hem: Hij stond bij God in de gunst.

Drie maal per jaar moesten de Israëlitische mannen naar Jeruzalem om daar ter ere van God feest te vieren (Deuteronomium 16:16). Een van die feesten was het Pascha of paasfeest. Jozef gaat niet alleen naar dit feest: Maria en Jezus gaan met hem mee. Wanneer de feestweek voorbij is, keren de mensen in grote groepen terug naar hun woonplaats. Het is niet vreemd dat Jozef en Maria hun zoon pas na een dag missen. Ze denken waarschijnlijk dat Hij bij familieleden of vrienden is.

Wanneer ze ontdekken dat Jezus zich niet bij het reisgezelschap bevindt, worden ze erg ongerust. Ze keren meteen terug naar Jeruzalem. Daar vinden ze hun zoon, druk in gesprek met een aantal schriftgeleerden. Maria en Jozef zijn verbijsterd wanneer ze Jezus zien praten alsof er niets aan de hand is. Maria zegt: 'Je vader en ik zijn vreselijk ongerust geweest! We hebben je overal gezocht!' Maar Jezus antwoordt: 'Waarom hebt u eigenlijk naar mij gezocht? U kon toch weten dat ik bezig moest zijn met de dingen van mijn vader?' 'De dingen van mijn vader' - dat zal Jozef en Maria vreemd in de oren geklonken hebben. Het is duidelijk dat Jezus met 'mijn vader' niet Jozef, maar God bedoelt. Hij zegt hier in feite dat niet Jozef, maar God zijn eigenlijke vader is. Wat is er natuurlijker voor Jezus dan dat Hij in Gods huis is, en daar alles over Hem te weten probeert te komen!

Jozef en Maria wisten natuurlijk dat Jezus méér was dan een gewoon kind. Maar blijkbaar was die wetenschap in de loop van de jaren wat op de achtergrond geraakt. Door deze gebeurtenis worden ze er weer aan herinnerd. Even zien ze iets van Jezus' afkomst: Hij is de zoon van God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lukas 2:40-52, Deuteronomium 16:16*

Johannes de heraut

Jezus zal zich ruim dertig jaar hebben voorbereid op het werk dat Hem te wachten staat. In deze tijd is Hij bezig met het Oude Testament en leert Hij wat God, zijn vader, van Hem

verwacht. Pas na die tijd neemt Hij zijn taak als redder op zich. Maar voordat Hij dat doet, moet Hij eerst gedoopt worden.

Lezen: Matteüs 3

3:1 woestijn: geen zandvlakte, maar eerder een woeste, onbewoonde wildernis.

3:2 Koninkrijk van de hemel: het koninkrijk van God, waarop alle Joden wachtten. *Zie ook de woordenlijst in Wegwijzer.*

3:12 wan: werktuig om het graan te zuiveren van het kaf.

In de tijd dat er nog geen kranten, radio en televisie waren, werd de komst van een koning vaak aangekondigd door een heraut. Deze heraut, die voor de koning uitging, zorgde ervoor dat de mensen er klaar voor waren om hem te ontvangen.

De heraut die voor Jezus uitgaat, is Johannes, de zoon van Zacharias en Elisabet. Johannes roept - net als iedere andere heraut zou doen - de mensen op zich voor te bereiden op de komst van de koning. Maar hij is geen gewone heraut. Dat is alleen al te zien aan zijn kleren: met zijn eenvoudige haren mantel en zijn leren riem ziet hij er eerder uit als een boeteprofeet. Het is ook te zien aan zijn sobere levenswijze. Johannes eet, net als andere woestijnbewoners, geroosterde of gekookte sprinkhanen en honing.

Dat Johannes geen gewone heraut is, blijkt ook uit de plaats waar hij de mensen toespreekt. Hij komt niet naar ze toe, zoals je van een heraut zou verwachten. Hij gaat niet naar Jeruzalem of andere plaatsen. Hij laat de mensen naar hém toekomen. Ze moeten, als ze iets willen horen over de koning en zijn koninkrijk, naar de rivier de Jordaán gaan, naar het woestijngebied.

Ook aan Johannes' boodschap is te merken dat hij niet zomaar een heraut is. Hij roept de mensen niet op de straten van hun stad te versieren en hun mooie kleren aan te doen. Hij roept ze op zich te bekeren. Hij maakt de mensen duidelijk: jullie zijn er niet klaar voor om de koning te ontvangen. Jullie moeten een radicale verandering ondergaan.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 3*

Johannes de Doper

Er komen zeer veel mensen op Johannes af: alle mensen uit Jeruzalem, de landstreek Judea en het gebied rond de rivier de Jordaán gaan naar de woestijn om naar Johannes te luisteren (Matteüs 3:5-12). Opvallend is dat Johannes niet alleen tot de mensen spreekt, maar dat hij ze ook doopt. De doop is de Joden niet onbekend. Iedere heiden* die in deze tijd in God gaat geloven en bij het Joodse volk wil horen, moet naast de besnijdenis ook de doop ondergaan. De doop beeldt uit dat zijn oude, zondige leven als vuil van hem wordt afgewassen. In de ogen van de Joden is de doop dus bestemd voor mensen die nog niet bij God horen. Maar nu moeten ook Joden zich laten dopen. Ook zij moeten erkennen dat ze van zichzelf niet bij God passen, en dat ze een nieuw leven moeten beginnen. Het bijzondere is dat veel Joden deze vernedering willen ondergaan. Zeer veel van de mensen

die naar Johannes zijn komen luisteren, bekennen hun zonden en laten zich dopen. Niet alleen gewone mensen komen op Johannes af (Matteüs 3:7-10). Er komen ook veel Farizeeën en Sadduceeën naar de plaats waar Johannes doopt. De Farizeeën en Sadduceeën, die zich streng aan allerlei geboden houden, verwachten misschien dat Johannes hen met veel eerbetoen zal ontvangen en zal zeggen dat zij echt geen doop nodig hebben. Maar Johannes kondigt hun juist Gods straf aan. Hij ziet heel goed dat ze zich niet echt willen bekeren. Achter hun vrome gedrag zit een heel verkeerde instelling. Ze denken dat het met hen wel goed zit: ze stammen immers af van Abraham, met wie God een verbond gesloten had. Johannes waarschuwt hen om niet op die familieband te vertrouwen. Zoals je van een vruchtboom goede vruchten mag verwachten, zo verwacht God van nakomelingen van Abraham dat ze zich tot Hem bekeren. Wanneer ze dat niet doen, zal het slecht met hen aflopen: God zal hen straffen.

Johannes maakt de mensen duidelijk dat het niet om hemzelf gaat (Matteüs 3:11-12). Hij is maar een heraut. Degene om wie het gaat, is zo belangrijk, dat Johannes niet eens bevoegd is om het aller-nederigste werk voor Hem te doen. De mensen denken dat Johannes heel wat is. Maar degene om wie het gaat, is veel sterker dan Johannes. Dat is al te zien aan de doop. Johannes heeft de mensen ondergedompeld in water; maar Hij zal mensen als het ware onderdopen in de Heilige Geest. Hij zal de mensen door de Heilige Geest van binnen veranderen. En de mensen die dat niet willen, zullen worden gestraft: ze zullen worden 'gedoopt met vuur'. Of, met een beeld uit de oogsttijd: de mensen die Hem als koning beschouwen, zijn als graan, dat veilig wordt opgeborgen in een schuur. De anderen zijn als waardeloos kaf, dat verbrand zal worden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 3:5-12, Matteüs 3:7-10, Matteüs 3:11-12*

De koning komt

De koning die Johannes aankondigt, houdt geen grootse intocht in Jeruzalem (Matteüs 3:13-17); er vindt geen feestelijke troonsbestijging plaats. Op een dag staat Hij tussen alle andere mensen in naar Johannes te luisteren. Geen van de omstanders weet dat Hij degene is om wie het gaat.

Jezus is dan ook geen gewone koning. Tijdens zijn leven op aarde zal het meestal helemaal niet zichtbaar zijn dat Hij koning is en dat Hij Gods Zoon zelf is. Eens heeft Hij uitgelegd dat Hij niet op aarde is gekomen om zich te laten dienen, maar om zélf te dienen, en zijn leven te geven tot redding van het leven van vele mensen (Marcus 10:45).

Jezus wil zich, net als alle andere mensen, laten dopen. Johannes protesteert wanneer hij dat hoort. Hoe zou hij Jezus kunnen dopen? Jezus, de koning die hij heeft aangekondigd, hoeft zijn oude leven toch niet te laten afwassen en een nieuw leven te beginnen!

Toch geeft Jezus aan Johannes de opdracht Hem te dopen. Hij laat op die manier zien dat

Hij één wil zijn met de zondige mensen. Het is zelfs zo dat Hij de zonden van al die mensen op zich neemt. Je zou kunnen zeggen: het vuil dat van de mensen die gedoopt werden, afgespoeld is, kleeft vanaf nu aan zijn lichaam.

Dat Jezus door zich te laten dopen Gods wil uitvoert, blijkt meteen. Wanneer Hij, na gedoopt te zijn, weer opstaat uit het water, breekt de hemel open. De Heilige Geest verschijnt in de gestalte van een duif* en daalt op Jezus neer. En God zelf verklaart dat Jezus zijn Zoon is en dat Hij van Hem houdt.

Op dit moment heeft God zelf Jezus gezalfd (*zie deel 5C*). Normaal werden mensen die een belangrijke taak kregen met olie gezalfd. Die olie was een teken van de Heilige Geest. Maar Jezus wordt met de Geest zélf gezalfd (Jesaja 61:1). Vanaf nu is Hij aangesteld voor de taak die God Hem heeft gegeven, en is Hij er klaar voor.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 3:13-17, Marcus 10:45, Jesaja 61:1*

Het werk begint

Lezen: Matteüs 4:1-11

4:2 vasten*: hier: een middel om zich geestelijk te kunnen concentreren; om stand te kunnen houden in de strijd.

4:3 de beproever: de satan of duivel.

4:5 de heilige stad: Jeruzalem.

Meteen nadat Jezus gedoopt is, wordt Hij door de Heilige Geest naar de woestijn gestuurd. Veertig dagen lang bidt en vast Hij daar in alle afzondering.

Uit de bijbelboeken Marcus (Marcus 1:13) en Lucas (Lucas 4:2) weten we dat Jezus gedurende die veertig dagen door de satan op de proef wordt gesteld. Voortdurend probeert de satan Jezus ertoe te brengen God ontrouw te worden. Na veertig dagen krijgt Jezus honger. En juist op dat moment begint de satan met zijn laatste en zwaarste aanval. Op drie verschillende manieren probeert hij de verzwakte Jezus ertoe te brengen zijn dienst aan God op te zeggen.

1. Hij sluit aan bij Jezus' honger. Voordat Jezus de woestijn inging, heeft God gezegd dat Jezus zijn zoon is (Matteüs 3:17). Als dat waar is, kan Jezus alles: ook brood maken uit de stenen die Hij ziet liggen. Maar Jezus gaat niet in op de verleiding om aan de duivel te laten zien dat Hij echt Gods zoon is. Hij maakt hem vanuit de bijbel duidelijk dat Hij zijn macht niet op deze manier mag misbruiken (Deuteronomium 8:3). Net zoals God aan de Israëlieten in de woestijn brood heeft gegeven door één enkel woord te spreken, zo kan Hij ook zijn zoon te eten geven door te spreken. Jezus vertrouwt op zijn Vader, en wacht tot Hij Hem brood geeft.
2. De satan sluit aan bij Jezus' vertrouwen op God. Hij neemt Hem mee naar Jeruzalem. Daar daagt hij Jezus uit van de tempel af te springen. Hij haalt er zelfs een bijbeltekst bij.

Jezus hoeft niet bang te zijn, want er staat in de bijbel dat de engelen er voor zullen zorgen dat Hij zich niet zal bezeren! (Psalm 91:11,12) Jezus weigert op die manier zijn vertrouwen op God te bewijzen (Deuteronomium 6:16). Hij toont vanuit de bijbel aan dat je God niet zomaar op de proef mag stellen. Je mag Gods macht niet vanuit een verkeerde houding gaan uitproberen.

3. Tenslotte probeert de satan Jezus ertoe te brengen om in één keer alle macht naar zich toe te trekken. Wat God Hem via een zware weg van lijden en sterven wil geven, kan Jezus nu op een heel makkelijke manier in zijn bezit krijgen. Het enige wat Hij hoeft te doen is een knieval voor de satan te maken. Hij moet dus één moment lang de satan als God beschouwen, en erkennen dat hij de heerser van de wereld is. Jezus gaat niet op deze verleiding in. Hij geeft de satan het bevel weg te gaan. Hij mag niet voor hem knielen: een mens mag alleen God aanbidden (Deuteronomium 6:13).

De satan laat Jezus dan met rust. Voor het moment geeft hij de strijd op. God stuurt engelen naar Jezus toe om Hem te dienen. Dat wil zeggen: om Hem eten te brengen. Jezus wordt niet beschaamd in zijn vertrouwen op God.

Deze gebeurtenis lijkt op dat wat er in het paradijs gebeurde (Genesis 3:1-6). In het paradijs probeerde de satan Eva tot opstand tegen God te brengen. Toen lukte zijn opzet: Eva geloofde de satan en werd God ongehoorzaam. Nu probeert de satan bij Jezus hetzelfde te bereiken. Daarmee staat de redding van de mensen op het spel. Wanneer Jezus toe zou geven, zou alles verloren zijn. Maar Jezus reageert zoals Eva en Adam hadden moeten reageren. Hij blijft God trouw, wat de satan ook zegt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 1:13, Lucas 4:2, Matteüs 3:17, Deuteronomium 8:3, Psalm 91:11,12, Deuteronomium 6:16, Deuteronomium 6:13, Genesis 3:1-6*

Jezus, het licht in het donker

Lezen: Matteüs 4:12-22

Uit het bijbelboek Johannes weten we dat Jezus eerst in het gebied Judea (*Zie kaart 8 in Wegwijzer*) heeft gewerkt (Johannes 1-3). Johannes de Doper trad toen ook nog op. Maar op een gegeven moment wordt Johannes gevangen genomen. Jezus trekt dan naar Galilea, een achteraf gelegen gebied in het noorden van Israël. Van daaruit begint Hij een jaar van grote activiteit.

De profeet Jesaja had dat al aangekondigd (Jesaja 8:23 - 9:1). Het noordelijke deel van het rijk, waartoe ook de stammen Zebulon en Naftali horen, was het eerst door God gestraft: het was het eerst in ballingschap gegaan. Maar later toont God juist aan dit gebied op een bijzondere manier zijn liefde: Jezus, het licht van de wereld, maakt dit gebied tot zijn werkbasis.

Jezus blijft niet alleen. Hij kiest twaalf mannen uit om zijn leerlingen te zijn. Zij mogen Hem voortaan vergezellen. Matteüs vertelt hoe Jezus aan zijn eerste vier leerlingen komt. Hij zegt gewoon tegen ze dat ze Hem moeten volgen. En ze laten hun werk en hun familie in de steek en gaan met Hem mee.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 4:12-22, Johannes 1-3, Jesaja 8:23 - 9:1*

Vragen

1. Jezus begint met zijn werk
 - a. Waarom doopt Johannes de mensen? (Zie hiervoor ook de term waarmee Lucas de doop beschrijft, Lucas 3:3).
 - b. Waarom wil Johannes Jezus niet dopen?
 - c. Waarom moet hij Jezus toch dopen?
2. Bekering
 - a. Uit wat voor soort dingen kan blijken dat de mensen zich echt bekeren? Zie hiervoor Lucas 3:10-14. (In Lucas 3 wordt dezelfde geschiedenis beschreven als in Matteüs 3).
hem: Johannes.
3:12 meester: een titel waarmee men een godsdienstleraar aansprak.
 - b. Uit wat voor dingen zouden mensen vandaag kunnen laten blijken dat ze ernst maken met hun bekering tot God?
- 3
 - a. Kunt u overeenkomsten noemen tussen dat wat er in het paradijs gebeurde (Genesis 3:1-6, *zie ook deel 2B*) en dat wat er in de woestijn gebeurde? (Matteüs 4:1-11)
 - b. Wat zijn de verschillen?
4. Waarom wordt Jezus de Christus genoemd? *Zie hiervoor deel 5C.*

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 3:3, Lucas 3:10-14, Matteüs 4:1-11*

Deel 16C: De kerkdienst

In de vorige drie delen hebben we het gehad over de kerk. Wat is de kerk, en hoe weet je of een kerk ook werkelijk de kerk van Jezus Christus is? In dit deel zullen we kijken naar wat er in de kerk gebeurt.

Waarom gaan mensen naar de kerk

Iedere zondag komt de gemeente van Jezus Christus bij elkaar. Waarom? Niet omdat de kerkleden zulke goede vrienden van elkaar zijn dat ze elkaar iedere zondag twee keer willen zien. Niet omdat ze een gemeenschappelijke hobby hebben. De enige reden is het feit dat Christus hen bij elkaar brengt. We zeggen wel: Christus roept hen naar de kerk toe. Mensen van de meest uiteenlopende karakters, opleidingen en leeftijden - mensen die uit zichzelf nooit twee maal per zondag bij elkaar zouden komen, komen naar de kerk. Omdat Jezus Christus wil dat ze daar komen.

Al die mensen horen bij elkaar (1 Johannes 5:1-2). Ze zijn allemaal gered door Jezus Christus. Ze zijn allemaal opgenomen in Gods verbond. Ze zijn kinderen van God de Vader. Daarom zijn ze als broers en zussen van elkaar (1 Timoteüs 5:1-2). Zo spreekt de predikant ze ook aan: als 'broeders en zusters in de Here Jezus Christus' (dat wil zeggen: dankzij het werk van Jezus Christus).

En hoewel de kerkleden elkaar misschien nooit uit zichzelf zouden hebben uitgekozen als vrienden, gaan ze toch van elkaar houden (1 Johannes 3:11-17). Daar zorgt de Heilige Geest voor (Galaten 5:22). Jezus Christus houdt zoveel van hen, dat Hij zijn leven voor hen gegeven heeft. De liefde van Jezus Christus maakt dat de gelovigen op hun beurt ook elkaar gaan liefhebben.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Johannes 5:1-2, 1 Timoteüs 5:1-2, 1 Johannes 3:11-17, Galaten 5:22

Wat gebeurt er in de kerk?

De kerkdienst is een ontmoeting. Zo op het oog is het alleen een ontmoeting van kerkleden. Maar het is meer: het een ontmoeting is tussen God en de gemeente. God zelf is door de Heilige Geest aanwezig in de kerkdienst. Hij spreekt tot zijn kinderen - bijvoorbeeld wanneer er uit de bijbel gelezen wordt. En zijn kinderen geven Hem antwoord. Door te zingen en door te bidden bijvoorbeeld. De kerkdienst is eigenlijk een gesprek tussen God de Vader en zijn kinderen.

Hoe gaat het er in de kerkdienst nu precies aan toe? Dat is niet overal hetzelfde. Toch zijn er veel elementen die in kerkdiensten over de hele wereld terugkomen. In dit deel gaan we die elementen een voor een bij langs.

Erkenning van afhankelijkheid

In de meeste reformatorische kerken begint de kerkdienst met een uiting van vertrouwen in God. De predikant vraagt de gemeente op te staan. Soms zegt hij daarbij: 'Verheft uw harten tot God.' Dat wil zoveel zeggen als: laten we onze aandacht helemaal op God richten. Dan zegt hij namens de gemeente:

'Onze hulp is in de naam van de HEER, die hemel en aarde gemaakt heeft.

(Psalm 124:8)

Met deze woorden, die uit Psalm 124 komen, erkennen de gemeenteleden dat ze helemaal afhankelijk zijn van God, de schepper van hemel en aarde. Van Hem moeten ze het hebben. Zonder Hem zijn ze niets.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 124:8*

Gods groet

Daarna mag de predikant namens God tot de gemeente spreken. Hij zegt:

'Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus.'

(1 Korintiërs 1:3)

Zoals iemand een vriend die hij tegenkomt zou begroeten, zo groet God - via de predikant, zijn dienaar - de gemeente. Aan het begin van de kerkdienst is het al te zien: God is aanwezig. Hij wil contact hebben met zijn kinderen. Hij wenst ze genade en vrede toe. Overigens kan de predikant ook een andere bijbeltekst gebruiken om de gemeente namens God te begroeten (Romeinen 1:7, Openbaring 1:4-5).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 1:3, Romeinen 1:7, Openbaring 1:4-5*

De wet

Tijdens de reis door de woestijn heeft God aan de Israëlieten de wet gegeven (Exodus 20:1-17). Diezelfde wet wordt in de meeste reformatorische kerken nog steeds iedere zondag voorgelezen. In de wet hoort de gemeente God tot zich spreken.

Wanneer de gemeenteleden Gods geboden horen, merken ze hoezeer ze tekort zijn geschoten in het dienen van God. Hun leven werd ook in de week die achter hen ligt niet altijd beheerst door liefde voor God en voor hun naaste. Iedere dag weer zijn ze God op allerlei punten ongehoorzaam geweest (Romeinen 3:20). De wet is als het ware een spiegel

die de mensen laat zien hoe zondig ze zijn.

Toch hoeft de voorlezing van de wet de mensen niet moedeloos te maken (Romeinen 7: 13-26). Want ze weten dat God niet stil zal blijven staan bij alles wat ze verkeerd hebben gedaan. Wanneer ze God daar om vragen, zal Hij hun verkeerde daden vergeven. Want Jezus Christus is voor hun zonden gestraft (Handelingen 10:43).

De wet houdt de gemeenteleden niet alleen een spiegel voor, maar laat hun ook zien hoe ze God hun dankbaarheid kunnen tonen. De gemeenteleden weten dat God hen gered heeft uit de macht van de zonde en de dood. Dat is iets waarvoor ze Hem heel erg dankbaar zijn (Romeinen 6:10-14). En die dankbaarheid kunnen ze uiten door hun best te doen om te leven zoals hun Vader het graag heeft: volgens de regels van de wet.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 20:1-17, Romeinen 3:20, Romeinen 7: 13-26, Handelingen 10:43, Romeinen 6: 10-14*

De geloofsbelijdenis

Niet alleen de wet, maar ook de geloofsbelijdenis heeft een plaats in de kerkdienst. Al bijna tweeduizend jaar lang hebben kerkleden overal ter wereld de apostolische geloofsbelijdenis aanvaard als een betrouwbare samenvatting van de bijbel. En iedere zondag leggen de gemeenteleden door middel van deze geloofsbelijdenis gezamenlijk een verklaring af: dit is wat we geloven. Hier staan we voor (Romeinen 10:9-11). Aan deze God horen we toe.

De geloofsbelijdenis kan door de predikant worden voorgelezen of door de hele gemeente worden gezongen of opgezegd. Wanneer de geloofsbelijdenis door de predikant wordt voorgelezen, zingt de gemeente daarna een psalm of gezang om haar instemming met de belijdenis te betuigen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 10:9-11*

Het gebed

Een belangrijk onderdeel van de kerkdienst is het gebed. In het gebed treedt de gemeente heel direct in contact met God. De gemeente komt als het ware Gods troonzaal binnen om daar te spreken met de koning van hemel en aarde. In het gebed danken en loven de gemeenteleden God, die de wereld heeft gemaakt en hen heeft willen redden uit de dood (Psalm 148). Ze vragen God om vergeving van hun zonden; ze vragen Hem of Hij met zijn Heilige Geest bij hen wil zijn en hen tot andere mensen wil maken (Lucas 11:13). Ook bidt de gemeente voor mensen die het moeilijk hebben of ziek zijn, en voor mensen die leven in gebieden waar oorlog of honger heerst. De gemeente vraagt God of Hij ervoor wil zorgen dat veel mensen zich tot Hem bekeren (1 Timoteüs 2:1-2).

Het gebed wordt vaak afgesloten met de woorden: 'Dit vragen we U in de naam van Jezus Christus'. Daarmee wordt bedoeld: we weten dat we niet verdienen dat U ons geeft wat we

U gevraagd hebben (Johannes 16:23-24). Wilt U het ons geven om wat Jezus voor ons gedaan heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 148, Lucas 11:13, 1 Timoteüs 2:1-2, Johannes 16: 23-24*

Het zingen

Tijdens de kerkdienst wordt veel gezongen. De 150 psalmen die in het Oude Testament staan, zijn allemaal berijmd en op muziek gezet. Naast de psalmen zijn er ook gezangen: liederen die meestal niet rechtstreeks uit de bijbel komen, maar die door leden van de kerk zelf gemaakt zijn.

Na vrijwel ieder onderdeel van de kerkdienst worden er een paar coupletten van een psalm of gezang gezongen, vaak als een antwoord op wat God gezegd heeft.

Zo kan er na de voorlezing van de wet bijvoorbeeld een psalm of gezang worden gezongen waarin de gemeente antwoord geeft op dat wat God in de wet heeft gezegd. Dat kan een psalm zijn waarin de mensen tegenover God erkennen dat ze schuldig zijn en waarin ze Hem om vergeving vragen (Psalm 51). Maar het kan ook een psalm of gezang zijn waarin de gemeenteleden zingen dat ze blij zijn met Gods wet en graag willen leven zoals God het van hen vraagt (Psalm 119).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 51, Psalm 119*

Bijbellezen

De bijbellezing is een belangrijk onderdeel van de kerkdienst. Hierin spreekt God immers zelf tot zijn gemeente. De predikant leest één of meer gedeeltes uit de bijbel voor. Een aantal verzen uit het gelezene vormen de tekst waarover de preek zal gaan.

De preek

Een groot gedeelte van de kerkdienst wordt gevuld met de preek. Een preek is een toespraak waarin de predikant een bepaald bijbelgedeelte uitlegt. Hij laat de gemeenteleden zien wat Christus hun in dat bijbelgedeelte te zeggen heeft, en wat dat voor hen betekent.

Ook de preek is een belangrijk onderdeel van de kerkdienst. Uit de bijbel weten we dat God de prediking gebruikt om mensen tot geloof te brengen (Romeinen 10:17). In het bijbelboek Handelingen lezen we bijvoorbeeld vaak over mensen die na het horen van een uitleg over wat er in de bijbel staat tot geloof in God komen (Handelingen 8:26-40).

Maar God gebruikt de prediking niet alleen om mensen tot geloof te brengen, maar ook om het geloof van zijn kinderen sterker te maken. Gemeenteleden kunnen niet zonder de

wekelijkse preken. Ze hebben het nodig om steeds weer te horen over alles wat God gedaan en beloofd heeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 10:17, Handelingen 8: 26-40*

Doop

Soms vindt er tijdens een kerkdienst een doopsbediening plaats (Marcus 16:16). Aan iemand die tot geloof in Jezus Christus is gekomen en gedoopt wil worden, worden een aantal vragen gesteld. De predikant vraagt hem (of haar) of hij in God gelooft, of hij alles gelooft wat er in de bijbel staat, en of hij wil leven als een kind van God. Wanneer degene die tot geloof is gekomen deze vragen met 'ja' beantwoordt, wordt hij gedoopt: een teken dat zijn zonden afgewassen zijn en dat de Heilige Geest in hem wil wonen (Handelingen 22:16).

In het geval dat er een kind gedoopt wordt vraagt de predikant aan de ouders of zij alles geloven wat er in de bijbel staat, en of zij hun kind christelijk zullen opvoeden. Wanneer de ouders hierop 'ja' zeggen, wordt hun kind gedoopt. God belooft door middel van de doop aan het kind dat het bij Hem mag horen (Handelingen 2:39).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 16:16, Handelingen 22:16, Handelingen 2:39*

Avondmaal

Een aantal maal per jaar wordt tijdens de kerkdienst het avondmaal gevierd. De gemeente denkt dan terug aan het lijden en sterven van Jezus Christus (1 Korintiërs 11:23-26). De predikant legt eerst uit waarom Jezus het avondmaal heeft ingesteld en wat de betekenis ervan is. Daarna danken de mensen God, omdat Hij hen heeft gered van de dood, door zijn Zoon in hun plaats te straffen. Vervolgens wordt het avondmaal gevierd.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 11:23-26*

De collecte

In de meeste reformatorische kerken vindt tijdens de kerkdienst een collecte plaats. De gemeenteleden weten dat ze alles wat ze hebben, aan God te danken hebben. Ook hun inkomsten. Daarom offeren ze een gedeelte van wat ze hebben weer aan God. Om te laten zien dat ze Hem dankbaar zijn voor zijn gaven (Exodus 23:15).

De opbrengst van de collecte wordt de ene keer besteed aan kerkleden die het op financieel gebied moeilijk hebben. De andere keer bijvoorbeeld aan een bepaalde instantie die mensen helpt, of aan de zending*.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 23:15*

De zegen

Aan het eind van de kerkdienst mag de predikant namens God de zegen aan de mensen geven. Hij heft zijn handen op, en legt ze als het ware op de hoofden van de gemeenteleden. En hij zegt:

'De genade van de Heer Jezus Christus,

de liefde van God

en de eenheid met de Heilige Geest zij met u allen.'

(2 Korintiërs 13:13)

Zo verzekert God zijn kinderen: Ik wil uw God zijn, en u mag mijn volk zijn. Ik blijf bij u met mijn liefde. (Net als bij de groet kan ook bij de zegen een andere bijbeltekst gebruikt worden). (Numeri 6:24-26)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Korintiërs 13:13, Numeri 6:24-26*

Vragen

1. De kerkdienst is in zekere zin een gesprek tussen God en de gemeente.
 - a. In welke onderdelen van de kerkdienst is God aan het woord?
 - b. In welke onderdelen is de gemeente aan het woord?
2. Vaak wordt de preek beschouwd als het belangrijkste onderdeel van de kerkdienst. Is dat terecht? Motiveer uw antwoord.

Deel 17A: Het evangelie van Johannes

In het vorige deel hebben we de eerste drie evangeliën behandeld. Dit deel is in zijn geheel aan het evangelie van Johannes gewijd. Dit evangelie heeft een heel eigen karakter. Het is anders opgezet dan de andere drie evangeliën en ook de inhoud is anders. Johannes beschrijft bijvoorbeeld veel toespraken en gesprekken van Jezus die niet in de andere evangeliën staan.

- De schrijver Johannes

Johannes is een van de leerlingen van Jezus. Voordat hij Jezus' leerling werd, werkte hij samen met zijn broer Jakobus in het vissersbedrijf van hun vader Zebedeüs. Toen Jezus Johannes en Jakobus uitnodigde om Hem te volgen, verlieten ze het bedrijf om 'vissers van mensen' te worden (Marcus 1:19-20). Johannes noemt in zijn evangelie zijn eigen naam niet. Wanneer hij het over zichzelf heeft, schrijft hij: 'de leerling van wie Jezus veel hield' (Johannes 13:23, 21:20). Johannes is ook de schrijver van de gelijknamige brieven en van het laatste bijbelboek, de Openbaring van Johannes.

- Voor wie Johannes zijn evangelie schrijft

Johannes schrijft zijn evangelie voor christenen die van niet-Joodse afkomst zijn. Hij wil deze mensen versterken in hun geloof. Ze leven namelijk in een omgeving waarin allerlei onjuistheden over Jezus verteld worden. Sommige mensen zeggen dat Jezus niet echt God zou zijn. Andere mensen zeggen juist dat Jezus wel God is, maar niet echt mens. Johannes wil de christenen wapenen tegen deze dwaalleer.

- Het doel van Johannes' evangelie

Johannes wil zijn lezers op het hart drukken dat Jezus werkelijk de Christus is, de Zoon van God.

'Jezus heeft nog veel meer wondertekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam.'

(Johannes 20:30 en 31)

- Kenmerkend voor Johannes' evangelie Wanneer we het evangelie van Johannes lezen, valt daarin een aantal dingen op:
 - De bijzondere inleiding,
 - De inhoud, die op veel punten verschilt van de inhoud van de andere evangeliën,
 - De vele tegenstellingen,
 - De beelden die Jezus voor zichzelf gebruikt.

We gaan deze dingen een voor een langs.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 1:19-20, Johannes 13:23, Johannes 21:20, Johannes 20:30-31*

De inleiding

Johannes begint zijn boek anders dan de andere evangelieschrijvers. Matteüs en Lucas beginnen hun evangelie met een beschrijving van Jezus' geboorte, maar Johannes zet zijn evangelie in bij de schepping:

'In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is er door ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat.'

(Johannes 1:1-3)

Het begin van Johannes' evangelie doet sterk denken aan het begin van het boek Genesis. In Genesis lezen we dat God 'in het begin' de hemel en de aarde gemaakt heeft. Hij schiep de hemel en de aarde door te spreken. Toen God zei: *'Er moet licht zijn'*, ontstond het licht (Psalm 33:9). Alles wat er bestaat, is ontstaan door Gods woord.

Johannes grijpt op Genesis terug. Hij maakt ons duidelijk dat Gods Zoon - die hij hier *het Woord* noemt - aanwezig was bij de schepping. Gods Zoon was al in het begin bij God, en Hij was God. En Hij had een belangrijke taak bij de schepping. Hij was er helemaal bij betrokken. Zelfs zozeer dat Johannes kan zeggen: alles wat er bestaat, is geworden door het Woord, door het spreken van Gods Zoon (Psalm 33:6).

Al in het begin van zijn evangelie zegt Johannes dus waar het op staat: Jezus Christus is niet zomaar een mens. Hij is God. Hij was er al voordat de tijd bestond. Alles wat er bestaat, bestaat dankzij Hem. En alleen bij Hem is het leven te vinden. Wie in Hem gelooft, mag weten dat hij werkelijk een kind van God is:

'Wie hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden.'

(Johannes 1:12)

Johannes zegt in zijn inleiding ook:

'Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond ...

(Johannes 1:14)

Daarmee geeft Johannes aan dat Gods Zoon echt mens geworden is. Hij had geen schijnlichaam zoals in Johannes' dagen wel beweerd wordt, maar Hij is echt 'vlees' geworden. Dat wil zeggen dat Hij net zo echt mens werd als andere mensen. Jezus werd ook moe, kende verdriet en pijn en was sterfelijk. Hij was een echt mens. En Hij, de Zoon van God, woonde onder ons.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 1:1-3, Psalm 33:9, Psalm 33:6, Johannes 1:12, Johannes 1:14*

De inhoud

Het begin van Johannes' evangelie verschilt nogal van het begin van de andere drie evangeliën. Dat geldt ook voor de inhoud. Veel van de gebeurtenissen die Matteüs, Marcus en Lucas vermelden, laat Johannes weg. Hij beschrijft voornamelijk gebeurtenissen, gesprekken en toespraken die we in de andere evangeliën niet vinden. Blijkbaar wilde hij met zijn boek een aanvulling geven op de andere drie.

De eerste drie evangeliën vertellen vooral over Jezus' optreden in Galilea, het noorden van Israël (*Zie kaart 8 in Wegwijzer*). Johannes vertelt ons juist veel over Jezus' werk in het zuiden van Israël, in Jeruzalem en omgeving. Johannes vertelt ons ook over een gebeurtenis die zich afspeelt in Samaria, een streek tussen Judea en Galilea in. De Samaritanen - die geen echte Joden waren, maar een vermenging van Joden en mensen uit andere volken - waren niet erg geliefd bij de Joden. Een Jood hoorde niet met Samaritanen om te gaan. Maar Jezus stoort zich niet aan die regel (*Johannes 4:1-42*). Als Hij in Samaria is en dorst krijgt, vraagt Hij een Samaritaanse vrouw om water. De vrouw reageert verbaasd omdat een Joodse man aan haar, een Samaritaanse vrouw, om water vraagt. En dan vertelt Jezus haar over het 'levende water' dat Hij de mensen te drinken geeft. Als iemand van dát water drinkt, zal hij nooit meer dorst krijgen.

Johannes vertelt ons ook veel over de laatste gesprekken die Jezus met zijn leerlingen heeft gevoerd (*Johannes 14-16*). Jezus vertelde zijn leerlingen hoe ze als volgelingen van Hem met elkaar om moesten gaan. Hij vertelde hun dat ze alleen via Hem bij God konden komen. Hij vertelde hun over de Heilige Geest die zou komen wanneer Hij weer naar zijn Vader terug ging. En Hij bad voor hen tot zijn Vader.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 4: 1-42, Johannes 14-16*

Tegenstellingen

Het evangelie van Johannes is een evangelie waarin veel tegenstellingen voorkomen. Jezus maakt op allerlei manieren duidelijk hoe belangrijk het is om in Hem te geloven. Wie in Hem gelooft, leeft niet meer in de duisternis, maar in het licht. Hij zal niet sterven, maar mag eeuwig leven (*Johannes 12:25*). Hij is niet blind, maar hij kan zien (*Johannes 9:39-41*).

Andere tegenstellingen die Jezus in dit verband gebruikt, zijn:

- aards en hemels (*Johannes 3:12*)
- voedsel dat vergaat en voedsel dat blijvend is (*Johannes 6:27*)
- gewoon water waarvan je weer dorst krijgt en levend water dat Jezus geeft (*Johannes 4: 13-14*)

- leugen en waarheid (Johannes 8:44)
- veroordelen en redden (Johannes 12:47).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 12:25, Johannes 9:39-41, Johannes 3:12, Johannes 6:27, Johannes 4:13-14, Johannes 8:44, Johannes 12:47*

Beelden die Jezus voor zichzelf gebruikt

Johannes laat in zijn evangelie zien hoe Jezus, ondanks de vijandschap die er tegen Hem bestaat, niet ophoudt uit te leggen welke betekenis Hij heeft voor het leven van zijn volgelingen. Hij doet dat vaak door allerlei beelden voor zichzelf te gebruiken. We zullen daarvan een aantal voorbeelden geven.

- Ik ben het brood van het leven (Johannes 6:22-59)

Mensen hebben brood nodig om te kunnen leven. Daarom zorgde God ervoor dat het volk Israël tijdens de reis naar het land Kanaän te eten kreeg (*Zie deel 10B*). Hij liet iedere nacht korrels uit de hemel regenen waarvan de Israëlieten brood konden bakken. Deze korrels, ook wel 'manna' genoemd, zorgden ervoor dat de Israëlieten de reis door de woestijn konden overleven. Jezus vergelijkt zichzelf met het manna. Ook Hij is 'brood uit de hemel'. Zoals God met het manna de Israëlieten van de dood heeft gered, heeft Hij nu zijn Zoon naar de aarde laten gaan om de mensen van de eeuwige dood te redden. Het manna hield het aardse leven in stand, maar Jezus geeft hemels leven dat blijft tot in eeuwigheid.

- Ik ben het licht van de wereld (Johannes 8:12)

Jezus noemt zichzelf het 'licht van de wereld'. Mensen die zonder Hem leven, leven in de duisternis. Maar wie Jezus volgt, hoeft niet langer in het donker rond te lopen. Hij bezit het licht van een nieuw leven dat niet vergaat.

- Ik ben de weg, de waarheid en het leven (Johannes 14:6)

Er is maar één manier om bij God te komen. En dat is via Jezus. Jezus is 'de weg, de waarheid en het leven'. Wie Jezus kent, kent de waarheid. En wie in Jezus gelooft, mag bij God komen en krijgt het eeuwige leven.

Andere beelden die Jezus voor zichzelf gebruikt, zijn:

- Ik ben de goede herder (Johannes 10:11-16)
Ik ben de deur van de schapen (Johannes 10:7-9)
- Ik ben de opstanding en het leven (Johannes 11: 25-26)
- Ik ben de ware wijnstok (Johannes 15:1-8).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 6:22-59, Johannes 8:12, Johannes 14:6, Johannes 10:11-16, Johannes 10:7-9, Johannes 11:25-26, Johannes 15:1-8*

Een complete geschiedenis

Het evangelie van Johannes is een waardevolle aanvulling op de andere drie. Johannes neemt in zijn evangelie gesprekken en uitspraken van Jezus op, waarin de betekenis van Jezus nog duidelijker wordt uitgelegd. Met het lezen van één evangelie krijgen we een goed beeld van Jezus' geschiedenis op aarde. Wanneer we ze alle vier gelezen hebben, is het beeld compleet.

Vragen

1. Welke belangrijke informatie geeft Johannes al meteen aan het begin van zijn evangelie? Zie Johannes 1:1-18.
2. Beeldspraak
 - a. Wat is het doel van de tegenstellingen die Jezus gebruikt?
 - b. Wat wil Jezus laten zien met de beelden die Hij voor zichzelf gebruikt?
3. Waarom is het beter alle vier evangeliën te lezen dan één?

Deel 17B: Jezus' boodschap: het koninkrijk van God

Jezus trekt het gebied Galilea rond met een belangrijke boodschap. Hij vertelt aan alle mensen dat Gods koninkrijk dichtbij is. In korte tijd wordt Hij een bekendheid. Naast zijn twaalf leerlingen reizen er ook veel andere mensen met Hem mee: ze willen niets van zijn woorden missen. In dit deel besteden we aandacht aan het onderwijs dat Jezus geeft.

De Bergrede

Op een dag houdt Jezus voor zijn leerlingen en voor andere mensen die willen luisteren, een lange toespraak over het koninkrijk van God (Matteüs 5-7). Hij legt uit welke mensen erbij horen, en wat de grondwet van het rijk is. Met behulp van allerlei voorbeelden maakt Hij duidelijk hoe de burgers van het rijk van God zich wel en niet moeten gedragen. Ook vertelt Hij op wat voor manier de mensen mogen spreken met God. Deze toespraak wordt 'de Bergrede' genoemd. Dit omdat Jezus zijn redevoering op een berg gehouden heeft. Een aantal onderdelen uit de Bergrede bekijken we hier nader.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5-7*

De burgers van Gods koninkrijk

In het begin van de Bergrede vertelt Jezus hoe het koninkrijk van God of 'het hemelrijk' eruit zal zien. En Hij vertelt ook voor wie het is - wie de burgers van dit rijk mogen zijn.

Lezen: Matteüs 5:1-12

5:3 koninkrijk van de hemel: het koninkrijk van God.

Elk vers uit dit gedeelte bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel begint telkens met het woord 'zalig'. In dat onderdeel wordt verteld welke mensen in Gods rijk thuis horen. In het tweede onderdeel wordt iets verteld over het koninkrijk zelf.

Wanneer je alle kenmerken van het koninkrijk achter elkaar zet, zie je hoeveel geluk de burgers ervan te wachten staat:

- God zelf zal hen troosten (Matteüs 5:4-9). Ook het ergste verdriet zal voorbij zijn.
- God zal hun de aarde geven als erfenis.
- God zal ervoor zorgen dat de mensen 'verzadigd worden van gerechtigheid'.
- God zal hun genade bewijzen.
- Ze zullen God mogen zien - iets wat nu nog onmogelijk is.
- God zal hen als zijn kinderen beschouwen en zal hun vader zijn.

Maar wie mogen er bij dit rijk horen? Dat staat in het eerste onderdeel van ieder vers. Jezus zegt tegen de mensen die zitten te luisteren hoe hun leven eruit moet zien als ze bij het rijk van God willen horen:

- Ze moeten 'arm zijn van geest' (Matteüs 5: 3-9). Dat betekent: ze moeten zich tegenover God gedragen als een bedelaar. Zoals een bedelaar voor zijn lichamelijk levensonderhoud op anderen is aangewezen, moeten zij tonen dat ze in geestelijk opzicht helemaal op God zijn aangewezen. Aan Hem moeten ze vragen om genade, geloof en vergeving.
- Ze moeten treuren: bedroefd zijn over de zonde in de wereld, over de macht van de satan.
- Ze moeten zachtmoedig zijn: niet met geweld voor hun eigen rechten vechten, maar vriendelijk zijn tegenover andere mensen.
- Ze moeten 'honger en dorst hebben naar gerechtigheid'. Dat wil zeggen: ze moeten inzien dat ze zelf niet rechtvaardig zijn, en - als een bedelaar - God vragen hen te 'verzadigen van gerechtigheid': hen andere, rechtvaardige mensen te maken.
- Ze moeten barmhartig zijn: andere mensen die het moeilijk hebben, helpen.
- Ze moeten 'rein van hart' zijn: er mogen in hun hart geen onzuivere gedachten en bedoelingen leven.
- Ze moeten vreedstichters zijn: ze moeten niet uit zijn op strijd, maar zelfs tegenover vijanden vredelievend zijn.

Jezus waarschuwt de mensen dat het niet altijd makkelijk zal zijn om een burger van Gods rijk te zijn: ze lopen grote kans om uitgescholden, vervolgd en belasterd te worden. Maar zelfs als dat gebeurt, hebben ze reden om blij te zijn. Het is namelijk een duidelijk bewijs dat ze bij Jezus Christus horen. En hun beloning ligt al klaar bij God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:1-12, Matteüs 5: 4-9, Matteüs 5:3-9*

De wet van Gods koninkrijk

In de Bergrede maakt Jezus ook duidelijk wat de grondwet is van Gods koninkrijk (Matteüs 5:17-48). Jezus schrijft geen nieuwe wetten uit. De wet die God aan Israël heeft gegeven, geldt ook in het rijk van God. Maar Hij laat de mensen wel zien dat ze op een heel andere manier met Gods geboden moeten omgaan dan ze gewend zijn. God is er niet tevreden mee als mensen zich uiterlijk aan zijn geboden houden. Mensen kunnen zich schijnbaar precies aan de wet houden en toch lijnrecht tegen Gods bedoelingen ingaan.

Jezus maakt dat duidelijk aan de hand van een aantal voorbeelden (Matteüs 5:27-28).

Iemand kan zich zijn leven lang houden aan het gebod '*Pleeg geen overspel*.' Maar voor God heeft dat geen waarde wanneer hij ondertussen wel naar andere vrouwen kijkt en graag wat met hen zou willen beginnen. Iemand kan denken dat hij zich houdt aan het gebod '*U zult*

uw naaste liefhebben.' (Matteüs 5:43-48) Maar wanneer hij onder 'naasten' alleen zijn volksgenoten verstaat, heeft dat voor God geen waarde. God wil dat de onderdanen van zijn rijk ook hun vijanden liefhebben en bidden voor degenen die hen vervolgen. Ze moeten laten zien dat ze kinderen zijn van God, die voor goede én slechte mensen zorgt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:17-48, Matteüs 5:27-28, Matteüs 5: 43-48, Matteüs 6: 25-34*

Gods koninkrijk moet boven alles gaan

Jezus houdt de mensen voor dat ze niet gericht moeten zijn op het zorgen voor eten, drinken en kleding. Mensen die bij God horen, hoeven zich niet druk te maken over zulke zaken. God, die de vogels te eten geeft en de veldbloemen zo prachtig kleedt, zal er ook voor zorgen dat zijn kinderen voedsel en kleding krijgen. Mensen die bij God willen horen, moeten gericht zijn op dat wat werkelijk van belang is: op Gods koninkrijk. Gods koninkrijk moet het eerste voor hen zijn.

Een belangrijke keus

Lezen: Matteüs 7:24-29

Aan het einde van zijn toespraak stelt Jezus zijn toehoorders voor een belangrijke keus. Doen wat Jezus heeft gezegd - of niet. Hun hele leven hangt af van de keus die ze maken ten aanzien van Jezus' woorden. Wie naar Jezus luistert en zijn woorden vervolgens naast zich neerlegt, lijkt op iemand die zo dom is zijn huis op zand te bouwen. Het kan lang goed gaan met een huis zonder goede fundering. Maar op een gegeven moment gaat het mis. Wie aan het werk gaat met Jezus' woorden, lijkt op iemand die zo verstandig is om zijn huis op een rots te bouwen. Wat voor ramp er ook gebeurt - het huis heeft een goede fundering, en het blijft staan.

De mensen die naar Jezus hebben geluisterd, staan versteld over wat Hij gezegd heeft. En over de manier waarop Hij het gezegd heeft. Ze zijn gewend aan de schriftgeleerden, die hun gezag ontleen aan wat schriftgeleerden vóór hen hebben gezegd. Maar Jezus hoeft zich niet op anderen te beroepen. Hij heeft gezag van zichzelf.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 7:24-29*

Een te zware last?

Hoe kan een mens burger worden van het koninkrijk waar Jezus het in de Bergrede over heeft? Stelt God zijn eisen niet veel te hoog? Is het wel reëel om van mensen te verwachten dat ze hun vijanden liefhebben, dat ze hun eigen man of vrouw zelfs tot in hun gedachten toe altijd trouw blijven, dat ze 'rein van hart', 'arm van geest' en zachtmoedig zijn? God weet

toch dat alle mensen zijn aangetast door de zonde? Het lijkt erop dat Jezus de mensen hier een veel te zware last oplegt (Matteüs 11:28-30). Maar zo is het niet. Wie naar Jezus toekomt, krijgt inderdaad een last te dragen - maar het zal aanvoelen alsof hij van een zware last bevrijd is. Hoe kan dat? Een gedeelte uit een gelijkenis die Jezus vlak voor zijn sterven aan zijn leerlingen heeft verteld, maakt het wat meer begrijpelijk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 11:28-30*

De wijnstok en de ranken

Lezen: Johannes 15:1-8

15:1 ware wijnstok: wijnstok die aan de verwachtingen voldoet.

15:3 jullie zijn rein: jullie gelden voor God als mensen die zonder zonde zijn.

Jezus gebruikt een beeld dat de Israëlieten erg vertrouwd is: het beeld van een wijnstok. Jezus vergelijkt zichzelf met de stam van de wijnstok en zijn volgelingen met de ranken - de zijtakken, waaraan de druiventrossen groeien. 'Een rank kan niet op zichzelf bestaan', zegt Jezus. Dat spreekt vanzelf. Om te kunnen leven en vrucht te kunnen dragen moet een rank met de stam verbonden zijn. Een rank die van de stam is afgesneden, blijft niet doorleven alsof er niets gebeurd is. Hij krijgt geen voedsel meer en sterft af.

Jezus legt uit: 'Precies zo is het met jullie. Wanneer jullie los van Mij gaan leven, kunnen jullie geen vruchten voortbrengen.' Dat wil zeggen: wanneer mensen zonder Jezus leven, kunnen ze onmogelijk zo leven als Jezus dat bedoeld heeft. Ze kunnen niet de dingen doen die God van ze vraagt. Ze kunnen niet leven als burgers van Gods koninkrijk. Jezus belooft zijn volgelingen: 'Wanneer jullie leven in verbondenheid met Mij, zullen jullie wél vrucht dragen.' Mensen die bij Jezus horen, kunnen dingen waartoe ze uit zichzelf niet in staat zouden zijn. Jezus zelf geeft hun daarvoor de kracht.

Gods koninkrijk is niet voor mensen die denken dat ze perfect zijn. Het is voor mensen die weten dat ze absoluut niet in staat zijn om zich aan Gods wet te houden en die hun toevlucht helemaal bij Jezus zoeken (Johannes 15:3). Die mensen zullen ervaren dat de last die Hij hun oplegt licht is. Jezus is in hen, en zij zijn in Jezus: er is tussen Jezus en hen een zeer sterke band. Jezus geeft hun de kracht om te vechten tegen slechte gewoonten en verkeerde verlangens. Hij helpt hen om anders te worden, om een begin te maken met het leven zoals God dat bedoeld heeft.

Het leek onmogelijk om een burger van Gods koninkrijk te worden. Maar Jezus zelf maakt het onmogelijke mogelijk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 15 : 1-8, Johannes 15:3*

Loon in Gods koninkrijk

Geen mens kan uit zichzelf bij Gods koninkrijk horen (Matteüs 19:16 - 20:16). Geen mens kan zelf het eeuwige leven - dat met Gods koninkrijk verbonden is - verdienen (Matteüs 19:25-26). Het is alleen aan Gods goedheid te danken als mensen bij zijn koninkrijk mogen gaan horen. Dat Jezus' leerlingen alles in de steek lieten om Jezus te kunnen volgen, ligt dus niet aan henzelf. Ze hebben het aan God te danken. God heeft het in hen bewerkt. Het wonderlijke is dat God hen desondanks toch wil belonen voor wat ze gedaan hebben. Jezus belooft zijn volgelingen: 'Iedereen die zijn huis, zijn familie of zijn bezit heeft prijsgegeven om Mij, zal honderdmaal zoveel terugkrijgen. En hij zal het eeuwige leven ontvangen.' Jezus' volgelingen zullen dus een enorm groot loon krijgen; een loon dat niet in verhouding staat tot dat wat ze gedaan hebben. Jezus' leerlingen weten dat ze het aan God te danken hebben dat ze Jezus zijn gevolgd. Maar ze dreigen dat toch te vergeten. Ze lopen het gevaar het als hun eigen verdienste te gaan zien, en trots te worden op dat wat ze allemaal voor Jezus over hebben gehad. Jezus waarschuwt hen: wanneer ze zelfvoldaan worden, zouden ze wel eens achteraan kunnen komen te staan in het koninkrijk van God. Door middel van een gelijkenis licht Jezus deze waarschuwing toe.

Lezen: Matteüs 20:1-16

20:2 denarie: een normaal dagloon.

Een man die een wijngaard bezit, gaat 's morgens naar de markt om dagloners in te huren. Hij komt met hen overeen dat hij hen als loon een schelling zal geven. In de loop van de dag gaat hij nog een paar maal naar de markt om mensen in te huren. Ook nog om vijf uur 's middags: één uur voor de arbeiders vanwege het invallen van het donker moeten stoppen met werken. Wanneer het werk gedaan is, betaalt de eigenaar de arbeiders hun loon uit. Zowel de mensen die maar één uur hebben gewerkt, als de mensen die van 's ochtends vroeg af bezig zijn geweest, krijgen allemaal een schelling. De mensen die de hele dag gewerkt hebben, protesteren tegen deze gang van zaken. Maar de werkgever antwoordt: 'Vriend, ik doe je toch niet tekort? Ik heb je toch gegeven wat ik beloofd heb? Mag ik anderen niet hetzelfde geven? Het is toch mijn geld?'

Het protest van de arbeiders is goed voorstelbaar in een maatschappij waar mensen beloond worden naar het aantal uren dat ze gewerkt hebben. Maar het gaat er in deze gelijkenis over hoe het in het koninkrijk van God toegaat. Daar gelden andere maatstaven. Jezus legt zijn leerlingen door middel van deze gelijkenis uit: God beloont mensen niet op uurbasis. God handelt niet onrechtvaardig als Hij iedereen evenveel geeft: de mensen die hun leven lang christen zijn geweest, en de mensen die pas op het laatste moment voor Jezus hebben gekozen. Want God beloont mensen niet omdat ze zulke geweldige prestaties hebben geleverd. Hij beloont ze enkel en alleen uit goedheid.

Wanneer komt het koninkrijk van God?

Jezus kondigde aan dat het koninkrijk van God dichtbij gekomen was. Is het koninkrijk er in onze tijd al? Aan de ene kant kun je zeggen dat het er inderdaad is gekomen (Matteüs 28:18). Jezus heeft het in bezit gekregen door het offer dat Hij gebracht heeft: zijn eigen leven. Overal waar mensen in onze tijd God als hun koning beschouwen en leven als burgers van zijn rijk, is er al iets van het koninkrijk te zien (Openbaring 12:10).

Maar aan de andere kant is het duidelijk dat Gods koninkrijk nog niet overal heerst. Pas wanneer God het de tijd vindt, zal het koninkrijk in volle glorie komen (Openbaring 21:1-8). God zal dan bij de mensen komen wonen en de aarde zal één groot paradijs worden. De satan zal er niet meer zijn. En alle mensen zullen leven volgens de regels van Gods koninkrijk.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 19:16 - 20:16, Matteüs 19:25,26, Matteüs 19: 27-30, Matteüs 28:18, Openbaring 12:10, Openbaring 21:1-8*

Vragen

1. In de Bergrede heeft Jezus het op een gegeven moment over drie zaken die horen bij het leven van een gelovige. Zie Matteüs 6:1-18.
 - 6:1 gerechtigheid: hier: goede daden, daden die vanzelfsprekend meekomen met het geloof in God.
 - 6:2 aalmoes: gift aan een arme.
 - 6:9 heiligen: eren.
 - 6:13 breng ons niet beproeving : bewaar ons ervoor dat we gaan zondigen.
 - 6:16 vasten: een manier om zich aan God te wijden. Het vasten was teken van berouw, van inkeer; vasten ging samen met het bidden.
 - a. Over welke drie zaken gaat het?
 - b. Wat verbiedt Jezus zijn volgelingen ten aanzien van deze zaken? Geef bij ieder onderdeel ook aan waarom.
 - c. Hoe moeten Jezus' volgelingen zich dan wél gedragen?
 - d. Waarom? Wat is de algemene regel die Jezus zijn volgelingen daarmee wil leren? In welk vers vindt u deze algemene regel?
2. Met welke uitspraak hieronder bent u het eens? Waarom? Vergelijk ook wat er staat in Marcus 10:13-16.
 - a. Wie bij Gods koninkrijk wil horen, moet daar zijn uiterste best voor doen.
 - b. Wie bij Gods koninkrijk wil horen, hoeft daar niets voor te doen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:1-18, Marcus 10:13-16*

Deel 17C: Wat God belooft

In de vorige delen ging het over het negende artikel van de apostolische geloofsbelijdenis: het artikel over de kerk. In dit deel zijn we toegekomen aan de laatste drie artikelen van de geloofsbelijdenis: 'Ik geloof... de vergeving van de zonden, de opstanding van het vlees en een eeuwig leven.'

God belooft geweldige dingen

Wanneer je gelooft, staat God in het middelpunt van je leven. En dat betekent dat je in veel gevallen niet meer zelf kunt bepalen wat je doet en laat. Dat kan moeilijk zijn. Geloven in God kan heel wat kosten. Maar je krijgt er vele malen meer voor terug. Wat? Dat is te lezen in de laatste drie artikelen van de apostolische geloofsbelijdenis. God belooft iedereen die in Hem gelooft:

- vergeving van zonden,
- opstanding uit de dood,
- een eeuwig leven bij Hem.

Vergeving van de zonden

Het eerste dat God de mensen die in Hem geloven belooft, is dat Hij hun hun zonden vergeeft. Aan dat onderwerp hebben we in deze cursus al vaak aandacht besteed. Dat kan ook niet anders. De vergeving van de zonden is voor ieder mens van levensbelang. Als God ons zou geven wat we verdienen, zou ons de eeuwige dood te wachten staan. Ook de allervroomste mensen zouden geen schijn van kans maken om in de hemel te komen. Want er is niemand die geen zonde doet (Psalm 53:4). Ook al lijkt iemand het er aan de buitenkant nog zo goed van af te brengen - voor God is het niet goed genoeg. In de bijbel staat:

'Alles wat niet uit geloof voortkomt is zondig.'

(Romeinen 14:23)

Niet alleen dingen als stelen, vloeken, liegen en moorden zijn zonde. God beschouwt alles wat we niet uit geloof, uit liefde tot Hem doen als zonde. Als we op die manier naar onze daden, woorden en gedachten kijken, blijft er maar weinig goeds over.

Gelukkig wil God ons niet beoordelen op onze onvolmaaktheid en onze zonden. Wanneer we in Jezus Christus geloven, kijkt God niet meer naar onze slechte gedachten, woorden en

daden (2 Korintiërs 5: 19 en 21). Hij kijkt dan naar het werk van zijn Zoon. Om zijn werk wil God ons onze zonden vergeven en ons als rechtvaardige mensen beschouwen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 53:4, Romeinen 14:23, 2 Korintiërs 5:19 en 21*

Opstanding van het vlees en eeuwig leven

God belooft wie in Hem gelooft, niet alleen de vergeving van zijn zonden. Hij belooft hem ook '*opstanding van het vlees en een eeuwig leven.*' (zie deel 8C)

Met '*opstanding van het vlees*' wordt de opstanding van het *lichaam* bedoeld. God belooft dus dat wie in Hem gelooft, eens zal opstaan uit het graf. Daarnaast belooft Hij dat iedereen die bij Hem hoort eeuwig bij Hem zal mogen leven. Omdat deze twee dingen nauw met elkaar samenhangen, behandelen we ze hier samen.

De dood hoort er niet bij

In de bijbel wordt veel gesproken over de dood. Opvallend is dat de bijbel niet zegt: de dood is niet erg, want wie gelooft gaat toch naar de hemel. De dood is iets vreselijks, en dat wordt in de bijbel ook duidelijk gezegd. De bijbel noemt de dood een vijand (1 Korintiërs 15:26). De dood hoort niet in de schepping thuis.

Dat wordt niet door alle mensen erkend. Er zijn tegenwoordig mensen die zeggen: 'De dood hoort bij het leven, net zoals de nacht bij de dag hoort. De dood is een onderdeel van Gods schepping. Een mens moet op een gegeven moment plaats kunnen maken voor andere mensen.' De bijbel spreekt echter anders over de dood. De dood hoort niet bij het leven. De dood is een bederver van Gods goede schepping. De dood is iets waar God Adam voor gewaarschuwd heeft (Genesis 2:17). Toen Adam en Eva tegen Gods gebod ingingen, moest God de dood als een straf invoeren (Romeinen 5:12). Maar de dood hoorde er zeker niet vanaf het begin bij.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Korintiërs 15:26, Genesis 2:17, Romeinen 5:12*

De dood heeft niet het laatste woord

De bijbel is er dus duidelijk in dat de dood een vijand is. Maar aan de andere kant laat de bijbel ook zien dat de dood niet het laatste woord heeft. God belooft de gelovigen:

- na hun dood zullen ze bij Jezus Christus in de hemel verder mogen leven (Filippenzen 1:23).
- eens zal de dood definitief overwonnen worden: de gelovigen zullen dan opstaan uit het graf en voor altijd met God op de aarde mogen leven (1 Korintiërs 15:12-28).

De dood betekent dus niet het definitieve einde. Door Gods goedheid kan de dood zelfs de doorgang zijn naar een prachtig leven (Openbaring 21:3-4). Paulus kan in een van zijn

brieven vol verlangen spreken over het leven na de dood (Filippenzen 1:21). Het sterven noemt hij winst, vergeleken bij het leven op aarde. Hij zou niet weten wat hij zou moeten kiezen: nog blijven leven of al sterven.

'Ik word naar twee kanten getrokken: enerzijds verlang ik ernaar te sterven en bij Christus te zijn, want dat is het allerbeste; anderzijds is het omwille van u beter dat ik blijf leven.'

(Filippenzen 1:23-24)

Voor zichzelf zou Paulus dus het liefst al sterven. Want bij Jezus Christus zijn is het beste wat een mens kan overkomen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Filippenzen 1:23, 1 Korintiërs 15:12-28, Openbaring 21:3-4, Filippenzen 1:21, Filippenzen 1:23-24*

Het leven gaat door

De dood blijft iets vreselijks. Ook voor christenen. Ook zij zijn heel verdrietig wanneer iemand van wie ze hielden, gestorven is. Maar toch zijn ze niet alleen verdrietig (1 Tessalonicenzen 4: 13-14). Want ze hebben houvast aan de zekerheid dat Jezus Christus iemand die bij Hem hoort, niet loslaat. Ook niet in de dood. Ze weten dat de dood niet het einde is voor de man of vrouw die gestorven is. Want Jezus heeft gezegd:

'Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook wanneer hij sterft'

(Johannes 11:25)

Zo voor het oog lijkt alles daartegen te pleiten. Degene die gestorven is, wordt net als iedere andere dode begraven. Zijn lichaam zal na verloop van tijd vergaan zijn, net als de lichamen van alle andere mensen die gestorven zijn. Maar toch weten christenen zeker: hij is niet echt dood. Hij leeft. Hij is bij God.

Hoe is het mogelijk dat iemand gestorven is en tegelijkertijd verder leeft? Dat kan omdat een mens niet alleen een lichaam, maar ook een ziel of een geest heeft.

Wat is een ziel? Je zou kunnen zeggen: een ziel is de 'ik' van een mens. De ziel is datgene wat een mens tot een bepaald persoon maakt. De ziel - dat is de mens zélf. De mens zoals hij is.

Tijdens het leven kunnen het lichaam en de ziel niet van elkaar gescheiden worden. Maar wanneer iemand sterft, gebeurt dat wel (Prediker 12:7). Het lichaam wordt in het graf gelegd, en de ziel gaat naar God. Op een voor ons onbegrijpelijke manier blijft een mens dus verder leven, terwijl zijn lichaam dood is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Tessalonicenzen 4:13-14, Johannes 11:25, Prediker 12:7*

Een paradijs

Wat er precies gebeurt wanneer iemand sterft, weten we niet. Maar wat we wel weten is dat het leven na de dood voor de gelovigen een zeer gelukkig leven is (Lucas 23: 33-43). Toen Jezus aan het kruis hing, hingen er links en rechts van hem ook twee andere mannen aan een kruis. Het waren zware misdadigers, die van de Romeinen de doodstraf hadden gekregen. Een van deze twee mannen geloofde dat Jezus de Christus was - ook al hing Hij machteloos aan een kruis. Hij vroeg aan Hem: *'Jezus, denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.'* Jezus beloofde hem: *'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.'* (Lucas 23:42,43). Jezus noemt het leven na de dood dus een paradijs.

In het boek Openbaring wordt gezegd: *'Gelukkig zijn zij die vanaf nu in verbondenheid met de Heer sterven'* (Openbaring 14: 13) Dat wil zeggen: iemand die sterft nadat hij zich aan Jezus, de Heer, heeft toevertrouwd, is gelukkig te prijzen. Zo iemand hoeft je niet te beklagen omdat hij gestorven is. Hij kon het niet beter hebben.

Eerst naar het vagevuur?

Volgens de traditionele leer van de rooms-katholieke kerk gaat een gelovige na zijn sterven niet meteen naar de hemel. Dat is nog niet mogelijk. Een mens kan niet voor God verschijnen terwijl hij, bij wijze van spreken, zijn vuile kleren nog aanheeft. Een gelovige heeft tijdens zijn leven veel zonden gedaan waarvoor hij eerst nog moet boeten. Daarom gaat hij naar het vagevuur (dat wil zeggen: het reinigingsvuur). Dat is een plaats die tussen de hemel en de hel in ligt. In het vagevuur moet hij boeten voor zijn zonden en tekortkomingen die hem nog niet vergeven zijn. Pas wanneer dat gebeurd is, wanneer zijn kleren helemaal schoon zijn, kan hij naar de hemel. Het kan een lange tijd duren voor het zover is. Maar de gelovigen op aarde kunnen ervoor zorgen dat de tijd wordt ingekort door voor hem te bidden en misoffers* voor hem te brengen.

Deze leer komt echter niet uit de bijbel. De bijbel vertelt ons niets over een vagevuur. Uit de bijbel weten we juist dat een gelovige er zeker van mag zijn dat hij meteen na zijn sterven bij Christus in de hemel wordt opgenomen. Er zijn geen zonden en gebreken waarvoor iemand die in Jezus Christus gelooft nog gestraft zou moeten worden (Johannes 5:24). Niet dat iemand die gelooft niet veel zonden heeft gedaan. Maar Christus heeft Gods straf over al die zonden en tekortkomingen gedragen (Hebreeë 10:14). Wij hoeven niets aan Christus' werk toe te voegen om in de hemel te kunnen komen.

Ook al blijven we slechte dingen denken en doen tot het laatste moment van ons leven - wanneer we in Jezus Christus geloven, hoeven we niet bang te zijn dat we daarvoor nog moeten boeten. Wanneer wij sterven, sterft ook onze zondige aard (1 Johannes 1:7). We mogen de hemel binnengaan met kleren die schoongewassen zijn door het bloed van Jezus Christus en door de Heilige Geest (1 Korintiërs 6:11). De misdadiger die aan het kruis hing, kreeg van Jezus niet te horen: 'Wanneer je voor je zonden geboet hebt, zul je met mij in het

paradijs zijn.' Nee, Jezus beloofde hem dat hij nog *diezelfde* dag bij Hem in het paradijs mocht zijn (Lucas 23:43).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 23:33-43, Lucas 23: 42-43, Openbaring 14:13, Johannes 5:24, Hebreëën 10:14, 1 Johannes 1:7, 1 Korintiërs 6:11, Lucas 23:43*

Opstanding van het lichaam

We hebben het tot nu toe gehad over de ziel, die na het sterven naar de hemel gaat. Maar God vergeet ons lichaam niet. Ons lichaam is voor Hem niet van ondergeschikt belang. Hijzelf heeft het gemaakt en in stand gehouden (Psalm 139: 13-16). En Hij zal er ook voor zorgen dat onze ziel weer met ons lichaam verenigd zal worden (1 Korintiërs 15:12-49). We zullen, wanneer Jezus terugkomt naar de aarde, net als Hij opstaan uit de dood. Met een echt lichaam (1 Johannes 3:2)

Hoe het mogelijk is dat een lichaam dat volkomen vergaan is, weer tot leven zal komen, weten we niet. Maar dat het zal gebeuren, staat vast. Paulus schrijft erover in een van zijn brieven. Hij vergelijkt het lichaam van een gestorven christen met een graankorrel (1 Korintiërs 15:35-38).

Een graankorrel wordt in de aarde gezaaid. De korrel sterft, maar er komt na verloop van tijd een grote korenaar uit tevoorschijn. Het lijkt ongelooflijk dat er uit zo'n klein korreltje een grote halm en een aar vol nieuwe graankorrels kunnen groeien. Maar toch gebeurt het. Als de Heilige Geest zoiets kan doen met een graankorrel - zou Hij het dan niet ook kunnen met het lichaam van een mens? Eens zal Hij de mensen die bij Jezus Christus horen, een nieuw lichaam geven (1 Korintiërs 15: 42-44). Het zal mooier en rijker zijn dan het lichaam dat ze nu hebben. Het zal onvergankelijk zijn: het zal niet meer kunnen worden aangetast door ziekte, handicaps, ouderdom of dood. En het zal een 'geestelijk' lichaam zijn: een lichaam dat helemaal beheerst wordt door de Heilige Geest. Er zal geen zonde meer in het lichaam wonen; er zal alleen nog plaats zijn voor de Heilige Geest. Wanneer de mensen zijn opgewekt uit de dood, zullen ze dus niet meer zondigen. Ze zullen eindelijk met lichaam en ziel God kunnen dienen. Op een volmaakte manier.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 139:13-16, 1 Korintiërs 15: 12-49, 1 Johannes 3:2, 1 Korintiërs 15: 35-38, 1 Korintiërs 15:42-44*

Eeuwig leven

Wie bij Jezus Christus hoort, krijgt de belofte dat hij het eeuwige leven krijgt. Dat eeuwige leven is geen zaak van de verre toekomst. Het begint niet pas op het moment dat dat iemand sterft. Het begint ook niet pas op het moment dat Jezus zal terugkomen op de aarde. Het eeuwige leven begint hier en nu. Jezus maakte dat duidelijk toen Hij in een gebed tegen zijn Vader zei:

'Het eeuwige leven, dat is dat zij u kennen, de enige ware God, en hem die u gezonden hebt, Jezus Christus'

(Johannes 17:3)

Wie God kent en liefheeft, wie Jezus Christus kent als zijn redder - die heeft het eeuwige leven al. Dat betekent, zoals we al zagen, niet dat hij niet in het graf terecht zal komen. Maar de dood zal hem het leven niet kunnen afnemen (Johannes 11:25-26). Na de dood zal hij verder mogen leven bij God in de hemel. En wanneer Jezus terugkeert naar de aarde, zal hij opstaan uit het graf (Openbaring 21: 3-4). En hij zal samen met alle mensen die bij Jezus Christus horen, op de nieuwe aarde leven. God zal bij de mensen wonen en met hen omgaan zoals Hij in het paradijs met Adam en Eva omging. Er zal niets meer zijn dat tussen God en de mensen instaat. En alle mensen zullen onuitsprekelijk gelukkig zijn. Voor eeuwig. (zie deel 25B)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 17:3, Johannes 11:25-26, Openbaring 21:3,4*

Vragen

1. Mensen die bij God horen, worden heilig genoemd (bijvoorbeeld in Efeziërs 1:1 en 4; zie deel 14C).
Waarom hebben ze dan nog vergeving van hun zonden nodig?
2. Moet een christen verlangen naar de dood ?
(Vergelijk Filippenzen 1:23). Waarom (niet)?
3. Er is niets in het leven dat opweegt tegen de geweldige dingen die God ons belooft.
Wat vindt u van deze stelling?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 1:1 en 4, Filippenzen 1:23*

Deel 18A: De brieven van Paulus 1

Na de vier evangeliën volgt het boek Handelingen der Apostelen. De inhoud van dit boek wordt besproken in de delen 21-24B. Het Nieuwe Testament bestaat verder uit brieven, waarvan de meeste door de apostelen geschreven zijn. In de nu volgende drie delen zullen we deze brieven kort behandelen. We beginnen met de brieven van Paulus.

De brieven van Paulus

In het Nieuwe Testament staan eenentwintig brieven. Dertien van deze brieven zijn geschreven door Paulus (*zie deel 8C*). Hij was een Farizeeër die eerst een fel tegenstander van de christenen was, maar die zich op latere leeftijd bekeerd heeft. Paulus is na zijn bekering de wereld rondgereisd om mensen over Jezus Christus te vertellen. Over deze reizen, de zogenaamde zendingsreizen, wordt verteld in de delen 23 en 24B. Op veel plaatsen waar Paulus en zijn medewerkers over Jezus vertelden, kwamen mensen tot geloof. Paulus was erg betrokken bij deze christenen. Omdat hij hen niet zo vaak kon bezoeken als hij zou willen, schreef hij hun brieven. In deze brieven gaf hij antwoord op vragen die bij de christenen leefden, legde hij allerlei punten van het christelijk geloof uit, en hield hij hun voor hoe ze als volgelingen van Jezus Christus moesten leven.

Genade zij u en vrede

Alle brieven van Paulus beginnen op dezelfde manier. Eerst wordt de naam van de afzender genoemd, daarna de naam van degenen voor wie de brief bestemd is, en tenslotte volgt een zegengroet. In Paulus' tijd was het gebruikelijk om een brief op die manier te beginnen. Zo begint de brief aan de Efeziërs als volgt:

'Van Paulus, door Gods wil apostel van Christus Jezus. Aan de gelovigen die één zijn in Christus Jezus. Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van Jezus Christus, de Heer.'

(Efeziërs 1:1-2)

Paulus noemt dus eerst zijn naam en vertelt aan de christenen te Efeze wie hij is: een apostel, een gezant, van Jezus Christus. Hij is dat niet uit eigen beweging, maar 'door de wil van God'. Met deze woorden laat Paulus de Efeziërs als het ware zijn legitimatiebewijs zien. Hij zegt eigenlijk: ik schrijf u niet uit mijzelf, maar omdat God mij aangesteld heeft tot apostel. Paulus richt zijn brief aan de 'heiligen en gelovigen in Christus Jezus' uit Efeze. De lezers van de brief zijn heiligen en gelovigen *in Christus*, dat wil zeggen: hun leven is met

Christus verbonden.

Paulus begroet zijn lezers met 'genade zij u en vrede'. Met deze groet herinnert hij zijn lezers aan het feit dat zij dankzij Christus vrijspraak van schuld hebben en daardoor weer in vrede met God mogen leven.

De verdere opbouw van Paulus' brieven verschilt van brief tot brief. Meestal bevat een brief een gedeelte over de christelijke leer en een gedeelte over hoe het leven van een christen eruit moet zien. Maar deze onderwerpen zijn niet altijd van elkaar te scheiden: soms zijn ze door elkaar heen gevlochten.

We kijken in deze en de volgende deel kort naar de inhoud van elk van Paulus' brieven. We houden daarbij de volgorde aan die de brieven in het Nieuwe Testament hebben. Deze volgorde is gebaseerd op de lengte van de brieven: de langste brief is vooraan, de kortste achteraan geplaatst.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 1:1-2*

De brief aan de Romeinen

Paulus is van plan om de christenen in Rome te bezoeken, iets waarvoor hij nog niet de gelegenheid gehad heeft. De kerk in Rome is dus niet door Paulus gesticht. In deze brief stelt Paulus zichzelf voor aan de Romeinse christenen, en vertelt hij wat het christelijk geloof inhoudt (Romeinen 1:16-17). De kern van Paulus' boodschap is: ieder mens, of hij nu Jood of Griek is, geldt voor God als rechtvaardig wanneer hij in Jezus Christus gelooft. De brief aan de Romeinen is een heel belangrijk boek uit het Nieuwe Testament. Dit boek behandelt het wezen van het christelijk geloof.

- Inhoud

Romeinen 1-4:

Geen mens houdt zich aan Gods wet. God moet daarom iedereen straffen: niet alleen niet-Joden, maar ook Joden. Want ook Joden overtreden Gods wet. Hoe kan een mens dan wél rechtvaardig worden verklaard? Door te geloven in Jezus Christus, die gestorven is om het weer goed te maken tussen God en de mensen. Zowel Joden als niet-Joden worden door het geloof als rechtvaardig erkend.

Romeinen 5-8:

Iemand die door God gered is begint een nieuw leven. De Heilige Geest werkt in hem en maakt hem tot een ander mens. Iemand die gelooft, mag er zeker van zijn dat niets en niemand hem van God kan scheiden.

Romeinen 9-11:

De plaats van Joden en niet-Joden in Gods reddingsplan.

Romeinen 12-16:

Paulus vertelt hoe het nieuwe leven van een christen eruit moet zien.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 1:16-17*

De eerste brief aan de Korintiërs

Paulus kwam tijdens zijn tweede zendingsreis terecht in Korinte, een Griekse havenstad die in die tijd bekend stond om haar slechtheid (*zie kaart 10B in Wegwijzer*). Paulus bleef daar anderhalf jaar. In die tijd kwamen veel Korintiërs tot geloof. Het was voor deze mensen niet makkelijk om in een stad als Korinte als christen te leven. Daarom schreven ze Paulus een brief waarin ze allerlei problemen aan de orde stelden. Paulus gaat in de eerste brief aan de christenen van Korinte in op de vragen die zij hebben gesteld, en op problemen die in de gemeente spelen. De brief heeft een ernstig en waarschuwend karakter.

- Inhoud

1 Korintiërs 1-6: In de kerk van Korinte komen allerlei verkeerde praktijken voor: de gelovigen zijn onderling verdeeld, en ook heeft Paulus gehoord dat er ontucht wordt toegelaten. Paulus waarschuwt de gemeente en zegt dat men deze zaken uit de weg moet ruimen.

1 Korintiërs 7-10:

Paulus gaat in op de vragen van de Korintiërs. Deze vragen betreffen in de eerste plaats het huwelijk en in de tweede plaats het eten van vlees dat aan de afgoden geofferd is. Mag een christen zulk vlees eten?

1 Korintiërs 11-14:

Paulus maakt de Korintiërs duidelijk hoe het er in de kerk aan toe moet gaan: hoe ze het avondmaal moeten vieren, en hoe ze om moeten gaan met de verschillende gaven die iedere christen gekregen heeft. Maar niets heeft zin als het zonder liefde voor elkaar gebeurt.

1 Korintiërs 15:

Paulus legt verband tussen de opstanding van Jezus Christus en de toekomstige opstanding van de gelovigen.

1 Korintiërs 16:

Paulus behandelt enkele praktische zaken.

De tweede brief aan de Korintiërs

De problemen in de kerk van Korinte zijn nog niet allemaal opgelost. Daarom schrijft Paulus ongeveer een jaar na zijn eerste brief nog een tweede brief. In deze brief gaat hij in op

enkele vragen die in de gemeente leven. Ook maakt hij de christenen duidelijk wat het betekent dat hij door God als apostel is aangesteld.

- Inhoud

2 Korintiërs 1-2:

Paulus legt uit waarom hij Korinte in de afgelopen tijd niet heeft bezocht.

2 Korintiërs 3-7:

Paulus is aangesteld tot apostel: hij mag optreden als afgezant van God. Hij doet dat werk op een eerlijke manier, en hij hoopt dat de Korintiërs dat zullen erkennen.

2 Korintiërs 8-9:

De kerk in Judea heeft steun nodig. Paulus rekent erop dat de Korintiërs ook mee zullen doen aan de collecte die georganiseerd wordt.

2 Korintiërs 10-13:

Paulus verdedigt zichzelf tegen de beschuldiging dat hij uit verkeerde motieven zou handelen. Hij waarschuwt de Korintiërs indringend voor mensen die dat wél doen, en hij toont aan dat hij heel anders te werk gaat dan mensen die zichzelf aanprijzen.

De brief aan de Galaten

Galatië is een landstreek die in het tegenwoordige Turkije ligt (*zie kaart 10A in Wegwijzer*). Tijdens zijn eerste zendingsreis heeft Paulus verschillende plaatsen in deze streek bezocht om de mensen over Jezus Christus te vertellen. Na Paulus' vertrek hebben Joodse christenen de gelovigen in Galatië in verwarring gebracht. Ze beweren dat mensen alleen gered kunnen worden wanneer ze zich aan de Joodse wet houden en zich laten besnijden. Ook proberen ze Paulus bij de Galaten in een kwaad daglicht te stellen. Wanneer Paulus dat hoort, schrijft hij de Galaten een brief. Hij bestrijdt de leer van de Joodse christenen fel: deze leer tast namelijk de kern van het christelijk geloof aan. Een christen wordt niet gered door de wet te houden, maar alleen door in Jezus Christus te geloven.

- Inhoud

Galaten 1-2:

Paulus verdedigt zijn positie: hij is door Christus en door God de Vader tot apostel aangesteld. Hij heeft altijd vastgehouden aan de waarheid: God verklaart mensen rechtvaardig omdat Christus hun schuld heeft betaald, en wanneer ze in Hem geloven. Niet omdat ze zich aan de Joodse wet houden of zich laten besnijden.

Galaten 3-4:

Paulus maakt met behulp van het Oude Testament duidelijk dat niet de wet, maar het geloof de mensen redden zal.

Galaten 5-6:

Wie gelooft, is niet meer onderworpen aan al de bepalingen van de wet van het Oude Testament. Maar die vrijheid moeten de christenen niet misbruiken: ze moeten elkaar liefhebben en helpen. De Heilige Geest zal hen helpen om het goede spoor te houden.

De brief aan de Efeziërs

Paulus heeft Efeze, een stad in het tegenwoordige Turkije, bezocht tijdens zijn tweede en derde zendingsreis (zie kaart 10B en 10C in Wegwijzer). Tegen het eind van zijn leven, als Paulus in Rome in de gevangenis zit, schrijft hij de christenen in Efeze een brief. In deze brief schrijft Paulus over het reddingsplan van God. Paulus maakt duidelijk dat God al vóór Hij de wereld gemaakt had, besloten had de mensen te redden door zijn Zoon.

- Inhoud

Efeziërs 1:

Paulus dankt God, die de mensen heeft willen redden door Christus.

Efeziërs 2:

De scheiding tussen Joden en niet-Joden is verdwenen. Dankzij Christus zijn ze met elkaar verbonden, en hebben ze allen vrije toegang tot God.

Efeziërs 3:

De liefde van Jezus Christus gaat alle verstand te boven.

Efeziërs 4-6:

Paulus laat zien hoe het leven van mensen die bij Christus horen, eruit moet zien.

De brief aan de Filippenzen

De stad Filippi ligt in het noorden van Griekenland (zie kaart 10B in Wegwijzer). Paulus bezocht deze stad tijdens zijn tweede zendingsreis. Later, wanneer hij in de gevangenis zit, schrijft hij de christenen uit Filippi een bemoedigende brief. Kenmerkend voor deze brief is de blijdschap die er vanaf straalt. Hoewel Paulus gevangen zit en weinig hoop heeft op vrijlating, is hij niet bang of bedroefd. Want hij weet dat Jezus Christus in elke situatie voor hem zal zorgen. Ook als hij zal sterven. Hij wekt de Filippenzen verscheidene keren op om blij en dankbaar te zijn.

- Inhoud

Filippenzen 1:

Paulus dankt God voor het geloof van de christenen in Filippi, en hij vraagt God of de liefde en de kennis van de Filippenzen steeds groter mag worden. Hij is blij dat dankzij zijn gevangenschap het evangelie over Jezus Christus nog meer bekendheid krijgt.

Filippenzen 2:

Paulus vraagt de Filippenzen om een voorbeeld te nemen aan de houding van Jezus Christus: ze moeten eensgezind, liefdevol en dienstbaar aan anderen willen zijn, en zichzelf niet op de eerste plaats stellen.

Filippenzen 3:

Paulus waarschuwt de christenen voor mensen die een verkeerde leer brengen.

Filippenzen 4:

Paulus wijst de weg die de Filippenzen als christenen hebben te gaan.

In deel 19A zullen we de overige zeven brieven van Paulus behandelen.

Vragen

1. Hoe is het mogelijk dat Paulus tijdens zijn gevangenschap blij kan zijn? Zie Filippenzen 1:12-26.

Deel 18B: Jezus heeft alle macht

In het vorige B-deel hebben we gekeken naar de boodschap die Jezus brengt: Gods koninkrijk staat voor de deur. Maar Jezus vertelt niet alleen dat Gods rijk bijna aanbreekt - Hij maakt het ook zichtbaar.

Hij heeft macht over zonde en ziekte

Jezus' woorden gaan vanaf het begin van zijn optreden vergezeld van wonderen. Wanneer Jezus in Galilea rondtrekt om over Gods koninkrijk te vertellen, geneest Hij bijvoorbeeld veel zieke mensen (Marcus 1:29-34). Hij hoeft een zieke maar aan te raken of een enkel woord tot hem te spreken en de ziekte is verdwenen. Uit heel Galilea stromen de mensen toe wanneer ze de geruchten over Jezus horen.

Lezen: Marcus 2:1-12 2:10

Mensenzoon*: zo noemt Jezus zichzelf vaak.

Als Jezus na een rondreis door Galilea weer terug is in zijn huis in Kafarnaüm, duurt het niet lang of de mensen hebben het in de gaten. Iedereen gaat naar het huis van Jezus toe. Al snel staat het hele huis inclusief het voorportaal vol met mensen. Niemand kan er meer in of uit.

Jezus 'spreekt het woord' (Marcus 2:2): Hij vertelt de mensen over het koninkrijk van God en roept ze op zich te bekeren (Marcus 1:14-15). Maar terwijl Jezus aan het woord is, gebeurt er iets onverwachts: boven zijn hoofd wordt er ineens een stuk lucht zichtbaar! Er is een gedeelte van de dakbedekking weggenomen. Het stuk lucht wordt steeds groter en op een gegeven moment daalt er in een soort hangmat een verlamde man neer. Dit is de enige manier waarop zijn vrienden hem in de buurt van Jezus konden krijgen.

Het is duidelijk dat de verlamde man en zijn vrienden zeer veel vertrouwen hebben in de macht en de hulpvaardigheid van Jezus. Je zou verwachten dat Jezus de man onmiddellijk geneest, bij het zien van dit rotsvaste vertrouwen in Hem. Maar Jezus doet dat niet. Hij zegt tegen de verlamde man: 'Je zonden worden vergeven!'

Daar heeft de verlamde man niet om gevraagd. Hij kwam om genezen te worden. Maar dat betekent niet dat hij door Jezus wordt afgescheept. Jezus geeft hem iets dat nog belangrijker is dan genezing van zijn verlamming: een herstel van de relatie met God. Hij krijgt te horen dat het weer goed is tussen God en hem.

Jezus laat op deze manier zien dat de grootste nood van de mensen niet lichamelijk, maar geestelijk is. Een ziekte of een handicap kan het leven van een mens kapot maken. Maar dat wat het leven het meest verwoest, is de zonde, de breuk in de verhouding met God. Daarom

pakt Jezus dat probleem als eerste aan. Namens God spreekt Hij de verlamde man vrij van zijn schuld.

De schriftgeleerden die gehoord hebben wat Jezus zei, begrijpen onmiddellijk dat er hier iets heel ongebruikelijks gebeurt. Zonden vergeven is iets wat geen mens kan. Alleen God kan zonden vergeven. Jezus gedraagt zich alsof Hij God zelf is! Volgens de schriftgeleerden beledigt Jezus God: een zonde waarop de doodstraf staat (Leviticus 24:16).

Maar Jezus laat hun zien dat Hij het recht en de macht heeft om zonden te vergeven. Hij zegt tegen de verlamde man: 'Sta op, pak je slaapmat op en ga naar huis.' En meteen staat de man op, pakt zijn matje op en gaat weg. Een duidelijk bewijs van het feit dat God achter Jezus staat. God zou iemand die Hem beledigde toch geen kracht geven om een zieke te genezen!

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 1:29-34, Marcus 2:2, Marcus 1:14-15, Leviticus 24:16*

Hij heeft macht over de natuur

Lezen: Marcus 4:35-41

4:35 hen: de twaalf leerlingen.

4:38 Meester: de leerlingen spraken Jezus vaak zo aan.

Jezus is moe. De hele dag heeft Hij de mensen toegesproken (Marcus 4:1-34). Met behulp van gelijkenissen heeft Hij ze geprobeerd duidelijk te maken hoe het er in het koninkrijk van God aan toegaat. Er waren zoveel mensen gekomen naar de oever van het meer waar Hij was, dat Jezus genoodzaakt was hen vanuit een bootje toe te spreken (Marcus 4:1). Het gevaar was groot dat Hij anders in het water geduwd zou worden. Aan het eind van de dag varen de leerlingen in opdracht van Jezus met het schip naar de overkant van het meer. Ondertussen heeft Jezus eindelijk de gelegenheid om uit te rusten.

Een aantal van de leerlingen is visser van beroep. Zij zijn er aan gewend in het donker te varen. En ze zijn ook gewend aan varen met slecht weer. Op dit meer, dat tussen de bergen in ligt, steekt wel vaker plotseling een storm op. Maar de storm die deze nacht opsteekt, is zo zwaar, dat zelfs de ervaren vissers bang zijn dat het schip zal vergaan. De enige die niet bang is, is Jezus. Hij wordt zelfs niet eens wakker van het noodweer! Wanneer de leerlingen Hem wakker maken, spreekt Hij de wind en de zee toe alsof het ongehoorzame kinderen zijn. En de wind en de zee gehoorzamen Hem: de storm is ineens voorbij.

Jezus verwijt het zijn leerlingen dat ze zo bang zijn geweest. Ze hebben al zoveel van Hem meegemaakt. Ze hadden kunnen weten dat ze niet bang hoefden te zijn: als Jezus naar de overkant van het meer wil, is geen storm in staat Hem tegen te houden.

De leerlingen zijn vreselijk bang geworden door wat er gebeurd is. Jezus blijkt iets te kunnen wat geen mens kan: met een enkel woord laat Hij natuurkrachten doen wat Hij wil. Ze vragen zich af: 'Wat is dit toch voor iemand?'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 4:1-34, Marcus 4:1*

Hij heeft macht over de satan

Lezen: Marcus 5:1-20

5:2 onreine/boze geest: een duivel, een volgeling van de satan.

5:10 legioen: een Romeins legioen bevatte 6000 soldaten. De man wordt dus eigenlijk gebruikt als een 'legerplaats van duivels'.

5:19 ontferming: medelijden.

Jezus heeft tijdens zijn leven op aarde herhaaldelijk mensen genezen die door een duivel 'bezeten' waren. Een duivel had bezit van zo iemand genomen en zorgde ervoor dat hij ziek of krankzinnig werd.

De man in deze geschiedenis is niet door één, maar door een heel leger van duivels in bezit genomen. Hij staat in het hele gebied van de Gerasenen als zeer gevaarlijk bekend. Hij heeft geen huis, maar houdt zich op in de bergen en in rotsholen die als graven dienen. Iedereen is bang voor deze man, en zorgt dat hij bij hem uit de buurt blijft. Iedereen, behalve Jezus. Die zoekt hem juist op.

Zonder angst gaat Jezus op de bezeten man af. En de man valt Jezus niet aan, maar valt voor Hem neer. De duivels, die de man als spreekbuis gebruiken, erkennen Jezus als hun meerdere. Ze blijken zelfs doodsbang voor Hem te zijn. Ze weten dat ze iemand voor zich hebben tegen wie ze niet opkunnen.

Jezus gebiedt de duivels de man te verlaten. En de man, die zo totaal in bezit was genomen door de volgelingen van de satan, is vanaf dat moment weer zichzelf. Hij kleedt zich aan en is weer bij zijn volle verstand.

Jezus staat de duivels toe bezit te nemen van een kudde varkens. En zoals ze eerst de man gekweld hebben, storten ze nu deze dieren in het ongeluk.

De varkenshoeders vertellen de mensen in een naburige stad wat er gebeurd is. De stad loopt uit. Maar de mensen zijn niet blij met wat Jezus gedaan heeft. Ze zijn bang voor zijn macht. Ze willen Jezus het liefst zo ver mogelijk weg hebben. Ze dringen er bij Hem op aan hun gebied te verlaten. Een heel verschil met de houding van de man die bezeten was: wanneer Jezus in het schip stapt, smeekt hij Hem of hij voortaan met Hem mee mag gaan. Jezus willigt dit verzoek niet in. Hij heeft een speciale opdracht voor de man: hij moet overal in zijn omgeving vertellen over Jezus, die zelfs de duivels te sterk is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 5:1-20*

Hij heeft macht over de dood

Lezen: Marcus 5:21-43

Wanneer Jezus weer in Galilea is aangekomen, komt er iemand naar Hem toe die dringend hulp nodig heeft. Het is Jäirus, iemand die een leidende functie heeft in een synagoge. Zijn

dochtertje ligt op sterven en hij ziet nog maar één uitweg: Jezus. Hij gooit zich voor Jezus op de grond en smeekt Hem mee te gaan en zijn dochter te genezen. Jezus gaat vergezeld van een grote menigte mensen met Jairo mee. Maar dan gebeurt er iets waardoor Jezus Jairo lijkt te vergeten. Een vrouw die al jaren aan bloedvloeingen lijdt, heeft van Jezus gehoord. Ze is naar Jezus toegekomen in de hoop eindelijk genezen te worden. Ze wil Jezus niet lastig vallen met haar probleem. Ze gelooft zo rotsvast in zijn kracht dat ze zeker weet dat ze genezen zal zijn wanneer ze alleen zijn mantel maar aanraakt.

Op het moment dat ze, bij Jezus in de buurt gekomen, haar hand uitsteekt en Jezus' mantel aanraakt, verdwijnt haar kwaal. Geen mens heeft er iets van gemerkt. Maar Jezus stopt en vraagt: 'Wie heeft me aangeraakt?' Het lijkt een vreemde vraag. Voortdurend botsen er mensen tegen Jezus op. Maar de vrouw die net genezen is, weet dat Jezus haar bedoelt. Bang dat ze iets verkeerd gedaan heeft, valt ze voor Jezus neer en bekent dat zij het was die Hem heeft aangeraakt. Maar Jezus heeft haar niet naar voren geroepen om haar te bestraffen: Hij wil haar en alle omstanders laten weten dat haar geloof haar gered heeft en dat ze voortaan genezen zal zijn van haar kwaal.

Terwijl Jezus nog met de vrouw praat, komt er iemand uit het huis van Jairo met de mededeling dat Jairo Jezus niet langer hoeft lastig te vallen: het meisje is overleden. Jezus schenkt geen aandacht aan die woorden. Hij condoleert Jairo niet met het verlies van zijn dochtertje. Hij zegt tegen hem: 'Wees niet bang: u hoeft alleen maar te geloven.'

Wanneer Jezus is aangekomen bij het huis van Jairo, gaat Hij met drie van zijn leerlingen naar binnen. Het huis is vol klagende en huilende mensen. Jezus vraagt hun waarom ze huilen. Het meisje is niet gestorven - ze slaapt. Waarom zou je huilen om een slapend meisje?

De mensen lachen Jezus uit. Maar Jezus zet hen allemaal de deur uit. Samen met zijn drie leerlingen en met Jairo en zijn vrouw gaat Hij de kamer in waar het gestorven meisje ligt. Hij pakt haar hand en zegt in haar moedertaal tegen haar dat ze op moet staan. En het meisje wordt weer levend: ze staat op en loopt heen en weer. Ze is niet alleen opgewekt uit de dood - ze is ook weer helemaal beter.

De ouders en Jezus' leerlingen zijn verbijsterd wanneer ze het meisje weer zien rondlopen. Hoe is het mogelijk dat zelfs de dood Jezus gehoorzaamt? Wie is Jezus, dat de dood voor Hem niet meer is dan een slaap waaruit je iemand kunt wekken?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 5:21-43*

Wat is dit toch voor iemand?

De mensen in Jezus' tijd maken grote wonderen mee. Ze zien hoe Jezus, een gewone man, dingen doet waartoe geen enkel gewoon mens in staat is (Marcus 6:1-3). Waar Jezus komt, verdwijnen handicaps, ziektes en zelfs de dood. Waar Jezus komt, moeten duivels zich terugtrekken. En zelfs de natuur onderwerpt zich aan Hem.

Geen gewoon mens kan wat Jezus doet. Daar zijn de Joden het al snel over eens. Maar dat betekent niet dat ze begrijpen wie Jezus is. Voor ons die de hele bijbel hebben, is het niet moeilijk om te zien wie Jezus is. Uit het hele Nieuwe Testament blijkt:

- Jezus is de Christus, de redder die God aan Adam en Eva beloofd heeft (Lucas 2:11). Hij is degene die de satan zal vernietigen en het weer goed zal maken tussen God en de mensen (1 Johannes 3:8).
- Jezus is de Zoon van God (Lucas 1:35). God stuurt niet zomaar een mens - Hij stuurt zijn eigen Zoon om de mensen te redden (Galaten 4:4).

Maar voor de Joden in Jezus' tijd, de tijd waarin het Nieuwe Testament nog niet bestaat (zie deel 16A), is het niet zo makkelijk om Jezus te herkennen als de Christus en als de Zoon van God. De meeste mensen die Jezus meemaken, komen niet verder dan verbazing of angst (Marcus 7:37).

Er zijn ook mensen die Jezus niet vertrouwen. Onder hen zijn veel schriftgeleerden en Farizeeën. Vanaf het moment dat ze Jezus tegen de verlamde man hebben horen zeggen: 'Je zonden worden vergeven', beschouwen ze Hem als een godslasteraar (Marcus 2:5-7). De gedachte dat Jezus de door God beloofde redder is, komt bij de godsdienstige leiders van Israël niet op. Ze geloven dat Jezus zijn kracht te danken heeft aan de satan:

'De mensenmassa stond versteld, men zei: 'Zoiets hebben we in Israël nog nooit gezien! Maar de Farizeeën zeiden: 'Het is dank zij de vorst der demonen dat hij demonen kan uitdrijven.'
(Matteüs 9:33-34)

Ook Jezus' leerlingen begrijpen lange tijd niet wie Jezus is (Marcus 4:41). Maar Jezus zorgt ervoor dat zijn leerlingen niet in hun verbazing of angst blijven steken. Langzamerhand mogen zij gaan inzien wie ze maken hebben:

'Zij bogen voor Hem neer en zeiden: U bent werkelijk Gods Zoon!'
(Matteüs 14:33)

Toen vroeg hij hun: 'En wie ben ik volgens jullie?' U bent de messias, de Zoon van de levende God' antwoordde Simon Petrus.
(Matteüs 16:15-16)

Het koninkrijk van God komt eraan

We hebben in dit deel gekeken naar een aantal van de wonderen die Jezus gedaan heeft. Deze wonderen zijn geen gebeurtenissen die op zichzelf staan. Jezus doet wonderen om daarmee iets duidelijk te maken. Hij maakt zichtbaar dat Gods koninkrijk eraan komt. Hij laat zien dat Hij de koning van dat rijk is. En Hij geeft als het ware een voorproefje van hoe het zal zijn in het koninkrijk van God.

Een bezeten man wordt door Jezus bevrijd uit de macht die de duivels over hem hadden. Hij mag een teken zijn van het feit dat Jezus de satan volledig zal overwinnen: in het rijk van God is geen plaats voor de satan en zijn volgelingen (Openbaring 20:10). Een verlamde man krijgt te horen dat zijn zonden vergeven zijn. Ook dat is iets wat bij het rijk van God hoort. Er zullen geen zonden meer zijn die tussen God en de mensen in staan (Openbaring 21:3-4). Dankzij Jezus zal het in Gods rijk goed zijn tussen God en de mensen. En niet alleen de zonde, maar ook de gevolgen van de zonde - ziekte, handicaps, de dood - zullen in het koninkrijk van God verdwenen zijn. De mensen die door Jezus genezen worden en het meisje dat door Jezus wordt opgewekt uit de dood, zijn daarvan het bewijs.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 4:41, Marcus 6:1-3, Lucas 2:11, 1 Johannes 3:8, Lucas 1:35, Galanten 4:4, Marcus 7:37, Marcus 2:5-7, Matteüs 9 : 33-34, Marcus 4:41, Matteüs 14:33, Matteüs 16:15-16, Openbaring 20:10, Openbaring 21:3-4*

Vragen

2. Wonderen

- a. Wat maakt Jezus duidelijk met de wonderen die Hij doet?
- b. Wat hebben wij aan de wonderen die Jezus heeft gedaan? Zie hiervoor ook Johannes 20:30-31.
20:30 wondertekenen: wonderen. 20:31
door zijn naam: door Hem.

3. Wat heeft Genesis 3:15 te maken met Marcus 5:1-20?

4. Jezus was al snel verdacht in de ogen van de Farizeeën, priesters en schriftgeleerden. Kunt u daarvoor enkele redenen noemen?

Zie Marcus 2:1-12, Marcus 2:13-17, Marcus 3:1-6.

3:2 zij: de Farizeeën.

3:6 Herodianen: de aanhangers van koning Herodes.

5. 'Als Jezus in onze tijd leefde en wonderen deed die wij zelf konden zien, zouden veel meer mensen in Hem gaan geloven.'

Hoe denkt u over deze uitspraak?

Deel 18C: Dankbaar leven

In de delen 3 tot en met 17C ging het over de apostolische geloofsbelijdenis. In deze delen hielden we ons bezig met de inhoud van het christelijk geloof. In de komende acht delen gaat het over de wet en over het gebed. Aan de hand daarvan zullen we zien hoe het geloof in het leven tot uiting komt.

Goede werken helpen niet

God leert ons in de bijbel dat we geen enkele prestatie hoeven te leveren om bij Hem in de gunst te komen. Al zouden we onszelf ons leven lang uitsloven en zoveel mogelijk goede werken doen, het zou ons geen stap dichterbij onze vrijspraak brengen (Romeinen 3:28). God spreekt ons vrij en belooft ons het eeuwige leven zonder dat we er ook maar iets voor hoeven doen (Efeziërs 2:8-9).

Jezus Christus steekt zijn hand naar ons uit om ons te redden (Romeinen 5:1-2). Om gered te worden hoeven alleen maar in Hem te geloven. We hoeven alleen maar zijn hand te grijpen. Als we dat doen zijn we gered.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 3:28, Efeziërs 2: 8-9, Romeinen 5:1-2.*

Wie gered is, gaat goede werken doen

Het doen van goede daden heeft dus geen enkele zin als het om onze redding, onze vrijspraak, gaat. Maar wanneer we door God vrijgesproken zijn, kan het niet anders of we gaan goede werken doen (Efeziërs 2:10). Niet om daarmee iets terug te betalen van wat God ons gegeven heeft. Dat is onmogelijk.

Iemand die je leven gered heeft, kun je niet betalen met een bos bloemen en een cadeaubon. Wat je ook geeft, het zal nooit op kunnen wegen tegen dat wat je gekregen hebt: je leven. Een cadeau is geen betaling, maar een uiting van je dankbaarheid. Zo kunnen wij God niets terugbetalen voor alles wat Hij ons geeft. De dingen die we van Hem krijgen - vrijspraak en eeuwig leven - zijn zo enorm dat we ons niet moeten verbeelden dat we God ook maar iets kunnen teruggeven dat er tegen opweegt. Het enige wat we kunnen doen, is: aan God laten zien dat we blij en dankbaar zijn voor onze redding. En dat kan door goede werken te gaan doen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 2:10*

De Heilige Geest verandert ons

Uit onszelf zouden we er helemaal niet toe in staat zijn om goede werken te doen (Matteüs 7:17-18). We hebben het al eerder gezien: zoals een slechte boom geen goede vruchten kan opleveren, zo kan een zondig mens geen goede daden doen (*zie deel 12C*). Maar Jezus Christus heeft ons niet alleen gered uit de macht van de satan. Hij heeft ons ook de Heilige Geest gegeven (Galaten 5:22). De Heilige Geest is voortdurend met ons bezig. Hij maakt andere mensen van ons. Hij zorgt ervoor dat we goede werken willen en kunnen doen.

Kinderen uit één gezin kunnen soms sterk op elkaar lijken. Niet alleen uiterlijk. Ze kunnen ook bepaalde uitdrukkingen en zelfs een bepaald gedrag van elkaar overnemen.

Bij christenen gebeurt iets dergelijks (Romeinen 8: 4 en 29). Ze zijn door God als zijn kinderen geadopteerd. Jezus Christus, Gods eigen Zoon, beschouwt hen als zijn broers en zussen (Marcus 3:31-35). De christenen hebben een sterke band met Hem. En dat wordt zichtbaar in hun leven. De Heilige Geest zorgt ervoor dat de christenen op Jezus gaan lijken. Ze gaan dezelfde trekken vertonen als Hij. Ze merken bijvoorbeeld dat ze graag zouden willen leven zoals God dat van hen vraagt, en dat ze vergevingsgezind worden (Efeziërs 4:32).

Die verandering komt niet uit henzelf. Het is het werk van de Heilige Geest (Galaten 5:13-26). De Heilige Geest maakt het mogelijk dat mensen in hun leven echt gaan laten zien hoe dankbaar ze God zijn voor alles wat Hij hun geeft.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 7:17-18, Galaten 5:22, Romeinen 8:14 en 29, Marcus 3:31-35, Efeziërs 4:32, Galaten 5:13-26*

Hoe tonen we onze dankbaarheid?

God heeft het niet aan ons overgelaten om te bepalen hoe we onze dankbaarheid kunnen uiten. We hoeven niet zelf dingen te verzinnen waar we God een plezier mee zouden kunnen doen. God heeft ons in de bijbel duidelijk gemaakt hoe we onze dankbaarheid gestalte kunnen geven. We kunnen dat doen:

- door te gaan leven zoals Hij dat graag wil
- door Hem te danken, te loven en met Hem te spreken.

In deel 18 tot en met 23C zullen we stilstaan bij de eerste manier om onze dankbaarheid te uiten: leven zoals God het wil. In deel 24 en 25C bij de tweede manier: het bidden.

Leven zoals God het wil

Leven zoals God het wil - hoe moet dat? Dat vertelt God ons in de tien geboden. Door ons gedrag af te stemmen op deze geboden kunnen we aan God laten zien dat we Hem echt

dankbaar zijn. De wet is als het ware de vorm waarin we onze dankbaarheid kunnen gieten. Daarom wordt de wet ook iedere zondag voorgelezen in de kerk. De wet luidt als volgt:

'Toen sprak God deze woorden: Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij heeft bevrijd.

1. *Vereer naast mij geen andere goden.*
2. *Maak geen godenbeelden, geen enkele afbeelding van iets dat in de hemel hier boven is of van iets beneden op de aarde of in het water onder de aarde. Kniel voor zulke beelden niet neer, vereer ze niet, want ik de HEER, uw God, duld geen andere goden naast mij.. Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde, wanneer ze mij haten; maar als ze mij liefhebben en doen wat ik gebied, bewijs ik hun mijn liefde tot in het duizendste geslacht.*
3. *Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zij naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan*
4. *Houd de sabbat in ere, het is een heilige dag. Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, maar de zevende dag is is een rustdag, die gewijd is aan de HEER uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u , uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw vee, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen. Want in zes dagen heeft de HEER de hemel en de aarde gemaakt, en de zee met alles wat er leeft, en op de zevende dag rustte hij . Daarom heeft de HEER de sabbat gezegend en heilig verklaard.*
5. *Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.*
6. *Pleeg geen moord.*
7. *Pleeg geen overspel.*
8. *Steel niet.*
9. *Leg over een ander geen vals getuigenis af.*
10. *Zet uw zinnen niet op het huis van een ander, en evenmin op zijn vrouw, op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort.'*

(Exodus 20:1-17)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 20:1-17*

Toen sprak God al deze woorden

Is de wet een zware last die God op onze schouders legt?

Om die vraag te kunnen beantwoorden, moeten we kijken naar dat wat er boven de wet staat: *'Toen sprak God deze woorden'* (Exodus 20:1).

Wanneer was dat *'toen'*? Wat was het moment waarop God de wet gaf? Dat was een paar maanden nadat Hij de Israëlieten uit Egypte bevrijd had. God sloot toen een verbond met zijn volk. Hij zei tegen de Israëlieten wie Hij was: Jahwe - de God op wie ze konden rekenen (Exodus 20:2). Hij was de God die hen uit 'het diensthuis' had gered. Met het woord

diensthuis wordt Egypte bedoeld. Egypte was het land waar alle Israëlieten slaven waren, waar ze honger leden, en waar de pasgeboren jongetjes in de rivier gegooid moesten worden.

God had hen uit dat vreselijke concentratiekamp gered. Eindelijk waren ze vrij. En op dat moment gaf God hun zijn regels. Niet om hun opnieuw hun vrijheid te ontnemen. Maar om hen te beschermen en hun de weg te wijzen naar een gelukkig leven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Exodus 20:1,2*

Blij zijn met de wet

Met de wet van God kunnen we blij zijn. Dat lijkt op het eerste gezicht misschien vreemd. Voor ons gevoel legt een wet het leven aan banden. Een wet beperkt ons in onze vrijheid. Maar uit de bijbel blijkt dat de wet van God geen zware last is. De wet is geen keurslijf dat een mens al zijn vrijheid ontnemt. De wet is juist een prachtig geschenk van God. Dat gelovigen dat ook zo ervaren hebben, blijkt bijvoorbeeld uit psalm 119. Deze psalm is één bladzijdenlange lofzang op de wet.

'Hoe lief heb ik uw wet, Heel de dag is hij in mijn gedachten.. Uw gebod maakt mij wijzer dan mijn vijanden, Ik ben er eeuwig mee verbonden. Ik ben verstandiger dan al mijn leermeesters, want ik overdenk uw richtlijnen, Ik heb meer inzicht dan de ouderen, want uw regels volg ik op. Mij voeten mijden elk pad dat slecht is, zo kan ik mij houden aan uw woord, van uw voorschriften wijk ik niet af, u bent het die mij onderricht.'

(Psalm 119:97-102)

Een leven zonder geboden en verboden lijkt misschien aangenaam. Maar is het dat wel? In het paradijs probeerde de slang aan Eva wijs te maken dat ze beter af zou zijn wanneer ze Gods gebod naast zich neer zou leggen (Genesis 3:1-5). Hoeveel ellende hebben Eva en Adam zich op de hals gehaald door de slang te geloven! Toen ze Gods gebod overtraden, werden niet vrij, maar raakten ze hun vrijheid juist kwijt. Ze werden slaven van de satan. Ze konden nog maar één ding: de satan gehoorzamen.

God heeft altijd het beste met de mensen voor. Toen Hij Adam en Eva een gebod gaf, deed Hij dat niet om hen van hun vrijheid te beroven. Hij wilde hun duidelijk maken dat ze pas echt vrij en gelukkig zouden zijn wanneer ze Hem zouden liefhebben en gehoorzamen. Ook voor de Israëlieten was Gods wet iets goeds. De wet was geen zware last die op hun schouders drukte. De geboden waren geen wrede voorschriften, zoals de geboden die de farao van Egypte hun had opgelegd. Het waren goede regels, die gegeven waren door een liefdevolle God.

Wanneer iedereen zich aan deze regels hield, hoefde een Israëliet niet bang te zijn dat er van hem gestolen zou worden, dat iemand hem zou bedriegen, of dat iemand er met zijn

vrouw vandoor zou gaan. God beloofde de Israëlieten dat het hun goed zou gaan wanneer ze zich aan zijn wet zouden houden:

'Ga zorgvuldig te werk in alles wat ik u vandaag heb voorgehouden. Daar zullen u en uw nageslacht tot in lengte van dagen wél bij varen, omdat u dan doet wat goed is in de ogen van de HEER, uw God.'

(Deuteronomium 12:28)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 119: 97-102, Genesis 3:1-5, Deuteronomium 12:28*

De wet houdt het leven leefbaar

De wet is te vergelijken met een dijk langs een polder. Een dijk is een grens. Maar deze grens is er niet om het leven te beperken, maar juist om het leven mogelijk te maken. Als de dijk doorgestoken of opgeblazen zou worden, zou de polder onder water stromen. Het leven zou er onmogelijk worden. De wet is, net als een dijk, een grens die het leven beschermt en mogelijk maakt. Wanneer we ons aan Gods wetten houden, kunnen we veilig leven. Wanneer we bijvoorbeeld het verbod om te doden aan onze laars zouden lappen, zou dat net zo'n effect hebben als een dijkdoorbraak. Het leven zou een chaos worden. Je zou de wet ook kunnen vergelijken met de verkeersregels. Wanneer je niet beter wist, zou je kunnen denken dat de verkeersregels je je vrijheid ontnemen. Maar iedereen die deelneemt aan het verkeer weet dat die regels hard nodig zijn. Zowel voor eigen veiligheid als voor de veiligheid van andere weggebruikers.

Wat hebben wij met de wet te maken?

Wanneer we de wet lezen, zouden we ons kunnen afvragen: hebben wij eigenlijk nog wel wat met die geboden te maken? Wij hebben nooit in Egypte gewoond, en wij zijn nooit uit slavernij bevrijd.

Inderdaad, wanneer je de wet leest, zie je duidelijk dat die aan de Israëlieten gegeven is. Maar dat betekent niet dat de wet voor ons niet meer van belang is. De geboden die God heeft gegeven, zijn nog steeds goede geboden (Matteüs 5:18). God heeft ze niet door andere vervangen.

Wij hebben niet als slaven in Egypte moeten werken (Kolossenzen 1:13). Maar God heeft ons wel bevrijd: uit de macht van de satan en de zonde. De Israëlieten kregen als bevrijd volk te horen hoe ze God konden laten zien dat ze dankbaar waren voor hun redding. En bovendien hoorden ze in de wet hoe hun leven eruit moest zien, wilden ze vrij en gelukkig blijven. En ook tegen ons zegt God: Ik ben Jahwe, de God die u bevrijd heeft (Galaten 5:1,13-14). Leef voortaan dan ook als bevrijde mensen! Word niet weer slaaf van de zonde! (Galaten 5:25)

We kunnen blij zijn met de wet. Niet alleen hebben we van God daarmee een mogelijkheid

gekregen om te laten zien dat we dankbaar zijn voor onze redding. God wijst ons met de wet ook de weg naar een goed, gelukkig en veilig leven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:18, Kolossenzen 1:13, Galaten 5:1,13,14. Galaten 5:25*

Vragen

1. In dit deel ging het over 'goede werken'.
 - a. Noem een aantal vereisten waaraan goede werken moeten voldoen. Zie hiervoor Romeinen 14:23b; Leviticus 18:4 en 1 Korintiërs 10:31.
 - b. Kun je ook goede werken doen als je niet in God gelooft? Licht uw antwoord toe.
2. De wet van God houdt het leven leefbaar. Kunt u dat aan de hand van een aantal geboden uitleggen?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 14: 23b, Leviticus 18:4, 1 Korintiërs 10:31*

Deel 19A: De brieven van Paulus 2

In de vorige deel hebben we gekeken naar enkele brieven die Paulus geschreven heeft aan christenen uit zijn tijd. In dit deel gaan we verder met de overige brieven van zijn hand. Deze brieven hebben ook ons nog heel veel te zeggen. Ze kunnen ons verder helpen in het geloof.

De brief aan de Kolossenzen

De stad Kolosse ligt in het huidige Turkije. De bijbel vermeldt niet of Paulus ooit in Kolosse is geweest. Hij kende in ieder geval wel een aantal christenen in Kolosse: dat blijkt uit de namen die hij noemt aan het eind van zijn brief. Paulus schrijft deze brief wanneer hij in Rome gevangen zit.

Paulus stuurt deze brief omdat hij bezorgd is voor de christenen in Kolosse. Hij heeft gehoord dat er een afwijkende leer wordt verkondigd: een mengsel van christelijke, Joodse en heidense gedachten. In deze leer wordt tekort gedaan aan de grote betekenis van Jezus Christus. Paulus toont in deze brief aan dat Jezus Christus God zélf is. Alles wat een mens nodig heeft, kan hij vinden bij Christus.

- Inhoud

Kolossenzen 1-2:15:

Paulus legt uit wie Christus is: door Hem wordt de onzichtbare God zichtbaar. God heeft door Hem en voor Hem alles geschapen. Alles wat er bestaat, is er dankzij Hem. Paulus dringt er bij de Kolossenzen op aan om te leven in eenheid met Christus, en om vast te blijven houden aan het evangelie zoals dat hun gebracht is. Hij waarschuwt hen om zich niet te laten meeslepen door een leer die van het evangelie afwijkt.

Kolossenzen 2:16-4:18:

Paulus legt uit hoe het evangelie in het dagelijks leven tot uiting moet komen.

De eerste brief aan de Tessalonicenzen

Tijdens zijn tweede zendingsreis bezocht Paulus de Griekse stad Tessalonica (Zie kaart 10B in Wegwijzer). Er brak toen een vervolging uit tegen de christenen en Paulus was genooddaakt de stad te verlaten. Omdat hij erg ongerust was over de christenen in Tessalonica, stuurde hij zijn medewerker Timoteüs naar hen toe, om hen te bemoedigen en hen verder te helpen in het geloof. Timoteüs komt na enige tijd terug met goed nieuws. De christenen in Tessalonica zijn Jezus Christus trouw gebleven ondanks de vervolgingen.

Wanneer Paulus dat hoort, stuurt hij de Tessalonicenzen meteen een brief. Om zijn blijdschap te uiten en om enkele misverstanden met betrekking tot de christelijke toekomstverwachting uit de weg te ruimen.

- Inhoud

1 Tessalonicenzen 1:

Paulus is blij met de goede berichten die hij over de christenen in Tessalonica heeft gehoord: tot in de wijde omtrek is hun geloof in God de mensen ter ore gekomen.

1 Tessalonicenzen 2:

Paulus herinnert zijn lezers aan het werk dat hij in Tessalonica gedaan heeft. Hij zou de Tessalonicenzen graag opnieuw willen bezoeken, maar tot nu toe is dat niet gelukt.

1 Tessalonicenzen 3:

Paulus is God dankbaar voor de goede berichten die Timoteüs hem gebracht heeft over het geloof en de liefde van de Tessalonicenzen.

1 Tessalonicenzen 4:1-12:

Paulus spoort de christenen aan om te leven zoals God dat wil.

1 Tessalonicenzen 4:13-5:28:

Paulus vertelt de christenen over de terugkomst van Christus, en geeft hun nog wat laatste aanwijzingen.

De tweede brief aan de Tessalonicenzen

Een tijd later is onder de christenen in Tessalonica grote verwarring ontstaan over de terugkomst van Jezus Christus. De Tessalonicenzen menen dat de dag van Christus' terugkomst voor de deur staat. Sommigen van hen vinden het daarom niet nodig om nog te werken. Er zijn zelfs mensen die geloven dat Jezus' terugkomst al heeft plaatsgevonden. Paulus schrijft daarom een tweede brief aan de Tessalonicenzen. Met deze brief wil hij de misverstanden uit de wereld helpen. Ook wil hij de Tessalonicenzen, die in een moeilijke tijd leven, bemoedigen.

- Inhoud

2 Tessalonicenzen 1:

Als Jezus Christus zal komen, zullen de Tessalonicenzen, die nu vervolgingen moeten ondergaan, Gods koninkrijk bezitten.

2 Tessalonicenzen 2:

Maar de dag van Christus' terugkomst is nog niet aangebroken. Voordat Christus

terugkomt, zal er nog veel ellende plaatsvinden. Veel mensen zullen God verlaten. De christenen moeten in de tussentijd standvastig blijven en zich aan Paulus' leer houden.

2 Tessalonicenzen 3:

De christenen die niet meer willen werken, moeten vermaand worden. Iedereen moet weer aan het werk gaan en zijn eigen brood verdienen.

Brieven aan personen

Paulus heeft niet alleen brieven aan gemeentes geschreven, hij heeft ook brieven aan aparte personen geschreven. Vier van deze brieven zijn opgenomen in het Nieuwe Testament: twee brieven aan Timoteüs, een brief aan Titus en een brief aan Filemon. De brieven aan Timoteüs en Titus worden wel de pastorale of herderlijke brieven genoemd. Dit omdat ze richtlijnen bevatten voor de leiders, de 'herders' van de plaatselijke kerken.

De eerste brief aan Timoteüs

Timoteüs, de zoon van een Joodse moeder en een Griekse vader, was een jonge medewerker van Paulus. Hij vergezelde Paulus op zijn tweede en derde zendingsreis, en hielp hem bij zijn werk. In opdracht van Paulus bezocht Timoteüs allerlei kerken om de christenen verder te kunnen helpen. Wanneer Timoteüs in Efeze verblijft, stuurt Paulus hem een brief. In deze brief waarschuwt hij Timoteüs voor mensen die een afwijkende leer verkondigen. Hij geeft regels met betrekking tot het functioneren van de gemeente. En hij geeft Timoteüs zelf adviezen voor de uitvoering van zijn werk.

- Inhoud

1 Timoteüs 1:

Paulus draagt Timoteüs op om mensen die een afwijkende leer verkondigen, de mond te snoeren.

1 Timoteüs 2-3:

Paulus geeft aanwijzingen voor de gemeente. Hij geeft regels met betrekking tot het bidden. Ook zet hij uiteen aan welke eisen iemand die oudste of diaken wil worden, moet voldoen.

1 Timoteüs 4:

Paulus spoort Timoteüs aan om zijn medechristenen met woorden en daden een goed voorbeeld te geven.

1 Timoteüs 5:

Er volgen regels met betrekking tot de omgang met gemeenteleden en met betrekking tot de voorgangers van de kerk.

1 Timoteüs 6:

Paulus waarschuwt Timoteüs nogmaals voor mensen die een afwijkende leer brengen, en dringt er bij hem op aan om het kwaad uit de weg te gaan.

De tweede brief aan Timotëus

Paulus zit in de gevangenis en hij weet dat zijn einde nadert. Hij schrijft Timoteüs een tweede brief, waarin hij hem nog een keer waarschuwt voor mensen die een verkeerde leer brengen. Ook geeft hij Timoteüs een aantal aanwijzingen.

- Inhoud

2 Timoteüs 1:

Paulus spoort Timoteüs aan om de mensen over Jezus Christus te vertellen. Hij vertelt Timoteüs over zijn gevangenschap.

2 Timoteüs 2:1-13:

Paulus draagt Timoteüs op om het lijden dat hij moet ondergaan, te dragen als een goed soldaat van Jezus Christus.

2 Timoteüs 2:14-3:9:

Timoteüs moet zich niet inlaten met onzinnige discussies en onredelijke strijdvragen. Er zullen zware tijden komen. De mensen zullen alleen op zichzelf gericht zijn en niets van God willen weten. Timoteüs moet zulke mensen op een afstand houden.

2 Timoteüs 3:10-4:22:

Paulus geeft Timoteüs nog een paar laatste aanwijzingen. Hij dringt er op aan de boodschap van Jezus Christus aan alle mensen te verkondigen - of het hun nu uitkomt of niet

De brief aan Titus

Paulus heeft zijn medewerker Titus achtergelaten op het Griekse eiland Kreta. Titus moet de christenen van Kreta helpen. Hij moet hun onderwijs geven in de christelijke leer en hij moet in iedere kerk ambtsdragers aanstellen.

- Inhoud

Titus 1:

Paulus zet uiteen aan welke eisen de oudsten van een kerk moeten voldoen.

Titus 2:

Paulus vertelt hoe de christenen zich dienen te gedragen, en hij vraagt Titus om hierover te spreken.

Titus 3:

Paulus looft God om zijn liefde voor mensen. God heeft de gelovigen zijn Heilige Geest gegeven en hij heeft hen rechtvaardig verklaard.

De brief aan Filemon

De brief aan Filemon Filemon is een vooraanstaand man, een christen die in de stad Kolosse woont. Filemons slaaf Onesimus is bij hem weggelopen en is naar Rome gegaan. In Rome heeft hij de gevangene Paulus ontmoet. Hij is christen geworden. Paulus zou Onesimus graag bij zich willen houden. Maar hij weet dat hij daar het recht niet toe heeft. Daarom stuurt hij Onesimus weer terug naar Filemon. Hij geeft hem een brief mee, waarin hij Filemon vraagt Onesimus weer terug te nemen en hem voortaan te beschouwen als een geliefde broer: Onesimus is nu immers zijn medechristen.

- Inhoud

Paulus dankt God voor het feit dat Filemon in God gelooft en daar ook voor uitkomt. Hij houdt een pleidooi voor Onesimus en vraagt Filemon om Onesimus te ontvangen op de manier waarop hij Paulus zou ontvangen

Vragen

1. Waarom dankt Paulus God voor het geloof van de Tessalonicenzen? (1 Tessalonicenzen 2:13) Geloven doe je toch zelf?
2. Paulus' brieven zijn ook voor ons van nut. Maak dat duidelijk aan de hand van 1 Tessalonicenzen 5:12-28.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 1 Tessalonicenzen 2:13, 1 Tessalonicenzen 5:12-28

Deel 19B: Jezus wordt gekruisigd

Jezus vertelt de mensen dat Gods koninkrijk voor de deur staat; en Hij laat dat ook zien door de wonderen die Hij doet. Bij veel mensen staat Jezus in hoog aanzien. Maar de Joodse godsdienstige leiders moeten niets van Hem hebben.

Jezus, de volksverleider

In de ogen van de Farizeeën, de schriftgeleerden en de priesters zit Jezus op allerlei punten fout. Zo gaat Hij bijvoorbeeld vriendschappelijk om met mensen die door iedereen met de nek worden aangekeken: met hoeren en tollenaar (Lucas 15:1-2). Maar ook houdt Hij zich volgens de Farizeeën en schriftgeleerden niet aan Gods wet (Marcus 3:1-6). Hij geneest mensen wanneer het sabbat is. Hij werkt dus op de rustdag: een zonde waarop de doodstraf staat (Exodus 31: 14-15).

Bovendien maakt Jezus zich volgens hen schuldig aan godslastering. Hij zegt dingen over zichzelf die geen enkele Jood zou mogen zeggen. Bijvoorbeeld: '*de Vader en ik zijn één*.' Hij stelt zichzelf dus gelijk aan God! (Johannes 10:30)

De Farizeeën, de schriftgeleerden en de priesters beschouwen Jezus als een godslasteraar, een oproerkraaiër, een volksverleider - kortom, als iemand die uit de weg geruimd moet worden vóór het hele volk achter Hem aanloopt.

Al heel snel na het begin van Jezus' optreden maken de schriftgeleerden plannen om Hem ter dood te laten brengen (Marcus 3:6). Maar het officiële besluit om Hem terecht te stellen valt pas een paar jaar later. Dat is wanneer Jezus een bijzonder wonder gedaan heeft, waardoor er veel mensen in Hem zijn gaan geloven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 15:1-2, Marcus 3:1-6, Exodus 31:14-15, Johannes 10:30, Marcus 3:6*

De aanleiding

Lazarus, een goede vriend van Jezus, is enkele dagen geleden gestorven (Johannes 11:1-44). Jezus gaat naar de plaats toe waar hij begraven ligt. De mensen denken dat Hij hem de laatste eer wil bewijzen. Maar tot ieders ontzetting laat Jezus het graf openmaken! Dan roept Hij Lazarus. En de man, die vier dagen geleden gestorven was, komt tot leven! Nog helemaal in lijkdoeken gewikkeld loopt hij het rotshol uit waarin hij begraven lag. Velen van de mensen die dit hebben meegemaakt, gaan in Jezus geloven (Johannes 11:45-53). Maar wanneer de Farizeeën en de overpriesters dit horen, is de maat voor hen vol. Het Sanhedrin komt meteen in een spoedzitting bijeen.

Het Sanhedrin of de Hoge Raad is een Joods bestuursorgaan. Het bestaat uit priesters, Farizeeën en 'oudsten': familiehoofden. Onder leiding van de hogepriester doen deze mannen uitspraken op het gebied van bestuur en rechtspraak.

De leden van het Sanhedrin vinden de toestand zeer gevaarlijk. Als iedereen achter Jezus aan blijft lopen, zal Hij door het volk tot koning uitgeroepen worden. De Romeinen zullen dat ongetwijfeld beschouwen als opstand tegen het Romeinse gezag. Ze zullen hardhandig ingrijpen, en de Joden straffen. Met de macht die het Sanhedrin heeft, zal het dan gedaan zijn. Vandaar dat de leden van het Sanhedrin het besluit nemen Jezus te doden. De hogepriester heeft een goed argument voor dit plan:

'Besef toch dat het in jullie eigen belang is dat één man sterft voor het hele volk, zodat niet het hele volk verloren gaat.'

(Johannes 11:50)

De hogepriester heeft niet in de gaten dat hij hier profetische woorden spreekt. In feite zegt hij precies waar het bij Jezus' dood omgaat! (Johannes 11:51-52)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 11:1-44, Johannes 11:45-53, Johannes 11:50, Johannes 11:51-52*

Strikvragen

Er moet nu alleen nog een deugdelijke aanklacht tegen Jezus gevonden worden. Het opwekken van de gestorven Lazarus kan moeilijk als een halsmisdadigheid beschouwd worden! De leden van het Sanhedrin besluiten Jezus in de val te lokken (Marcus 12:13-34). Ze gaan in groepjes naar Jezus toe om Hem strikvragen te stellen. Ze willen er op die manier voor zorgen dat Hij iets zal zeggen op grond waarvan Hij ter dood veroordeeld kan worden. Zo proberen ze Hem bijvoorbeeld tot de uitspraak te brengen dat je de Romeinse keizer geen belasting hoeft te betalen (Marcus 12:13-17). Als Jezus zoiets zou zeggen, zou Hij uitgeleverd kunnen worden aan de Romeinen. Die zullen Hem voor een dergelijke opstandige uitspraak zeker de doodstraf geven. Maar Jezus zegt, op de vraag of je de keizer belasting mag betalen: 'Laat me eens een belastingmunt zien. Wiens afbeelding staat er op?' De Farizeeën antwoorden: 'De afbeelding van de keizer.' Jezus geeft ze dan een antwoord waar ze niets tegenin kunnen brengen: 'Geef de keizer wat de keizer toekomt, en God wat God toekomt.'

Al lukt het niet Jezus met strikvragen te vangen, het besluit staat vast: Jezus moet zo snel mogelijk uit de weg geruimd worden (Marcus 14:1-2). De grond voor de veroordeling is van later zorg. Eerst moeten de leden van het Sanhedrin ervoor zorgen dat ze Jezus in handen krijgen. Dat is niet makkelijk, want Hij heeft veel aanhangers onder het volk. Jeruzalem, waar Jezus zich in deze dagen bevindt, is vol met Joden, die uit het hele land gekomen zijn om het Pascha te vieren. Het is onmogelijk Jezus op te pakken wanneer Hij zich midden

onder al die mensen bevindt.

Maar de leden van het Sanhedrin krijgen tot hun vreugde hulp uit een onverwachte hoek: één van Jezus' eigen leerlingen, Judas, wil ervoor zorgen dat ze Jezus in handen kunnen krijgen (Marcus 14:10-11). Eén van de twaalf mannen die altijd bij Jezus zijn geweest en alles hebben meegemaakt, verraaft Hem voor geld. Hij krijgt een beloning van dertig zilverstukken - de prijs voor een slaaf - voor het aanbrengen van Jezus.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 12:13-34, Marcus 12:13-17, Marcus 14:1-2, Marcus 14:10-11*

Jezus weet wat Hem te wachten staat

Jezus weet precies wat er met Hem zal gebeuren (Marcus 8:31). Al verscheidene malen heeft Hij zijn leerlingen erop voorbereid dat de priesters en schriftgeleerden Hem ter dood zullen laten brengen (Marcus 9:31). Maar Hij heeft hun ook verteld dat zijn dood maar tijdelijk zal zijn: na drie dagen zal Hij weer opstaan (Marcus 10:32-34)

Op de avond waarop Jezus gevangen genomen zal worden, blijkt weer dat Hij precies weet wat Hem te wachten staat (Marcus 14:27-31). Nadat Hij met zijn leerlingen het Pascha gevierd heeft, zegt Hij tegen hen: 'Jullie zullen me vannacht allemaal in de steek laten. Maar wanneer ik door God ben opgewekt uit de dood, zal ik voor jullie uitgaan naar Galilea.' Eén van de leerlingen, Petrus, zegt verontwaardigd dat hij Jezus in ieder geval niet in de steek zal laten. Maar Jezus antwoordt: 'Voordat de haan vannacht tweemaal gekraaid heeft, zul je drie keer gezegd hebben dat je mij niet eens kent!'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Marcus 8:31, Marcus 9:31, Marcus 10:32-34, Marcus 14:27-31*

Jezus wordt gevangen genomen

Lezen: Marcus 14:43-72

14:45 Rabbi: meester.

14:61-62 Gezegende/Machtige: God zelf. De Joden durfden de naam 'Jahwe' niet uit te spreken uit angst om te vloeken. Ze gebruikten daarom vaak een omschrijvend woord voor God.

Terwijl Jezus zich al biddend voorbereidt op wat Hem te wachten staat, zijn de mensen die Hem zullen arresteren al onderweg. Judas brengt ze naar de plaats waar Jezus en de leerlingen zich bevinden: een olijfboomgaard. In het donker is het natuurlijk moeilijk te zien wie van de twaalf mannen in de boomgaard de gezochte Jezus is. Vandaar dat Judas al van tevoren heeft afgesproken dat hij Jezus een kus zal geven - een normale oosterse begroeting. Dan weten de mannen wie ze gevangen moeten nemen.

De mensen die Jezus gevangen willen nemen, hebben zich op alles voorbereid. Ze zijn zwaar bewapend. Niet dat dat enig nut heeft. Als Jezus het niet zou willen, zou geen mens

Hem gevangen kunnen nemen. Dat blijkt wel uit iets wat Matteüs in zijn beschrijving van de arrestatie van Jezus vermeldt (Matteüs 26:51-54). Jezus zegt namelijk tegen een van de leerlingen, die Hem met een zwaard wil verdedigen: 'Doe dat zwaard weg! Denk je soms dat Ik mijn Vader niet te hulp zou kunnen roepen? Hij zou Mij dadelijk bijstaan met meer dan twaalf legers engelen. Maar hoe zou de Schrift dan in vervulling moeten gaan? Die zegt dat het zo moet gebeuren.' Jezus laat zich arresteren. En zijn leerlingen, die nog maar even geleden zeiden dat ze Jezus nooit in de steek zouden laten, vluchten weg.

Jezus wordt naar het paleis van het hogepriester gebracht. Daar probeert men een grond te vinden om Hem te kunnen veroordelen tot de doodstraf. Het is de omgekeerde wereld: de aanklacht moet nog gevonden worden als het vonnis al vaststaat.

Het blijkt onmogelijk te zijn om tot een aanklacht te komen. Volgens de wet moeten er minstens twee getuigen zijn van een bepaalde misdaad of strafwaardige uitspraak (Deuteronomium 17:6).

Veel mensen komen met valse beschuldigingen tegen Jezus - maar de beschuldigingen kloppen niet met elkaar. Even lijkt het erop dat Jezus veroordeeld zal kunnen worden omdat Hij iets ongepast zou hebben gezegd over de tempel. Maar ook de verklaringen hierover stemmen niet overeen.

Tenslotte, als er geen aanklacht gevonden kan worden, verandert de hogepriester zijn beleid: hij probeert Jezus tot godslastering te laten komen. Hij vraagt Hem op de man af: 'Bent u de beloofde Christus, de zoon van God?' Voor de leden van het Sanhedrin is het uitgesloten dat Jezus echt de Christus zou kunnen zijn. Wanneer Jezus de vraag met 'ja' zal beantwoorden, is dat het bewijs dat ze nodig hebben om Hem te veroordelen.

Terwijl Jezus gedurende het hele proces gezwegen heeft, geeft Hij nu antwoord. Want nu gaat het om het centrale punt; het punt waarop Hij beoordeeld wil worden. Jezus zegt ronduit dat Hij inderdaad de Christus is. Als de mensen dat nu niet geloven, zullen ze het later wel moeten erkennen, als Hij terugkomt uit de hemel.

Als de hogepriester dat hoort, maakt hij hevig geschokt een scheur in zijn kleren - in die tijd een manier om te laten zien dat je ergens bedroefd of ontzet over bent. Ondertussen is hij echter zeer opgelucht: de zaak is rond! Jezus kan terecht- gesteld worden. Hij zegt dat Hij de Christus is, de Zoon van God. Voor de hogepriester is dit een duidelijk geval van godslastering. En op godslastering heeft God de doodstraf gesteld (Leviticus 24:16).

Jezus wordt geslagen en bespot. En Petrus, die Hem nooit in de steek zou laten, zweert dat hij niets met Jezus te maken heeft: 'Ik ken die man niet eens.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 26:51-54, Deuteronomium 17:6, Leviticus 24:16*

Jezus wordt gekruisigd

Lezen: Marcus 15:1-41

15:23 wijn met mirre: een verdovende drank.

15:35 Elia: een profeet die allang gestorven is.

15:38 voorhangsel: gordijn in de tempel.

Om ervoor te zorgen dat Jezus ter dood gebracht kan worden, brengen de Joden Hem naar de Romeinse stadhouder Pilatus. Pilatus moet het doodvonnis uitspreken.

De aanklacht die tegen Jezus wordt ingebracht luidt: 'Hij zegt dat Hij de koning van Israël is.' Pilatus vraagt de geboeide man die voor hem staat of Hij inderdaad de koning van de Joden is. 'Het is zoals u het zegt', antwoordt Jezus. Daarna zwijgt Hij, wat de mensen verder ook nog voor beschuldigingen tegen Hem inbrengen. Het is voor Pilatus een vreemde zaak dat de verdachte niet eens voor zichzelf opkomt.

Eigenlijk is Pilatus al snel overtuigd van Jezus' onschuld. Maar hij zit in een moeilijke positie (Johannes 19:12). Wanneer hij Jezus vrijspreekt, zullen de Joodse leiders ervoor zorgen dat de Romeinse keizer dat te horen krijgt. En de keizer zal het Pilatus zeker niet in dank afnemen dat hij iemand die zichzelf als de Joodse koning beschouwt, vrijgelaten heeft. Daarom geeft Pilatus de beslissing uit handen. Hij doet de mensen die zich voor zijn paleis verzameld hebben, het voorstel: 'Zal ik ter ere van het paasfeest Jezus loslaten?' Pilatus rekent erop dat het volk, dat voor het grootste deel op de hand van Jezus is, dat idee zal toejuichen. Maar opgestookt door hun godsdienstige leiders, eisen de mensen massaal dat Barabbas, een moordenaar, vrijgelaten wordt. Jezus moet gekruisigd worden! Pilatus kan er nu niet meer onderuit: hij geeft de opdracht Jezus te geselen en Hem daarna aan een kruis te laten spijkeren.

Daarmee krijgt Jezus de ergste straf die een Jood zou kunnen krijgen. In het Oude Testament staat dat een gehangene door God vervloekt is (Deuteronomium 21:22-23). Wanneer Jezus aan het kruis zal hangen, zal iedereen kunnen zien: God zélf vervloekt Hem. God wil niets meer met Hem te maken hebben.

Nadat de soldaten Jezus als koning verkleed hebben, laten ze Hem zien wat ze van Hem vinden: ze slaan, bespugen en bespotten Hem. Tenslotte brengen ze Hem naar de plaats waar Hij terechtgesteld zal worden. Ze trekken Hem zijn kleren uit en verloten die onder elkaar. Dan hangen ze Jezus aan het kruis. Links en rechts van Hem hangen ze twee rovers. De koning van de Joden krijgt een ereplaats: tussen de misdadigers in.

De soldaten, de voorbijgangers, de priesters en schriftgeleerden en de gekruisigde misdadigers: allemaal bespotten ze Jezus. En God laat het toe. Hij komt niet op voor zijn Zoon. De hemel blijft gesloten. Zelfs de zon verdwijnt midden op de dag (Marcus 15:33). Drie uur lang hangt Jezus in het donker. Dan schreeuwt Hij tot God: 'Mijn God, mijn God,

waarom hebt U mij verlaten?' De mensen spotten wanneer ze dat horen. Ze doen alsof ze Jezus verkeerd verstaan hebben en zeggen tegen elkaar: 'Hij roept om Elia! Eens kijken of die Hem komt redden!' Terwijl ze aan het praten zijn, geeft Jezus een luide schreeuw. En dan blaast Hij de adem uit en sterft Hij.

Wanneer Jezus gestorven is, gebeurt er in de tempel iets onverklaarbaars (Marcus 15:38). Het gordijn, dat het Heilige van het Allerheiligste scheidt, scheurt van boven naar beneden open. De plaats waar God aanwezig is, is daarmee ineens vrij toegankelijk geworden (Zie *deel 10B*). Op deze manier laat God zien dat er met het sterven van Jezus een nieuwe periode is aangebroken. Door Jezus' dood is de kloof die God en de mensen scheidde, verdwenen. Wie in Jezus gelooft, mag zonder belemmering bij God komen (*zie deel 7C*).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 19:12, Deuteronomium 21:22-23, Marcus 15:33, Marcus 15:38*

Vragen

1. Waarom willen de schriftgeleerden en Farizeeën Jezus doden?
2.
 - a. Wat is het argument van de hogepriester om Jezus te doden? (Zie Johannes 11:50)
 - b. Wat is er zo bijzonder aan die woorden? (Zie Johannes 11:51).
3.
 - a. Hoe is de houding van Jezus' leerlingen voor en na Jezus' arrestatie? Zie Marcus 14:10-11; Marcus 14:26-31; Marcus 14:50-52; Marcus 14:66-72. 14:30 verloochenen: doen of je iemand niet kent.
 - b. Wat vindt u van deze houding?
4. Jezus hangt aan het kruis tussen twee misdadigers in.
 - a. Hoe reageren zij op Jezus? (Marcus 15:27-32).
 - b. Wat gebeurt er na verloop van tijd? (Zie Lucas 23:39-43).
 - c. Kunt u uitleggen wat Jezus bedoelt? (Lucas 23:43)
 - d. Waarom krijgt de misdadiger die toezegging van Jezus?
5. Waarom is het lijden en sterven van Jezus zo belangrijk?

Deel 19C: De HERE alleen!

Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste. Uit liefde heeft God het volk Israël bevrijd uit Egypte. En uit liefde heeft Hij ons bevrijd uit de macht van de satan en de zonde. Wat God in zijn wet van ons vraagt, is niets anders dan dat wij zijn liefde beantwoorden.

God en de naaste liefhebben

Dat het God om onze liefde gaat, maakte Jezus duidelijk toen Hij de hele wet samenvatte in twee regels:

'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf.'

(Matteüs 22:37-39)

De tien geboden zijn geen losse, op zichzelf staande bepalingen. Ieder apart gebod komt voort uit het gebod dat we Gods liefde moeten beantwoorden.

Vaak worden de tien geboden als volgt verdeeld:

- God liefhebben
 1. God alleen
 2. Gods dienst
 3. Gods naam
 4. Gods dag
- De naaste liefhebben
 5. het gezag
 6. het leven
 7. het huwelijk
 8. het bezit
 9. het spreken
 10. het hart

In de eerste vier geboden wordt dus uiteengezet hoe we onze liefde voor God in de praktijk vorm kunnen geven. In de andere zes geboden horen we hoe we kunnen laten zien dat we onze naaste liefhebben (Romeinen 13:8-10).

In dit deel houden we ons bezig met de eerste twee geboden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 22:37-39, Romeinen 13:8-10*

Het eerste gebod

Het eerste gebod luidt: *'U mag geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.'* Met andere woorden: je mag naast God geen andere goden dienen.

In het land Egypte, waar de Israëlieten eeuwenlang hadden gewoond, werden allerlei afgoden vereerd. En ook de inwoners van Kanaän, het land waarheen Israël op weg was, dienden allerlei goden.

Tussen Egypte en Kanaän in sloot God een verbond met Israël. Hij verbond zich aan Israël zoals een man zich op zijn trouwdag aan zijn bruid bindt (Ezechiël 16:8). Hij beloofde Israël liefde en trouw. En zoals een man van zijn vrouw trouw mag verwachten, zo verwachtte God dat zijn volk Hem trouw zou blijven. Zoals een getrouwde vrouw er geen andere man op na kan gaan houden, zo mochten de Israëlieten er geen andere goden op na gaan houden. En als het goed was, zou het niet eens in de Israëlieten opkomen om andere goden te gaan vereren. Want ze hoorden bij God en bij Hem hadden ze het goed.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Ezechiël 16:8*

Andere goden?

Er is maar één God, en dat is Jahwe. Er bestaan geen andere goden. Dat laat de bijbel steeds weer zien. Maar hoe kan God zijn volk dan toch verbieden andere goden 'voor zijn aangezicht te hebben'?

Dat kan omdat de mensen zelf goden bedacht hebben. De mensen gingen bepaalde dingen die God gemaakt had, als goden beschouwen. De zon en de maan bijvoorbeeld. Of regen en vruchtbaarheid. De wereld waarin de Israëlieten leefden was vol met goden. In Egypte werd bijvoorbeeld Re, de god van de zon, vereerd. En Min, de god van de vruchtbaarheid. In Kanaän vereerde men Baäl: de god van de regen, de vruchtbaarheid van het land en de welvaart (Richteren 2:13). En Astarte: de godin van de liefde en de oorlog. In het Nieuwe Testament lezen we over Mammon, de god van het geld (Matteüs 6:24). Natuurlijk bestonden deze goden niet werkelijk. Maar voor het idee van de mensen die God niet kenden, bestonden ze wel.

De Israëlieten wisten dat God de Schepper van de hemel en de aarde was. Ze wisten dat regen, zon, vruchtbaarheid, seksualiteit en geld geen goden waren, maar dingen die God gemaakt had. Toch was het nodig dat God het zijn volk uitdrukkelijk verbood om andere goden te gaan vereren. Want al kenden de Israëlieten God, en wisten ze dat Hij alles gemaakt had en over de hele wereld regeerde - toch was ook voor hen de verleiding groot om mee te gaan doen met de gewoonte van andere volken.

Later, in de loop van de geschiedenis van Israël, bleek dat ook. Vooral de vruchtbaarheidsgod Baäl oefende steeds weer een grote aantrekkingskracht uit op de Israëlieten. In de tijd van koning Achab werd de baäldienst zelfs verheven tot

staatsgodsdienst (1 Koningen 16:29-33). Iets dat natuurlijk een vreselijke belediging was voor God (*Zie deel 13B*).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Richteren 2:13, Matteüs 6:24, 1 Koningen 16:29-33*

Moderne goden

Er is tegenwoordig niemand meer die de god Baäl vereert. Natuurkrachten, de zon en maan, vruchtbaarheid, seksualiteit en bezit worden in onze samenleving niet meer als god beschouwd. Toch betekent dat niet dat het eerste gebod in onze tijd achterhaald is. Ook onze tijd kent goden - al worden ze geen goden genoemd. Alles wat voor God in de plaats komt, alles waarvan een mens het geluk verwacht, alles wat een mens gaat beheersen, is in feite een god geworden.

Zo kan geld bijvoorbeeld een god voor ons zijn (Matteüs 6:24). We aanbidden het natuurlijk niet. Maar het kan wel veel te belangrijk voor ons worden (Kolossenzen 3:5). En zo is het ook met zaken als muziek, lekker eten, sport, seks, vakantie, onze partner of ons werk (Filippenzen 3:19). Op zichzelf zijn deze zaken natuurlijk niet slecht. Het zijn gaven van God. Maar wanneer een van deze dingen ons gaat beheersen, wordt het een afgod voor ons. En daar waarschuwt God ons voor (1 Johannes 2: 15-16). Want Hij wil dat we Hem alleen dienen. We moeten Hem meer liefhebben dan iets of iemand anders. Hij wil op de eerste plaats in ons leven staan. Hij neemt geen genoegen met een tweede plaats en ook niet met een gedeelde eerste plaats.

God heeft ons zo lief gehad, dat Hij zelfs zijn eigen Zoon voor ons over heeft gehad (Romeinen 8:32). Hij vraagt ons in het eerste gebod om onze onverdeelde liefde en om onze trouw.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:24, Kolossenzen 3:5, Filippenzen 3:19, 1 Johannes 2:15-16, Romeinen 8:32*

Andere godsdiensten

God verbiedt het zijn volk andere goden te vereren. Nu kennen we in onze wereld allerlei godsdiensten: de islam, het boeddhisme, het hindoeïsme, enzovoort. Wat heeft het eerste gebod ons op dat punt te zeggen? Moeten we deze godsdiensten even radicaal afwijzen als de Israëlieten bijvoorbeeld de baälgodsdienst moesten afwijzen? Of mogen we, zoals in deze tijd veel gebeurt, zeggen: in al die godsdiensten gaat het eigenlijk om dezelfde God? Veel mensen staan op dat laatste standpunt. Ze zeggen: zoals alle rivieren uitkomen in dezelfde zee, zo leiden alle godsdiensten tot hetzelfde goddelijke wezen. De christenen noemen Hem God, de islamieten noemen Hem Allah - maar ze bedoelen dezelfde. Dit standpunt lijkt misschien mooi en verdraagzaam. Maar iedereen die de bijbel serieus neemt, zal het moeten afwijzen. Want het klopt niet. De God van de bijbel is niet gelijk aan de god van de islamieten, aan de goden van de hindoes, of aan 'het goddelijke' waarin

boeddhisten geloven. Hij is totaal anders. De tegenstelling tussen de God van de bijbel en de goden uit andere godsdiensten is zo groot, dat het onmogelijk om dezelfde God kan gaan. Niet alleen christenen zeggen dat - ook aanhangers van andere godsdiensten die de bijbel bestudeerd hebben, erkennen het.

De bijbel vertelt ons over een unieke God (Jesaja 40:12-31). Een God die de hemel en de aarde heeft gemaakt; een God die met de mensen wil omgaan zoals een vader omgaat met zijn kinderen; een God die zijn Zoon mens heeft laten worden om de mensen te kunnen redden uit de ellende die ze zich op de hals hadden gehaald. Een God, die je maar op één manier kunt bereiken: door te geloven in Jezus Christus (Johannes 14:6).

Het eerste gebod leert ons dat we alleen deze God mogen dienen (Handelingen 14:15).

Want Hij is de enige. De andere goden die in onze wereld vereerd worden, zijn zelfbedachte goden (Jesaja 45:20-22). Ze kunnen geen mens redden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Jesaja 40:12-31, Johannes 14:6, Handelingen 14:15, Jesaja 45:20-22*

Het tweede gebod

'U mag u geen gesneden beeld maken noch enige gestalte van wat boven in de hemel, noch van wat beneden op de aarde, noch van wat in de wateren onder de aarde is. U mag u voor die niet buigen, noch hen dienen: want Ik, de HERE, uw God, ben een na-ijverig God, die de ongerechtigheid van de vaders bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten, en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden.'*

In dit gebod verbiedt God zijn volk om beelden te maken. Het gaat daarbij niet om een verbod om afgodsbeelden te vervaardigen. Dat de Israëlieten die niet mochten maken, leert het eerste gebod al. Het gaat hier om een verbod om een beeld van God te maken. De Israëlieten mochten niet proberen God zichtbaar te maken door beelden te maken van hemellichamen, vogels, bomen, dieren, mensen of vissen. Wat voor manier ze ook zouden kunnen verzinnen om God af te beelden - God verbood het. En Hij stelde een strenge straf op de overtreding van dit gebod.

Om dit gebod te kunnen begrijpen, moeten we eerst kijken naar de tijd waarin God de wet gaf. In die tijd was de wereld vol van godenbeelden. De Egyptenaren hadden bijvoorbeeld beelden van vogels en van jakhalzen. Dat betekende niet dat ze vogels en jakhalzen vereerden. Het was hun manier om hun goden af te beelden. In Kanaän werd de god Baäl soms afgebeeld als een stier: het symbool van kracht en vruchtbaarheid.

Waarom maakten de mensen beelden? Omdat ze dachten hun goden op die manier dichterbij te kunnen brengen en in hun macht te kunnen krijgen. Men geloofde namelijk dat een god op een bepaalde manier aanwezig was in het beeld dat van hem gemaakt was. Met

behulp van een beeld dacht men de godheid te kunnen beïnvloeden.

De mensen waren vaak bang voor de macht en de grilligheid van hun goden. Door middel van hun beelden meenden ze hun goden enigszins onder controle te krijgen. De goden zouden dan misschien doen wat zij wilden (1 Samuël 4).

God wilde niet dat de Israëlieten met deze gewoonte zouden meedoen. Hij verbood het zijn volk nadrukkelijk om een afbeelding van Hem te maken. God maakte zijn volk zo duidelijk dat Hij niet over zich liet beschikken (1 Samuël 4). Dat Hij niet aan banden kon worden gelegd (Psalm 115:3). De Israëlieten zouden Hem nooit onder controle kunnen krijgen. God doet wat Hij wil. Hij is geen speelpop van mensen.

En daarnaast - hoe zou het mogelijk zijn om God af te beelden? God is oneindig groot en machtig (Job 37). Hij is hoog boven de mensen verheven (Psalm 106:19-20). Het zou een grove belediging van God zijn als de Israëlieten zouden menen dat ze Hem, de maker van hemel en aarde, konden afbeelden. Maar het is niet alleen onmogelijk om God af te beelden - het is ook onnodig. De HERE is geen God om bang voor te zijn. Hij hoeft niet onschadelijk gemaakt te worden. Hij heeft het beste met zijn volk voor (Jesaja 41:8-20). Hij heeft een verbond met zijn volk gesloten (Deuteronomium 4:7).

De HERE hoeft ook niet dichterbij te worden gebracht. Want Hij is al dichtbij (Exodus 13:21). Hij is dag en nacht bij zijn volk aanwezig.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Samuël 4, Psalm 115:3, Job 37, Psalm 106:19-20, Jesaja 41:8-20, Deuteronomium 4:7, Exodus 13:21*

Moderne beeldendienst

Er worden in onze westerse wereld geen stenen of houten beelden meer van God gemaakt. Maar dat betekent niet dat het tweede gebod niet meer overtreden wordt. De mensen hebben vaak verkeerde denkbeelden van God. En dat is even erg.

Ze stellen zich God voor als iemand die zich niet om het dagelijks leven van de mensen bekommert. Of als een soort Sinterklaas. Hij dreigt misschien wel met straf, maar Hij voert zijn dreigement toch nooit uit. Of ze maken van God een wrede, genadeloze rechter, die niets liever doet dan mensen in de hel gooien. Of ze zeggen dat God er ook niets aan kan doen dat er zoveel leed is in de wereld. God wordt zo afgebeeld als een machteloze leraar, die er niets aan kan doen dat zijn klas er een puinhoop van maakt.

Dergelijke godsbeelden zijn er vandaag heel veel. Het tweede gebod waarschuwt ons om daar niet aan mee te doen. Als we willen weten wie God is, moeten we de hele bijbel aan het woord laten komen. Niet een of twee teksten die onszelf misschien goed uitkomen.

Een naijverig God

Het tweede gebod eindigt met een ernstige waarschuwing. God zegt tegen zijn volk dat Hij 'een naijverig God' is. Dat wil zeggen: Hij kan het niet hebben dat de Israëlieten Hem op een verkeerde manier vereren. Wanneer de Israëlieten dat doen, zal God hen straffen: Hij zal 'de ongerechtigheid van de vaders bezoeken aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Hem haten'. God zal dus niet alleen de ouders straffen, maar ook hun kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen.

Met deze woorden drukt God de Israëlitische ouders op het hart dat ze Hem op de juiste manier moeten blijven dienen. Wanneer ze zich niet storen aan wat de bijbel zegt, wanneer ze God met behulp van beelden in hun greep proberen te krijgen, kan dat vreselijke gevolgen hebben. Niet alleen voor henzelf, maar ook voor hun nakomelingen. Want ouders die God niet serieus nemen en zijn geboden naast zich neerleggen, slepen hun kinderen daarin mee. En God zal niet alleen de ouders, die de verkeerde weg inslaan, straffen - maar ook hun nakomelingen die op die verkeerde weg verdergaan.

Aan de andere kant belooft God in het tweede gebod ook dat Hij 'barmhartigheid zal doen aan duizenden van hen die Hem liefhebben en zijn geboden onderhouden'. Wanneer ouders hun kinderen het goede voorbeeld geven, zal God dat op een geweldige manier belonen.

Vragen

1. Hoe moet je in het licht van het eerste gebod denken over horoscopen en astrologie? astrologie: de leer die een verband legt tussen de stand van de hemellichamen en de eigenschappen en het lot van de mens.
2. In het tweede gebod zegt God dat Hij 'de ongerechtigheid van de vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Hem haten.' Betekent dit dat God kinderen straft om de zonde die hun ouders gedaan hebben? Motiveer uw antwoord.

Zie hiervoor Deuteronomium 24:16 en Ezechiël 18:20.

Deel 20A: De overige brieven van het Nieuwe Testament

In de vorige twee delen hebben we gekeken naar de inhoud van de brieven van Paulus. In dit deel zullen we kort de inhoud van de overige acht brieven van het Nieuwe Testament behandelen. Deze brieven zijn geschreven door verschillende schrijvers.

De brief aan de Hebreeën

De brief aan de Hebreeën is waarschijnlijk bedoeld voor christenen van Joodse afkomst. Het is onbekend wie de schrijver van de brief is.

De brief aan de Hebreeën heeft een waarschuwend karakter. De christenen lopen het gevaar hun geloof te verliezen, en *'afvallig wordt van de levende God.'* (Hebreeën 3:12). De schrijver van de brief doet daarom een dringende oproep aan de Hebreeën om stand te houden in het geloof. Heel de brief staat in het kader van die oproep.

Op allerlei manieren laat de schrijver van de brief zien hoe rijk de gelovigen zijn nu ze Jezus Christus hebben leren kennen. Jezus, die het nieuwe verbond heeft gebracht, overtreft het oude verbond - de tijd van het Oude Testament - in alle opzichten. Jezus is meer dan de engelen, meer dan Mozes en Aäron, meer dan de hogepriesters. De priesters uit de tijd van het Oude Testament konden niet bereiken dat de zonden echt werden vergeven. Jezus heeft dat wel bereikt. Wie in Hem gelooft, mag zonder angst bij God komen. Daarom moeten de christenen hun geloof niet verliezen. Ze moeten een voorbeeld nemen aan de gelovigen in de tijd van het Oude Testament, die zonder Jezus gekend te hebben, toch bleven geloven.

- Inhoud

Hebreeën 1-2:

Gods Zoon heeft de mensen gereinigd van hun zonden, en heeft plaatsgenomen aan Gods rechterhand. Terwijl Hij tijdens zijn leven op aarde bij de engelen was achtergesteld, heeft God Hem nu met macht en eer gekroond.

Hebreeën 3:1-4:13:

Mozes had een belangrijke taak in de tijd van het Oude Testament: hij moest namens God spreken. En hij moest Gods volk naar het land Kanaän brengen, waar het eindelijk rust zou krijgen. Maar Jezus is groter dan Mozes. Hij brengt Gods volk naar een betere plaats. Hij zorgt ervoor dat Gods volk de échte rustplaats bereikt.

Hebreeën 4:14-10:39:

De gelovigen moeten vasthouden aan hun geloof. Want ze hebben een verheven

hogepriester in de hemel: Jezus, Gods Zoon. Een hogepriester die zichzelf geofferd heeft en die met zijn offer de zonde heeft weggenomen.

Hebreeën 11:

Geloven is zeker zijn van de dingen die je niet ziet. In de tijd van het Oude Testament waren er talloze mensen die in God geloofden, en dat uit hun daden lieten blijken.

Hebreeën 12-13:

De christenen, die zoveel rijker zijn dan de mensen uit de tijd van het Oude Testament, mogen hun geloof dan ook niet verliezen. Ze moeten tegen de zonde gaan vechten en God op ieder gebied trouw blijven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 3:12*

De algemene brieven

De volgende zeven brieven worden de katholieke of algemene brieven genoemd. Het is niet zeker waarom ze deze naam gekregen hebben. Waarschijnlijk omdat ze niet gericht zijn aan aparte kerken of personen, maar een algemeen karakter hebben. Ze zijn bedoeld voor meerder kerken.

De brief van Jakobus

Het is niet helemaal zeker wie Jakobus, de schrijver van deze brief, was. Aangenomen wordt dat hij een broer van Jezus was (Galaten 1:19). Jakobus had een belangrijke functie in de kerk van Jeruzalem (Handelingen 15:13).

Jakobus schrijft deze brief aan 'de twaalf stammen in de verstrooiing'. Daarmee bedoelt hij de christenen van Joodse afkomst. De uitdrukking 'de twaalf stammen' herinnert aan het volk Israël, dat uit twaalf verschillende stammen bestond. Maar Jakobus schrijft zijn brief niet aan het oude volk Israël, maar aan het nieuwe Israël: de christenen. Zij vormen nu het volk van God. Door vervolgingen zijn de christenen verdreven uit hun woonplaats. Daarom spreekt Jakobus over 'de twaalf stammen in de *verstrooiing*'. De brief van Jakobus is een heel praktische brief, die op allerlei punten herinnert aan de Bergrede (*Zie deel 17B*).

- Inhoud:

Jakobus 1:

Beproevingen kunnen het geloof sterker maken. Wie overeind blijft en de proef doorstaat, zal door God beloond worden: hij zal het leven krijgen.

Jakobus 2:

Het verband tussen geloof en daden. Een christen die zegt dat hij gelooft, maar zich daar niet naar gedraagt, heeft geen levend geloof. Uit zijn daden blijkt dat zijn geloof dood is.

Jakobus 3:

Christenen moeten hun tong bedwingen. Het mag niet zo zijn dat uit dezelfde mond zegen en vervloeking voortkomen.

Jakobus 4:

Jakobus geeft waarschuwingen

Jakobus 5:

De christenen moeten geduldig wachten tot Jezus terug zal komen. Ze moeten elkaar helpen en voor elkaar bidden.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Galaten 1:19, Handelingen 15:13*

De eerste brief van Petrus

Deze brief is geschreven door Petrus, een van Jezus' leerlingen. De brief is gericht aan de christenen in Klein-Azië*. Deze christenen maken een erg moeilijke tijd door. Ze hebben te lijden onder laster en dreigementen van de niet-christenen in hun omgeving. Daarom schrijft Petrus een brief om de christenen in Klein-Azië te bemoedigen. Petrus probeert zijn lezers te helpen om op een goede manier te leven in een wereld die hun vijandig gezind is.

- Inhoud

1 Petrus 1:1-12:

Petrus houdt zijn lezers voor dat hun dankzij Jezus Christus een geweldige erfenis te wachten staat. Die erfenis weegt ruimschoots op tegen alle moeilijkheden die ze nu te verdragen hebben.

1 Petrus 1:13-25:

De gelovigen moeten heilig leven, want ze zijn vrijgekocht met het kostbare bloed van Christus.

1 Petrus 2:1-10:

De gelovigen moeten iedere vorm van slechtheid afleggen. Ze zijn immers Gods heilige volk. Ze hebben de opdracht de geweldige daden van God te verkondigen.

1 Petrus 2:11-3:22:

Petrus draagt de christenen op om een voorbeeldig leven te leiden. Hij legt uit hoe ze zich moeten gedragen tegenover de overheid; hoe slaven zich moeten gedragen tegenover hun meesters en hoe man en vrouw in het huwelijk met elkaar moeten omgaan.

1 Petrus 4:

De gelovigen moeten niet bang zijn voor het lijden dat hen overkomt: daaruit blijkt dat de Geest van God op hen rust.

1 Petrus 5:

Petrus geeft aanwijzingen voor de omgang tussen kerkleden.

De tweede brief van Petrus

De tweede brief van Petrus is gericht aan 'hen die een even kostbaar geloof als wij hebben verkregen door de gerechtigheid* van onze God en Heiland, Jezus Christus'. Wie deze mensen zijn, wordt niet vermeld. Maar uit 2 Petrus 3:1-2 blijkt dat het moet gaan om dezelfde mensen als aan wie Petrus zijn eerste brief schreef.

- Inhoud

2 Petrus 1:

De gelovigen zijn door God geroepen en uitgekozen. Ze moeten daarom leven zoals God het wil.

2 Petrus 2:

Petrus waarschuwt de gelovigen voor mensen die een verkeerde leer zullen brengen. Het vonnis voor deze mensen staat al vast: ze zullen door God gestraft worden.

2 Petrus 3:

De Heer zal terugkomen op de aarde. Wanneer weet niemand. Maar God stelt niet uit wat Hij beloofd heeft. Tot Christus' komst moeten de gelovigen hun best doen om onberispelijk te leven.

De eerste brief van Johannes

In deze brief staat niet vermeld door wie hij geschreven is. Maar algemeen wordt aangenomen dat hij afkomstig is van Johannes, de leerling van Jezus, die ook het vierde evangelie geschreven heeft. Er wordt ook niet vermeld voor wie deze brief bedoeld is. Men denkt dat Johannes zijn brief geschreven heeft aan de kerken in Klein-Azië.

Johannes wil zijn lezers waarschuwen voor 'valse profeten', mensen die een verkeerde leer verkondigen. De mensen aan wie Johannes schrijft, hebben te maken met twee onbijbelse stromingen. De ene stroming beweert dat Jezus geen echt mens is geworden. De andere stroming beweert dat Jezus wel echt mens was, maar dat Hij niet Gods Zoon is geweest.

Johannes wil zijn lezers wijzen op het gevaar van deze opvattingen, die allebei de redding van de mensen op het spel zetten. Hoe zou Jezus de mensen kunnen redden, wanneer Hij zélf geen mens was? En hoe zou Hij de mensen kunnen redden wanneer Hij niet tegelijkertijd God was?

Johannes schrijft een brief waarin hij op overtuigende wijze laat zien dat Jezus én een echt

mens, én Gods eigen Zoon is. Ook wijst hij zijn lezers op de noodzaak om elkaar lief te hebben.

- Inhoud

1 Johannes 1:1-4:

Gods Zoon is echt mens geworden. Johannes kan dat getuigen: Hij heeft Jezus op aarde meegemaakt.

1 Johannes 1:4-2:17:

God is licht. Wie met God verbonden is, kan niet meer in de duisternis blijven wandelen en blijven zondigen. Maar mensen die gezondigd hebben, hoeven niet bang te zijn: als ze op God vertrouwen, zal Hij hun zonden vergeven. Want Jezus pleit voor hen.

1 Johannes 2:18-29:

Johannes waarschuwt tegen 'dwaalleraars'. Wie ontkent dat Jezus de Christus is, is een leugenaar.

1 Johannes 3-4:

De gelovigen zijn kinderen van God. Daar moeten ze zich ook naar gedragen. Ze moeten elkaar liefhebben.

1 Johannes 5:

Alleen bij de Zoon van God is het leven te vinden.

De tweede brief van Johannes

De tweede brief van Johannes is afkomstig van de oudste, waarmee Johannes zichzelf bedoeld. De brief is gericht aan de uitverkoren vrouw en haar kinderen. Daarmee wordt de kerk bedoeld. In dit korte briefje vat Johannes de inhoud van zijn eerste brief samen. Hij roept zijn lezers op om elkaar lief te hebben, en waarschuwt ze tegen dwaalleraars.

- Inhoud

2 Johannes:

De gelovigen moeten elkaar liefhebben en leven volgens de geboden van God. Ze moeten oppassen voor dwaalleraars, die ontkennen dat Jezus Christus een echt mens is.

De derde brief van Johannes

Johannes' derde brief is niet gericht aan een kerk, maar aan een zekere Gajus, over wie verder niets bekend is.

- Inhoud

Johannes is blij met Gajus' trouw aan God, en hij spoort hem aan gastvrij te zijn. Ook bespreekt hij met Gajus een probleem: een zekere Demetrius erkent Johannes' gezag niet en belastert hem. Johannes vraagt Gajus om niet met het kwade mee te doen. Want wie God heeft leren kennen, doet wat goed is.

De brief van Judas

Deze brief is geschreven door Judas, een broer van Jakobus. Aan wie de brief gericht is, blijkt niet uit de adressering. Die luidt: aan de geroepenen, die in God, de Vader, geliefd en voor Jezus Christus bewaard zijn. Maar het is aannemelijk dat Judas zijn brief geschreven heeft voor christenen die van Joodse afkomst zijn. De brief van Judas vertoont veel overeenkomsten met de tweede brief van Petrus. De brief heeft een waarschuwend karakter.

- Inhoud

Judas: Judas roept de christenen op om te strijden voor het geloof dat God hun heeft toevertrouwd. Hij waarschuwt hen voor de mensen die hun gemeente zijn binnengedrongen, en die leven alsof ze niets met God en zijn geboden te maken hebben. Deze mensen zullen hun straf niet ontgaan.

De Openbaring van Johannes

Het laatste bijbelboek is de Openbaring van Johannes. Het is geschreven door Johannes, die ook het evangelie en de drie brieven op zijn naam heeft staan. De inhoud van het boek Openbaring wordt behandeld in deel 25B.

Vragen

1. In de brief aan de Hebreeënen wordt de offerdienst van het Oude Testament vergeleken met wat Jezus heeft gedaan om mensen te redden. Jezus wordt vergeleken met de priesters. Kunt u enkele verschillen noemen tussen Jezus en de priesters van het Oude Testament? (zie: Hebreeënen 7:11-28)
2. Welke overeenkomst ziet u tussen de eerste twee brieven van Johannes en het evangelie dat hij geschreven heeft? (zie: deel 16A)

Deel 20B: Hij leeft!

Jezus is gekruisigd, gestorven en begraven: een grote overwinning voor de leden van het Sanhedrin! En bovendien ziet het ernaar uit dat de satan Jezus heeft vernietigd - terwijl Jezus toch gekomen was om de satan te vernietigen. Jezus' werk lijkt op een grote mislukking te zijn uitgelopen.

Alles lijkt voorbij

Het is paasfeest. Heel Jeruzalem is vol van feestvierende mensen. Een week lang wordt de bevrijding uit Egypte herdacht. Maar niet iedereen viert feest. De volgelingen van Jezus zijn in de rouw. De meester van wie ze zoveel hielden, is gemarteld, aan een kruis gespijkerd en gestorven. Jezus is voorgoed weg.

Maar Jezus' volgelingen zijn niet alleen bedroefd; ze zijn ook teleurgesteld. Ze hadden gedacht dat Jezus de Christus was - de beloofde redder, van wie de Joden in die tijd verwachtten dat hij Israël zou bevrijden van de vijanden. Maar het is nu wel duidelijk dat Hij de Christus niet was.

Jezus' volgelingen zitten helemaal vast in hun verdriet. Er is niemand onder hen die zich herinnert wat Jezus verscheidene malen uitdrukkelijk gezegd heeft: dat Hij op de derde dag na zijn sterven weer opgewekt zou worden (Marcus 8:31, Marcus 9:31).

De leerlingen kunnen dus weten dat het niet afgelopen is met Jezus' dood (Marcus 14:28). Een paar dagen geleden heeft Jezus hun zelfs nog gezegd dat ze na zijn dood naar Galilea moeten gaan. Daar zullen ze Hem weer ontmoeten. Maar de leerlingen blijven gewoon in Jeruzalem. Ze zijn Jezus' opdracht vergeten.

Toch zijn er ook mensen die Jezus' woorden over een opstanding uit de dood niet vergeten zijn. Het zijn de overpriesters en de Farizeeën (Matteüs 27:62-66). Niet dat ze geloven dat Jezus weer tot leven zou kunnen komen. Ze zijn bang voor wat Jezus' leerlingen zouden kunnen doen. Wanneer zij Jezus' lichaam uit het graf roven, zouden ze de mensen kunnen laten geloven dat Hij is opgestaan uit de dood. Ze zijn zo ongerust dat ze notabene op de sabbat, de rustdag, doorgaan met hun werk - iets wat voor mensen die zich zo streng aan de wetten houden, ongehoord is. Ze gaan op de sabbat naar Pilatus toe, en zeggen tegen hem:

'Heer, het schoot ons te binnen dat die bedrieger, toen hij nog leefde, gezegd heeft: Na drie dagen zal ik uit de dood opstaan. Geeft u alstublieft bevel om het graf tot de derde dag te bewaken, anders komen zijn leerlingen hem heimelijk weghalen en zullen ze tegen het volk zeggen: 'Hij is opgestaan uit de dood,' en die laatste leugen zal nog erger zijn dan de eerste.' (Matteüs 27: 63-64) .

Pilatus, die er als stadhouder zelf ook belang bij heeft dat er rust heerst onder het Joodse volk, geeft de Farizeeën en overpriesters hun zin. Een aantal Romeinse soldaten moet de wacht houden voor het graf. Bovendien wordt de steen die het graf afsluit, verzegeld. Er kan niemand meer in het graf om Jezus' lichaam weg te halen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 27: 62-66, Matteüs 27: 63-64*

Hij leeft!

Lezen: Matteüs 28:1-15

Zondagochtend vroeg, nog voor het licht is, gaan twee vrouwen op weg naar de plaats waar Jezus begraven is (Matteüs 28:1). De ene vrouw is Maria van Magdala (Lucas 8:2). Zij is ooit door Jezus bevrijd uit de macht van zeven boze geesten. De andere vrouw, die ook Maria heet, is de moeder van twee van Jezus' leerlingen (Matteüs 27: 55-56). Ze zijn volgelingen van Jezus. Samen met veel andere vrouwen zijn ze vanuit Galilea met Hem meegereisd om Hem overal van dienst te kunnen zijn.

Uit de andere evangeliën weten we waarom ze naar het graf gaan: ze willen het lichaam van Jezus verzorgen (Marcus 16:1). Ze hebben lekker ruikende kruiden en zalfolie bij zich, die ze over het lichaam van Jezus willen uitgieten. Dat deed men in het oosten vaak wanneer er iemand gestorven was. Het was bedoeld om de geur van ontbinding tegen te gaan. Kennelijk hebben de vrouwen niet gehoord dat het graf verzegeld is en dat er soldaten voor op wacht staan. Anders hadden ze wel geweten dat hun plan onuitvoerbaar is: de soldaten zullen hun nooit toestemming geven de grafkamer binnen te gaan.

Wanneer Matteüs verteld heeft dat de twee vrouwen op weg zijn, neemt hij zijn lezers mee naar een andere plaats: het graf van Jezus (Matteüs 28:2-4). Hij beschrijft nu wat de soldaten die het graf bewaken, meemaken.

's Morgens vroeg beeft de aarde. En nog voor de soldaten van de schrik zijn bekomen, zien ze een gestalte uit de hemel neerdalen. Hij ziet eruit als een bliksemflits en zijn kleren zijn sneeuwwit. De soldaten raken bijna verblind als ze naar hem kijken. Ze zien hoe de gestalte de verzegelde steen die de grafkamer afsluit, wegrolt en erop gaat zitten. De soldaten schrikken vreselijk, en vallen voor dood op de grond.

Dan vertelt Matteüs verder over de beide vrouwen (Matteüs 28:5-10). Wanneer ze bij het graf zijn aangekomen, merken ze tot hun verbazing dat de zware steen is weggerold. Dan zien ze de engel, van wie de soldaten zo schrokken. De engel stelt hen meteen gerust: ze hoeven niet bang te zijn. Jezus, naar wie ze op zoek zijn, ligt niet meer in het graf. En dat niet omdat zijn lichaam gestolen is - maar omdat Hij weer tot leven is gekomen! Hij is opgewekt uit de dood, zoals Hij van tevoren al gezegd had.

De engel geeft de vrouwen de opdracht naar Jezus' leerlingen te gaan. Zij moeten het goede nieuws ook horen. En wanneer ze Jezus in levenden lijve willen ontmoeten, moeten

ze naar Galilea gaan, zoals Hij hun van tevoren al gezegd had.

De vrouwen doen meteen wat de engel heeft gezegd. Bang en blij tegelijk haasten ze zich terug. En terwijl ze nog onderweg zijn, krijgen ze de verrassing van hun leven: Jezus komt hen tegemoet en begroet hen. De vrouwen vallen vol eerbied voor Jezus neer en aanbidden Hem. Hij is het echt! Wat de engel zei, is waar: Jezus leeft!

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 28:1, Lucas 8:2, Matteüs 27: 55-56, Marcus 16:1, Matteüs 28:2-4, Matteüs 28:5-10*

Ongeloof

Nog voordat de leerlingen het goede nieuws te horen krijgen, hebben de overpriesters en de oudsten al gehoord wat er gebeurd is (Matteüs 28:11-15). De soldaten vertellen alles wat ze hebben meegemaakt: de aardbeving, de engel, het feit dat het graf leeg was. Het Sanhedrin komt meteen in spoedzitting bijeen. Wat ze gevreesd hebben, is gebeurd: Jezus' lichaam is op de derde dag na zijn dood verdwenen. En het is duidelijk dat zijn leerlingen niets met de zaak te maken hebben gehad. De soldaten zijn daar de getuigen van.

De leden van het Sanhedrin komen niet op het idee om te erkennen dat ze fout zijn geweest - dat Jezus inderdaad de Zoon van God is en dat ze Hem ten onrechte hebben gedood. Ze proberen de zaak zo snel mogelijk in de doofpot te stoppen. Ze vragen de soldaten het gerucht te verspreiden dat ze in slaap zijn gevallen toen ze bij het graf op wacht stonden, en dat Jezus' leerlingen in die tijd zijn lichaam hebben geroofd. De soldaten lopen een groot risico wanneer ze deze leugen de wereld inbrengen. Een Romeinse soldaat die in slaap valt terwijl hij op wacht staat, verzaakt zijn plicht. Op zo'n vergrijp staat in het Romeinse leger de doodstraf. Maar de leden van het Sanhedrin beloven dat ze er alles aan zullen doen om de soldaten buiten schot te houden.

Wanneer Pilatus ervan hoort, zullen zij het wel in orde brengen. Omdat ze er veel geld voor krijgen, gaan de soldaten uiteindelijk akkoord. En zo helpen ze eraan mee een leugen de wereld in te brengen.

Wanneer de vrouwen in Jeruzalem zijn aangekomen, gaan ze rechtstreeks naar Jezus' leerlingen (Marcus 16:9-11). Die zijn nog in diepe rouw gedompeld (Lukas 24:9-11). Ze huilen van verdriet om het verlies van hun geliefde meester. De vrouwen brengen hun het goede nieuws: ze hoeven niet meer te treuren: Jezus leeft! Ze hebben Hem in levende lijve gezien en Hem aangeraakt! Maar de leerlingen zitten helemaal vast in hun verdriet. Ze denken dat de vrouwen wartaal uitslaan. Ze hechten absoluut geen geloof aan hun woorden. Ook nu herinneren ze zich nog niet wat Jezus tegen hen gezegd heeft: dat Hij na drie dagen zou opstaan uit het graf en dat Hij hen in Galilea weer zou ontmoeten (Marcus 14:28).

Een van de leerlingen, Petrus, gaat op weg naar het graf (Lukas 24:12). Al gelooft hij niet in het verhaal van de vrouwen, toch wil hij even controleren of alles nog in orde is. Wanneer hij

bij het graf is gekomen, ziet hij dat het geopend is. Jezus' lichaam ligt er niet meer. Alleen de lijkdoeken, die na zijn dood om Hem heen gewikkeld waren, liggen er. Petrus gaat weg - zich verbaasd afvragend wat er toch gebeurd kan zijn.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 28:11-15, Marcus 16:9-11, Lucas 24:9-11, Marcus 14:28, Lucas 24:12*

De Heer is echt opgestaan!

Lezen: Lucas 24:13-35

24:13 zestig stadië: ruim 11 kilometer (*zie kaart 8 in Wegwijzer*)

24:27 Mozes: aanduiding voor de eerste vijf bijbelboeken.

24:33 de elf: de elf leerlingen. Judas hoort er niet meer bij.

Het is wat later op de dag (*zie deel 7A*). Twee volgelingen van Jezus - ze horen niet tot zijn twaalf speciale leerlingen - zijn onderweg naar het plaatsje Emmaüs. Aan de onbekende man die met hen opwandelt, zijn ze graag bereid te vertellen wat hen bezighoudt. Eerder die dag hebben ze vreemde verhalen gehoord van een aantal vrouwen die bij Jezus' graf geweest zijn. Deze vrouwen zouden van engelen gehoord hebben dat Jezus in leven was! Een ongeloofwaardig verhaal. Niemand van de mannen die op onderzoek uitgingen, heeft Hem kunnen vinden.

Jezus zorgt ervoor dat de mannen Hem niet meteen herkennen. Hij legt ze eerst vanuit het Oude Testament uit waarom de Christus moest lijden en sterven. Hij laat ze zien dat zijn dood niet het einde maakte aan de hoop op verlossing. Zijn dood was juist de enige manier om de redding van de mensen te bereiken.

Pas wanneer de mannen dat beginnen te begrijpen, zorgt Jezus ervoor dat ze Hem herkennen. Dan verdwijnt Hij uit hun midden. Hoewel het donker is, keren de twee mannen onmiddellijk terug naar Jeruzalem om de leerlingen van Jezus het goede nieuws over te brengen. Die blijken inmiddels ook op de hoogte te zijn: Simon Petrus heeft Jezus gezien!

Jezus overtuigt zijn leerlingen

Lezen: Lucas 24:36-49

Zelfs nu drie mannen Jezus gezien hebben, blijft het voor de leerlingen moeilijk om te geloven dat hun meester echt is opgestaan uit de dood. Wanneer Jezus ineens in hun midden staat, schrikken ze vreselijk. Ze denken dat ze een geestverschijning zien. Jezus moet echt moeite doen om te bewijzen dat Hij het is. Hij laat zijn leerlingen de littekens van de spijkers in zijn handen en voeten zien. Zo overtuigt Hij hen ervan dat Hij dezelfde is als degene die een paar dagen geleden aan het kruis werd gehangen. Daarna nodigt Jezus zijn leerlingen uit om Hem aan te raken; en Hij eet voor hun ogen een stuk vis. Zo bewijst Jezus

dat Hij geen geestverschijning, maar een gewoon mens is. Een geest kun je geen hand geven, en je kunt niet in zijn arm knijpen. Een geest kan ook geen stuk vis pakken en opeten.

Tenslotte zijn de leerlingen ervan overtuigd dat het Jezus is die bij hen is. En dan begint Jezus hun vanuit het Oude Testament uit te leggen waarom Hij, de beloofde redder, moest lijden, sterven en opstaan uit de dood. Hij zorgt ervoor dat de leerlingen gaan begrijpen dat het zo moest lopen - dat dit de enige manier was waarop het weer goed kon komen tussen God en de mensen. Dat dit de manier was waarop Hij de satan kon overwinnen.

Nu Jezus' leerlingen weten dat Jezus weer leeft en nu ze begrijpen waarom Hij is gestorven en weer is opgestaan uit de dood, wacht hun een belangrijke taak. Ze moeten de wereld ingaan en de mensen over Jezus vertellen. Zij zijn immers de ooggetuigen van alles wat er met Jezus gebeurd is. Zij kunnen uit de eerste hand vertellen dat Jezus, de beloofde redder, geleden heeft, gestorven is en weer opgestaan is uit het graf. Ze moeten de mensen oproepen zich te bekeren en in Jezus Christus te gaan geloven. Iedereen die naar hen luistert en in Jezus gaat geloven, mag weten dat het goed is tussen God en hem: zijn zonden zijn vergeven en vergeten.

De leerlingen mogen nog niet meteen op pad. Ze moeten eerst wachten tot Jezus 'de belofte van zijn Vader' aan hen heeft gegeven: de Heilige Geest. Jezus zal zijn leerlingen als het ware kleden met hemelse kracht, voor ze aan hun opdracht moeten beginnen.

Fantasie?

Dat een mens die gestorven is weer tot leven komt, is iets onbegrijpelijks. Het druist tegen de natuurwetten in. Er zijn dan ook veel mensen die zeggen dat de opstanding van Jezus niet écht heeft plaatsgevonden. De leerlingen van Jezus hebben volgens hen alleen het gevoel gehad dat Jezus er nog was. Ze wisten dat het niet afgelopen kon zijn met zijn dood. Misschien hebben ze zelfs wel visioenen gehad waarin ze Jezus zagen. Maar in ieder geval: Jezus is niet echt opgestaan uit de dood. Alleen voor het idee van zijn leerlingen leefde Hij voort.

Dat deze gedachte onhoudbaar is, blijkt heel duidelijk uit alle vier de evangeliën. De leerlingen zijn er de mensen niet naar om te fantaseren dat Jezus eigenlijk nog bij hen is. Hoewel Jezus tegen hen gezegd heeft dat Hij zou opstaan uit de dood, denken ze niet meer aan die woorden wanneer Hij gestorven is. Voor hen is alles afgelopen. De vrouwen die hun vertellen dat Jezus is opgewekt, geloven ze niet. Zelfs wanneer ze Jezus zelf in hun midden zien staan, kunnen ze niet geloven dat Hij het echt is. Jezus moet echt moeite doen om zijn leerlingen ervan te overtuigen dat Hij werkelijk leeft. De geschiedenis van de opstanding is geen achteraf bedacht verzinsel. Het is een feit. Nuchtere vissers, die zoiets nooit hadden kunnen verzinnen en die er eerst niet in wilden geloven, konden er niet onderuit. Ze zagen Jezus met hun eigen ogen; ze praatten met Hem en konden Hem aanraken (Johannes

20:24-29) Tenslotte konden ze niet anders dan erkennen dat de man die een paar dagen eerder gestorven was, weer tot leven was gekomen.

Jezus is overigens niet maar aan een paar mensen verschenen. Er zijn meer dan vijfhonderd mensen geweest die Hem na zijn opstanding hebben gezien (1 Korintiërs 15:3-8). Al die mensen konden getuigen dat Jezus weer leeft en dat Hij de dood heeft overwonnen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 20: 24-29, 1 Korintiërs 15:3-8*

Vragen

1. Kunt u uitleggen waarom Jezus' leerlingen zo verslagen zijn na zijn dood?
2.
 - a. Waarom hoort Judas niet meer bij de groep van leerlingen? (Vergelijk Lucas 24:33).
 - b. Hoe loopt het met hem af? Zie Matteüs 27:1-5.
3. Op dat wat er op de paasmorgen gebeurt, wordt verschillend gereageerd.

Beschrijf de reacties van:

- a. de Romeinse soldaten (Matteüs 28:4 en 11-15).
 - b. de vrouwen (Matteüs 28: 8-9).
 - c. de Joodse Raad of het Sanhedrin (Matteüs 28:11-15).
 - d. de elf leerlingen (Lucas 24:9-12).
4. Waarom doet Jezus er zoveel moeite voor om zijn leerlingen te overtuigen van het feit dat Hij echt is opgestaan uit de dood? Zie Lucas 24:36-48.
5. Waarom is de opstanding van Jezus zo belangrijk? (*Zie hiervoor ook deel 8C*)

Deel 20C: Rekening houden met Gods wil

Wie in God gelooft, houdt rekening met wat Hij wil. Iemand die van God houdt, zal proberen zo te leven als Hij het in de wet heeft voorgeschreven. In dit deel gaat het over het derde en vierde gebod uit de wet: het gebod over Gods naam en het gebod over de sabbat.

Het derde gebod

'Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan.'

In dit gebod verbiedt God zijn volk om zijn naam 'ijdel' te gebruiken. Wat wordt daarmee bedoeld? 'Ijdel gebruiken' wil zeggen: misbruiken, op een verkeerde manier gebruiken. Iemand die 'ijdel gebruik' van een voorwerp maakt, gebruikt dat voorwerp op een manier waar het niet voor bestemd is. Wanneer een klein kind in de zandbak zijn schep gebruikt om een ander kind op het hoofd te slaan, gebruikt hij zijn schep 'ijdel': op een manier waar de schep niet voor bestemd is. Wanneer iemand voor de grap het alarmnummer belt, maakt hij 'ijdel gebruik', misbruik van dat nummer. Zo kan iemand ook de naam van de HERE ijdel gebruiken. Hij gebruikt Gods naam dan op een manier waar hij niet voor bestemd is. En dat verbiedt God in het derde gebod.

Misbruik van Gods naam in de tijd van de bijbel

Misbruik van Gods naam - wat verstaat de bijbel daaronder? In de eerste plaats *vloeken*: het verwensen van God. God neemt deze zonde zeer hoog op (Leviticus 24:10-23). Mensen die zijn naam vervloekten en zo lieten zien dat ze Hem verachtten, werden in de tijd van de bijbel met de dood gestraft.

Maar in de bijbel vinden we ook andere vormen van misbruik van Gods naam. *Zelfbedachte profetie* bijvoorbeeld (Jeremia 14:14). Je zou deze vorm van misbruik van Gods naam kunnen vergelijken met het vervalsen van een handtekening. Wie een brief schrijft, en daar de handtekening van een ander onder zet, gebruikt de naam van die ander voor een zaak waar hij niets mee te maken heeft. Zo werd in een zelfbedachte profetie Gods naam gebruikt voor een zaak waar God niets mee te maken had.

Een voorbeeld (Jeremia 29). In de tijd van de ballingschap traden Achab en Zedekia op als profeet. Ze gaven hun volksgenoten in Babel volgens hun eigen zeggen een boodschap van God door: 'In de naam van Jahwe zeggen we u: de ballingschap zal niet lang duren!'

Binnenkort brengt Jahwe u terug naar Jeruzalem!"

Voor de Israëlieten in Babel was dit natuurlijk een geweldig bericht. Maar wat Achab en Zedekia zeiden, was een leugen. De HERE had hen niet aangesteld tot profeet. En Hij had hun deze woorden, waarmee ze hun volksgenoten valse hoop gaven, zeker niet ingegeven. Dat bleek later ook wel: de ballingschap zou bijna 50 jaar duren. Achab en Zedekia hadden met hun zelfbedachte profetie Gods naam misbruikt. Iets waarvoor ze later door God gestraft zijn.

Een andere vorm van misbruik van Gods naam is het afleggen van een *valse eed* (Jeremia 5:2). We lezen in de bijbel over mensen die bij de naam van God ('Zo waar de HERE leeft!') zwoeren dat ze de waarheid spraken - terwijl ze logen. Ze gebruikten Gods naam dus om hun leugens kracht bij te zetten.

Het is ook misbruik van Gods naam wanneer mensen zeggen dat ze in de naam van God handelen, terwijl ze juist doen wat God verboden heeft (Filippenzen 3:6). Zo vertelt het Nieuwe Testament over Paulus, die in de naam van God christenen heeft vervolgd en gedood. Hij dacht dat hij God daarmee een dienst bewees. Maar in werkelijkheid gebruikte Hij Gods naam voor iets waarmee God niets te maken wilde hebben (1 Timoteüs 1:12-13). Hij gebruikte Gods naam voor een misdaad.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Leviticus 24: 10-23, Jeremia 14:14, Jeremia 29, Jeremia 5:2, Filippenzen 3:6, 1 Timoteüs 1:12-13*

Misbruik van Gods naam in onze tijd

Misbruik van Gods naam komt ook in onze tijd in allerlei vormen voor. Zo is vloeken bijvoorbeeld een duidelijke vorm van misbruik van de naam van God. In onze samenleving worden de namen God en Jezus heel vaak 'ijdel' gebruikt. Als stopwoord. Of als krachtterm. Of als uitroep van verbazing: 'Mijn God!' Veel mensen gebruiken een verbasterde vorm van de naam God of Jezus. Ze zeggen: 'goh' of 'jee'. Er zijn ook mensen die als ze boos zijn of zich ergeren 'g.v.d..' roepen - en die daarmee in feite aan God vragen: 'God, verdoem me. Laat me maar naar de hel gaan.'

Over het algemeen hebben mensen die vloeken niet de bedoeling om God te beledigen. De meeste mensen die vloeken, geloven niet eens in God. Maar daar wordt het vloeken niet minder erg van. Iemand die vloekt, laat daarmee duidelijk zien dat Gods naam niet belangrijk voor hem is. Hij laat zien dat God hem koud laat. En daarmee overtreedt hij het derde gebod.

Het is ook een overtreding van het derde gebod, wanneer iemand voor de rechtbank bij Gods naam zweert dat hij de waarheid spreekt - terwijl hij liegt (Leviticus 19:12). Of wanneer iemand zijn eigen wil doet, en daarbij zegt dat het Gods wil is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Leviticus 19:12*

Gods naam: Gods reputatie

Waarom is het zo erg als mensen de naam van God misbruiken? Dat is omdat Gods naam heel belangrijk is. In de bijbel wordt dat steeds weer benadrukt. Op talloze plaatsen in de bijbel wordt gesproken over Gods naam. Er worden prachtige dingen over gezegd. De naam van God wordt in het bijbelboek Spreuken bijvoorbeeld vergeleken met een sterke toren, waar de gelovigen zich veilig in kunnen voelen (Spreuken 18:10).

Op veel plaatsen in de bijbel worden mensen opgeroepen om Gods naam te loven. In Psalm 113 bijvoorbeeld:

'Halleluja. Loof dienaars van de HEER, loof de naam van de HEER.. De naam van de HEER zij geprezen van nu aan tot in eeuwigheid. Vanwaar de zon opkomt tot waar zij ondergaat, zij geloofd de naam van de HEER.'*

(Psalm 113:1-3)

Voor ons idee is het wat vreemd dat de dienaren van de HERE - de Israëlieten - worden opgeroepen om zijn naam te loven. Wanneer je iemand prijst, prijs je hem zélf. Niet zijn naam. Het zou bijvoorbeeld zeer vreemd zijn wanneer de directeur van een bedrijf over een jubilerend medewerker zou zeggen: 'De naam van onze boekhouder is wel een compliment waard!'

Maar in de tijd waarin de bijbel werd geschreven, was dat anders. Een naam gaf niet alleen aan hoe iemand heette, maar ook wie hij was. Zo wordt over koning Salomo bijvoorbeeld gezegd dat hij vanwege zijn grote wijsheid 'een naam' had onder alle volken rondom Israël. Met het woord 'naam' wordt dan reputatie bedoeld (1 Koningen 4:31).

Zo wordt in de bijbel met 'de naam van de HERE' ook de reputatie van de HERE bedoeld. De naam van de HERE geeft aan wie de HERE is: een God vol medelijden, vol liefde en geduld, een God op wie je kunt vertrouwen (Exodus 34:5-7). De God die de wereld heeft gemaakt en die alles in stand houdt. De God die Israël gered heeft uit Egypte, en die een verbond met zijn volk heeft gesloten. De God die doet wat Hij belooft. De naam van God is dus heel kostbaar. Wie Gods naam ijdel gebruikt, laat merken dat hij de drager van die naam minacht. En dat is een vreselijke belediging voor God.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Spreuken 18:10, Psalm 113: 1-3, 1 Koningen 4:31, Exodus 34: 5-7*

Gods naam eren

God zegt in derde gebod hoe we niet mogen handelen: we mogen zijn naam niet misbruiken. Maar daarmee zegt God ons tegelijk ook iets over de manier waarop we wél met zijn naam moeten omgaan (Psalm 103:1). God wil dat we zorgvuldig en met eerbied omgaan met zijn naam. Dat we niet vloeken, maar dat we zijn naam juist prijzen. Dat we

met onze woorden en onze daden laten zien dat we van God houden. Dat we opkomen voor God in een wereld waarin iedereen doet alsof Hij niet bestaat of niet belangrijk is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 103:1*

Het vierde gebod

'Neem de sabbat in acht, zoals de HEER, uw God, u heeft geboden; het is een heilige dag. Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, maar de zevende dag is een rustdag, die gewijd is aan de HEER, uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u, voor uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw runderen, uw ezels en al uw andere dieren, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen; want uw slaaf en uw slavin moeten evengoed rusten als u. Bedenk dat u zelf slaaf was in Egypte totdat de HEER, uw God, u met sterke hand en opgeheven arm bevrijdde. Daarom heeft hij u opgedragen de sabbat te houden.'

In zes dagen maakte God de hemel en de aarde, het licht, de dampkring, de dieren en de mensen (Genesis 1). En op de zevende dag rustte Hij (Genesis 2:2-3). Dat wil zeggen: op die dag stopte Hij met werken. God keek met goedkeuring naar alles wat Hij gemaakt had. En Hij zegende en heiligde de zevende dag. Dat wil zeggen: Hij gaf de zevende dag een bijzondere plaats in de week. Hij koos de zevende dag uit als *zijn* dag.

God zegt in de wet tegen de Israëlieten: 'Heilig de sabbatdag. Geef de zevende dag een aparte plaats in de week. De sabbatdag is mijn dag. Reserveer die dag voor Mij. Op die dag mogen jullie niet werken - net zoals Ik op de zevende dag niet meer werkte. Ook jullie kinderen, slaven, dieren en de vreemdelingen die in jullie midden wonen, mogen op die dag niet werken.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Genesis 1, Genesis 2:2-3*

De sabbat: een feestdag

De Israëlieten moesten dus rust houden op de sabbat. Dat was niet iets vrijblijvends - het was een gebod. Maar God wilde de Israëlieten met dit gebod geen zware last opleggen. Hij wilde hun daarmee een feestdag geven (Deuteronomium 5:12-15). Een dag waarop ze hun bevrijding konden vieren. God had de Israëlieten gered uit Egypte, waar ze dag in dag uit slavenwerk hadden moeten doen. Ze waren eindelijk vrij. En ze kregen van God, hun koning, de sabbat om hun vrijheid te vieren. Iedere sabbat hadden ze voortaan de gelegenheid om in alle rust bij elkaar te komen om God te loven en te danken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Deuteronomium 5:12-15*

De sabbat: op adem komen

Geen enkel ander volk ter wereld kende de sabbat. De sabbat was een geschenk dat God aan zijn volk gaf. Gods volk hoefde niet dag in dag uit door te gaan met werken. Na zes

dagen werken mochten alle Israëlieten één dag rust houden. Ze kregen van God de ruimte om weer op adem komen. De sabbat was voor de Israëlieten als een oase in de woestijn. Het was een dag van rust en blijdschap. Het was een dag waarop iedereen herinnerd werd aan Gods liefde.

De sabbat: vertrouwen op God

Een dag lang al het werk laten liggen - dat kon natuurlijk ook wel moeilijk zijn (Amos 8:5). Voor mensen die leven van de landbouw of de handel betekent een dag niet werken een dag verlies (Exodus 34:21). Toch vroeg God dat van de Israëlieten. En daarmee vroeg God hun om te laten zien dat ze in Hem geloofden. Dat ze geloofden dat God het was die voor hun levensonderhoud zorgde (Psalm 127:1-2). Dat er zonder zijn zegen niets zou groeien, en dat zonder Hem al het werk tevergeefs zou zijn. Wanneer de Israëlieten op de sabbat hun werk zouden laten liggen, zouden ze daarmee hun vertrouwen in God uitspreken. (Deuteronomium 6:24-25) En God zou dat vertrouwen niet beschamen. Hij zou ervoor zorgen dat het zijn volk goed ging.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Amos 8:5, Exodus 34:21, Psalm 127:1-2, Deuteronomium 6:24-25*

De zondag

De sabbat werd gevierd op de zevende dag van de week, de zaterdag. Maar voor christenen is niet de zaterdag, maar de zondag een speciale feestdag. Bij hen is die dag aan God gewijd. Ze komen niet op de laatste, maar op de eerste dag van de week bij elkaar. Klopt dat wel?

In het Oude Testament is de zondag een heel gewone dag. Maar in het Nieuwe Testament verandert dat. De zondag wordt daar 'de dag van de Here' genoemd. (Openbaring 1:10) Dat is omdat Jezus, de Heer, op zondagmorgen is opgestaan uit het graf. De zondag is de dag waarop Hij de dood heeft overwonnen. (Handelingen 20:7) Al heel snel zijn christenen die dag gaan vieren. Zoals de Joden elke zaterdag vierden dat God hen uit Egypte had bevrijd, zo gingen de christenen op zondag vieren dat Jezus hen uit de macht van de zonde en de dood had bevrijd. In het begin was de zondag nog geen vrije dag. De christenen moesten gewoon naar hun werk. Ze gingen daarom 's morgens vroeg - soms al om vijf uur - en 's avonds na werktijd naar de kerk. Pas in de vierde eeuw werd de zondag een vrije dag.

Voor christenen is de zondag een feestdag. Het is een dag die aan God gewijd is. Op die dag gaan ze naar de kerk om daar God te loven en te danken, om met elkaar in de bijbel te lezen en naar de preek te luisteren, om geld te geven voor de mensen die dat nodig hebben. Op de zondag kunnen christenen door hun werk te laten liggen, laten zien dat ze vertrouwen hebben in God, die als een goede vader voor hen zorgt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Openbaring 1:10, Handelingen 20:7*

Verboden te werken?

Het is niet zo dat God in het vierde gebod zegt dat niemand mag werken op zondag. Er is werk dat iedere dag door moet gaan. Boeren bijvoorbeeld kunnen niet al hun werk laten liggen. Dokters en verpleegkundigen moeten klaarstaan voor mensen die hun hulp nodig hebben. En zo is er meer werk te noemen dat ook op zondag door moet gaan. Maar voor het meeste werk geldt, dat we het op zondag kunnen laten liggen. Ook al zouden we er zelf misschien liever mee verder willen gaan. Op zondag mogen we loskomen van alles wat ons door de week bezig houdt, en genieten van de rust die God ons geeft. Op zondag mogen we vieren dat God ons gered heeft. Het feest van de zondag kan zo een klein voorproefje worden van het grote feest dat we na dit leven bij God zelf zullen vieren (Hebreeën 4:1-13).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Hebreeën 4:1-13*

Vragen

1. Wat heeft vals zweren te maken met het derde gebod?
2. Het vierde gebod is behalve een gebod ook een geschenk. Kunt u dat uitleggen?
3.
 - a. Wat zijn de overeenkomsten tussen de viering van de sabbat in de tijd van het Oude Testament en de viering van de zondag in onze tijd?
 - b. Wat zijn de verschillen?

Deel 21A: De bijbel: een onbetrouwbaar boek?

De bijbel is geschreven door mensen. En mensen zijn niet volmaakt. Wat betekent dat voor de betrouwbaarheid van de bijbel? Is de bijbel eigenlijk niet meer dan een boek waarin menselijke verzinsels staan? Of is de bijbel ons onbeperkte vertrouwen waard?

Een menselijk boek?

Is de bijbel het Woord van God? Of is de bijbel het woord van mensen over God? In deel 2A is die vraag al beantwoord: God zelf maakt in de bijbel duidelijk dat Hij de schrijver van de bijbel is. Toch wordt er steeds vaker gedacht dat de bijbel niet meer is dan een gewoon, menselijk boek. Een boek dat ons vertelt hoe de Israëlieten over God dachten (Oude Testament), en hoe de evangelieschrijvers en apostelen dachten over Jezus (Nieuwe Testament). De bijbel is volgens deze opvatting niet meer dan een boek waarin verhalen staan die mensen zelf bedacht hebben.

Wanneer dat zo is, moeten we er rekening mee houden dat er allerlei onjuistheden in de bijbel staan. Dat wordt dan ook vaak aangenomen. Zelfs veel hedendaagse theologen beschouwen de bijbel als een menselijk boek waarin verhalen staan die verzonnen zijn. En waarin de geschiedenis vaak mooier wordt gemaakt dan die in werkelijkheid was.

Dat er onjuistheden in de bijbel staan, is niet zo erg, zegt men dan. Want de bijbel is geen geschiedenisboek. De schrijvers van de bijbel hadden helemaal niet de bedoeling om geschiedenis te beschrijven die tot in de details klopt. Het ging hun er niet om de feiten precies weer te geven. Het was hun bedoeling om ons te vertellen over de grote daden van God. Ze wilden ons laten zien hoe Gods daden ook betekenis hebben voor onze tijd en voor de toekomst. Ze wilden ons tot geloof brengen in God en in Jezus Christus. En dat betekende - zo stelt men - dat ze soms op een andere manier met de feiten omgingen dan wij dat in onze tijd en in onze cultuur zouden doen.

Een bijbelgedeelte dat door veel theologen als niet-historisch wordt beschouwd, is het begin van het bijbelboek Genesis. We zullen in dit deel bekijken wat er tegenwoordig over dit bijbelgedeelte wordt gezegd, en welke gevolgen dat heeft voor het lezen van de hele bijbel. Daarnaast zetten we hoe Jezus en de bijbelschrijvers met de bijbel omgingen.

Volksverhalen

De eerste elf hoofdstukken van Genesis worden door veel mensen beschouwd als niet-historisch. Men neemt aan dat de verhalen over de schepping, de zondeval, Kaïn en Abel, de zondvloed en de torenbouw van Babel 'volksverhalen' zijn: de schrijvers wilden met deze verhalen achteraf het ontstaan van de wereld, de mensheid, de dood en de zonde verklaren. Natuurlijk kan er in deze verhalen wel een kern van waarheid zitten, zegt men dan. Maar we hoeven in onze tijd, waarin we weten dat het leven via evolutie is ontstaan, echt niet meer te geloven dat God in zes dagen alles wat er leeft, geschapen heeft. De schrijver van het scheppingsverhaal heeft ons alleen maar op zijn eigen wijze willen vertellen dat de oorsprong van het leven bij God ligt.

Ook vinden veel mensen het vandaag niet meer nodig om te blijven geloven dat de hele mensheid zou zijn ontstaan uit Adam en Eva, en dat de slang hen zou hebben verleid om tegen God in opstand te komen. In onze tijd weten we dat slangen niet kunnen praten. We moeten kijken naar de bedoeling van dit verhaal. De schrijver heeft ons kennelijk willen vertellen dat de mens vanaf het begin zijn plicht tegenover God heeft verzaakt. Hoe dat is gebeurd, is niet belangrijk. Het gaat erom dat het gebeurd is.

En het verhaal van de zondvloed? In allerlei culturen zijn verhalen over een grote, verwoestende watervloed bewaard gebleven. Kennelijk heeft er inderdaad ooit een enorme overstromingsramp plaatsgevonden. De schrijver van het boek Genesis zou vanuit zijn geloof een eigen uitleg aan die ramp hebben gegeven: God kon de zonde van de mensen niet langer aanzien.

De eerste elf hoofdstukken van Genesis geven volgens bovenstaande opvatting dus geen echte geschiedenis weer. De echte geschiedschrijving zou pas beginnen bij Genesis 12: het verhaal van Abraham, de voorvader van de Israëlieten, die in opdracht van God naar Kanaän trok.

Hoe Jezus met de bijbel omging

Hoe moeten wij met deze kritiek omgaan? Is de bijbel echt zo onbetrouwbaar? Moeten we inderdaad alleen kijken naar de bedoeling van een bepaalde geschiedenis, en in het midden laten of die geschiedenis wel of niet heeft plaatsgevonden? Om een antwoord te krijgen op deze vragen is het goed om te kijken naar de manier waarop Jezus, Gods Zoon, met de bijbel is omgegaan.

In de tijd van Jezus was het Oude Testament al afgerond. Jezus kende dus het hele Oude Testament. En Hij beschouwde het zeker niet als een menselijk boek met fouten en gebreken. Hij aanvaardde het hele Oude Testament als het Woord van God. Niets uit het Oude Testament gold voor Hem als onwaar of verouderd. Zo zei Hij tijdens de Bergrede:

'Denk niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen. Ik verzeker jullie: zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke jota, elke tittel in de wet van kracht, totdat alles gebeurd zal zijn.'

(Matteüs 5:17-18)

Met de wet bedoelde Jezus de eerste vijf boeken van de bijbel. Daar horen ook de eerste elf hoofdstukken van Genesis bij. Jezus liet zich in heel zijn doen en laten leiden door wat God in het Oude Testament gezegd had. Hij had geen kritiek op de bijbel. Hij ging er vanuit dat de bijbel Gods Woord was, en gezag had. Jezus wist dat het Oude Testament geschreven was onder leiding van de Heilige Geest:

'Hoe kunnen de schriftgeleerden beweren dat de messias een zoon van David is? Zelf heeft David, geïnspireerd door de heilige Geest, gezegd ...'

(Marcus 12:35-36).

Al is het Oude Testament door mensen geschreven, tegelijk is het afkomstig van de Heilige Geest. En daarom is het van A tot Z betrouwbaar. Zoals Jezus in een gebed tot zijn Vader zei:

'Uw woord is de waarheid.'

(Johannes 17:17)

Het Oude Testament staat niet vol met onbetrouwbare volksverhalen. Het is Gods Woord. En Gods Woord is de waarheid. Het is betrouwbaar. Jezus zelf heeft dat erkend. En Hij heeft zijn volgelingen geleerd om met eerbied over het Oude Testament te denken en te spreken.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:17-18, Marcus 12:35-36, Joh.17:17*

Wat de bijbelschrijvers over de bijbel zeggen

Niet alleen Jezus beschouwde de bijbel als het Woord van God, ook zijn volgelingen deden dat. Dat blijkt onder andere uit de manier waarop de apostelen en de schrijvers van het Nieuwe Testament met het Oude Testament omgaan. Voortdurend verwijzen ze naar het Oude Testament:

'Dit alles is gebeurd opdat in vervulling zou gaan wat bij monde van de profeet door de Heer is gezegd'

(Matteüs 1:22)

Jezus' volgelingen beschouwen de geschiedenis die de bijbel beschrijft, als de waarheid. En ze beschouwen de woorden van de profeten en van de psalmdichters als de woorden van God zélf:

'Heer, u hebt de hemel en de aarde en de zee geschapen en alles wat daar leeft, u hebt door de heilige Geest, bij monde van onze voorvader David, uw dienaar, gezegd ...'

(Handelingen 4:24-25)

Ze weten dat de woorden van de profeten afkomstig zijn van God zelf.

'Want nooit is een profetie voortgekomen uit menselijk initiatief: mensen die namens God spraken werden daartoe altijd gedreven door de Heilige Geest.'

(2 Petrus 1:21)

Niet alleen het Oude Testament, maar ook het Nieuwe Testament is afkomstig van God. Dat zien we bijvoorbeeld in het bijbelboek 2 Petrus. In dit boek roept Petrus de christenen op om te leven zoals Paulus hun geschreven heeft. En het blijkt dan dat hij Paulus' brieven beschouwt als *'de schriften'*, dus als geschriften die afkomstig zijn van God. Heel de bijbel is het Woord van God. Uit allerlei bijbelgedeeltes blijkt dat. Al heeft God zijn woorden door mensen laten opschrijven, toch kunnen we niet zeggen dat de bijbel een menselijk boek is met fouten en gebreken. Want als we dat zeggen, doen we tekort aan de rijkdom van de bijbel. We doen dan alsof we het beter weten dan Gods eigen Zoon, die de bijbel aanvaardde als de waarheid.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteus 1:22, Handelingen 4:24-25, 2 Petrus 1:21*

De gevolgen van bijbelkritiek

Misschien denken we op het eerste gezicht: is het nou zo erg om kritisch tegen de bijbel aan te kijken? Maakt het nu werkelijk zoveel uit als je de verhalen die in de eerste elf hoofdstukken van Genesis beschreven worden, niet als echte geschiedenis opvat? Of als je - om een ander voorbeeld te noemen - niet kunt geloven dat Jezus echt is opgestaan uit het graf?

Ja, dat maakt heel veel uit. Neem nu eens het eerste voorbeeld: wanneer we geloven dat de eerste elf hoofdstukken van Genesis niet echt gebeurd zijn, valt het fundament onder het christelijk geloof weg. Het zou onder andere betekenen dat Adam en Eva nooit hebben bestaan, dat de satan niet bestaat, en dat de zondeval nooit heeft plaatsgevonden.

Wanneer dat zo is: waarom is Jezus dan naar de aarde gekomen? Als Hij niet is gekomen om de mensen te redden uit de macht van de satan, waarom dan wel? Wie niet gelooft in de waarheid van de eerste hoofdstukken van Genesis, zal haast vanzelf bij een heel andere visie op Jezus terecht komen. Bijvoorbeeld de visie dat Jezus alleen gekomen is om de mensen Gods liefde te laten zien. Of de visie dat Hij niet de Zoon van God was, maar alleen een goed mens aan wie wij een voorbeeld moeten nemen.

Wie de echtheid van Genesis 1 ontkent, komt ook in moeilijkheden met het vierde gebod van de wet van God, waarin staat dat God de hemel en de aarde in zes dagen gemaakt heeft. En deze wet is door God eeuwen na de schepping eigenhandig geschreven!

Jezus zelf heeft ons voorgehouden dat we de eerste hoofdstukken van Genesis voor waar moeten aannemen:

'Hebt u niet gelezen dat de schepper de mens bij het begin als mannelijk en vrouwelijk heeft gemaakt?'

(Matteüs 19:4)

En ook de apostel Paulus geloofde dat de gebeurtenissen in het paradijs echt hebben plaatsgevonden. Hij laat nadrukkelijk het verband zien tussen de overtreding van Adam en het werk van Jezus:

'Kortom, zoals de overtreding van één enkel mens ertoe heeft geleid dat allen werden veroordeeld, zo zal de rechtvaardigheid van één enkel mens ertoe leiden dat allen worden vrijgesproken en daardoor zullen leven.'

(Romeinen 5:18)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 19:4, Romeinen 5:18*

De bijbel is betrouwbaar

Zoals we in het begin van dit deel zagen, wordt er tegenwoordig vaak gezegd dat de bijbelschrijvers niet de bedoeling hadden om een geschiedenisboek te schrijven. Ze hadden een andere bedoeling: ze wilden ons tot geloof brengen in God en in Jezus Christus. Het laatste is zeker waar. De schrijvers van de bijbel wilden hun lezers laten weten wie God is, wie Jezus Christus is. Ze wilden hen ervan overtuigen dat ze in God en in Jezus Christus moeten geloven. De bijbelschrijver Johannes zegt aan het eind van zijn evangelie:

'Deze zijn opgeschreven opdat u gelooft, dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven leeft door zijn naam.'

(Johannes 20:31)

Maar dat de bijbelschrijvers de bedoeling hadden om ons tot geloof te brengen, betekent niet dat ze de waarheid met een korreltje zout hebben genomen. Het betekent niet dat er allerlei onjuistheden in hun boeken staan. Integendeel. De bijbelschrijvers zijn bij het schrijven van hun boeken juist uiterst nauwkeurig te werk gegaan. En de Heilige Geest heeft hen geleid. Hij heeft ervoor gezorgd dat de bijbel geen onwaarheden bevat.

De bijbel is geen boek waaruit je naar eigen goeddunken gedeelten als niet-historisch aan de kant kunt schuiven. De bijbel is Gods Woord. Van begin tot eind. We kunnen dat niet bewijzen. Maar we mogen het wel zeker weten. Want God zegt het zelf. En Hij is betrouwbaar.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 20:31*

Vragen

1. Het is belangrijk om vast te houden dat wat er in de bijbel staat, echt gebeurd is. We hebben dat laten zien aan de hand van Genesis 1-11.
Kunt u aangeven waarom het ook van belang is om te geloven dat Jezus echt is opgestaan uit het graf?
Zie hiervoor 1 Korintiërs 15:12-22

Deel 21B: Jezus Christus regeert

Jezus' sterven betekende voor Hem niet het einde. God wekte Hem op uit de dood. Zijn leerlingen en vele andere mensen mochten er getuige van zijn dat Hij weer leefde. Maar ze mochten ook getuige zijn van zijn koningschap.

Jezus: de koning die alle macht heeft

Lezen: Matteüs 28:16-20

De schrijver Matteüs vertelt in zijn evangelie niets over het feit dat Jezus' leerlingen aanvankelijk niet wilden geloven dat Jezus was opgestaan. Hij vertelt niet hoe Jezus zijn leerlingen er zelf van moest overtuigen dat Hij werkelijk weer leefde. Matteüs vertelt alleen wat er gebeurt wanneer de elf leerlingen het goede nieuws eindelijk zijn gaan geloven: ze gaan op weg naar Galilea, zoals Jezus hun al vóór zijn dood had opgedragen. Daar, op een berg, ontmoeten ze hun meester. Wanneer ze Hem zien, vallen ze op hun knieën en aanbidden ze Hem: ze erkennen Hem als God. Sommigen van de leerlingen hebben nog last van twijfels. Dat is niet zo vreemd. Wat er gebeurd is, is eigenlijk ook ongelooflijk. Wie had er kunnen bedenken dat God zijn eigen Zoon mens zou laten worden om de schuld van de mensen te dragen. Wie had kunnen bedenken dat Gods Zoon zou moeten sterven aan een kruis?

Jezus blijft niet op een afstand staan. Hij loopt naar zijn leerlingen toe en zegt:

'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen tot aan de voleinding van deze wereld.'

(Matteüs 28:20)

Jezus spreekt hier koninklijke woorden. Want Hij is nu koning. De machtigste koning die er is: Hij heeft van God alle macht gekregen over de hemel en de aarde.

Jezus geeft de elf mannen die altijd bij Hem zijn geweest het bevel de wereld in te gaan en mensen uit alle volken tot zijn volgelingen te maken. Wie in Jezus gelooft, mag een nieuw leven beginnen. Hij mag horen bij God de Vader, bij zijn Zoon Jezus Christus en bij de Heilige Geest. De doop zal een teken zijn van het begin van dat nieuwe leven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 28:16-20, Matteüs 28:20*

De zoon van David, de zoon van Abraham

Matteüs begon zijn evangelie met een stamboom van Jezus. Hij noemde Jezus daarin '*de zoon van David, de zoon van Abraham.*' (Zie deel 15B) Aan het slot van zijn boek blijkt dat Matteüs geen woord teveel heeft gezegd toen hij Jezus zo aanduidde.

Jezus is de zoon van David (Zie deel 12B): de beloofde koning die voor altijd zal regeren. Dat Jezus koning is, blijkt uit het feit dat Hij alle macht heeft in de hemel en op de aarde. Dat Jezus voor altijd zal regeren blijkt als Hij zijn leerlingen belooft dat Hij altijd bij hen zal blijven - tot aan het einde van de wereld.

Jezus is ook de zoon van Abraham. God had aan Abraham beloofd: 'Met u zullen alle volken gezegend worden.' Die belofte wordt nu werkelijkheid: mensen uit alle volken mogen bij God horen en zullen als teken daarvan gedoopt worden. Door Jezus worden de volken dus inderdaad gezegend.

De koning bestijgt de troon

Ruim een maand nadat Hij is opgestaan uit de dood, gaat Jezus naar de hemel. Deze hemelvaart wordt onder andere beschreven door Lucas. Lucas beschrijft de hemelvaart zelfs twee keer: zowel in het evangelie naar Lucas als in 'de Handelingen der apostelen' - het boek over dat wat Jezus Christus na zijn hemelvaart door middel van zijn volgelingen gedaan heeft.

Lezen: Handelingen 1:1-11

1:1 Teofilus: de man voor wie Lucas dit boek oorspronkelijk geschreven heeft.

1:2 apostelen: 'gezanten': de naam waarmee Jezus' speciale leerlingen in het vervolg worden aangeduid. Deze naam geeft aan dat Jezus' leerlingen, als ooggetuigen van alles wat Jezus op aarde gedaan heeft, door Hem de wereld zijn ingezonden om het goede nieuws bekend te maken.

1:2 opgenomen: dat wil zeggen: in de hemel.

1:11 Gallileeërs: de leerlingen kwamen uit Galilea.

In de tijd na de opstanding is Jezus niet meer dag in dag uit bij zijn leerlingen. Soms is Hij ineens in hun midden en spreekt Hij met hen. Dan verdwijnt Hij weer.

Zo verschijnt Hij ook aan de leerlingen wanneer ze uit Galilea terug zijn gegaan naar Jeruzalem. Hij geeft ze de opdracht in de hoofdstad te blijven, tot God de Vader gedaan zal hebben wat Hij beloofd heeft: tot Hij de leerlingen met zijn Heilige Geest gedoopt zal hebben.

Jezus is bij het begin van zijn werk door zijn Vader gedoopt met de Heilige Geest. Daardoor werd Hij aangesteld voor zijn taak. Maar ook zorgde de Heilige Geest ervoor dat Hij die taak aankon, dat Hij er geschikt voor werd. Nu zullen ook de leerlingen als het ware in de Heilige

Geest ondergedompeld worden.

De leerlingen weten dat Jezus de beloofde nakomeling van David is - de koning die voor altijd zal regeren. Ze hopen daarom dat zijn koninkrijk, waarover ze al zoveel gehoord hebben, nu zal aanbreken.

Maar Jezus kan zijn leerlingen geen datum geven. Alleen zijn Vader weet wanneer het koninkrijk er definitief zal komen. Maar Jezus kan zijn leerlingen wel iets anders zeggen: ze zullen kracht krijgen wanneer de Heilige Geest over hen komt. Ze zullen overal getuigenis afleggen over Jezus: in Jeruzalem, in de nabijgelegen gebieden Judea en Samaria, en zelfs tot ver in het buitenland. Overal zullen ze vertellen over de redding die Jezus brengt.

Dat is het laatste wat de leerlingen van Jezus horen. Na deze woorden wordt Hij omhooggetild naar de hemel: de machtige koning van hemel en aarde bestijgt zijn troon. Twee engelen brengen de leerlingen daar even later verslag van uit. Maar ze beloven ook dat Jezus de aarde niet voorgoed verlaten heeft. Hij zal weer terugkomen!

Je zou je kunnen voorstellen dat de leerlingen nu bedroefd zijn. Ruim een maand nadat ze hun meester terug hebben gekregen uit de dood, verlaat Hij hen weer. Ze horen weliswaar dat Hij terug zal komen - maar wanneer dat is, weten ze niet. Maar uit het slot van het evangelie van Lucas weten we dat ze niet verdrietig, maar juist heel blij teruggaan naar Jeruzalem. Al hun tijd brengen ze door in de tempel, waar ze God danken en loven.

Ze kunnen nog niet aan het werk. Jezus zelf zal hun het startsein voor hun werk geven: Hij zal de Heilige Geest sturen. Pas als de apostelen met de Heilige Geest gedoopt zijn, zullen ze de wereld in kunnen gaan. Wel bereiden ze zich in deze tijd voor op hun taak. Ze weten dat de lege plaats in hun midden opgevuld moet worden. Ze moeten weer met z'n twaalf zijn als het werk begint. Onder Gods leiding wordt er daarom een nieuwe apostel uitgekozen, die voor Judas in de plaats komt: Mattias. Hij heeft Jezus vanaf zijn doop in de Jordaan gevolgd. Net als de elf apostelen heeft ook hij alles meegemaakt. Dat maakt hem geschikt als getuige.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 1:1-11*

De koning zorgt voor zijn onderdanen

Anderhalve week later wordt in Jeruzalem het oogstfeest gevierd: Pinksteren. De tarweoogst is binnen. Van de eerste opbrengst worden broden gebakken, en die worden naar de tempel gebracht als een offer aan God. Net als met Pasen is Jeruzalem weer vol met Joden. Ze komen overal vandaan. Veel Joden die in het buitenland wonen, zijn ook naar Jeruzalem gekomen om het feest mee te vieren.

Op dit feest geeft Jezus zijn volgelingen het geschenk dat Hij hun beloofd heeft: de Heilige Geest.

Lezen: Handelingen 2:1-13

Een groot aantal volgelingen van Jezus is 's morgens vroeg, nog vóór negen uur, bij elkaar gekomen. Onverwachts gebeurt er iets wonderlijks: uit de hemel komt een geluid alsof er een hevige wind opsteekt. Het huis waarin ze bij elkaar zijn, wordt er helemaal vol van. En dat is niet het enige vreemde verschijnsel: de mensen zien op elkaars hoofden een soort vuurvlammen!

Het blijft niet bij uiterlijke tekens. Iedereen in het huis merkt dat de Heilige Geest gekomen is. Alle mannen en vrouwen zijn vervuld van de Geest. Ze merken dat ze dingen kunnen waar ze uit zichzelf helemaal niet toe in staat zijn: ze spreken allerlei vreemde talen!

In deel 4B zagen we dat God de mensen strafte door ervoor te zorgen dat ze allemaal andere talen gingen spreken. De gemeenschap viel toen uit elkaar. Eens zal God een eind maken aan die straf. De gebeurtenis op Pinksteren laat daar al iets van zien: de Heilige Geest zorgt ervoor dat iedereen het goede nieuws kan verstaan. De Heilige Geest begint de mensen weer tot een gemeenschap te maken.

De Heilige Geest zelf wordt door niemand gezien. Maar dat Hij aanwezig is en zijn werk doet, is voor iedereen hoorbaar en zichtbaar. Ook voor de talloze mensen die in Jeruzalem zijn, is het duidelijk dat er iets bijzonders aan de hand is. Massaal komen ze op het geluid af. Voor het huis waar de volgelingen van Jezus verzameld waren, horen ze hen spreken over de geweldige dingen die God gedaan heeft. De mensen zijn zeer verbaasd. De volgelingen van die gekruisigde Jezus van Nazaret zijn toch Galileeërs? Dat zijn niet bepaald de mensen die gestudeerd hebben! Hoe is het mogelijk dat ze ineens allerlei vreemde talen spreken? Sommige mensen vragen zich in alle ernst af wat dit te betekenen heeft. Maar er zijn ook mensen die er niet eens over na willen denken. Die Galileeërs zijn gewoon dronken!

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 2:1-13*

Bekeert u!

Dan staan de twaalf apostelen op. Petrus houdt namens de anderen een toespraak, waarin hij de mensen vertelt wat er aan de hand is. Ze zijn niet dronken om negen uur in de ochtend. God heeft zijn Heilige Geest over hen uitgestort. Jezus Christus heeft vanuit de hemel zijn volgelingen gedoopt. Niet met water - maar met de Heilige Geest.

Petrus legt uit: 'De profeet Joël heeft deze gebeurtenis al aangekondigd. Alle mensen, kinderen, bejaarden, slaven en slavinnen, kunnen nu vervuld worden met de Heilige Geest. Dat is het werk van Jezus van Nazaret - de man die zoveel wonderen heeft gedaan, en die jullie hebben laten doden! Overigens hebben jullie zo gedaan wat God van tevoren al besloten had. Bij Jezus' dood was het dan ook niet afgelopen: God heeft Hem ook weer opgewekt uit de dood, zoals koning David al geprofeteerd had. Wij zijn allemaal getuigen

van het feit dat Jezus weer leeft. Jezus is naar de hemel gegaan en door God verhoogd: Hij zit nu aan Gods rechterhand en regeert. En vanuit de hemel heeft Hij de Heilige Geest over ons uitgestort. Dezelfde Jezus die u als een misdadiger hebt laten kruisigen, is door God aangesteld als de Heer en de beloofde Christus!"

Lezen: Handelingen 2:37-47

2:42 braken het brood: men vierde het avondmaal.

2:47 Here: heer. De titel Heer of Here wordt in het Nieuwe Testament niet alleen gebruikt voor God de Vader, maar ook voor Jezus Christus.

Mensen die zeven weken geleden riepen: 'Kruisig hem!', zijn nu diep getroffen. Ze vragen de apostelen wat ze moeten doen. Petrus roept ze op zich te bekeren. Dat wil zeggen: ze moeten hun instelling tegenover Jezus radicaal wijzigen. Daarbij moeten ze zich laten dopen in de naam van degene die ze hebben laten doden. Op die manier kunnen ze hun berouw en hun geloof in Jezus laten zien. Door zich te laten dopen in de naam van Jezus, gaan ze bij Hem horen.

Petrus belooft de mensen: wanneer ze zich bekeren en zich laten dopen, zal God al hun zonden vergeven - zelfs de zonde dat ze Jezus hebben vermoord. Bovendien zullen zij dan ook de Heilige Geest ontvangen. Want de Heilige Geest is er niet alleen voor de apostelen. Hij is er voor alle Joden die staan te luisteren, én voor hun kinderen. En Hij is er ook voor alle andere mensen die door God geroepen zullen worden.

Massaal doet men wat Petrus zegt: drieduizend mensen laten zich dopen. Een duidelijk bewijs van het feit dat de Heilige Geest aan het werk is! De Heilige Geest gaf Petrus de woorden voor zijn toespraak. Hij zorgt er voor dat dezelfde mensen die Jezus lieten doden, nu in Hem gaan geloven en een nieuw leven beginnen. Ook geeft Hij de apostelen de kracht om, net als Jezus, wonderen te doen. Door die wonderen kan iedereen zien: God staat achter deze mensen. Dagelijks zorgt Jezus, de Heer, er door de Heilige Geest voor dat zich nieuwe mensen bekeren.

Vóór zijn hemelvaart heeft Jezus beloofd dat Hij zijn leerlingen nooit in de steek zou laten. Op de Pinksterdag blijkt hoe Hij die belofte nakomt. Door middel van de Heilige Geest is Jezus, de koning van hemel en aarde, zélf aanwezig bij zijn onderdanen. Door zijn Heilige Geest zorgt Hij voor hen. Dat merken ze iedere dag opnieuw.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 2:37-47*

Vragen

1. Waarom worden Jezus' leerlingen 'apostelen' genoemd?
2. Waarom is Jezus' hemelvaart belangrijk voor ons? Zie hiervoor ook deel 9C.
3.
 - a. Waaraan merken de apostelen dat de Heilige Geest gekomen is?

- b. Waaraan merken de mensen uit Jeruzalem dat?
4. Wat heeft Pinksteren te maken met Genesis 11:1-9?

Deel 21C: Onze houding tegenover andere mensen

In de vorige twee c-delen hebben we het gehad over de eerste vier geboden. Die geboden maken ons duidelijk hoe onze houding tegenover God moet zijn. Maar God heeft ons ook wat te zeggen over de manier waarop we met de mensen om ons heen moeten omgaan. Dat blijkt uit de andere zes geboden. In dit deel behandelen we het vijfde en zesde gebod.

Het vijfde gebod

'Toon eerbied voor uw vader en uw moeder, zoals de HEER, uw God, u heeft geboden. Dan wordt u gezegend met een lang leven en met voorspoed in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.'

In het vijfde gebod draagt God de Israëlieten op hun ouders te eren. Wat wordt daarmee bedoeld? Het woord dat in het Hebreeuws, de oorspronkelijke taal van het Oude Testament, voor 'eren' gebruikt wordt, betekent eigenlijk zoiets als: iemand van gewicht achten. Kinderen moeten hun ouders van gewicht achten - ze moeten dus respect voor hen hebben, hen hoogachten. Niet omdat ouders van zichzelf zo belangrijk of zo goed zijn. Maar omdat God hun gezag over hun kinderen heeft gegeven.

Gods opdracht aan kinderen

Op welke manier moeten de kinderen hun ouders eren? De bijbel laat zien dat het eren onder meer gehoorzaamheid inhoudt. Kinderen moeten wanneer ze jong zijn naar hun ouders luisteren en hen gehoorzamen. Het is in dit verband belangrijk om te zien wat de speciale taak is die God de ouders gegeven heeft: ouders moeten hun kinderen onderwijs geven over God. Ze moeten hun leren wat God gedaan heeft en wat Hij van de mensen vraagt. Toen God de Israëlieten zijn wet gegeven had, zei Hij tegen hen:

'Houd de geboden die ik u vandaag opleg steeds in gedachten. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat.'

(Deuteronomium 6:6-7)

Israëlitische ouders moesten hun kinderen dus leren wat God van hen wilde. Maar God vroeg dat niet alleen van Israëlitische ouders - Hij vraagt het ook van ouders in onze tijd. Ook nu nog hebben ouders de opdracht om hun kinderen te leren wie God is, en wat Hij van de mensen vraagt. 'Wat Ik u heden gebied, zal in uw hart zijn. U zult het uw kinderen

inprenten en daarover spreken, wanneer u in uw huis zit, wanneer u onderweg bent, wanneer u neerligt en wanneer u opstaat.'

Ze moeten hun kinderen vertellen wie Jezus Christus is en wat Hij voor de mensen gedaan heeft.

Ouders hebben daarmee een zeer verantwoordelijke taak gekregen. Ze hebben hun kinderen dingen te vertellen die van levensbelang zijn. Daarom is het ook zo belangrijk dat kinderen naar hun ouders luisteren en hen gehoorzamen.

Het eren van ouders houdt meer in dan gehoorzaamheid. Het houdt ook in dat kinderen hun ouders met respect behandelen. En dat ze hen liefhebben.

Wanneer kinderen volwassen worden, verdwijnt het element van de gehoorzaamheid. Maar de liefde en het respect mogen niet verdwijnen. Ook niet wanneer ouders oud geworden zijn. In de tijd van de bijbel hadden kinderen de plicht hun ouders te onderhouden, wanneer ze oud en gebrekkig geworden waren. In onze tijd, waarin mensen die niet meer kunnen werken, een uitkering of pensioen krijgen, zal dat meestal niet nodig zijn. Maar kinderen kunnen hun ouders wel op een andere manier hun liefde tonen: bijvoorbeeld door hen regelmatig te bezoeken en door hen te helpen wanneer dat nodig is.

Gods belofte aan kinderen

Het vijfde gebod bevat een belofte: kinderen die hun ouders eren, zal het goed gaan. Ze zullen lang mogen leven in Kanaän, het land dat de HERE hun zal geven. Deze belofte gaf God aan de Israëlitische kinderen. Maar ook voor kinderen in onze tijd heeft God een belofte. Dat blijkt uit het Nieuwe Testament. Paulus schrijft aan de kinderen in de kerk van de stad Efeze:

'Kinderen, wees gehoorzaam aan je ouders uit ontzag voor de Heer, want zo hoort het. Toon eerbied voor uw vader en moeder,' dat is het eerste gebod waaraan een belofte verbonden is dan zal het u goed gaan en zult u lang leven op aarde.'

(Efeziërs 6:1-3)

Kinderen moeten hun ouders gehoorzamen 'in de Here'. Dat wil zeggen: uit liefde tot de Heer. Wie gelooft, is niet meer de baas over zichzelf. Jezus is zijn heer geworden. Daarom zal hij doen wat zijn heer graag wil. Ook op dit punt. Kinderen die hun ouders gehoorzamen, zal het goed gaan. Dat blijkt wel in het dagelijks leven. Jonge kinderen weten van zichzelf niet wat goed of slecht voor hen is. Ouders weten dat wel. Ze beschermen hun kinderen, door hun dingen te verbieden die gevaarlijk voor hen zijn: spelen met lucifers, zonder kijken de straat oversteken. Het is voor een kind heilzaam om zijn ouders te gehoorzamen.

Maar als Paulus het over Gods belofte heeft, denkt hij ook aan iets anders. Hij denkt aan het onderwijs dat ouders hun kind moeten geven. Wanneer een kind naar dat onderwijs luistert

en in Jezus Christus gaat geloven, zal het hem pas echt goed gaan. Want God spreekt hem vrij van zijn schuld en zal altijd voor hem zorgen. En er staat hem een lang leven te wachten: een leven dat eeuwig zal duren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 6:1-3*

Gods opdracht aan ouders

In het vijfde gebod richt God zich tegen de kinderen. Maar God heeft ook een opdracht voor ouders. Ouders kunnen niet alles doen wat ze willen. Ze hebben geen onbeperkte macht over hun kinderen. Want hun kinderen zijn niet hun bezit. Hun kinderen zijn en blijven het bezit van God. Ouders zullen met hun kinderen moeten omgaan zoals God het wil. Paulus brengt het zo onder woorden:

'Vaders, maak uw kinderen niet verbitterd, maar vorm en vermaan hen bij het opvoeden zoals de Heer dat wil.'

(Efeziërs 6:4)

Ouders moeten hun kinderen niet boos en verbitterd maken door te streng of door onrechtvaardig te zijn. Ze moeten hen zo vormen en hen zo vermanen als de Heer dat zou doen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 6:4*

Al het gezag komt van God

In het vijfde gebod worden kinderen erop gewezen dat ze hun ouders moeten eren. Hun ouders hebben immers van God gezag over hen gekregen. Maar daarmee is niet alles gezegd over dit gebod. Er is meer gezag dan het gezag van ouders. En ook dat gezag komt van God.

Neem bijvoorbeeld het gezag van de overheid. De bijbel is er duidelijk over: de overheid is een instelling van God. God wil de overheid gebruiken om over de mensen te regeren. We moeten een wettige overheid daarom erkennen en gehoorzamen.

Het is overigens niet zo dat ouders of de overheid tot elke prijs gehoorzaamd moeten worden. Er kunnen zich situaties voordoen waarin christenen ongehoorzaam moeten zijn aan de mensen die normaal gesproken gezag over hen hebben: wanneer die iets van hen vragen dat tegen Gods wil ingaat. In zo'n geval moet een christen *'God meer gehoorzaam zijn dan mensen.'* (Handelingen 5: 27-29)

Het zesde gebod

'Pleeg gaan moord'

In het zesde gebod verbiedt God de Israëlieten het doodslaan. Dat wil niet zeggen dat God hier iedere vorm van doden verbiedt. Het doden van dieren was bijvoorbeeld geoorloofd; en ook mochten de Israëlieten wanneer het oorlog was, hun vijanden doden. Soms waren de Israëlieten zelfs verplicht om een medemens te doden: wanneer iemand van hen een zonde had gedaan waarop God de doodstraf had gesteld.

In bepaalde gevallen was doden dus geoorloofd of zelfs geboden. Maar wat is dan het 'doodslaan' dat God in het zesde gebod verbiedt? Uit de bijbel blijkt dat we daaronder moeten verstaan: *doden zonder daar het recht toe te hebben*. In het zesde gebod verbiedt God zaken als:

- moord: iemand doden met voorbedachten rade;
- doodslag: iemand doden in een opwelling van woede;
- dood door schuld: zonder opzet, maar wel door eigen schuld de dood van een ander veroorzaken. Een voorbeeld: een Israëliet moest op het dakterras van zijn huis een hek aanbrengen. Wanneer hij dat niet had gedaan, en een bezoeker viel van het dak af, dan was dat de schuld van de eigenaar van het huis.

Elk van deze zaken werd door God beschouwd als doodslag. En op iedere vorm van doodslag stond in de tijd van het Oude Testament de doodstraf. Daaraan is te zien hoe kostbaar een mensenleven in Gods ogen is.

De mens: het beeld van God

Waarom is doden verkeerd? Waarom is het leven van een mens zo kostbaar? Dat is omdat de mens geschapen is 'naar het beeld van God'. De mens heeft van God de hoogste positie gekregen van alle schepselen: hij mag God vertegenwoordigen op aarde.

Iemand die een medemens doodt, begaat dan ook een vreselijke misdaad. Niet alleen tegenover zijn medemens, maar ook tegenover God. Want hij doodt iemand die naar het beeld van God is gemaakt. Hij doodt iemand die de belangrijke taak had om God op aarde te vertegenwoordigen: iemand die op aarde was om God te eren en loven.

Het zesde gebod in onze tijd

Het zesde gebod geldt ook voor ons. Ook in deze tijd heeft geen enkel mens het te zeggen over het leven van een ander. Want het leven is afkomstig van God. God is de Heer van het leven. Hij heeft ieder mens met veel zorg gemaakt. En Hij is de enige die het recht heeft te beslissen over dood en leven.

Als we geloven dat het leven afkomstig is van God, moeten we bepaalde zaken die in onze samenleving gewoon zijn geworden, afwijzen. Abortus en euthanasie bijvoorbeeld.

Abortus

Een ongewenste zwangerschap kan voor een vrouw een levensgroot probleem zijn. Veel vrouwen kiezen in een dergelijke situatie voor abortus. Wanneer je er echter van uitgaat dat al het leven het bezit is van God, zal abortus geen antwoord kunnen zijn op het probleem van een ongewenste zwangerschap. Want ook een ongeboort kind is een mens: het heeft recht op bescherming. Het heeft recht op leven. Ook als het misschien gehandicapt geboren zal worden. God zelf heeft dit kind het leven gegeven. En geen mens heeft het recht een ander mens het leven te ontnemen. Ook niet als dat leven nog maar in het eerste stadium is. Natuurlijk mag niet worden voorbijgaan aan de grote problemen van een vrouw die ongewenst zwanger is. Of aan het verdriet van een vrouw die weet dat ze een gehandicapt kind verwacht. Er zal alles aan gedaan moeten worden om vrouwen die in zo'n moeilijke positie verkeren te helpen.

Euthanasie

Het komt steeds meer voor dat doktoren of verpleegkundigen een ernstig zieke patiënt op diens verzoek uit zijn lijden verlossen. Maar iemand die gelooft dat leven en dood in Gods handen liggen, zal de mogelijkheid van euthanasie - opzettelijke beëindiging van het leven - moeten afwijzen. Mensen hebben niet het recht om het leven van een medemens te beëindigen. Zelfs niet wanneer die medemens daar om vraagt. Alleen God heeft dat recht. Dat betekent niet dat doktoren het leven van een patiënt eindeloos moeten zien te rekken. Een mens moet ook kunnen sterven. Maar er is een verschil tussen iemand *doden* en iemand *laten sterven*.

Natuurlijk is hiermee niet alles gezegd over dit onderwerp. Er kunnen zich op dit gebied zeer moeilijke situaties voordoen. Er zijn niet altijd pasklare oplossingen te geven. Maar het is belangrijk om ook in moeilijke situaties te blijven denken vanuit de geboden die God gegeven heeft.

Jezus' uitleg van het zesde gebod

Het is niet zo dat we klaar zijn met het zesde gebod wanneer we nog nooit een mens gedood hebben. Dat maakt Jezus ons duidelijk in de Bergrede. Hij zegt daar tegen zijn volgelingen:

'Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd: "Pleeg geen moord. Wie moordt, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht." En ik zeg zelfs: ieder die in woede

tegen zijn broeder of zuster tekeergaat, zal zich moeten verantwoorden voor het gerecht. Wie tegen hen "Nietsnut!" zegt, zal zich moeten verantwoorden voor het Sanhedrin. Wie "Dwaas!" zegt, zal voor het vuur van de Gehenna komen te staan.'

(Matteüs 5:21-22)

Met andere woorden: iemand die ten onrechte boos wordt op een ander of hem uitscheldt, verdient dat God hem straft met de eeuwige dood.

Dat lijkt vreemd. Iemand het leven benemen is toch veel erger dan iemand uitschelden? Op het eerste gezicht wel. Maar Jezus leert ons om anders te gaan denken. We mogen onze medemens geen pijn doen. Niet met daden, maar ook niet met woorden. En zelfs niet in gedachten. Jaloezie, haat, woede en wraakzuchtige gevoelens staan voor God op dezelfde lijn als doodslag. God verbiedt in het zesde gebod dus niet alleen de doodslag - maar ook alles wat daaraan vooraf gaat.

God wil dat we de mensen om ons heen *liefhebben*. Niet alleen de aardige mensen, maar ook de mensen met wie we niet goed op kunnen schieten. Zelfs voor onze vijanden moeten we bidden. Wanneer we dat doen, gedragen we ons als kinderen van God, onze Vader, die voor goede én slechte mensen zorgt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:21-22*

Vragen

1.
 - a. God heeft met zijn geboden het geluk en het welzijn van de mensen op het oog (*zie deel 18C*). Kunt u dat aantonen aan de hand van het vijfde gebod?
 - b. Hoe moet je vanuit het vijfde gebod denken over een 'vrije opvoeding'?
2.
 - a. In de tijd van het Nieuwe Testament kwam er veel slavernij voor. Hoe oordeelt de bijbel over slavernij? Zie hiervoor Galaten 3:26-28 en 1 Korintiërs 7:21-24.
 - b. Hoe moesten slaven en heren (zolang er nog slavernij bestond) met elkaar omgaan? Zie Kolossenzen 3:22-4:1.
 - c. Wat zegt de brief van Paulus aan Filemon hierover? (Voor de achtergrond van deze brief: *zie deel 19A*).
3. Het zesde gebod (U mag niet doodslaan) lijkt op het eerste gezicht een gebod waar je snel klaar mee bent.
Klopt dat? Wat heeft het zesde gebod te zeggen tot mensen die nog nooit een moord hebben gepleegd?
4. In Exodus 22:2-3a gaat het over 'noodweer': jezelf verdedigen omdat je wordt aangevallen of beroofd. Kunt u uitleggen waarom de vorm van noodweer die in vers 2 wordt genoemd, niet strafbaar is, en de vorm die in vers 3a wordt genoemd wel strafbaar?

Deel 22A: De bijbel: een boek met tegenstrijdigheden?

Veel mensen zeggen dat de bijbel een menselijk boek is. We zagen dat al in de vorige deel. Sommigen menen dat ook te kunnen bewijzen aan de hand van tegenstrijdigheden die in de bijbel zouden staan. In dit deel besteden we daarom aandacht aan de vraag: spreken de bijbelschrijvers elkaar inderdaad tegen? Of is dat maar schijn?

Klopt er iets niet?

Er lijken op sommige plaatsen in de bijbel tegenstrijdigheden te staan. We zullen hiervan een aantal voorbeelden geven. Daarna zullen we zien of deze bijbelgedeelten werkelijk tegenstrijdigheden bevatten.

1. Kent Saul David nu wel of niet?

In 1 Samuël 16 wordt verteld dat koning Saul op zoek is naar iemand die citer kan spelen (*zie deel 12B*). Een van Sauls hofdienaren zegt dat David, de zoon van Isai, een goede keus zou zijn. Daarom stuurt Saul boodschappers naar Isai met het verzoek om David naar hem toe te laten komen. David treedt dan bij Saul in dienst. En Saul gaat veel van David houden. Hij benoemt hem zelfs tot zijn persoonlijke wapendrager. Uit 1 Samuël 16 blijkt dus dat Saul David én zijn vader Isai kent. Maar in 1 Samuël 17 - de geschiedenis van David en Goliath - lijkt het wel of Saul nog nooit van David gehoord heeft. Wanneer David Goliath verslagen heeft, laat Saul hem bij zich brengen. En dan vraagt hij aan David: 'Wiens zoon bent u, jongeling?' (1 Samuël 17:55-58) Kent Saul zijn wapendrager nu opeens niet meer?

2. De Here of de satan?

In 1 Kronieken 21 wordt precies dezelfde gebeurtenis beschreven als in 2 Samuël 24. Beide hoofdstukken vertellen over een misstap die David beging toen hij koning over Israël was: David liet zijn legeraanvoerders een volkstelling houden, om er zo achter te komen met hoeveel man hij zijn leger zou kunnen uitbreiden. Deze volkstelling was een daad van hoogmoed en ongeloof: David vertrouwde niet op God, maar op zijn leger. De volkstelling die David liet houden, zou veel ellende over Israël brengen. God zou namelijk heel het volk erom straffen.

De hoofdstukken 2 Samuël 24 en 1 Kronieken 21 zijn bijna letterlijk hetzelfde. Maar ze verschillen op één belangrijk punt: hoe kwam David ertoe om een volkstelling te gaan houden? In 2 Samuël 24 staat:

'Opnieuw ontstak de HEER in toorn tegen Israël. Hij zette David tegen het volk op met de woorden: 'Ga in Israël en Juda een volkstelling houden.'

(2 Samuël 24:1)

Maar in 1 Kronieken 21 wordt gezegd:

'Satan keerde zich tegen Israël en zette David ertoe aan, in Israël een volkstelling te houden.'

(1 Kronieken 21:1)

Op het eerste gezicht lijkt dit een onoplosbare tegenstrijdigheid. Hoe kan de schrijver van 1 Kronieken aan de satan toeschrijven wat in 2 Samuël aan de HERE wordt toegeschreven?

3. Aan het begin of aan het eind?

In de eerste drie evangeliën wordt verteld dat Jezus kort voor zijn dood de tempel 'gereinigt' heeft: Hij ging de tempel binnen en joeg de verkopers van offerdieren en hun klanten weg, gooide de tafels van de geldwisselaars omver, en hield de mensen tegen die met hun handelswaren het tempelplein over wilden (Marcus 11:17). En Hij zei: *'Weten jullie niet dat er geschreven staat: Mijn huis moet huis van gebed heten voor alle volken? Maar jullie hebben er een rovershol van gemaakt!'*

Johannes lijkt deze zelfde geschiedenis helemaal verkeerd gedateerd te hebben (Johannes 2:13-22). Hij beschrijft de 'tempelreiniging' al in het begin van zijn evangelie. Een vergissing? Of vindt Johannes het gewoon niet belangrijk om de gebeurtenissen in de juiste tijdsvolgorde op te nemen?

4. Eén of twee misdadigers?

Wanneer Jezus aan het kruis hangt, hangt Hij tussen twee misdadigers in. Matteüs vertelt dat deze beide misdadigers de spot met Jezus dreven (Lucas 23:39-42). Maar in het evangelie van Lucas lezen we dat de ene misdadiger Jezus bespote, en dat de ander hem toen de mond snoerde en aan Jezus vroeg: *'Denkt U aan mij, wanneer U in uw koninkrijk komt?'* Hebben beide misdadigers Jezus bespot? Of was het er maar één?

5. Geloof of goede werken Een laatste voorbeeld. Paulus schrijft in zijn brief aan de Romeinen:

'Maar iemand zonder verdienste, die echter vertrouwt op hem die de schuldige vrijspreekt, wordt vanwege zijn vertrouwen rechtvaardig verklaard.'

(Romeinen 4:5)

Maar Jakobus schrijft:

'U ziet dus dat iemand rechtvaardig wordt verklaart om wat hij doet, en niet alleen om zijn geloof.'

(Jacobus 2:24)

Paulus en Jakobus lijken er dus een tegenovergestelde mening op na te houden. En dat terwijl ze zich voor hun uitspraak allebei op Abraham beroepen! Wie heeft er nu gelijk? Paulus, die zegt dat een mens voor God als rechtvaardig geldt, wanneer hij niet werkt, maar gelooft? Of Jakobus, die zegt dat God een mens als rechtvaardig beschouwt wanneer hij niet alleen gelooft, maar ook goede werken doet?

Tekstverwijzingen en citaten uit: *2 Samuël 24:1, 1 Kronieken 21:1, Romeinen 4:5, Jacobus 2:24*

Schijnbare tegenstrijdigheden

Het lijkt erop dat de bijbelboeken elkaar op sommige punten tegenspreken. Maar is dat ook echt zo? Wanneer we de bovengenoemde bijbelgedeeltes wat nader bekijken, zullen we zien dat er van werkelijke tegenstrijdigheden geen sprake is.

1. Zit het in je familie?

Kende Saul David niet meer toen hij Goliath versloeg? Natuurlijk wel. Als Saul aan David vraagt: 'Wiens zoon ben je?', is dat niet omdat hij niet weet wie David is, of hoe zijn vader heet. Nee, Saul staat versteld omdat zo'n gewone schaapherder in staat bleek te zijn om de reusachtige Goliath te verslaan. En hij wordt nu nieuwsgierig naar Davids afkomst. Zit het soms in Davids familie? Komt hij misschien uit een bijzondere familie? Heeft hij zijn kracht en zijn dapperheid soms geërfd van zijn vader? Dat is de reden waarom Saul aan David vraagt wiens zoon hij eigenlijk is.

2. De Here gebruikt de satan

Om er achter te komen waarom we in 2 Samuël lezen dat *God* David aanzette om een volkstelling te houden, terwijl 1 Kronieken zegt dat de *satan* David ertoe aanzette, moeten we kijken naar het doel van beide boeken.

In de boeken Samuël en Koningen - die eigenlijk één geheel met elkaar vormen - wordt vooral benadrukt dat Israël voortdurend het verbond met God verbreekt. De mensen luisteren niet naar God en gaan hun eigen gang.

In Kronieken gaat het er vooral om te laten zien dat God een bedoeling heeft met het koningshuis van David. Een bedoeling die de satan probeert te dwarsbomen.

Wanneer we deze achtergrond in rekening brengen, is het verschil tussen 2 Samuël 24 en 1 Kronieken 21 te verklaren. De schrijver van Samuël laat zien dat God Israël wil straffen voor zijn zonden. De schrijver van 1 Kronieken ontkent dat niet, maar hij laat zien dat God voor dat plan de satan heeft gebruikt. God laat de satan zijn gang gaan om David aan te zetten tot een volkstelling. Dat neemt niet weg, dat de satan zélf verantwoordelijk is voor zijn beslissing om David te laten zondigen, en dat David zélf verantwoordelijk blijft voor de beslissing om zijn mannen te tellen. David is niet een

onschuldig slachtoffer van de satan. God roept David ook ter verantwoording en straft hem voor zijn zonde.

We zien hier dat God soms aan de satan en zondige mensen de ruimte geeft om hun gang te gaan, omdat ze uiteindelijk meewerken aan zijn plannen.

3. Twee verschillende gebeurtenissen

Heeft Johannes' geheugen hem in de steek gelaten toen het ging om het tijdstip waarop de tempelreiniging plaatsvond? Of vond hij het niet van belang om het precieze tijdstip van deze gebeurtenis aan te geven, en heeft hij deze gebeurtenis om een bepaalde reden aan het begin van zijn evangelie geplaatst?

Beide mogelijkheden zijn niet geloofwaardig. Johannes is in zijn evangelie namelijk heel precies met zijn tijdsaanduidingen. Hij geeft soms tot op de dag en het uur nauwkeurig aan wanneer een bepaalde gebeurtenis heeft plaatsgevonden. Het is niet aannemelijk dat hij de tempelreiniging dan ineens een verkeerde datum heeft gegeven. Johannes weet nog precies wanneer het gebeurde: tussen het begin van Jezus' optreden en zijn langdurige verblijf in de streek Galilea. Dus niet aan het eind van Jezus' leven.

Er blijft geen andere conclusie mogelijk dan dat Johannes ons vertelt over een andere tempelreiniging, die aan het begin van Jezus' optreden heeft plaatsgevonden. Dat blijkt ook wel uit allerlei verschillen tussen beide gebeurtenissen. We kunnen er vanuit gaan dat Johannes bewust een andere gebeurtenis beschrijft dan de andere evangelienschrijvers. Hij kende immers deze drie evangeliën toen hij het zijne schreef.

4. Een bekering

Hebben beide misdadigers aan het kruis Jezus bespot? Of was het er maar één? Ook dit is geen echte tegenstrijdigheid. Matteüs laat ons zien hoe zwaar Jezus' lijden was: zelfs de beide misdadigers die naast Hem hingen, bespotten Hem nog. Lucas vertelt ons over iets dat op een wat later tijdstip is gebeurd. Een van beide misdadigers is door de manier waarop Jezus zijn lijden droeg, tot andere gedachten gekomen. Hij heeft zich bekeerd (Lucas 23:40-41). En vanaf dat moment kon de misdadiger het niet meer verdragen dat Jezus bespot werd, en nam hij het voor Hem op.

5. Geloof - maar niet zonder werken (*zie deel 10C*)

Paulus en Jakobus lijken een tegenovergestelde mening te verkondigen: volgens Paulus moet je niet werken, maar alleen geloven om gered te worden; volgens Jakobus moet je niet alleen geloven, maar ook goede werken doen.

Om er achter te komen of het hier werkelijk om een tegenstrijdigheid gaat, moeten we kijken naar de achtergrond van de brieven die Paulus en Jakobus schreven. Paulus schreef zijn brief aan christenen die in verwarring waren gebracht door de leer dat je gered zou kunnen worden als je je nauwkeurig aan Gods wetten houdt. Paulus legt zijn lezers uit dat dat niet klopt. Hij wijst op Abraham: die werd ook niet rechtvaardig verklaard omdat hij zich zo goed aan Gods wetten hield. Hij werd rechtvaardig verklaard

omdat hij in God geloofde.

Jakobus schrijft zijn brief aan mensen die het wel makkelijk vinden dat het God alleen om hun geloof gaat. En deze mensen waarschuwt hij: jullie geloof moet wel een *levend* geloof zijn! Kijk maar naar Abraham. Hij geloofde in God, maar hij handelde er ook naar. Ook jullie geloof moet blijken uit jullie daden. Als er niets van je geloof te zien is, is het *dood*.

Tussen wat Paulus en Jakobus zeggen, is geen tegenstrijdigheid. Paulus legt met het oog op de problemen van zijn lezers andere accenten dan Jakobus. Maar ook Paulus weet dat geloof in het leven tot uiting moet komen. Dat blijkt bijvoorbeeld wel uit de aanwijzingen die hij zijn lezers in de laatste hoofdstukken van zijn brief geeft. Of uit de brief aan de Galaten, waar hij schrijft dat het geloof door de liefde in daden tot uiting moet komen (Galaten 5:6).

De bijbel is ons vertrouwen waard

Er zijn bijbelgedeeltes die op het eerste gezicht met elkaar in strijd lijken. Maar zoals we in dit deel gezien hebben, valt het meestal wel mee met die tegenstrijdigheden. Heel veel dingen zijn te verklaren als je ze tegen de juiste achtergrond ziet.

Soms zijn tegenstrijdigheden ook te verklaren uit de manier waarop de bijbel eeuwenlang is overgeleverd: via overschrijving. De originele bijbelboeken hebben we niet meer tot onze beschikking. En de mensen die de bijbelboeken met de hand overgeschreven hebben, hebben daarbij wel eens fouten gemaakt. Fouten die anderen later weer van hen overnamen, en die tot op de dag van vandaag in onze Bijbelvertaling kunnen staan. Er is overigens een speciale wetenschap die zich met dit probleem bezighoudt: de tekstkritiek. De mensen die zich daarmee bezighouden, proberen uit te zoeken wat de oorspronkelijke tekst van de bijbelboeken is geweest. Ze doen dat niet uit kritiek op de bijbel, maar juist uit eerbied voor dit boek.

Maar niet alles is op te lossen. Ook op dit punt geldt dat we de bijbel moeten nemen zoals deze zich aandient. We moeten nooit vergeten dat Gods plannen met mens en wereld heel duidelijk in de bijbel beschreven staan. Daarom moeten we de bijbel blijven lezen en bestuderen en de inhoud van de bijbel geloven. Want de bijbel is ons vertrouwen volkomen waard.

Vragen

1. Schijnbare tegenstrijdigheden kunnen ontstaan zijn, omdat de schrijvers één bepaald aspect van het verhaal naar voren brengen.

- Kunt u zo verklaren waarom Lucas melding maakt van twee engelen die bij het graf van Jezus zitten, en Matteüs er maar één noemt? (Zie: Lucas 24:4 en Matteüs 28:2-7)
2. Heeft het zin om op zoek te gaan naar tegenstrijdigheden in de bijbel? Verklaar uw antwoord.

Deel 22B: Getuigen van Jezus

Het bijbelboek Handelingen laat zien wat Jezus Christus door middel van zijn apostelen doet. Het boek is een verslag van Jezus' wereldwijde reddingswerk, dat op gang komt wanneer Hij de Heilige Geest naar de aarde stuurt. Met de komst van de Geest breekt er een nieuwe tijd aan.

Een nieuw tijdperk

De tijd na Pinksteren verschilt in twee opzichten met de tijd daarvoor. In de eerste plaats wordt de Heilige Geest na Pinksteren uitgestort op alle mensen die in Jezus Christus geloven. Vóór Pinksteren werkte de Geest vooral in mensen die een speciale opdracht van God gekregen hadden: profeten bijvoorbeeld. Maar nu kan iedereen vol zijn van de Geest (Handelingen 2:17-18). Iedereen mag profeet zijn; iedereen kan vertellen over de geweldige dingen die God voor de mensen gedaan heeft (*zie deel 12C*).

Maar ook in een ander opzicht breekt er een nieuw tijdperk aan: het goede nieuws mag niet langer beperkt blijven tot Israël. De redding is niet alleen voor de Joden. Mensen uit alle volken moeten van Jezus Christus horen. Iedereen die in Hem gelooft, wordt door God gered van de straf die hij verdient. Jezus heeft dat voor hij naar de hemel ging al aan zijn leerlingen aangekondigd, toen Hij zei:

'Maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde.'

(Handelingen 1:8)

Jezus maakte met die woorden bekend wat zijn agenda was. Eerst zouden zijn apostelen in Jeruzalem over Hem vertellen (Handelingen 1-7); daarna in de nabijgelegen gebieden Judea en Samaria * (Handelingen 8-12). Tenslotte zouden ze de wereld intrekken. Jezus wilde er dus voor zorgen dat het goede nieuws over de redding zowel onder Joden als niet-Joden bekend wordt (Handelingen 12-28).

In het boek Handelingen is te lezen hoe deze drie agendapunten één voor één worden afgewerkt.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 1:8*

Genezen in de naam van Jezus

In het vorige deel zagen we al hoeveel mensen er tot geloof in Jezus Christus kwamen. Deze mensen willen zich niet afkeren van hun volksgenoten. Daarom gaan ze nog iedere dag naar de tempel, net als alle andere Joden (Handelingen 2:46).

Lezen: Handelingen 3:1-10

3:2 aalmoes: gift aan een arme.

Tegen drie uur 's middags, het tijdstip waarop alle gelovige Joden tot God bidden, gaan Petrus en Johannes naar de tempel. Bij een van de poorten van het tempelplein ontmoeten ze een man die al vanaf zijn geboorte verlamd is. Hij wordt hier iedere dag neergezet, zodat hij er kan bedelen. Ook Petrus en Johannes vraagt hij om geld. Maar zij gooien hem niet in het voorbijgaan een geldstuk toe; ze blijven staan. Petrus zegt tegen de man: 'Kijk ons aan!' De man verwacht dat hij een geldstuk zal krijgen. Maar Petrus geeft hem iets anders. Hij zegt tegen hem: 'In de naam van Jezus Christus uit Nazaret: loop!'

De uitdrukking 'in de naam van Jezus' komt veel voor in het Nieuwe Testament. Wanneer een apostel optreedt 'in de naam van Jezus', betekent dat niet alleen dat hij optreedt in opdracht van Jezus. Het betekent ook dat hij optreedt met de macht van Jezus (Matteüs 18:20). Jezus heeft namelijk beloofd dat Hij zelf aanwezig zal zijn daar waar zijn naam wordt genoemd (Johannes 14:14).

Petrus trekt de verlamde overeind - en de man springt op! Iemand die zelfs nog nooit heeft leren staan, kan nu ineens lopen! (Handelingen 3:8) Lucas beschrijft hoe de man zijn voeten uitprobeert: hij loopt heen en weer, hij danst en springt. Al die dingen die hij andere mensen heeft zien doen, kan hij nu zelf.

De man bedankt Petrus en Johannes niet. Want hij weet dat hij zijn genezing niet te danken heeft aan hen, maar aan Jezus Christus. Daarom gaat hij meteen naar de tempel, om God te loven en te danken. Iedereen ziet hem rondspringen. De man die alle tempelbezoekers jaar in jaar uit bij de poort hadden zien bedelen, danst nu rond op het tempelplein!

De profeet Jesaja heeft al eeuwen geleden mogen voorzeggen dat zulke dingen zouden gebeuren wanneer God de mensen zou redden:

'Dan worden blinden de ogen geopend, de oren van doven worden ontsloten' Verlamden zullen springen als herten, de mond van stommen zal jubelen: waterstromen zullen de woestijn splijten, beken de dorre vlakte doorsnijden'

(Jesaja 35:5-6)

Deze gebeurtenis vindt plaats wanneer de tempel vol mensen is (Handelingen 3:11-26). Het is immers de tijd van het gebed. Er ontstaat dan ook een enorme oploop. De mensen zijn zeer verbaasd over wat er gebeurd is, en willen weten hoe het mogelijk is dat Petrus en Johannes zoiets kunnen. Petrus krijgt zo de kans om zijn volksgenoten over Jezus Christus te vertellen. Hij ruimt eerst een misverstand uit de weg. Niet Johannes en hij hebben deze man door hun bijzondere kracht of door hun vroomheid genezen. Dat de man weer kan lopen is enkel en alleen het werk van Jezus - de man die door de Joden aan Pilatus is uitgeleverd, en die gedood is. Terwijl Hij degene was die de mensen de weg naar het leven

wees! Petrus roept de mensen op een nieuw leven te beginnen, en terug te keren naar God. Dan zal God hun zonden vergeven

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 3:1-10, Jesaja 35:5-6*

Een spreekverbod

Lezen: Handelingen 4:1-22

Heel veel mensen komen na deze toespraak tot geloof in Jezus Christus (Handelingen 4:4). Met elkaar zijn er nu al vijfduizend mannen tot bekering gekomen. De priesters en de Sadduceeën zijn zeer verontwaardigd. Nog maar pas geleden hebben ze Jezus van Nazaret, die zoveel onrust veroorzaakte, ter dood gebracht. Maar het aantal van zijn volgelingen groeit met de dag! En de leerlingen van Jezus staan nu notabene op het plein van de tempel te vertellen dat Jezus de Christus is, en dat Hij ten onrechte gedood is. Ze beweren zelfs dat Hij weer is opgestaan uit de dood!

De priesters nemen meteen maatregelen. Ze laten Petrus en Johannes oppakken en in de gevangenis zetten. De volgende dag moeten ze voor het Sanhedrin verschijnen. Dezelfde mensen die het doodvonnis over Jezus hebben uitgesproken, vragen nu aan Petrus en Johannes: 'Door welke kracht of door welke naam hebt u dit gedaan?'

Petrus wijst op het vreemde van de situatie. Sinds wanneer worden mensen verhoord omdat er een zieke man genezen is! En dan zegt hij, vervuld van de Heilige Geest, precies waar het op staat: 'Deze man is genezen door de kracht van Jezus Christus uit Nazaret, de man die u hebt gekruisigd, maar die door God is opgewekt.'

Petrus zou zich eigenlijk moeten verdedigen tegenover het Sanhedrin. Maar hij draait de rollen om: hij klaagt de leden van het Sanhedrin aan (Handelingen 4:11). Hij verwijst naar een bijbeltekst die ze allemaal wel kennen:

'De steen die de bouwers afkeurden is een hoeksteen geworden.'

(Psalm 118:22)

In deze bijbeltekst wordt gesproken over werklui die een huis aan het bouwen zijn. Deze werklui hebben een bepaalde steen als waardeloos afgekeurd en weggegooid. Maar daarmee hebben zij - de mensen die het weten kunnen - een ongelofelijke fout gemaakt. Want de steen die zij waardeloos noemen, moet de belangrijkste steen van het gebouw worden: de hoeksteen, het fundament waar alles op rust.

Petrus maakt de leden van het Sanhedrin duidelijk dat het in deze bijbeltekst over Jezus Christus gaat. Hij is de hoeksteen. De priesters en de schriftgeleerden, de mensen die het weten kunnen, hebben Hem afgekeurd en gedood. Maar daarmee hebben ze de enige die de mensen kan redden afgekeurd! Er is op de hele aarde niemand anders te vinden door wie de mensen gered kunnen worden dan Jezus Christus.

De godsdienstige leiders horen Petrus aan. Maar ze bekeren zich niet, zoals de mensen op het tempelplein. De enige reden waarom ze Petrus en Johannes weer laten gaan is angst: het hele volk looft God om wat er met de verlamde man gebeurd is. Nadat ze Petrus en Johannes een spreekverbod opgelegd hebben, en hen met allerlei straffen bedreigd hebben, laten ze hen vrij.

Petrus en Johannes gaan regelrecht naar hun medegelovigen terug, en brengen verslag uit van wat de priesters en oudsten tegen hen gezegd hebben (Handelingen 4:23-31). Maar ze spreken niet met elkaar af dat ze zich voortaan rustig zullen houden; ze vragen aan God of Hij hun de vrijmoedigheid wil geven om zijn boodschap overal te verkondigen, en of Hij hun woorden wil kracht bij wil zetten door wonderen. En God geeft hun wat ze vragen: vrijmoedigheid om te spreken en de kracht om wonderen te doen.

Het is overigens niet toevallig dat Petrus en Johannes deze tegenwerking ondervinden (1 Petrus 5:8). Wanneer Jezus Christus aan het werk is, probeert de satan dat werk af te breken. Want de satan is weliswaar overwonnen toen Jezus stierf en opstond - maar hij is nog niet definitief vernietigd. Dat zal pas gebeuren wanneer Jezus terugkomt uit de hemel en alles vernieuwt. Tot die tijd probeert de satan Gods werk kapot te maken. Hij gebruikt hier machtige mensen: de godsdienstige leiders van Israël. Toch mislukt zijn opzet. Dat is te danken aan Jezus, die vanuit de hemel over alles regeert.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 4:1-22, Psalm 118:22*

De apostelen worden vervolgd

Vanaf dit moment worden de apostelen scherp in de gaten gehouden (Handelingen 5:17-42). Korte tijd later worden ze weer gevangen gezet omdat ze mensen genezen en omdat velen zich bij hen aansluiten. Maar God zorgt er door een engel voor dat ze bevrijd worden uit de gevangenis. De godsdienstige leiders lijken niets tegen hen te kunnen beginnen. De apostelen gaan gewoon door met het brengen van hun boodschap. Op een gegeven moment komt er zelfs een zeer grote groep priesters tot geloof (Handelingen 6:7).

Maar dan komt er eindelijk een mogelijkheid de christenen het zwijgen op te leggen. Enkele mannen zijn omgekocht om een valse verklaring af te leggen tegenover Stefanus, een christen die veel wonderen doet (Handelingen 6:8-15). Hij wordt opgepakt en voor het Sanhedrin wordt hij ervan beschuldigd dat hij Mozes en God beledigt en kritiek heeft op de tempel en de wet.

Stefanus houdt een toespraak om zich te verdedigen (Handelingen 7). Maar die toespraak wordt de druppel die de emmer doet overlopen. Stefanus beschuldigt de leden van het Sanhedrin ervan dat ze precies op hun voorvaders lijken: ze verzetten zich tegen de Heilige Geest, vervolgen en doden de profeten, en ze zijn zelf ongehoorzaam aan de wet (Handelingen 7:51-53).

De leden van het Sanhedrin zijn woedend wanneer ze dit horen. Ze sleuren Stefanus de stad

uit en stenigen hem. Stefanus sterft terwijl hij voor zijn beulen bidt (Handelingen 7:54-60). De dood van Stefanus wordt het startsein voor een hevige vervolging van alle christenen (Handelingen 8). Ze worden uit Jeruzalem naar de omliggende streken verjaagd. Maar God zorgt ervoor dat er uit deze vervolging iets goeds voortkomt: de boodschap van redding wordt nu ook aan de Joden in Judea en Samaria verkondigd (Handelingen 8:24 en 25). Want niemand kan zwijgen over het goede nieuws.

Saulus

Er wordt hevig jacht gemaakt op de christenen. Iemand die zeer fanatiek aan deze jacht deelneemt, is Saulus, een jonge Farizeeër (Handelingen 8-9 : 3). Hij was ook bij de steniging van Stefanus aanwezig. Hij heeft van het Sanhedrin toestemming gekregen om alle christenen op te pakken en gevangen te zetten. Dat doet hij dan ook vol ijver. Niet omdat hij zo houdt van bloedvergieten - maar omdat hij denkt dat hij God er een dienst mee bewijst! (Johannes 16:2, Handelingen 26:9)

Lezen: Handelingen 9:1-19

9:2 die Weg: de richting, de beweging van Jezus Christus.

9:13 heiligen: de mensen die bij God horen.

Sommige christenen hebben het land verlaten. Ze zijn gevlucht naar Damascus, een stad ten noordoosten van Israël, waar veel Joden wonen (*zie kaart 9 in Wegwijzer*). Maar zelfs daar zijn ze niet veilig. Want Saulus is op weg naar deze stad. Hij heeft van de hogepriester toestemming gekregen om iedereen die bij de beweging van Jezus Christus hoort en zich in een Joodse synagoge bevindt, gevangen te nemen.

Maar wanneer de gevreesde Saulus in Damascus aankomt, is hij totaal hulpeloos. Hij wordt er aan de hand binnengebracht: blind en verslagen. Hij heeft onderweg een fel licht gezien en hij heeft de stem van Jezus gehoord. Jezus, van wie Saulus dacht dat Hij dood was, blijkt te leven en in de hemel te zijn! Toen Saulus de aanhangers van Jezus vervolgde, vervolgde hij in feite Jezus zelf. Hij heeft dus een vreselijke misdaad begaan. Toch betekent dat niet dat Jezus hem nu afschrijft.

Drie dagen nadat Saulus blind in Damascus is aangekomen, krijgt hij bezoek van een zekere Ananias, een christen. Ananias is niet gekomen om wraak te nemen op de man die de christenen zoveel kwaad heeft gedaan. Hij legt Saulus liefdevol de handen op en noemt hem 'broeder'. En hij vertelt hem dat hij door Jezus gestuurd is: Jezus wil dat Saulus zijn gezichtsvermogen terug zal krijgen en vervuld zal worden met de Heilige Geest. Hij heeft Saulus zijn misdaden vergeven. Hij wil hem zelfs in dienst nemen om overal in de wereld over Hem te vertellen.

Uit deze geschiedenis blijkt weer hoeveel machtiger Jezus is dan de satan. Iemand die - overigens zonder het zelf te weten - in dienst van de satan staat en de christenen probeert uit te roeien, wordt door Jezus zelf in dienst genomen (1 Timoteüs 1:12-16). Hij wordt ertoe gebracht Jezus te erkennen als de beloofde redder van de mensen. Hoe zwaar de tegenstand ook is, Jezus zorgt ervoor dat de verkondiging van het goede nieuws doorgaat. Wat er op Jezus' agenda staat, gebeurt. Want Hij heeft alle macht.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 9:1-19*

Vragen

1. Kunt u enkele verschillen noemen tussen de tijd vóór en na Pinksteren?
2.
 - a. Waarom worden Petrus en Johannes gevangen genomen?
Zie Handelingen 4:1-2.
 - b. Waarom zouden de godsdienstige leiders Petrus en Johannes zo graag het zwijgen willen opleggen? (Vergelijk ook Matteüs 22:23).
3.
 - a. Wat is de enige manier waarop mensen van de dood gered kunnen worden? Zie Handelingen 4:12.
 - b. Wat vindt u in dit verband van de uitspraak: Alle godsdiensten leiden tot God?
4.
 - a. Waaruit blijkt het geloof van de eerste christenen? Zie Handelingen 4:32-37.
 - b. Wat kunnen christenen in onze tijd daarvan leren?

Deel 22C: God vraagt trouw

God vraagt van ons dat we trouw zijn. In de eerste plaats aan Hem. Wanneer we ons niets van God aantrekken, zijn we ontrouw aan degene die ons het leven heeft gegeven. Maar God wil ook dat we trouw zijn in de omgang met andere mensen. Die trouw moet bijvoorbeeld blijken in ons huwelijk; maar ook in de manier waarop we met bezit omgaan.

Het zevende gebod

'Pleeg geen overspel'

In het zevende gebod gaat het over de 'echt', het huwelijk. God houdt de Israëlieten voor dat ze geen echtbreuk mogen plegen. Niemand mag zijn huwelijk kapot maken door er met een ander vandoor te gaan of door overspel te plegen. Het huwelijk is geen vrijblijvende afspraak die alleen geldt zolang beide partijen het er nog mee eens zijn (Maleachi 2:14-16). Het huwelijk is een verbond (Spreuken 2:17). De huwelijksluiting is een verbondssluiting, waarvan God getuige is. Een eenmaal gesloten huwelijk mag nooit verbroken worden. Het huwelijk is iets voor het leven.

Een instelling van God

God zelf heeft het huwelijk ingesteld (Genesis 1:27). Hij is het die ervoor gezorgd heeft dat er twee verschillende soorten mensen kwamen: man en vrouw. Dat is niet vanzelfsprekend. Er zijn ook levende wezens die niet in geslachten onderscheiden zijn. De engelen bijvoorbeeld (Matteüs 22:30). Zij kunnen niet trouwen. Maar de mensen zijn geschapen als mannelijk en vrouwelijk. God heeft hen zo gemaakt dat ze bij elkaar passen en elkaar kunnen aanvullen. In lichamelijk en in geestelijk opzicht.

God heeft het huwelijk al in het paradijs ingesteld (Genesis 2:18-25) (zie deel 1B). Toen Adam ontdekte dat hij iemand miste met wie hij zijn leven kon delen, heeft God een vrouw voor hem gemaakt. En God bepaalde dat een man en vrouw die van elkaar zouden houden, met elkaar zouden trouwen. Twee mensen zouden dan voortaan één leven gaan leiden; ze zouden elkaar helemaal mogen toebehoren. En samen zouden ze mogen werken aan de opdrachten die ze van God gekregen hadden: het voortbrengen en opvoeden van kinderen; (Genesis 1:28) en het regeren over alles wat God gemaakt had.

Liefde en seksualiteit: gaven van God

Het huwelijk is een gave van God aan de mensen. Ook liefde en seksualiteit zijn prachtige gaven die God aan de mensen heeft gegeven (Genesis 1:31). In de bijbel is seksualiteit niet iets minderwaardigs of zondigs, maar iets moois. Heel duidelijk is dat te zien in het bijbelboek Hooglied. Dit boek is één grote lofzang op de liefde - het mooiste geschenk dat God twee mensen kan geven.

Verliefdheid, liefde en seksualiteit zijn dus prachtige dingen waarvan we mogen genieten en waarvoor we God mogen danken (1 Timoteüs 4:4-5). Maar net zoals we ons ten aanzien van alle andere dingen moeten houden aan de regels die God ons gegeven heeft, moeten we dat ook doen op dit gebied.

Seks: alleen binnen het huwelijk

Dat betekent bijvoorbeeld dat seksuele omgang alleen plaats mag vinden binnen het huwelijk. Niet vóór het huwelijk en niet buiten het huwelijk (1 Korintiërs 7:9).

In deze tijd lijkt dat een achterhaalde zaak. Het is tegenwoordig heel normaal om met elkaar naar bed te gaan zonder getrouwd te zijn. Je kunt toch ook wel van elkaar genieten zonder daar meteen levenslange trouw aan te moeten verbinden! Je moet alleen oppassen dat je er niets aan overhoudt. In vakantiefolders worden de mensen niet alleen meer gewaarschuwd tegen het drinken van slecht leidingwater in hun vakantieland; ze worden ook gewaarschuwd tegen geslachtsziekten. Jongeren wordt op het hart gedrukt condooms mee te nemen wanneer ze op vakantie gaan. Uit zo'n folder, maar ook uit veel films en televisieseries blijkt hoe normaal het is geworden dat mensen zich binnen een kortdurende relatie helemaal aan elkaar geven.

Nu zijn er natuurlijk niet alleen vluchtige relaties. Talloze mensen houden heel veel van elkaar, maar willen toch niet trouwen. Ze wonen samen. Het is voor hun idee niet nodig om hun liefde officieel te regelen. Een trouwboekje zegt ze eigenlijk niets. Of ze zijn van plan te gaan trouwen wanneer ze een paar jaar verder zijn en wat geld hebben kunnen sparen. Zo'n situatie, waarin twee mensen elkaar trouw willen blijven, is niet te vergelijken met een kortstondige vakantieliefde. Maar toch blijft Gods regel overeind staan. Samenwonen en samenleven horen thuis binnen het huwelijk.

Liefde en trouw

God heeft deze regel niet gegeven om het de mensen moeilijk te maken, maar om hen te beschermen. God wil dat het huwelijk een plaats is waar een man en vrouw zich veilig kunnen voelen. Een plaats waar ze zich zonder angst en zonder schaamte aan elkaar kunnen geven. Een plaats waar kinderen beschermd kunnen opgroeien.

Het veilige van het huwelijk is dat het niet alleen gegrond is op gevoel, maar ook op een bindende afspraak, die in het publiek is aangegaan. Dat lijkt totaal onbelangrijk wanneer mensen erg verliefd op elkaar zijn. Maar in iedere relatie kunnen er op een gegeven moment problemen komen. In zo'n geval kan de liefde verkoelen, en soms zelfs tijdelijk verdwenen lijken te zijn. Maar wanneer een man en vrouw getrouwd zijn, zullen ze ook in zo'n moeilijke tijd niet zomaar uit elkaar gaan. Want ze hebben elkaar trouw beloofd in aanwezigheid van God en mensen (Maleachi 2:14).

Echtscheiding

In het zevende gebod houdt God ons voor dat het huwelijk een zaak voor het leven is (Matteüs 19:6). Toch komt het ook onder gelovigen voor dat een huwelijk stukloopt. Soms omdat een van de partners overspel heeft gepleegd. In dat geval is - ook volgens de bijbel - de huwelijksband feitelijk verbroken (Matteüs 19:9). Maar het gebeurt ook wel dat twee mensen zo uit elkaar zijn gegroeid dat ze niet meer samen kunnen leven. In zo'n situatie kan het voorkomen dat een man en vrouw uit elkaar moeten gaan (1 Korintiërs 7:10-11). Maar in dit laatste geval is het huwelijk daarmee niet afgelopen. Voor God blijven deze man en vrouw bij elkaar horen. Daarom zullen ze nooit een band met een ander mogen aangaan.

Heilig leven

Het zevende gebod verbiedt echtbreuk. Maar niet alleen dat. God verbiedt ook alles wat aan echtbreuk voorafgaat. Dat maakte Jezus duidelijk in de Bergrede, toen Hij zei:

'Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: Pleeg geen overspel'. En ik zeg zelfs: iedereen die naar een vrouw kijkt en haar begeert, heeft in zijn hart al overspel met haar gepleegd.'

(Matteüs 5:27-28)

We kunnen voor het oog keurig leven - terwijl onze verlangens en gedachten toch ingaan tegen het zevende gebod. Jezus waarschuwt ons dat we niet alleen ons lichaam, maar ook ons denken en ons gevoelsleven zuiver moeten houden. Want God wil dat we heilig leven. Of we nu getrouwd zijn of niet (1 Petrus 1:15-16). Onze daden, woorden, gedachten en verlangens moeten zo zijn dat ze aan Gods bedoeling beantwoorden.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 5:27-28*

Het achtste gebod

'Steel niet.'

In het achtste gebod verbiedt God het de Israëlieten om te stelen. God wil niet dat mensen zich meester maken van het bezit van hun naaste (Deuteronomium 24:10-15). Op welke manier dat ook gebeurt: door iemand te beroven, uit te buiten, zijn loon te onthouden, of door hem niet te geven waar hij recht op heeft. God weet dat bezit belangrijk is voor een mens (Deuteronomium 25:13-16). Het kan zijn zelfstandigheid en zijn levensonderhoud betekenen. Iemand die een ander besteelt, maakt die ander daarmee kapot (Deuteronomium 24:6). En dat verbiedt God zijn volk.

Alles is van God

Iemand die steelt, doet behalve zijn naaste ook God onrecht aan. Want alles wat er bestaat, is uiteindelijk het eigendom van God (Psalm 24:1-2). God heeft de hemel en de aarde gemaakt, en Hij is de bezitter ervan. Hij heeft de mensen de beschikking over de aarde gegeven (Psalm 115:16). Maar dat betekent niet dat ze daarmee ook de eigenaars zijn. Alles wat de mensen hebben, hebben ze van God in bruikleen gekregen.

De Israëlieten zagen dat heel duidelijk toen ze in het land Kanaän gingen wonen. Ze kregen het land niet in bezit (Leviticus 25:23). Kanaän was en bleef het bezit van Jahwe. De Israëlieten waren er in feite gasten. Ze mochten in het land wonen en er gebruik van maken. Ze kregen zelfs allemaal een eigen stuk familiegrond. Maar dat stuk grond werd nooit hun eigendom: ze hadden het als het ware in pacht. Ze konden er dus niet alles mee doen wat ze maar wilden. Ze konden het bijvoorbeeld nooit verkopen (*zie deel 13B*). God was de eigenaar van het land, en Hij had de regels ervoor opgesteld.

Toch kwam het soms voor dat een Israëliet zo arm raakte, dat hij zijn stuk land wel moest verkopen om in leven te kunnen blijven (Leviticus 25:23-28). Maar eigenlijk verkocht hij dan niet het land zelf, maar de opbrengst van het land. Het land bleef zijn bezit. Het mocht niet voorgoed in andere handen overgaan. Familieleden hadden de plicht het stuk land weer terug te kopen. Wanneer ze daar geen geld voor hadden, moest de oorspronkelijke eigenaar wachten tot het zogenaamde jubeljaar (Leviticus 25:10-17). God had ingesteld dat er eens in de vijftig jaar een jubeljaar gevierd zou worden. In dit jaar hoefden de mensen niet te werken, maar mochten ze leven van wat de akkers opbrachten. God had ook bevolen dat de mensen die vanwege armoede of schulden hun stuk grond of hun huis hadden moeten verkopen, het in dit jaar weer terugkregen. God wilde niet dat er in Israël een paar grootgrondbezitters zouden zijn en dat de andere mensen in armoede zouden moeten leven. Heel zijn volk moest het goed hebben.

Rentmeesters

God is ook nu nog de eigenaar van de aarde (Haggai 2:9). Hij is het van wie het goud, het aardgas, de ijzererts, de olie, de grond en het water is. Wij mogen al die dingen gebruiken. We zijn geen eigenaars, maar rentmeesters.

Een rentmeester is iemand die verantwoordelijk is voor het bezit van een ander - bijvoorbeeld voor het landgoed van een grootgrondbezitter. Hij beheert dat landgoed in opdracht van de eigenaar. Van tijd tot tijd moet hij verantwoording van zijn beheer afleggen bij de eigenaar van de grond. Hij zal er dus voor moeten zorgen dat hij het landgoed op een goede manier beheert.

Zo zijn wij rentmeesters in dienst van God. Het geld en het bezit dat we hebben, is eigenlijk van Hem. Hij heeft het ons toevertrouwd en Hij wil dat we het goed beheren (Lucas 16:1-9). We moeten met ons geld dus niet doen wat we zelf willen, maar wat God wil. Eens zullen we verantwoording moeten afleggen over de manier waarop we met ons bezit zijn omgegaan.

Stelen is meer dan alleen diefstal

God verbiedt ons in het achtste gebod het stelen. Iemand die steelt, neemt iets dat God een ander heeft toevertrouwd, in bezit. Dat is een misdaad - ook al is degene die bestolen wordt zo rijk dat hij het gestolene niet eens zal missen. Ook al is de bestolene niet een persoon, maar een winkel of een bedrijf.

Maar God verbiedt in het achtste gebod niet alleen diefstal (Marcus 12:17). Hij verbiedt het ons ook om op een oneerlijke manier aan geld te komen (1 Korintiërs 6:10). Door te weinig belasting te betalen, bijvoorbeeld. Door mensen op te lichten. Of door mensen die geld van ons geleend hebben, teveel rente te vragen (Psalm 15:5).

God beschouwt het ook als een overtreding van zijn gebod wanneer we verkeerd omgaan met dat wat we van Hem gekregen hebben. Wanneer we bijvoorbeeld ons geld over de balk smijten door het te besteden aan dingen die we absoluut niet nodig hebben. Of wanneer we teveel gericht zijn op geld en voor ons gevoel nooit genoeg hebben (1 Timoteüs 6:10).

Geen slaaf zijn van het geld

Een verkeerde instelling tegenover geld gaat altijd samen met een verkeerde houding tegenover God en de naaste (Matteüs 6:19-24). Wanneer geld of bezit te belangrijk voor ons wordt, is God niet meer de belangrijkste in ons leven. Wij zelf komen dan op de eerste plaats te staan. Onze belangen gaan vóór het belang van andere mensen.

Onder christenen mag dat niet meer zo zijn. Iemand die christen is, is door Christus bevrijd uit de slavernij van de zonde en de dood (Galaten 5:1). Hij moet zich niet weer slaaf laten maken door voor geld of bezit te gaan leven. Hij moet een leven leiden dat past bij zijn

bevrijding (1 Timoteüs 6:7-8). Dat houdt bijvoorbeeld in dat we niet altijd méér moeten willen hebben. We moeten het betrekkelijke van geld gaan inzien en tevreden zijn wanneer we voldoende geld hebben om van te leven. Maar bij een bevrijd leven hoort ook dat we denken aan de mensen om ons heen. God wil immers dat we van onze naaste houden als van onszelf.

Op het gebied van geld en bezit betekent dat bijvoorbeeld dat we ons moeten richten op het welzijn van onze naasten. We moeten niet proberen andere mensen op financieel gebied te benadelen; we moeten met ze omgaan zoals we zelf behandeld zouden willen worden (Matteüs 7:12). We moeten met ons geld andere mensen, die het minder goed hebben dan wij, proberen te helpen (Efeziërs 4:28). Op een heel praktische manier kunnen we zo aan God laten zien dat we Hem dankbaar zijn voor alles wat Hij ons gegeven heeft.

Vragen

1.
 - a. Wat heeft het zevende gebod gehuwde mensen te zeggen?
 - b. Wat heeft het mensen die (nog) niet gehuwd zijn te zeggen?
2. 'We hebben de aarde niet geërfd van onze voorouders: we lenen hem van onze kinderen.' Beoordeel deze uitspraak in het licht van het achtste gebod.
3. Een verkeerde houding tegenover geld gaat altijd samen met een verkeerde houding tegenover God en de naaste. Kunt u dat toelichten?

Deel 23A: De bijbel: goed nieuws voor iedereen

In de vorige delen hebben we gezien dat de apostelen en hun medewerkers een begin hebben gemaakt met de verspreiding van het evangelie. Anderen hebben hun werk overgenomen, en zo heeft het goede nieuws al veel mensen overal ter wereld bereikt. Dat betekende ook dat de bijbel in zoveel mogelijk talen moest worden overgezet. Over het mooie, maar soms moeilijke werk van de bijbelvertalers zullen we in dit deel iets vertellen.

Een andere tijd

Wij lezen de bijbel in onze tijd. Maar we moeten niet uit het oog verliezen dat de bijbel al duizenden jaren oud is. De bijbel is afkomstig uit een heel andere tijd, cultuur en denkwereld dan de onze. De bijbel is ook geschreven in andere talen dan die wij spreken. Sommige moeilijkheden waar wij bij het lezen van de bijbel op stuiten, zijn op deze verschillen terug te voeren. We hebben in deel 10 en 15A al gekeken naar hoe de wereld eruit zag in de tijd van het Oude en Nieuwe Testament. We zullen in dit deel eerst iets vertellen over de talen waarin de bijbel geschreven is en over de problemen die bijbelvertalers tegenkomen bij hun werk. Want het is niet altijd gemakkelijk om een oud boek zó te vertalen, dat in de vertaling precies hetzelfde gezegd wordt als in de oorspronkelijke taal. Vaak lukt dat wel, maar er zijn ook gedeelten die moeilijker te vertalen zijn. Dat komt bijvoorbeeld omdat beelden of vergelijkingen gebruikt zijn die wij in onze tijd en cultuur niet meer goed begrijpen.

Daarna besteden we aandacht aan verschillende vertalingen van de bijbel, en met name de ontwikkeling van de bijbelvertaling in de Nederlandse taal. Want een goede bijbelvertaling kan de bijbel vaak een stuk begrijpelijker maken.

De talen van de bijbel

Het Oude Testament is voor het grootste gedeelte geschreven in het Hebreeuws, de taal die de Israëlieten in die tijd spraken. Een klein gedeelte is geschreven in het Aramees, een variant van het Hebreeuws. Deze taal werd in Israël gesproken in de tijd van het Nieuwe Testament.

Het Nieuwe Testament is in het Grieks geschreven. Het Grieks - dat overigens behoorlijk afwijkt van de taal die tegenwoordig in Griekenland gesproken wordt - was in de tijd van het Nieuwe Testament de wereldtaal. Zoals nu bijna iedereen Engels kan spreken, sprak toen

vrijwel iedereen Grieks.

Opvallend is dat de bijbel niet geschreven is in een plechtige, verheven stijl, maar in de taal van alledag. In de taal die de gewone mensen gebruikten. Dat is bijvoorbeeld te zien in het evangelie van Lucas. Lucas, die een hoge opleiding heeft gevolgd en dus ook op hoog niveau Grieks kan schrijven, begint zijn evangelie met een lange, ingewikkelde zin, vol bijzinnen:

'Nadat reeds velen zich tot taak hebben gesteld om een verslag te schrijven over de gebeurtenissen die zich in ons midden hebben voltrokken, en die ons zijn overgeleverd door degenen die vanaf het begin ooggetuigen zijn geweest en dienaren van het Woord zijn geworden, leek het ook mij goed om alles van de aanvang af nauwkeurig na te gaan en deze gebeurtenissen in ordelijke vorm voor u, hooggeachte Theofilus, op schrift te stellen, om u te overtuigen van de betrouwbaarheid van de zaken waarin u onderricht bent.'

(Lucas 1:1-4)

Lucas laat hiermee zien dat hij het klassieke Grieks beheerst en dat hij het ook kan schrijven. Maar na deze inleidende zin schakelt hij meteen over op het gewone Grieks. Want hij wil de boodschap van Jezus Christus doorgeven op een manier die voor iedereen te begrijpen is.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Lucas 1:1-4*

Vertalen

De bijbel is dus oorspronkelijk geschreven in begrijpelijke taal. Maar omdat de meeste mensen die later met het evangelie in aanraking kwamen, geen Hebreeuws en Grieks kenden, moest de bijbel eerst vertaald worden. Jezus Christus heeft met Pinksteren eigenlijk al het startsein gegeven voor dat werk (Handelingen 2:1-13). Toen de Heilige Geest gekomen was, konden de buitenlanders die in Jeruzalem waren, de apostelen ieder in hun eigen taal horen spreken. Ze konden in hun moedertaal horen over de geweldige dingen die God gedaan had.

De bijbel is sindsdien in honderden verschillende talen vertaald. Maar nog lang niet in alle talen. Er zijn daarom nog altijd mensen die zich bezig houden met het vertalen van de bijbel. Deze mensen gaan naar andere landen om daar de taal van een bepaald volk of een bepaalde stam te kunnen bestuderen, zodat ze de bijbel ook in die taal kunnen vertalen. Want ieder volk moet in zijn eigen taal het goede nieuws van de bijbel kunnen lezen.

Problemen

Er is al gezegd dat de bijbel in een totaal andere wereld is geschreven dan de onze. De gewoonten, de manier van leven, het klimaat, het landschap en de politieke omstandigheden verschilden enorm van de situatie in onze tijd. Dat maakt het extra

moeilijk om de bijbel op een goede manier te vertalen. Want bepaalde dingen die in de tijd van de bijbel voor iedereen duidelijk waren, kunnen voor de lezers van nu allerlei vragen oproepen.

Zo wordt in de bijbel het beeld van een schaapherder gebruikt om uit te leggen wie God is. Voor de Israëlieten was dit een duidelijk beeld: schaapherders zagen ze iedere dag. Ze begrepen meteen wat er mee bedoeld werd. Maar wat zegt zo'n beeld iemand die zijn leven lang in de stad heeft gewoond en nooit heeft gezien hoe een schaapherder voor zijn kudde zorgt?

Wat moet een vertaler doen met zo'n beeld? Moet hij het vervangen door een eigentijds beeld? Zou hij in plaats van: *'De HEER is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets.'* (Psalm 23:1) moeten vertalen: 'De HERE is mijn chauffeur, Hij leidt mij veilig door het verkeer?' En moet een bijbelvertaler die in een land werkt waar de mensen geen schapen, maar varkens hebben, zeggen: 'De HERE is mijn varkenshoeder?'

Een bijbelvertaler stuit op nog zo'n probleem in Johannes 6, waar Jezus zichzelf vergelijkt met brood. Moet een vertaler Jezus' uitspraak: *'Ik ben het brood dat leven geeft'* (Johannes 6:35) in landen waar men geen brood kent, vervangen door: 'Ik ben de rijst dat leven geeft?' Nee. Als je de bijbel recht wilt doen, kan dit niet. Het kan best nuttig zijn om in een bepaalde situatie eens een eigentijds beeld te gebruiken. Maar wanneer de bijbel vertaald moet worden, is het belangrijk om zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke tekst van de bijbel te blijven. Een bijbelvertaler moet gewoon vertalen wat er in het Hebreeuws of Grieks staat. Ook als dat betekent dat een bepaald bijbelgedeelte niet meteen op het eerste gezicht begrepen zal worden. Natuurlijk betekent dat niet dat de bijbellezer maar aan zijn lot overgelaten moet worden. De bijbel zal uitgelegd moeten worden. En dat gebeurt ook. In sommige bijbelvertalingen treffen we kanttekeningen aan, of een verantwoording voor een gemaakte keuze uit meer dan één vertaalmogelijkheid. Ook zijn er tegenwoordig boeken te koop waarin de bijbel op een eenvoudige en heldere manier wordt verklaard. En bovendien zijn er de kerkdiensten. In de kerk wordt iedere zondag uitgelegd wat er in de bijbel staat.

Bekende bijbelvertalingen deel 1

We zullen nu iets vertellen over de meest bekende bijbelvertalingen.

- De Septuaginta
Al in de derde eeuw voor Christus is men begonnen de bijbel te vertalen. Het Oude Testament werd toen vertaald in het Grieks, dat in die tijd al een wereldtaal was. Deze vertaling van het Oude Testament wordt de Septuaginta, dat wil zeggen: 'zeventig', genoemd: er zouden ruim zeventig geleerden aan gewerkt hebben.

- De Vulgata

Rond het jaar 400 is de bijbel vertaald in het Latijn, dat toen inmiddels het Grieks als wereldtaal verdrongen had. Deze Latijnse vertaling, die later de naam Vulgata, dat wil zeggen: 'de algemeen gangbare' kreeg, is gemaakt door Hiëronymus, een bisschop uit Milaan. De Vulgata is eeuwenlang de enige gangbare bijbelvertaling geweest. Ook in een tijd waarin de mensen geen Latijn meer spraken. In de rooms-katholieke kerk werd de Vulgata beschouwd als een vertaling die authentiek en onvervangbaar was. Het was de enige vertaling die in de kerk gebruikt mocht worden. Iets wat in strijd is met de bedoeling van God (Handelingen 2:11) . Want God wil dat het goede nieuws aan alle mensen in hun eigen taal wordt gebracht. Een Latijnse vertaling is niet heiliger of beter dan een Nederlandse vertaling. De bijbelvertalers werden niet geïnspireerd door de Heilige Geest, maar zij moeten vertalen wat de schrijvers van de bijbel onder leiding van de Heilige Geest hebben opgeschreven!

- De Statenvertaling

In de zeventiende eeuw verscheen een belangrijke Nederlandse vertaling van de bijbel: de Statenvertaling. Deze vertaling kreeg de naam 'Statenvertaling' omdat een groot deel van de kosten door de regering - de Staten Generaal - werd betaald. De taal van de Statenvertaling is inmiddels erg verouderd. Maar in zijn tijd was de Statenvertaling een zeer goede vertaling. En nog steeds is deze vertaling waardevol om zijn grote nauwkeurigheid en de verklarende aantekeningen die in de kantlijn zijn toegevoegd. Maar hoe goed en betrouwbaar de Statenvertaling ook is, en hoe nuttig het ook kan zijn om deze vertaling regelmatig te raadplegen, ook deze vertaling is niet onvervangbaar. De Statenvertaling is net zo min een 'heilige' vertaling als de Vulgata.

- De Nieuwe Vertaling

De zogenaamde Nieuwe Vertaling is in 1951 uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap. Deze vertaling wordt tegenwoordig in de meeste protestantse kerken gebruikt. De Nieuwe Vertaling is een goede vertaling, die nauw aansluit bij de oorspronkelijke tekst, en die daarom erg geschikt is voor bijbelstudie. Dat is ook de reden waarom deze vertaling als uitgangspunt voor deze cursus is genomen. Maar zoals u wel gemerkt zult hebben, is de Nieuwe Vertaling niet echt nieuw meer te noemen. Veel woorden die in de Nieuwe Vertaling gebruikt zijn, moeten ook al weer uitgelegd worden, omdat ze verouderd zijn. Het Nederlands Bijbelgenootschap is daarom bezig een andere, meer eigentijdse vertaling te maken.

- De Groot Nieuws Bijbel

Een vertaling die in deze cursus ook regelmatig wordt gebruikt, is de Groot Nieuws Bijbel. De Groot Nieuws Bijbel is geschreven in de dagelijkse omgangstaal. Het uitgangspunt van de vertalers was dat ze bij het vertalen niet alleen moesten weergeven wat de schrijvers van de bijbel geschreven hadden, maar vooral ook wat zij daarmee bedoelden. De tekst van de bijbel moet op de lezers van nu nét zo overkomen als op de lezers van toen. Dit uitgangspunt heeft de Groot Nieuws Bijbel tot een heel heldere en prettig leesbare vertaling gemaakt. Maar aan de andere kant brengt deze manier van vertalen ook een risico met zich mee: de vertalers kunnen de bedoeling van de bijbelschrijvers ook wel eens verkeerd hebben begrepen. En dat werkt dan door in de vertaling. De Groot Nieuws Bijbel is daarom minder betrouwbaar dan de Nieuwe Vertaling. Maar toch is het waardevol om een eigentijdse vertaling als de Groot Nieuws Bijbel in huis te hebben, en die te gebruiken als aanvulling op de Nieuwe Vertaling. Moeilijke gedeelten worden vaak een stuk duidelijker wanneer ze nog eens nagelezen worden in de Groot Nieuws Bijbel.

- Het Boek

Een andere eigentijdse vertaling van de bijbel is Het Boek. Deze vertaling, die in 1988 in het Nederlands is verschenen, is eigenlijk geen echte vertaling. Het is een parafrase: een omschrijving van wat er in de oorspronkelijke Hebreeuwse en Griekse tekst staat. De vertalers hebben de tekst van de bijbel niet woord voor woord, maar gedachte voor gedachte vertaald. In de taal van nu, en met woordspelingen en uitdrukkingen van nu. Het Boek is geschreven in eenvoudige, makkelijk leesbare taal. Het is daarom heel geschikt voor mensen die de bijbel nog niet kennen. Maar ook veel mensen die de bijbel al wel kennen, lezen er graag uit. Net als de Groot Nieuws Bijbel is ook Het Boek geschikt om gebruikt te worden als aanvulling op de Nieuwe Vertaling.

- De Nieuwe Bijbelvertaling (NBV)

De Nieuwe Bijbelvertaling (NBV) is een vertaling in hedendaags, natuurlijk Nederlands. De NBV is sinds 2004 in gebruik. De bijbelteksten in 'de Bijbelcursus' komen uit deze vertaling.

Vragen

Hieronder ziet u Johannes 1:1 in verschillende vertalingen:

1. 'In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God.' (Nieuwe Bijbelvertaling)
2. 'In het allereerste begin was Christus er al. Hij was bij God en was Zélf God.' (Het Boek)

3. 'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was een God.'
(Vertaling van de zogenaamde Jehova's* Getuigen)
- a. Wat is het wezenlijke verschil tussen 1,2 en 3?
Weet u waar dit verschil uit voortkomt?
 - b. Kunt u de verschillen tussen 1 en 2 verklaren?
Welke vertaling spreekt u het meest aan? Waarom?

Deel 23B: God redt ook de heidenen

In het boek Handelingen lezen we hoe Jezus Christus er door de Heilige Geest voor zorgt dat steeds meer mensen in Hem gaan geloven. Niet alleen in Israël, maar in de hele wereld. Want alle mensen, of ze nu Jood of heiden zijn, kunnen gered worden.

Gods volk: gelovige Joden en heidenen

Het volk van God - dat was tot aan Pinksteren het volk Israël, de Joden. Maar na Pinksteren bestaat Gods volk niet meer alleen uit de Joden. Het bestaat nu uit de mensen die in Jezus geloven. Of ze nu van Joodse of niet-Joodse afkomst zijn. Al deze mensen mogen met hun kinderen bij Gods volk, of anders gezegd: bij de kerk horen.

Voor de Joodse christenen is dat een hele omschakeling. Ze hebben vóór Pinksteren vaker meegemaakt dat heidenen in God gingen geloven. Maar iedere heiden die bij Gods volk wilde horen, moest besneden worden. Besneden worden, en op die manier Jood worden - dat was de enige manier waarop iemand bij de kerk kon gaan horen.

Nu Jezus gestorven is, is de besnijdenis niet meer nodig. Nadat Hij zijn leven heeft gegeven voor de mensen, hoeft er geen bloed meer te vloeien. Wie bij het volk van God wil horen, moet nu gedoopt worden in de naam van Jezus. Iedereen - Jood of heiden - die in Jezus gelooft en gedoopt wordt, wordt opgenomen in Gods volk (Galaten 3:26-28).

De Joodse christenen beseffen dat nog niet meteen. Pas langzamerhand beginnen ze te begrijpen dat ook de heidenen bij Gods volk mogen horen, en dat het niet nodig is dat ze eerst door de besnijdenis Joods gemaakt worden.

Petrus en Cornelius

Lezen: Handelingen 10:1-23a

10:6 leerlooier: iemand die dierenhuiden tot leer bewerkt.

10:9 dak: plat dak dat langs een buitentrap bereikbaar was.

In Caesarea (*zie kaart 8 in Wegwijzer*), een Israëlitische havenstad waar veel Romeinse soldaten gelegerd zijn, woont een zekere Cornelius. Deze man is een Romeins onderofficier. Hij is van heidense afkomst. Hij is dus niet besneden. Toch geloven hij en zijn familieleden en slaven in God. Dat blijkt wel uit het feit dat ze vaak geld geven aan de arme mensen en dat ze regelmatig tot God bidden.

Op een middag krijgt Cornelius een visioen. Hij ziet een engel, die hem aanspreekt. Hij schrikt vreselijk. Maar de engel stelt hem gerust. Hij vertelt hem dat God heeft gezien dat hij

Hem dient. En hij geeft Cornelius een opdracht: hij moet een zekere Simon, die ook wel Petrus genoemd wordt, uit Joppe laten halen (Handelingen 11:13-14). Deze Petrus heeft namelijk een boodschap voor hem waardoor hij met zijn hele familie gered zal worden. Cornelius gehoorzaamt de engel onmiddellijk. Hij stuurt een paar mannen op weg naar Joppe (*zie kaart 8 in Wegwijzer*), een plaatsje dat ongeveer vijfenveertig kilometer verderop ligt. De volgende dag, vlak voor deze mannen bij zijn logeeradres aankomen, krijgt Petrus een visioen. Hij ziet een laken met allemaal verschillende dieren erin. Reine dieren en onreine dieren, door elkaar.

God had de mensen al in het begin van de geschiedenis verboden onreine dieren te gebruiken voor de offers (*zie deel 3B*) (Leviticus 11). Later verbood Hij de Israëlieten ook onreine dieren te eten. In feite zei God daarmee: alle dieren zijn door de zonde onrein, onheilig geworden. De mensen die bij Mij horen, mogen alleen die dieren eten en offeren die Ik zelf weer rein heb verklaard. Dat wat voor de dieren gold, gold ook voor de mensen. Door de zonde zijn alle mensen onheilig geworden. Alleen de mensen die God zelf rein verklaart, horen bij Hem. De besnijdenis was eeuwenlang een teken van het feit dat een mens door God als heilig, als rein, beschouwd werd.

Petrus hoort een stem die hem opdraagt een van de dieren te slachten en te eten. Petrus weigert verontwaardigd. Maar de stem zegt: 'Wat God rein heeft verklaard, mag jij niet verwerpen!' Jezus Christus maakt Petrus op deze manier duidelijk dat onbesneden mensen voor God niet langer als 'onrein' gelden. Zoals onreine dieren nu rein zijn verklaard, worden ook onreine, onbesneden mensen rein verklaard. Petrus begrijpt dat niet meteen. Maar terwijl hij nadenkt over wat hij heeft gezien en gehoord, arriveren de mannen die Cornelius heeft gestuurd. De Heilige Geest laat aan Petrus weten dat hij met deze mannen mee moet gaan. Petrus gaat naar beneden, en ziet de Romeinse mannen staan. Hij begrijpt onmiddellijk dat hij met het oog op hen dit visioen heeft gekregen. Hij nodigt ze uit, zet ze eten voor en biedt ze logies aan.

Een dag eerder was zoiets voor hem ondenkbaar geweest. Geen Jood zou het ooit in zijn hoofd halen om met een heiden samen te eten, of hem onderdak aan te bieden (Handelingen 10:28). En geen Jood zou ooit het huis van een heiden binnengaan. Een onbesneden is immers onrein. Als je zijn huis binnengaat, word je als het ware door hem besmet: je wordt zelf ook onrein. Maar nu weet Petrus: wat God rein noemt, mag ik niet onrein noemen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 10:1-23*

God maakt geen onderscheid

Lezen: Handelingen 10:23b-48

Wanneer Petrus twee dagen later bij Cornelius aankomt, weet hij nog niet wat de opdracht is die God voor hem heeft. Het enige wat hij weet, is dat hij met een gerust hart het huis van Cornelius binnen kan gaan.

In het huis van Cornelius blijkt een grote groep mensen aanwezig te zijn: al Cornelius' familieleden en goede vrienden zijn gekomen om te horen wat Petrus te zeggen heeft. De verwachtingen zijn hooggespannen. Petrus heeft immers iets te zeggen waardoor ze gered kunnen worden! Cornelius zegt: 'We zijn hier allemaal bij elkaar in aanwezigheid van God om te luisteren naar wat u ons namens de Heer moet vertellen.' (Handelingen 10:33)

En dan begrijpt Petrus het. De muur tussen Joden en heidenen is echt weggevallen! Het is voor God niet belangrijk tot welk volk iemand hoort. God kijkt er alleen naar of iemand Hem dient, en of dat ook uit zijn daden blijkt.

Petrus begint aan Cornelius en de andere aanwezigen te vertellen over Jezus Christus. Hij vertelt hoe Jezus van Nazaret door God gezalfd werd. Niet met olie, maar met de Heilige Geest en met kracht. Die kracht bleek toen Hij mensen genas. Het was toen al te zien dat Jezus de kracht had om de duivel te overwinnen. Petrus vertelt hoe Jezus is gestorven en door God weer opgewekt is uit de dood. En dan brengt hij het goede nieuws: iedereen die in Hem gelooft, krijgt van God vergeving van zijn zonden! (Handelingen 10:43) Wie in Jezus gelooft, mag leven in een goede verhouding met God. Dat Cornelius en de andere aanwezigen inderdaad in Jezus geloven, blijkt terwijl Petrus nog aan het woord is. Ze worden allemaal vervuld met de Heilige Geest. Net als op de Pinksterdag spreken er mensen in andere talen en loven ze God. Maar nu zijn het geen Joden, maar heidenen op wie de Heilige Geest is uitgestort. De Joodse christenen staan versteld wanneer ze dat merken.

Petrus neemt het woord. Hij zegt: 'Nu God deze mensen geaccepteerd heeft, nu Hij ze gedoopt heeft met de Heilige Geest - wie zou dan nog durven zeggen dat ze niet met water gedoopt mogen worden?'

Cornelius, zijn familieleden, zijn kinderen, zijn personeel en zijn vrienden worden allemaal gedoopt in de naam van Jezus. Het is een zichtbaar teken van het feit dat ze voortaan bij Jezus Christus horen en dat ze lid zijn geworden van de kerk, van Gods volk.

Petrus blijft daarna nog enkele dagen logeren om de mensen die gedoopt zijn nader onderwijs te kunnen geven.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 10:23b-48*

Petrus moet zich verdedigen.....

Wanneer Petrus in Jeruzalem is teruggekeerd, dreigt er een conflict te ontstaan (Handelingen 11:1-18). De Joodse christenen verwijten Petrus dat hij bij onbesnedenen thuis is geweest, en dat hij met hen samen aan één tafel heeft gezeten. Maar Petrus legt uit wat hem is overkomen.

Hij vertelt alles - vanaf het visioen dat hij heeft gehad, tot en met dat wat er gebeurde na zijn redevoering: dat de Heilige Geest op onbesneden mensen werd uitgestort. 'Hoe had ik God kunnen tegenhouden!', zegt hij (Handelingen 11:17). Wanneer de Joodse christenen het hele verhaal gehoord hebben, zijn ze gerustgesteld. En meer nog: ze zijn blij, en ze danken en loven God. Ze zeggen tegen elkaar: 'Dus dat is Gods bedoeling: ook de heidenen mogen zich bekeren en het eeuwige leven tegemoet zien!' (Handelingen 11:18)

Ze spraken ook tot de Grieken

Lezen: Handelingen 11:19-30

11:22 gemeente: de kerkgemeenschap.

11:30 oudsten: de mannen die leiding gaven in de kerk.

De Joodse christenen die uit Jeruzalem moesten vluchten, komen terecht ten noorden van Israël: in Fenicië, het huidige Libanon, op het eiland Cyprus en in Antiochië, de hoofdstad van Syrië (zie kaart 9 in *Wegwijzer*). Overal spreken ze met andere Joden over het goede nieuws van Jezus Christus. Maar in de stad Antiochië vertellen sommige christenen ook aan Grieken over Jezus, die de Heer van hemel en aarde is. En de Heer zelf zorgt ervoor dat heel veel van deze heidenen zich tot Hem bekeren en een nieuw leven beginnen.

De christenen die in Jeruzalem zijn achtergebleven - onder andere de apostelen - horen hiervan. Als leden van de 'moederkerk' voelen ze zich verantwoordelijk voor wat er elders gebeurt. Ook al is de heiden Cornelius gedoopt, het is nog niet voor iedereen duidelijk hoe de Heilige Geest verder te werk zal gaan. Was Cornelius een uitzondering, of zou het werkelijk zo zijn dat alle heidenen voortaan bij Christus kunnen gaan horen? Ze sturen een zekere Barnabas naar Antiochië om poolshoogte te nemen.

Zodra Barnabas in de wereldstad Antiochië is gearriveerd en de heiden-christenen heeft gevonden, ziet hij de genade van God. Dat wil zeggen: hij ziet datgene wat God zomaar, zonder dat iemand het verdient, gegeven heeft: het feit dat ook Grieken zich tot Hem hebben bekeerd. Barnabus ziet hoe Joden en Grieken samen één kerkgemeenschap vormen. Dat kan alleen maar Gods werk zijn!

Hij dankt God, en hij bemoedigt de nieuwe christenen. Hij spoort ze aan te blijven bij hun keus. Maar Barnabas doet meer. Hij is een praktisch man. Hij ziet dat deze pas bekeerde mensen nog veel onderwijs nodig hebben. En meteen denkt hij aan Saulus, over wie Jezus

gezegd heeft: *'Hij zal mijn naam uitdragen onder alle volken en heersers en onder al de Israëlieten.'* (Handelingen 9:15) Jezus Christus heeft Saulus dus voor een speciale taak bestemd: het evangelie verkondigen aan Joden én heidenen. Als er iemand is die de heidenchristenen van Antiochië goed op weg kan helpen, is het dus Saulus wel. Vandaar dat Barnabas hem meteen opzoekt in zijn geboorteplaats Tarsus en hem overhaalt om in Antiochië te gaan werken.

Een jaar lang werken Barnabas en Saulus samen (Handelingen 11:26). Met veel vrucht: God zorgt ervoor dat enorm veel mensen zich bekeren. De mensen die zich tot Jezus Christus bekeerd hebben, vallen op in Antiochië. Ze zijn anders dan vroeger. Vandaar dat hun medeburgers hen al gauw met een speciale naam gaan aanduiden: *christenen*. Een naam die de mensen die bij Jezus Christus horen tot in onze tijd toe dragen.

Dat de christenen veel voor elkaar over hebben, blijkt wanneer een profeet een zware hongersnood aankondigt. Er wordt meteen een grote inzamelingsactie gehouden voor de christenen in Jeruzalem, die het zwaar te verduren hebben. De christenen worden hier aangeduid met de naam 'broeders' (Handelingen 11:29). Omdat God hun Vader is, zijn de gelovigen als broers en zussen van elkaar. Joden en Grieken, mensen die vroeger niet met elkaar omgingen, beschouwen elkaar nu als leden van dezelfde familie. En zoals familieleden elkaar helpen als dat nodig is, helpen de christenen uit Antiochië hun medechristenen in Jeruzalem.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 11:19-30*

De eerste zendingsreis

Barnabas en Saulus brengen de opbrengst van de collecte naar de christenen in Jeruzalem (Handelingen 13-14). Daarna keren ze terug naar Antiochië (Handelingen 11:30). Maar ze blijven daar niet lang. De Heilige Geest maakt de leiders van de christelijke gemeente duidelijk dat ze Barnabas en Saulus weer moeten laten gaan (Handelingen 12:25-13:3). God heeft een speciale taak voor hen: ze moeten door de hele wereld het goede nieuws gaan verkondigen. Aan Joden en aan heidenen.

En zo stuurt de kerk van Antiochië Barnabas en Saulus op reis (*Zie kaart 10A in Wegwijzer*). Overigens wordt Saulus vanaf deze reis door Lucas steeds aangeduid met zijn Griekse bijnaam: de naam *Paulus*. We zullen het voortaan daarom ook over Paulus hebben.

Op iedere plaats waar ze komen, gaan Paulus en Barnabas eerst naar de Joodse synagoge. De Joden mogen het goede nieuws over Jezus, de beloofde redder, het eerst horen. Maar het vreemde is dat heel veel Joden niet blij zijn met dit nieuws. Sommigen van hen bekeren zich. Maar velen geloven niet in de woorden van Paulus en Barnabas (Handelingen 13:44-49). Wanneer de Joden de boodschap naast zich neerleggen, keren Paulus en Barnabas zich tot de heidenen. Velen van hen komen tot geloof. Overal ontstaan nieuwe kerken.

Lucas beschrijft in Handelingen drie grote reizen - de *zendingsreizen* genoemd - die Paulus gemaakt heeft om overal ter wereld de mensen over Jezus Christus te vertellen. Tot in Europa toe heeft Paulus het goede nieuws mogen brengen. En God zegende zijn werk. Overal gingen mensen in Christus geloven en ontstonden er kerken.

In het volgende deel meer over Paulus' tweede en derde zendingsreis.

Vragen

1.
 - a. Uit welke mensen bestaat het volk van God in de tijd vóór Pinksteren?
 - b. En in de tijd na Pinksteren?
2.
 - a. Wat ziet Petrus in het visioen? (Handelingen 10:9-16).
 - b. Wat wil Jezus hem daarmee leren? (Zie ook Handelingen 10:28).
3.
 - a. Wat is het eerste dat Saulus en Barnabas doen wanneer ze tijdens hun zendingsreis aankomen in een nieuwe stad?
Zie Handelingen 13:5, Handelingen 13:13-16, Handelingen 14:1.
 - b. Waarom doen ze dat?
Zie hiervoor Handelingen 3:25-26 (een toespraak van Petrus tot de Joden); zie ook Romeinen 1:16.
Handelingen 3:26 zijn dienaar: Jezus Christus.
 - c. Wat gebeurt er dan vaak?
Zie Handelingen 13:44-52 en Handelingen 14:1-2.

Deel 23C: God wil ons hart

In dit deel zijn we toegekomen aan de laatste twee geboden uit de wet. In deze geboden leert God ons iets over de manier waarop we met onze naaste om moeten gaan: we moeten de waarheid spreken; en we moeten onze zinnen niet zetten op het bezit van een ander. Maar God leert ons ook dat we er niet zijn wanneer we ons alleen uiterlijk aan zijn geboden houden. God wil ons hart.

Het negende gebod

'Leg over een ander geen vals getuigenis af.'

In het negende gebod gaat het om de rechtspraak. God verbiedt de Israëlieten om tijdens een rechtszitting een onjuiste verklaring af te leggen.

In de tijd van het Oude Testament was de gang van zaken bij een rechtszitting anders dan tegenwoordig. Elke stad had zijn eigen rechters. Het waren de oudsten, de familiehoofden. Wanneer iemand uit de stad iets had gedaan dat volgens Gods wet verboden was, moest degene die dat gezien had, het tegen de oudsten zeggen. Hij moest dus 'getuigen tegen zijn naaste'.

Getuigen hadden in die tijd een enorme macht. Van wat zij zeiden, hing het lot van de beklaagde af. Een vals getuigenis, een zelfbedachte verklaring over een misdaad, kon voor een onschuldige Israëliet het doodvonnis betekenen. Daarom verbood God het de Israëlieten nadrukkelijk om vals te getuigen.

Ondanks dit verbod zijn er toch altijd mensen geweest die voor geld wel een valse verklaring tegenover iemand af wilden leggen. God had daarom bepaald dat de rechters geen vonnis mochten vellen op grond van de verklaring van één getuige (Deuteronomium 19:15). Minstens twee mensen moesten met eigen ogen gezien hebben dat de beklaagde een bepaalde misdaad had begaan. Pas wanneer er twee of drie getuigen waren, wilden de oudsten de zaak onderzoeken. Wanneer zij de zaak bewezen achtten, werd de beklaagde gestraft.

Op bepaalde ernstige misdaden had God de doodstraf gesteld. Die doodstraf werd uitgevoerd door middel van steniging (Deuteronomium 17:7). Degenen die de misdadiger hadden aangeklaagd, moesten de eerste stenen gooien.

Maar wanneer aan het licht kwam dat de getuigen een valse verklaring hadden afgelegd, werden zij zelf gestenigd (Deuteronomium 19:16-21). God had deze bepaling ingesteld om de mensen ervan te weerhouden valse getuigenissen af te leggen.

Ook had God bepaald dat rechters geen steekpenningen of geschenken mochten

aannemen (Deuteronomium 16:18-20). Ze mochten zich niet laten omkopen en op die manier meewerken aan het veroordelen van iemand die onschuldig was.

In de bijbel zien we dat het ondanks deze regels toch wel voorkwam dat mensen ten onrechte gestraft werden. In de tijd van het Oude Testament is dat bijvoorbeeld gebeurd met de Israëliet Nabot (1 Koningen 21). Koning Achab wilde een stuk land dat aan Nabot toebehoorde (zie deel 13B). Toen Nabot zijn land niet wilde verkopen, liet Achabs vrouw hem uit de weg ruimen. Ze zorgde ervoor dat hij door twee mensen beschuldigd werd van godslastering en majesteitsschennis. Nabot had deze misdaden niet begaan. Maar de oudsten geloofden de twee valse getuigen, en Nabot kreeg de doodstraf.

Ook in de tijd van het Nieuwe Testament kwamen zulke misdadige praktijken voor (Marcus 14:55-59) (zie deel 19B). Zo kwamen er allerlei mensen met valse beschuldigingen toen Jezus voor het Sanhedrin stond (Handelingen 6: 8 -15). En toen Stefanus uit de weg geruimd moest worden, waren er ook een aantal mensen bereid een vals getuigenis af te leggen (zie deel 22B).

Het negende gebod in onze tijd

Wat heeft het negende gebod ons in deze tijd te zeggen? In de eerste plaats dat we in de rechtszaal geen vals getuigenis mogen afleggen. Maar net zoals God in de andere geboden méér vraagt dan dat we ze alleen letterlijk opvolgen, zo is het ook bij dit gebod. God noemt hier de zonde waarmee iemand zijn naaste het meest kan schaden. Maar Hij verbiedt daarmee ook alle andere zonden die uit dezelfde slechte houding voortkomen. Liegen bijvoorbeeld.

Liegen is duivelswerk (Johannes 8:44). De eerste zonde die in de wereld plaatsvond, was een leugen. De satan loog tegen Eva dat ze zoals God zou zijn, wanneer ze zou eten van de boom van de kennis van goed en kwaad (Genesis 3:4-5). Je zou kunnen zeggen dat het liegen de mensen sinds dat moment in het bloed zit. Mensen liegen en bedriegen om zichzelf te kunnen redden. Om zichzelf veilig te stellen. Vaak ten koste van anderen. Jezus Christus heeft een eind gemaakt aan de macht van de satan (Efeziërs 4:20-25). Hij heeft ervoor gezorgd dat we weer vrij kunnen zijn. Hij wil niet dat we met leugens onszelf proberen te redden. Hij wil dat we betrouwbare mensen worden, waar anderen op aan kunnen. Mensen die ook in hun spreken het goede voor hun naaste zoeken.

Iets anders dat God verbiedt in het negende gebod, is kwaadspreken over andere mensen (Psalm 15: 1-3). God wil niet dat we roddelen - ook al is dat wat we zeggen nog zo waar. Waarom niet? Omdat we onze naaste niet mogen beschadigen. Dat betekent dat we niet altijd alles over iemand moeten vertellen wat we weten. *'liefde bedekt tal van zonden'*, zegt Petrus in een van zijn brieven (1 Petrus 4:8). Wie zijn naaste echt liefheeft, zal bepaalde dingen die hij over hem weet soms heel bewust niet aan anderen vertellen (Lucas 6:31).

het tiende gebod

'Zet uw zinnen niet op de vrouw van een ander, en laat evenmin uw oog vallen op zijn huis, of op zijn akker, zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort.'

In de eerste negen geboden verbiedt God allerlei concrete zaken: beelden maken, echtbreken, stelen, enzovoort. We hebben bij de behandeling van die geboden al gezien dat het God niet alleen om de *daad* van echtbreuk, diefstal, enzovoort, gaat. Het gaat Hem evengoed omdat wat achter de daad zit. Niet alleen echtbreken is verkeerd - in ons hart iets met een andere vrouw of man *willen* is ook verkeerd. In het tiende gebod zegt God dat nog eens heel nadrukkelijk. Hij verbiedt ons onze zinnen te zetten op dat wat van een ander is (Jakobus 1:14-15). God leert ons in het tiende gebod dat het verkeerd is om iets te willen bezitten dat ons niet toekomt, of om iets te willen doen dat Hij verboden heeft.

Begeerte brengt onrust

Toen de slang Eva voorloog dat ze als God zou zijn wanneer ze een vrucht van de boom zou eten, werd Eva's begeerte opgewekt (Genesis 3:6). Ze was ineens niet meer tevreden met haar leven en haar positie. Ze liet zich leiden door haar begeerte, en deed dat wat God verboden had.

Na de zondeval zien we overal in de bijbel hoe mensen in de macht zijn van hun begeerte. Begeerte naar macht, naar rijkdom, naar het land van een ander of naar de vrouw van een ander. Mensen zijn jaloers op datgene wat anderen hebben. Ze denken niet meer gelukkig te kunnen zijn tot zij het hebben. Begeerte brengt onrust in het leven van een mens. Dat is bijvoorbeeld te zien aan koning Achab (1 Koningen 21:1-4). Hij zijn zinnen gezet op het stukje land dat Nabot bezat. Hij liet zich zo beheersen door zijn begeerte dat hij zich ellendig voelde zolang hij het nog niet in zijn bezit had. Hij vond het uitstekend dat zijn vrouw Izebel Nabot uit de weg liet ruimen. Hij moest zijn zin hebben.

Ook in het leven van David is te zien waar begeerte een mens toe brengen kan (2 Samuël 11:1-27) (*zie deel 12B*). Toen hij Batseba, een getrouwde vrouw, eenmaal gezien had, dacht hij aan niets anders meer dan aan haar. Hij moest haar bezitten. Hij nam haar. En toen ze zwanger was, liet hij haar man vermoorden, zodat hij haar tot vrouw kon nemen. En dat terwijl hij al getrouwd was!

Nu zijn dit extreme voorbeelden. Maar jaloezie kan een mens ook vandaag nog helemaal beheersen. Ontevredenheid met dat wat we hebben, het verlangen naar méér, kan ook ons leven verzieken.

God wil dat we vrij zijn

God heeft ons gered uit de slavernij (Galaten 5:1 en 13) . En Hij wil dat we onze vrijheid niet verspelen door onze begeerte de baas in ons leven te laten zijn. God wil dat we tevreden zijn met ons eigen huis, ook al is dat van onze buurman of collega mooier. Hij wil dat we blij zijn met onze eigen man of vrouw, met ons eigen beroep en met onze eigen auto. Ook al hebben andere mannen een knappere vrouw, een interessantere of beter betaalde baan of een duurdere auto. God heeft het beste met ons voor. Hij wil dat we rust hebben in ons leven, en dat we niet voortdurend verlangen naar meer, mooier en groter.

Dat betekent niet dat we niets mogen begeren. Als we ongetrouwd zijn, mogen we natuurlijk verlangen naar een man of vrouw (Genesis 2:18) . God zelf heeft dat verlangen in ons gelegd. Als we getrouwd zijn, mogen we verlangen naar kinderen. En als we werk hebben, mogen we zeker ons best doen om vooruit te komen en promotie te maken. Maar het is verkeerd als deze verlangens ons gaan beheersen.

Als verlangens naar bepaalde dingen de eerste plaats gaan innemen in ons leven, heeft God niet meer de eerste plaats. Verlangens die op zichzelf niet verkeerd zijn, worden dan zondige verlangens. Daartegen waarschuwt God ons.

God wil ons hart

Het gaat er bij het tiende gebod niet alleen omdat we onze zinnen niet moeten zetten op dat wat van een ander is. God wil meer van ons (Matteüs 22:37) . Hij wil ons hart. Hij wil dat we Hem boven alles stellen. Hij wil dat we er niet langer naar verlangen om zijn bepalingen te overtreden. We moeten juist een afkeer krijgen van alles wat tegen Gods wil ingaat, en erop uit zijn om alles te doen wat Hij ons opdraagt. Onze slechte begeerten moeten dus veranderen in goede begeerten.

Het tiende gebod laat ons zien hoe diep Gods wet gaat. Overal in ons leven moet Gods wet het te zeggen hebben. Tot in onze persoonlijke gedachten en verlangens toe.

Iemand die dat goed begreep, was een hoofdman van de Toradja's, een stam in Indonesië. Hij zei: 'Ik heb liever de 7777 geboden en verboden van de Toradjase wet dan de tien geboden van de christenen; want de tien geboden vragen het hele hart, terwijl er naast de 7777 voorvaderlijke geboden en verboden nog heel wat vrijheid overblijft!'

Kan een Christen zo leven?

Nu we alle tien geboden bij langs zijn gegaan, blijft de vraag over: kan een christen zich aan die tien geboden houden? Kan een christen zo leven als God het wil? Kan hij God in alles op de eerste plaats zetten en van zijn naaste net zoveel houden als van zichzelf?

Het antwoord op die vraag is: nee. Er is niemand die volledig aan Gods eisen kan voldoen. Ook een christen zal altijd weer merken hoe zondig hij is. Hoe hij telkens weer dingen doet of wil doen die niet kloppen met Gods wet. Hoe hij steeds tekortschiet in het liefhebben van God en de naaste.

De wet als spiegel

Tóch heeft God deze geboden gegeven, en worden ze iedere zondag in de kerk weer voorgelezen. Waarom? We zagen in deel 15C: de wet is eigenlijk een spiegel die God ons voorhoudt (Romeinen 7:7). Zoals een spiegel ons laat zien hoe we er uitzien, zo merken we bij het horen van de wet telkens weer op hoe slecht we van nature zijn. Uit onszelf kunnen we ons helemaal niet houden aan de regels die God gegeven heeft (Romeinen 7:18) (*zie deel 5C*)

Maar juist wanneer we zien hoe slecht we zijn, beseffen we weer hoe hard we Jezus Christus nodig hebben. Door ons de wet voor te houden, zorgt God er voor dat we naar Jezus Christus toegaan. Wij kunnen ons niet houden aan de wet. Maar Jezus heeft dat wel gedaan - in onze plaats. En Hij is in onze plaats gestraft voor al die keren dat wij Gods wet overtreden hebben (2 Korintiërs 5:21). Wanneer we op Hem vertrouwen, kijkt God niet meer naar onze wetsovertredingen (Romeinen 3:21-26). Hij kijkt dan naar wat zijn Zoon gedaan heeft. En om het werk van zijn Zoon beschouwt Hij ons als rechtvaardige mensen.

De wet als norm

De wet is niet alleen een spiegel waarin we onszelf zien. Het is ook de norm waaraan we moeten gaan voldoen. Als mensen die door God bevrijd zijn, moeten we steeds meer gaan leven op een manier die bij die bevrijding past (Galaten 5:13-26). Van onszelf kunnen we dat niet. Daarom moeten we God iedere dag vragen of Hij ons de Heilige Geest wil geven. De Heilige Geest zal ons helpen. Hij maakt nieuwe mensen van ons.

Volmaakt zullen we in dit leven niet worden (*zie deel 8C*). We raken de 'oude mens' in ons nooit helemaal kwijt. We zullen onze slechte aard steeds weer tegenkomen (Romeinen 7:21-25). Maar de Heilige Geest zal ons helpen om tegen onze slechte aard, tegen onze verkeerde verlangens en gedachten te blijven vechten. Hij zal ons steeds meer vernieuwen, en ons helpen om te leven als kinderen van God. En eens zullen we volmaakt zijn. (Openbaring 22:1-5). Dat zal zijn wanneer de nieuwe aarde gekomen is. Dan zullen we in alles Gods wil kunnen doen en samen met God over de hele schepping mogen regeren. Wie gelooft, staat een geweldige toekomst te wachten!

Vragen

1. God verbiedt ons in het negende gebod om te liegen. Hoe moeten we dan aankijken tegen een 'noodleugen' (een leugen waarmee je iemand anders kunt redden)?
Zie hiervoor bijvoorbeeld Exodus 1:15-21. Zie ook Matteüs 22:37-40.
2. Uit het tiende gebod blijkt dat God ons rust en vrijheid wil geven.
Kunt u dat uitleggen?
3. 'De wet van God moet niet iedere zondag in de kerk worden voorgelezen. Het steeds maar weer horen van de wet maakt de mensen moedeloos.'
Wat vindt u van deze stelling? Motiveer uw antwoord.

Deel 24A: De bijbel is de moeite waard

Het bestuderen van de bijbel is niet altijd makkelijk. Er staan dingen in de bijbel die moeilijk te begrijpen zijn. We zagen in de vorige deel dat veel problemen op te lossen zijn door naast de Nieuwe Vertaling een andere, meer eigentijdse vertaling van de bijbel te gebruiken: de Groot Nieuw Bijbel, Het Boek of de Nieuwe Bijbelvertaling. Maar niet alle moeilijkheden kunnen op die manier weggenomen worden.

Vragen

Veel mensen zijn vanaf hun kinderjaren met de bijbel vertrouwd. In de gezinnen waarin ze geboren werden en opgroeiden, werd elke dag uit de bijbel gelezen. Ze gingen al vroeg mee naar de kerk, en ze gingen meestal naar een christelijke school. Mensen die op latere leeftijd met de bijbel in aanraking komen, missen de basiskennis die anderen van huis uit meegekregen hebben. En dat kan het lezen van de bijbel extra moeilijk maken. Dat betekent beslist niet dat voor de eerste groep mensen de bijbel een gemakkelijk boek is. Ook zij hebben hun vragen als het om de betekenis van bepaalde bijbelgedeelten gaat. Want er staan in de bijbel allerlei moeilijke passages. Gedeelten waar je niets van begrijpt of waar je geen raad mee weet. Dan kunnen er vragen of twijfels naar boven komen. Vragen waar soms niet direct een antwoord op te vinden of te geven is.

Moeilijke gedeelten

Er zijn heel wat bijbelboeken die bij het lezen weinig problemen opleveren. Maar in de boeken van de profeten van het Oude Testament en in de brieven van het Nieuwe Testament staan bijvoorbeeld wel gedeelten waar we echt moeite voor moeten doen om ze goed te kunnen begrijpen. Het is bepaald geen ontspanningslectuur. Petrus schrijft in een van zijn brieven over de moeilijke gedeelten die in de brieven van Paulus voorkomen:

'Bedenk dat het geduld van onze Heer uw redding is. Dat heeft ook onze geliefde broeder Paulus u geschreven met de wijsheid die hem is geschonken. Hij schrijft dit overigens in alle brieven waarin hij dit onderwerp ter sprake brengt. Daarin staat een en ander dat moeilijk te begrijpen is en dat door onwetende en onstandvastige mensen, tot hun eigen ondergang, wordt verdraaid; dat doen ze trouwens ook met de overige geschriften.'

(2 Petrus 3:15-16)

Petrus erkent dus dat niet alle bijbelgedeelten makkelijk te begrijpen zijn. En hij waarschuwt de christenen voor hun eigen bestwil om zulke gedeelten niet verkeerd uit te

leggen. Ook Paulus zelf heeft gemerkt dat bepaalde uitspraken die hij had gedaan, niet werden begrepen of verkeerd werden opgevat. In zijn brieven heeft hij regelmatig misverstanden uit de weg geruimd. Soms is het evangelie dat Paulus verkondigt ook zo anders dan mensen gewend zijn, dat ze zijn woorden omdraaien. Een voorbeeld. In Romeinen 3:8 lezen we:

'Kunnen we niet beter het kwade doen, opdat het goede eruit voortkomt? Er wordt gezegd dat wij dat beweren, maar wie ons zo belastert zal zijn gerechte straf niet ontlopen.'

Paulus heeft de mensen verteld dat ze niet door hun goede daden, maar alleen door het geloof gered worden. Sommige mensen dachten dat Paulus hiermee beweerde: Doe maar wat verkeerd is, dan komt het goede er uit voort. Met andere woorden: leef er maar op los! Als je gelooft, word je toch wel gered! Natuurlijk heeft Paulus dit nooit bedoeld, en hij haalt dan ook fel uit naar de mensen die zijn woorden op die manier verdraaien.

In de brief aan de Galaten schrijft Paulus dat de christenen vrij zijn. Ze leven niet in dienst van de wet, want ze zijn door Jezus Christus bevrijdt:

'Christus heeft ons bevrijd opdat wij in vrijheid zouden leven; houd dus stand en laat u niet opnieuw een slavenjuk opleggen.'

(Galaten 5:1)

Maar Paulus snijdt even later meteen een mogelijk misverstand de pas af:

'Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde.'

(Galaten 5:13)

De christenen zijn vrij. Maar dat betekent niet dat ze nu maar mogen gaan doen wat ze willen. Ze mogen hun vrijheid niet misbruiken door toe te geven aan hun zondige verlangens. De vrijheid die zij gekregen hebben dankzij het werk van Jezus Christus, mag niet ontaarden in wetteloosheid en - dat is maar een klein stapje verder - in losbandigheid. Ze moeten elkaar daarentegen juist helpen.

Het gevaar dat christenen Paulus' woorden over vrijheid verkeerd zullen opvatten, is niet denkbeeldig. In de kerk van Korinte is dat bijvoorbeeld ook gebeurd. De christenen daar hebben Paulus' onderwijs over de vrijheid samengevat in de leus: *'Alles is mij toegestaan'*, (1 Korintiërs 6:12). dat wil zeggen: ik mag alles.

En met dit gezegde worden allerlei verkeerde praktijken goedgepraat (1 Korintiërs 10:23). Zo laat men het bijvoorbeeld gewoon toe dat een van de christenen en zijn stiefmoeder als man en vrouw samenleven. Alles mag toch? (1 Korintiërs 5:1)

Natuurlijk heeft Paulus dit nooit bedoeld. En dat maakt hij de Korinthische christenen dan ook duidelijk. Vrijheid betekent niet dat je dingen mag doen die God verboden heeft. Bepaalde bijbelteksten zijn makkelijk verkeerd op te vatten. Het is daarom heel belangrijk

bijbelteksten altijd in hun verband te lezen. Wat op het eerste gezicht onduidelijk is of misverstanden kan opwekken, wordt vaak begrijpelijk wanneer het gelezen wordt in het verband van het gedeelte dat er omheen staat.

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Petrus 3:15-16, Romeinen 3:8, Galaten 5:1, Galaten 5:13

Begrijpt u wat u leest?

Om met de bijbel te leren omgaan, is het nodig dat je er ook onderwijs in krijgt. God weet dat de bijbel geen gemakkelijk boek is. Daarom zorgt Hij ervoor dat er mensen zijn die zijn Woord kunnen uitleggen. In de bijbel vinden we daar ook voorbeelden van. Zo geeft de apostel Paulus zijn medewerker Timoteüs de opdracht:

'Geef wat je in aanwezigheid van velen van mij hebt gehoord, door aan betrouwbare mensen die geschikt zijn om anderen te onderwijzen.'

(2 Timoteüs 2:2)

Een mooi voorbeeld van iemand die een ander helpt bij het begrijpen van de bijbel, staat in het boek Handelingen.

'Een engel van de Heer zei tegen Filippus: 'Ga tegen de middag naar de verlaten weg van Jeruzalem naar Gaza'. Filippus deed wat hem gezegd werd en ging naar die weg toe. Daar kwam hij een Ethiopiër tegen, een eunuch, een hoge ambtenaar van de kandake, de koningin van Ethiopië, die belast was met het beheer van haar schatten. Hij was in Jeruzalem geweest om daar God te aanbidden en zat nu op de terugweg in zijn reiswagen de profeet Jesaja te lezen.. De Geest zei tegen Filippus: 'Ga naar die man daar in de wagen.' Filippus haastte zich naar hem toe en hoorde hem de profeet Jesaja lezen, waarop hij vroeg: 'Begrijpt u ook wat u leest?' De Ethiopiër antwoordde: 'Hoe zou dat kunnen als niemand mij uitleg geeft?' Hij nodigde Filippus uit om in te stappen en bij hem te komen zitten. Dit was het schriftgedeelte dat hij las:

Als een schaap werd hij naar de slacht geleid; als een lam dat stil is bij zijn scheerder deed hij zijn mond niet open. Hij werd vernederd en hem werd geen recht gedaan, wie zal van zijn nakomelingen verhalen? Want op aarde leeft hij niet meer.

(Jesaja 53:7-8)

De eunuch vroeg aan Filippus : 'Kunt u me zeggen over wie de profeet het heeft? Over zichzelf of over een ander? ' Daarop begon Filippus met hem te spreken over het evangelie van Jezus, waarbij hij deze schrifttekst als uitgangspunt nam. Onderweg kwamen ze bij een plaats waar water was, en de eunuch zei: 'Kijk, water! Waarom zou ik niet gedoopt kunnen worden?' (8:36)

Andere handschriften hebben een extra vers: ' Filippus zei tegen hem: 'Indien u gelooft met heel uw hart, is het toegestaan.' Hij antwoordde: 'Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon van God is.'

Hij liet de wagen stilhouden en beiden liepen het water in, zowel Filippus als de eunuch, waarna Filippus hem doopte. Toen ze uit het water kwamen, greep de Geest van de Heer Filippus en nam hem mee, en de eunuch zag hem niet meer, maar vervolgde zijn weg vol vreugde. Filippus kwam terecht in Azotus; van daar reisde hij verder en verkondigde in alle steden het evangelie, tot hij in Caesarea aan kwam.'

(Handelingen 8:26-40)

De kamerheer kende het Oude Testament. Maar hij begreep bepaalde gedeelten niet. Hij had iemand nodig die hem wegwijs maakte in de bijbel.

Ook wij hebben het nodig dat ons wordt uitgelegd wat God in de bijbel tegen ons zegt. Daarom is het ook belangrijk om naar de kerk te gaan. Want in de kerk wordt de bijbel gelezen en uitgelegd.'

Tekstverwijzingen en citaten uit: 2 Timoteüs 2:2, Jesaja 53:7-8, Handelingen 8:26-40

Er blijven vragen

Het is niet zo dat alles wat in de bijbel staat te begrijpen valt, als je er maar genoeg moeite voor doet en als je maar regelmatig naar de kerk gaat. Er staan in de bijbel ook dingen die ons begrip te boven gaan. Er zijn vragen waar geen antwoord op te vinden is. Vragen als: wat zijn engelen nu precies? Hoe zien ze eruit? Hoe is het mogelijk dat de zondeval kon plaatsvinden? Hoe is het mogelijk dat Maria zwanger werd zonder dat er een man aan te pas kwam? Waarom is er zoveel lijden in de wereld?

Het zijn vragen die iedere gelovige kunnen bezighouden. Vragen waar God ons geen onmiddellijk of geen volledig antwoord op geeft. Maar is het noodzakelijk dat wij op deze vragen een antwoord krijgen? Jezus leert ons dat iedereen die Gods koninkrijk wil binnengaan, moet worden als een kind (Matteüs 18:1-4). Zoals een kind de verhalen uit de bijbel gewoon gelooft zonder eraan te twifelen, - zo moeten wij eenvoudig geloven wat er in de bijbel staat. Ook als we het niet kunnen begrijpen. Ook als niet al onze vragen beantwoord worden.

God vertelt ons wat we moeten weten

Er blijven vragen. Dat is niet zo vreemd als we bedenken dat wij maar gewone mensen zijn. Ons verstand is te beperkt om te kunnen bevatten hoe oneindig groot, machtig en wijs God is. We zullen niet alles kunnen begrijpen wat God doet en hoe Hij het doet. Maar we kunnen Hem er wel voor eren:

'Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoorgrondelijk zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen. 'Wie kent de gedachten van de Heer, wie was ooit zijn raadsman? Wie heeft hem iets gegeven dat door hem moest worden terugbetaald?' Alles is uit

hem ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid. Amen. '

(Romeinen 11:33-36)

God geeft ons in de bijbel geen antwoord op al onze vragen. Maar Hij vertelt ons wél alles wat voor ons noodzakelijk is. Hij vertelt ons alles wat we moeten weten om Hem te leren kennen, en alles wat we moeten weten om gered te kunnen worden. En daar gaat het om in de bijbel: dat we God leren kennen en gaan liefhebben, en dat we ons aan Hem gewonnen geven. Er staan in de bijbel dingen die wij niet kunnen begrijpen. Dingen die, zolang we leven, een vraag voor ons zullen blijven. Maar het allerbelangrijkste, het grootste geheim, heeft God aan ons bekend gemaakt:

'Ongetwijfeld is dit het grote mysterie van ons geloof: Hij is geopenbaard in een sterfelijk lichaam, in het gelijk gesteld door de Geest, is verschenen aan de engelen, verkondigd onder de volken, vond geloof in de wereld, is opgenomen in majesteit.'

(1 Timoteüs 3:16)

God heeft ons lief. Mensen die liever de kant van zijn tegenstander kiezen in plaats van met Hem verder te gaan. God houdt zoveel van ons dat Hij het niet kan aanzien dat wij ons in de dood storten. Door zijn Zoon is Hij in menselijke gestalte naar ons toegekomen. Hij wil ons redden. Waarom? Dat kunnen wij niet begrijpen. Maar wij hoeven ons niet af te vragen hoe het mogelijk is. We mogen zijn liefde in dankbaarheid aannemen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Romeinen 11:33-36, 1 Timoteüs 3:16*

De bijbel is de moeite waard

De bijbel is niet altijd makkelijk. Sommige dingen zijn zelfs nooit te begrijpen. Maar ook door die moeilijke gedeelten heen kunnen we steeds weer Gods liefde zien. God strekt zijn hand naar ons uit. Hij wil ons redden. Die boodschap is zo geweldig, dat we zeggen kunnen: hoeveel moeite we soms ook moeten doen om de bijbel te begrijpen - de bijbel is die moeite in ieder opzicht waard.

Vragen

1. Kunt u uitleggen wat de betekenis is van Jesaja 53:7?
2. De bijbel is de moeite waard. Bent u het met deze stelling eens? Motiveer uw antwoord.

Deel 24B: Het evangelie komt in Europa

In de vorige deel zagen we hoe de Heilige Geest Paulus en Barnabas de wereld instuurt om overal waar ze komen over Jezus Christus te vertellen. Na een lange reis keren Paulus en Barnabas terug naar Antiochië om aan de christenen daar verslag uit te brengen.

De vergadering in Jeruzalem

Wanneer Paulus en Barnabas verteld hebben over hun reis, blijven ze nog een poos in Antiochië (Handelingen 15). Op een gegeven moment ontstaat er in de kerk verwarring. Er zijn Joodse christenen uit Israël gearriveerd, die opnieuw de mening verkondigen: een christen die zich niet laat besnijden, krijgt geen eeuwig leven. Anders gezegd: zonder besnijdenis geen redding.

Paulus en Barnabas bestrijden deze mening hevig. Daarom worden ze door de gemeente van Antiochië naar Jeruzalem gestuurd om dit probleem te bespreken. In Jeruzalem wordt een belangrijke vergadering gehouden, waarbij de apostelen, de oudsten van de kerk van Jeruzalem en enkele afgevaardigden uit Antiochië aanwezig zijn.

Met elkaar praat men door over alles wat God gedaan heeft onder de heidenen. En al studierend in het Oude Testament komen de leden van de vergadering tot de conclusie dat de heidenen niet besneden hoeven te worden.

Nu staat de zaak waarover al eerder zoveel te doen is geweest, officieel vast. Heidenen hoeven niet eerst Joods te worden om gered te kunnen worden. Ze hoeven, net als de Joden, maar één ding te doen om gered te worden: geloven in Jezus Christus. Met dit antwoord keren Paulus en Barnabas terug naar Antiochië.

De tweede zendingsreis

Paulus en Barnabas willen weer op reis (Handelingen 15:36 - 18:22). Ze willen kijken hoe het gaat met de mensen die op hun vorige reis christen zijn geworden. Maar ze gaan dit keer niet samen. Barnabas gaat op reis met zijn neef Marcus, degene die ook het naar hem genoemde evangelie geschreven heeft. Paulus kiest een zekere Silas uit om met hem mee te gaan. Onderweg voegt ook Timoteüs, een jonge christen, zich bij hen.

Paulus maakt een voetreis van meer dan duizend kilometer door Klein-Azië, een gebied dat ongeveer samenvalt met het tegenwoordige Turkije (zie kaart 10B in Wegwijzer). Onderweg gaat hij langs de kerken die tijdens zijn eerste reis zijn ontstaan (Handelingen 16:4-5). Hij vertelt de christenen over het besluit dat in Jeruzalem genomen is.

Ook geeft hij de christenen onderwijs en spreekt hij ze moed in. Dat laatste hebben de christenen hard nodig. Het is in die tijd niet makkelijk om bij Christus te horen. Iemand die christen is geworden, valt uit de toon. Hij doet niet langer mee aan de verering van zijn vroegere goden en gaat ook in andere opzichten anders leven. De kans is groot dat zijn familie en vrienden hem voortaan met de nek aankijken. Het geloof kan een christen zijn baan en zelfs zijn leven kosten (Handelingen 7:59).

Wanneer Paulus met zijn vrienden in Troas, een kustplaats, aankomt, krijgt hij 's nachts een visioen (Handelingen 16:9-10). Hij ziet een Griekse man staan, die hem toeroept: 'Steek de zee over, en help ons!' Zo maakt de Heilige Geest aan Paulus duidelijk dat hij naar Griekenland moet gaan.

Paulus en zijn metgezellen steken per schip over van Klein-Azië naar Griekenland. Inmiddels bestaat het gezelschap uit vier personen: Lucas, de schrijver van het boek Handelingen, heeft zich in Troas bij Paulus aangesloten. Dat weten we omdat het boek Handelingen vanaf nu grotendeels in de wij-vorm geschreven is.

Voor Paulus en zijn metgezellen is dit gewoon een reis van de ene naar de andere provincie van het Romeinse wereldrijk. Maar het is voor ons heel belangrijk dat Paulus deze oversteek naar Griekenland maakt: het goede nieuws komt nu ook in Europa terecht. En vanuit Europa zal het in de loop van de eeuwen over de hele wereld verspreid raken.

De gevangenisbewaker van Filippi deel 1

In Griekenland aangekomen gaan Paulus en Silas naar de stad Filippi (Handelingen 16:11-18). Ze blijven daar enige tijd, en vertellen de mensen over Jezus Christus. Op een sabbat komen ze in aanraking met een slavin die bezeten is door een boze geest. Het meisje kan dankzij deze boze geest de toekomst voorspellen, en haar eigenaars verdienen veel geld aan haar. Wanneer Paulus en Silas op weg zijn naar de plaats waar de gelovigen op de sabbat samenkomen, loopt het meisje achter hen aan. Ze roept met luide stem; 'Deze mensen zijn dienaars van de hoogste God; ze vertellen u hoe u gered kunt worden!' (Handelingen 16:17)

Het meisje spreekt de waarheid. Maar Paulus en Silas zijn hier bepaald niet mee gediend. Hier spreekt immers geen gelovige vrouw, maar een boze geest, een duivel. De satan zal nooit het evangelie verkondigen om mensen daardoor tot God te brengen. Kennelijk is het zijn bedoeling om de boodschap van Paulus daardoor in een slecht daglicht te plaatsen. In het begin geeft Paulus weinig aandacht aan het meisje. Maar wanneer ze dag in dag uit al roepend achter hem en Silas aan blijft lopen, kan Paulus er niet meer tegen. Hij zegt tegen de boze geest: 'In de naam van Jezus Christus beveel ik je: ga uit haar weg!' Op het zelfde moment verlaat de geest het meisje. Ze is weer zichzelf. Maar de satan geeft zijn

tegenwerking niet op. Hij probeert de genezing van het meisje te gebruiken om Paulus en Silas uit te schakelen.

Lezen: Handelingen 16:19-40

16:21 Romeinen: in deze tijd horen de landen rond de Middellandse Zee bij het Romeinse Rijk. Ook de inwoners van Griekenland golden dus als Romeinen. Het Romeinse burgerschap was voor veel mensen iets om trots op te zijn. Het gaf bepaalde voorrechten.

De eigenaars van de slavin zijn woedend wanneer ze begrijpen dat hun geldbron is opgedroogd. Ze geven Paulus en Silas er de schuld van en slepen hen naar het centrum van de stad, waar zich het stadsbestuur bevindt. De gedupeerde eigenaars krijgen niet alleen het stadsbestuur, maar ook een grote menigte mensen aan hun kant. Ze wijzen er eerst op dat Paulus en Silas - die ze minachtend Joden noemen - de stad in opschudding hebben gebracht. En vervolgens beschuldigen ze hen ervan dat ze een vreemde godsdienst proberen in te voeren. In het Romeinse Rijk is dat officieel verboden.

Paulus en Silas worden behandeld als zware misdadigers. Ze worden uitgekleeft en in het publiek geslagen met een gesel, een zweep met stukjes metaal eraan. Daarna worden ze bloedend en wel in de gevangenis gegooit. In de binnenste kerker, met hun voeten in een blok, zodat er geen mogelijkheid is dat ze kunnen ontsnappen.

Maar ondanks de vernedering en de pijn verliezen Paulus en Silas de moed niet. Midden in de nacht bidden ze hardop tot God en zingen ze liederen om Hem te eren. Ze kreunen niet van de pijn, ze schelden niet op de mensen die hun dit hebben aangedaan, maar ze zingen voor God. Alle gevangenen zijn getuige van dit wonderlijke gedrag.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 16:19-40*

De gevangenisbewaker van Filippi deel 2

Dan vindt er plotseling een aardbeving plaats. De deuren van de gevangenis raken ontzet en de boeien van de gevangenen breken los. De gevangenisbewaarder, die wakker is geschrokken, weet dat dit zijn einde betekent. Wanneer er gevangenen zijn ontsnapt, zal hij ter dood veroordeeld worden. In zijn wanhoop besluit hij er dan maar meteen zelf een eind aan te maken.

Maar Paulus houdt hem tegen. Hij roept hem toe dat er geen gevangene ontsnapt is. De bewaker is diep onder de indruk. Kennelijk heeft hij al eerder iets gehoord over de boodschap die Paulus en Silas rondbrengen. Na wat er gebeurd is, wil hij graag horen wat ze te zeggen hebben. Hij ziet in dat de boodschap die Paulus en Silas brengen ook voor hem van levensbelang is. Wanneer hij nederig vraagt hoe ook hij gered kan worden, geeft Paulus hem een duidelijk antwoord: 'Stel uw vertrouwen op de Here Jezus. Wanneer u dat doet, worden u en uw gezin gered.'

De gezinsleden van de bewaker zijn allen geïnteresseerd in de redding waar Paulus het over heeft. Paulus en Silas vertellen er meer over. En het hele gezin gaat in Jezus Christus

gelooven. Paulus doopt de bewaker en zijn gezinsleden. Ze krijgen zo van God zélf de garantie dat hun zonden vergeven zijn en dat ze bij Jezus Christus horen.

De bewaker zet Paulus en Silas een maaltijd voor en het hele gezin viert feest, uit blijdschap dat ze in God zijn gaan geloven en voortaan bij Hem mogen horen.

De volgende morgen willen de stadsbestuurders Paulus en Silas vrijlaten. Waarschijnlijk denken ze dat ze nu hun deelje wel geleerd hebben. Maar Paulus weigert de gevangenis en de stad zomaar te verlaten. Silas en hij zijn zonder vorm van proces afgeranseld. En dat terwijl ze, net als de inwoners van Filippi, Romeinse staatsburgers zijn! Geen Romein mag zomaar gelegeseld worden. Vandaar dat Paulus openbare genoegdoening eist. De stadsbestuurders moeten hen persoonlijk uitgeleide komen doen.

Nadat het stadsbestuur dat gedaan heeft, gaan Paulus en Silas weg. Maar eerst gaan ze nog naar het huis van Lydia, een vrouw die christen is geworden. Veel andere christenen hebben zich bij haar thuis verzameld. Paulus en Silas spreken hen bemoedigend toe en nemen afscheid van hen.

Ook in Tessalonica ontstaat een kerk

Paulus en zijn medewerkers reizen door naar Tessalonica, een havenstad die ongeveer honderd-twintig kilometer verderop ligt (Handelingen 17:1-10). Wanneer ze daar zijn, gaat Paulus eerst naar de Joodse synagoge. Drie weken lang voert hij er iedere sabbat het woord. Met behulp van profetieën uit het Oude Testament bewijst hij dat de Christus, op wie de Joden uit Tessalonica nog steeds wachten, moest lijden, sterven en opstaan uit de dood. Wanneer hij dat heeft aangetoond, vertelt hij de Joden alles over Jezus. Over zijn leven, over de wonderen die Hij heeft gedaan, en over zijn dood en opstanding. Vervolgens probeert Paulus zijn toehoorders ervan te overtuigen: deze Jezus is de beloofde Christus!

Sommige Joden geloven wat Paulus zegt en bekeren zich. En ook veel niet-Joden komen tot geloof. De Joden die Paulus' woorden niet aannemen, worden hierover zo boos dat ze een rel veroorzaken. Enkele christenen komen door valse beschuldigingen van de Joden zelfs in de gevangenis terecht. Op aandringen van de christenen verlaten Paulus en zijn medewerkers de stad. Het is onverantwoord om er nog langer te blijven.

Paulus in Athene

Lezen: Handelingen 17:15-34

17:18 Epikureïsche en Stoïcijnse filosofen: filosofen van verschillende richtingen.

Nadat Paulus in Tessalonica en daarna in de stad Berea is geweest, gaat hij naar Athene (Handelingen 17:11-14). Daar wil hij wachten op Silas en Timoteüs, die nog in Berea zijn

achtergebleven. Athene is in Paulus' dagen het culturele centrum van de wereld. Het is een prachtige stad met indrukwekkende gebouwen en monumenten. Er leven filosofen van allerlei richtingen; dagelijks spreken ze in het openbaar over allerlei diepzinnige onderwerpen. Maar Paulus heeft geen oog voor het rijke culturele leven in Athene. Hij ziet maar één ding: de vele afgodsbeelden die in de stad staan. Voor hem is Athene een stad die helemaal is ondergedompeld in de afgodendienst. Het raakt Paulus wanneer hij al die afgodsbeelden ziet. Het doet hem pijn dat de Atheners God niet dienen. En daarom doet hij het enige wat hij kan doen: hij probeert de mensen in Athene ervan te overtuigen dat ze in Jezus moeten gaan geloven. Op iedere sabbat gaat hij naar de synagoge, om op die manier zijn volksgenoten, de Joden, bereiken met het goede nieuws. Maar daar laat hij het niet bij. Door de week gaat hij iedere dag naar de markt, het centrum van de stad. En hij praat er met iedereen die hij maar tegenkomt. Met gewone mensen, maar ook met geleerde filosofen.

Paulus' woorden wekken de belangstelling van de Atheners. De mensen weten niet goed wat ze met hem aanmoeten. Maar ze zijn zeker geïnteresseerd in zijn woorden. Omdat ze meer te weten willen komen over de 'nieuwe leer' waar Paulus het over heeft, brengen ze hem naar de Areopagus, de plaats waar normaal de rechtspraak plaatsvindt. Wanneer ze daar zijn aangekomen, vragen ze Paulus om meer te vertellen over zijn leer. Zo krijgt Paulus van God de kans om aan geleerden uit heel de wereld over Hem te vertellen. Paulus houdt dan een bijzondere toespraak. Hij zoekt zijn aanknopingspunt in de godsdienstigheid van de Atheners. Hij zegt: 'Atheners, ik merk aan alles hoe religieus u bent. Ik heb in uw stad zelfs een altaar ontdekt met het opschrift: voor een onbekende god. Ik zal u verkondigen wat u vereert zonder het te kennen.'

En dan vertelt Paulus de Atheners over zijn God. Hij legt uit dat het God is die de hemel en de aarde heeft gemaakt (vers 24), die het leven op aarde onderhoudt (vers 25), die heerst over alle volken (vers 26-28a), die de Vader is van de mensen (vers 28b-29), en die de rechter van de wereld is (vers 30-31). Zo probeert hij de Atheners ervan te overtuigen dat er maar één God is: de God die hij dient.

Paulus krijgt alle kans om over God te vertellen. Maar wanneer hij over de opstanding van Jezus begint, wordt het veel mensen te gek. Zoiets kunnen ze niet geloven. Toch blijft Paulus' preek niet zonder resultaat: sommige Atheners komen tot geloof.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Handelingen 17:15-34*

De derde zendingsreis

Na zijn tweede zendingsreis keert Paulus terug naar Antiochië (Handelingen 18:23 - 21:16) (zie kaart 10C in Wegwijzer). Hij blijft er niet lang. Al snel vertrekt hij weer. Voor een derde zendingsreis. Hij gaat naar Klein-Azië, om de christenen daar moed in te spreken, en om mensen die Jezus Christus nog niet kennen, over Hem te vertellen. Daarna reist hij door

naar de christenen in Macedonië en Griekenland. Dan keert hij terug. Maar hij gaat niet naar Antiochië. God heeft hem duidelijk gemaakt dat hij naar Jeruzalem moet gaan (Handelingen 20:22).

Paulus naar Rome

In Jeruzalem wordt Paulus gevangen genomen (Handelingen 21:17 - 28:31). Hij wordt er - ten onrechte - van beschuldigd dat hij de tempel ontwijd heeft (Handelingen 21:27-36). Na een slepend proces wordt hij naar Rome overgebracht (*zie kaart 10d in Wegwijzer*). Daar zal zijn zaak aan de keizer worden voorgelegd. De bijbel vertelt ons niet hoe het met Paulus afloopt. Maar wel lezen we dat hij in de twee jaar dat hij moet wachten op zijn proces, alle gelegenheid krijgt om over Jezus Christus te vertellen. Zo zorgt God ervoor dat het evangelie ook in Rome terechtkomt (Handelingen 28:30-31).

Vragen

1.
 - a. Welke groep van christenen vindt dat de heidenen ook besneden moeten worden en de wetten die God aan Israël gegeven heeft, moeten houden? Zie Handelingen 15:5.
 - b. Kunt u verklaren waarom juist deze christenen dat vinden? (*Zie deel 15A*).
 - c. Probeer aan te geven waarom het vanuit de Joden gezien heel begrijpelijk was dat ze zoveel belang hechtten aan de besnijdenis. (*Zie hiervoor deel 6B*).
 - d. Waarom is de besnijdenis niet meer nodig?
2. Wat is het verschil tussen de Joden in Tessalonica en die in Berea, de stad die Paulus daarop bezoekt?
Zie Handelingen 17:1-14.

Deel 24C: Bidden: een uiting van dankbaarheid

In dit en het volgende C-deel gaat het over het bidden. Dat onderwerp stond ook centraal in de eerste twee C-delen. We behandelden toen vragen als: wat is bidden, tot wie bid je, en hoe moet je bidden? In de laatste twee delen van deze cursus gaan we dieper in op het gebed.

Een uiting van dankbaarheid

Wie tot zich door laat dringen wat God voor hem heeft gedaan, kan maar één ding doen: God laten zien hoe dankbaar hij is. Door middel van daden: door te gaan leven zoals God het in zijn wet van de mensen vraagt. Maar zeker ook met woorden: door God te loven en Hem te danken voor wat Hij gedaan heeft (Psalm 116). Uit allerlei plaatsen in de bijbel blijkt hoe belangrijk dat is. Bijvoorbeeld in Psalm 103:

' Prijs de HEER, mijn ziel, vergeet niet één van zijn weldaden. Hij vergeeft u alle schuld, hij geneest al uw kwalen, hij redt uw leven van het graf, hij kroont u met trouw en liefde, hij overlaadt u met schoonheid en geluk, uw jeugd vernieuwt zich als een adelaar. (...)

Prijs de HEER, al zijn schepselen, prijs hem, overal in zijn rijk. Prijs de HEER, mijn ziel. '

(Psalm 103:2-5 en 103:22)

Vaak hebben mensen de neiging te denken dat hun daden voor God het belangrijkste zijn. Maar die gedachte klopt niet (Psalm 50:7-15). Mensen kunnen nog zoveel voor God doen - wanneer ze God niet danken, vergeten ze het belangrijkste. Ze vergeten degene die hun het leven geeft en die hen gered heeft, te eren. Wie blij is met wat God voor Hem gedaan heeft, zal dat niet alleen met daden, maar vooral ook met woorden laten zien.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Psalm 103:2-5 en 22*

Een uiting van liefde

We kunnen God in ons gebed niet alleen onze dankbaarheid laten zien; bidden is ook een belangrijke manier om God onze liefde te uiten (Psalm 18:2). Je kunt het gebed vergelijken met het gesprek tussen twee mensen die van elkaar houden.

Mensen die van elkaar houden, zijn in elkaar geïnteresseerd. Ze praten veel met elkaar. Ze bespreken wat hen bezighoudt. Ze vertellen elkaar wat ze hebben meegemaakt. Ze delen hun zorgen en hun blijdschap met elkaar. Als ze ruzie hebben gehad, praten ze het weer uit. Mensen die om elkaar geven, blijven met elkaar in gesprek. Het gesprek is van wezenlijk belang voor een goede relatie.

Dat is niet alleen zo tussen mensen onderling. Het is ook zo tussen mensen en God. Zoals

het vanzelfsprekend is dat mensen die van elkaar houden alles met elkaar bespreken, zo is het ook vanzelfsprekend dat een christen iedere dag met God spreekt over alles wat hem bezighoudt (Spreuken 3:6). Dat hij God zijn zorgen en problemen voorlegt. Dat hij God vertelt hoe blij hij ergens mee is. Dat hij God vergeving vraagt voor zijn zonden. Het gebed is van wezenlijk belang in het leven van een christen. Het is een uiting van liefde voor God.

Een uiting van afhankelijkheid

Het gebed is tenslotte ook een manier om uiting te geven aan onze afhankelijkheid van God. Mensen zijn in alles van God afhankelijk (Handelingen 17:25b). Of het nu gaat om de vergeving van hun zonden, of om zaken als gezondheid en levensonderhoud. Een mens bezit dat soort zaken niet uit zichzelf. God moet ze hem geven.

Het is daarom heel belangrijk om iedere dag te bidden en God te vragen om dat wat we nodig hebben. Bidden is in dit opzicht te vergelijken met ademen: het is allebei van levensbelang voor een mens.

Wat moeten we in ons gebed aan God vragen? God zelf maakt ons dat in de bijbel duidelijk. Hij wil dat we Hem vragen om vergeving van onze zonden en om vrij spraak van onze schuld (Psalm 51). Dat is heel belangrijk. Want we hebben Gods vrij spraak niet van nature in ons bezit (1 Johannes 1:9-10). God geeft alleen vrij spraak en vergeving aan mensen die Hem daar iedere dag weer om vragen.

Daarnaast moeten we God ook vragen of Hij ons de Heilige Geest wil geven (Lucas 11:9-13). Want zonder de Heilige Geest kunnen we niet leven als kinderen van God.

Maar God weet dat we ook andere dingen nodig hebben: zaken als eten, drinken, kleding en onderdak, bijvoorbeeld. En ook om die dingen mogen we God vragen. Paulus zegt tegen de christenen in de stad Filippi:

'Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt en dank hem in al uw gebeden. Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw harten en gedachten in Christus Jezus bewaren.'

(Filippenzen 4:6-7).

Met andere woorden: er is niets dat we God niet mogen vragen. Al onze wensen en verlangens mogen we Hem voorleggen. Want Hij is onze Vader. Hij weet wat we nodig hebben, en Hij zal ons dat ook geven. En Hij zal ervoor zorgen dat we zijn vrede zullen ervaren.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Filippenzen 4:6-7*

Het Onze Vader

We mogen God al onze wensen voorleggen. Maar dat betekent niet dat we God in het wilde weg allerlei dingen kunnen gaan vragen die we graag zouden willen hebben. We moeten in ons gebed niet gericht zijn op onszelf - we moeten allereerst gericht zijn op God. Gods eigen Zoon leerde ons dat met het volgende gebed:

*'Onze Vader in de hemel
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil worden gedaan,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood; dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.'*

(Matteüs 6:9-13).

Andere handschriften vervolgen dan:

*'Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.
Amen.'*

Dit gebed, dat meestal het 'Onze Vader' wordt genoemd, is als volgt opgebouwd:

- de aanspraak;
- drie onderdelen waarin we dingen vragen die God betreffen;
- drie onderdelen waarin we dingen vragen voor onszelf;
- een lofprijzing.

Jezus laat ons met het Onze Vader zien dat we in ons gebed moeten beginnen bij God. Eerst moeten we God vragen of zijn naam geëerd mag worden, of zijn koninkrijk mag komen en of zijn wil gedaan mag worden. Uit onszelf zouden we misschien anders bidden. We zouden waarschijnlijk beginnen met onze eigen problemen en wensen. Maar Jezus leert ons om allereerst gericht te zijn op God - en om pas daarna de dingen te vragen die we voor onszelf nodig hebben: levensonderhoud, vergeving van schuld, en kracht om stand te houden tegen de satan en de zonde. Overigens hebben die dingen ook alles te maken met God. We vragen God om dat wat we nodig hebben om Hem te kunnen dienen.

In dit en de volgende deel gaan we de onderdelen van het Onze Vader een voor een bij langs.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Matteüs 6:9-13*

Onze Vader in de hemel

Bidden is niet verzinken in jezelf of praten in de ruimte. Wie bidt, spreekt een persoon aan. En al is die persoon niet te zien, Hij is er wel degelijk en Hij luistert ook. Wie bidt, spreekt tot God, de schepper van de hemel en de aarde. Jezus heeft ons geleerd dat we met die machtige God vertrouwelijk mogen omgaan. We mogen Hem aanspreken als 'onze Vader' (Johannes 20:17). Want dankzij het werk van Jezus is God onze Vader geworden (1 Johannes 3:1). We mogen Hem vol eerbied en vol vertrouwen vragen wat we nodig hebben. En we kunnen er op rekenen dat God ons alles zal geven wat we Hem vanuit het geloof vragen (Matteüs 7:11). Als een gewone vader zijn kinderen al geeft wat ze nodig hebben, dan zal God, die een volmaakte vader is, dat zeker doen.

We mogen God aanspreken als 'onze Vader die in de hemel woont'. Met de toevoeging 'in de hemel' maakt Jezus ons duidelijk dat God niet zomaar een vader is. Hij is de koning in de hemel, die onbeperkte macht over alles heeft (Handelingen 17:24-26). Hij kan ons alles geven wat we voor ons lichaam en voor ons geestelijk leven nodig hebben (Matteüs 7:11). Misschien zal dat niet altijd zijn wat we zelf denken nodig te hebben. Maar het zal altijd genoeg zijn om ons werk in dienst van God te kunnen doen.

Laat uw naam geheiligd worden

In het eerste onderdeel van het Onze Vader vragen we aan God of zijn naam geheiligd, geëerd, mag worden. Gods naam, Gods reputatie, is heel belangrijk (zie deel 20C). Dat bleek al uit het derde gebod. Gelovigen moeten Gods naam eren. Ze moeten zijn reputatie hooghouden. Ze moeten vol bewondering en eerbied spreken over God en over alles wat Hij gedaan heeft.

Uit onszelf denken we er niet aan om Gods naam te heiligen. Daarom moeten we God vragen om ervoor te zorgen dat we dat gaan doen.

Met de woorden 'uw naam worde geheiligd' vragen we allereerst aan God of we Hem steeds beter mogen leren kennen en Hem mogen eren als de machtige, wijze God die de hemel en de aarde heeft gemaakt en de geschiedenis leidt. We vragen Hem ook of Hij ons zo wil veranderen dat ons leven niet meer op onszelf is gericht, maar juist gericht is op zijn eer. En we vragen Hem ons te leren zó te leven dat we andere mensen niet van Hem afstoten, maar juist naar Hem toetrekken.

Laat uw koninkrijk komen

In het tweede onderdeel van het Onze Vader vragen we aan God: 'Laat uw koninkrijk komen.' Deze vraag herinnert ons aan de oorlog die op aarde aan de gang is: de oorlog tussen God

en de satan (Openbaring 12). Sinds de zondeval heeft de satan macht op deze aarde. Veel mensen gehoorzamen hem en doen wat hij wil.

De satan lijkt de koning van onze wereld te zijn.

Maar dat is maar schijn. Want hoe machtig de satan ook lijkt te zijn - hij heeft God nooit van zijn troon kunnen stoten. Dat zou ook onmogelijk zijn: wat kan een engel beginnen tegen God, die hem geschapen heeft? God is en blijft de koning van de aarde. En Hij is bezig zijn koninkrijk in volle glorie te herstellen. Zijn koninkrijk komt steeds dichterbij. Iedere keer wanneer iemand tot geloof in Hem komt, heeft zijn koninkrijk er weer een nieuwe burger bij. Gods rijk begint klein, maar het wordt enorm groot (Matteüs 13:31-32).

De satan heeft nu nog macht. Maar dat is maar tijdelijk. Want Gods koninkrijk komt eraan (Openbaring 20:10). Jezus zal terugkomen op aarde en Hij zal de satan voorgoed vernietigen. Gods koningschap zal dan voor iedereen zichtbaar zijn. Alle mensen zullen God erkennen als de koning van hemel en aarde.

Jezus leert ons dat we moeten bidden om de komst van Gods koninkrijk. Maar als we aan God vragen *'laat uw koninkrijk komen'*, vragen we niet alleen of God snel wil terugkomen met zijn koninkrijk en of Hij het werk van de satan wil vernietigen (1 Johannes 3:8). We vragen ook of God nu al onze koning wil zijn en of Hij door de bijbel en door de Heilige Geest gezag over ons uit wil oefenen, zodat we ons ook als zijn onderdanen gaan gedragen (Psalm 143:10). En ook vragen we God of Hij ervoor wil zorgen dat nog veel mensen zich tot Hem bekeren, en gaan leven als onderdanen van zijn koninkrijk.

En uw wil worden gedaan

In het derde onderdeel van het gebed vragen we God: *'en uw wil worden gedaan, op aarde zoals in de hemel'*. Wat Gods wil is, weten we uit de bijbel. God heeft ons in de tien geboden bekend gemaakt wat Hij van ons verwacht. In het derde onderdeel van het Onze Vader vragen we God of Hij ons wil helpen om te gaan leven volgens zijn geboden. We vragen God of zijn wil op aarde net zo mag worden gedaan als dat in de hemel door de engelen gebeurt. Uit de bijbel weten we dat de engelen in de hemel altijd klaar staan om Gods wil te doen (Psalm 103:20-21). We vragen in het Onze Vader of wij hier op aarde net zo mogen worden - of wij ook altijd klaar mogen staan om te doen wat God wil. Uit onszelf zouden we dat niet kunnen. Daarom moeten we God ook vragen om ons te veranderen. We moeten God vragen of Hij ons wil helpen om onze eigen wil opzij te zetten, zodat we Hem gaan gehoorzamen (Romeinen 12:2). Als dat gebeurt, gaat het op aarde al een beetje lijken op de hemel. Dan kunnen we een begin zien van hoe het zal zijn als Gods koninkrijk gekomen is.

Vragen

1. Waarom is bidden zo belangrijk?
2. We mogen aan God alles vragen wat we nodig hebben? (Filippenzen 4:6-7). Tegelijk leert Jezus ons in het Onze Vader om in ons gebed allereerst gericht te zijn op God. Is dat niet met elkaar in tegenspraak? Motiveer uw antwoord.
3. In de eerste drie onderdelen van het Onze Vader vragen we dingen die God betreffen. Maar daarmee vragen we tegelijkertijd dingen voor onszelf.

Wat vragen we voor onszelf met de woorden:

- a. Laat uw naam worden geheiligd;
- b. Laat uw koninkrijk komen;
- c. Uw wil worden gedaan?

Deel 25A: Het lezen van de bijbel

Wanneer we met God willen leven, moet het lezen van de bijbel een belangrijk onderdeel van ons leven worden. Maar de bijbel is geen gewoon leesboek. Want in de bijbel spreekt God. We moeten daarom proberen de bijbel zó te lezen, dat we gaan begrijpen wat God tegen ons zegt. Waar moeten we dan op letten? In dit deel zullen we een aantal suggesties geven voor het lezen en begrijpen van een bijbel-gedeelte.

Bijbelstudie is broodnodig

De bijbel is het belangrijkste boek dat er bestaat. In de bijbel vinden we alles wat voor ons leven nodig is. Het is daarom voor ieder mens van belang dat hij de bijbel leest en toepast in zijn leven. Nu is de bijbel geen boek om in een paar dagen uit te lezen en daarna weg te leggen. De bijbel is een boek om iedere dag mee bezig te zijn.

De bijbel is te vergelijken met voedsel, met ons dagelijks brood (*zie deel 5A*). We hebben eten nodig om in leven te blijven. We kunnen nooit zeggen: Ik heb vandaag gegeten, dus hoef ik voortaan niet meer. Zo is het ook met het lezen van de bijbel. We kunnen ook niet zeggen: Ik heb de bijbel uit, dus hoef ik er niet meer in te lezen. De bijbel is als het ware ons geestelijk eten. We moeten er elke dag in lezen, anders gaan we geestelijk honger lijden.

Het is belangrijk de bijbel goed te bestuderen

- Bijbelstudie is in de eerste plaats belangrijk omdat de bijbel hét middel is om God te leren kennen. Als we willen weten wie God is en wat Hij voor ons gedaan heeft, moeten we de bijbel lezen. Want mensen verzinnen veel over God. Daardoor zijn er op de wereld allerlei verkeerde opvattingen, misverstanden en dwalingen over God en over Jezus Christus ontstaan. De opvatting dat God machteloos staat tegenover de ellende in de wereld bijvoorbeeld. En de opvatting dat Jezus geen God is, maar alleen een goed mens aan wie je een voorbeeld zou moeten nemen. Of de opvatting dat Jezus niet voor onze schuld heeft betaald. Deze en andere verkeerde opvattingen zijn alleen te herkennen wanneer we regelmatig de bijbel bestuderen.
- Bijbelstudie is ook belangrijk omdat de bijbel ons onszelf leert kennen. De bijbel is het enige boek dat ons kan vertellen wie wij zijn, waar we vandaan komen en wat onze toekomst is. De bijbel wijst ons de weg naar het eeuwige leven.

- De bijbel leert ons verder hoe we tegenover God en onze medemens moeten staan, en hoe we ons in het dagelijks leven moeten gedragen.

Vragen stellen

Het is belangrijk om dagelijks met de bijbel bezig te zijn. Maar hoe moet je met de bijbel bezig zijn? De bijbel is soms moeilijk, zoals we in de vorige delen zagen. Hoe kunnen we er nu voor zorgen dat we oog krijgen voor wat er in een bepaald bijbelgedeelte staat? Een goed hulpmiddel om een bijbelgedeelte te gaan begrijpen, is het stellen van vragen aan de tekst.

Bijbelstudie

Wilt u diepgaand met een bijbelgedeelte bezig gaan, dan kunt u, nadat u het bijbelgedeelte - liefst hardop - gelezen hebt, het antwoord proberen te vinden op de volgende vragen:

1. Uit welk bijbelboek komt het gedeelte?
2. Komt het uit het Oude of het Nieuwe Testament?
3. Wie is de schrijver van het bijbelboek? (eventueel; niet van alle bijbelboeken is de schrijver bekend. Als de naam van de schrijver wel bekend is, vindt u die meestal in de inhoudsopgave van de bijbel, of aan het begin van het betreffende bijbelboek).
4. Wat is het karakter van het bijbelgedeelte? Gaat het om:
 - geschiedenis
 - een gelijkenis
 - wetten
 - spreuken
 - psalmen (een koningspsalm, lofpsalm, boetepsalm, klaagpsalm, een ander soort psalm)
 - profetie (al vervuld, nog te vervullen)
 - een vermaning
 - een gebed
 - een brief (aan een gemeente of een persoon)
 - een verhandeling over een bepaald onderwerp
 - openbaring (visioenen)
 - iets anders, namelijk ...

Het is van belang om dat te weten. Want een geschiedenisgedeelte moet je anders lezen dan bijvoorbeeld een gelijkenis of een psalm. Om een bijbelgedeelte te kunnen begrijpen, moet je weten in welk genre het geschreven is.

5. In welke tijd speelt het bijbelgedeelte ongeveer? Het gaat er dan niet om een precies jaartal te kunnen noemen, maar om een aanduiding als: in de tijd van Abraham/Mozes/van koning David/van de ballingschap/van Jezus op aarde/van de apostelen. Het is overigens niet altijd mogelijk een exacte tijdsaanduiding te geven.
6. Waar speelt het gedeelte zich af? (binnen of buiten Israël).
7. Wie zijn de eerste lezers van dit gedeelte? Wij zijn natuurlijk niet de eerste lezers van de bijbel. Het is belangrijk om ons dat te realiseren en om na te gaan voor wie een bepaald bijbelboek geschreven is. Voor de Joden in de tijd van de ballingschap? Voor mensen die net christen waren geworden en moeite hadden om staande te blijven in het geloof?
8. Over wie/wat gaat het? (weten we meer over deze perso(o)n(en) of gewoonten?)
9. Wat gebeurt er? (of, als het niet om geschiedenis gaat: wat wordt er gezegd?).
10. Ziet u verband tussen dit gedeelte en het gedeelte dat eraan vooraf gaat of dat erop volgt?
11. Leert het bijbelgedeelte iets over God? Zo ja, wat? Bij het bijbellezen gaat het erom God te leren kennen. Het is daarom belangrijk om u steeds af te vragen of een bepaald bijbelgedeelte u iets leert over God. Zo laat het ene bijbelgedeelte iets zien van Gods grote macht of van zijn liefde voor de wereld. Een ander gedeelte kan laten zien dat God altijd trouw blijft aan zijn beloftes, of dat Hij de geschiedenis bestuurt.
12. Wat heeft het gedeelte mij persoonlijk te zeggen?

De bijbel is niet zomaar een boek: het is Gods Woord. God heeft een boodschap voor u. Het is belangrijk om dat te beseffen als u de bijbel leest. Het is niet altijd gemakkelijk om uit een bijbelgedeelte een bepaalde boodschap te halen. Toch is het goed om op deze vraag een antwoord proberen te vinden.

Het is niet altijd mogelijk om op al deze vragen een antwoord te vinden. Maar naarmate u de bijbel beter leert kennen, zal het steeds makkelijker zijn met behulp van deze (of andere) vragen greep te krijgen op het bijbelgedeelte dat u leest.

Dagelijks bijbellezen

Bij het normale, dagelijkse bijbellezen hoeft u niet altijd al deze vragen te beantwoorden. Wel is het goed om uzelf in ieder geval drie vragen over het gelezen gedeelte te stellen:

1. Wat wordt er in dit bijbelgedeelte bedoeld? Wat is de betekenis van dit gedeelte?
2. Wat leert het mij over God? (Bijvoorbeeld over zijn grootheid, zijn liefde, de manier waarop Hij werkt, zijn medelijden, zijn geduld).
3. Wat heeft het mij persoonlijk te zeggen? Hoe moet ik dit bijbelgedeelte toepassen in mijn leven?

Wanneer we het antwoord op deze drie vragen zoeken, zijn we vruchtbaar met de bijbel bezig. Het maakt ook dat we het lezen in de bijbel niet als zinloos, maar juist als een verrijking ervaren.

Het bijbellesen kunnen we afsluiten met een gebed waarin we aansluiten bij wat we gelezen en geleerd hebben. Ons bidden wordt dan een antwoord op het spreken van God. Lezen en bidden is een gesprek tussen God en zijn kinderen. Er gaat zo een levende omgang met God groeien. En dat is wat God met de bijbel in ons leven wil bereiken.

Hulpmiddelen

Om te begrijpen wat een bepaald bijbelgedeelte betekent, kan het soms nodig zijn bepaalde hulpmiddelen te gebruiken. Zo kan een *bijbels woordenboek* goede diensten bewijzen. Zo'n woordenboek is te vergelijken met de woordenlijst in Wegwijzer: allerlei namen en begrippen die in de bijbel voorkomen, worden erin toegelicht. Een bijbels woordenboek is natuurlijk veel uitgebreider.

Een ander hulpmiddel kan de *Bijbel met kanttekeningen* zijn. In de kantlijn van deze bijbel, die uit zes afzonderlijke delen bestaat, staan verklarende opmerkingen. Allerlei vragen waar je bij het lezen van de bijbel op zou kunnen stuiten, worden in de 'Bijbel met kanttekeningen' beantwoord. Dit gebeurt meestal nogal beknopt, maar dat maakt de boeken niet minder waard.

Wanneer u meer van een bepaald bijbelboek wilt weten, kunt u een *commentaar* op dat bijbelboek kopen. Uw cursusbegeleid(st)er kan u desgewenst van advies dienen.

Het kan ook nuttig zijn om een *concordantie* te raadplegen. Dat is een boek waarin alle woorden die in de bijbel gebruikt worden, in alfabetische volgorde zijn opgenomen. Met een concordantie kun je nagaan in welk zinsverband een woord voorkomt en op welke plaatsen het te vinden is.

Weet u niet waar u in de bijbel moet beginnen te lezen? In dat geval kan een *bijbellesrooster* uitkomst bieden: bij elke dag staat een gedeelte vermeld dat u moet lezen. Ook een bijbels dagboek kan een goede hulp zijn. In een bijbels dagboek wordt niet alleen een te lezen bijbelgedeelte opgegeven, maar wordt het bovendien uitgelegd. Het is hierbij natuurlijk wel van belang om een goed, bijbelgetrouw dagboek uit te kiezen. Ook hierbij kan uw cursusbegeleid(st)er u van dienst zijn.

Bidden

We hebben nu enkele hulpmiddelen opgenoemd. Maar over de belangrijkste hulp hebben we het nog niet gehad: de Heilige Geest. Wanneer we de bijbel gaan bestuderen, hebben we de hulp van de Heilige Geest nodig. We moeten God steeds blijven vragen of Hij er door de Heilige Geest voor wil zorgen dat we de bijbel zó gaan lezen dat we geloven dat Hij door de bijbel tot ons spreekt. Dan alleen leren we God en Jezus Christus steeds meer en steeds beter kennen. De Heilige Geest zal ons daarbij zeker helpen. Want Gods Zoon heeft beloofd:

'De Geest van de waarheid zal jullie, wanneer hij komt, de weg wijzen naar de volle waarheid' (Johannes 16:13)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Johannes 16:13*

Samen studeren

Bijbellezen moet je voor jezelf doen. Maar je moet het ook met anderen doen. Want als gelovige, als kind van God, sta je niet op jezelf. Je hoort bij de andere kinderen van God. Door het werk van Jezus zijn alle gelovigen broers en zussen van elkaar geworden. En ze moeten elkaar daarom ook helpen om verder te komen in het geloof. Door samen naar de kerk te gaan. Maar ook door samen in de bijbel te studeren. Om zo, geleid door de Heilige Geest, *met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte te begrijpen, ja de liefde van Christus te kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.* (Efeziërs 3:18-19)

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Efeziërs 3:18-19*

Vragen

1. Lees Marcus 12:1-12 en probeer zoveel mogelijk vragen uit de vragenlijst te beantwoorden.

Deel 25B: Een nieuwe hemel en aarde

In het paradijs beloofde God al dat er eens een eind zou komen aan de macht van de satan. En wat God belooft, gebeurt. De satan is overwonnen door Jezus Christus. Toch heeft hij ook nu nog macht in de wereld. Maar dat blijft niet altijd zo. Dat laat het bijbelboek Openbaring zien.

Johannes op Patmos

Dat het met de macht van de satan nog niet gedaan is, blijkt al snel na Pinksteren (Handelingen 8:1). Steeds opnieuw breken er vervolgingen uit tegen de christenen. Velen van hen worden door de Joden of de Romeinen gevangen genomen en op wrede wijze gedood. Ook de apostel Johannes wordt, wanneer hij oud is, gevangen genomen. Hij wordt niet gedood, maar verbannen naar Patmos, een klein eiland voor de Turkse kust. Die verbanning heeft als doel Johannes monddood te maken (Openbaring 1:9). Maar Jezus Christus zorgt ervoor dat zijn stem tot op de dag van vandaag te horen is (Openbaring 1:9-20). Johannes krijgt op Patmos namelijk visioenen: hij mag Christus zien in al zijn macht; en Christus dicteert hem brieven voor zeven kerken in Asia, het westelijk deel van het huidige Turkije (Openbaring 2-3). Ook laat Hij aan Johannes zien wat er in de toekomst allemaal zal gebeuren. In opdracht van Christus schrijft Johannes een boek over alle visioenen die hij op Patmos te zien krijgt. Dit boek wordt de 'De openbaring* van Johannes', of kortweg 'Openbaring' genoemd.

Het boek Openbaring

Openbaring lijkt op sommige profetische boeken uit het Oude Testament. Het boek Daniël bevat bijvoorbeeld veel beeldspraak. Zo lees je over een lam, een leeuw, een draak, paarden, sprinkhanen die op paarden lijken, een boekrol die met zeven zegels afgesloten is, een zee van glas, en zeven schalen met rampen die uitgegoten worden over de aarde. Al die dingen moeten niet letterlijk, maar symbolisch opgevat worden. Kenmerkend voor Openbaring is ook dat er vaak getallen worden gebruikt die een bepaalde betekenis hebben. Bijvoorbeeld de getallen drie* en vier*, en combinaties van de getallen: zeven* (drie plus vier) en twaalf* (drie maal vier). Door de symbolische taal is Openbaring vaak moeilijk te begrijpen. Een verklarend boek, zoals 'De Bijbel met Kanttekeningen', kan bij de bestudering van Openbaring van groot nut zijn.

Openbaring is een boek dat de christenen troost geeft in moeilijke tijden. In tijden waarin kerkleden vervolgd worden, bijvoorbeeld. Wie Openbaring leest, ziet: Christus regeert. Er

loopt Hem niets uit de hand. Alles gebeurt zoals Hij het wil. Openbaring is ook een boek dat de kerk 'wakker houdt'. De kerk moet steeds op Christus' terugkomst voorbereid zijn en ernaar uitkijken. Het boek Openbaring wekt daartoe op.

In dit deel besteden we aandacht aan enkele gedeelten uit Openbaring.

Een bemoedigend visioen

Lezen: Openbaring 1:9-20

1:10 op de dag van de Heer: de dag waarop de Heer is opgestaan, de zondag.

Johannes schrijft zijn boek voor mensen die het moeilijk hebben (Openbaring 1:9). Maar zelf heeft hij het ook moeilijk: hij heeft ook deel aan de verdrukking die de christenen in Asia ervaren. Maar wat hij mag zien wanneer hij in geestvervoering raakt, is een enorme bemoediging. Niet alleen voor hem, maar ook voor alle christenen uit zijn en onze tijd.

Johannes ziet Jezus Christus. Maar Hij ziet er heel anders uit dan toen Hij nog op aarde was. Johannes probeert Christus' indrukwekkende uiterlijk te beschrijven.

Christus draagt een lang gewaad, zoals de hogepriester dat droeg. Een gouden band om zijn borst laat zien dat Hij koning is. Zijn gezicht en haar zijn wit - de kleur van de hemel. Zijn ogen lijken van vuur te zijn: Hij kijkt overal doorheen. Niemand kan iets voor Hem verbergen. Zijn voeten lijken op gloeiend koper. Zijn stem lijkt op het donderend geluid van een grote waterval. Uit zijn mond komt een scherp zwaard, dat naar beide kanten snijdt. Met dat zwaard worden Christus' woorden bedoeld. Zijn woorden zijn machtig (Jesaja 11:4). Met een enkel woord kan Hij zijn vijanden vernietigen. Zijn gezicht straalt als de zon wanneer die op zijn felst schijnt.

Wanneer Johannes Jezus Christus zo ziet, valt hij als dood neer. Dit is niet de Jezus met wie hij op aarde als een vriend omging. Dit is de Zoon van God, die, nadat Hij teruggegaan is naar de hemel, alle macht heeft gekregen. Zoals de profeet Jesaja dacht dat zijn einde gekomen was toen hij in een visioen God zag, denkt Johannes dat ook (Jesaja 6:1-7). Geen enkel zondig mens kan God zien zonder te sterven.

Maar de Heer legt zijn hand op Johannes' schouder, en zegt dat hij niet bang hoeft te zijn. Hij wil Johannes niet doden, Hij heeft juist een opdracht voor hem.

Christus vertelt Johannes wie Hij is: de eerste en de laatste. Hij is degene die aan het begin van alles staat en op wie alle dingen uitlopen. Hij is de Levende, die dood is geweest, maar nu voor eeuwig leeft. Hij heeft de macht over alles - zelfs over de dood.

Christus legt Johannes uit wat de zeven sterren zijn die Hij in zijn rechterhand houdt: het zijn de engelen van de kerken. Met het woord 'engelen' duidt Christus hier de voorgangers, de leiders, van de kerken aan.

We zagen al dat in het boek Openbaring bepaalde getallen een betekenis hebben. Het getal

zeven heeft altijd iets te maken met volledigheid. Hier kun je zeggen: de zeven leiders of voorgangers staan voor *alle* voorgangers van de kerken. Alle leiders van kerken mogen weten dat Christus hen in zijn rechterhand houdt - dat wil zeggen dat Christus door middel van hen over zijn kerken regeert.

Dat de voorgangers zich in Christus' hand bevinden, laat ook zien dat ze helemaal van Christus afhankelijk zijn. Ze kunnen alleen hun taak vervullen omdat Christus hen vasthoudt. Ze zouden niets meer voor de kerk betekenen wanneer ze zich van Hem zouden losmaken.

De zeven gouden kandelaars waar Christus tussen staat, zijn een symbool van de zeven kerken voor wie dit boek oorspronkelijk bestemd is. Kandelaars - daar straalt licht vanuit. De kerken verspreiden licht. Want in de kerk gaat het om Jezus Christus, die zichzelf 'het licht van de wereld' heeft genoemd (Matteüs 5:14) (Johannes 8:12).

Het getal zeven heeft ook hier een betekenis. Het duidt op het feit dat eigenlijk alle kerken worden bedoeld. Wat Christus aan Johannes zal laten zien, is bestemd voor alle kerken.

Kerkleden uit iedere tijd mogen weten dat het boek Openbaring er ook voor hen is. En ze mogen weten dat Christus, die alle macht heeft en die het zelfs over leven en dood te zeggen heeft, bij hen is. Hij staat immers midden tussen de kandelaren, de kerken, in. Dat is voor hen niet te zien. Maar Johannes mocht het zien en er over vertellen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Openbaring 1:9-20*

De wereldgeschiedenis

Johannes krijgt van Christus een blik in de wereldgeschiedenis. Hij mag in allerlei beelden zien hoe Gods koninkrijk komt en hoe God zijn kerk beschermt tegen de macht van de satan.

God had aan Adam en Eva al aangekondigd dat er oorlog zou komen tussen de 'nakomelingen van de satan' en de 'nakomelingen van de vrouw' (Genesis 3:15). Die oorlog is in het boek Openbaring heel duidelijk te herkennen. Johannes ziet bijvoorbeeld in een visioen hoe de satan Jezus probeerde te vernietigen zodra Hij op aarde kwam (Openbaring 12), en hoe Jezus werd gered (Matteüs 2:13-18). Hij ziet hoe de engelen de satan daarna uit de hemel gooien en hoe de satan vervolgens op aarde aan het werk gaat: hij probeert er de kerk te vernietigen.

De christenen moeten vreselijke dingen ondergaan. Maar toch slaagt de satan er niet in de overwinning te behalen. Want Jezus Christus is oneindig veel machtiger dan de satan. Hij regeert over de wereld. En Hij zorgt ervoor dat zijn kerk niet te gronde wordt gericht.

Rampen

Het boek Openbaring maakt ons bekend dat er veel rampen zullen komen (Openbaring 16). Johannes ziet bijvoorbeeld hoe God zeven engelen de opdracht geeft om zeven straffen over de aarde uit te brengen. Wanneer de engelen dat doen, verandert het water van de zee in bloed, zodat er geen vis of vogel meer kan leven, er komen grote branden, er valt duisternis over de aarde, er komt een zware aardbeving waarbij talloze doden vallen. Die rampen zijn een middel waardoor God de mensen met harde hand wakker probeert te schudden. God roept de mensen als het ware toe dat ze naar Hem moeten terugkeren, dat alleen bij Hem het leven te vinden is.

De vernietiging van de satan

In een ander visioen ziet Johannes hoe er in de toekomst een eind zal komen aan de macht van de satan (Openbaring 20:1-10). Na een tijd waarin de satan nog de gelegenheid krijgt om op aarde zijn verwoestende werk te doen, zal hij door God worden veroordeeld. God zal de satan en zijn aanhangers in een zee van vuur en zwavel gooien. En daarmee zal er eindelijk een eind komen aan de macht van de satan. En ook aan de zonde en de gevolgen van de zonde: ellende, ziekte, oorlog, pijn en dood.

Het oordeel *(zie ook deel 10-C)*

Johannes ziet hoe alle mensen die ooit geleefd hebben, voor Jezus Christus moeten verschijnen (Openbaring 20:11-15). Christus treedt op als rechter. Hij beoordeelt de mensen op grond van hun daden, die in allerlei boeken opgetekend staan. Maar naast de boeken waar de daden van de mensen in beschreven staan, wordt er ook een ander boek opengeslagen: 'het boek van het leven'.

De namen van alle mensen die tijdens hun leven in Jezus Christus geloofden, staan in dit boek opgeschreven (Filippenzen 4:3). Alle mensen die geloven dat hun schuld tegenover God en hun zonden vergeven zijn door het werk van Jezus, zullen worden vrijgesproken (Johannes 3:16). Niet vanwege hun goede daden. Als het daarom zou gaan, zouden ook zij veroordeeld moeten worden. Geen mens kan door zijn eigen inspanningen het eeuwige leven verdienen. Wie vrijgesproken wordt, wordt dat alleen omdat Jezus Christus zijn schuld heeft betaald.

De nieuwe hemel en de nieuwe aarde

Lezen: Openbaring 21:1-22:5

21:6 alfa en omega: de eerste en laatste letter van het Griekse alfabet; het begin en het einde.

21:9 plagen: straffen.

het Lam: hiermee wordt Jezus Christus bedoeld.

21:16 stadie: 185 meter.

21:17 el: 50 centimeter.

Johannes mag tenslotte een blik slaan in de prachtige toekomst die al Gods kinderen te wachten staat. Hij ziet de hemel en aarde nadat ze door God vernieuwd zijn. De wereld ziet er heel anders uit dan vroeger. De zee, die mensen van elkaar gescheiden hield, en die vele levens heeft geëist, bestaat niet meer. Uit de hemel, de woonplaats van God, komt een nieuw Jeruzalem neerdalen - zo mooi als een vrouw op haar trouwdag.

De stad straalt als een diamant en is doorzichtig als glas. De poorten van de stad zijn van edelstenen gemaakt en de straten zijn van goud. De zon hoeft niet meer te schijnen: Christus, het lam dat voor de zonden gedood is, verlicht alles. Nooit is het er donker. De nacht bestaat niet meer.

Dit nieuwe Jeruzalem is niet alleen de plaats waar de gelovigen mogen wonen - het is ook een aanduiding van het volk van God zélf (Openbaring 21:9-10). Dat weten we omdat het nieuwe Jeruzalem 'de bruid, de vrouw van het Lam' wordt genoemd.

Jezus zelf heeft zijn terugkomst al vergeleken met een bruiloft (Matteüs 25:1-13). En dat beeld wordt hier voortgezet. Jezus Christus, die als een offerlam gedood is, zal zo één worden met zijn kerk, dat je het met een huwelijk kunt vergelijken.

Een stem uit de hemel beschrijft hoe heerlijk het zal zijn op de nieuwe aarde (Openbaring 21:3-5). God zélf zal op de aarde wonen. Alle volken zullen bij Hem horen. God zal alle mensen die verdriet hebben gehad, troosten. Alles wat het leven moeilijk maakt, zal verdwenen zijn: dood, rouw, verdriet of pijn bestaat niet meer. Dat de nieuwe aarde er komt, is zeker. God zelf belooft: 'Ik maak alles nieuw!' En als Hij het zegt, is het waar.

Iedereen die wil, kan er bij horen (Openbaring 21:6-7). Iedereen die dorst heeft, krijgt gratis te drinken uit de bron van het water van het leven: hij krijgt de redding waar hij God om vraagt (Johannes 7:37-38).

God belooft een geweldige toekomst aan iedereen die overwint. Dat wil zeggen: aan iedereen die, wat er ook gebeurt, in Hem blijft geloven. Het kan soms moeilijk zijn om op God te blijven vertrouwen (Marcus 9:24). Maar God zelf zal ons vasthouden.

Wij mogen Hem altijd vragen om geloof. En Hij zal ons altijd weer de kracht geven om in Hem te blijven geloven (1 Korintiërs 10:13).

Tekstverwijzingen en citaten uit: *Openbaring 21:1-22:5*

Kom, Here Jezus!

Openbaring 21 en 22 staan vol beeldspraak. Maar je hoeft niet alles te begrijpen, om toch te zien: op de nieuwe aarde zal het leven één groot feest zijn, tot eer van God. De aarde zal weer een paradijs worden als Jezus terugkomt. Een paradijs dat altijd zal blijven bestaan, en waar de satan niet kan komen. Iedereen die in Jezus gelooft, zal er voor altijd mogen wonen.

Jezus belooft aan het eind van het boek Openbaring dat Hij spoedig terug zal komen (Openbaring 22:20). Wanneer dat zal zijn, weten we niet. Maar we mogen, net als Johannes, vol verlangen uitkijken naar Jezus komst, en bidden: 'Ja, kom, Here Jezus!'

Vragen

1. Kunt u uitleggen op welke manier God de belofte die Hij in Genesis 3:15 aan Adam en Eva deed, vervuld heeft/nog vervullen zal?
2. Waarom is het boek Openbaring belangrijk voor de christenen?
3. Moeten we bang zijn voor Jezus' terugkomst en zijn oordeel? Licht uw antwoord toe.

Deel 25C: Bidden: een erkenning van afhankelijkheid

Jezus leert ons met het Onze Vader dat we in ons gebed allereerst gericht moeten zijn op God. We moeten God vragen of zijn naam geëerd mag worden, of zijn koninkrijk mag komen en of de mensen mogen gaan doen wat Hij wil. Maar we mogen God ook vragen om de dingen die we voor onszelf nodig hebben: dagelijks brood, de vergeving van onze zonden, de kracht om stand te houden tegen de satan. Daarover gaat het in dit deel.

Geef ons heden ons dagelijks brood

Het tweede gedeelte van het Onze Vader begint met een vraag om voedsel. Jezus leert ons dat we zijn Vader iedere dag moeten vragen om 'ons dagelijks brood'. Dat wil zeggen: om de dingen die we nodig hebben om in leven te blijven en te kunnen functioneren. We vragen dus niet alleen om brood, maar ook om zaken als gezondheid, kleding en onderdak.

Jezus laat ons in het Onze Vader zien dat we God ook om zulke gewone dingen mogen vragen. God is niet te verheven om zich bezig te houden met onze alledaagse levensbehoeften. Hij wil in ieder opzicht een vader voor ons zijn. Hij wil er ook op dit punt voor zorgen dat we niets te kort komen.

God zorgt voor zijn kinderen

Hoe goed God voor zijn kinderen wil zorgen, bleek in de tijd dat de Israëlieten door de woestijn naar Kanaän trokken (*zie deel 10B*) (Deuteronomium 8). De woestijn was een uitgestrekte, dorre vlakte, waar niets groeide waarmee de Israëlieten zichzelf in leven zouden kunnen houden. De Israëlieten merkten dat al snel nadat ze Egypte verlaten hadden. Toen ze nog maar zes weken onderweg waren, hadden ze al gebrek aan voedsel. Ze klaagden daarover tegen Mozes en Aäron. Maar die konden hen natuurlijk ook niet aan eten helpen. De enige die de Israëlieten kon helpen, was God. En Hij deed dat ook. Hij liet voortaan iedere nacht 'manna' op aarde regenen: korrels waaruit brood gebakken kon worden (Exodus 16).

Maar God zorgde ook in andere opzichten voor zijn kinderen: Hij gaf ze water wanneer ze dorst hadden; Hij zorgde ervoor dat hun kleren niet versleten en dat hun voeten niet opzwellen (Deuteronomium 8: 4 en 15). God gaf zijn kinderen alles wat ze in hun situatie nodig hadden. Zo kregen de Israëlieten tijdens de reis naar Kanaän veertig jaar lang iedere dag hun 'dagelijks brood' van God.

De diepvriezer

Tijdens de woestijnreis was Gods zorg voor het levensonderhoud van zijn kinderen dus heel duidelijk te zien. Iedere dag opnieuw. Maar hoe zit dat in onze tijd? Is het in onze samenleving niet wat achterhaald om God elke dag om brood te vragen? Waarom zou je God nog vragen om brood als je drie broden in de diepvries hebt liggen? Waarom zou je vragen om drinken als je voldoende melk hebt om de hele week mee door te komen? Zelfs als al ons eten op is, is er niets aan de hand. Je hoeft alleen maar even naar de supermarkt te gaan, en je koopt alles wat je nodig hebt.

Het is voor ons in het algemeen geen probleem om aan ons 'dagelijks brood' te komen.

Toch leert Jezus ons dat we er God om moeten vragen. Iedere dag. Want het is niet vanzelfsprekend dat we genoeg te eten hebben. Het is een gave van God.

Ons brood komt niet rechtstreeks uit de hemel vallen. Maar wij zijn voor ons levensonderhoud net zo afhankelijk van God als de Israëlieten. Het is God die zorgt voor regen en droogte, voor de vruchtbaarheid van het land, voor het groeien van het graan, de groente, de aardappels en de rijst. Het is God die ons brood geeft. Het is heel belangrijk dat we dat blijven beseffen. En dat we het erkennen, door God iedere dag om ons levensonderhoud te vragen.

Geen armoede en geen rijkdom

Jezus leert ons dat we ons bescheiden moeten opstellen tegenover God. We vragen in het Onze Vader alleen maar om ons dagelijks brood - dat wil zeggen: om levensonderhoud voor één dag. We vragen God dus niet om rijkdom of luxe. We vragen Hem alleen om het hoognodige. Niet minder en niet meer. Om het met de woorden van de Spreukendichter Agur te zeggen:

*'Maak me niet arm, maar ook niet rijk,
voed me slechts met wat ik nodig heb.
Want als ik rijk zou zijn,
zou ik u wellicht verloochenen,
zou ik kunnen zeggen: 'Wie is de HEER?'
En als ik arm zou zijn, zou ik stelen
en de naam van mijn God te schande maken.'*

(Spreuken 30: 8-9)

Wie rijk is, loopt het gevaar God te vergeten. De kans is groot dat hij op zijn geld gaat vertrouwen, en gaat denken dat hij God niet nodig heeft. Maar het is ook gevaarlijk om arm te zijn. Als je niets hebt, zou je misschien stelen om aan eten te komen - en op die manier

zou je als gelovige Gods naam te schande maken. Daarom moet je God niet vragen om rijkdom, maar ook niet om armoede. Je moet God vragen omdat wat je nodig hebt. Zodat je je taak in zijn koninkrijk kunt doen.

Ons

We zeggen in ons gebed: Geef *ons* vandaag het brood dat we nodig hebben. We bidden in het Onze Vader niet alleen voor onszelf, maar ook voor andere mensen. We mogen niet alleen stilstaan bij onszelf en bij datgene wat *wij* nodig hebben. God wil dat we ook om ons heen kijken (Jakobus 2:15-16). We moeten betrokken zijn bij andere mensen.

Die betrokkenheid moet natuurlijk niet alleen uit ons gebed blijken (Galaten 6:9-10). We moeten andere mensen die het moeilijk hebben, ook helpen. Met daden of met geld. Paulus schreef in een van zijn brieven:

'Wij hebben voedsel en kleren, laten wij daar tevreden mee zijn.'

(1 Timoteüs 6:8)

De meeste mensen in ons land hebben veel meer dan alleen onderhoud en onderdak. Als we God vragen of Hij de mensen op deze wereld van het nodige wil voorzien, zijn we daarom verplicht om met het geld dat Hij ons geeft, ook andere mensen te helpen.

Tekstverwijzingen en citaten uit: *1 Timoteüs 6:8*

Vergeef ons onze schulden

Wanneer we in God geloven, mogen we weten dat de schuld die we bij God hadden, betaald is. Daar heeft Jezus voor gezorgd. Toch leert Jezus ons om in ons gebed iedere dag aan God te vragen: *'En vergeef ons onze schulden.'*

Want het is niet zo dat iemand die in God gelooft geen zonden meer doet (*zie deel 8C*). We zagen al eerder: een kind van God zal zijn leven lang last blijven houden van zijn 'oude mens', zijn zondige natuur (Romeinen 7:18-26). Hij heeft vaak verkeerde gedachten, en doet vaak verkeerde dingen. Daarom moet hij iedere dag naar God toegaan om vergeving te vragen voor zijn schulden en voor de zonden die hij heeft gedaan.

Een gelovige die God oprecht om vergeving van zijn zonden vraagt, mag weten dat God hem die vergeving ook zal geven (Romeinen 8:1). Daar staat Jezus Christus garant voor (1 Johannes 2:1-2).

Zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was

Wanneer we God vragen ons onze schulden kwijt te schelden, voegen we daar aan toe: *'zoals ook wij vergeven wie ons iets schuldig was.'* Met andere woorden: 'zoals ook wij de

mensen die bij ons in het krijt staan, hun schuld kwijtschelden.'

Op het eerste gezicht is dat een vreemde toevoeging. Gaan we God nu wijzen op onze goede daden? Moet God een voorbeeld nemen aan onze vergevingsgezindheid? Dat heeft Jezus natuurlijk niet bedoeld.

Het gaat er hier om dat we in onze eigen vergevingsgezindheid tegenover andere mensen kunnen merken dat God bezig is ons te veranderen. Het is voor ons heel moeilijk om andere mensen die ons oneerlijk behandeld hebben, te vergeven. We hebben het enkel en alleen aan de Heilige Geest te danken wanneer we dat toch gaan doen (Galaten 5:22). Als God ons al vergevingsgezind maakt - hoeveel te meer mogen we dan rekenen op *zijn* vergevingsgezindheid!

Vergevingsgezind worden

Vergevingsgezindheid is een gave van God. Daarom is het ook een opdracht om vergevingsgezind te zijn; een opdracht waarin Jezus heel ver gaat. Wanneer Petrus Hem op een dag vraagt: 'Hoe vaak moet ik iemand vergeven als hij me telkens opnieuw kwaad doet? Zeven maal?', antwoordt Jezus: 'Nee. Geen zeven keer, maar zeventig maal zeven keer!' (Matteüs 18:21-22) Het moet voor Jezus' volgelingen dus vanzelfsprekend zijn dat ze andere mensen vergeven. Waarom? Dat maakt Jezus maakt duidelijk aan de hand van de volgende gelijkenis:

'Daarom is het met het koninkrijk van de hemel als met een koning die rekenschap wilde vragen van zijn dienaren. Toen hij daarmee begonnen was, bracht men iemand bij hem die hem tienduizend talent schuldig was. Omdat hij niets kon terugbetalen, gaf zijn heer bevel dat de man samen met zijn vrouw en kinderen en alles wat hij bezat verkocht moest worden, zodat de schuld kon worden ingelost. Toen wierp de dienaar zich aan de voeten van zijn heer en smeekte hem: 'Heb geduld met mij, ik zal u alles terugbetalen'. Zijn heer kreeg medelijden, hij liet hem vrij en schold hem de geleende som kwijt. Toen deze dienaar naar buiten ging, trof hij daar een van de andere dienaren, die hem honderd denarie schuldig was. Hij nam hem in een wurggreep en beet hem toe: 'Betaal me alles wat je me schuldig bent!' Toen wierp deze zich voor hem neer en smeekte hem: 'Heb geduld met mij, ik zal je betalen.' Maar hij wilde daar niet van weten, integendeel, hij liet hem gevangenzetten tot hij de hele schuld zou hebben afbetaald. Toen de andere dienaren begrepen wat er gebeurd was, waren ze zeer ontdaan, en gingen ze naar hun heer om hem alles te vertellen. Daarop liet zijn heer hem bij zich roepen en hij zei tegen hem: 'Je bent een slechte dienaar. Heel die schuld heb ik je kwijtgescholden, omdat je me erom smeekte. Dan had jij toch zeker ook medelijden moeten hebben met die andere dienaar, zoals ik medelijden heb gehad met jou?' En zijn heer was zo kwaad dat hij hem in handen van de gerechtsbeulen gaf tot hij de hele schuld zou hebben terugbetaald. Zo zal mijn hemelse Vader

ook ieder van jullie behandelen die zijn broeder of zuster niet van harte vergeeft.'

(Matteüs 18: 23-35)

Jezus wil hiermee tegen zijn volgelingen zeggen: de schuld die jullie bij God hadden, was zo groot dat jullie hem nooit hadden kunnen afbetalen. God heeft jullie die enorme schuld zomaar kwijtgescholden. Het zou wel heel ondankbaar zijn als dat jullie houding tegenover andere mensen niet zou beïnvloeden.

En breng ons niet in beproeving

In het zesde onderdeel van het Onze Vader vragen we aan God: *'En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad'*

De satan weet dat hij niet veel tijd meer heeft (Openbaring 12:12). Hij weet dat zijn ondergang niet lang meer op zich zal laten wachten. Maar tot die tijd probeert hij nog zoveel mogelijk schade aan te richten. En daarom 'verzoekt' hij de mensen die bij God horen: hij probeert hen te verleiden om te zondigen, om God los te laten.

Niemand is van zichzelf in staat om de verzoeken van de satan te weerstaan. De apostel Petrus, die uit ervaring weet hoe een gelovige onderuit kan gaan als hij door de satan verzocht wordt, waarschuwt de christenen in een brief dat ze nuchter en waakzaam moeten zijn (Marcus 14:26-31 en 66-72). Want hun tegenstander, de duivel, loopt rond als een brullende leeuw, op zoek naar iemand die hij kan verslinden (1 Petrus 5:8-9).

Kinderen van God moeten voortdurend op hun hoede zijn voor de satan (1 Korintiërs 10:12-13). Maar ze hoeven niet bang te zijn: ze mogen vertrouwen op God, die veel sterker is dan de satan. Ze mogen zijn hulp inroepen. En ze mogen zeker weten dat God hen dan ook inderdaad zal helpen. God laat zijn kinderen niet in de steek.

Want aan u is het koningschap...

Het Onze Vader eindigt met een lofprijzing: *'Want aan u behoort het koningschap, de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.'*

Met deze woorden loven we God, en spreken we ons vertrouwen in Hem uit. We erkennen dat Hij onze koning is en dat hij alles in zijn macht heeft. Hij kan ons alles geven wat we Hem gevraagd hebben. En Hij zal het ons ook geven. Want Hij heeft het beste met ons voor. Wij wilden niets van Hem weten - maar Hij heeft ons gered en ons geadopteerd als zijn kinderen (Romeinen 8:32). Als Hij dát gedaan heeft, kunnen we erop vertrouwen dat Hij ook verder voor ons zal zorgen. En daarom eren we Hem voor altijd.

Amen

We vertrouwen God. Dat laten we zien door na ons gebed 'amen' (dat wil zeggen: 'vast en zeker') te zeggen. Met het woord amen spreken we uit: ik weet dat God naar mij heeft geluisterd en dat Hij mij zal geven wat ik nodig heb.

Andere gebeden

Het Onze Vader is een gebed dat Jezus ons zelf geleerd heeft. Het is een belangrijk gebed, dat we vaak moeten bidden. Maar het is zeker niet het enige gebed dat we mogen bidden. We mogen ook in onze eigen woorden tot God bidden. We mogen God alles voorleggen wat ons bezighoudt: onze problemen, onze zorgen, bepaalde zonden, ons zwakke geloof. En we mogen er zeker van zijn dat God naar al onze gebeden luistert.

Jezus heeft ons geleerd dat we tot God mogen bidden *in zijn naam* (Johannes 16:23-27). Zelf verdienen we niet dat God ons zal geven wat we vragen. Daarom vragen we God om het ons te geven op grond van het werk van zijn Zoon.

Bid en u zal gegeven worden

Aan het begin van deze cursus hebben we u aangespoord om ook zelf te gaan bidden. We hopen dat u dat gedaan hebt of dat u het alsnog gaat doen. Want bidden is belangrijk. God wil dat u tot Hem spreekt. En Hij zal zeker naar u luisteren. Jezus zelf belooft u:

'Vraag en er zal je gegeven worden; zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan.'

(Matteüs 7:7)

U zult niet tevergeefs bij God aankloppen. God staat met open armen klaar om u te ontvangen (Lucas 15:11-32).

Vragen

1.

- a. Tijdens de woestijnreis voorzag God de Israëlieten op een bijzondere manier van 'dagelijks brood'. In het Nieuwe Testament treffen we een soortgelijk wonder aan.
Beschrijf in het kort wat er staat in Johannes 6:1-15.
- b. Hoe reageren de mensen op dit wonder? Zie hiervoor Johannes 6:14-15 en 6:22-26.

- c. Er is iets dat volgens Jezus nog belangrijker is dan gewoon brood. Zie Johannes 6:26-59.
Wat is dat?
2. Vraagt Jezus niet iets onmogelijks wanneer Hij zegt dat we andere mensen 70 x 7 keer moeten vergeven? (Matteüs 18:21-22). Zie hiervoor Galaten 5:22.